The European Agricultural Fund for Rural Development:
Europe investing in rural areas

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.

Instrument za konkurenciju i konvergentnost (CCI)	2014HR06RDNP001
Vrsta programa	Program ruralnog razvoja
Država	Republika Hrvatska
Regija	HR - nacionalni
Programsko razdoblje	2014. – 2020.
Upravljačko tijelo	Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju
Verzija	1.4
Status verzije	Donijela Europska komisija
Datum posljednje izmjene	28/05/2015 - 11:04:45 CET

Sadržaj

1. NAZIV PROGRAMA RURALNOG RAZVOJA 13

2. DRŽAVA ČLANICA ILI UPRAVNA REGIJA 13

2.1. Geografsko područje obuhvaćeno programom 13

2.2. Klasifikacija regije 13

3. EX ANTE OCJENA 15

3.1. Opis postupka, uključujući određivanje vremenskog okvira glavnih događaja, okvirno izvješće, u skladu s ključnim etapama razvoja programa ruralnog razvoja. 15

3.2. Strukturirana tablica koja sadržava preporuke iz ex ante evaluacije i u kojoj se navodi kako su rješavane. 17

3.2.1. R_001; R_002; R_003: Uvod 21

3.2.2. R_004; R_005; R_006; R_007: Opće informacije i društveno-gospodarski pokazatelji 21

3.2.3. R_008; R_009; R_010; R_011; R_012; R_013: Društveni pokazatelji 22

3.2.4. R_014; R_015; R_016; R_017; R_018; R_019: Gospodarski pokazatelji 23

3.2.5. R_020; R_021; R_022: Gospodarski pokazatelji 24

3.2.6. R_023; R_024; R_025: Ravnopravnost spolova 25

3.2.7. R_026; R_027; R_028; R_029: Ruralni turizam 25

3.2.8. R_030; R_031: LEADER 26

3.2.9. R_032: MRR 27

3.2.10. R_033: Poljoprivreda - operativne definicije 27

3.2.11. R_034 ; R_035: Poljoprivreda i prehrambena industrija - analiza 28

3.2.12. R_036; R_037; R_038; R_039; R_040: Poljoprivreda 28

3.2.13. R_041; R_042; R_043; R_044: Prirodni resursi 29

3.2.14. R_045; R_046; R_047: Poljoprivredno stanovništvo 30

3.2.15. R_048: Sustav obrazovanja odraslih - cjeloživotno učenje 30

3.2.16. R_049; R_050; R_051: Poljoprivredno savjetodavna služba 31

3.2.17. R_052; R_053; R_054; R_055; R_056: Učinak poljoprivrede na tlo i vodu 31

3.2.18. R_057; R_058: Poljoprivredni okoliš - emisija stakleničkih plinova i Natura 2000 32

3.2.19. R_059; R_060; R_061; R_062; R_063: Poljoprivredna proizvodnja 33

3.2.20. R_064; R_065; R_066: Prehrambena industrija 33

3.2.21. R_067; R_068; R_069: Šumarstvo i drvna industrija 34

3.2.22. R_070; R_071; R_072: Šumarstvo i drvna industrija 35

3.2.23. R_073; R_074; R_076; R_078: SWOT – analiza situacije i procjena potreba 36

3.2.24. R_075; R_077: SWOT - intervencijska logika 37

3.2.25. R_079; R_080; R_081: Pretpristupni programi za poljoprivredu i ruralni razvoj (SAPARD, IPARD) 37

3.2.26. R_082; R_083; R_084; R_085; R_086: Strategija 38

3.2.27. R_087: Ex-ante uvjetovanost- ažuriranje 39

3.2.28. R_088;_R_089: Okvir procjene postignuća 39

3.2.29. R_090; R_091; R_094; R_095: Mjere - općenito 40
3.2.30. R_092; R_093: Mjere 41
3.2.31. R_096: M 1 - korisnici 41
3.2.32. R_097: M 1 - komplementarnost fondova 41
3.2.33. R_098: M 1 - razina potpore 42
3.2.34. R_099; R_101: M 2 – financijska alokacija i iznos potpore 42
3.2.35. R_100: M 2 - definiranje korisnika 43
3.2.36. R_102; R_103: M 3 - izvedivost shema i označavanje proizvoda 43
3.2.37. R_104: M 3 - intenzitet potpore 44
3.2.38. R_105; R_106; R_107; R_109; R_110; R_115: M 4 - uvjeti prihvatljivosti i dozvoljena ulaganja 44
3.2.39. R_108; R_111: M 4 - financije 44
3.2.40. R_112; R_113; R_114: M 4 – ostalo 45
3.2.41. R_116; R_117; R_118; R_119; R_120: M 6 46
3.2.42. R_121; R_122; R_123: M 7 - poveznica s ostalim mjerama i dozvoljena ulaganja 46
3.2.43. R_124: M 7 - razina iznosa potpore 47
3.2.44. R_125; R_126; R_127; R_130; R_131; R_132 : M 8 - općenito 47
3.2.45. R_128; R_129; R_133: M 8 - iznos potpore i ciljevi 48
3.2.46. R_134; R_135: M 9 49
3.2.47. R_136; R_137; R_138; R_139: M 10 - općenito 49
3.2.48. R_140; R_141; R_143; R_144; R_145 : M 10 – ostale pod-mjere 50
3.2.49. R_142: M10-“Očuvanje autohtonih i zaštićenih poljoprivrednih biljnih vrsta i kultivara”-kriteriji odabira(10.2) 51
3.2.50. R_146; R_147; R_148: M 10 - „Smanjenje gnojidbe“ i „integrirana zaštita bilja“ 51
3.2.51. R_149; R_150; R_151: M11 52
3.2.52. R_152; R_153: M 17 52
3.2.53. R_154: M 19 - postizanje cilja 53
3.2.54. R_155: M 20 - kriteriji prihvatljivosti i dozvoljena ulaganja 53
3.2.55. R_156; R_157; R_158: Mreža za ruralni razvoj (MRR) 54
3.2.56. R_159; R_160; R_161; R_162 : Inovacije 54
3.2.57. R_163; R_166: Praćenje i evaluacija - naučene lekcije 55
3.2.58. R_164; R_165; R_168; R_169; R_172; R_173; R_174 : Praćenje i evaluacija - upravljanje i prikupljanje podataka 56
3.2.59. R_167; R_170; R_171; R_175; R_176: Praćenje i evaluacija - ciljevi i aktivnosti Evaluacijskog plana 57
3.2.60. R_177; R_178; R_179: Financije 57
3.2.61. R_180: Indikator plan 58
3.2.62. R_181; R_182; R_183; R_184; R_185: Provedba Programa 58
3.2.63. R_186; R_187; R_188; R_189; R_190; R_191; R_192 : Partnerstvo i konzultacije - suradnja sa dionicima 59
3.2.64. R_193: Partnerstvo i konzultacije - tehnički zahtjevi 60

3.2.65. R_194; R_195; R_197: Ravnopravnost spolova i prevencija diskriminacije - odvojeno poglavlje....61
3.2.66. R_196: Ravnopravnost spolova i prevencija diskriminacije - SWOT....61
3.2.67. SEA_1: Procjena učinka pojedinih planova i programa na okoliš....62
3.2.68. SEA_2: Ekološka mreža....62
3.2.69. SEA_3: Praćenje - AO....63
3.3. Ex ante izvješće o ocjeni....63
4. SNAGE, SLABOSTI, PRILIKE I PRIJETNJE (SWOT) I UTVRĐIVANJE POTREBA....64
4.1. Snage, slabosti, prilike i prijetnje (SWOT)....64
4.1.1. Opsežan sveobuhvatni opis trenutačnog stanja programskog područja na temelju zajedničkih pokazatelja konteksta i pokazatelja konteksta za pojedine programe te ostalih ažuriranih kvalitativnih informacija....64
4.1.2. Snage utvrđene u programskom području....86
4.1.3. Slabosti utvrđene u programskom području....87
4.1.4. Prilike utvrđene u programskom području....89
4.1.5. Prijetnje utvrđene u programskom području....90
4.1.6. Zajednički pokazatelji konteksta....91
4.1.7. Pokazatelji konteksta pojedinih programa....98
4.2. Procjena potreba....100
4.2.1. Potreba 01. Povećanje stupnja profesionalne sposobnosti, svijesti i prijenosa znanja....103
4.2.2. Potreba 02 - Jačanje savjetodavnih usluga u poljoprivredi i šumarstvu....104
4.2.3. Potreba 03. Jačanje suradnje istraživačkog sustava s gospodarstvom sa ciljem razvoja, primjene i širenja inovacija....104
4.2.4. Potreba 04. Unaprjeđenje gospodarenja šumama privatnih šumoposjednika....106
4.2.5. Potreba 05. Generacijska obnova u poljoprivrednom sektoru....107
4.2.6. Potreba 06. Jačanje održivosti gospodarstava sa značajnim strukturnim poteškoćama i izmjena strukture poljoprivredne proizvodnje....107
4.2.7. Potreba 07. Povećanje konkurentnosti sektora prerade i trženja poljoprivrednih proizvoda....109
4.2.8. Potreba 08. Komasacija poljoprivrednog i okrupnjavanje šumskog zemljišta....109
4.2.9. Potreba 09. Izgradnja pristupnih cesta u poljoprivredi i šumarstvu....110
4.2.10. Potreba 10. Povećanje učinkovitog korištenja vode u poljoprivredi i prilagodba klimatskim promjenama....111
4.2.11. Potreba 11. Bolje upravljanje rizicima u poljoprivredi....112
4.2.12. Potreba 12. Organiziranje proizvođača i njihovo jače pozicioniranje na tržištu....112
4.2.13. Potreba 13. Razvoj sustava kvalitete i veća uključenost proizvođača u sheme kvalitete....113
4.2.14. Potreba 14. Sprječavanje erozije tla te povećanje plodnosti tla i organske materije u tlu....114
4.2.15. Potreba 15. Održavanje kvalitete vode, tla i zraka....114
4.2.16. Potreba 16. Očuvanje krajobraza i bioraznolikosti....115
4.2.17. Potreba 17. Održavanje kontinuiteta poljoprivredne proizvodnje u područjima s prirodnim ili specifičnim ograničenjima za poljoprivredu....116
4.2.18. Potreba 18. Obnova šumskih površina konverzijom i sadnjom biljaka....117

4.2.19. Potreba 19. Modernizacija tehnologija, strojeva i opreme za izvođenje radova u šumarstvu i preradi drva 118
4.2.20. Potreba 20. Povećanje proizvodnje i korištenja energije iz obnovljivih izvora....119
4.2.21. Potreba 21. Obnavljanje poljoprivrednog potencijala miniranog zemljišta....120
4.2.22. Potreba 22. Daljnji razvoj i jačanje lokalnih razvojnih inicijativa....121
4.2.23. Potreba 23. Diversifikacija djelatnosti i otvaranje novih radnih mjesta u ruralnim područjima ...121
4.2.24. Potreba 24. Razvoj lokalne komunalne, društvene, prometne i turističke infrastrukture 122
4.2.25. Potreba 25. Razvoj temeljnih usluga za ruralno stanovništvo 123
5. OPIS STRATEGIJE....124
5.1. Obrazloženje odabranih potreba koje trebaju biti zadovoljene PRR-om i odabir ciljeva, prioriteta, područja od interesa i utvrđivanja ciljeva na temelju dokaza SWOT analizom i procjene potreba. Prema potrebi, obrazloženje tematskih potprograma uključenih u program. U obrazloženju se posebno ukazuje na zahtjeve navedene u članku 8. stavku 1. točki (c) alinejama (i) i (iv) Uredbe (EU) br. 1305/2013. 124
5.2. Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja za svako fokus područje, uključujući opravdanost dodjele financijskih sredstava mjerama i primjerenost financijskih sredstava za postizanje ciljeva utvrđenih u članku 8. stavku 1. točki (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1305/2013. Kombinacija mjera uključenih u logiku intervencije temelji se na dokazima iz SWOT analize te obrazloženju i određivanju prioriteta potreba iz točke 5.1. 129
5.2.1. P1: Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima 129
5.2.2. P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama 131
5.2.3. P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi....133
5.2.4. P4: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom...135
5.2.5. P5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru 138
5.2.6. P6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima....142
5.3. Opis načina na koji će se rješavati međusektorski ciljevi, uključujući posebne zahtjeve iz članka 8. stavka 1. točke (c) alineje (v) Uredbe (EU) br. 1305/2013 144
5.4. Sažeta tablica logike intervencije u kojoj su prikazani prioriteti i fokus područja odabrana za PRR, kvantificirani ciljevi te kombinacija mjera koje će se primjenjivati za ostvarenje tih vrijednosti, uključujući planirane rashode (tablica se automatski generira iz podataka navedenih u odjeljcima 5.2. i 11.)....148
5.5. Opis savjetodavnog kapaciteta s ciljem osiguravanja odgovarajućih savjeta te potpore za regulatorne zahtjeve i za aktivnosti koje se odnose na inovacije kako bi se pokazale mjere poduzete u skladu člankom 8. stavkom 1. točkom (c) alinejom (vi) Uredbe (EU) br. 1305/2013..150
6. PROCJENA EX-ANTE UVJETA....152
6.1. Dodatne informacije....152
6.2. Ex ante uvjeti 153

6.2.1. Popis radnji koje će se poduzeti za opće ex ante uvjete 160
6.2.2. Popis radnji koje će se poduzeti za opće ex ante uvjete povezane s prioritetom.....162
7. OPIS OKVIRA ZA PROCJENU OSTVARENJA POSTIGNUĆA.....163
7.1. Pokazatelji.....163
7.1.1. P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama 166
7.1.2. P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi.....167
7.1.3. P4: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom...168
7.1.4. P5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru 169
7.1.5. P6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima.....170
7.2. Alternativni pokazatelji.....172
7.2.1. P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama 173
7.2.2. P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi.....173
7.2.3. P4: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom...174
7.3. Pričuva 176
8. OPIS ODABRANIH MJERA.....178
8.1. Opis općih uvjeta koji se primjenjuju na više mjera, uključujući prema potrebi definiciju ruralnog područja, osnovne vrijednosti, višestruku sukladnost, planiranu uporabu financijskih instrumenata, planiranu uporabu predujmova i zajedničke odredbe o ulaganjima, uključujući odredbe članaka 45. i 46. Uredbe (EU) br. 1305/2013 178
8.2. Opis prema mjeri.....182
8.2.1. M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.) 182
8.2.2. M02. - Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.).....205
8.2.3. M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.) 228
8.2.4. M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.) 239
8.2.5. M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (članak 18.) 296
8.2.6. M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.).....306
8.2.7. M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.) 330
8.2.8. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.) 348
8.2.9. M09 - Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija (čl. 27.).....384

8.2.10. M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.) 391
8.2.11. M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.) 487
8.2.12. M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.) 502
8.2.13. M16 - Suradnja (čl. 35.) 520
8.2.14. M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.) 538
8.2.15. M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku (čl. 40) 545
8.2.16. M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013) 549
9. PLAN OCJENJIVANJA 579
9.1. Ciljevi i svrha 579
9.2. Upravljanje i usklađivanje 579
9.3. Teme i aktivnosti ocjenjivanja 584
9.4. Podaci i informacije 587
9.5. Raspored 589
9.6. Komunikacija 591
9.7. Resursi 592
10. FINANCIJSKI PLAN 594
10.1. Godišnji doprinosi EPFRR-a u (EUR) 594
10.2. Jedinstvena stopa doprinosa EPFRR-a za sve mjere podijeljena po vrsti regije kako se navodi u članku 59. stavku 3. Uredbe (EU) br. 1305/2013. 595
10.3. Raščlamba po mjeri ili vrsti operacije s posebnom stopom doprinosa EPFRR-a (EUR ukupno za razdoblje od 2014. do 2020.) 596
10.3.1. M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.) 596
10.3.2. M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.) 597
10.3.3. M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.) 598
10.3.4. M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.) 599
10.3.5. M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (članak 18.) 600
10.3.6. M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.) 601
10.3.7. M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.) 602
10.3.8. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.) 603
10.3.9. M09 - Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija (čl. 27.) 604
10.3.10. M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.) 605
10.3.11. M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.) 606
10.3.12. M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.) 607
10.3.13. M16 - Suradnja (čl. 35.) 608
10.3.14. M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.) 609
10.3.15. M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku (čl. 40) 610

10.3.16. M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013) 611
10.3.17. M20 - Tehnička pomoć država članica (čl. 51. –54.) 612
10.4. Indikativna podjela po mjerama za svaki potprogram 613
11. PLAN POKAZATELJA 614
11.1. Plan pokazatelja 614
11.1.1. P1: Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima 614
11.1.2. P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama 617
11.1.3. P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi 620
11.1.4. P4: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom 622
11.1.5. P5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru 627
11.1.6. P6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima 632
11.2. Pregled planiranog ostvarenja i planiranih rashoda po mjeri i području od interesa (generira se automatski) 637
11.3. Sekundarni učinci: utvrđivanje mogućih doprinosa mjera/podmjera ruralnog razvoja programiranih u okviru određenoga fokus područja drugim fokus područjima / ciljevima 640
11.4. U popratnoj je tablici prikazano kako su okolišne mjere/programi programirani za ostvarivanje jednog ili više okolišnih/klimatskih ciljeva 642
11.4.1. Poljoprivredno zemljište 642
11.4.2. Šumska područja 646
11.5. Cilj i ostvarenje pojedinog programa 647
12. DODATNO NACIONALNO FINANCIRANJE 648
12.1. M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.) 648
12.2. M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.) 649
12.3. M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.) 649
12.4. M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.) 649
12.5. M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (članak 18.) 649
12.6. M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.) 649
12.7. M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.) 649
12.8. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.) 650
12.9. M09 - Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija (čl. 27.) 650
12.10. M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.) 650

12.11. M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.) 650
12.12. M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.) 650
12.13. M16 - Suradnja (čl. 35.) 650
12.14. M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.) 651
12.15. M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku (čl. 40) 651
12.16. M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013) 651
12.17. M20 - Tehnička pomoć država članica (čl. 51. –54.) 651
13. ELEMENTI POTREBNI ZA PROCJENU DRŽAVNE POTPORE 652
13.1. M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.) 654
13.2. M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.) 654
13.3. M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.) 655
13.4. M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.) 655
13.5. M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.) 656
13.6. M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.) 656
13.7. M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.) 657
13.8. M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.) 657
13.9. M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.) 658
13.10. M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.) 658
13.11. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.) 659
13.12. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.) 659
13.13. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.) 660
13.14. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.) 660
13.15. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.) 661
13.16. M16 - Suradnja (čl. 35.) 661
13.17. M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013) 662
13.18. M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013) 662
14. PODACI O KOMPLEMENTARNOSTI 664
14.1. Opis sredstava za postizanje komplementarnosti i usklađenosti s: 664
14.1.1. Drugi instrumenti Unije, posebno s ESI fondovima i 1. stupom, uključujući ekologizaciju, te ostali instrumenti zajedničke poljoprivredne politike 664
14.1.2. Ako država članica odabere podnijeti nacionalni program i skup regionalnih programa kako se navodi u članku 6. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013, informacije o njihovoj međusobnoj komplementarnosti 667
14.2. Prema potrebi, podaci o komplementarnosti s drugim instrumentima Unije, uključujući LIFE 668
15. NAČINI PROVEDBE PROGRAMA: 669
15.1. Imenovanje svih tijela iz članka 65. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 od strane država članica i sažet opis strukture upravljanja i kontrole programa koje se zahtijevaju člankom 55.

stavkom 3. točkom (i) Uredbe (EU) br. 1303/2013 i mjere iz članka 74. stavka 3. Uredbe (EU) br. 1303/2013 669
15.1.1. Tijela 669
15.1.2. Sažet opis strukture upravljanja i kontrole programa i mjere za neovisno ispitivanje prigovora ..669
15.2. Predviđeni sastav Odbora za praćenje 672
15.3. Odredbe kojima se osigurava promidžba programa, uključujući nacionalnom ruralnom mrežom, upućivanjem na strategiju informiranja i promidžbe iz članka 13. Provedbene uredbe (EU) br. 808/2014 674
15.4. Opis mehanizama za osiguravanje usklađenosti s lokalnim razvojnim strategijama koje se provode u okviru LEADER-a, aktivnostima koje su predviđene u okviru mjere suradnje iz članka 35. Uredbe (EU) br. 1305/2013, mjerom „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima" iz članka 20. navedene Uredbe te ostalim ESI fondovima 679
15.5. Opis aktivnosti za smanjenje administrativnog opterećenja korisnika iz članka 27. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1303/2013 679
15.6. Opis upotrebe tehničke pomoći, uključujući aktivnosti povezane s pripremanjem, upravljanjem, praćenjem, evaluacijom, informiranjem i kontrolom programa i njegovom provedbom, kao i aktivnosti koje se odnose na prethodna i naredna programska razdoblja iz članka 59. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1303/2013 681
16. POPIS MJERA KAKO BI SE UKLJUČILI PARTNERI 685
16.1. Savjet za ruralni razvoj 685
16.1.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja 685
16.1.2. Sažetak rezultata 685
16.2. Rasprava o investicijskim prioritetima "Ruralni razvoj i povećanje produktivnosti u poljoprivredi" (EPFRR) 685
16.2.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja 685
16.2.2. Sažetak rezultata 685
16.3. Fokus grupa o "Uspostavi i provedbi Evaluacijskog plana (EP) Programa ruralnog razvoja 2014. - 2020." 686
16.3.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja 686
16.3.2. Sažetak rezultata 686
16.4. Prezentacija mjera nacrta Programa ruralnog razvoja 686
16.4.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja 686
16.4.2. Sažetak rezultata 686
16.5. Javna rasprava o Strateškoj procjeni utjecaja na okoliš (SEA) i nacrta pPograma ruralnog razvoja 687
16.5.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja 687
16.5.2. Sažetak rezultata 687
16.6. Javna rasprava o nacrtima Programa ruralnog razvoja 687
16.6.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja 687
16.6.2. Sažetak rezultata 687
16.7. Objavljeno na mrežnoj stranici www.mps.hr/ipard/ 688
16.7.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja 688
16.7.2. Sažetak rezultata 688

16.8. Radionice vezane uz mjeru LEADER 688
16.8.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja 688
16.8.2. Sažetak rezultata 689
16.9. (Neobvezna) objašnjenja ili dodatne informacije kako bi se nadopunio popis mjera 689
17. NACIONALNA RURALNA MREŽA.....691
17.1. Postupci i vremenski rokovi za uspostavu nacionalne ruralne mreže (dalje u tekstu NRM) 691
17.2. Planirano ustrojstvo mreže, odnosno način na koji će organizacije i uprave uključene u ruralni razvoj, uključujući partnere, kako je navedeno u članku 54. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1305/2013 biti uključene i kako će se olakšati aktivnosti umrežavanja 691
17.3. Sažeti opis glavnih kategorija aktivnosti koje će nacionalne ruralne mreže poduzeti u skladu s ciljevima programa 693
17.4. Resursi dostupni za osnivanje i rad nacionalnih ruralnih mreža.....694
18. EX ANTE PROCJENA MOGUĆNOSTI PROVJERE I KONTROLE I RIZIK OD POGREŠKE....696
18.1. Izjava upravljačkog tijela i agencije za plaćanja o mogućnosti provjere i kontrole mjera poduprtih u sklopu Programa ruralnog razvoja 696
18.2. Izjava funkcionalno neovisnog tijela iz članka 62. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 kojom se potvrđuju prikladnost i točnost izračuna standardnih troškova, dodatnih troškova i neostvarenog prihoda 697
19. PRIJELAZNA RJEŠENJA 699
19.1. Opis prijelaznih uvjeta prema mjeri.....699
19.2. Okvirne prijenosne tablice 699
20. TEMATSKI POTPROGRAMI.....701
21. DOKUMENTI 702

1. NAZIV PROGRAMA RURALNOG RAZVOJA

Program ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020.

2. DRŽAVA ČLANICA ILI UPRAVNA REGIJA

2.1. Geografsko područje obuhvaćeno programom

Geografsko područje:

HR - nacionalni

Opis:

Republika Hrvatska (RH) smještena je na jugoistoku Europe i njezina ukupna površina pokriva 87.661 km^2, od čega na kopno otpada 56.594 km^2 (uključujući površinu otoka), dok površina teritorijalnog mora i unutarnjih morskih voda iznosi 31.067 km^2. Dužina kopnene granice iznosi 2.028 km, a dužina morske obale na kopnu 1.777 km. Uz obalu Jadranskoga mora smješteno je 1.246 otoka, otočića, hridi i grebena, od čega je 48 otoka naseljeno. Dužina morske obale otoka iznosi 4.058 km.

U 2012. godini, skoro 80% hrvatskog kopnenog područja klasificirano je kao pretežno ruralno područje što je znatno više od prosjeka EU-27 gdje je prosjek 51,3% Točnije, prema Eurostatu urbano/ruralnoj tipologiji, 79,1% Hrvatske kopnene površine je klasificirano kao pretežno ruralno, 19,8% kao mješovito, dok je samo 1,1% (CI-3) područja klasificirano kao pretežno urbano područje kategorizirano po NUTS-3 razini regije. U istoj godini, 56,7% stanovništva živi u pretežno ruralnim područjima opet znatno više od prosjeka EU-27 gdje je taj postotak 22,3%.
Za potrebe provedbe PRR 2014. - 2020 i određivanja ruralnog područja na razini programa, od strane neovisnog stručnjaka provedena je posebna studija (Prilog 1). U skladu s jednim od predloženih modela, ruralno područje na razini programa definirano je na cijelom području RH osim administrativnih centara četiri grada (Zagreb, Split, Rijeka i Osijek). Ukupno 3.217.117 stanovnika (75,08% od ukupnog broja stanovnika) i 56.164 km² ruralnog područja (99,24% od ukupnog teritorija) su obuhvaćeni ovom definicijom.
PRR 2014. - 2020 osigurava jedinstvenu primjenu politike ruralnog razvoja na cjelokupnom ruralnom području RH po definiciji jedan program za cijeli teritorij. PRR se provodi na cijelom području RH, osim mjera ruralnog razvoja (6.2, 6.4, 7) koje se provode na ruralnom području na razini programa. Obe statističke regije RH na razini NUTS-2, smatraju se slabije razvijenim regijama te se ista stopa doprinosa EPFRR koristi na cijelom zemljopisnom području koje pokriva program.

2.2. Klasifikacija regije

Opis:

Administrativno, RH podijeljena je na 21 jedinicu regionalne (područne) samouprave što odgovora NUTS 3 razini, od čega je 20 županija i Grad Zagreb kao posebna administrativna jedinica. Ukupno je 556 jedinica lokalne samouprave, od čega je 127 gradova i 429 općina sukladno Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 129/05).

U statističkom smislu RH je podijeljena na dvije NUTS 2 regije:

- **Kontinentalna Hrvatska**, koja obuhvaća 14 NUTS 3 regija: Zagrebačku, Krapinsko-zagorsku, Varaždinsku, Koprivničko-križevačku, Međimursku, Bjelovarsko-bilogorsku, Virovitičko-podravsku, Požeško-slavonsku, Brodsko-posavsku, Osječko-baranjsku, Vukovarsko-srijemsku, Karlovačku i Sisačko-moslavačku županiju te Grad Zagreb.
- **Jadranska Hrvatsk**a, koja obuhvaća 7 NUTS 3 regija: Primorsko-goransku, Ličko-senjsku, Zadarsku, Šibensko-kninsku, Splitsko-dalmatinsku, Istarsku i Dubrovačko-neretvansku županiju.

Slika 1: Teritorijalna podjela Republike Hrvatske na statističke regije

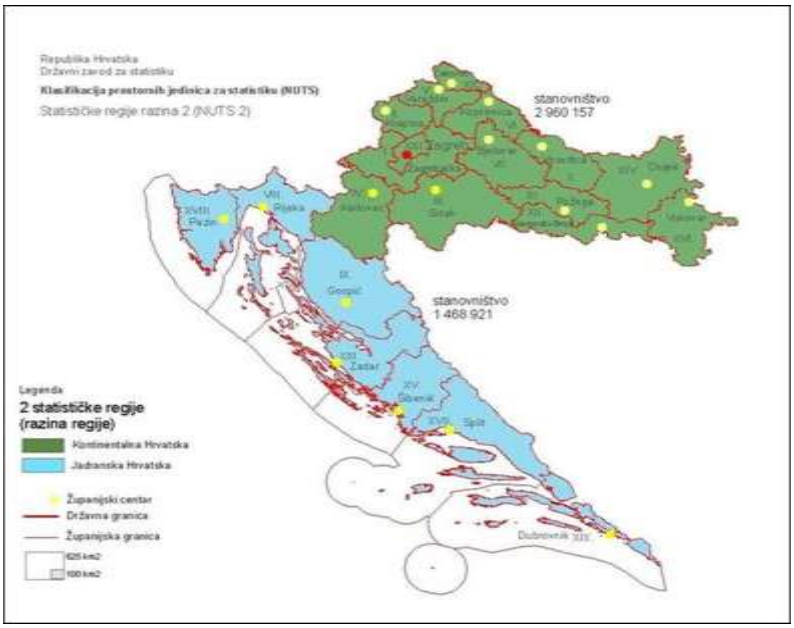

Izvor: Državni zavod za statistiku (DZS), 2013.

3. EX ANTE OCJENA

3.1. Opis postupka, uključujući određivanje vremenskog okvira glavnih događaja, okvirno izvješće, u skladu s ključnim etapama razvoja programa ruralnog razvoja.

Tijekom studenog 2012., Središnja Agencije za financiranje i ugovaranje, provela je javni natječaj za projekt IPA 2009 FWC „*Support for preparing Rural development programme 2014-2020*“, u okviru kojeg je predviđena aktivnost ex-ante procjene Programa ruralnog razvoja 2014.- 2020. U prosincu 2012. sklopljen je ugovor br. 2009-0404-011501, između Središnje Agencije za financiranje i ugovaranje (ugovaratelj) i tvrtke Cardno Agrisystems, UK (izvršitelj).

Obveza ugovora je bila provesti ex-ante evaluaciju Programa i procjenu strateškog utjecaja na okoliš (SEA). Ex-ante evaluacija je sastavni dio programiranja sa ciljem doprinosa kvaliteti izrade Programa.

Prvi uvodni sastanak između korisnika i izvršitelja, održan je 03. siječnja 2013. U periodu od veljače 2013. do travnja 2014. nezavisni procjenitelji su imali dodatne misije u Republici Hrvatskoj (11.-15. ožujka 2013.; 3.-5. lipnja 2013.; 9.-18. rujna 2013.; 29.-31. listopada 2013.; 28.-30. travnja 2014.).

Ex-ante evaluacija je administrativno nadgledana od strane grupe za upravljanje projektom sastavljene od predstavnika Središnje agencije za financiranje i ugovaranje, Ministarstva poljoprivrede, EU delegacije i Evaluacijskog tima.

Kao što je rečeno, ex-ante evaluacija uključuje pripremu preporuka za jačanje intervencijske logike i opravdanja nacrta PRR, prateći i poštujući zajedničke EU smjernice i zadani opis posla (ToR).

Ex ante evaluacija je provedena u tri faze: bilateralni sastanci sa djelatnicima MP vezano za poglavlja i mjere PRR te održavanje radionice o programiranju; prikupljanje podataka i intervjuiranje potencijalnih korisnika i ostalih dionika; periodično dostavljanje preporuka i podnošenje izvješća (uključujući prezentaciju nacrta izvješća).

Evaluacijski tim je posebnu pozornost obratio na:

- Procjenu stanja područja primjene (korištenje kontekst pokazatelja; poljoprivreda te prehrambena i prerađivačka industrija; šumarstvo; okoliš i prirodni resursi; ruralni turizam; infrastruktura; SWOT analiza; procjena potreba);
- Relevantnost, unutarnju i vanjsku koherentnost programa (povezanost sa strategijom EU 2020; procjena strategije i intervencijska logika; predložena potpora po mjerama; uloga odabranih mjera u postizanju ciljeva; konzistentnost financijskih alokacija i ciljeva; procjena LEADER (CLLD) provedbe; procjena Mreže za ruralni razvoj; tehnička pomoć);
- mjerenje napretka i rezultate Programa (procjena sustava za praćenje i evaluaciju; Evaluacijski plan);
- procjenu planiranih aranžmana za provedbu programa i za uključivanje dionika.

Kompletni nacrt Ex-ante evaluacijskog izvješća je dostavljen u listopadu 2013., finalno Ex-ante evaluacijsko izvješće je dostavljeno u prosincu 2013. i revidirano Finalno ex-ante evaluacijsko izvješće od strane Cardna dostavljeno je 28. svibnja 2014.

Postupak izrade SEA izvješća se odvijao paralelno sa ex-ante evaluacijom. Kompletni nacrt izvješća je dostavljen u ožujku 2014., a finalni nacrt 28. svibnja 2014. U periodu od 13. lipnja do 12. srpnja održana je javna rasprava vezana za Stratešku studiju i nacrt PRR 2014.-2020, a u skladu s člankom 6. SEA Uredbe. U

prostorijama Ministarstva poljoprivrede je omogućen uvid u Stratešku studiju, koja je bila objavljena i na internetskim stranicama u periodu od 30 dana (13. lipnja do 12. srpnja 2014.). Javno izlaganje održano je 18. lipnja 2014. u Ministarstvu poljoprivrede i svi su komentari uzeti u obzir pri izradi finalnog Izvješća, koje je dostavljeno na engleskom i hrvatskom jeziku 16. srpnja 2014. Detaljna lista preporuka je prezentirana u poglavlju 3.2. sa dva odvojena Izvješća u prilogu (Finalno Ex-ante evaluacijsko izvješće i Finalno SEA izvješće).

3.2. Strukturirana tablica koja sadržava preporuke iz ex ante evaluacije i u kojoj se navodi kako su rješavane.

Naslov (ili referentna oznaka) preporuke	Kategorija preporuke	Datum
R_001; R_002; R_003: Uvod	Ostalo	18/12/2013
R_004; R_005; R_006; R_007: Opće informacije i društveno-gospodarski pokazatelji	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_008; R_009; R_010; R_011; R_012; R_013: Društveni pokazatelji	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_014; R_015; R_016; R_017; R_018; R_019: Gospodarski pokazatelji	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_020; R_021; R_022: Gospodarski pokazatelji	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_023; R_024; R_025: Ravnopravnost spolova	Ostalo	18/12/2013
R_026; R_027; R_028; R_029: Ruralni turizam	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_030; R_031: LEADER	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_032: MRR	Postupci provedbe Programa	18/12/2013
R_033: Poljoprivreda - operativne definicije	Ostalo	18/12/2013
R_034; R_035: Poljoprivreda i prehrambena industrija - analiza	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_036; R_037; R_038; R_039; R_040: Poljoprivreda	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_041; R_042; R_043; R_044: Prirodni resursi	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_045; R_046; R_047: Poljoprivredno stanovništvo	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_048: Sustav obrazovanja odraslih - cjeloživotno učenje	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_049; R_050; R_051: Poljoprivredno savjetodavna služba	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013

R_052; R_053; R_054; R_055; R_056: Učinak poljoprivrede na tlo i vodu	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_057; R_058: Poljoprivredni okoliš - emisija stakleničkih plinova i Natura 2000	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_059; R_060; R_061; R_062; R_063: Poljoprivredna proizvodnja	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_064; R_065; R_066: Prehrambena industrija	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_067; R_068; R_069: Šumarstvo i drvna industrija	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_070; R_071; R_072: Šumarstvo i drvna industrija	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_073; R_074; R_076; R_078: SWOT – analiza situacije i procjena potreba	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013
R_075; R_077: SWOT - intervencijska logika	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_079; R_080; R_081: Pretpristupni programi za poljoprivredu i ruralni razvoj (SAPARD, IPARD)	Ostalo	18/12/2013
R_082; R_083; R_084; R_085; R_086: Strategija	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_087: Ex-ante uvjetovanost- ažuriranje	Postupci provedbe Programa	18/12/2013
R_088;_R_089: Okvir procjene postignuća	Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije	18/12/2013
R_090; R_091; R_094; R_095: Mjere - općenito	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_092; R_093: Mjere	Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije	18/12/2013
R_096: M 1 - korisnici	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_097: M 1 - komplementarnost fondova	Postupci provedbe Programa	18/12/2013
R_098: M 1 - razina potpore	Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske	18/12/2013

	alokacije	
R_099; R_101: M 2 – financijska alokacija i iznos potpore	Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije	18/12/2013
R_100: M 2 - definiranje korisnika	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_102; R_103: M 3 - izvedivost shema i označavanje proizvoda	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_104: M 3 - intenzitet potpore	Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije	18/12/2013
R_105; R_106; R_107; R_109; R_110; R_115: M 4 - uvjeti prihvatljivosti i dozvoljena ulaganja	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_108; R_111: M 4 - financije	Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije	18/12/2013
R_112; R_113; R_114: M 4 – ostalo	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_116; R_117; R_118; R_119; R_120: M 6	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_121; R_122; R_123: M 7 - poveznica s ostalim mjerama i dozvoljena ulaganja	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_124: M 7 - razina iznosa potpore	Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije	18/12/2013
R_125; R_126; R_127; R_130; R_131; R_132 : M 8 - općenito	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_128; R_129; R_133: M 8 - iznos potpore i ciljevi	Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije	18/12/2013
R_134; R_135: M 9	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_136; R_137; R_138; R_139: M 10 - općenito	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_140; R_141; R_143; R_144; R_145 : M 10 – ostale pod-mjere	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013

R_142: M10 - "Očuvanje autohtonih i zaštićenih poljoprivrednih biljnih vrsta i kultivara"- kriteriji odabira (10.2)	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_146; R_147; R_148: M 10 - „Smanjenje gnojidbe" i „integrirana zaštita bilja"	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_149; R_150; R_151: M11	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_152; R_153: M 17	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_154: M 19 - postizanje cilja	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_155: M 20 - kriteriji prihvatljivosti i dozvoljena ulaganja	Postupci provedbe Programa	18/12/2013
R_156; R_157; R_158: Mreža za ruralni razvoj (MRR)	Postupci provedbe Programa	18/12/2013
R_159; R_160; R_161; R_162 : Inovacije	Konstrukcija intervencijske logike	18/12/2013
R_163; R_166: Praćenje i evaluacija - naučene lekcije	Postupci provedbe Programa	18/12/2013
R_164; R_165; R_168; R_169; R_172; R_173; R_174 : Praćenje i evaluacija - upravljanje i prikupljanje podataka	Postupci provedbe Programa	18/12/2013
R_167; R_170; R_171; R_175; R_176: Praćenje i evaluacija - ciljevi i aktivnosti Evaluacijskog plana	Postupci provedbe Programa	18/12/2013
R_177; R_178; R_179: Financije	Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije	18/12/2013
R_180: Indikator plan	Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije	18/12/2013
R_181; R_182; R_183; R_184; R_185: Provedba Programa	Postupci provedbe Programa	18/12/2013
R_186; R_187; R_188; R_189; R_190; R_191; R_192: Partnerstvo i konzultacije - suradnja sa dionicima	Ostalo	18/12/2013
R_193: Partnerstvo i konzultacije - tehnički zahtjevi	Postupci provedbe Programa	18/12/2013
R_194; R_195; R_197: Ravnopravnost spolova i prevencija diskriminacije - odvojeno poglavlje	Ostalo	18/12/2013
R_196: Ravnopravnost spolova i prevencija diskriminacije - SWOT	SWOT analiza, procjena potreba	18/12/2013

SEA_1: Procjena učinka pojedinih planova i programa na okoliš	SEA specifične preporuke	15/07/2014
SEA_2: Ekološka mreža	SEA specifične preporuke	15/07/2014
SEA_3: Praćenje - AO	SEA specifične preporuke	15/07/2014

3.2.1. R_001; R_002; R_003: Uvod

Kategorija preporuke: Ostalo

Datum: 18/12/2013

Tema: Uvod – akronimi i kratice (1); rječnik (2); Uvodno poglavlje (3)

Opis preporuke

(1) Tim preporuča uključivanje odjeljka s akronimima i kraticama prije uvodnog poglavlja;

(2) Tim preporuča uključivanje pojmovnika u kojem su ključni pojmovi adekvatno definirani prije uvodnog poglavlja;

(3) Tim preporuča da se u uvodnom poglavlju, odmah nakon prioriteta, spomene koliko će se mjera implementirati i kada.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Djelomično prihvaćeno
(1) Budući da SFC predložak ne predviđa odvojeno poglavlje za akronime i kratice, ovo pitanje je horizontalno objašnjeno kroz tekst PRR.

(2) Budući da SFC predložak ne predviđa odvojeno poglavlje za rječnik, ovo pitanje je horizontalno objašnjeno kroz tekst PRR.

Nije prihvaćeno
(3) Budući da SFC predložak ne predviđa uvodno poglavlje, ova informacija je dana u poglavlju 5: Opis Strategije.

3.2.2. R_004; R_005; R_006; R_007: Opće informacije i društveno-gospodarski pokazatelji

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Općenite informacije – klasifikacija regija (1); terminologija ruralnih područja (2); Društveno-gospodarski pokazatelji – naslov (3); zajednički kontekst pokazatelji (4)

Opis preporuke

(1) Tim predlaže ponovno uvođenje informacija iz prethodne verzije poglavlja "Stanje u NUTS 2", koje su uklonjene iz ove verzije PRR i prebačene u poglavlje "Upravna / teritorijalna organizacija i statistička

podjela";

(2) U poglavlju "Ruralna područja Republike Hrvatske" i tijekom cijelog nacrta PRR, koristi se različita terminologija ruralnih područja. Tim preporuča dosljedno usvajanje terminologije OECD-a predominantno ruralnih, mješovitih i predominantnih urbanih područja;

(3) Naslov poglavlja 2 je nedosljedan. Tim preporuča da ga se promijeni tako da on odražava stanje cjelokupne poljoprivrede, a ne strogo popis društveno-gospodarskih pokazatelja;

(4) Tim preporučuje korištenje relevantnih podataka za sve pokazatelje zajedničkog konteksta. Tamo gdje podaci nisu dostupni, tim preporučuje poveznicu na planirane aktivnosti koje će omogućiti Ministarstvu poljoprivrede da prikuplja podatke u kasnijoj fazi.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Najvažniji podaci poglavlja "Stanje u NUTS 2" su uključeni u poglavlje: Klasifikacija Regija.

(2) Za provedbu PRR 2014. - 2020 i određivanje ruralnih područja na razini Programa posebno istraživanje je provedeno od strane neovisnog stručnjaka. Prema provedenom istraživanju dogovorena je nova definicija ruralnih područja na razini Programa. Dosljedna terminologija će se primijeniti u Programu, a sljedeća dva pokazatelja i dalje će se koristiti: CCI-3 prema podacima Eurostata (metodologija OECD) i specifični pokazatelj Programa prema relevantnim podacima za definiranje ruralnih područja na razini Programa.

(4) Kroz cijeli tekst CCI (zajednički pokazatelji stanja) su naglašeni. Svi zajednički pokazatelji su uključeni u poglavlje 4.1.6 i svi specifični pokazatelji u poglavlje 4.1.7.

Djelomično prihvaćeno
(3) U skladu s vodičem Komisije, opis stanja je strukturiran i opisan te brojčano izražen kroz predloške tablica CCI (društveno-gospodarska i ruralna situacija, stanje sektora/poljoprivreda i okoliš/klima).

3.2.3. R_008; R_009; R_010; R_011; R_012; R_013: Društveni pokazatelji

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Društveni pokazatelji – stanovništvo (prirodni rast) (1); definicija većih naselja kao ruralnih područja (2); gustoća stanovništva (3); kretanje stanovništva (4); edukacija (5); (ne)zaposlenost (6)

Opis preporuke

Tim preporučuje:

(1) iznošenje razloga pada stope prirodnog rasta u usporedbi s EU-27, kao i pojašnjenje postoje li regionalne i urbane / ruralne razlike;

(2) objašnjenje zašto su veći gradovi definirani kao ruralna područja, ako je ta odluka urađena namjerno;

(3) proširenje teme kako su ekonomska kriza i raniji rat ostavili svoj trag na ruralnim područjima i što to znači za gustoću naseljenosti. Zadnja rečenica na stranici 6 ne nadovezuje se na prethodnu;

(4) dodavanje podataka o tome je li razina migracije veća iz nekih područja u usporedbi s drugima i zašto;

(5) ažuriranje općih podataka o odgojno-obrazovnoj situaciji u Hrvatskoj, s naglaskom na dokumentaciji (očekivane) niske razine obrazovanja u ruralnim nasuprot urbanim područjima;

(6) unakrsno provjeravanje podataka o zaposlenosti i nezaposlenosti i utvrđivanje jesu li brojke dosljedne. Ako su brojke ispravne, molimo da se objasne razlike između njih.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Razlozi negativnog prirodnog prirasta su navedeni i regionalne/urbane/ruralne razlike su ukratko pojašnjene u poglavlju 4.1.

(2) Prema jednom od predloženih modela, ruralno područje na razini PRR je definirano na cijelom teritoriju Republike Hrvatske, osim u četiri najveća grada (Zagreb, Split, Rijeka i Osijek). Pogledati preporuku R_005

(3) Ova informacija je poboljšana i opisana u poglavlju 4.1.

(4) Dodatne informacije su dodane u poglavlju 4.1.

(5) Ažurirano je s relevantnim podacima o obrazovanju iz 2011. godine, poglavlje 4.1.

(6) Informacija je ažurirana i uključena u poglavlju 4.1.

3.2.4. R_014; R_015; R_016; R_017; R_018; R_019: Gospodarski pokazatelji

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Gospodarski pokazatelji (1); analiza poljoprivrednog sektora (2); tržišni udjeli (3); tečaj (4); upravljanje otpadom (5); električna energija (6)

Opis preporuke

Tim preporučuje:

(1) promjenu poglavlja "ekonomski pokazatelji", tako da odražavaju da su dio analize stanja, a ne samo popis pokazatelja;

(2) promišljanje i detaljnije analiziranje podataka koji se navode o poljoprivrednom sektoru kako bi se ukazalo na temeljne potrebe sektora i izazove s kojima se taj sektor suočava. To bi se moglo smatrati kao usredotočenje na analizu u poglavlju 4 i napuštanje općenitijeg opisa u ovom dijelu PRR;

(3) ubacivanje podataka o relativnim tržišnim udjelima za određene proizvode i skupine proizvoda, primjerice u poglavlju 4.7 "Poljoprivredna proizvodnja" ili poglavlju 5 "Prerada hrane";

(4) promjenu valute iz USD u HRK i EUR;

(5) opravdanje potpore vezane za komunalni otpad (vozila, kontejneri, limenke) u mjeri za osnovne usluge u ruralnim područjima, budući da se isto ne spominje u poglavlju potreba (3.2.3) i ne uključuje se u SWOT analizu;

(6) proširenje analize izazova i potreba suočavanja s potrošnjom električne energije, što je samo kratko

opisano (3.2.3.), kao i objašnjenje kako PRR može podržati ovaj problem.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Djelomično prihvaćeno

(1) Vidi preporuku R_006.

Prihvaćeno
(2) Informacija je ažurirana i uključena u poglavlje 4.1.1: Opći opis područja programa.

(3) Ažurirano je sa relevantnim podacima o tržišnim udjelima i uključeno u poglavlje 4.1.

Nije prihvaćeno

(4) Vanjskotrgovinska bilanca se službeno iskazuje u USD koji se obično koristi.

(5) Gospodarenje otpadom (odlaganje komunalnog otpada) neće biti financirano u okviru mjera za osnovne usluge u ruralnim područjima.

(6) Mišljenje MP je da tako detaljni podaci nisu potrebni. Također, fokus područje 5B nije programirano. Općenito modernizacija i nove tehnologije nadogradit će i poboljšati energetsku učinkovitost.

3.2.5. R_020; R_021; R_022: Gospodarski pokazatelji

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Gospodarski pokazatelji – OIE (1); komunikacijska infrastruktura (2); ruralna infrastruktura (3)

Opis preporuke

1. Tim preporučuje da se ojača veza između poglavlja 3.2.3 i navedenih mjera. Ako se treba podržati OIE, potrebno je utvrditi zašto je to potrebno, a to nije vidljivo u aktualnom nacrtu PRR;

2. U odnosu na komunikacijsku infrastrukturu, upućuje se na podatke Eurostata iz 2009., tim umjesto toga preporuča primjenu podataka iz popisa stanovništva 2011., jer se brojke (podaci) na internetu mijenjaju relativno brzo;

3. Tim preporuča poboljšanje opravdanosti potrebe za potporom za ruralnu infrastrukturu (trenutačno 5 linija).

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Detaljnije opravdanje za potporu je opisano u poglavlju 4.2: Identifikacija potreba.

(2) Korišteni su noviji podaci (2012).

(3) Detaljnije opravdanje za potporu osigurano je u poglavlju 4.

3.2.6. R_023; R_024; R_025: Ravnopravnost spolova

Kategorija preporuke: Ostalo

Datum: 18/12/2013

Tema: Ravnopravnost spolova – istraživanje (1); žensko poduzetništvo (2); naučene lekcije (3)

Opis preporuke

(1) Na stranici 18., u drugom poglavlju, upućuje se na anketu provedenu u Hrvatskoj u 2012. pod nazivom "101 pitanje za žene u ruralnim područjima". Tim preporuča uključivanje rezultata istraživanja s naznakom planiranih daljnjih aktivnosti;

(2) Tim preporuča uključivanje postotaka o ženskom poduzetništvu u ruralnim područjima u poglavlju koje govori o ravnopravnosti spolova;

(3) Tim preporuča uključivanje naučenih lekcija i iskustava o ulozi žena u okviru IPARD i SAPARD programa, ako je moguće.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Nije prihvaćeno
(1) Predložak SFC ne predviđa tako detaljne informacije i dodatno je mišljenje MP da takve informacije nisu relevantne.

Prihvaćeno
(2) Budući da SFC predložak ne predviđa odvojeno poglavlje o ravnopravnosti spolova, ovo pitanje je horizontalno objašnjeno kroz tekst PRR.

(3) Budući da SFC predložak ne predviđa posebno poglavlje o učincima Pretpristupnih programa za poljoprivredu i ruralni razvoj (SAPARD, IPARD), linkovi na relevantne podatke (Godišnja izvješća o provedbi IPARD-a i IPARD izvješća o evaluaciji) su uključeni u poglavlje „Evaluacijski plan“.

3.2.7. R_026; R_027; R_028; R_029: Ruralni turizam

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Ruralni turizam (1); podaci i slike (2); trenutna situacija i potrebe (3); koordinacija (4)

Opis preporuke

(1) Poglavlje o "važnosti ruralnog turizma" je vrlo općenito i ne odražava hrvatski kontekst. Tim preporuča ponovnu izradu ovog dijela i njegovo integriranje u "trenutačno stanje i interes";

(2) Tim preporuča uključivanje podataka i brojki o trenutačnoj situaciji ruralnog turizma;

(3) Namjera i svrha triju podsektora "Trenutačno stanje i interes", "Zahtjevi i faktori za razvoj ruralnog turizma" i "Agroturistički aspekti ruralnog turizma" nisu jasni. Oni ne sadrže informacije o trenutačnom stanju, a tekst je iz drugih dokumenata (uključujući i neke od Vijeća Europe). Tim preporuča da se ponovno napišu ti dijelovi s naglaskom na ocrtavanje trenutne situacije u Hrvatskoj te na utvrđivanju potreba seoskog turizma u hrvatskom kontekstu;

(4) Tim preporuča koordiniranje teme razvoja ruralnog turizma s Ministarstvom turizma. Kako se PRR 2014.-2020. uklapa u Strategiju razvoja turizma Hrvatske do 2020? Određeni broj "proizvoda turizma" opisan je u ovoj strategiji od kojih je nekoliko značajnih za ruralni razvoj.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1); (2); (3) Ovaj odjeljak je ponovno izrađen i uključen u SWOT analizu.

(4) Koordinacija i suradnja između Ministarstava turizma i poljoprivrede je stalna. Jedno od 10 osnovnih načela Razvojne strategije hrvatskog turizma do 2020. godine je "razvoj turizma na cijelom teritoriju države“. Korištenje turizma za pokretanje razvoja ruralnih područja mora biti jedan od ključnih pokretača ukupnog razvoja. Vidi poglavlje 4.

3.2.8. R_030; R_031: LEADER

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: LEADER (1); pokrivenost LAG-ovima (2)

Opis preporuke

(1) U cilju poboljšanja strukture, a time i čitljivosti poglavlja LEADER, preporučuje se unos određenog broja podnaslova, kao što su "LEADER u Hrvatskoj danas", "LEADER u okviru IPARD-a i “Definicija LAG- ova”;

(2) Tim preporuča provjere podataka o pokrivenosti LAG-ova na cijelom području RH. Navodi se da je to 69%, ali tijekom intervjua koji je tim imao s predstavnicima MRR bili smo obaviješteni o 75% pokrivenosti.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Djelomično prihvaćeno
(1) Budući da SFC predložak ne predviđa ovo posebno poglavlje, informacija je prezentirana kroz ostala poglavlja PRR.

(2) Podaci su pojašnjeni u poglavlju 4.2.
Kroz IPARD program odabrani LAG-ovi pokrivaju 69% teritorija Republike Hrvatske. Kada su uključeni

svi LAG-ovi (odabrani i neodabrani) pokrivenost je veća, u tijeku je uspostavljanje novih LAG-ova.

3.2.9. R_032: MRR

Kategorija preporuke: Postupci provedbe Programa

Datum: 18/12/2013

Tema: MRR

Opis preporuke

Tim preporučuje da se uključi informacija vezana za činjenicu da Hrvatska ima dvije MRR koje su obje članovi europske LEADER mreže i ako je moguće, da se opiše njihova funkcija.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
Ovo je opisano u poglavlju 17: Mreža za ruralni razvoj (u skladu sa SFC predloškom).

3.2.10. R_033: Poljoprivreda - operativne definicije

Kategorija preporuke: Ostalo

Datum: 18/12/2013

Tema: Poljoprivreda - operativne definicije

Opis preporuke

Tim preporučuje razmatranje i uključivanje operativnih definicija dvaju ključnih pojmova "konkurentnost" i "održivost farme" u politiku istraživanja i razvoja i dodavanje određenog teksta u PRR u kojima su pojmovi definirani i opisani (vidi preporuku 2).

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Djelomično prihvaćeno

Analiza podataka koji utječu na konkurentnost i održivost farme je poboljšana kroz primijenjenu intervencijsku logiku.

3.2.11. R_034 ; R_035: Poljoprivreda i prehrambena industrija - analiza

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Poljoprivreda - analiza (1); Prehrambena industrija – analiza (2)

Opis preporuke

(1) Tim preporuča jačanje analitičnosti teksta o poljoprivredi, koji je sada uglavnom opisan.

(2) Preporučuje se jačanje analize o temi organizacije i integracije lanaca vrijednosti, jer je to važan cilj pod prioritetom 3 ruralne politike.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

(1) Analiza podataka o trenutačnoj situaciji je učinjena u mjeri u kojoj to dopušta SFC predložak (kao dio poglavlja 4.1.1). Sveobuhvatan ukupan opis osigurava trenutnu situaciju u području primjene, na temelju zajedničkih i programskih specifičnih kontekst pokazatelja.

Djelomično prihvaćeno

(2) Posebni uvjeti u Hrvatskoj koji se odnose na organizaciju lanaca vrijednosti se javljaju u različitim dijelovima PRR, osobito u opisu potrebe broj 12.

3.2.12. R_036; R_037; R_038; R_039; R_040: Poljoprivreda

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Poljoprivreda – unakrsna provjera podataka (1); analiza ključnih pokazatelja (2); poljoprivredna gospodarstva (3); usitnjenost posjeda (4); zadrugarstvo (5)

Opis preporuke

(1) Tim preporučuje provjeru podataka poglavlja 4.1. (3.1.) “Poljoprivreda”;

(2) Opći dojam je da su prezentirani relevantni podaci o temeljnim pokazateljima, ali nisu dodatno analizirani, a uzroci i posljedice nisu navedeni. Opseg u kojem se ti podaci odražavaju i/ili djeluju na konkurentnost i održivost farmi nije prodiskutiran. Tim preporuča poboljšanje tih analiza;

(3) Tim preporuča točne procjene brojki broja poljoprivrednih gospodarstava;

(4) Tim preporuča da se razmotri uključivanje poglavlja o rascjepkanosti farmi, jer je vjerojatno da ovaj problem pridonosi problemu malih farmi. Također je vrijedno obratiti pozornost na funkcioniranje tržišta zemljištem, jer je to osnovni problem za sektor i njegovo rješavanje bi moglo pomoći u rješavanju problema malih farmi i usitnjenosti;

(5) Tim preporuča proširenje pitanja opadanja broja zadruga. Jesu li uvjeti previše zahtjevni? Koji su to uvjeti? Može li se nešto učiniti kako bi se riješio taj problem i koje su njegove posljedice?

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

(1) Dodatno unakrsno provjereno.

(2) Analiza je poboljšana u različitim dijelovima poglavlja 4 prateći intervencijsku logiku i SFC predložak.

(3) Struktura poljoprivrednih gospodarstava je detaljnije opisana putem SWOT analize.

(4) Detaljnije je opisano kroz SWOT analizu.

(5) Zadruge su detaljnije opisane putem SWOT analize.

3.2.13. R_041; R_042; R_043; R_044: Prirodni resursi

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Prirodni resursi (1); Poljoprivredno zemljište (2); državno poljoprivredno zemljište (3); Okvirna direktiva o vodama (4)

Opis preporuke

(1) Preporučuje se da se usredotočite na opis prirodnih resursa, a ne da se analiziraju moguće mjere PRR u poglavlju "prirodni resursi";

(2) Preporučuje se provjeriti cijeli dokument zbog konzistentnosti podataka o poljoprivrednim površinama (ukupno i korišteno) jer trenutna verzija uključuje različite brojke. Poglavlje 4.2.1 o "poljoprivrednom zemljištu", "citira 1.326.083 ha korištenog i 2.695.037 ukupnog poljoprivrednog zemljišta; na stranici 130 je 1.099.590 ha, u tablici 22 nalazi se i brojka od 1.099.590 ha, u tablici 30 je 3.130.317 ha, u tablici 31 je 3.212.294 ha;

(3) Tim preporučuje umetanja tablice s ažuriranim brojkama o poljoprivrednom zemljištu u vlasništvu države, uključujući ukupni broj prodanih hektara, broj hektara danih u najam i još uvijek dostupnih. Također se preporuča da se daju isto takvi podatci o poljoprivrednom zemljištu kojima upravlja Zemljišni fond;

(4) Tim preporuča da se opiše aktualno stanje provedbe Okvirne direktive o vodama u odjeljku 4.2.3. "Vodni resursi".

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Detaljnije kroz SWOT analizu.

(2) Provjereno i promijenjeno.

(4) Informacija uključena u poglavlje 4.

Nije prihvaćeno

(3) Podaci nedostupni.

3.2.14. R_045; R_046; R_047: Poljoprivredno stanovništvo

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Poljoprivredno stanovništvo – skrivena zaposlenost (1); edukacija (2); obrazovni sustav (3)

Opis preporuke

(1) Tim preporuča proširenje teme o pitanju skrivenog zapošljavanja u poljoprivrednom sektoru zbog male prosječne veličine poljoprivrednih gospodarstava. Nije jasno koliko je velik taj problem ili kako se to može riješiti;

(2) Tim preporuča uključivanje analize škola koje se bave poljoprivrednim obrazovanjem, njihovim rezultatima te izazove s kojima se suočavaju ove i druge institucije;

(3) Tim preporuča rješavanje izazova vezanog za razvoj obrazovnog sustava uspješnosti i zadovoljavanju potreba ruralnog stanovništva za cjeloživotno učenje u uskoj suradnji s AAS i NIS-a.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

(1) Promijenjeno sukladno preporuci.

(3) Detaljnije u poglavlju 4.

(2) Nije prihvaćeno
Ovo nije prisutno u općem opisu jer PRR ne rješava šire pitanje dostupnosti poljoprivrednog stručnog osposobljavanja. Ažuriranje programa strukovnog obrazovanja u Hrvatskoj će biti pokriveno od strane ESF-a.

3.2.15. R_048: Sustav obrazovanja odraslih - cjeloživotno učenje

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Sustav obrazovanja odraslih - cjeloživotno učenje

Opis preporuke

U poglavlju 4.2 o sustavu obrazovanja odraslih, preporučuje se da se ponovno razmotri koncept cjeloživotnog učenja i uloga strukovnog obrazovanja i osposobljavanja u svjetlu ciljeva RR, u cilju procjene potreba za pojačanim naporima u tom sektoru.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
Detaljnije opisano u poglavlju 4.

3.2.16. R_049; R_050; R_051: Poljoprivredno savjetodavna služba

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Poljoprivredno savjetodavna služba – analiza (1); aktivnosti (2); reorganizacija teksta (3)

Opis preporuke

(1) Tim preporuča osnaživanja teksta koji se odnosi na PSS i pripremanje sveobuhvatne analize službe;

(2) Preporučuje se da se uključi prezentacija djelatnosti PSS (barem u smislu isporučenih rezultata), npr. održani seminari i radionice, informativni materijal, održavanje treninga, terenske demonstracije, posjeti poljoprivrednicima itd. Podaci o rezultatima i utjecaju PSS trebaju biti opisani ako su dostupni;

(3) PSS je jedina tema predstavljena u SWOT formatu sa snagama i slabostima. Tim preporuča reorganizaciju teksta u alternativnom formatu.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Opis savjetodavnih kapaciteta uvršten je u poglavlju 5.5 (u skladu s predloškom SFC). Potrebno je napomenuti da Savjetodavna služba sada obuhvaća i šumarstvo te je preimenovana.

(2) Opis promidžbe (uključujući ulogu SS) uključen je u poglavlju 15.3 (u skladu s predloškom SFC).

(3) SS je opisana u skladu s predloškom SFC, posebno u poglavlju 5.5.

3.2.17. R_052; R_053; R_054; R_055; R_056: Učinak poljoprivrede na tlo i vodu

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Učinak poljoprivrede na tlo i vodu - potrošnja mineralnih gnojiva i ukupnih hranjivih tvari (1); podaci o potrošnji gnojiva (2); zbrinjavanje stajskog gnojiva (3); osjetljiva područja (4); erozija tla (5)

Opis preporuke

Preporučuje se:

(1) osigurati podatke o ukupnoj potrošnje mineralnih gnojiva i ukupne potrošnje hranjivih tvari po ha korištenog poljoprivrednog zemljišta (za svaki od tri ključna nutrijenata N, P2O5 i K2O), kao i pružiti podatke o ravnoteži hranjivih tvari u poglavlju 4.5.1.;

(2) korištenje podataka o potrošnji gnojiva nedavno pripremljenih za Eurostat od strane stručnog povjerenstva koje uključuje predstavnike MP, Ministarstava obrazovanja, EA, DZS, APPRRR, Ekonerg i Petrokemije d.d, budući da se podaci o potrošnji nutrijenata iz Statističkog godišnjaka odnose samo na

potrošnje od strane pravnih osoba, a ne na obiteljskim gospodarstvima;

(3) osigurati podatke o aktualnim skladišnim kapacitetima: (a) potreban kapacitet skladišta za smještaj stajskog gnojiva sukladno dobroj poljoprivrednoj praksi, izražen u m3 (b) postojeće skladišne kapacitete za stajski gnoj i gnojnicu (također izražen u m3) i (c) postotak proizvođača koji imaju pristup odgovarajućim objektima;

(4) opisati trenutni sustav za praćenje zagađenja površinskih i podzemnih voda uslijed poljoprivrednih aktivnosti s obzirom na zahtjeve EU;

(5) izraziti rizik erozije (u t/ha/god) za različita područja i za glavne namjene poljoprivrednog zemljišta (oranice, voćnjaci, vinogradi, proizvodnja povrća i trajni travnjaci) u dijelu koji govori o eroziji tla.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Djelomično prihvaćeno

(1); (2); (3); (4); (5) Većina podataka je nedostupna. Isto je spomenuto u poglavlju 4.1.6. (aproksimativni podaci su prikazani umjesto zajedničkih pokazatelja stanja) kao i u poglavlju 9. "Evaluacijski plan". Sredstva iz mjere „Tehnička pomoć" će se koristiti za uspostavu odgovarajućeg sustava praćenja, a što je i predviđeno planom evaluacije. Odgovorne institucije će biti angažirane prikupljati podatke, naročito za nepostojeće okolišne pokazatelje stanja, s ciljem uspostave metodologije krajem 2015., kako bi se podaci prikupljali od 2016. Početkom 2017., svi CCI ili njihove aproksimativne vrijednosti će biti osigurani (osim u opravdanim slučajevima, npr. podaci o zaštićenim staništima ptica, koji će biti dostupni od 2019., a u skladu s preuzetim obvezama). U slučaju aproksimativnih vrijednosti, naročito će se procjenjivati njihova adekvatnost.

3.2.18. R_057; R_058: Poljoprivredni okoliš - emisija stakleničkih plinova i Natura 2000

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Poljoprivredni okoliš – Emisija stakleničkih plinova (1); Natura 2000 (2)

Opis preporuke

(1) Preporučuje se objasniti trend emisija CH4 u posljednjih sedam godina, kao i trendove u ukupnoj emisiji stakleničkih plinova koji potječu od hrvatske poljoprivrede.

(2) Preporučuje se ažurirati ovo poglavlje i uključiti podatke iz novog propisa o Natura 2000 ekološke mreže, a osobito postotke kopnenih i morskih područja (koji nisu točni). Također se preporučuje dati podatke o udjelu KPP u sklopu Natura 2000 u odnosu na KPP.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Djelomično prihvaćeno
(1) Ukupne emisije stakleničkih plinova za 2010. i 2011. godinu su dane kroz SWOT analizu.

Prihvaćeno
(2) Detaljne informacije o Natura 2000 područjima dostupne su putem posebnog izvješća Strateške procjene

utjecaja na okoliš (vidi poglavlje 3.2.2.).

3.2.19. R_059; R_060; R_061; R_062; R_063: Poljoprivredna proizvodnja

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Poljoprivredna proizvodnja – gospodarska važnost različitih proizvoda (1); analiza pojedinih proizvoda (2); pokretači koji pogoduju razvoju proizvoda i podsektora (3); analiza podsektora (4); ekološka i integrirana proizvodnja (5)

Opis preporuke

(1) Tim preporučuje uključivanje informacije o gospodarskim podacima koji se koriste za opisivanje razvoja u gospodarskoj važnosti različitih proizvoda u poglavlju 4.6.

(2) Tim preporučuje pripremu snažnije analize na temelju brojaka o proizvodnji i potrošnji zajedno s trgovačkim statistikama za pojedine proizvode kako bi se označio razvoj u odnosu na tržišne udjele proizvoda, prvo i prije svega na domaćem, ali i na izvoznom tržištu. Tim također preporučuje opisivanje i analiziranje pojedinačnih proizvoda u više detalja, a ne u velikim homogenim grupama (kao što su "voće i povrće").

(3) Tim preporučuje poboljšavanje analize čimbenika koji stoje iza razvoja proizvoda i podsektora odnosno oba pokretača koji pogoduju razvoju i prepreke koje ih blokiraju.

(4) Tim preporučuje jačanje analize investicija vezanih uz te druge potrebe u podsektorima. To je učinjeno u određenoj mjeri, ali ne za sve proizvode, i ne uvijek detaljno.

(5) Preporučuje se provjeriti podatke o količinama koje su proizvedene ekološki, jer navedene brojke upućuju da je prosječni prinos za voćnjake 292 kg po hektaru, za maslinike 75 kg po ha, a za vinograde 733 kg grožđa po hektaru, itd. Ovi cjelokupni iznosi izgledaju vrlo niski.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1); (2); (4) Detaljnije objašnjeno kroz SWOT analizu.

(3) Analiza je poboljšana u različitim odjeljcima poglavlja 4 prateći intervencijsku logiku i SFC predložak.

Djelomično prihvaćeno
(5) Analiza podataka o ekološkoj poljoprivredi napravljena je do razine koju dopušta SFC predložak

3.2.20. R_064; R_065; R_066: Prehrambena industrija

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Prehrambena industrija - konkurentnost (1); vrijednosni lanci (2); sheme kvalitete (3)

Opis preporuke

(1) U dijelu"Prehrambena industrija", preporučuje se da se dodatno analizira konkurentnost pojedinih proizvoda i pokretače koji stoje iza trendova. Također se preporuča da se poboljša analiza moguće uloge shema kvalitete.

(2) Organizacija vrijednosnog lanca nije obrađena u ovom dijelu. Tema je obrađena u poglavlju o poljoprivrednoj proizvodnji, ali samo u određenoj mjeri i uz male varijacije od podsektora do podsektora. Tema možda zaslužuje zaseban odjeljak u PRR i preporučuje se da se može uključiti onaj dio (sekciju) u kojem se integracija i organizacija vrijednosnih lanaca raspravlja na razini i proizvoda i podsektora kao i izazove koji su opisani i analizirani.

(3) Tim preporučuje da tekst bolje iznese tvrdnje potrebe za shemama kvalitete. Ako kvalitetni proizvodi budu igrali veću ulogu u budućnosti, potrebno je zalagati se za najčvršću moguću potporu uz pomoć podataka koji pokazuju i vjerojatne pogodnosti za proizvođače i potrošačke sklonosti.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Detaljnije objašnjeno kroz SWOT analizu.

(3) Detaljnije objašnjeno kroz poglavlje 4.

Djelomično prihvaćeno
(2) Posebni uvjeti u Republici Hrvatskoj koji se odnose na organizaciju lanaca vrijednosti javljaju se u raznim dijelovima PRR-a, osobito u potrebama 12. Poštovano je specifično ograničenje SFC predloška.

3.2.21. R_067; R_068; R_069: Šumarstvo i drvna industrija

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Šumarstvo i drvna industrija – vrsta šuma i šumskog zemljišta (1); relevantni zajednički kontekst pokazatelji u šumarstvu (2); bioraznolikost (3)

Opis preporuke

(1) Preporučuje se premjestiti podatke o različitim vrstama šuma i šumskog zemljišta iz opisa Mjera 26 u dio koji obrađuje 'Šumarstvo i drvna industrija'.

(2) Tim preporučuje uključivanje svih relevantnih zajedničkih pokazatelja konteksta u analizi šumarstva. Primjerice, kontekst pokazatelj o ukupnoj površini šuma treba nadopuniti s odvojenim podacima za područja šuma i šumskog prijelaznog terena s grmljem. Ukupan broj i % ukupnog broja zaposlenih i radne produktivnosti (BDV po ukupno zaposlenom u punom radnom vremenu) trebalo bi uključiti, a također se moraju dodati sljedeći pokazatelji zaštite okoliša: udio šuma i ostalog šumskog zemljišta (FOWL) zaštićeni u očuvanju biološke raznolikosti, krajolike i specifične prirodne elemente; proizvodnju obnovljive energije iz šumarstva i izravnog korištenja energije u šumarstvu.

(3) Intervencija zbog rješavanja problema postojanja i općeg nedostatka razumijevanja važnosti i utjecaja na biološku raznolikost je opisana u analizi. Preporučuje se uključiti opis stvarnog problema u ovoj sektorskoj

analizi, a ne opisivanje intervencije.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Podaci o različitim vrstama šuma i šumskog zemljišta su prebačeni unutar vrlo ograničenog SFC okvira.

(2) Promijenjeno prema preporuci

Djelomično prihvaćeno

(3) Održivo gospodarenje šumama, kao što je opisano u analizi šumarstva bilježi bioraznolikost i utjecaje na nju kao jedan od temeljnih načela održivog gospodarenja šumama. Zbog SFC okvira, to je samo ograničeni znanstveni detalj te opisuje ulogu i važnost bioraznolikosti šumskih ekosustava.

3.2.22. R_070; R_071; R_072: Šumarstvo i drvna industrija

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Šumarstvo i drvna industrija – potrebe (1); Domovinski rat (2); zaposleni u preradi drva (3)

Opis preporuke

(1) Preporučuje se dokumentirati potrebe "za poboljšanje kvalitete upravljanja, izgradnju i obnovu šumskih cesta, povećanje proizvodnje i mobiliziranje šumske biomase, regulirati tržište drvnih proizvoda, konsolidirati gospodarstava i povećati ulaganja u poboljšanje otpornosti, okolišnih i dugoročnih gospodarskih vrijednosti privatnih šuma "opisane u poglavlju šumarstva.

(2) Preporučuje se uključivanje podataka o broju hektara koji su bili pod okupacijom tijekom Domovinskog rata, kao i podatak o broju šuma koje su sada neodržive.

(3) Tim preporučuje dodavanje objašnjenja zašto je broj zaposlenih u preradi drva pao je s 35.060 u 1990. na 10.839 u 2011. Također, preporučuje se u tom kontekstu dodati podatke o prometu, BDV i BDV/GRJ.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Specifične šumarske potrebe se javljaju u obliku tematskih operacija: poboljšanje kvalitete upravljanja, izgradnje šumskih cesta i mobiliziranje šumske biomase u podmjeri 4.3.
Potpora za ulaganja u infrastrukturu se odnose na razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva te će pitanja o tržištu drvenih proizvoda, okoliša i dugoročne ekonomske vrijednosti privatnih šuma biti riješena u dvije pod-mjere: 8.5: Ulaganja u poboljšanje elastičnosti i ekološke vrijednosti šumskih ekosustava i 8.6: Ulaganja u šumarske tehnologije, proizvodnju i marketing šumskih proizvoda.

(3) Mjera 8: Ulaganja u razvoj šumskog područja i unapređenje održivosti šuma objašnjava razloge značajnog smanjenja broja radnika zaposlenih u preradi drva. To se uglavnom odnosi na nasljeđe

domovinskog rata i ekonomske tranzicije na tržišno gospodarstvo.

Djelomično prihvaćeno
(2) Podaci o veličini minski sumnjivih šuma i poljoprivrednog zemljišta je uključen, ali razminiranje šuma i šumskog zemljišta neće biti pokriveno PRR-om.

3.2.23. R_073; R_074; R_076; R_078: SWOT – analiza situacije i procjena potreba

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: SWOT – kratki sažetak analize stanja (1); za svaki od 6 prioriteta (2); procjena potreba (3); pristup opskrbi vodom, kanalizacijski sustav, obrada otpadnih voda (4)

Opis preporuke

(1) Tim preporučuje uključivanje kratkog sažetka o analizi stanja iznad dijela sa SWOT analizom, gdje su sažeti zaključci o svakom od 6 prioriteta ruralnog razvoja. To će osigurati da se sve prioritetne RR teme obrade u analizi stanja.

(2) Tim posebno preporučuje ponovno uvođenje SWOT analize iz prethodnih nacrta PRR-a, u kojima je jedna SWOT analiza bila prezentirana za svaki od 6 prioriteta RR a ne jedna sveukupna s kojom se pokušalo riješiti sve njih zajedno.

(3) SWOT analiza treba slijediti procjene potreba u kojima su prioritetne različite strateške opcije i izazovi identificirani u SWOT analizi. Sadašnji nacrt PRR ne uključuje procjenu eksplicitne procjene potreba povezujući analizu stanja i SWOT s jedne strane sa strategijom i prioritizacijama resursa sa druge. Tim posebno preporučuje uključivanje procjene potreba.

(4) Tim preporučuje da se potreba: i) poboljšani pristup opskrbi vodom; ii) kanalizacijski sustavi i iii) obrada otpadnih voda uključe u SWOT analizu kao tri neovisne slabosti od kojih svaka mora biti ciljna u dijelu procjene potreba.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) U skladu s predloškom SFC, sažetak analize stanja je uključen u 4.1.1. To je sveobuhvatan ukupni opis trenutne situacije u programskom području, na temelju zajedničkih programskih specifičnih kontekst pokazatelja i kvalitativne informacije.

(3) Procjena potreba je opisana u poglavlju 4.2: Identifikacija potreba.

Djelomično prihvaćeno
(4) Pristup osnovnim komunalnim uslugama je analiziran u SWOT analizi - pristup vodovodu, kanalizaciji, pročišćavanje otpadnih voda za naselja ispod 2.000 stanovnika će se financirati u okviru PRR.

Nije prihvaćeno

(2) U skladu sa smjernicama Komisije i posebnih preporuka, izbjegavalo se ponavljanje i SWOT tablice su organizirane oko tri sekcije strukturiranog predloška za CCI (društveno-gospodarske i ruralne situacije; sektorske informacije, okoliš/klima) za pokrivanje svih prioriteta.

3.2.24. R_075; R_077: SWOT - intervencijska logika

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: SWOT – odnos tema (1); vlasništvo zemljišta, male farme, prerada malih razmjera, instrumenti financijskog inženjeringa (2)

Opis preporuke

(1) Tim također preporučuje da se specificira kako se različite teme SWOT analiza odnose jedne prema drugima (tj. unutarnje stavke SWOT-a, S (snage) i W (slabosti) koje se daju kontrolirati prema vanjskim stavkama SWOT-a, O (mogućnosti) i T (prijetnje) koje se ne daju kontrolirati i kako se taj odnos treba rješavati kroz potencijalne strateške intervencije.

(2) Tim preporučuje uključivanje sljedećih pitanja u SWOT analizu, jer ona su od velikog značaja za hrvatsku poljoprivredu: 1) vlasništvo zemljišta, 2) male farme, 3) obradu malih razmjera (proizvodnju na malo) i 4) instrumente financijskog inženjeringa.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) U skladu s SFC predloškom, ovo je uključeno pod 5.1 u obliku obrazloženja i) potreba za rješavanje u okviru PRR-a, i ii) izbora ciljeva, prioriteta i fokus područja na temelju dokaza dobivenih SWOT analizom i procjenom potreba.

Djelomično prihvaćeno

(2) Financijski instrumenti se planiraju uvesti u drugom djelu programskog razdoblja (2017.-2020.). Ovo je navedeno u odjeljku 8.1. Ostala pitanja su uključena u SWOT.

3.2.25. R_079; R_080; R_081: Pretpristupni programi za poljoprivredu i ruralni razvoj (SAPARD, IPARD)

Kategorija preporuke: Ostalo

Datum: 18/12/2013

Tema: Pretpristupni programi za poljoprivredu i ruralni razvoj(SAPARD, IPARD) – naučene lekcije (1); “Izvještaj iz sjene” (2); rezultati IPARD-a (3)

Opis preporuke

(1) Odjeljak (sekcija) o SAPARD-u pruža vrlo malo informacija i tim preporučuje da se proširi, npr. dodavanjem više naučenih lekcija. Takve informacije mogu uključivati i) je li bilo ostvarenih radnih mjesta i jesu li se ta mjesta održala; ii) je li Hrvatska doživjela porast produktivnosti; iii) jesu li korisnici bili su u skladu sa zahtjevima EU-a nakon završetka projekta, itd. Također se preporuča dodavanje informacije o tome kako je tih 37 projekata bilo podijeljeno regionalno i je li distribucija prošla kao što se očekivalo.

(2) Tim preporučuje drastično skraćivanje odjeljka (sekcije) o IPARD-u, među ostalima, uklanjanje teksta „iz mjere 101 Ulaganja u poljoprivredna gospodarstva u svrhu restrukturiranja i dostizanja standarda Zajednice" (str. 110) na pododjeljak na stranici 114 "1.2.2 Rezultati provedbe za razdoblje koje završava 31.prosinca 2012.” Umjesto toga, tim preporučuje uključivanje i nekih od nalaza iz Izvještaja iz sjene koji je

pripremila Mreža za ruralni razvoj u 2013.

(3) Tim preporučuje uključivanje informacije o postignutim rezultatima kroz IPARD program i bilo bi idealno također o utjecajima (npr. podaci o prosječnoj veličini projekta za svaku mjeru).

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Budući da SFC predložak ne predviđa poglavlje o učinku pretpristupnog programa za ruralni razvoj (SAPARD,IPARD), veze na dostupnu informacije (ex post evaluaciju SAPARD-a) su ugrađene u poglavlje Evaluacijski plan.

(2) Budući da SFC predložak ne predviđa poglavlje o učinku pretpristupnog programa za ruralni razvoj (SAPARD,IPARD), veze na dostupnu informacije (Izvješće u sjeni) su ugrađene u poglavlje Evaluacijski plan.

(3) Budući da SFC predložak ne predviđa poglavlje o učinku pretpristupnog programa za ruralni razvoj (SAPARD,IPARD), veze na dostupnu informacije (Godišnje izvješće o provedbi IPARD-a i IPARD evaluacijska izvješća) su ugrađene u poglavlje Evaluacijski plan.

3.2.26. R_082; R_083; R_084; R_085; R_086: Strategija

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: Strategija – vrijeme provedbe mjera (1); opravdanost (2); tržište zemljišta, mala poljoprivredna gospodarstva, prerada malih razmjera, visoko kvalitetni proizvodi (3); potprogram za mala poljoprivredna gospodarstva (4); ravnoteža (5)

Opis preporuke

(1) U poglavlju strategije, umjesto navođenja da će se sve mjere pod PRR-om provoditi od 2015., tim preporučuje navođenje da će se provedba različitih mjera planirati u skladu s povećanjem administrativnih i upravljačkih kapaciteta u UT i APPRRR.

(2) Tim preporučuje jačanje analize stanja, SWOT analize i procjene potreba i na temelju toga poboljšanje teksta u dijelu koji govori o opravdanosti strategija.

(3) Tim preporučuje uključivanje eksplicitnog naglaska u strategiji na poboljšanju i) tržišta zemljišta, ii) uvjeta za mala poljoprivredna gospodarstva i iii) uvjeta za preradu na malo (uključujući preradu na farmi), kao i na intervencijama koje podupiru razvoj visoko kvalitetnih proizvoda koji nadilaze oznaku zemljopisnog podrijetla.

(4) Tim preporučuje uključivanje tematskog potprograma za mala poljoprivredna gospodarstva u skladu s mogućnosti iz nacrta propisa.

(5) Tim preporučuje razmatranje kako uravnotežiti strategiju kako bi se ispunili ciljevi u svih 6 prioriteta. To je također važno u svjetlu međusobno isključivih ciljeva, kao što su povećanje produktivnosti rada i stvaranja radnih mjesta.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Uključeno u poglavlje 5: Opis strategije (u skladu s SFC predloškom).

(2) Uključeno u poglavlje 5: Opis strategije i u pod-poglavlju 5.1 u obliku obrazloženja i) odabranih potreba koje PRR treba riješiti i ii) izbora ciljeva, prioriteta i fokus područja na osnovi SWOT-a i procjena potreba (u skladu s SFC predloškom).

(3) (5) Ovo je uključeno u poglavlje 5: Opis strategije; Izbor, kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja je navedeno za svako fokus područje (u skladu s SFC predloškom).

Nije prihvaćeno

(4) Hrvatska neće uključiti tematski pod-program za mala poljoprivredna gospodarstva ako je potpora za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstva predviđena putem specifičnih tipova operacija.

3.2.27. R_087: Ex-ante uvjetovanost- ažuriranje

Kategorija preporuke: Postupci provedbe Programa

Datum: 18/12/2013

Tema: Ex-ante uvjetovanost- ažuriranje

Opis preporuke

Tim preporučuje ažuriranje ovog poglavlja u kasnijoj fazi i u skladu s konačnim tekstom Aneksa 4. RR uredbe.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

Ažurirano i uključeno kao dio poglavlja 6: Procjena ex ante uvjeta (u skladu s SFC predloškom).

3.2.28. R_088;_R_089: Okvir procjene postignuća

Kategorija preporuke: Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije

Datum: 18/12/2013

Tema: Okvir procjene postignuća – naslovi (1); sadržaj tablice (2)

Opis preporuke

(1) Prazna tablica 93 "Učinkovitost provedbe" organizirana je u skladu s ključnim područjima. Tim preporučuje korištenje naslova iz nove regulative koja se odnosi na prioritete.

(2) Tim također preporučuje uključivanje nekog kratkog teksta koji objašnjava sadržaj tablice nakon što se ispuni.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Predložak (tablica) iz SFC je korištena i prikazana u poglavlju 7. Opis okvira za procjenu ostvarenja postignuća.

Djelomično prihvaćeno

(2) Napravljeno u skladu s SFC predloškom.

3.2.29. R_090; R_091; R_094; R_095: Mjere - općenito

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: Mjere - opravdanost mjera (1); hijerarhija ciljeva (2); procjena očekivanog utjecaja na okoliš (3); plaćanje u ratama (4)

Opis preporuke

(1) Kad analiza stanja bude ažurirana i poboljšana, može se uključiti bolje opravdanje u opis mjera i može se izbrisati općenitiji tekst. Tim preporučuje preispitivanje opravdanja za svaku mjeru nakon što analiza stanja bude ažurirana.

(2) Ove mjere ne predstavljaju intervencijsku logiku ili hijerarhiju ciljeva (prezentacija ukupnih, specifičnih i operativnih ciljeva koji ukazuju da intervencija namjerava generirati određene učinke, rezultate i proizvodnju). Preporučuje se priprema i ubacivanje hijerarhije, jer bi pružila čitatelju vrlo detaljno i jasno razumijevanje ideje koja stoji iza te mjere.

(3) Za sve investicijske mjere i pod-mjere, savjetuje se dodavanje sljedeće rečenice: “Tamo gdje će investicija vjerojatno imati negativan utjecaj na okoliš, investicijskim operacijama mora prethoditi procjena očekivanog utjecaja na okoliš u skladu s propisima specifičnim za vrstu ulaganja o kojem se radi."

(4) Što se tiče plaćanja u ratama, tim preporučuje da se utvrdi maksimalni broj obroka koje treba prihvatiti.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Precizno obrazloženje je uključeno u opis mjere.

(2) Strukturiranje programa u sladu s SFC predloškom je poboljšalo preglednost i opravdanost intervencijske logike.

(3) Informacije u vezi obveza za procjenu utjecaja na okoliš su uključene u 8.1.

Djelomično prihvaćeno

(4) Specifični navodi vezani uz avansno plaćanje su uključeni u skladu s zakonskim odredbama. Daljnji navodi vezani uz plaćanje u ratama nisu uključeni na razini programa, ali se moraju uzeti u obzir u pravilnicima za pojedine tipove operacija.

3.2.30. R_092; R_093: Mjere

Kategorija preporuke: Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije

Datum: 18/12/2013

Tema: Mjere - kvantifikacija ciljeva (1); raspodjela financijskih sredstava (2)

Opis preporuke

(1) Tim snažno preporučuje dodavanje kvantifikacije ciljeva za svaku mjeru, što će također omogućiti pripremu za Plan pokazatelja.

(2) Tim preporučuje napraviti raspodjelu sredstava po podmjerama kako bi se procijenio stvoreni doprinos svake mjere fokus području i prioritetu.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Djelomično prihvaćeno
(1) Ciljevi mjera su uključeni u Plan pokazatelja u skladu sa SFC predloškom.

Prihvaćeno

(2) Sredstva su raspodijeljena po mjerama, tipovima operacija i (indikativno) po fokus područjima te su prikazana u poglavlju 10: Financijski plan.

3.2.31. R_096: M 1 - korisnici

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M 1 - korisnici

Opis preporuke

Tim preporučuje da se razjasni ono što stoji u tekstu pod mjerom "prijenos znanja i informacija" da se izobrazba treba primijeniti ne samo na zaposlenike, već i na vlasnike farmi i menadžere u tom sektoru.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

3.2.32. R_097: M 1 - komplementarnost fondova

Kategorija preporuke: Postupci provedbe Programa

Datum: 18/12/2013

Tema: M 1 - komplementarnost fondova

Opis preporuke

Tim preporučuje dodavanje opisa u PRR o tome kako će se preklapanja u financiranju izbjeći i ostvariti kontrolu u odnosu na financiranje obuke i informatičke aktivnosti koje nisu financirane kroz druge sheme potpore.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

3.2.33. R_098: M 1 - razina potpore

Kategorija preporuke: Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije

Datum: 18/12/2013

Tema: M 1 - razina potpore

Opis preporuke

Tim preporučuje pojašnjavanje kako su definirane razine potpore za mjeru "prijenos znanja".

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

Ovo je definirano na osnovi vodiča Komisije i intervencijske logike. Programiranje ove mjere slijedilo je ovu logiku.

3.2.34. R_099; R_101: M 2 – financijska alokacija i iznos potpore

Kategorija preporuke: Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije

Datum: 18/12/2013

Tema: M 2 – financijski plan po podmjerama (1) i maksimalni iznos potpore (2)

Opis preporuke

(1) U mjeri "Pružanje savjetodavnih usluga", tim preporučuje rastavljanje financijskog plana prema podmjeri.

(2) Tim preporučuje preispitivanje maksimalnog iznosa potpore za mjeru "Pružanje savjetodavnih usluga" (trenutačno 200.000 EUR za tri godine za jednog savjetnika).

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Financijski plan prikazuje raspodjelu sredstava po mjerama, tipovima operacija i fokus područjima i prikazan je u poglavlju 10.

(2) Prihvaćeno prema preporuci

3.2.35. R_100: M 2 - definiranje korisnika

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M 2 - definiranje korisnika

Opis preporuke

Tim preporučuje pojašnjavanje jesu li pravni subjekti registrirani u Hrvatskoj radi pružanja obuke osoblju savjetodavnih službi.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

Pojašnjenje potencijalnih korisnika je napravljeno u skladu s vodičima Komisije.

3.2.36. R_102; R_103: M 3 - izvedivost shema i označavanje proizvoda

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M 3 – izvedivost shema (1) i pojašnjenje označavanja proizvoda iz shema kvalitete (2)

Opis preporuke

(1) Što se tiče mjere "Shema kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode", tim predlaže provođenje male studije o troškovima i koristima (pogodnostima) proizvođača i prerađivača kroz primjenu programa sheme kvaliteta.

(2) Tim preporučuje razjašnjavanje mora li proizvod ili prehrambeni proizvod iz shema kvalitete koji se prodaje na tržištu biti označen sa i) nacionalnom oznakom sheme kvalitete, ii) EU oznakom sheme kvalitete iii) naznakom da se proizvod koristi za određenu etiketu, ili iv) s kombinacijom svih triju oznaka.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Nije prihvaćeno
(1) Budući da financiranje studija vezanih uz novi program sredstvima IPARD tehničke pomoći nije dozvoljeno, UT nije imalo financijskih mogućnosti napraviti takve studije. Nadalje, oznake kvalitete su nove u Hrvatskoj te bi takva studija bila preuranjena.

Prihvaćeno

(2) Promijenjeno prema preporuci

3.2.37. R_104: M 3 - intenzitet potpore

Kategorija preporuke: Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije

Datum: 18/12/2013

Tema: M 3 - intenzitet potpore

Opis preporuke

Tim preporučuje povećavanje intenziteta potpore osigurane za informativne aktivnosti u okviru mjere "Sheme kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode", koje su trenutačno navedene da iznose 1.000 EUR po korisniku.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

3.2.38. R_105; R_106; R_107; R_109; R_110; R_115: M 4 - uvjeti prihvatljivosti i dozvoljena ulaganja

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M 4 – uvjeti prihvatljivosti (1) (2); prihvatljiva ulaganja (3)

Opis preporuke

(1) U mjeri "Ulaganja u materijalnu imovinu" navodi se da je standardni ekonomski rezultat (output) od 1.200 EUR godišnje za male farme na rubu održivosti. Tim preporuča razjašnjavanje utjecaja ovog navoda u smislu prihvatljivosti podnositelja zahtjeva.

(2) Tim preporučuje pojašnjenje je li točno da nisu definirani limiti prihvatljivosti pod člankom 18.1. i 18.2.

(3) Tim preporučuje biti još precizniji u definiranju kriterija i uvjeta za prihvatljiva ulaganja kako bi se izbjegle nejasnoće.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Veličina poljoprivrednog gospodarstva u smislu ekonomskog standardnog outputa kao uvjeta prihvatljivosti je izbačena iz mjere 4.

(2) Uvjeti prihvatljivosti su navedeni.

(3) Prihvatljiva ulaganja su navedena.

3.2.39. R_108; R_111: M 4 - financije

Kategorija preporuke: Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije

Datum: 18/12/2013

Tema: M 4 – visina potpore - 4.1 (1) i intenzitet potpore - 4.2 (2)

Opis preporuke

(1) Tim preporučuje ponovno razmatranje donje i gornje granice visine potpore za mjeru 18.1 kako bi se suzio spektar.

(2) Tim preporučuje pojašnjavanje je li povećani intenzitet potpore od 20% u članku 18.2 (kada je podnositelj zahtjeva dio projekta EIP) jednak intenzitetu potpore od 70% od ukupnih investicijskih troškova ili dodatnih 20% od 50% = 60% u totalu (ukupno.)

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Djelomično prihvaćeno
(1) Donji i gornji limiti visine potpore su definirani s obzirom na strukturu poljoprivredne proizvodnje. Neke specifikacije su napravljene kako bi se osigurala raspodjela sredstava s obzirom na potrebe i strategiju.

Prihvaćeno
(2) Intenzitet potpore je jasno naveden.

3.2.40. R_112; R_113; R_114: M 4 – ostalo

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M 4 – sustavi navodnjavanja - 4.3 (1); demarkacija između članaka 4.1 i 4.2 (2) i korisnici- 4.4 (3)

Opis preporuke

(1) Što se tiče podmjere 18.3, tim preporučuje da u slučaju navodnjavanja, treba uzeti u obzir sve uvjete navedene u članku 46. RR uredbe i ulaganja uskladiti s Direktivom 2000/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23.listopada 2000. o uspostavi okvira za djelovanje Zajednice u području vodne politike (SL L 327, 22.12.2000.) i planom upravljanja riječnim bazenom.

(2) Tim preporučuje stvaranje jasnih razgraničenja između potpore za ulaganja u infrastrukturu u člancima 18.1 i 18.2 kako bi bilo jasno pod kojim podmjerama bi se korisnici trebali prijavljivati.

(3) Što se tiče članka 18.4, tim preporučuje dodavanje skupine poljoprivrednika i drugih upravitelja kao korisnike.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

(1) Specifične obveze i uvjeti su sada navedeni u mjeri.

(2) Napravljena je jasna demarkacija.

(3) Promijenjeno prema preporuci.

3.2.41. R_116; R_117; R_118; R_119; R_120: M 6

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M 6 – ciljevi mjere - 6.3 (1); opravdanost potreba mladih poljoprivrednika - 6.1 (2); povezanost s drugim mjerama (3); definiranje pokretanja posla - 6.1 (4); poslovni plan (5)

Opis preporuke

(1) Što se tiče mjere "Farma i razvoj poslovanja", tim preporučuje da se navede da ta mjera ne uključuje ulaganja u poljoprivrednu proizvodnju koja će samo poboljšati samodostatnost manjih gospodarstava (što je trenutačno navedeno u opravdanju).

(2) Tim preporučuje poboljšanje opravdanja i obrazloženje opisa potreba mladih poljoprivrednika, povećanim brojem mikro i malih poduzeća i nepoljoprivrednim djelatnostima.

(3) Tim preporučuje dodavanje opisa kako će se mjera "Farma i razvoj poslovanja" međusobno povezati s drugim mjerama.

(4) Tim preporučuje definiranje dopuštene minimalne veličinu gospodarstva s kojom mladi poljoprivrednik može pokrenuti posao.

(5) Tim preporučuje definiranje, za ovu mjeru i druge mjere, neke opće teme koje će se uključiti u poslovni plan.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) U skladu s SFC predloškom, ciljevi mjere su detaljno opisani kao i njihov doprinos prioritetima i fokus područjima ruralnog razvoja.

(2) Bolji opis je uključen u poglavlje 4.2.
(3) Promijenjeno prema preporuci.

(4) Ovo je jasno navedeno u uvjetima.

Djelomično prihvaćeno

(5) Opće teme koje će se uključiti u poslovni plan, ako je primjenjivo, utvrđene su provedbenom uredbom.

3.2.42. R_121; R_122; R_123: M 7 - poveznica s ostalim mjerama i dozvoljena ulaganja

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M 7 – povezanost s ostalim mjerama (1); proizvodnja energije iz obnovljivih izvora (2) i ulaganja vezana za turističku infrastrukturu 7.4 (3)

Opis preporuke

(1) Tim preporučuje uključiti tekst koji će prikazati, kako bi se mjera "Osnovne usluge i obnova sela u ruralnim područjima" trebala povezati (u smislu razgraničenja i komplementarnosti) s drugim mjerama (posebno LEADER), kao i s drugim ESI fondovima.

(2) Tim preporučuje premještanje dozvoljenog ulaganja "proizvodnja energije iz obnovljivih izvora koja bi se prvenstveno koristila u poljoprivrednim gospodarstvima" u članak 18.

(3) Tim preporučuje proširenje popisa ulaganja pod "ulaganja u turističku infrastrukturu".

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

(1) Promijenjeno prema preporuci

(2) Ova definicija je izbrisana iz mjere o razvoju poljoprivrednih gospodarstva i poduzetništva.

(3) Lista ulaganja u turističku infrastrukturu je posljedično proširena.

3.2.43. R_124: M 7 - razina iznosa potpore

Kategorija preporuke: Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije

Datum: 18/12/2013

Tema: M 7 - razina iznosa potpore

Opis preporuke

Tim preporučuje pojašnjavanje kako su visine potpore izračunate i određene.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

3.2.44. R_125; R_126; R_127; R_130; R_131; R_132 : M 8 - općenito

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M 8 – premještanje poglavlja s podacima (1), opravdanje potpore (2); prihvatljivost ulaganja (3); konkurentske teškoće - 8.6 (4) definicija „nedrvnih proizvoda“ - 8.6 (5)

Opis preporuke

(1) Tim preporučuje premještanje poglavlja s podacima o različitim vrstama šuma u sektorsku analizu

(2) Navodi se da je važno obnoviti glavne vrste autohtonog drveća, kao što su hrast i jasen, koji su u velikoj mjeri nestali u privatnim šumama. Međutim, nije jasno zašto je ova obnova nužna i preporučuje se razjasniti

to pitanje.

(3) U načelu, prihvatljiva ulaganja u okviru mjere "Ulaganja za poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednost šumskih ekosustava" čini se da su u skladu s nacrtom propisa RD i predloškom mjere. Međutim, neki od troškova ne mogu se prihvatiti i tim preporuča provjeru ovog pitanja s DG Agri.

(4) Tim preporučuje pojašnjavanje jesu li male tvrtke u predindustrijskoj preradi drva izložene konkurentskim teškoćama na domaćem tržištu, na međunarodnom tržištu ili na jednom i drugom. Preporučuje se uključiti ovo u sektorsku analizu.

(5) „Promocija proizvoda od drveta i nedrvnih šumskih proizvoda", navodi se kao jedan od ciljeva mjere "Ulaganje u šumarske tehnologije" . Preporučuje se definirati što su to "nedrvni proizvodi' i uzeti u obzir može li ovaj tekst uzrokovati preklapanje s nekim od ostalih mjera.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

(1) Promijenjeno prema preporuci

(2) Dodan je sljedeći tekst: „Ovakve sastojine su slabe otpornosti na trenutne opće klimatske promjene" te je to prihvaćeno kao „razlog zbog čega je obnova potrebna". Moguće je dati dodatno objašnjenje ako je potrebno.

(3) UT je dodatno raspravilo ovo s Glavnom upravom za poljoprivredu i ruralni razvoj (DG AGRI).

(4) Promijenjeno prema preporuci

(5) To je definirano prema nacionalnom šumarskom zakonodavstvu (šumski i nešumski proizvodi). Mišljenje UT-a je da nema preklapanja sa drugim mjerama.

3.2.45. R_128; R_129; R_133: M 8 - iznos potpore i ciljevi

Kategorija preporuke: Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije

Datum: 18/12/2013

Tema: M 8 – iznos potpore (1); ciljevi (2) i iznos potpore za 8.6 (3)

Opis preporuke

(1) Maksimalni iznos potpore tijekom programskog razdoblja po korisniku čini se prilično visok i tim preporučuje uključivanje dodatne analize i opravdanje temeljeno na procjeni troškova po hektaru i broj potencijalnih privatnih vlasnika u odnosu na javni sektor kao vlasnike šuma.

(2) Tim preporučuje uključivanja indikatora rezultata i učinaka na mjeru "Ulaganje za poboljšavanje otpornosti…"

(3) Tim preporučuje uključivanje izračuna kako bi se opravdao maksimalni iznos potpore tijekom programskog razdoblja po korisniku u okviru ove mjere (5 milijuna EUR), što se čini ponešto visokim.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Pokazatelji su na odgovarajući način revidirani.

Djelomično prihvaćeno
(2) Pokazatelji će biti prikazani u poglavlju 11. PRR-a.

(3) Maksimalni iznos po specifičnoj kategoriji troška će biti definiran kroz provedbu aktivnosti PRR-a.

3.2.46. R_134; R_135: M 9

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M 9 – prihvatljivost fizičkih ulaganja (1); korisnik (2)

Opis preporuke

(1) Za mjeru "Osnivanje proizvođačkih grupa i organizacija" tim preporučuje uključiti pojašnjenje može li se potpora odobriti fizičkim ulaganjima, kao što su oprema i strojevi (npr. za gotove proizvode za tržište i pomoći poljoprivrednicima pripremiti te proizvode za prodaju).

(2) Tim preporučuje uključiti objašnjenje koji je vremenski okvir predviđen u slučaju gdje proizvođačka grupa mora biti osnovana kako bi bila prihvatljiva, a ipak potpora je dostupna za osnivanje proizvođačke skupine ili udruge.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Dozvoljeni troškovi su jasno navedeni u mjeri.

(2) Promijenjeno prema preporuci.

3.2.47. R_136; R_137; R_138; R_139: M 10 - općenito

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M 10 – izračun visine plaćanja (1); zahtjevi za „ozelenjavanje“ (2); povezanost podmjera i ostalih mjera (3); kriteriji prihvatljivosti (4)

Opis preporuke

(1) Za mjeru "agro-okoliš i klima" tim preporučuje isključivanje dvostrukog financiranja prakse „ozelenjavanja“ kod izračuna plaćanja.

(2) Tim preporučuje objasniti pristup zahtjevima za „ozelenjavanje“ nakon što budu doneseni.

(3) Tim preporučuje uključiti tablicu s mogućom kombinacijom mjera i POKM podmjera, kao i da se

pripremi tekst radi objašnjenja njihove povezanosti s drugim mjerama.

(4) Tim preporučuje sljedeći preporuke EK i razmatrajući kolektivne korisnike (skupine koje se sastoje od poljoprivrednika, ostalih upravitelja ili njih zajedno) sa ili bez zajedničkog pravnog statusa kao prihvatljive za POKM.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Djelomično prihvaćeno
(1) Hrvatska još nije definirala ozelenjavanje (to će se uzeti u obzir naknadno).

(2) Dodat će se u trenutku kada UT donese konačnu odluku o ozelenjavanju u Hrvatskoj.

(3) Ovo je provedeno u skladu s SFC predloškom.

(4) Nije prihvaćeno

Udruženja poljoprivrednika su dodana kao jedina grupa s pravnim statusom. Potencijalno dodavanje i *ad hoc* grupa je raspravljeno sa AP, ali je zaključeno da bi to bilo teško za praćenje.

3.2.48. R_140; R_141; R_143; R_144; R_145 : M 10 – ostale pod-mjere

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M10 – Obrada tla i sijanje na kosim terenima za ratarske jednogodišnje biljke (1); Održavanje poljoprivrednih terasastih terena (2); Očuvanje travnjaka visoke prirodne vrijednosti (3); Očuvanje obilježja krajobraza (tradicionalnih suhozidova i živica) (4); Šaranski ribnjaci (5).

Opis preporuke

(1) Što se tiče podmjere "Obrada tla i sijanje na kosim terenima za ratarske jednogodišnje biljke", tim preporučuje uključivanje podataka o obradivim površinama s različitim nagibima (uključujući kartu).

(2) Tim preporučuje da podmjera “Održavanje poljoprivrednih terasastih terena “bude financirana po članku 18d.

(3) Što se tiče podmjere "Očuvanje travnjaka visoke prirodne vrijednosti", tim preporučuje uključivanje podataka o područjima (uključujući kartu) travnjaka visoke prirodne vrijednosti

(4) Tim preporučuje navedeno financiranje održavanja i izgradnje novih kamenih zidova i postavljanje živica iz podmjere "Očuvanje obilježja krajobraza – tradicionalnih suhozidova i živice"premjestiti pod članak 18d.

(5) Preporučuje se razmotriti financiranje ribnjaka za uzgoj šarana u zasebnoj mjeri "šaranski ribnjaci”, a ne u akvakulturi. Šaranski ribnjaci su u regulativi Republike Hrvatske određeni kao poljoprivredno zemljište te bi trebali biti prihvatljivi pod ovom mjerom. Radi toga, tim preporučuje daljnje razvijanje ove mjere u suradnji s Upravama ribarstva i Zaštite prirode iz Ministarstva zaštite okoliša.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Nije prihvaćeno
(1) UT je odlučilo ne uključiti mape budući da se očekuje povećanje poljoprivrednih površina u 2015. (mape i podatke će u nekom trenutku pripremiti AP).

(2) (4) Poljoprivredno-okolišna mjera ja samo za održavanje. Podizanje živica, itd. pokriveno je u mjeri 4.4.

(5) DG Agri je potvrdio da ovaj tip operacije nije dozvoljen putem EPFRR-a.

Djelomično prihvaćeno
(3) Podaci i mape će biti pripremljeni od strane AP.

3.2.49. R_142: M10-“Očuvanje autohtonih i zaštićenih poljoprivrednih biljnih vrsta i kultivara”- kriteriji odabira(10.2)

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M10 - “Očuvanje autohtonih i zaštićenih poljoprivrednih biljnih vrsta i kultivara” - kriteriji odabira (10.2)

Opis preporuke

Što se tiče podmjere "Očuvanje autohtonih poljoprivrednih i zaštićenih poljoprivrednih biljnih vrsta i kultivara", tim preporučuje objašnjavanje kriterija za odabir zaštićenih vrsta i sorti utvrđenih popisom zaštićenih vrsta i sorti iz Nacionalnog programa za očuvanje i održivu uporabu biljnih genetskih resursa za hranu i poljoprivredu u Republici Hrvatskoj.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

Liste životinjskih i biljnih vrsta su sada navedene u opisu predloženih operacija.

3.2.50. R_146; R_147; R_148: M 10 - „Smanjenje gnojidbe“ i „integrirana zaštita bilja“

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M 10 - „Smanjenje gnojidbe“ i „integrirana zaštita bilja“

Opis preporuke

(1) Što se tiče podmjere "Reduciranja gnojidbe", tim preporučuje razmatranje je li to zapravo problem u Hrvatskoj. Ako je tako, tim predlaže jačanje opravdanosti te podmjere.

(2) Što se tiče podmjere "Integrirana zaštita bilja", tim predlaže uvođenje uvjeta više sile i ex-ante procjenu provjerljivosti i upravljivosti mjera u skladu s člancima 47. i 69. RR uredbe.

(3) Preporučuje se bolje specificirati obveze, osobito one koje su iznad Direktive 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 21. listopada 2009. o utvrđivanju akcijskog okvira Zajednice za postizanje održive uporabe pesticida (SL L 309, 24.11.2009.).

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Ovo je izbrisano

(2) Promijenjeno prema preporuci.

(3) Promijenjeno prema preporuci.

3.2.51. R_149; R_150; R_151: M11

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M11 – razlika u potpori tijekom prijelaznog razdoblja i razdoblja održavanja (1); viša sila i ex-ante procjena provjerljivosti i upravljivosti (2); komplementarnost s M 3 (3)

Opis preporuke

(1) U odnosu na mjeru "Ekološka poljoprivredna proizvodnja" tim preporučuje dodati opis razlika u potpori za prijelazno razdoblje i razdoblje održavanja.

(2) Tim preporučuje uvođenje uvjeta više sile i ex-ante procjenu provjerljivosti i upravljivosti mjere u skladu s člancima 47. i 69. RR uredbe .

(3) Tim preporučuje provjeru mogućih preklapanja između isplata u okviru mjere "Ekološka poljoprivredna proizvodnja" s onima iz članka 17.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Pod-mjera je podijeljena na dva tipa operacija.

(2) Promijenjeno prema preporuci.

(3) Preklapanja ne postoje.

3.2.52. R_152; R_153: M 17

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M 17 – iznos potpore (1); opravdanost (2)

Opis preporuke

(1) Što se tiče godišnje police osiguranja u okviru mjere za "Osiguranje usjeva, životinja i biljaka", tim preporučuje pojašnjavanje kako će se izračunati razni gubici pojedinog poljoprivrednika u određenoj godini.

(2) Tim preporučuje prilagodbu teksta u okviru mjere investicijski fondovi hrvatskom kontekstu.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

(1) Promijenjeno prema preporuci.

Nije prihvaćeno

(2) Zajednički fondovi uključit će se naknadno.

3.2.53. R_154: M 19 - postizanje cilja

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: M 19 - postizanje cilja

Opis preporuke

Tim preporučuje da se većina sredstava iz LEADER mjere usmjeri na najosnovnije aktivnosti LAG-ova, npr. jačanje kapaciteta i tekuće troškove.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Djelomično prihvaćeno

Aktivnosti kao što su jačanje kapaciteta i tekući troškovi su osnovne aktivnosti, ali iskustvo iz IPARD programa, alokacije iz IPARD-a i EK uredbe sugeriraju kako većina LEADER sredstava ne bi trebala ciljati samo na ovakve aktivnosti.

3.2.54. R_155: M 20 - kriteriji prihvatljivosti i dozvoljena ulaganja

Kategorija preporuke: Postupci provedbe Programa

Datum: 18/12/2013

Tema: M 20 - kriteriji prihvatljivosti i dozvoljena ulaganja

Opis preporuke

Što se tiče mjere TP, tim preporučuje prilagodbu popisa prihvatljivih ulaganja, tako da umjesto da se formira dugačak popis, aktivnosti se grupiraju u nekoliko kategorija ili tema (npr. promotivne aktivnosti, aktivnosti edukacije, studije i sl.).

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

Na osnovi vodiča komisije, poglavlje o „Tehničkoj pomoći“ je promijenjen.

3.2.55. R_156; R_157; R_158: Mreža za ruralni razvoj (MRR)

Kategorija preporuke: Postupci provedbe Programa

Datum: 18/12/2013

Tema: Mreža za ruralni razvoj (MRR) – dodatne informacije (1); struktura (2); odgovornosti (3)

Opis preporuke

(1) Tim preporučuje uključivanje informacije o 1) dodjeli financijske potpore, 2) sposobnost provedbe i 3) koji aranžmani su planirani za uključivanje šire javnost u MRR potpoglavlje "Podrška implementaciji ruralne politike".

(2) Tim preporučuje uključiti opis tko su članovi MRR (poljoprivrednici, znanstvenici, nevladine organizacije, savjetnici, tvrtke itd.), i kako su oni izabrani.

(3) Tim preporučuje proširenje odgovornosti umrežavanja MRR.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

(1) (2) Ovo je opisano u poglavlju 17. Mreža za ruralni razvoj (u skladu s SFC predloškom).

Djelomično prihvaćeno

(3) Ovo je opisano u poglavlju 17. Mreža za ruralni razvoj (u skladu s SFC predloškom).

3.2.56. R_159; R_160; R_161; R_162 : Inovacije

Kategorija preporuke: Konstrukcija intervencijske logike

Datum: 18/12/2013

Tema: Inovacije – definicija (1); hrvatski kontekst (2); provedba koncepta inovacije (3); identificiranje problema i izazova (4)

Opis preporuke

(1) Tim u velikoj mjeri preporučuje uključivanje definicije inovacija i nacionalnog inovacijskog sustava u PRR (eventualno koristeći kao primjer bodovnu tablicu unije inovatora (*Innovation Union Scoreboard* (IUS)).

(2) Tim preporučuje prilagodbu teksta u poglavlju inovacije hrvatskom kontekstu.

(3) Tim preporučuje usvajanje sustava u kojem podnositelji sami navedu u prijavi na skali od 1 do 5 (ili 10) kako on/ona ocjenjuje novitet novog proizvoda/procesa /tehnologiju / itd. Novitet se može procijeniti iznutra kao i izvana: tj. je li predmet projekta novitet za podnositelja zahtjeva, te je li projekt novost na tržištu? Na taj način, moguće je procijeniti razinu noviteta projekta. Osoblje APPRRR može provjeriti samoprocjenu od strane podnositelja prijave i to ispraviti ako je potrebno.

(4) Tim preporučuje identificiranje problema i izazova s kojima se suočava poticanje inovacija u poljoprivredi i prehrambenoj industriji i predložena rješenja.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Djelomično prihvaćeno

(1) Pitanje inovacija je horizontalno riješeno kroz PRR. Inovacije kroz PRR su specificirane u poglavlju 5 – Međusektorska pitanja.

(2) Budući da SFC predložak ne predviđa posebne poglavlje o inovacijama, ovo pitanje je horizontalno riješeno kroz PRR.

(3) Daljnja izrada selekcijskih kriterija će riješiti ovo pitanje.

Prihvaćeno

(4) Pitanje je horizontalno riješeno kroz PRR. Specifične potrebe za inovacije su procijenjene po EU prioritetima za ruralni razvoj.

3.2.57. R_163; R_166: Praćenje i evaluacija - naučene lekcije

Kategorija preporuke: Postupci provedbe Programa

Datum: 18/12/2013

Tema: Praćenje i evaluacija – hrvatski kontekst (1); naučene lekcije iz SAPARD-a i IPARD-a (2)

Opis preporuke

(1) Tim preporučuje konkretiziranje poglavlja o praćenju i evaluaciji, koji trenutačno nije povezan s hrvatskim kontekstom. Ovaj proces može uključivati uključivanje naučenih lekcija iz SAPARD-a i IPARD-a i uključivanje tablice koja naglašava podjelu zadataka između Odbora za praćenje, Upravnog tijela i Agencije za plaćanja u aktivnostima praćenja i evaluacije.

(2) Tim preporučuje integraciju naučenih lekcija iz SAPARD-a i IPARD-a u sve pododjeljke Evaluacijskog plana kako bi se izbjeglo ponavljanje prošlih administrativnih uskih grla.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

(1) Evaluacijski plan je revidiran i ova preporuka je uključena u pod-poglavlje 9.2: Upravljanje i koordinacija (u skladu s SFC predloškom).

(2) Ovo je ugrađeno u Evaluacijski plan

3.2.58. R_164; R_165; R_168; R_169; R_172; R_173; R_174 : Praćenje i evaluacija - upravljanje i prikupljanje podataka

Kategorija preporuke: Postupci provedbe Programa

Datum: 18/12/2013

Tema: Praćenje i evaluacija – Odbor za praćenje (1); "Evaluacijska radna skupina" (2); doprinos raznih tijela (3); informacije i podaci (4)(5)(6)(7)

Opis preporuke

(1) Tim preporučuje uključivanje popisa članova u sekciji o Odboru za praćenje, uključujući opis njihove uloge i pravo na glasovanje.

(2) Treba uključiti opis članova i primarne odgovornosti "Evaluacijske radne skupine"

(3) Tim preporučuje uključivanje informacije o tome kako će razni akteri pridonijeti internim zadacima praćenja i evaluacije, a koji bi zadaci trebali biti ustupljeni vanjskim izvorima i kome.

(4) Tim preporučuje specificiranje kako će informacije biti prikupljene, kako bi Upravljačka tijela pripremila i dostavila informacije o praćenju i godišnje izvješće EK-u i Odboru za praćenje.

(5) Tim preporučuje uključiti objašnjenje u vezi podataka između obrazaca u IT sustavu, ciljeva pojedinih mjera, aktivnosti praćenja i evaluacije i pokazatelja kako bi se osiguralo da su potrebna pitanja uključena u elektroničke obrasce zahtjeva, zahtjeva za plaćanjem i zahtjeva za izvješćivanjem (ili, ako su potrebne dodatne ankete ili vanjsko prikupljanje podataka).

(6) Tim preporučuje opisivanje mogućih budućih uskih grla pri prikupljanju podataka i pojašnjenja koji su koraci poduzeti kako bi se oni izbjegli.

(7) Tim preporučuje definiranje unaprijed koliko često AP treba dostaviti podatke UT: preporučuje se dva puta mjesečno.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

(1) Ovo je uključeno u poglavlje 15.2: Predviđeni sastav odbora za praćenje (u skladu s SFC predloškom).

(2) (3) Ovo je uključeno u Evaluacijski plan, pod-poglavlje 9.2: Upravljanje i koordinacija (u skladu s SFC predloškom).

(4) (5) (6) (7) Ovo je uključeno u Evaluacijski plan, pod-poglavlje 9.4: Podaci i informacije (u skladu s SFC predloškom).

3.2.59. R_167; R_170; R_171; R_175; R_176: Praćenje i evaluacija - ciljevi i aktivnosti Evaluacijskog plana

Kategorija preporuke: Postupci provedbe Programa

Datum: 18/12/2013

Tema: Praćenje i evaluacija – ciljevi i svrha Evaluacijskog plana (1); teme i aktivnosti evaluacije (2) (3) (4) (5)

Opis preporuke

(1) Tim preporučuje proširenje sekcije "Ciljevi i svrha EP", moguće koristiti kao primjer svrhu EP-a, kako je opisano u smjernicama za EP.

(2) Tim preporučuje uključiti opis aktualnih teme i aktivnosti evaluacije u odgovarajućem poglavlju (koje bi trebale odražavati intervencijsku logiku i raspodjelu sredstava).

(3) Treba napomenuti da su dvije aktivnosti koje treba uključiti u EP: ex-post evaluacija prethodnog razdoblja i ex-ante evaluacija narednog razdoblja (2021.-2027.), budući da će ove aktivnosti zahtijevati ljudske i financijske resurse unutar vremenskog okvira za razdoblje 2014.-2020.

(4) 13 pokazatelja učinka navedene su kao fokus praćenja i evaluacije. Tim preporuča sužavanje fokusa i davanje kratkog opravdanja za smanjenje pojedinih pokazatelja utjecaja. Ova informacija trebala bi se premjestiti u podojeljak "Evaluacijske teme i aktivnosti".

(5) U sekciji "Indikatori dodatnog rezultata", samo pet pokazatelja rezultata su navedeni za praćenje od kojih se četiri odnose na prioritet 5. Tim preporučuje podešavanje izbora pokazatelja rezultata kako bi odgovarali s ukupnim strateškim i financijskim prioritetima nacrta PRR.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

(1) Ovo je uključeno u Evaluacijski plan, pod-poglavlje 9.1 Ciljevi i svrha (u skladu s SFC predloškom).

(2) (3) Ovo je uključeno u Evaluacijski plan, pod-poglavlje 9.3: Teme i aktivnosti evaluacije, 9.5: Vremenski okvir i 9.7: Resursi (u skladu s SFC predloškom)

(4) (5) Ovo je uključeno u Evaluacijski plan, pod-poglavlje 9.3: Teme i aktivnosti evaluacije (u skladu s SFC predloškom).

3.2.60. R_177; R_178; R_179: Financije

Kategorija preporuke: Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije

Datum: 18/12/2013

Tema: Financije - 30% od ukupnih sredstava po P4 i P5 (1); sredstva po podmjerama (2); opravdanost visoke alokacije sredstava za M4 (3)

Opis preporuke

(1) Tim preporučuje podešavanje financijskih dodjele sredstva, tako da ukupni doprinos prioritetima 4. i 5. iznosi 30% kao što je traženo nacrtom propisa RR.

(2) Tim preporučuje da sredstva za mjere budu podijeljena po podmjeri i operaciji kako bi, između ostalog, ilustrirali kako mjere koje ne spadaju u prioritete 4. i 5. ipak mogu doprinijeti u tim prioritetima.

(3) Tim preporuča poboljšanje opravdanja za visoku dodjelu sredstava članku 18. i naglašava vezu od analize stanja - > SWOT-a -> Procjena potreba -> odabir mjera -> dodjele sredstva.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

(1) Vidljivo je u poglavlju 10. Financijski plan (u skladu s SFC predloškom).

(2) Vidljivo je u poglavlju 10. Financijski plan i djelomično u poglavlju 11. Plan pokazatelja (u skladu s SFC predloškom).

(3) Ovo pitanje je horizontalno riješeno kroz PRR.

3.2.61. R_180: Indikator plan

Kategorija preporuke: Postavljanje ciljeva, raspodjela financijske alokacije

Datum: 18/12/2013

Tema: Indikator plan

Opis preporuke

Za završetak izrade Indikatorskog plana, tim preporučuje korištenje svake mjere kao polazišnu točku. Preporučuje se identificirati pokazatelje vezane za svaku pojedinačnu mjeru kako bi se identificiralo koje brojke treba iskalkulirati kako bi se napravio Indikator plan (vidi Aneks 8 za konkretan primjer na temelju članka 18.1).

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

Izrada plana pokazatelja je finalizirana nakon što su finalizirane mjere te su definirani sredstva za svaku mjeru i tip operacije. Odabrane mjere su podijeljene prema fokus područjima s planiranim izlaznim pokazateljima i planiranim troškovima.

Plan pokazatelja je potpuno izrađen u skladu s preporukama DG AGRi-a (Plana pokazatelja – excel alat).

3.2.62. R_181; R_182; R_183; R_184; R_185: Provedba Programa

Kategorija preporuke: Postupci provedbe Programa

Datum: 18/12/2013

Tema: Provedba Programa - Odbor za praćenje (1); administrativni kapaciteti (2) (3) (4) (5)

Opis preporuke

(1) Tim preporučuje premještanje prethodne sekcije o Odboru za praćenje u ovo poglavlje jer je Odbor za praćenje također dio operativne strukture. Inače, tim preporučuje referiranje na sekciju o Odboru za praćenje u poglavlju 13.

(2) Tim preporučuje razmatranje visine dodijeljenih sredstva za administraciju u MP i APPRRR kako bi se poboljšala provedba PRR 2014. - 2020.

(3) Tim preporučuje utvrđivanje strategije za uspješnu provedbu u odnosu na administrativni kapacitet. Postoje značajne naučene lekcije iz provedbe IPARD-a, za koje je UT-u savjetovano da se uključe u planiranje administracije.

(4) Tim preporučuje pripremu opterećenja posla i analizu radnog procesa, ne samo za APPRRR što je trenutačno u fazi izrade, već za cijelo MP u cilju procjene broja potrebnog osoblja u nadolazećim godinama.

(5) Tim preporučuje pripremu znatnog jačanja kapaciteta i edukacije u MP i APPRRR (novog i sadašnjeg osoblja).

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
(1) Uključeno u poglavlje 15. Način provedbe programa (u skladu s SFC predloškom).

(2) Kako bi se poboljšala provedba PRR 2014.-2020. određena financijska sredstva za administraciju u UT-u i AP-u su već predviđena u sklopu poglavlja 15.6. Opis korištenja tehničke pomoći (u skladu s SFC predloškom).
(3) Ugrađeno u poglavlje 15.1 Način provedbe programa, pod-poglavlje 15.1.2.1. Sveobuhvatan opis, uključujući načine za osiguranje efektivne, efikasne i koordinirane provedbe (u skladu s SFC predloškom).
5) Oni su uzeti u obzir u aktivnostima Tehničke pomoći kako je to opisano u poglavlju 15.6 Opis korištenja tehničke pomoći (u skladu s SFC predloškom) i u Evaluacijskom planu.

Djelomično prihvaćeno

4) Ovo kao takvo neće biti dio programa, ali će biti kasnije napravljeno za Upravljačko tijelo te će se postupiti prema nalazima analize.

3.2.63. R_186; R_187; R_188; R_189; R_190; R_191; R_192 : Partnerstvo i konzultacije - suradnja sa dionicima

Kategorija preporuke: Ostalo

Datum: 18/12/2013

Tema: Partnerstvo i konzultacije – uključivanje još dionika (1) (2); fokus grupe prema prioritetima (3); javne prezentacije (4); proširenje konzultacijskih aktivnosti (5); iskorištenje potencijala Vijeća za ruralni razvoj (6); općine (7)

Opis preporuke

(1) (2) Tim preporučuje uključivanje brojnih dionika iz civilnog društva, uključujući partnere iz zaštite okoliša, nevladine organizacije i tijela odgovornih za promicanje ravnopravnosti i nediskriminacije, gospodarskih i socijalnih partnera, posebno udruga poljoprivrednika i udruge ekoloških proizvođača u proces konzultacija s dionicima.

(3) Tim preporučuje formiranje 4 fokus grupe prema prioritetima (jedna fokus grupa za prioritet 1, jedna za prioritete 2 i 3, jedna za prioritete 4 i 5 i jedna za prioritet 6) i Radna grupa za koordinaciju kako bi se osigurala zastupljenost dionika čiji interesi pokrivaju svih 6 prioriteta.

(4) Tim preporučuje organiziranje novih, javnih ciljano orijentiranih prezentacija nakon finalizacije mjera i raspodjele sredstava.

(5) Tim preporučuje proširenje konzultacijskih aktivnosti u smislu učestalosti sastanaka i mogućnosti za komentiranje, npr. Internet forumi, i sl.

(6) Tim preporučuje povećani stupanj suradnje u Vijeću za ruralni razvoj uključujući minimalno jednotjedno vremensko razdoblje za izdavanje dokumenata o kojima se raspravljalo.

(7) Tim preporučuje poboljšanje komunikacije s općinama gdje je to moguće.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

(1) (2) Lista članova Vijeća za ruralni razvoj revidirana je i sukladno nadopunjena. Većina članova Vijeća za ruralni razvoj će isto tako biti članovi Odbora za praćenje. Potpuna lista je prikazana u poglavlju 15.2.

(4) Specifične ciljane javne prezentacije bit će organizirane nakon što mjere budu finalizirane u fazi izrade provedbenih pravilnika. Neke ciljane javne prezentacije su već održane na cijelom ruralnom području, npr. za M19 i njihove korisnike – LAG-ove.

(5) Na mrežnim stranicama UT-a nacrti predviđenih mjera su objavljeni i adresa elektroničke pošte (eafrd@mps.hr) je aktivirana za konzultacijske aktivnosti.

(6) Promijenjeno prema preporuci

(7) Promijenjeno prema preporuci

Nije prihvaćeno

(3) Iako različite grupe za specifična pitanja imaju usku suradnju na svim nivoima, formalizacija grupa mogla bi imati učinak na dodatno opterećene administracije tijekom procesa programiranja

3.2.64. R_193: Partnerstvo i konzultacije - tehnički zahtjevi

Kategorija preporuke: Postupci provedbe Programa

Datum: 18/12/2013

Tema: Partnerstvo i konzultacije - tehnički zahtjevi

Opis preporuke

Tim preporučuje podešavanje informacija u poglavlju "Rezultati partnerstva i konzultacije" u skladu s tehničkim zahtjevima, uključujući posebice rezultate konzultacija i moguće razloge za odbijanje inputa dionika.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
Provedene aktivnosti uključivanja partnera su detaljno opisane u poglavlju 16 (u skladu s SFC predloškom).

3.2.65. R_194; R_195; R_197: Ravnopravnost spolova i prevencija diskriminacije - odvojeno poglavlje

Kategorija preporuke: Ostalo

Datum: 18/12/2013

Tema: Ravnopravnost spolova i prevencija diskriminacije – premjestiti poglavlje 4.6 u ovo poglavlje (1); IPARD (2); aranžman(3)

Opis preporuke

(1) U odnosu na ravnopravnost spolova i suzbijanje diskriminacije, tim preporučuje sekciju 4.6 nacrta PRR integrirati u ovo poglavlje, što će zahtijevati da preporuke predviđene u toj sekciji u budu uključene u ovo poglavlje.

(2) Tim preporučuje navesti kako i u kojoj je mjeri provedba programa IPARD uzela u obzir rod i nediskriminaciju.

(3) Tim preporučuje objasniti kako će novi program ruralnog razvoja 2014.-2020. osigurati jednake mogućnosti i prava za žene i muškarce

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Djelomično prihvaćeno
(1) (3) Budući da SFC predložak ne predviđa odvojeno poglavlje o Ravnopravnosti spolova prevenciji diskriminacije, ovo pitanje je horizontalno objašnjeno kroz tekst PRR.

Djelomično prihvaćeno
(2) Budući da SFC predložak ne predviđa poglavlje o učinku pretpristupnog programa za ruralni razvoj (IPARD), veze na dostupnu informacije (IPARD evaluacijska izvješća) su ugrađene u poglavlje Evaluacijski plan

3.2.66. R_196: Ravnopravnost spolova i prevencija diskriminacije - SWOT

Kategorija preporuke: SWOT analiza, procjena potreba

Datum: 18/12/2013

Tema: Ravnopravnost spolova i prevencija diskriminacije - SWOT

Opis preporuke

Tim preporučuje naglašavanje rodnog pristupa i nediskriminaciju u SWOT analizi i procjeni potreba.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
Ovo pitanje je horizontalno objašnjeno kroz tekst PRR-a.

3.2.67. SEA_1: Procjena učinka pojedinih planova i programa na okoliš

Kategorija preporuke: SEA specifične preporuke

Datum: 15/07/2014

Tema: Procjena učinka pojedinih planova i programa na okoliš

Opis preporuke

Potencijano negativni učinci svih projekata, operacija i planskih dokumenata niže razine moraju biti detaljno definirani tijekom provedbe mjera ruralnog razvoja i predloženih shodnih mjera zaštite okoliša i prirode. Ovo bi trebalo biti učinjeno u skladu s odgovarajućim propisima koji su na snazi u Republici Hrvatskoj i s prikladnim dokumentima prostornog planiranja. U slučajevima kada operacije podliježu zahtjevima Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14) biti će potrebno provesti postupak procjene utjecaja na okoliš.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
Za sve projekte, kad je potrebno, provest će se postupak procjene utjecaja na okoliš u skladu sa SEA uredbom i hrvatskim zakonodavstvom, kao što je i rečeno u poglavlju 8.1.

3.2.68. SEA_2: Ekološka mreža

Kategorija preporuke: SEA specifične preporuke

Datum: 15/07/2014

Tema: Ekološka mreža

Opis preporuke

Za zahvate unutar ekološke mreže potrebno je provesti ocjenu prihvatljivosti za ekološku mrežu u odnosu na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja mreže temeljem Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13) i odgovarajućih podzakonskih akata.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno
Za sve projekte unutar ekološke mreže će se provesti ocjena prihvatljivosti u skladu sa hrvatskim zakonodavstvom, kao što je i rečeno u poglavlju 8.1.

3.2.69. SEA_3: Praćenje - AO

Kategorija preporuke: SEA specifične preporuke

Datum: 15/07/2014

Tema: Praćenje - AO

Opis preporuke

Učinak mjera ruralnog razvoja na prirodu i okoliš trebao bi se mjeriti korištenjem preporučenih tehnika praćenja i korištenjem odgovarajućih pokazatelja (indikatora). Za praćenje pojedinih sastavnica za koje ne postoji sustavno praćenje (npr. trajno motrenje tala, ptice poljoprivrednih staništa, status očuvanosti poljoprivrednih staništa, područja velike poljoprivredne vrijednosti, površinska bilanca hranjiva, itd.) potrebno je uspostaviti sustav praćenja.

Kako se riješila preporuka ili opravdanje zašto nije uzeta u obzir

Prihvaćeno

Poseban naglasak tijekom provedbe bit će na sustavu praćenja agro-okoliša koji je već predviđan kao aktivnost u Evaluacijskom planu (poglavlje 9).

3.3. Ex ante izvješće o ocjeni

Vidjeti priložene dokumente

4. SNAGE, SLABOSTI, PRILIKE I PRIJETNJE (SWOT) I UTVRĐIVANJE POTREBA

4.1. Snage, slabosti, prilike i prijetnje (SWOT)

4.1.1. Opsežan sveobuhvatni opis trenutačnog stanja programskog područja na temelju zajedničkih pokazatelja konteksta i pokazatelja konteksta za pojedine programe te ostalih ažuriranih kvalitativnih informacija

Društveno – gospodarsko stanje

Teritorij

Prema modelu izdvajanja ruralnih područja Hrvatske za potrebe praćenja utjecaja mjera ruralnog razvoja (Aneks 1) 99,24% područja definirano je kao ruralno i mješovito područje, a samo 0,76% kao gradska područja urbanih aglomeracija.

Stanovništvo

Prema popisu stanovništva iz 2011. godine u RH je živjelo 4.284.889 stanovnika, od kojih je 24,92% stanovništva živi u gradskom području urbanih aglomeracija, a 75.08% u ruralnom i mješovitom području (CI-1).

Republika Hrvatska bilježi nisku prosječnu gustoću naseljenosti od 78 stanovnika/km2 (DZS, 2011.). Međutim gustoća naseljenosti vrlo je različita pa gledano po županijama bilježimo najnižu gustoću stanovništva od 10 stanovnika/km^2 u Ličko-senjskoj županiji, dok je najveća gustoća u Gradu Zagrebu sa 1.232 stanovnika/km^2 (CI-4).

Tijekom Domovinskog rata (1991-1995) stanovništvo i gospodarstvo ruralnih područja pretrpjela neizmjernu štetu i danas je još uvijek izravno pogođeni tim posljedicama. Ovi događaji su značajno promijenili gustoću naseljenosti i izazvali dugoročne negativne demografske učinke u onim područjima izravno pogođenim ratom. Posljedice ekonomske krize također su utjecali na gustoću naseljenosti u ruralnim područjima Hrvatske i predstavljaju ozbiljnu prijetnju njihovom daljnjem razvoju i opstanku. U razdoblju od 1990. do 2011. godine broj stanovnika Hrvatske se prema procjenama Eurostata smanjio za 7,9 %, a u 2012. godini stopa prirodnog prirasta bila je negativna i iznosila je - 2,3 promila. Prosječna starost stanovništva iznosi 41,7 godina, odnosno 43,3 godine kod žena i 39,9 godina kod muškaraca. Prema starosnim skupina u ruralnom području, stanovnika mlađih od 15 godina je 15%, između 15-64 godine 67,4%, a starijih od 65 godina 17,6 % (CI-2).

Migracije

U 2011 godini, ukupno je 71.403 osobe su promijenile prebivalište unutar Hrvatske. Kako bi se utvrdilo migracijsko kretanje iz ruralnih u urbana područja analiziran je migracijski saldo među županijskih preseljenja u Grad Zagreb te je zaključeno da bilježimo porast sa 3,56% u 2007. godini na 7,34% u 2011. godini. Najveći broj preseljenog stanovništva unutar granica RH bio je u dobi od 20 do 39 godina

Obrazovanje

Razina obrazovanja u ruralnim područjima je u prosjeku mnogo niža u usporedbi s urbanim područjima. Udio osoba koje su završile samo osnovnu školu u dobi od 15 i više godina u ukupnom stanovništvu je u

ruralnim područjima dva put viši u odnosu na urbana područja, što govori o regionalnim razlikama. U većini županija, postotak osoba koje žive u ruralnim područjima i koje su završile samo osnovnu školu (stariji od 15 godina) varira između 20 – 35%

Zaposlenost

U 2012. stopa zaposlenosti pokazuje udio radno sposobnog stanovništva koja je u radnom odnosu (Prilog IV - Tablica 1). U 2012. godini u Hrvatskoj je stopa zaposlenosti za osobe u dobi od 15 do 64 godina bila 50,7%, što je najniže od svih EU država članica i 13,5% manje od prosjeka EU-27. Stopa zaposlenosti za osobe u dobi od 20 do 64 je porasla za 62,9% do 2008, ali zbog financijske, gospodarske i dužničke krize padala je svake godine od 2009. - 2012.

Jedan od ciljeva strategije Europa 2020 je da do 2020. godine 75% osoba u dobi od 20 do 64 godina bude u radnom odnosu, dok je za Hrvatsku taj cilj 59%. Prosječna stopa zaposlenosti u 2012. iznosi 50,7% te je nešto veća kod muškaraca nego li kod žena (*CI*-5). Stopa samozaposlenosti (15-64 godine) u RH iznosi 16,4% u 2012. godini (*CI*-6).

Prema procjenama Eurostata broj radnog sposobnog stanovništva u 2012. godini iznosi 2.837.000 od čega je 1,778 milijuna aktivno stanovništvo, a zaposleno je 1,446 milijuna osoba. Podaci Eurostata ukazuju na činjenicu da je u 2009. godini u tercijarnom sektoru bilo zaposleno čak 64%, dok u primarnom samo 4,7% ukupno zaposlenih (*CI*-11).

Prema rezultatima Ankete o radnoj snazi[3] o strukturi zaposlenosti u 2012., u poljoprivredi je bilo zaposleno 179,900 osoba tj. 12,4%, u šumarstvu 1%, u prehrambeno-prerađivačkoj industriji 3,4%, a u turizmu 5,7% zaposlenih (*CI*-13).

Stopa anketne nezaposlenosti u Hrvatskoj porasla je s 8,4% u 2008. godini na do 15,8% u 2012. godini kada je prosječan broj nezaposlenih iznosio 324.324 osoba. Preko 40% nezaposlenih je u dobi između 15 i 24 godina. (*CI*-7). Dugoročna stopa nezaposlenosti u Hrvatskoj je bila 10,3%, dvostruko više nego u EU-27 s prosjekom od 4,6%.

Osnovna infrastruktura u ruralnom području

Komunalne usluge

Sustavom javne odvodnje u 2007. pokriveno je 43,6% stanovništva, uz značajne razlike među županijama i jedinicama lokalne samouprave. Samo 28% od ukupnog stanovništva je pokriveno uslugama pročišćavanja otpadnih voda (43,6% stanovništva je pokriveno sustavom odvodnje, od čega je 61% imalo sustave, uključujući i sustav za obradu otpadnih voda), daleko ispod EU standarda 27 (60% -70%). U kontinentalnoj Hrvatskoj, broj stanovnika bez pristupa na javni kanalizacijski sustav je veći u naseljima do 2.000 stanovnika, uglavnom u Osječko-baranjskoj županiji, a zatim slijede Varaždinska, Bjelovarsko-bilogorska, Brodsko-posavska i Virovitičko-podravska županija.

Vodoopskrba pokrivenost javnosti na nacionalnoj razini je u prosjeku oko 80%, ispod EU prosjeka 27 (90%).

Prometna infrastruktura

U Republici Hrvatskoj 26,963.90 km cesta su klasificirane u javnom cestovnom sustavu: 1.413,10 km autoceste, 6867,70 km državnih cesta, 9,703.40 km županijskih cesta i 8.979,70 km lokalnih. Prosječna

gustoća cesta u Hrvatskoj je 474 m / km^2, u rasponu od 379 m/km^2 u Ličko-senjskoj županiji i 404 m/km^2 u Požeško-slavonskoj do 876 m / km^2 u Međimurskoj županiji.

Prosječna gustoća nerazvrstanih cesta u Hrvatskoj je 1.171 m/km², nejednako raspoređena na županijskoj razini, najniža je u Brodsko-posavskoj županiji (363 m/km²) i Virovitičko-podravskoj (385 m/km2), a najviše u Primorsko-goranskoj županiji (1.047 m / km²), Međimurskoj županji (2.015 m / km²) i Krapinsko-zagorskoj županiji(2,204 m / km²).

Prosječna dužina nerazvrstanih cesta u Hrvatskoj je 25 m/stanovniku, dok je najkraći cesta u Brodsko-posavska i Vukovarsko-srijemska (7 m/stanovniku). U Dubrovačko-neretvanskoj, prosječna duljina je 35 m /stanovniku, te u Ličko-senjskoj 70 m/stanovniku, s obzirom na mali broj stanovnika raspoređen na velikom području. Kao i u razlikama u gustoći i duljini nerazvrstanih cesta po stanovniku u županijama, postoje značajne razlike i u njihovom stanju.

Društvena infrastruktura

Zbog depopulacije, utjecaja rata i dugoročne gospodarske krize, došlo je do propusta u održavanju infrastrukture (javne zelene površine, pješačke i biciklističke staze, otvorenih odvodnih kanala, tržnica, parkirališta), socijalnih i kulturnih sadržaja (društveni domovi, vatrogasni domovi, dječji vrtići i igrališta i sportski i zabavni sadržaji), što je rezultiralo u slaboj dostupnosti osnovnih usluga za lokalno ruralno stanovništvo. Na primjer, prosječno 38.42% djece ispod 7 godina su uključeni u sustav predškolskog obrazovanja (DZS, podaci 2012/2013 godine). Ta razina je još manja u nekim županijama, zbog značajnog nedostatka vrtića u ruralnim područjima (Prilog IV- Tablica 3). Osim toga, postojeća društvena infrastruktura je općenito u lošem stanju i neiskorištena.

Općenito stanje osnovnih objekata, društvene i fizičke infrastrukture u ruralnim područjima je nedovoljno da podupre potrebe ruralnih sredina i ukoliko se ne poboljša bit će i dalje čimbenik u napuštanju ruralnih sredina i nedostatka socijalne uključenosti.

Informacijsko- komunikacijska infrastruktura

Prema studiji pokrivenosti širokopojasnom infrastrukturom Europe, Hrvatska je malo iza prosjeka EU u ukupnom standardu i ukupnom fiksnom standardnom širokopojasnom pokrivenosti (97,5% u Hrvatskoj u odnosu na 99,4% u EU-27 i 94,1% u Hrvatskoj u odnosu na 95,5% u EU-27), ali znatno iza prosjeka EU u ukupnom NGA pokrivenosti (19,1% u Hrvatskoj u odnosu na 53,1% u EU-27). Hrvatska Strategija širokopojasnog pristupa, u skladu s Digital Agenda za Europu (DAE), uspostavila je 50% NGA kao svoj Europa 2020 cilj.Broj i gustoća širokopojasnih priključaka neravnomjerno je raspoređena diljem Hrvatske. Zagreb ima najveći standard za fiksni bežični pristup i NGA pokrivenost. Osim toga, Međimurska, Primorsko-goranska, Zadarska, Splitsko-dalmatinska, Osječko-baranjska i Vukovarsko-srijemska županija imaju najviši standard za fiksni bežični pristup. Nijedna regija nema NGA pokrivenost preko 35%. Manje od 0,01% kućanstava ima pristup NGA uslugama u ruralnim područjima na kraju 2012. godine 2,2% stanovnika nemaju pristup širokopojasnom priključku u 1.025 naselja uglavnom pogođenih ratom, planinskim područjima i otocima (tzv. bijele točke). Sive točke pokrivaju 43,1% od ukupnog stanovništva, uglavnom u ruralnim i prigradskim naseljima ispod 2.000 stanovnika.

Strateško planiranje na lokalnoj razini

Strateškim i planskim dokumentima na lokalnoj razini sastavljeni su od velikog broja jedinica lokalne samouprave, za razdoblje do 2013. godine. Za novo razdoblje 2014. - 2020., nova Nacionalna strategija

regionalnog razvoja, kada bude usvojena, postavit će prioritete za koordinirani pristup održivom društveno-ekonomskom razvoju, koja bi trebala biti povremeno ažurirana i revidirana unutar strateških i planskih dokumenata na lokalnoj razini. To bi također trebali biti u skladu sa Županijskim razvojnim strategijama.

Financijski i administrativni kapaciteti jedinica lokalne samouprave uvelike se razlikuju i one imaju vrlo malo iskustva u provedbi projekata koje financira EU.

Lokalne Akcijske Grupe

LEADER pristup u politici ruralnog razvoja Republike Hrvatske prvi put se uvodi kroz IPARD program. Tijekom provedbe IPARD, objavljena su dva natječaja za Mjeru 202 (LEADER).Odabrana su 42 LAG-a unutar IPARD programa a odabrani LAG-ovi pokrivaju oko 69% nacionalnog teritorija i 34% svih stanovnika Hrvatske. Kroz IPARD program, sufinancirane aktivnosti LAG- a obuhvaćaju aktivnosti za specijalizaciju, obrazovanje, izradu razvojnih studija, promotivne aktivnosti, plaće zaposlenika, operativne troškove, uredski materijal i opremu. Za razliku od država članica, hrvatski LAG-ovi nisu provoditi projekte iz svojih lokalnih razvojnih strategija i slabosti koje se odnose na administrativne kapacitete, kao i treninzi o javnoj nabavi za uspješnu provedbu lokalnih razvojnih strategija će se morati rješavati. Proces kreiranja politike ruralnog razvoja u lokalnoj zajednici još uvijek je nedovoljno razvijena, a razina mogućnosti ljudskih potencijala na lokalnoj razini je vrlo niska.

Ruralni turizam

Ruralna turistička ponuda u Republici Hrvatskoj ima kratku povijest i to od 1998. kada su se registrirali prvi nosioci/vlasnici "turističkih seljačkih obiteljskih gospodarstava", njih 32, i trenutačno je na neopravdano niskoj razini sa svega 447 registriranih seljačkih domaćinstva koja su vrlo neravnomjerno raspoređenih po županijama.Ruralni turizam u Hrvatskoj je nedovoljno razvijen, što je posljedica dugogodišnjeg zapostavljanja ruralnih područja i obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i hrvatska orijentacija prema primorskom turizmu. Gastronomija i vinarstvo obiteljskih gospodarstava kao turistički proizvod je još uvijek nedovoljno razvijeno i neistražen. Zeleni turizam je jedan od 10 ključnih pravaca za usvojenu Nacionalnu strategiju razvoja turizma do 2020.

Gospodarsko stanje

Hrvatska bilježi usporavanje gospodarske aktivnosti i negativnih stopa promjene BDP-a. U 2012. godini, ukupna vrijednost BDP-a je 44 milijarde EUR (tržišne cijene - tekuće), što je pad od 1,9 % u odnosu na prethodnu godinu. Prosječni BDP po stanovniku u 2012. godini iznosio je 10.294 EUR. Gledano prema indeksu kupovne moći, u 2012., BDP iznosi 61% od prosjeka EU-27, a u ruralnim područjima je taj zaostatak još izraženiji i iznosi oko 46% (*CI*-8).

Smanjenje BDP-a uzrokovano je smanjenjem potrošnje kućanstava i središnje države te padom bruto investicija u fiksni kapital. U odnosu na 2011. godinu, potrošnja kućanstava je u 2012. smanjena za 3%, potrošnja države smanjena je za 0,8% dok bruto investicije u fiksni kapital bilježi pad od 4,7%.

Ukupna vrijednost bruto dodane vrijednosti (BDV) iznosila je 37.3 milijarde EUR u 2012. godini (CI - 10) pri čemu je udio primarnog sektora 5%, a tercijarnog čak 69%. Od toga je, prema podacima Eurostata, u 2010. godini, 33% ostvareno u urbanom području .

Tijekom razdoblja od četiri godine, intermedijarna potrošnja vrijednosti poljoprivredne proizvodnje Hrvatskoj porasla je s 51% u 2008. na 57,8% u 2012. godini, dok podaci BDV izneseni u istom razdoblju prikazuju smanjenje s 48,7% u 2008. na 42.2. % u 2012. (Prilog IV - Tablica 4).

Udio BDV-a primarnog sektora čini oko 7% ukupnog BDV-a RH dok je u ruralnim područjima udio BDV

primarnog sektora nešto veći i iznosi oko 10% od ukupnog BDV za ruralna područja. Nadalje, prema podacima DZS-a, poljoprivredna djelatnost u ukupnom BDV-u bilježi pad te u 2012. godini iznosi 3,16%. (CI - 28).

Prosječna proizvodnost rada (mjerena kao omjer BDV i broja zaposlenih osoba) za 2012. godinu u Hrvatskoj iznosila je u prosjeku 26.079 EUR/osobi. Prema podacima iz Eurostata, prosječna produktivnost rada za EU-27 iznosi 51.719 EUR/osobi što predstavlja skoro dvostruko veći iznos u odnosu na produktivnost u RH. Prosječna produktivnost rada u ruralnom području je još manja te je iznosila 24.399 EUR/osobi. Kada se gleda produktivnost u primarnom sektoru (poljoprivreda, šumarstvo i ribarstvo) ona je iznosila nešto više od prosjeka 26.497 EUR/osobi (CI-12).

Stopa rizika od siromaštva i socijalne isključenosti u 2012. godini je sljedeća: 20,5% stanovništva u Hrvatskoj je bilo na riziku od siromaštva ili socijalne isključenosti 32,3 %, 15,4% se suočilo s teškom materijalnom oskudicom, a 16,1% je živjelo u kućanstvu s vrlo niskim intenzitetom rada. Još veći stupanj izloženosti siromaštvu u postotku od 38,1% je u ruralnom području (CI-9).

Vanjskotrgovinska bilanca

Hrvatska kontinuirano bilježi deficit u trgovinskoj bilanci, i ekonomska kriza dodatno je utjecalo na nastavak tog negativnog trenda. Prema podacima DZS-a, ukupan izvoz robe iz Hrvatske u 2012 iznosio je 9,6 milijardi EUR, dok je uvoz iznosio 16,2 milijardi EUR, što na nacionalnoj razini predstavlja trgovinski deficit od EUR 6,6 milijardi EUR. Tako je pokrivenost uvoza izvozom bila samo 59,4%.

U 2012. godini uvezeno je poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u vrijednosti od 2.567,3 milijuna američkih dolara, a izvezeno u vrijednosti od 1.621,5 milijuna američkih dolara, čime je ostvaren deficit od 945,8 milijuna dolara. U ukupnoj bilanci robne razmjene RH, bilanca vanjsko-trgovinske razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2012. godini činila je 11,2 %. Pokrivenost uvoza izvozom poljoprivredno - prehrambenih proizvoda u 2012. godini iznosila je 63,2 %. U 2012. godini najznačajnija tržišta razmjene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda su zemlje EU-a (razmjena poljoprivredno prehrambenih proizvoda RH i zemalja članica EU čini 58% ukupne razmjene poljoprivredno prehrambenih proizvoda RH) i zemlje CEFTA-e (razmjena poljoprivredno prehrambenih proizvoda RH i zemalja članica CEFTA-e čini 24% ukupne razmjene poljoprivredno prehrambenih proizvoda RH). U razmjeni sa zemljama CEFTA-e ostvaren je suficit od 420,3 milijuna američkih dolara, a sa zemljama EU-a deficit je 1.045,2 milijuna američkih dolara (slika 2).

Analiza stanja u poljoprivredi, šumarstvu i prehrambeno-prerađivačkoj industriji

Struktura poljoprivrednih gospodarstava i društveno ekonomskih pokazatelji

U strukturi poljoprivrednih gospodarstava (PG), 233.280 PG (C-17) se bavi poljoprivredom u Hrvatskoj koji koriste 1.316.010 ha poljoprivrednog zemljišta (CI-18)., Odnosno prosječno poljoprivredno gospodarstvo u Hrvatskoj koristi 5,6 hektara poljoprivrednog zemljišta (C-17). To je znatno manje od prosjeka po gospodarstvu u cijeloj EU-27 (14,4 ha).

Prema podacima DSZ-a u 2012. godini po kategorijama korištenog zemljišta najzastupljenije su oranice i vrtovi s 903.508 ha (67,9%), slijede trajni travnjaci [4] s 345,561 ha (26,0%), te trajni nasadi s 78.183 ha (5,9%) (CI-18).

Obradive površine većine obiteljskih gospodarstava su vrlo rascjepkane i često vrlo udaljene jedna od druge, što je jedan od razloga za neučinkovitost poljoprivredne proizvodnje, u 2011. poljoprivredna proizvodnja

prosječnog poljoprivrednog gospodarstva odvijala se u prosjeku na 15 katastarskih čestica.

Struktura poljoprivrednih gospodarstava

U strukturi veličine poljoprivrednih gospodarstva izrazito su dominantna poljoprivredna gospodarstva kategorije ispod 2 ha (52,5%) (CI - 17) a velika većina (89,4 %) manja je od 10 ha. Unatoč primjetnom trendu rasta broja gospodarstava u kategorijama od 20 do 100 ha (povećanje 36,24 %), a od 100 do 750 ha (62,5 %) u razdoblju 2007-2011 (slika 3), njihova zastupljenost je i dalje mala, drugim riječima, PG-a veličine do 20 ha i dalje dominiraju u strukturi poljoprivrednih gospodarstava. Ovakvo stanje prosječne veličine i strukture gospodarstva u RH ukazuje na pitanje njihove gospodarske održivosti.

Prema organizacijskom obliku poslovanja u 2011. godini najviše gospodarstava djelovalo je kao OPG čak 162.833 gospodarstva (97,4%). Prema ostalim organizacijskim oblicima u Upisniku je bilo upisano 2.404 obrta (1,4% gospodarstava), 1.522 trgovačka društva (0,9% gospodarstava), 307 zadruga (0,2% gospodarstava) i 150 (0,1% gospodarstva) poljoprivrednih gospodarstava u statusu drugih pravnih osoba; nije bilo registriranih proizvođačkih grupa i organizacija. Prva proizvođačka grupa u Hrvatskoj je registrirana u ožujka 2014 za proizvođače mlijeka.

Svi izneseni podaci nedvojbeno ukazuju na nizak stupanj organiziranosti PG-a , ponajprije OPG-a, zbog negativnih povijesnih konotacija bivših zadruga te odsustvo procesa uključivanja istih u više organizacijske oblike i druge vidove suradnje, kao i na visoku prisutnost intermedijarnih prodaje što izravno utječe na njihov nivo konkurentnosti i slabu pozicioniranost na tržištu.

Prosječna gospodarska veličina poljoprivrednog gospodarstva odrađena temeljem ukupne vrijednosti proizvodnje izražena kao standardni output (SO) po gospodarstvu iznosi 9.064 EUR-a. Na temelju ukupne vrijednosti proizvodnje na poljoprivrednom gospodarstvu, oko 89.480 (38,3 %) poljoprivrednih gospodarstava svrstano je u razred ekonomske veličine do 2.000 EUR.

Podaci o strukturi, prosječnoj veličini gospodarstva, i standardnom outputu (SO) gospodarstva ukazuju na nisku razinu potencijala ulaganja, a time i nisku razinu tehničke i tehnološke opremljenosti. Kako bi se poboljšala konkurentnost i ekonomska održivost poljoprivrednih gospodarstava, daljnja tehnička i tehnološka modernizacija poljoprivrednih gospodarstava, i povećanje produktivnosti radne snage, kao i razina obrazovanja su bitni.

Društveno gospodarski pokazatelji

Gospodarski značaj poljoprivrede u Hrvatskoj je relativno visok, a predstavlja izrazito obiteljski posao. U 2012. godini, 93,2% radne snage u poljoprivredi (mjereno u godišnjim radnim jedinicama) je radna snaga poljoprivrednika i/ili člana njegove/njezine obitelji. To je puno veći postotak od prosjeka EU-27 (76,6%). Nadalje, prema istraživanju strukture gospodarstava provedene u 2010. [5], ukupno 513.680 osoba redovito je radilo u poljoprivrednoj industriji. Mnogi su članovi obitelji pomagali na poljoprivrednim gospodarstvima, ali je njihovo glavno zaposlenje bilo na drugim mjestima. Uzimajući u obzir stvarni rad koji je obavljen na gospodarstvima, a procjenjuje se da je oko 179.290 osoba radilo puno radno vrijeme kao redovna poljoprivredna radna snaga.

Od ukupnog broja nositelja PG-a, 9.600 nositelja su do 35 (4,1%), 86.440 su između 35 i 55 (37,1%), a 137.240 su preko 55 godina (58,8%). Za svakih 100 nositelja starijih od 54, tu su 7 do 35 godina (CI-23).

Udio žena u strukturi stalno zaposlenih poljoprivrednih radnika u Hrvatskoj je 40,2%, što je veći udio nego u odgovarajućem EU-27 prosjeku (37,5%). Međutim, udio žena upravitelja poljoprivrednih gospodarstava

bio je niži u Hrvatskoj nego u cijeloj EU-27 (20,9% u usporedbi s 23,2%). (CI-22).

Pokazatelj stupnja poljoprivrednog obrazovanja na razini upravitelja poljoprivrednih gospodarstva pokazuju da 95% upravitelja nema nikakvo poljoprivredno obrazovanje, odnosno posjeduje samo praktično iskustvo (CI-24), u usporedbi s EU-27 gdje je to 29.59% (Slika 4). Uz postojeću razvijenu obrazovnu infrastrukturu prisutan je nedostatak programa neformalnog obrazovanja i stručnog usavršavanja.

Gospodarski pokazatelji

Unatoč padajućem trendu posljednjih nekoliko godina, poljoprivredni sektor čini 5,5% BDP-a i 13,8% od ukupne radne snage. Visok udio stanovništva se bavi poljoprivredom i srodnim djelatnostima. Međutim, Hrvatska je veliki uvoznik hrane.

Vrijednost poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj u 2012. godini iznosila je 20,91 milijardi HRK, što je pad 1,76% u odnosu na prethodnu godinu. Uloženi rad u poljoprivredi u tom razdoblju bilježi rast od 1,2%. BDV u 2012. iznosi 8.819 milijardi HRK, što je u odnosu na 2011. godinu pad od 8,6%.

U 2012. godini, vrijednost biljne proizvodnje iznosila je 59,6% od ukupne vrijednosti poljoprivredne proizvodnje a vrijednost stočarske proizvodnje iznosila je 34,2%. Promatrano prema proizvodnom sektorima, udio biljne proizvodnje u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje je rastao, dok je udio stočarstva i ukupne vrijednosti poljoprivredne proizvodnje kontinuirano padao.

Produktivnost

Produktivnost hrvatske poljoprivrede mjerena kao omjer BDV i ulaz rada, kao prosjek za razdoblje od 2010-2012, bio je 6,368.2 EUR / AWU [6] što je za 58,2 % manje u odnosu na produktivnost poljoprivrede EU-a (15.223,6 EUR/AWU) (*CI*-14). U odnosu na nove zemlje članice EU (EU-12) produktivnost hrvatske poljoprivrede je veća, ali je trend rasta produktivnosti značajno je veći u zemljama EU 12. (Prilog IV - Tablica 5).

Zaposlenost i plaće

Ukupni rad na PG-ima (rad nositelja i članova poljoprivrednog gospodarstva te rad plaćene i neplaćene, stalne i povremene radne snage) u 2010. godini, bio je 179.290 AWU (*CI*-22). Vrijednost faktorskih dohodaka u 2012. iznosila je 3,509.2 EUR / AWU (CI-25), dok je vrijednost poduzetničkog dohotka (pokazatelj koji najbolje pokazuje životni standard poljoprivrednika) 2,957.5 EUR / AWU (CI-26).

Investicije – tehničko tehnološka obnova

Investicije u fiksni kapital u poljoprivrednom sektoru u Hrvatskoj su niske (Prilog 2 - Tablica 12). Bruto investicije u fiksni kapital u 2012. godini iznosile su 229,7 milijuna EUR, što iznosi 19,6% od ukupne BDV u poljoprivredi.

Biljna proizvodnja

Prema načinu korištenja poljoprivrednog zemljišta u Hrvatskoj u 2012. godini najzastupljenije su oranice i vrtovi sa 904.000 ha, što čini 67,9 % ukupno korištenog poljoprivrednog zemljišta, dok voćnjaci čine samo 2,3 %, vinogradi 2,2 %, te maslinici 1,4 % korištenog poljoprivrednog zemljišta.

Udio biljne proizvodnje u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje 2012. godine iznosio je 59,6 %.

Produktivnost biljne proizvodnje je relativno niska, a prosječni prinosi osnovnih usjeva su ispod Europskih razina. Jedan od ključnih problema u biljnoj proizvodnji je nedovoljno navodnjavanje, koje, nastavno na sve češće suše u prosjeku svakih 3-5 godina, rezultira značajnim štetama u ratarstvu i, ovisno o intenzitetu i trajanju suše, može smanjiti prinose usjeva od 20-70 %. Nerazvijenost sustava vodoopskrbe na poljoprivrednom zemljištu dodatni je faktor potkrijepljen činjenicom da je samo 1,1 % od ukupnog korištenog poljoprivrednog zemljišta navodnjavano. Većina poljoprivrednika nema mogućnost ulaganja u infrastrukturu za navodnjavanje, taj je rizik posebno vidljiv tijekom ljetnih mjeseci. Zato je uspostavljen cilj od 6 % do 2020. godine u Nacionalnom planu za navodnjavanje i gospodarenje poljoprivrednim zemljištem i vodama.

Proizvodnja žitarica čini najveći udio u ukupnoj biljnoj proizvodnji. Tijekom razdoblja od 2008. do 2012. godine pod žitaricama je bilo prosječno 559.916 ha, s prosječnom proizvodnjom od 3.137.702 t. U strukturi proizvodnje žitarica dominantno mjesto imaju kukuruz (62,4 %), pšenica (27,1 %) i ječam (7,2 %).

U strukturi proizvodnje uljarica, dominantne kulture su: soja (46,8 %), suncokret (33,1 %) i uljana repica (19 %). Od 2008. do 2012. godine, uljarice su se proizvodile na prosječnoj površini od 102.500 ha, s prosječnom godišnjom proizvodnjom usjeva od 264.914 t, odnosno proizvodnjom ulja biljnog podrijetla od 89.500 t.

U 2012. godini proizvodnja šećerne repe odvijala se na 23.502 hektara sa proizvodnjom od 919.230 t, s prinosom korijena od 39,1 t/ha. Prosječan godišnji prinos korijena šećerne repe za razdoblje od 2008.-2012. godine bio je 51,16 t/ha, znatno manje od prinosa zemalja Europske unije sa naprednom tehnologijom proizvodnje (Francuska, Njemačka), a čiji prinosi korijena šećerne repe prelaze 70 t/ha. Sjetvene površine pod šećernom repom nisu bitno promijenjene u promatranom razdoblju od 2008.-2012. godine (Prilog IV - Tablica 6). Prosječna godišnja proizvodnja šećera za razdoblje od 2008.-2012. godine iznosila je 290.750 t.

Proizvodnja duhana i proizvodne površine pod njime održavaju se na razini od 5-6 tisuća hektara. Prosječan prinos duhana za razdoblje od 2008.-2012. godine bio je 2,06 t/ha, a u istom razdoblju proizvedeno je u prosjeku 11.427 t duhana godišnje.

Voće i povrće

Proizvodnja voća se u 2012. godini odvijala na približno 30.000 ha (27.141 intenzivno i ekstenzivno 3.705), što čini svega 2,3 % korištenog poljoprivrednog zemljišta. Ukupno je proizvedeno oko 200.000 tona voća (Prilog IV - Tablica 7).

Prosječni prinosi su niži od onih zemalja Europske unije zbog zastarjele tehnologije i čestih suša.

U sektoru voća i povrća, postoji potreba za ulaganjem u tehničku i tehnološku modernizaciju, za uvođenjem novih tehnologija proizvodnje, skladištenje i pripremu proizvoda za tržište, i za promicanje proizvodnje i organizacije tržišta proizvođača, sve sa zajedničkim ciljem osiguravanja snažnijeg rast produktivnosti i stvaranja novih radnih mjesta.

U razdoblju od 2008. do 2012. godine, proizvodne površine pod voćem su se smanjivale. Između 2008. i 2012. godine proizvodnja jabuka odvijala se na 6.410 ha, sa godišnjim prosjekom proizvodnje od 71.496 t; mandarine su se proizvodile na 1.541 hektara, sa ukupnom proizvodnjom od 46.372 t; a šljive su se proizvodile na 5.317 hektara, s ukupnom godišnjom proizvodnjom od 16.916 t. Prosječan godišnji prinos jabuka od 2008.-2012. godine bio je 11,15 t/ha, mandarina 30,1 t/ha, bresaka i nektarina 4,44 t/ha, krušaka 2,36 t/ha, a šljiva 3,18 t/ha.

U 2012. godini, povrće se uzgajalo na 7.433 ha, a ukupna proizvodnja iznosila je 178.854 tona. Najzastupljenije vrste povrća u proizvodnji bile su luk, češnjak, rajčica, bijeli kupus, dinja, lubenica, mrkva i paprika. Površine za uzgoj povrća smanjene su za gotovo 50% u razdoblju od 2008.-2012. godine (Prilog IV - Tablica 8), što predstavlja ozbiljan problem u nadolazećem razdoblju. Proizvodnja povrća u zatvorenom prostoru (plastenici, staklenici) je minimalna, a 2012. godine se odvijala na neznatnih 495 ha.

Prosječan godišnji prirod rajčice od 2008.-2012. godine bio je 36,52 t/ha, paprike 11,02 t/ha, mrkve 23,98 t/ha, a luka i češnjaka 22,92 t/ha. Razine priroda povrća ocjenjene su kao razmjerno niske (Prilog IV - Tablica 9).

Podsektor gljivarstva je nešto specifičniji u odnosu na ostalu proizvodnju povrća. Godišnja proizvodnja gljiva varira između 40 – 45.000 tona. Ovaj podsektor je posebno osjetljiv, kako se ukupna proizvodnja temelji se na uvoznom supstratu, koji s obzirom na troškove prijevoza, povećava ukupne troškove proizvodnje za 15 % zbog čega Hrvatske gljive nisu konkurentne.

Prema podacima DZS-a, u 2012. godini pod vinogradima je bilo 29.237 hektara, i 124 milijuna rodnih trsova. U razdoblju 2008.-2012. godine, prosječna godišnja proizvodnja grožđa iznosila je 198.271 tona, a prosječna godišnja proizvodnja vina u istom razdoblju bila je 1.367.400 hl. Prema podacima DZS, razvidno je smanjenje površina, broja rodnih trsova i proizvodnje grožđa u 2012. godini u odnosu na razdoblje 2009. – 2011., a također je značajno smanjena i proizvodnja vina (prosječno 1.42 tisuće hl). Prosječni godišnji prinosi grožđa u razdoblju od 2008.-2012. godine bili su 6,1 t/ha. U 2010. i 2011. godini, u prosjeku 1.027,5 milijuna litara vina izvezeno je u Europsku uniju i 1.849.000 litara je uvezeno.

Prema podacima DZS-a, u 2012. godini pod maslinicima se nalazilo 18.100 ha, što je povećanje korištenog zemljišta u odnosu na razdoblje od 2008.-2012. godine. Prosječan prinos maslina za razdoblje od 2008.-2012. godine bio je 2,22 t/ha, ukupna godišnja proizvodnja ploda masline bila je 37.783 tona, a prosječna godišnja proizvodnja maslinovog ulja bila je 53.691 hl.

Prema podacima DZS-a, u 2012. godini pod ljekovitim, začinskim i aromatičnim biljem bilo je 3.201 ha, prosječna veličina površine korištene za uzgoj u razdoblju od 2008.-2012. godine bila je 2.887 ha, prosječni prirod od 0,6 t/ha, a prosječna godišnja proizvodnja iznosila je 1.790,2 t. Veliki dio uzgojnih površina koristi se za ekološku proizvodnju (1.159 ha u 2012. godini).

Proizvodnja cvijeća prisutna je na manjim površinama, i to uglavnom sezonskog jednogodišnjeg (ljetnog) i dvogodišnjeg (maćuhice u zaštićenom prostoru) cvijeća. Na otvorenom dijelu uzgajaju se krizanteme, a trajnice i sobno bilje se uvoze. Proizvodne površine su znatno manje i ne postoji specijalizacija u proizvodnji. Tehnološka opremljenost je prilično zastarjela. U razdoblju od 2008.-2012. godine, cvijeće i ukrasno bilje bilo je posađeno na prosječnoj površini od 321,8 ha.

Sadni materijal se u 2012. godini proizvodio na površini od 248 ha, a proizvedeno je 3.145.549 komada voćnih sadnica i 2.765.738 komada loznih cijepova, što u odnosu na razdoblje od 2008.-2012. godine predstavlja značajno smanjenje za obje proizvodnje i ukupne površine. Od voćnih sadnica najzastupljenije sadnice su bile: jabuka sa 37,09 % (1.166.878 sadnica), maslina 10,35 % (325.792 sadnice), kruške 8,39 % (264.022 sadnica), šljive 6,87 % (216.399 sadnice), i višnje 6,01 % (189.156 sadnice).

U razdoblju od 2008.-2012. godine, najrasprostranjenije deklarirano sjeme po vrstama bilo je: ozima pšenica sa 45.227 tona, kukuruz sa 8.851 tona, ozimi ječam sa 5.900 tona te krumpir sa 6.886 t (Prilog IV - Tablica 10).

Stočarska proizvodnja

Prema podacima DZS-a, u 2012. godini udio stočarske proizvodnje u ukupnoj vrijednosti poljoprivredne proizvodnje činio je 35,8 %, što u usporedbi sa EU-27 (40,8 % udjela), pokazuje da je struktura poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj nepovoljna. Činjenica da je u 2012. godini u Hrvatskoj bilo 0,62 uvjetnih grla (UG) po 1 ha korištenog poljoprivrednog zemljišta (CI-21), dok je u odnosu na ukupno dostupno poljoprivredno zemljište taj omjer bio još manji, pokazuje da je stupanj razvijenosti stočarske proizvodnje i dalje nezadovoljavajući. Tako imamo, 0,78 uvjetnih grla po 1 ha korištenog poljoprivrednog zemljišta u EU-27 i 0,89 UG po 1 ha u EU-15 (Prilog IV. - Tablica 11).

Najočitiji nedostatak stočarske proizvodnje je veliki broj malih nespecijaliziranih obiteljskih gospodarstava sa nepovoljnom starosnom strukturom, razinom znanja i tehnološkom opremom, uz neorganiziran i otežan

pristup tržištu, sve to utječe na njihovu konkurentnost i uzrokuje brojčano nestajanje. Potrebno je poboljšati ukupnu ekonomsku izvedbu gospodarstava kroz restrukturiranje i modernizaciju, poticati organizaciju tržišta i suradnju proizvođača, prilagoditi se novim zahtjevima Zajednice u pogledu zdravlja i dobrobiti životinja i zaštite okoliša, koji će preventivno djelovati protiv daljnjeg pada njihove učinkovitosti i opstanka. Nadalje, to je bitno da bi se osigurao snažniji rast produktivnosti i stvaranje novih radnih mjesta unutar ovog sektora.

U 2012. godini ukupno brojno stanje goveda bilo je 451.517 grla, otprilike slično kao i u promatranom razdoblju između 2008. i 2012. godine. U tom razdoblju, oko 144.655 grla goveda godišnje uvezeno je u Hrvatsku, a 18.245 je izvezeno. To je posljedica dugogodišnjeg trenda pada broja dobavljača i krava, uglavnom križanih pasmina, na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima usmjerenim prema proizvodnji mlijeka koja dominira u strukturi Hrvatskih stočarskih farmi, uzrokovana intenzivnim restrukturiranjem sektora koje je rezultiralo nedovoljnim brojem teladi sada nadomještenim iz uvoza. U promatranom razdoblju, od 2008. godine, broj proizvođača mlijeka je prepolovljen, a broj mliječnih krava smanjen za 15 %: od 2012. godine proizvodnja mlijeka u Hrvatskoj uključuje 14.874 proizvođača i 180.555 krava. U prosjeku je 289.061 grla goveda zaklano na godišnjoj razini u promatranom razdoblju.

Prema podacima DZS za 2012. godinu, domaća proizvodnja goveđeg mesa iznosila je 44.532 t, u prosjeku, 14 % manje nego u 2011. godini. Promatrajući prosječnu domaću proizvodnju goveđeg mesa u razdoblju od 2008.-2012. godine, koja je bila 48.591 t, ne zadovoljava se potražnja stanovništva za svježim mesom, kao ni potrebe prerađivačke industrije za kvalitetnim sirovinama. Prosječna masa trupa za 2012. godinu bila je 215,45 kg.

Smanjenje broja proizvođača mlijeka i krava, kao i nedostatak proizvođačkih organizacija, imali su negativan utjecaj na proizvodnju mlijeka (Prilog IV - Tablica 12). U 2012. godini, ukupno je otkupljeno 602.356.733 litara mlijeka, što je 3,84 % manje u odnosu na prethodnu godinu, s trendom daljnjeg pada, što je nedostatno za potrebe prerađivačke industrije koja podmiruje manjak uvozom mlijeka i mliječnih proizvoda. U 2012. godini taj je uvoz bio veći za 10,2 % nego u 2011. godini. Dio mlijeka se prerađuje na obiteljskim gospodarstvima i prodaje putem izravne prodaje. Analizirajući ukupnu proizvodnju mlijeka u 2012. godini, ukupno je proizvedeno 804 milijuna litara, od čega je 97,8% bilo kravlje mlijeko.

U 2012. godini u Hrvatskoj je bilo ukupno 1.182.347 komada svinja, što je pad od 4 % u odnosu na 2011. godinu. Uzgoj svinja se uglavnom odvija na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima na malim proizvodnim jedinicama do 10 krmača (93,46 %), ili od 10 do 50 krmača (5,95 %). Manjim dijelom, uzgoj svinja se provodi na proizvodnim jedinicama srednje veličine sa 50 do 100 krmača (0,23 %) i na velikim proizvodnim sustavima sa zaokruženim ciklusom proizvodnje i više od 100 krmača (0,36 %). U razdoblju od 2008.-2012. godine, oko 597.593 komada svinja je uvezeno i 34.684 izvezeno godišnje. U prosjeku je 2.079.723 komada svinja zaklano godišnje u promatranom razdoblju.

Prema podacima DZS-a za 2012. godinu, domaća proizvodnja svinjskog mesa bila je 122.107 t, znatno niža od prosječne proizvodnje u razdoblju od 2008.-2012. godine, koja je bila 141.463 t. Ova razina proizvodnje ne zadovoljava domaće potrebe za svježim mesom ili potražnju prerađivačke industrije za kvalitetnim sirovinama. Prosječna masa trupa za 2012. godinu bila je 70,93 kg.

Najznačajnija proizvodnja u sektoru peradarstva odnosi na proizvodnju pilećeg mesa, nakon čega slijedi puretina, meso guske i patke te jaja od kokoši nesilica. Tijekom 2012. godine ukupno brojno stanje peradi bilo je 10.160.379 komada, što je na razini prethodne četiri godine. U razdoblju od 2008.-2012. godine, uvezeno je oko 1.494.147 komada peradi, a 2.758.972 komada je izvezeno na godišnjoj razini. U analiziranom razdoblju, u prosjeku 45.848.190 komada peradi je zaklano godišnje, a prosječna masa trupa bila je 1,73 kg. Prema podacima DZS, domaća proizvodnja mesa peradi u 2012. godini bila je 74.448 t. U razdoblju od 2008.-2012. godine, prosječna godišnja proizvodnja peradi bila je 81.702 t, i dalje nedostatno za potrebe domaće potražnje, kao i za potrebe prerađivačke industrije. Proizvodnja jaja u 2012. godini

smanjila se u odnosu na razdoblje od 2008.-2011. godine od 774.100.000komada na 584.962.000 komada. Proizvodnja rasplodnih jaja također je smanjena za 3,51 % i nedostatna za oko 22.000.000 jaja nesilica teških linija.

Prema podacima DZS-a za 2012. godinu, ukupno je uzgojeno 680.000 ovaca i 72.000 koza. Unatoč zabilježenom pozitivnom trendu, proizvodnja ovaca i koza i dalje se provodi prema ekstenzivnim i tradicionalnim metodama bez organiziranog pristupa tržištu. Udio ovčjeg mlijeka u ukupnoj proizvodnji mlijeka u 2012. godini bio je samo 0,7 %, a udio kozjeg mlijeka bio je 1,5 %, unatoč povoljnom trendu i rastućoj potražnji. Veliki udio mlijeka prerađuje se na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima, često u neadekvatnim uvjetima.

U razdoblju od 2008.-2012. godine, oko 50.218 ovaca i 211 koza uvezeno je na godišnjoj razini, a u prosjeku 458 ovaca i 230 koza izvezeno. U prosjeku 483.830 ovaca i 68.486 koza je zaklano godišnje. U razdoblju od 2008.-2012., prosječna domaća proizvodnja ovčjeg i kozjeg mesa bila je 6.096 tona. Prosječna masa trupa za ovce i koze u 2012. godini bila je 11,67 kg.

Prema podacima iz Nacionalnog pčelarskog programa[7], u 2012. godini došlo je do porasta od 21,5 % u broju pčelinjih zajednica. Procjenjuje se da je proizvodnja meda u 2012. godini bila viša nego u prethodnim godinama, a u analiziranom razdoblju od 2008.-2012. godine iznosila je 2.783 t.

U 2012. godini, broj registriranih konja iznosio je 20.335, što je 1,5 % više nego u 2011. godini. Osim za rekreativne i sportske svrhe, uzgoj konja služi i za proizvodnju mesa. Budući da je potrošnja konjskog mesa u Hrvatskoj niska, stoga je meso prvenstveno namijenjeno izvozu. U manjoj mjeri konji se uzgajaju kao zaštićene izvorne pasmine.

Ekološka proizvodnja

U 2012. godini, ukupno je registrirano 1.528 poljoprivrednih gospodarstava koja se bave proizvodnjom ekoloških poljoprivrednih proizvoda. U 2012. godini, ukupno je 31.904 ha poljoprivrednog zemljišta korišteno za ekološku proizvodnju, što čini 2,4% od ukupnog poljoprivrednog zemljišta (CI-19). Poljoprivredno zemljište koje se koristi za ekološku proizvodnju utrostručilo se u posljednjih pet godina (Slika 5.). Važnost ekološke poljoprivrede za ruralni razvoj prepoznata je na nacionalnoj razini, što potvrđuju usvajanje Akcijskog plana razvoja ekološke poljoprivrede u Hrvatskoj za razdoblje 2011.-2016. godine, te se poljoprivredno zemljište pod ekološkom proizvodnjom utrostručilo u posljednjih pet godina. Glavni ciljevi su povećanje površina za ekološku poljoprivrednu proizvodnju, jačanje organizacije ekoloških proizvođača, poticanje prerade i trženje ekoloških proizvoda te uspostava sustava za edukaciju i informiranje potrošača o ekološkoj proizvodnji. Većina zemljišta koje se trenutačno koristi za ekološku proizvodnju nalazi se pod oranicama, livadama, pašnjacima i voćnjacima.

Integrirana proizvodnja

Integrirana proizvodnja, kao što je definirano u Zakonu o poljoprivredi uspostavlja uravnoteženu primjenu agrotehničkih mjera uz minimalnu upotrebu agrokemikalija, s ciljem zaštite zdravlja ljudi, životinja, prirode i okoliša[8]. U 2013. godini imali smo ukupno 740 poljoprivrednih proizvođača registriranih za integriranu proizvodnju koji su proizvodili na 96.986,81 ha. Udio zemljišta koje se koristi za integriranu poljoprivrednu proizvodnju u odnosu na ukupno korišteno poljoprivredno zemljište je 7,46 %.

Potpore za integriranu poljoprivrednu proizvodnju financirat će se kroz plaćanja iz nacionalne rezerve do 2017. godine u skladu sa Ugovorom o pristupanju, i nisu predmet potpore iz EPFRR.

Posebne oznake kvalitete hrane

U Hrvatskoj postoji 15 proizvoda čiji je naziv zaštićen na nacionalnoj razini: 6 registriranih kao zaštićene oznake izvornosti (ZOI) i 9 registriranih zaštićenom oznakom zemljopisnog podrijetla (ZOZP). Trenutačno je 12 proizvoda u postupku registracije na razini Europske unije [9], a daljnjih 6 proizvoda je registrirano na

nacionalnoj razini, te su na početku postupka za registraciju na razini Europske unije. Još je 7 proizvoda u postupku na nacionalnoj razini od kojih je 6 za registraciju ZOI i jedan za ZOZP. Trenutačno u Hrvatskoj ne postoje registrirani proizvodi kao proizvodi zajamčeno tradicionalnih specijaliteta.

Stanje poljoprivrednog okoliša

Prema Agenciji za zaštitu okoliša (AZO), podaci iz 2011. godine pokazuju da je ukupna poljoprivredna površina iznosila 2.767.000 ha, od čega se 1.548.000 ha odnosi na zemljište pod usjevima (višegodišnji i jednogodišnji usjevi), a preostalih 1.219.000 ha čine travnjaci (livade, pašnjaci i poljoprivredno-šumarski sustavi koji ne spadaju pod definiciju šuma tj. nedovoljno iskorišteno poljoprivredno zemljište pod prijetnjom sukcesije i na taj način su u opasnosti od trajnog gubitka biološke i krajobrazne raznolikosti).

Bioraznolikost

Prema raznolikosti biljnih vrsta (0,080 vrsta/km² ili 0,088 vrsta/km², uključujući podvrste), Hrvatska zauzima treće mjesto u Europi. Postoji gotovo 3.000 vrsta iz 16 različitih taksonomskih skupina utvrđenih u Hrvatskom Crvenom popisu, od kojih je više od 45 % taksonomskih skupina ugroženo. Ukupan broj poznatih vrsta i podvrsta iznosi gotovo 40.000, a pretpostavlja se da ih može biti i do tri puta više. Osim divljih životinja i biljaka, Hrvatska je biološka raznolikost obogaćena domaćim životinjama i poljoprivrednim kulturama. Ugroženost je trenutačno potvrđena za 26 pasmina domaćih životinja (3 pasmine goveda, 2 svinje, 9 ovaca, 3 koza, 2 peradi, 4 konja i 3 magarca) i 104 autohtonih i tradicionalnih sorti poljoprivrednog bilja (67 vrsta kontinentalnog voća, 6 vrsta mediteranskog voća, 14 sorata vinove loze i 17 vrsta povrća).

Zaštićena područja čine okosnicu cjelokupne zaštite biološke i krajobrazne raznolikosti, i pokrivaju 8,56 % ukupne površine Hrvatske i 750.264,52 ha, od kojih su većina parkovi prirode. Prema Upisniku zaštićenih područja Ministarstva zaštite okoliša i prirode[10], ukupno je 419 područja trajno zaštićenih (od 20.12.2013) u 9 kategorija prostorne zaštite, dok parkovi prirode pokrivaju 50 % ukupne površine pod zaštitom. Hrvatska ekološka mreža Natura 2000 pokriva 36,67 % kopnene površine i 16,39% morske površine (ukupno 29,38 %), uključujući sve nacionalne parkove i parkove prirode.

Hrvatska trenutačno radi na tome kako bi osigurala primjereno upravljanje Natura 2000 područjima. U rujnu 2013. godine, usvojena je nacionalna Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/2013), određivanjem područja od važnosti za ptice i njihova staništa u skladu s člankom 4. Direktive o pticama (PPZ - područja posebne zaštite), uključujući i Pravilnikom propisane odgovarajuće mjere zaštite za područja posebne zaštite. Navedena Uredba je također predložila područja za zaštitu vrsta i staništa važnih za Europsku uniju navedenih u Dodatku I (tipovi staništa) i Prilog II (vrste) Direktive o staništima (pSCIs – lista predloženih područja od značaja za Zajednicu) u skladu s postupkom utvrđenim u članku 4. Nakon ocjene prijedloga za predložena područja (pSCIs-lista predloženih područja od značaja za Zajednicu), napravljene su sve potrebne izmjene i popis lokaliteta od značaja za Europsku uniju (SCI) je objavljen, izradit će se i uspostaviti sve potrebne mjere zaštite za područja od značaja za Zajednicu, kako je definirano u članku 4. (4)) Direktive o staništima. Rad na Natura 2000 mjeri već je započeo (ciljevi očuvanja i mjere su spremni). Kada se ispune određeni uvjeti provedba može započeti, ali to je predviđeno ne prije 2018. godine.

Usvojen Pravilnik o područjima od značaja za Zajednicu ne sadrži ograničenja za poljoprivrednike, već samo za vlasnike šuma. Međutim, Program ruralnog razvoja predviđa određene poljoprivredno-okolišne mjere / potpore koje mogu dati značajan doprinos za bioraznolikost, pa će poljoprivrednici biti potaknuti da ih provedu. Među njima, tu su dvije pilot mjere za Natura 2000 vrste - Crex crex (kosac) i nekoliko vrsta leptira.

Što se tiče planova za upravljanje, predviđeno je da se planovi za upravljanje šumskim zemljištem integriraju u sektorske razvojne planove. Nadalje, nekoliko planova upravljanja za Natura 2000 područja koja obuhvaćaju poljoprivredno zemljište je izrađeno u okviru programa IPA, a njihovo donošenje je u

tijeku.

Poljoprivredno zemljište jedan je od najvažnijih čimbenika koji utječe na bioraznolikost u Hrvatskoj, a gotovo svaki treći hektar (31 % ili 644.000 hektara) u Natura 2000 nalazi se na poljoprivrednim površinama (mozaični krajobrazi s oranicama, livadama, vrtovima, ekstenzivnim voćnjacima i vinogradima, odnosno 178.929,16 ha ili 13,63 % odnosi se na korištene poljoprivredne površine (CI-34; APPRRR 2013.)). Brojna staništa i zaštićene vrste mogu se naći na poljoprivrednim površinama (npr. kukolj, orhideje, kosac, ptice ćukavice, ševe, leptiri, skakavci itd.) čiji opstanak uvelike ovisi o poljoprivrednoj djelatnosti.

Poljoprivredna zemljišta velike prirodne vrijednosti (VPV) u pravilu se povezuje s niskim intenzitetom gospodarenja koje pogoduje očuvanju visoke razine biološke raznolikosti. Metodologija za utvrđivanje poljoprivrednog zemljišta VPV temelji se na podacima iz Corine Land Cover (CLC 2000), uzimajući u obzir raspodjelu područja važnih za biološku raznolikost. Područja odabranih CLC klasa su kombinirana sa međunarodnim i važnim nacionalnim područjima za biološku raznolikost, uključujući i područja važna za ptice, područja važna za leptire i NATURA 2000 područja. Kao specifičnost Hrvatske, poljoprivredno zemljište VPV također uključuje slatkovodne ribnjake velike prirodne vrijednosti. Ova analiza daje indikativnu kartu Hrvatske, prema kojoj je 54,4 % zemlje pod poljoprivrednim zemljištem VPV (DZZP [11] 2011.). Napuštanje ili intenziviranje poljoprivredne proizvodnje u tim područjima ima negativan učinak na bioraznolikost te je potrebno poticati i održavati odgovarajuće načine gospodarenja za poljoprivredna zemljišta VPV.

Područja s otežanim uvjetima

3.425.347 ha definirano je kao područja s prirodnim ograničenjima od kojih je 45.453,83 ha (3 % poljoprivrednog zemljišta) u kategoriji planina, 28.941,49 ha (7,6 % poljoprivrednog zemljišta) u kategoriji otoka s poluotokom Pelješcem i 343,030,21 ha (22% poljoprivrednog zemljišta) u kategoriji od posebne državne skrbi I. i II. Sve tri kategorije definirane su na razini cijele katastarske općine.

Vodni resursi

Prilike za korištenje vode u Republici Hrvatskoj su povoljne. Raspoložive količine vode predstavljaju 15.000 m³/stan./god. prosječno od oborina, preko 7.000 m/stan./god. obnovljivih zaliha podzemnih voda i preko 30.000 m³/stan./god. vode koje rijekama dotječu u Hrvatsku iz susjednih zemalja. Prema prosječnoj vodnoj bilanci kopnenih voda, vodno bogatstvo Hrvatske iznosi 111,66 x 109 m/god. Istovremeno, danas se prema nekim pretpostavkama, u Hrvatskoj za sve namjene zahvati manje od 1 % obnovljivih vodnih resursa, od čega 90 % iz podzemlja.

Međutim, raspodjela količina voda unutar godine nije povoljna, jer postoji izrazita prostorna i vremenska neravnomjernost u rasporedu vodnog bogatstva. Posljedica toga su česte suše koje se u Hrvatskoj javljaju u prosjeku svake treće do pete godine, a ovisno o intenzitetu i dužini trajanja mogu smanjiti urode poljoprivrednih kultura od 20-70 %. Korištenje vode u poljoprivredi za navodnjavanje je nedovoljno: samo oko 1,1 % (CI-20) poljoprivrednog zemljišta se trenutačno navodnjava, što je znatno niže od prosjeka EU-27 (5,82 %). 2010. godine podaci pokazuju vrlo visoku kvalitetu površinskih voda, sa samo 14,8% površinskih voda loše kvalitete i bez podzemnih voda loše kvalitete (CI-40, 2010., Hrvatske vode, Institut vodnoga gospodarstva).

Prvi Plan upravljanja riječnim slivom (PURS), razvijen od strane Hrvatskih voda u skladu s pravnom stečevinom Europske unije vezanom uz vode i Okvirnom direktivom o vodama, donesen je u lipnju 2013. (NN 82/13) i poslan Europskoj komisiji na razmatranje. Hrvatska se sada pridružila ostalim zemljama članicama u prvom planskom ciklusu (2009-2015);priprema drugog Plana upravljanja slivom rijeke za naredno razdoblje od šest godina (2016-2021) je počela. Hidrografski gledano, teritorij Republike Hrvatske pripada slivu Crnog i Jadranskog mora, a na temelju članka 31. Zakona o vodama podijeljena je u dva okruga riječnih slivova:

- okrug Dunavskog sliva;
- okrug rijeka Jadranskog sliva.

PURS sadrži pregled stanja voda, pregled sustava praćenja voda i program mjera za unapređenje stanja voda u Hrvatskoj, uključujući okruge slivova objih rijeka utvrđenih za upravljanje riječnim slivovima na nacionalnom teritoriju. Trenutni status vodnih tijela, uzimajući u obzir ukupni N, prikazan je na slici 7.

Prema trenutačnom Planu upravljanja riječnim slivom, procjenjeno stanje voda pokazuje da 626 od ukupno 1234 vodnih tijela (51%) ima dobar ili vrlo dobar status. Procjena se temelji samo na fizikalno-kemijskim pokazateljima i procijenjenim hidromorfološkim pritiscima. Ekološki monitoring i specifične klasifikacije stanja voda po biološkim pokazateljima nisu razvijene u vrijeme provedbe procjene stanja voda tako da se procjena stanja voda ne može smatrati u potpunosti u skladu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama.

Pošto je metodologija i razvoj sustava klasifikacije specifičnog tipa stanja voda u skladu s biološkim i hidromorfološkim pokazateljima već donesena (objavljeno: http://www.voda.hr/), stoga su preduvjeti za početak praćenja i procjene integriranog stanja voda uspostavljeni. Procjena Okvirne direktive o vodama o stanju vodnog tijela je preduvjet za bilo kakvo povećanje mreže navodnjavanih područja.

U skladu s Direktivom 2007/60/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. listopada 2007. o procjeni i upravljanju rizicima od poplava (SL L 288, 6.11.2007.). Plan upravljanja rizicima od poplava je u pripremi i bit će donesen do kraja 2015. godine, kao sastavni dio prve izmjene Plana upravljanja riječnim slivom.

Potrošnja gnojiva

Prema podacima Državnog zavoda za statistiku, u 2012. godini potrošnja mineralnih gnojiva iznosila je 360.112 t. U odnosu na 2011. godinu zabilježen je pad potrošnje mineralnih gnojiva od 18,3 % uzrokovan porastom cijena mineralnih gnojiva na tržištu, ali i intenzivnijom edukacijom poljoprivrednih proizvođača od strane Savjetodavnih službi kroz Načela dobre poljoprivredne prakse[12] o propisnom korištenju gnojiva na poljoprivrednim površinama.

Erozija tla i odvodnja

Erozija u Hrvatskoj uzrokuje gubitak gornjeg sloja tla u iznosu od 3,24 tona godišnje, u usporedbi s prosjekom država članica Europske unije od 2,76 t/ha (EUSTAT 2012). Erozija vode utječe na gotovo 1,5 milijuna hektara poljoprivrednog zemljišta ili 46% prema CORINE podacima (CI-42, Prilog 2 - Tablica 26). U sektoru LULUCF[13] (korištenje zemljišta, promjena korištenja zemljišta i šumarstvo), jedan od značajnih odljeva CO2 čine zalihe ugljika u tlu. Izračunavaju se prema podacima o sadržaju organskog ugljika u tlu, sukladno IPCC [14] metodologiji za LULUCF kategorije šumsko zemljište, zemljište pod usjevima, travnjake i naseljena područja (zelene površine u naseljenim područjima).

Uz očekivano visoke zalihe ugljika u šumskom zemljištu (111,2 C t/ha) i travnjacima (108,5 C t/ha), zemljište pod usjevima sadrži značajne zalihe ugljika CI-41 (77,3 C t/ha), što je povoljno s obzirom na inače negativan doprinos poljoprivrednog sektora u emisiji stakleničkih plinova[15].

Studija provedena u svrhu NCA (kalkulacija) razgraničenja pokazuje da slabo drenirana tla pokrivaju 998,331 ha, odnosno 17,6% teritorija. Prema Hrvatskoj klasifikaciji tla, pseudoglejna tla (Stagnosols) su slabo drenirana tla s pretjeranim vlaženjem tla uslijed dugotrajne stagnacije oborinskih voda. Pogodnost pseudogleja za poljoprivredu je ograničena zbog nedostatka kisika uslijed stagnacije vode na gornjem nepropusnom sloju tla, što se odražava negativno na poljoprivrednu proizvodnju, i tako sprečava sjetvu u optimalnom roku, sa znatno smanjenim rokom za obradu u proljeće i žetvu u jesen. Osnovni i detaljni

sustavi odvodnje su provedeni na velikom udjelu pseudoglejnog tla kako bi ih učinilo pogodnim za poljoprivrednu proizvodnju. Većina sustava za odvodnju su stariji od 30 godina i neučinkoviti, a točni podaci nisu dostupni.

Emisija stakleničkih plinova iz poljoprivrede

Prema Nacionalnom izvješću (NIR 2014) ukupna emisija u 2012. godini iz poljoprivredne djelatnosti predstavlja 12,73 posto od ukupnog inventara emisije. Poljoprivredna djelatnost izravno pridonosi emisiji stakleničkih plinova kroz razne procese. Za emisiju CH4, najvažniji izvor je stočarstvo (unutrašnja fermentacija), što čini oko 80% sektorskih emisija CH4. Broj stoke kontinuirano pada od 1990. do 2000. godine. Kao posljedica toga, došlo je do smanjenja emisije CH4. U 2000. godini, broj stoke počeo se povećavati, i taj se trend uglavnom zadržao sve do 2006. godine. Od 2007. do 2010. godine broj goveda se smanjio i ostao je na približno istoj razini u 2011. i 2012. godini. U usporedbi s 2011. u 2012. godini emisija CH4 smanjila se za 1,3%.

Što se tiče emisije u upravljanju stajskim gnojem, CH4 emisija se smanjila u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu za 3,7%, dok je emisija N2O ostala na približno istoj razini. Emisija iz poljoprivrednog tla smanjila se nakon 1990. godine i tijekom rata zbog specifičnih nacionalnih okolnosti i ograničene poljoprivredne prakse u to vrijeme. Nakon toga, trend emisije uglavnom je pod utjecajem promjena u izravnim emisijama tla; Dakle, povećanje emisije može se uočiti 1997., 2001. i 2002. godine zbog povećanja potrošnje mineralnih gnojiva i proizvodnje usjeva, kasnije i zbog povećanja stočarske populacije. Emisija N2O iz poljoprivrednih tala smanjila se u 2012. godini u odnosu na 2011. godinu za 6,1%. Sve u svemu, u 2012. godini emisija stakleničkih plinova iz sektora poljoprivrede smanjila se za 4,6% u usporedbi sa 2011. godinom. Ovi podaci ukazuju na nastavak trenda u smanjenju emisije iz poljoprivrednog sektora, uslijed smanjenja broja stoke i mineralnih gnojiva te potrošnje, u kombinaciji s intenzivnijim uvođenjem dobre prakse na poljoprivrednim gospodarstvima.

Minirana područja u Hrvatskoj

Minirana i minski sumnjiva područja predstavljaju značajan problem u Hrvatskoj. Dana 1. siječnja 2014. godine, ukupna površina minski sumnjivih područja iznosila je 613,6 km² (PSI-2), koja se proteže preko teritorija od 91 jedinice lokalne samouprave u 12 županija. Struktura zemljišta zagađenog minama, eksplozivnim napravama i neeksplodiranim ubojnim sredstvima uglavnom se sastoji od šuma i šumskog zemljišta (81%), preostalih 19% (11.000 ha), čine poljoprivredne površine. Unutar poljoprivrednih površina, 55% čine obradive površine, a ostatak su livade i pašnjaci.

Korištenje energije i obnovljivi izvori energije

Prema podacima Energetskog instituta Hrvoje Požar i Hrvatske elektroprivrede, proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora energije u 2012. godini iznosila je 510,75 GWh. Proizvodnja obnovljive energije iz biomase, bioplina i biogoriva u 2012. godini iznosila je 34,7 tisuća tona nafte, što je ekvivalent od 3,9% ukupne proizvodnje energije iz obnovljivih izvora u 2012. godini (Eurostat). U 2012. godini proizvodnja električne energije iz obnovljivih izvora činila je 4,9 % ukupne proizvodnje, uz izuzetak velikih hidroelektrana.

Upravljanje rizikom

Hrvatska je suočena sa visokom razinom šteta od elementarnih nepogoda, prosječno u iznosu više od 200 milijuna EUR godišnje, s poplavama, sušama i požarima kao najznačajnijim rizicima. U pogledu rizika prije svega to se odnosi na poljoprivredu, postoji snažna potreba da se poboljša sustav infrastrukture za

navodnjavanje, jer zbog suše postoji veliki pritisak na sigurnost prehrambenog lanca u smislu onečišćenja mikotoksinima i degradacije uvjeta tla, smanjenja razine podzemnih voda, itd. Sustav za upravljanje katastrofama treba poboljšati kako u pogledu infrastrukture i potrebnih ljudskih i tehničkih kapaciteta za smanjenje rizika tako i u vidu poboljšanja prevencije, pripravnosti i odgovora na katastrofe.

U Hrvatskoj posluje 26 osiguravajućih društava, od čega trenutačno njih 4 nudi police osiguranja za usjeve, životinje i katastrofe. Prema podacima Hrvatskog zavoda za osiguranje godišnje izvješće (2011.), izvađeno je 18,238 polica osiguranja za usjeve i 2,818 polica za životinje.

Zbog niskog investicijskog potencijala, poljoprivrednici ne osiguravaju svoje usjeve, koji često trpe ozbiljne štete zbog elementarnih nepogoda uzrokovanih naglim klimatskim promjenama i pojavom bolesti.

Prehrambeno-prerađivačka industrija

Strukturni pokazatelji

U prehrambeno-prerađivačkoj industriji (proizvodnji hrane, pića i duhanskih proizvoda) registrirano je oko 1.200 poslovnih subjekata koji zapošljavaju oko 49.000 zaposlenih od čega 70% zaposlenih radi u tvrtkama u kategoriji srednjih i velikih poduzeća. Svega je 3% poslovnih subjekata u kategoriji velikih poduzeća, međutim oni drže oko 70% tržišnog udjela u ukupnom prihodu prehrambeno–prerađivačke industrije, dok više od 90% subjekata čine male tvrtke (<50 zaposlenih). Na stanje sektora utjecala je i globalna kriza: u 2009. godini bilježi se pad proizvodnje, rast troškova i smanjenje investicija.

Unutar sektora prehrambeno-prerađivačke industrije proizvodnja prehrambenih proizvoda čini oko 76,2%, a proizvodnja pića 17,2% vrijednosti proizvodnje, dok 6,6% otpada na duhanske proizvode. Prema skupinama prehrambenih proizvoda najveći udio (25,3%) ima prerada svih vrsta mesa i mesnih proizvoda, zatim 19,1% mlinski, pekarski, slastičarski proizvodi, kolači, keksi i tjestenine, dok 17,3% čine mlijeko, sir i mliječni proizvodi. Kod pića najveći udio (43,8%) čine osvježavajući napici i voda, (33,2%) proizvodnja piva, dok vino od grožđa čini 13,8% vrijednosti proizvodnje.

Pozitivna vanjskotrgovinska bilanca prisutna je samo kod 9 skupina proizvoda (homogenizirani prehrambeni pripravci i dijetetska hrana; šećer; začini i prilozi hrani; duhanski proizvodi; slad; pivo; osvježavajući napitci i voda; proizvodi od mesa i mesa peradi; sladoled). (Tablica 6. prema Nomenklaturi industrijskih proizvoda/NIP -a) Pokrivenost uvoza izvozom kod prehrambenih proizvoda iznosi svega 52,4%, i jedino je izvoz pića i duhanskih proizvoda veći od uvoza.

Prehrambeno-prerađivačka industrija - Konkurentnost sektora

Konkurentnost sektora prehrambeno-prerađivačke industrije Republici Hrvatskoj u odnosu na EU 27 je vrlo niska, a to je vidljivo iz sljedećih pokazatelja:

- mali udio vrijednosti domaće proizvodnje (0,5% vrijednosti proizvodnje, 0,5% prometu, 0,6% dodana vrijednost i 0,6% bruto poslovni višak u odnosu na EU 27)
- manja vrijednost pokazatelja učinkovitosti domaće proizvodnje (-61,2% kod prometa po zaposlenom i -55,2% proizvodnosti rada u odnosu na razinu prosjeka EU 27)
- manja razina investicija (-49,3% u odnosu na razine prosjeka EU 27),
- veći troškovi po zaposlenom (23,5% u odnosu na prosjek EU 27).

Postoji velika potreba da se usredotoči na modernizaciju tehnologije i tehnološku obnovu, uključujući i

ulaganja u nove tehnologije i kontrolu procesa, očuvanje i poticanje učinkovitijeg korištenja sirovina, usmjerenih na poboljšanje učinkovitosti proizvodnje za bolju konkurentnost, kao i poboljšanje energetske učinkovitosti i smanjenje utjecaja na okoliš prehrambeno-prerađivačke industrije.

Prerada na obiteljskim poljoprivrednim gospodarstvima

Hrvatska ima registriranu preradu poljoprivrednih proizvoda na manje od 1.000 obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava koja u odnosu na ukupan broj obiteljskih gospodarstava predstavlja manje od 1%.

Šumarski sektor

Pojam „šumarski sektor“ u Programu ruralnog razvoja obuhvaća šumarstvo, lovstvo i preradu drva. Sukladno zakonu o šumama, šumom se smatra zemljište obraslo šumskim drvećem u obliku sastojine na površini većoj od 0,1ha, a šumsko zemljište podrazumijeva zemljište na kojem se uzgaja šuma ili koje je zbog svojih prirodnih obilježja i uvjeta gospodarenja predviđeno za uzgajanje šume.

Održivo gospodarenje šumama u Hrvatskoj ima višestoljetnu tradiciju očuvanja i unaprjeđenja zaštite, bioraznolikosti te općekorisnih funkcija šuma. Šumarstvo kao gospodarska grana izrazito utječe na razvoj ruralnih područja iako čini tek 1,11% udjela u nacionalnom BDP-u.

Ukupna površina šuma i šumskih zemljišta u Hrvatskoj iznosi 2,688.688 ha, što čini 48% ukupne kopnene površine (CI-29). 78% šuma i šumskog zemljišta nalazi se u državnom vlasništvu, dok na privatne šume otpada 22%. Na 96% šuma i šumskog zemljišta u državnom vlasništvu sukladno Zakonu o šumama gospodari trgovačko društvo Hrvatske šume d.o.o., neovisno o državnom proračunu, a svoje poslovanje financira iz prihoda od obavljanja djelatnosti. (Slika 6).

Drvna zaliha iznosi 398 milijuna m^3, godišnji prirast je 10,5 milijuna m^3, a propisani etat[19] (sječiva drvna zaliha) 6,6 milijuna m^3/god. Šumskogospodarska osnova područja Republike Hrvatske (ŠGOP) i ostali šumskogospodarski planovi temelj su stručnog, znanstveno utemeljenog i održivog gospodarenja šumama u Hrvatskoj.

Prosječna veličina privatnog šumskog posjeda zbog rascjepkanosti i usitnjenosti iznosi svega 0,43 ha[20]. Šume u državnom vlasništvu imaju veću prosječnu gustoću šumskih prometnica (10,13 km / 1.000 ha), koja je još uvijek nezadovoljavajuća, s obzirom da bi optimalna gustoća šumskih prometnica trebala biti od 15 km / 1.000 ha na 30 km / 1.000 ha, ovisno o reljefu područja[21]. Osim toga, u državnim šumama i dalje postoje velika zatvorena nepristupačna šumska područja.

S obzirom na prirodna bogatstva Hrvatske, ekološka mreža NATURA 2000 predviđa obuhvat od 37% (CI-34) nacionalnog kopnenog teritorija s najvećim udjelom (68%) šumskih ekosustava[22]. Šume uključuju bogatstvo biološke i biogeografske raznolikosti koje je dobro održavano, zbog dugoročnog održivog gospodarenja šumama poštujući uravnoteženu ekološku, socijalnu i ekonomsku ulogu šuma i ostalih ekosustava.

Degradirani oblici šumskih sastojina (panjače, šikare, šibljaci, makije i garizi) pokrivaju 1.046.972 ha ili 43,58% šuma i šumskih zemljišta[23], posljedica su neprimjerenog upravljanja šumama u prošlosti, šumskim požarima i ostalim abiotičkim ili biotičkim čimbenicima. Zakon o šumama (NN 140/2005) uzima u obzir rekonstrukciju i konverziju panja, šikare, šiblja i makije u uzgojnim radovima kao što je propisano u planovima gospodarenja šumama. Veliki dio tih šuma nalazi se u krškim područjima u kojima one imaju ključnu ulogu u pružanju ekoloških, zdravstvenih, turističkih, rekreativnih i drugih usluga[24].

U Hrvatskoj se 80% šumskih požara javlja u krškom području, gdje prosječno izgori 9.000 ha godišnje.

Uzgoj šuma poboljšava otpornost i ekološku vrijednost šuma te doprinosi ublažavanju klimatskih promjena kroz odljev ugljika. S obzirom da uloga tih šuma nije ekonomska vrijednost već primarno pružiti zaštitu, održivo upravljanje ovisi o kontinuiranoj potpori uzgoju. Zajedno s povećanim ulaganjima u prevenciju i zaštitu od požara[25], to će smanjiti prirodni rizik na najmanju razinu. Tu je i 250 godina stara tradicija šumarstva koja se temelji na načelima održivog gospodarenja šumama i dugogodišnjoj tradiciji uspostavljanja šumskogospodarskih planova (ŠGP), kao rezultat toga 76% šumskih površina, uglavnom u državnom vlasništvu, posjeduje FSC certifikat za gospodarenje šumama. Sve šume u državnom vlasništvu i 60% privatnih šuma su odobrene kroz ŠGP; nema dozvoljenog praga za privatne šume. Šumama u državnom vlasništvu i djelom privatnih šuma upravlja se skladu s FSC normama certificiranja[26]. Izvođači radova u šumarstvu[27], s obzirom na visoke nabavne cijene strojeva i alata, često koriste neprimjerene strojeve i alate koji narušavaju okoliš, te provode radove potencijalno opasne za ljudsko zdravlje.

Lovstvo, uz bogatu tradiciju u Hrvatskoj i raznolika staništa ima veliki turistički potencijal i može osigurati vrijednu gospodarsku dobit ruralnoj zajednici.

Prerada drva i proizvodnja namještaja imaju značajnu ulogu u nacionalnom gospodarstvu[28], u čijoj strukturi prevladavaju mali gospodarski subjekti[29]. Preradu drva karakterizira niska produktivnost, profitabilnost i razina finalizacije te zaostajanje u tehnološkom razvoju zbog nedostatnog investiranja u nove, učinkovitije i ekološki prihvatljive tehnologije. U preradi drva 1990. godine bilo je 35.060 zaposlenih dok je u 2011. godini taj broj pao na 10.839 zaposlenih[30].

[1] Indikatori (pokazatelji) specifični za Program

[2] Prijedlozi upućeni EU-27 u ovom dijelu gdje se podaci odnose na prethodne 1/07/2013

[3] Anketa o radnoj snazi u EU, Eurostat

[4] Odnosi se na stvarno korištenu površinu. Procjenjuje se da je površina veća jer se više gospodarstava zajednički koristi državnim zemljištem za ispašu stoke

[5] Izvor: DZS - Istraživanje o strukturi poljoprivrednih gospodarstava za 2010. godinu Podatke priprema: Ministarstvo poljoprivrede

[6] AWU – godišnja jedinica rada (engl. *Annual Work Unit* – AWU) predstavlja godišnje radno vrijeme (u satima rada) na puno radno vrijeme. Za Hrvatsku je 1 AWU definirana kao 1.800 radnih sati godišnje.

[7] Nacionalni pčelarski program se donosi na temelju zakonske legislative koja obuhvaća uređenje tržišta poljoprivrednih proizvoda te se mjere koje se provode ovim programom ne mogu financirati iz sredstava namijenjenih ruralnom razvoju.

[8] Proizvodnja se provodi u skladu s Pravilnikom o integriranoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda i tehničke smjernice za četiri vrste proizvodnje: voće, grožđe, povrće i ratarskih usjeva.

[9] Kao i 08/05/2014

[10] Ministarstvo zaštite okoliša i prirode

[11] Državni zavod za zaštitu prirode

[12] Brošuru izradilo Ministarstvo poljoprivrede, objavljena 2009. godine

[13] u kontekstu Kyoto protokola, LULUCF je sektor koji se bavi smanjenjem emisija stakleničkih plinova neutralizacijom bilo povećanjem uklanjanja stakleničkih plinova iz atmosfere (pošumljavanje, upravljanje šumama) ili smanjenjem emisija (obuzdavanjem sječe šuma).

[14] Intergovernmental Panel on Climate Change (IPCC) (međunarodni panel o klimatskim promjenama)

[15] Izvor: Odabrani pokazatelji stanja okoliša u Republici Hrvatskoj; AZO 2012.).

[16] Izvor: Inventar stakleničkih plinova (NIR 2013) objavljuje Agencija za zaštitu okoliša

[17] Narodne novine br. 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12

[18] State of European Forests (Izvješće o stanju Europskih šuma), 2011

[19] Šumskogospodarska osnova područja Republike Hrvatske 2006-2015.

[20] Procjena prema Pravilniku o uređivanju šuma, NN 111/06 i 141/08

[21] Pentek et al. 2014 Nova mehanizacija šumarstva Vol. 35 (2014)

[22] Prijedlog ekološke mreže NATURA 2000, 2012.

[23] Šumskogospodarska osnova područja RH 2006-2015.

[24] Šumskogospodarska osnova područja RH 2006-2015.

[25] Registar šumskih požara (Na krškom području RH nastaje 80% šumskih požara u kojima godišnje izgori prosječno 9.000 ha).

[26] www.fsc.hr

[27] Hrvatska komora inženjera šumarstva i drvne tehnologije (326 licenciranih izvoditelja)

[28] Državni zavod za statistiku (7% u ukupnoj razmjeni RH, 1/3 ukupnog broja zaposlenih u prerađivačkoj industriji, 186 mil.EUR ili 0,4% učešća u BDP u 2009.)

[29] Državni zavod za statistiku (1.331)

[30] Državni zavod za statistiku

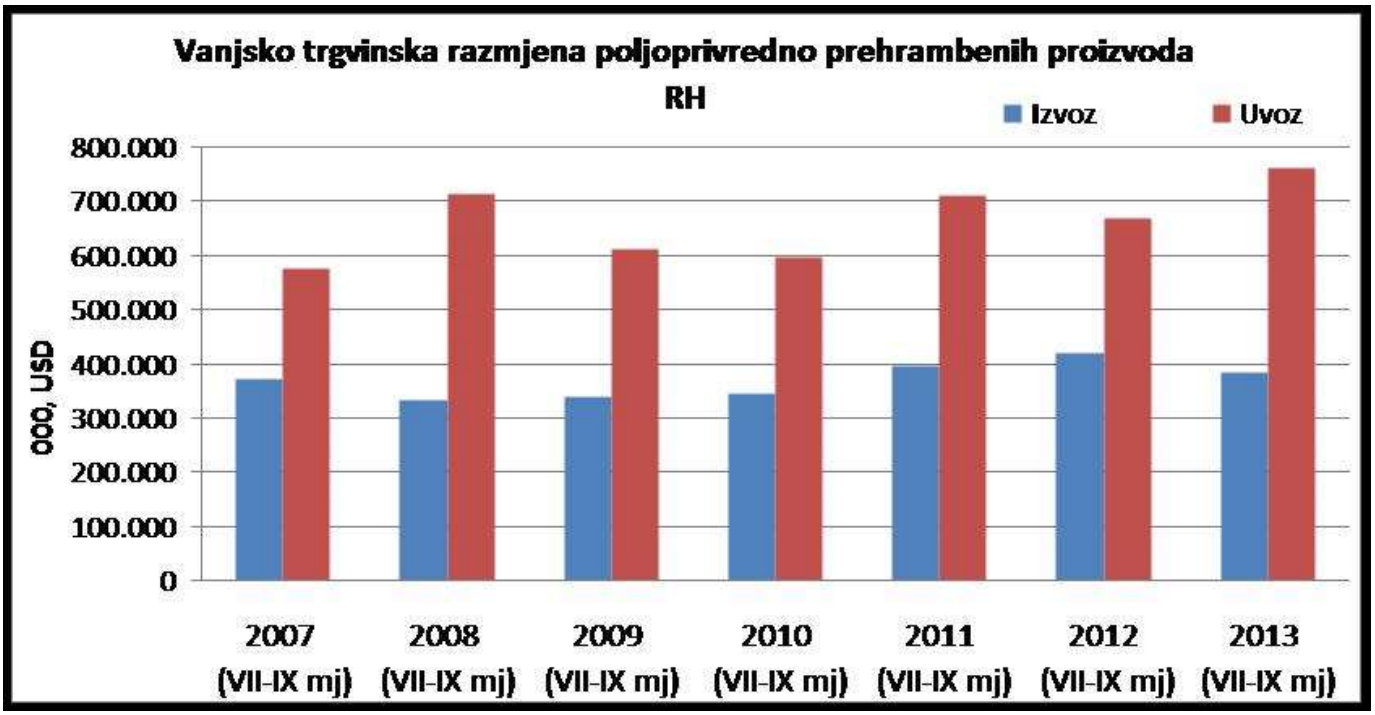

Izvor: DZS, 2013.
Podatke pripremio: Ministarstvo poljoprivrede

Slika 2 Vrijednost roba uvezenih i izvezenih iz Republike Hrvatske

Godina	%	Veličina zemljišta (ha)						Ukupno gospodarstava (%)
		0 do <3	≥3 do <20	≥20 do <100	≥100 do <750	≥750do <3.000	≥ 3.000	
2007	gospodarstva	60,52	36,15	2,98	0,32	0,02	0,01	100
	zemljište	9,34	43,6	20,55	12,06	5,59	8,86	100
2008	gospodarstva	62,11	34,35	3,16	0,35	0,02	0,01	100
	zemljište	9,48	41,46	22,34	12,87	5,68	8,16	100
2009	gospodarstva	63,27	33,16	3,2	0,34	0,02	0,01	100
	zemljište	10,07	40,84	23,24	12,44	5,47	7,94	100
2010	gospodarstva	63,84	32,58	3,2	0,36	0,02	0,004	100
	zemljište	10,65	40,91	24,43	13,02	4,1	6,9	100
2011	gospodarstva	56,25	39,14	4,06	0,52	0,02	0,004	100
	zemljište	10,02	39,05	25,22	15	4,36	6,34	100
Indeks 07-11	gospodarstva	-7,06%	8,27%	36,24%	62,50%	0,00%	-60,00%	
	zemljište	7,28%	-10,44%	22,73%	24,38%	-22,00%	-28,44%	

Slika 3 Struktura poljoprivrednih gospodarstava

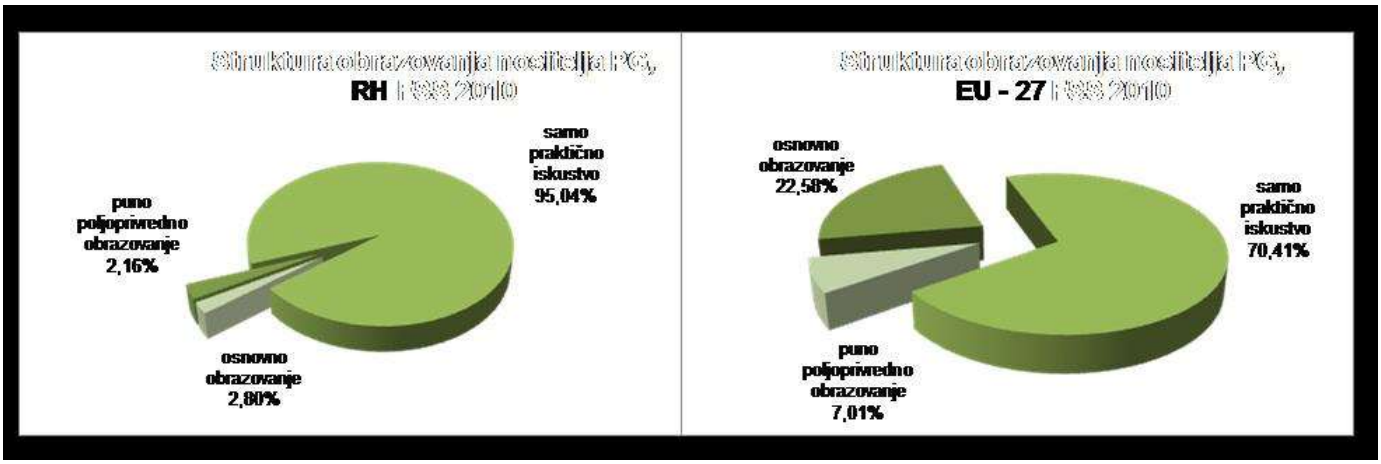

Izvor: DZS – Istraživanje strukture poljoprivrednih gospodarstava, 2010.
Podatke pripremio: Ministarstvo poljoprivrede

Slika 4 Obrazovanje nositelja poljoprivrednih gospodarstava

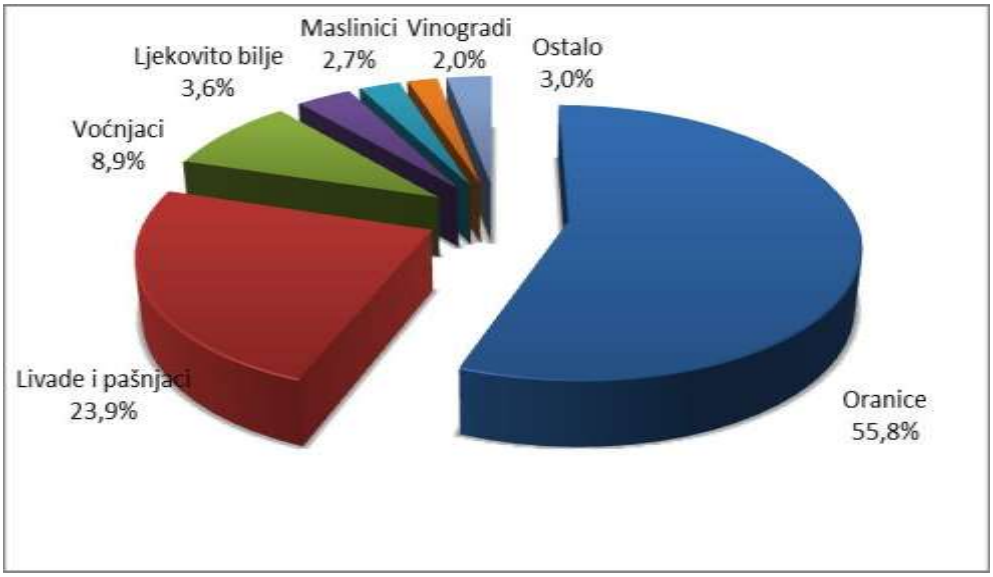

Izvor: Ministarstvo poljoprivrede, 2012.

Slika 5 Struktura ekološke proizvodnje u ukupno korištenom poljoprivrednom zemljištu

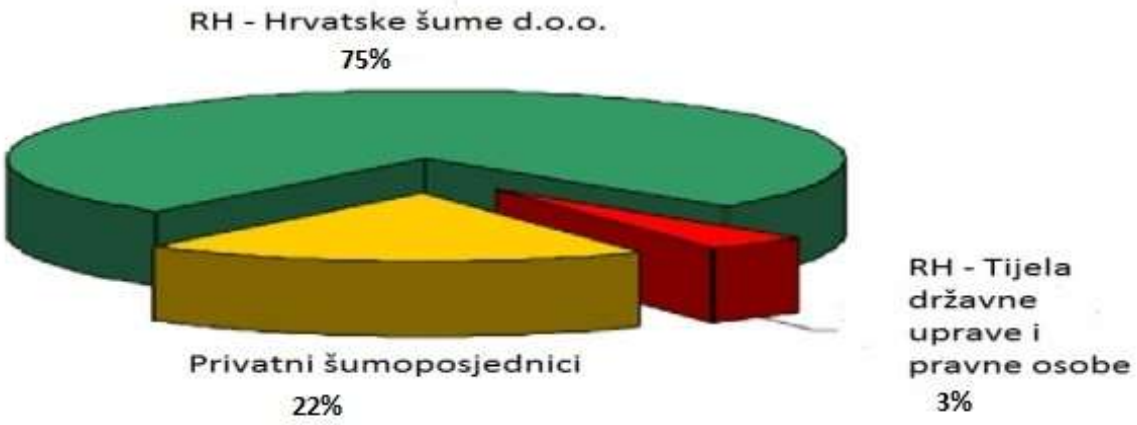

Slika 6 Vlasnička struktura šuma i šumskih zemljišta u Republici Hrvatskoj

STATUS VODNIH TIJELA	Procijenjeno postojeće stanje (status)			Očekivano stanje (status) nakon potpune provedbe UWWT i IPPC (IED) direktiva		
	Hrvatska	Slivno područje rijeke Dunav	Slivno područje jadranskih rijeka	Hrvatska	Slivno područje rijeke Save	Slivno područje jadranskih rijeka
Ukupan broj vodnih tijela	1234	900	334	1234	900	334
Vrlo dobro	582	329	253	638	376	262
Dobro	382	331	51	386	339	47
Umjereno	183	166	17	140	127	13
Slabo	33	27	6	27	22	5
Loše	54	47	7	43	36	7
Dužina vodnih tijela	13.053	10.780	2.273	13.053	10.780	2.273
Vrlo dobro	5.062	3.382	1.680	6.543	4.722	1.821
Dobro	5.154	4.729	425	4.483	4.165	319
Umjereno	2.168	2.057	111	1.548	1.467	81
Slabo	276	243	33	215	186	29
Loše	394	369	25	265	240	25

Slika 7: Ukupan status N vodnih tijela

4.1.2. Snage utvrđene u programskom području

- Pristupačnost stručnih savjetodavnih službi diljem zemlje osigurana je kroz osnivanje regionalnih ureda hrvatske Savjetodavne službe s iskusnim osobljem za mjere unutar IPARD-a;
- Poljoprivreda je povijesno važna i predstavlja najčešću ekonomsku aktivnost stanovništva u ruralnim područjima, kao i zastupanje relativno značajnog dijela radne snage: poljoprivredni sektor zaslužan je za 5,5 % BDP-a i 13,8% ukupne radne snage;
- Konsolidirani trendovi prema više održivoj strukturi gospodarstava svjedoče povećanju broja poljoprivrednih gospodarstava registriranih u kategorijama od 20 do 100 ha (2007-2011, povećanje od 36,24%) i od 100 do 750 ha (2007-2011, povećanje od 62,5%);

- Visoko kvalitetni domaći proizvodi zbog povoljnih prirodnih uvjeta i tradicionalnih metoda proizvodnje: postoji povećanje broja registriranih proizvoda s oznakama kvalitete koji se prijavljuju za EU registraciju;
- Tradicija obrtništva: šumarski sektor ima značajnu ekonomsku ulogu u drvo-prerađivačkoj industriji i proizvodnji namještaja;
- Razvijen sustav osiguravajućih tvrtki koje djeluju u ruralnim područjima s prethodnim iskustvom poljoprivrednih korisnika;
- Visoko kvalitetni prirodni izvori i kulturna baština, te ekstenzivna obiteljska gospodarstva pružaju čvrstu bazu za razvoj ruralnog turizma;
- Izražen sustav jedinica lokalne samouprave i određeno iskustvo u sastavljanju lokalnih planova razvoja za strategije temeljene na mjestu i lokalno upravljanje;
- Povećanje interesa proizvođača za integriranu i ekološku proizvodnju i prikladan dobro uspostavljen zakonodavni okvir: poljoprivredna površina korištena za ekološku proizvodnju utrostručila se u zadnjih pet godina;
- Mreža NATURA 2000 područja pokriva 37% nacionalnog teritorija s najvećim udjelom (68%) u šumskim ekosustavima;
- Bogatstvo u biološkoj i bio-geografskoj raznolikosti, s 40.000 identificiranih svojti;
- 48% države pokriveno je šumama, sa značajnim proizvođačkim potencijalom šumske biomase kao obnovljivog izvora energije;
- 250 godina stara tradicija šumarstva utemeljena na principima održivog gospodarenja šumama i dugotrajne tradicije Šumsko gospodarskih planova, budući da 76% šumskih područja posjeduje FSC certifikat;
- Dostupnost dovoljnih količina vode dobre kvalitete, sa vrlo visokom kvalitetom površinskih voda;
- Povećanje svijesti o okolišu u poljoprivrednoj zajednici: primjerice, značajno smanjenje uporabe mineralnih gnojiva (18,3% u 2012 u usporedbi s 2011) poduprta sa intenzivnom kampanjom informiranja.

4.1.3. Slabosti utvrđene u programskom području

- Niska razina obrazovanja i manjak neformalnih programa obrazovanja, te stručnog osposobljavanja poljoprivrednika i vlasnika šuma: u ruralnim područjima, udio odraslih osoba sa samo primarnim obrazovanjem kreće se od 20-35% i 95% poljoprivrednika nema stručno poljoprivredno obrazovanje uopće. Navedeni faktori dovode do niske razine preuzimanja inovacija unutar sektora;
- Nedovoljan i neujednačen pristup širokopojasnoj mreži u ruralnim područjima: manje 0,01% ruralnih kućanstava imalo je pristup NGA uslugama u ruralnim područjima na kraju 2012., i 2,2% stanovništva nema pristup širokopojasnoj mreži;
- Nedovoljno znanje i obučenost savjetodavaca obzirom na provedbu novih tehnika i tehnologija koje doprinose održivoj i učinkovitoj uporabi prirodnih resursa;
- Manjak pristupnih cesta i druge fizičke infrastrukture (kao što su usluge za obradu vode) u ruralnim područjima koji služe kao potpora ruralnom stanovništvu, te dugotrajno zanemarivanje fizičke, rekreacijske i socijalne infrastrukture u ruralnim područjima. Ograničen pristup uslugama u smislu udaljenosti i dostupnosti, kao i učinci na socijalnu uključenost;
- Konsolidirani trend migracije iz ruralnih područja prema urbanim aglomeracijama, označenim osobito u dobnoj skupini od 20-35 godina;
- Veliki broj malih poljoprivrednih gospodarstava nije u mogućnosti profitirati od ekonomije razmjera i na rubu su ekonomske održivosti: 89.480 poljoprivrednih gospodarstava nalaze se unutar ekonomske kategorije SO ispod 2.000 EUR-a, a prosjek u eurima po gospodarstvu iznosi 9.064,9

EUR;

- Visoka stopa nezaposlenosti u ruralnim područjima u 2013., stopa zaposlenosti za osobe starosti između 15-64 godine bila je 62,5% (13,5% manje od EU-27 prosjeka). Dugogodišnje smanjenje zaposlenosti posebno je označeno u sektoru šumarstva pogođenog dugotrajnim dramatičnim padom;
- Stupanj izloženosti siromaštvu u ruralnim područjima je znatno veći nego nacionalni prosjek u iznosu od 38,1%;
- Manjak ažuriranih, integriranih lokalnih strategija i razvojnih planova, te nizak administrativni, tehnički i financijski kapacitet jedinica lokalne samouprave;
- Nedovoljna pokrivenost područja s Lokalnim akcijskim grupama;
- Dobni profili poljoprivrednika i vlasnika šuma: 58,8% vlasnika poljoprivrednih gospodarstava stariji su od 55 godina, a samo 4,1% mlađi su od 35, te suočenih s nedostatkom generacijskog obnavljanja;
- Niska razina uključenosti poljoprivrednih gospodarstava u više organizacijske forme i druge vrste suradnje: 97,4% gospodarstava funkcionira kao obiteljska poljoprivredna gospodarstva, te samo 0,2% kao zadruge zbog negativnih povijesnih konotacija vezanih uz nekadašnje zadruge;
- Veliki broj malih nespecijaliziranih obiteljskih gospodarstava u stočarskoj proizvodnji čiji vlasnici su stariji poljoprivrednici, samo s primarnim obrazovanjem, koji se susreću s daljnjim pritiskom zbog zahtjeva za prihvaćanjem standarda Zajednice. Navedeni standardi tiču se dobrobiti i zdravlja životinja, te zaštite okoliša, a doprinose smanjenju negativnih brojčanih trendova (Aneks V – Popis obveznih standarda Zajednice prihvatljivih za financiranje unutar PRR-a);
- Visoka prisutnost i oslanjanje na posredničke prodaje. To je pogoršano neravnotežom u pregovaračkoj moći između proizvođača i prerađivačko-distribucijskih lanaca;
- Nedostatak informacija, marketinga i uključenosti poljoprivrednih i šumarskih proizvođača u sustavima kvalitete;
- Nedostatak samodostatnosti za većinu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda i nepovoljan omjer uvoza i izvoza;
- Nekonkurentna poljoprivredna proizvodnja i niska produktivnost u sektoru obrade hrane. Produktivnost hrvatske poljoprivrede (2010-2012) bila je manja za 58,2% u odnosu na prosjek EU-a. Sektor je karakteriziran niskim prihodima i malim prinosima;
- Niska razina dodane vrijednosti poljoprivrednih, drvnih i ne-drvnih proizvoda;
- Niska razina investicija u modernizaciju, tehnologiju i inovaciju poljoprivrednih gospodarstava, šumarstva i prerađivačke ekonomije uzimajući u obzir strukturu, prosječnu veličinu gospodarstva kao i njegovu ekonomsku veličinu, zajedno s manjkom kvalitetnih sredstava potpore na nacionalnoj razini;
- Nedovoljna razina završne obrade i prerade drvnih sirovina i materijala, tako da je proizvode teško smjestiti na domaćem i izvoznom tržištu;
- Ograničena primjena istraživačkog znanja i njegovog prijevoda i prijenosa u poljoprivredni sektor s oskudnim interesom poljoprivrednika za razvoj, ispitivanje, primjenjivanje i objavljivanje najnovijih znanja i inovacija i maleno prihvaćanje inovacija zbog niske razine obrazovanja i znanja;
- Nedostatak općenitih informacija i obrazovanja u ruralnim zajednicama o važnosti i koristima održivog upravljanja eko-sustavima u poljoprivredi i šumarstvu i očuvanju biološke raznolikosti;
- Malena pokrivenost polica osiguranja u proizvodnji poljoprivrednih i šumarskih proizvoda od šteta uzrokovanih prirodnim nepogodama i divljači;
- Gubitak tla i njegove plodnosti zbog erozije, značajno viši od prosjeka EU, a 23,23% poljoprivredne površine nalazi se pod visokim rizikom od erozije tla;
- Nedovoljna sposobnost adekvatnog zbrinjavanja stajskog gnoja na poljoprivrednim gospodarstvima;
- Poljoprivredna gospodarstva i objekti za preradu hrane nisu u potpunosti usklađeni s EU standardima u smislu javnog zdravlja, kvalitete hrane, zdravlja i dobrobiti životinja, te zaštite prirode;
- Propadanje krajolika i smanjenje bio-raznolikosti zbog napuštanja poljoprivredne zemlje i

intenzifikacije poljoprivredne proizvodnje: 54,4% Hrvatske je poljoprivredno zemljište visoke prirodne vrijednosti;

- Veliki dio degradacijskih stadija šumskih sastojina, koji utječu na 43,58% šuma i šumskih zemljišta i nedovoljno obogaćivanje šumskih eko-sustava s rijetkim i ugroženim autohtonim vrstama drveća i grmlja;
- Prisutnost miniranih šuma i poljoprivrednih područja: 613,6 km^2 trenutačno se smatra sumnjivim minskim područjem, od čega je 81% šumske površine i 19% poljoprivrednog površine;
- Nizak udio šumskih područja u privatnom vlasništvu s međunarodnom potvrdom za održivo gospodarenje i 60% šuma u privatnom vlasništvu ne posjeduje plan gospodarenja šumom;
- Manjak planova gospodarenja za područja Natura 2000;
- Zastarjeli i zanemareni sustavi za poboljšanje odvodnje;
- Nedovoljno razvijena infrastruktura za navodnjavanje: samo 1,1% iskorištenog poljoprivrednog zemljišta u Republici Hrvatskoj se navodnjava, a povećanje učestalih pojava suše dovodi do neravnomjerne proizvodnje usjeva;
- Zastarjeli i energetski neučinkoviti objekti, tehnike i tehnologije u poljoprivredi i šumarstvu, te nedostatak znanja i svijesti o istima. Niska razina uporabe obnovljivih izvora energije: nedovoljna promocija i prijenos znanja za korištenje šumske biomase.

4.1.4. Prilike utvrđene u programskom području

- Povećani interes u područjima visokog krajolika i kulturne vrijednosti ruralnih područja kao dio zahtjeva za zelenim/ruralnim turizmom u EU, snažno povezanim s prirodom, lokalnim proizvodima i kulturnom tradicijom;
- Značajne prilike za raznolikost obiteljskih gospodarstava, ruralne MSP-e i ekonomske razvojne aktivnosti vezane uz šume i marketing proizvoda s dodanom vrijednosti, kao i za obrte, ruralni turizam i slične usluge, u kontekstu nacionalnih strategija kao što je Strategija razvoja turizma RH za 2020;
- Dostupnost napuštenih zgrada poljoprivrednih gospodarstava, društvenih objekata i škola za razvoj ruralnih zajednica, te njihova uporaba;
- Bolja povezanost ruralnih zajednica uključujući prilike za direktnu prodaju od strane malih proizvođača kroz ICT i pristup širokopojasnoj mreži unutar i izvan EU-a;
- Lakši pristup informacijama o najnovijoj tehnologiji i rješenjima, te inovacijama u EU i više prilika za suradnju i razmjenu praksi- bolje osposobljeni, kvalificiraniji poljoprivrednici i šumari bit će inovativni i prijemljivi, uz potporu mreže EIP-a;
- Manjak samodostatnosti za većinu poljoprivrednih proizvoda pruža značajnu maržu za povećanje prihoda kroz više prinose i produktivnost da bi se ispunile potrebe domaćeg tržišta;
- Lakši pristup poljoprivredno- prehrambenih i šumarskih proizvoda prema tržištu EU-a i veće prilike za njihovu promociju i marketing na svjetskom tržištu;
- Poboljšanje standarda poljoprivredno-prehrambenog sektora povezanog s javnim zdravljem, kvalitetom hrane, zdravljem životinja i dobrobiti, te zaštitom prirode;
- Razvijanje novih tržišta za usluge koje se tiču šumskih eko-sustava: to može biti u rasponu od drvnih proizvoda s FSC potvrdom do prodaje i natjecanja na domaćem i stranom tržištu;
- Rast interesa potrošača (domaći potrošači, turisti i strano tržište) za lokalnim poljoprivredno-prehrambenim proizvodima, oznakama kvalitete, aspektima zdravlja, etičkim i okolišnim promišljanjima, te povećano tržište za ekološke proizvode na tržištu EU-a;
- Bolje razumijevanje praksi upravljanja rizikom da bi se poduprla zaštita protiv biotičkih i drugih prijetnji, uključujući suradnju;

- Rast svijesti u ruralnim zajednicama o posljedicama klimatskih promjena i potrebe da se poveća otpornost i bio-raznolikost šuma i poljoprivrednih eko-sustava, kao i ispuštanje ugljika;
- Povećana dostupnost i praktičnost učinkovitijih i ekološki prihvatljivih tehnologija u poljoprivredi i šumarstvu (zelene tehnologije);
- Velika dostupnost vode. Zahvaljujući povoljnim klimatskim, hidro-geološkim i hidrološkim značajkama, te razmjerno maloj populaciji, prilike korištenja vode u Hrvatskoj su vrlo povoljne, te se mogu iskorištavati unutar konteksta Nacionalnog plana navodnjavanja poljoprivrednog zemljišta i vodnog gospodarenja u Hrvatskoj s jasnim ciljevima Agenda 2020, također uzevši u obzir vrlo nepovoljne uvjete koji se mogu sezonski pojaviti zbog ekstremnih događaja;
- Nacionalna strategija za energiju proizvedenu iz obnovljivih izvore i povećana potražnja koja je vođena potrebom da se dostignu energetski ciljevi Agende 2020 potaknut će iskorištavanje biomase iz poljoprivrede, prerade hrane i šuma;
- Očekivano povećanje cijena fosilnih goriva unaprijedit će koristi ruralnih zajednica kada je riječ o opskrbi iz obnovljivih izvora energije;
- Makro-regionalne strategije postavljaju ključna pitanja s utjecajem na poljoprivredni i šumarski sector.

4.1.5. Prijetnje utvrđene u programskom području

- Sve starije stanovništvo u ruralnim područjima može povećati pritisak na dostupnost zdravstva i službi u potpori zdravstvu, te jedinice lokalne samouprave;
- Nastavak migracije može dovesti do smanjenja ruralnih zajednica i napuštanje ruralnih naselja, s pripadajućim gubitkom kulturnih i tradicionalnih vrijednosti;
- Manjak propisa o osnovnim uslugama i propadanje infrastrukture zbog smanjenja troškova javnog financiranja, te neadekvatnih organizacijskih modela;
- Neuspjeh preuzimanja inovacija i sudjelovanja u suradničkim aktivnostima: poljoprivrednici i vlasnici šuma s malom razinom obrazovanja manje su skloni preuzimati rizik i inovacije ili uvidjeti prednosti suradništva;
- Svjetska ili regionalna financijska kriza i slab investicijski potencijal pogoršani su nedostatkom pristupa kreditima, time se stvara prepreka modernizaciji;
- Konkurencija iz susjednih zemalja i jeftiniji proizvodi s EU tržišta;
- Visoki troškovi plasiranja poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda u velike prodajne lance, koji proizlaze iz stabilne kvalitete pomagala i logistike;
- Manjak svjesnosti javnih i gospodarskih subjekata prema održivom i ekološki održivom upravljanju u poljoprivredi i šumarstvu;
- Degradacija okoliša: degradacija (propadanje) okoliša u ključnim okolišnim objektima mogu znatno i negativno utjecati na poljoprivredni sektor u dužem vremenskom razdoblju. Štetnici i bolesti mogu također imati nepredvidiv i potencijalno važan utjecaj na gospodarstva i šumarska poslovanja, posebno na hranu i lance opskrbe drvnih proizvoda;
- Ranjivost ruralnih područja prema elementarnim nepogodama, kao što su poplave kojima se riskira način života u poljoprivrednom sektoru;
- Učinci na globalne klimatske promjene o stabilnosti proizvodnje, kvalitete proizvoda, te očuvanju i stabilnosti poljoprivrednih i šumskih eko-sustava;
- Učinci promjena u korištenju zemlje i hidroloških režima na stabilnost proizvodnje i eko-sustava;
- Napuštanje poljoprivrednih površina uz odljev ruralnog stanovništva, zajedno sa izmjenama (sukcesija) i posljedičnim smanjenjem i intenzitetom gospodarenja šumskim eko-sustavima.

4.1.6. Zajednički pokazatelji konteksta

I Društveno-gospodarska i ruralna situacija			
1 Stanovništvo			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	4.398.150	Stanovništvo	2012 p
ruralno	56,5	% od ukupnog	2012
mješovito	25,4	% od ukupnog	2012
urbano	18,1	% od ukupnog	2012
2 Dobna struktura			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno < 15 godina	14,9	% od ukupnog stanovništva	2012 p
ukupno 15 - 64 godina	67,7	% od ukupnog stanovništva	2012 p
ukupno > 64 godina	17,3	% od ukupnog stanovništva	2012 p
ukupno <15 godina	15	% od ukupnog stanovništva	2012 p
ukupno 15 - 64 godina	67,4	% od ukupnog stanovništva	2012 p
ukupno > 64 godina	17,6	% od ukupnog stanovništva	2012 p
3 Površina			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	56.594	km^2	2012
ruralno	79,1	% od ukupne površine	2012
mješovito	19,8	% od ukupne površine	2012
urbano	1,1	% od ukupne površine	2012
4 Gustoća stanovnika			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	77,8	stanovnika / km^2	2011
ruralno	55,7	stanovnika / km^2	2011
5 Stopa zaposlenosti			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno (15-64 godina)	50,7	%	2012
muškarci (15-64 godina)	55,1	%	2012
žene (15-64 godina)	46,2	%	2012
*ruralnog (rijetko naseljena) (15-64 godina)	49,8	%	2012
ukupno (20-64 godina)	55,3	%	2012
muškarci (20-64 godina)	60,6	%	2012
žene (20-64 godina)	50,2	%	2012
6 Stopa samo-zapošljavanja			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno (15-64 godina)	16,4	%	2012
7 Stopa nezaposlenosti			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno (15-74 godina)	15,9	%	2012

mladi (15-24 godina)	43	%	2012
ruralnog (rijetko naseljena) (15-74 godina)	16,2	%	2012
mladi (15-24 godina)	41,3	%	2012
8 BDP po stanovniku			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	61	Index PPS (EU-27 = 100)	2012
* ruralno	45,8	Index PPS (EU-27 = 100)	2010
9 Stopa siromaštva			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	32,7	% od ukupnog stanovništva	2011
* ruralna (rijetko naseljena)	38,1	% od ukupnog stanovništva	2011
10 Struktura gospodarstva (BDP)			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	37.279,4	EUR million	2012 p
primarni	5	% od ukupnog	2012 p
sekundarni	26,3	% od ukupnog	2012 p
tercijarni	68,8	% od ukupnog	2012 p
ruralni	44,2	% od ukupnog	2010
mješoviti	22,5	% od ukupnog	2010
urbani	33,3	% od ukupnog	2010
11 Struktura zaposlenosti			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	1.429,5	1000 osoba	2012
primarni	4,7	% od ukupnog	2009
sekundarni	31,3	% od ukupnog	2009
tercijarni	64	% od ukupnog	2009
ruralni	48,3	% od ukupnog	2010
mješoviti	23	% od ukupnog	2010
urbani	28,7	% od ukupnog	2010
12 Produktivnost rada gospodarskog sektora			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	26.078,6	EUR/osobi	2012 p
primarni	26.497,2	EUR/ osobi	2009
sekundarni	20.770,4	EUR/ osobi	2009
tercijarni	26.642,6	EUR/ osobi	2009
ruralni	24.399,2	EUR/ osobi	2010
mješoviti	26.045,3	EUR/ osobi	2010
urbani	30.924,7	EUR/ osobi	2010

II Poljoprivreda/Sektorska analiza

13 Zaposlenost prema gospodarskim djelatnostima

Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	1.445,9	1000 osoba	2012
poljoprivreda	179,9	1000 osoba	2012
poljoprivreda	12,4	% od ukupnog	2012
šumarstvo	14,5	1000 osoba	2012
šumarstvo	1	% od ukupnog	2012
prehrambena industrija	55	1000 osoba	2012
prehrambena industrija	3,8	% od ukupnog	2012
turizam	82,2	1000 osoba	2012
turizam	5,7	% od ukupnog	2012

14 Produktivnost rada u poljoprivredi

Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	6.348,9	EUR/GJR[1]	2010 - 2012

15 Produktivnost rada u šumarstvu

Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	NA	EUR/GJR	

16 Produktivnost rada u prehrambenoj industriji

Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	17.166,6	EUR/osobi	2010

17 Poljoprivredna gospodarstva (farme)

Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	233.280	broj	2010
veličina farme <2 Ha	122.790	broj	2010
veličina farme 2-4.9 Ha	55.430	broj	2010
veličina farme 5-9.9 Ha	30.240	broj	2010
veličina farme 10-19.9 Ha	13.880	broj	2010
veličina farme 20-29.9 Ha	4.330	broj	2010
veličina farme 30-49.9 Ha	3.470	broj	2010
veličina farme 50-99.9 Ha	2.290	broj	2010
veličina farme >100 Ha	850	broj	2010
ekonomska veličina farme <2000 Standardni ekonomski rezultat (SO)	89.480	broj	2010
ekonomska veličina farme 2.000 - 3.999 SO	51.540	broj	2010
ekonomska veličina farme 4.000 - 7.999 SO	41.540	broj	2010
ekonomska veličina farme 8.000 - 14.999 SO	24.430	broj	2010
ekonomska veličina farme 15.000 - 24.999 SO	11.880	broj	2010
ekonomska veličina farme 25.000 - 49.999 SO	8.800	broj	2010

[1] Godišnja jedinica rada

ekonomska veličina farme 50.000 - 99.999 SO	3.860	broj	2010
ekonomska veličina farme 100.000 - 249.999 SO	1.380	broj	2010
ekonomska veličina farme 250.000 - 499.999 SO	200	broj	2010
ekonomska veličina farme > 500.000 SO	160	broj	2010
prosječna fizička veličina	5,6	ha UAA[2]/gospodarstvu	2010
prosječna ekonomska veličina	9.064,92	EUR of SO/ gospodarstvu	2010
prosječna veličina u jedinici rada (osoba)	2,2	osoba/ gospodarstvu	2010
prosječna veličina u jedinici rada (GJR)	0,8	GJR/ gospodarstvu	2010
18 Poljoprivredna površina			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno UAA	1.316.010	ha	2010
oranice	68	% od ukupnog UAA	2010
trajni travnjaci i livade	25,8	% od ukupnog UAA	2010
trajni nasadi	5,9	% od ukupnog UAA	2010
19 Poljoprivredne površine pod ekološkim uzgojem			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
certificirano	8.920	ha UAA	2010
u konverziji	10.950	ha UAA	2010
udio u UAA (certificirano i u konverziji)	1,5	% od ukupnog UAA	2010
20 Navodnjavano zemljište			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	14.480	ha	2010
udio od UAA	1,1	% od ukupnog UAA	2010
21 Broj uvjetnih grla			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	1.020.180	LSU[3]	2010
22 Radna snaga na farmi			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupna redovna radna snaga na farmi	513.680	osoba	2010
ukupna redovna radna snaga na farmi	179.290	GJR	2010
23 Dobna struktura poljoprivrednih menadžera			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupan broj poljoprivrednih menadžera	233.280	broj	2010
Udio od < 35 g	4,1	% od ukupnog broja	2010
omjer <35 / >= 55 g	7	broj mladih menadžera na 100 starijih menadžera	2010
24 Izobrazba poljoprivrednih menadžera			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
udio ukupnog broja menadžera s osnovnom i punom poljoprivrednom izobrazbom	5	% od ukupnog	2010
Udio menadžera < 35 g s osnovnom i punom poljoprivrednom izobrazbom	11,7	% od ukupnog	2010
25 Faktor dohotka u poljoprivredi			

[2] Korišteno poljoprivredno zemljište

[3] Broj uvjetnih grla

Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupni	3.509,2	EUR/GJR	2012
ukupni (indeks)	101	Index 2005 = 100	2012
26 Poduzetnički dohodak u poljoprivredi			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
životni standard poljoprivrednika	2.957,5	EUR/GJR	2012
životni standard poljoprivrednika kao udio u životnom standardu osoba zaposlenih u drugim sektorima	NA[4]	%	
27 Ukupni faktor produktivnosti u poljoprivredi			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno (index)	NA	Index 2005 = 100	
28 Stvaranje bruto investicijskog fiksnog kapitala u poljoprivredi			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
GFCF[5]	269,87	EUR milion	2011
udio BDP u poljoprivredi	14,6	% of BDP u poljoprivredi	2011
29 Šume i druga šumska zemljišta (FOWL) (000)			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	2.474	1000 ha	2010
udio od ukupne površine	43,7	% od ukupne površine	2010
30 Turistička infrastruktura			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
kreveti u zajedničkim objektima	437.758	broj kreveta	2011
u slabo naseljenim područjima	67,2	% od ukupnog	2011
mješovitim područjima	30,2	% od ukupnog	2011
gusto naseljenim područjima	2,6	% od ukupnog	2011

[4] Podatak nije dostupan

[5] Bruto investicijski fiksni kapital

III Okoliš/klima

31 Zemljišni pokrov

Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
udio poljoprivrednog zemljišta	40,1	% od ukupne površine	2006
udio prirodnih travnjaka	4,4	% od ukupne površine	2006
udio šumskog zemljišta	36	% od ukupne površine	2006
udio prijelaznog šumsko-grmovito zemljišta	10,4	% od ukupne površine	2006
udio prirodnih zemljišta	4,2	% od ukupne površine	2006
udio umjetnih zemljišta	3,1	% od ukupne površine	2006
udio ostalih površina	1,7	% od ukupne površine	2006

32 Područja s prirodnim ograničenjima

Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	60,6	% od ukupnog UAA	2014
planinska	3,4	% od ukupnog UAA	2014
ostala	55,3	% od ukupnog UAA	2014
specifična	1,9	% od ukupnog UAA	2014

33 Intezitet uzgoja

Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
niski intenzitet	NA	% od ukupnog UAA	
srednji intenzitet	NA	% od ukupnog UAA	
visoki intenzitet	NA	% od ukupnog UAA	
pašnjak	12,4	% od ukupnog UAA	2010

34 Natura 2000 područja

Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
udio područja	36,7	% područja	2013
udio UAA (uključujući prirodne travnjake)	13,6	% UAA	2013
udio ukupnog šumskog područja	NA	% šumskog područja	

35 Indeks populacije čestih vrsta ptica na poljoprivrednim staništima (FBI)

Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno (index)	NA	Index 2000 = 100	

36 Stanje očuvanosti poljoprivrednih staništa (travnjak)

Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
povoljan	NA	% od procijenjenih staništa	
nepovoljn- neadekvatan	NA	% od procijenjenih staništa	
nepovoljn - loš	NA	% od procijenjenih staništa	
nepoznat	NA	% od procijenjenih staništa	

37 Poljoprivredna proizvodnja na području velike prirodne vrijednosti

Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	NA	% od ukupnog UAA	

38 Zaštićene šume

Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
razred 1.1	2,1	% od FOWL površine	2011
razred 1.2	0,4	% od FOWL površine	2011
razred 1.3	8,6	% od FOWL površine	2011
razred 2	0,2	% od FOWL površine	2011
39 Korištenje voda u poljoprivredi			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	30.281,2	1000 m3	2010
40 Kvaliteta voda			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
Potencijalni višak dušika u poljoprivrednom zemljištu	75	kg N/ha/godini	2012
Potencijalni višak fosfora u poljoprivrednom zemljištu	10	kg P/ha/godini	2012
Nitrati u vodi – površinske vode: visoka kvaliteta	35,2	% od praćenih mjesta	2010
Nitrati u vodi - površinske vode: umjerene kvalitete	50	% od praćenih mjesta	2010
Nitrati u vodi - površinske vode: slabe kvalitete	14,8	% od praćenih mjesta	2010
Nitrati u vodi – podzemne vode: visoka kvaliteta	96,7	% od praćenih mjesta	2010
Nitrati u vodi - podzemne vode: umjerene kvalitete	3,3	% od praćenih mjesta	2010
Nitrati u vodi - podzemne vode: slabe kvalitete	0	% od praćenih mjesta	2010
41 Organska tvari u oraničnom tlu			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupna procjena sadržaja organskog ugljika	NA	mega tona	
srednji sadržaja organskog ugljika	NA	g kg-1	
42 Erozija tla vodom			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
stopa gubitka tla od erozije vodom	3,2	tona/ha/godini	2006
ugrožena poljoprivredna područja	159,6	1000 ha	2006 - 2007
ugrožena poljoprivredna područja	6,3	% poljoprivredne površine	2006 - 2007
43 Proizvodnja obnovljive energije iz poljoprivrede i šumarstva			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
iz poljoprivrede	13,2	kToe	2010
iz šumarstava	473	kToe	2010
44 Potrošnja energije u poljoprivredi, šumarstvu i prehrambenoj industriji			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
poljoprivreda i šumarstvo	192	kToe	2011
korišteno po ha (poljoprivreda i šumarstvo)	50,5	kg ekvivalentne ulja po ha od UAA	2011
prehrambena industrija	246	kToe	2011
45 Emisija stakleničkih plinova iz poljoprivrede			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
Ukupno poljoprivreda (CH4 i N2O i emisija iz tla/uklanjanje)	3.364	1000 t od CO_2 ekvivalenta	2012
udio ukupnih emisije stakleničkih plinova	12,7	% ukupnih neto emisija	2012

4.1.7. Pokazatelji konteksta pojedinih programa

I Društveno-gospodarska i ruralna situacija			
PSI 1 Stanovništvo na razini Programa			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno	4,284,889	stanovnika	2011
ukupno ruralno i mješovito stanovništvo na razini Programa	4,252.324	stanovnika	2011
ruralno i mješovito stanovništvo na razini Programa	99.24%	% od ukupnog	2011
ukupno urbano stanovništvo na razini Programa	32.565	stanovnika	2011
urbano stanovništvo na razini Programa	0.76%	% od ukupnog	2011
II Sektorski			
PSI 2 Poljoprivredno zemljište pod minama			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupno poljoprivredno zemljište pod minama	116,6	km^2	2013
ukupno zemljište pod minama	613,6	Km^2	2013
poljoprivredno zemljište pod minama	19%	% od ukupnog	2013
PSI 3 Poljoprivredna gospodarstva registrirana u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava i LPIS[6] (APPRRR)			
Naziv pokazatelja	Vrijednost	Jedinica	Godina
ukupan broj poljoprivrednih gospodarstava (sa i bez zemlje)	192.670	broj	2013
prosječna veličina poljoprivrednih gospodarstava	5,49	ha	2013
poljoprivredna gospodarstva bez zemlje	27.211	broj	2013
poljoprivredna gospodarstva bez zemlje	14,12%	% od ukupnog	2013
poljoprivredna gospodarstva sa zemljom	165.459	broj	2013
poljoprivredna gospodarstva sa zemljom	85,88%	% od ukupnog	2013
ukupna poljoprivredna površina	1.058.591,83	ha	2013
prosječan broj poljoprivrednih gospodarstava sa zemljom	6,40	ha	2013
poljoprivredna gospodarstava sa zemljom >0-2,99 ha	94.951	broj	2013
poljoprivredna gospodarstava sa zemljom >0-2,99 ha	49,28%	% od ukupnog	2013
poljoprivredna površina poljoprivrednih gospodarstava >0-2,99 ha	109.106,71	ha	2013
poljoprivredna površina poljoprivrednih gospodarstava >0-2,99 ha	10,31%	% od ukupnog	2013
prosječna veličina poljoprivrednih gospodarstava >0-2,99 ha	1,15	ha	2013
poljoprivredna gospodarstva 3-19,99 ha	62.925	broj	2013
poljoprivredna gospodarstva 3-19,99 ha	32,66%	% od ukupnog	2013
poljoprivredna površina poljoprivrednih gospodarstava 3-19,99 ha	414.913,40	ha	2013
poljoprivredna površina poljoprivrednih gospodarstava 3-19,99 ha	39,19%	% od ukupnog	2013
prosječna veličina poljoprivrednih gospodarstava 3-19,99 ha	6,59	ha	2013

[6] Sustav za identifikaciju zemljišnih čestica

poljoprivredna gospodarstva 20-99,99 ha	6.692	broj	2013
poljoprivredna gospodarstva 20-99,99 ha	3,47%	% od ukupnog	2013
poljoprivredna površina poljoprivrednih gospodarstava 20-99,99 ha	273.230,45	ha	2013
poljoprivredna površina poljoprivrednih gospodarstava 20-99,99 ha	25,81%	% od ukupnog	2013
prosječna veličina poljoprivrednih gospodarstava 20-99,99 ha	40,83	ha	2013
poljoprivredna gospodarstva 100-749,99 ha	851	broj	2013
poljoprivredna gospodarstva 100-749,99 ha	0,44%	% od ukupnog	2013
poljoprivredna površina poljoprivrednih gospodarstava 100-749,99 ha	157.018,76	ha	2013
poljoprivredna površina poljoprivrednih gospodarstava 100-749,99 ha	14,83%	% od ukupnog	2013
prosječna veličina poljoprivrednih gospodarstava 100-749,99 ha	184,51	ha	2013
poljoprivredna gospodarstva 750-2.999,99 ha	33	broj	2013
poljoprivredna gospodarstva 750-2.999,99 ha	0,02%	% od ukupnog	2013
poljoprivredna površina poljoprivrednih gospodarstava 750-2.999,99 ha	42.578,83	ha	2013
poljoprivredna površina poljoprivrednih gospodarstava 750-2.999,99 ha	4,02%	% od ukupnog	2013
prosječna veličina poljoprivrednih gospodarstava 750-2.999,99 ha	1.290,27	ha	2013
poljoprivredna gospodarstva >=3.000 ha	7	broj	2013
poljoprivredna gospodarstva >=3.000 ha	0,0036%	% od ukupnog	2013
poljoprivredna površina poljoprivrednih gospodarstava >=3.000 ha	61.743,68	ha	2013
poljoprivredna površina poljoprivrednih gospodarstava >=3.000 ha	5,83%	% od ukupnog	2013
prosječna veličina poljoprivrednih gospodarstava >=3.000 ha	8.820,53	ha	2013

4.2. **Procjena potreba**

Naziv (ili referentna oznaka) potrebe	P1			P2			P3		P4			P5					P6			Poprečni ciljevi		
	1A	1B	1C	2A	2B	2C+	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C	Okolina	Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama	Inovacije
Potreba 01. Povećanje stupnja profesionalne sposobnosti, svijesti i prijenosa znanja	X		X	X	X		X		X	X	X				X	X				X	X	X
Potreba 02 - Jačanje savjetodavnih usluga u poljoprivredi i šumarstvu	X		X																	X	X	X
Potreba 03. Jačanje suradnje istraživačkog sustava s gospodarstvom sa ciljem razvoja, primjene i širenja inovacija	X	X		X	X		X	X	X	X	X	X	X	X	X	X				X	X	X
Potreba 04. Unaprjeđenje gospodarenja šumama privatnih šumoposjednika	X	X							X	X	X			X		X				X	X	
Potreba 05. Generacijska obnova u poljoprivrednom sektorur					X															X		X
Potreba 06. Jačanje održivosti gospodarstava sa značajnim strukturnim poteškoćama i izmjena strukture poljoprivredne proizvodnje				X	X		X					X	X	X	X			X		X	X	X
Potreba 07. Povećanje konkurentnosti sektora prerade i trženja poljoprivrednih proizvoda				X									X	X						X	X	X
Potreba 08. Komasacija poljoprivrednog i okrupnjavanje šumskog zemljišta				X																X	X	
Potreba 09. Izgradnja pristupnih cesta u poljoprivredi i šumarstvu				X		X														X		
Potreba 10. Povećanje učinkovitog korištenja vode u poljoprivredi i prilagodba klimatskim promjenama			X	X						X		X								X	X	
Potreba 11. Bolje upravljanje rizicima u poljoprivredi								X												X	X	

Potreba 12. Organiziranje proizvođača i njihovo jače pozicioniranje na tržištu							X													X	X	X
Potreba 13. Razvoj sustava kvalitete i veća uključenost proizvođača u sheme kvalitete							X													X		
Potreba 14. Sprječavanje erozije tla te povećanje plodnosti tla i organske materije u tlu											X									X	X	
Potreba 15. Održavanje kvalitete vode, tla i zraka										X	X				X					X	X	
Potreba 16. Očuvanje krajobraza i bioraznolikosti									X							X				X	X	
Potreba 17. Održavanje kontinuiteta poljoprivredne proizvodnje u područjima s prirodnim ili specifičnim ograničenjima za poljoprivredu									X											X	X	
Potreba 18. Obnova šumskih površina konverzijom i sadnjom biljaka									X	X	X					X				X	X	
Potreba 19. Modernizacija tehnologija, strojeva i opreme za izvođenje radova u šumarstvu i preradi drva						X								X		X	X			X	X	X
Potreba 20. Povećanje proizvodnje i korištenja energije iz obnovljivih izvora	X	X		X		X							X	X			X			X	X	X
Potreba 21. Obnavljanje poljoprivrednog potencijala miniranog zemljišta				X				X												X		
Potreba 22. Daljnji razvoj i jačanje lokalnih razvojnih inicijativa																		X		X	X	X
Potreba 23. Diversifikacija djelatnosti i otvaranje novih radnih mjesta u ruralnim područjima				X										X			X			X	X	X
Potreba 24. Razvoj lokalne komunalne, društvene, prometne i turističke infrastrukture																		X		X		X
Potreba 25. Razvoj temeljnih usluga za																		X		X		X

ruralno stanovništvo																					

4.2.1. Potreba 01. Povećanje stupnja profesionalne sposobnosti, svijesti i prijenosa znanja

Prioriteti/područja od interesa

- 1A) Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima
- 1C) Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva
- 2A) Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije
- 2.B) Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove
- 3A) Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija
- 4A) Obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000.i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao istanje europskih krajobraza
- 4B) Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima
- 4C) Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom
- 5D) Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost
- 5E) Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama
- Inovacije

Opis

Razina obrazovanja u sektorima poljoprivrede, prehrambene industrije, šumarstva (u dijelu privatnih šuma) te ruralnim područjima u cjelini, je vrlo niska. Iako u Republici Hrvatskoj postoji dobro razvijen sustav obrazovnih ustanova, 95% poljoprivrednika uopće nema nikakvo poljoprivredno obrazovanje, udio odraslih sa samo osnovnim obrazovanjem u ruralnim područjima, je u rasponu od 20% -35%. Nadalje, prisutan je nedostatak programa neformalnog obrazovanja te odgovarajuće stručno osposobljavanje za poljoprivrednike, privatne šumoposjednike, zaposlenike u poljoprivredi i prehrambenom sektoru. Slabo korištenje i pristup informacijskim tehnologijama prepreka su mogućem razvoju. Zastarjela tehnologija i neznanje rezultira nižom produktivnošću, ekonomskoj održivosti i negativnom utjecaju na okoliš. Nedostatak ekonomskog i financijskog znanja dovodi do lošeg financijskog upravljanja kratkoročnom i dugoročnom imovinom, što dovodi do povećanog rizika ulaganja.

Još uvijek je nedovoljno izgrađen sustav informiranja kojim bi se, putem radionica, seminara, demonstracijskih aktivnosti, razmjenama iskustava i primjerima dobre prakse, proizvođači kontinuirano i

potpuno informirali o najboljim i najnovijim rješenjima i iskustvima u proizvodnji, ali i nužnosti upravljanja poljoprivrednim i šumskim ekosustavima na održiv i ekološki prihvatljiv način što bi doprinijelo lakšoj prilagodbi klimatskim promjenama. To uključuje podizanje svijesti i obuku u sektoru poljoprivrede vezano uz smanjenje emisije stakleničkih plinova i amonijaka.

Sve to ima izravan negativan utjecaj na razvoj i unapređenje poljoprivrede, poljoprivrednog gospodarstva i kvalitete života na ruralnim područjima. Slabi ekonomsku i ekološku učinkovitost te predstavlja ograničenje njihove prilagodbe tržištu EU.

4.2.2. Potreba 02 - Jačanje savjetodavnih usluga u poljoprivredi i šumarstvu

Prioriteti/područja od interesa

- 1A) Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima
- 1C) Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama
- Inovacije

Opis

U uvjetima sve veće specijalizacije i strogih okolišnih zahtjeva u poljoprivredi, prehrambeno-prerađivačkoj industriji i šumarstvu, potrebni su prilagođeni i kvalitetni individualni savjeti o uporabi novih tehnologija kao i pristupi i tehnike za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama kako bi se poboljšalo održivo upravljanje prirodnim resursima te poboljšale ekonomske i okolišne karakteristike poljoprivrednih i šumskih gospodarstava.

Novi zahtjevi stavljeni su pred poljoprivrednike i šumoposjednike u Hrvatskoj kao što su smanjenje upotrebe pesticida sukladno Nacionalnom akcijskom planu, zaštita tla i vode, zdravlje i dobrobit životinja, provedba agro-okolišnih mjera, smanjenje zagađenja zraka, gospodarenje na Natura 2000 područjima itd. čime je uloga Savjetodavne službe proširena. Trenutačno Savjetodavna služba pruža pomoć i usluge ruralnim dionicima o IPARD mjerama preko svoje dobro raspoređene mreže županijskih ureda. S obzirom na značajno širi opseg potpore kroz PRR uključujući i nove sektore kao što je šumarstvo i potrebu da se korisnicima PRR osiguraju prilagođeni savjeti o upotrebi novih tehnologija, odgovornom upravljanju prirodnim resursima kao i ublažavanju i prilagodbi klimatskim promjenama, pružanje savjetodavnih usluga potrebno je proširiti. To uključuje prilagođene savjete poljoprivrednom sektoru o smanjenju emisije stakleničkih plinova i amonijaka. Isto tako potrebna je i specifična obuka za pružatelje savjetodavnih usluga s obzirom na nove zahtjeve i širi djelokrug aktivnosti.

4.2.3. Potreba 03. Jačanje suradnje istraživačkog sustava s gospodarstvom sa ciljem razvoja, primjene i širenja inovacija

Prioriteti/područja od interesa

- 1A) Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima
- 1B) Jačanje poveznica između poljoprivrede, proizvodnje hrane i šumarstva te istraživanja i inovacija, uključujući u svrhu poboljšanog upravljanja okolišem i okolišne učinkovitosti
- 2A) Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije
- 2B) Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove
- 3A) Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija
- 3B) Potpora sprečavanju rizika i upravljanju rizikom u poljoprivrednom gospodarstvu
- 4A) Obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000.i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao istanje europskih krajobraza
- 4B) Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima
- 4C) Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom
- 5A) Povećanje učinkovitosti u korištenju voda u poljoprivredi
- 5B) Povećanje učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane
- 5C) Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva
- 5D) Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost
- 5E) Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama
- Inovacije

Opis

Slaba suradnja između poljoprivrednika, istraživačkog i prehrambenog sektora s ograničenim kontaktima između njih, rezultira smanjenjem dostupnosti i primjenom inovacija, kao i nedostatak interesa u razvoju inovacijskih projekata. Poljoprivredni proizvođači i prerađivači suočeni su sa velikim izazovima koje pred njih stavlja konkurentno tržište i sve veći zahtjevi potrošača za novim proizvodima. Nužna je suradnja sa različitim dionicima poput istraživača, poduzetnika, nevladinih organizacija da bi lakše razvili nove proizvode za tržište. Suradnjom će se osigurati razmjena znanja i informacija o inovacijskim tehnologijama i procesima proizvodnje i prerade s kojima proizvođači nisu upoznati, te u praksi osigurati veću produktivnost, ekonomsku isplativost, održivost i učinkovitost resursa u sektoru poljoprivrede. Nadalje, suradnja će osigurati platformu za razmjenu i širenje znanja usmjerenog na rješavanje utjecaja klimatskih

promjena i poticanje primjene olakotnih praksi, kao što je smanjenje emisija stakleničkih plinova. Operativne skupine olakšat će prijenos inovacija iz istraživačkog sektora u praksu. S obzirom da operativne skupine trenutačno ne postoje, kao i nedostatak suradnje između ruralnih i istraživačkih dionika, postoji potreba za inovacijskim posrednikom koji će poticati zasnivanje odnosa suradnje.

Kroz Program (mreže i operativne skupine), suradnju u INTERREG Europi (tematske platforme) i druge programe suradnje i tematske mreže predviđene u sklopu Horizon 2020, razmjenu znanja, mogu se bolje usmjeriti R & D aktivnosti i poboljšati prijenos inovacija koji bi mogli utjecati ne samo na tehnološke i proizvodne površine nego i organizacijske razine.

4.2.4. Potreba 04. Unaprjeđenje gospodarenja šumama privatnih šumoposjednika

Prioriteti/područja od interesa

- 1A) Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima
- 1B) Jačanje poveznica između poljoprivrede, proizvodnje hrane i šumarstva te istraživanja i inovacija, uključujući u svrhu poboljšanog upravljanja okolišem i okolišne učinkovitosti
- 4A) Obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000. i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao i stanje europskih krajobraza
- 4B) Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima
- 4C) Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom
- 5C) Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva
- 5E) Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama

Opis

U Hrvatskoj, 60% privatnih šuma nema izrađene šumsko-gospodarske planove koji su osnovni preduvjet za održivo gospodarenje u privatnim šumama. Izradom šumsko-gospodarskih planova osigurava se potrajnost prihoda, ekološko i socijalno odgovorno gospodarenje šumama uz očuvanje i povećanje biološke raznolikosti, općekorisnih funkcija šuma te dugoročno i gospodarske vrijednosti šumskih ekosustava.

Samo mali dio privatnih šuma posjeduje certifikat održivog gospodarenja (FSC), također mali dio drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda (gljive, biljke, šumsko voće, itd.) je certificiran kao organski. Stoga, na temelju kvalitete, potrebno je inicirati stručnu provedbu konverzija, naročito konverzija degradiranih šumskih sastojina u stabilne šumske ekosustave s većom bioraznolikošću, općekorisnim funkcijama šuma i dugoročno većom ekonomskom vrijednošću, koji će biti otporniji na biotske i abiotske čimbenike, pružajući maksimalnu zaštitu i zadovoljavajući potrebe šumoposjednika..

4.2.5. Potreba 05. Generacijska obnova u poljoprivrednom sektoru

Prioriteti/područja od interesa

- 2B) Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Inovacije

Opis

Dobna struktura poljoprivrednika u Republici Hrvatskoj je vrlo nepovoljna. Preko 58,8 % nositelja obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava je preko 55, dok je samo 4,1 % ispod 35 godina. Ekonomska kriza i prethodna ratna zbivanja doprinijeli su migracijskim kretanjima s ruralnih u urbana područja, posebice mlađe populacije, rezultirajući općim opadanjem ruralne populacije i povećavanju starosti populacije. Ovo čini ozbiljnu prijetnju daljnjem razvoju pa čak i preživljavanju samih ruralnih područja. Mladi ljudi su ključni resurs za razvoj modernog i konkurentnog poljoprivrednog sektora, prvenstveno zbog njihove želje i sposobnosti lakše prilagodbe tehnološkim promjenama, novim praksama i promjenama tržnih uvjeta što je uvjet za povećanje produktivnosti i konkurentnosti. Posljedično, treba poticati generacijsku obnovu na poljoprivrednim gospodarstvima. Razvoj poljoprivrede i diversifikacija poljoprivrednih gospodarstava će doprinijeti zadržavanju i zapošljavanju mladih ljudi u poljoprivredi, pritom umanjujući negativni trend nekontrolirane migracije u gradove. Iz navedenog proizlazi potreba stvaranja uvjeta za poticanje sudjelovanja mladih ljudi u poljoprivrednom sektoru, stvarajući bolje i privlačnije životne i radne uvjete za mlade koji žele biti poljoprivrednici, pružajući podršku pri korištenju novih tehnologija i stvaranju pozitivnog i dinamičnog ozračja za poduzetništvo u poljoprivredi.

4.2.6. Potreba 06. Jačanje održivosti gospodarstava sa značajnim strukturnim poteškoćama i izmjena strukture poljoprivredne proizvodnje

Prioriteti/područja od interesa

- 2A) Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije
- 2B) Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove
- 3A) Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija

- 5A) Povećanje učinkovitosti u korištenju voda u poljoprivredi
- 5B) Povećanje učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane
- 5C) Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva
- 5D) Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost
- 6B) Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama
- Inovacije

Opis

Struktura gospodarstva u Hrvatskoj sastoji se od iznimno velikog broja malih obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava (141.020 ili 60,05%, sa do 4.000 EUR godišnje ekonomske vrijednosti), koji su na rubu ekonomske održivosti. Zbog ekonomske krize i nedostataka kvalitetnih investicijskih sredstava na nacionalnoj razini i ta gospodarstva su u fazi stagnacije i zaostajanja u pogledu razvoja i modernizacije vidljivo u modernizaciji objekata, opreme, energetske učinkovitosti i zaštite okoliša što je često vezano na dostizanja standarda Unije. (Prilog V - Popis obveznih standarda Unije prihvatljivih za financiranje kroz Program).

Odgovarajuće upravljanje gospodarstvima potrebno je kako bi se smanjila emisija stakleničkih plinova. Dobre prakse vezane uz upravljanje gnojivom - u smislu najvišeg mogućeg postotka suhe tvari u određenom sustavu proizvodnje, najnižeg mogućeg sadržaja fosfora i najnižeg mogućeg sadržaja teških metala te primjenu dobre prakse i tehnologija za smanjenje emisija u zrak, vodu i tlo na minimum, uvodi se kao dio modernizacije hrvatskog poljoprivrednog sektora.

U isto vrijeme, ove farme su vrlo važne sa stajališta ukupne poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj, obzirom da one posjeduju značajne resurse. One imaju pristup 14,98% korištenog poljoprivrednog područja, 13,71% stoke, te sudjeluju sa 11,33% vrijednosti poljoprivredne proizvodnje u Hrvatskoj.

Mala poljoprivredna gospodarstva su također važna u smislu seoskog stanovništva, očuvanja i zaštite okoliša, stanovništva i kulturnog nasljeđa ruralnih zajednica i proizvodnje lokalnih proizvoda.

Nadalje, hrvatsku poljoprivredu karakterizira neproporcionalno visoka proizvodnja žitarica, kukuruza i drugih nisko-profitabilnih usjeva u odnosu na nedovoljnu proizvodnju visoko-profitabilnih, radno intenzivnih kultura, kao što su povrće i voće (samo 3% od ukupne obradive površine) čija proizvodnja ne pokriva potrebe stanovništva, prehrambenu industriju i turizam. Isto vrijedi i za uljarice, kao i mlijeko i meso, osim za perad. Opći problem i u primarnoj i sekundarnoj proizvodnji je nedovoljan nadzor i uvođenje novih tehnika i tehnologija koje izravno utječu na kvalitetu i cijenu konačnog proizvoda, što hrvatski poljoprivredni sektor općenito čini nekonkurentnim.

4.2.7. Potreba 07. Povećanje konkurentnosti sektora prerade i trženja poljoprivrednih proizvoda

Prioriteti/područja od interesa

- 2A) Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije
- 5B) Povećanje učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane
- 5C) Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama
- Inovacije

Opis

Hrvatska je neto uvoznica poljoprivredno-prehrambenih proizvoda. Uzroci variraju od visokih troškova proizvodnje, strukture i specijalizacije u primarnoj poljoprivrednoj proizvodnji, nedostatku suradnje u prehrambeno-prerađivačkom sektoru, nedostatnih i loše opremljenih preradbenih kapaciteta, nedostatne ekonomije obujma, neodgovarajućih objekata za skladištenje i logistiku u lancima trženja i malog broja i niske raznolikosti proizvoda.

Prehrambena industrija je važna u smislu ukupne zaposlenosti seoskog stanovništva. Omogućavanje potpore za ulaganja mikro-poduzeća i malih i srednjih poduzeća može izravno povećati ruralno zapošljavanje i neizravno potaknuti dodatno zapošljavanje u primarnoj proizvodnji kroz povećanu potražnju za sirovinama.

Do srpnja 2013. godine, tržište zemalja CEFTA-e čini oko 45% izvoza kompleksa poljoprivrede i prehrambeno-prerađivačke industrije. Ulaskom u EU, dogodio se očekivani pad izvoza u zemlje CEFTA: postoji hitna potreba usredotočiti se na nova tržišta, stvarajući prepoznatljive proizvode za tržište Europske unije i globalno tržište i uspostaviti učinkovit sustav obilježavanja proizvoda i snažniji marketing hrvatskih poljoprivredno-prehrambenih proizvoda.

Za postizanje konkurentske pozicije, ulaganje u modernizaciju prerade poljoprivredno-prehrambenih proizvoda mora biti povećano kako bi se poboljšala učinkovitost proizvodnje. To zahtijeva poboljšanje tehnoloških procesa i uvođenje novih tehnologija za bolju kontrolu procesa, učinkovitije korištenje sirovina, uvođenje tehnoloških i upravljačkih strategija za ublažavanje emisija stakleničkih plinova u hranidbenim lancima i njihovo smanjenje, smanjenje potrošnje energije i poboljšanje energetske učinkovitosti, smanjenje negativnog utjecaja na okoliš istovremeno osiguravajući zaštitu zdravlja ljudi, životinja i biljaka, kao i ulaganja u izobrazbu i razvoj vještina nositelja i zaposlenika.

4.2.8. Potreba 08. Komasacija poljoprivrednog i okrupnjavanje šumskog zemljišta

Prioriteti/područja od interesa

- 2A) Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama

Opis

Komasacija poljoprivrednog zemljišta je vrlo važna aktivnost u RH, jer je trenutna veličina i rascjepkanost gospodarstava vrlo nepovoljna, a predstavlja glavni ograničavajući faktor za održivost/profitabilnost obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava i razvoj hrvatske poljoprivrede. Zemljište, koji je ionako premaleno (5,6 ha prosjek po gospodarstvu), dodatno je podijeljeno u veliki broj malih parcela (poljoprivredna proizvodnja prosječnog poljoprivrednog gospodarstva odvijala se u prosjeku na 15 čestica).

Kako bi se povećala ukupna površina za poljoprivrednu proizvodnju koju koristi jedno poljoprivredno gospodarstvo odnosno grupiranje raštrkanih katastarskih čestica poljoprivrednog zemljišta u veće i pravilnije proizvodne parcele radi njihova ekonomičnijeg iskorištavanja i stvaranja povoljnih uvjeta za obradu potrebno je provesti kupnju i prodaju, zamjenu i zakup poljoprivrednog zemljišta. To će također poticati dosljedno i odgovarajuće gospodarenje površina pod usjevima i travnjacima doprinoseći smanjenju emisija stakleničkih plinova.

Nacionalni Zakon o komasaciji je trenutačno u izradi.

Nadalje, prosječna veličina privatnog šumskog posjeda zbog izrazite rascjepkanosti i usitnjenosti iznosi 0,43 ha.

Za velik dio poljoprivredne i šumarske proizvodnje veličina posjeda je presudan faktor održivosti. Ovakvo stanje prosječne veličine i strukture gospodarstva u RH ukazuje na pitanje njihove ekonomske održivosti.

Kako komasacija potencijalno može imati utjecaja na okoliš u ruralnom području, bilo koje radnje vezane uz komasaciju moraju uzeti u obzir odgovarajuće preventivne i/ili radnje za ublažavanje rizika. Međutim, pri planiranju komasacije, očuvanje prirode i krajobraza može također biti važan čimbenik kojim se sprječava napuštanje zemljišta i doprinosi ruralnoj bioraznolikosti.

4.2.9. Potreba 09. Izgradnja pristupnih cesta u poljoprivredi i šumarstvu

Prioriteti/područja od interesa

- 2A) Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije
- 2C+) Povećanje održivosti i kompetentnosti šumskih gospodarstava i promocija održivog gospodarenja šumama

Poprečni ciljevi

- Okolina

Opis

Općenito je nedostatna otvorenost poljoprivrednog zemljišta i šuma prometnicama neovisno o vlasništvu. U privatnim šumama otvorenost šumskim prometnicama je mala i iznosi 6,5 km/1000 ha. Uslijed velike rasparceliranosti poljoprivrednog zemljišta sličan je problem i kod brojnih parcela kao i zbog nedostatka pristupnih cesta javnim prometnicama. Postojanje kvalitetne mreže poljoprivrednih i šumskih prometnica doprinijet će se povećanju proizvodnje u šumarstvu i poljoprivredi, dostupnosti šumskih resursa, zaštiti šuma te dugoročnom povećanju okolišne i ekonomske vrijednosti privatnih šuma.

Izgradnja pristupnih cesta može imati značajan utjecaj na okoliš: sve aktivnosti, gdje je relevantno, moraju uzeti u obzir prikladne mjere sprječavanja i/ili ublažavanja u skladu s procjenom utjecaja na okoliš.

4.2.10. Potreba 10. Povećanje učinkovitog korištenja vode u poljoprivredi i prilagodba klimatskim promjenama

Prioriteti/područja od interesa

- 1C) Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva
- 2A) Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije
- 4B) Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima
- 5A) Povećanje učinkovitosti u korištenju voda u poljoprivredi

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama

Opis

Hrvatska je sve češće izložena ekstremnim vremenskim uvjetima koje uzrokuju suše i poplave, a pripisuju se klimatskim promjenama. Suša se u Hrvatskoj javlja u prosjeku svakih tri do pet godina, a ovisno o intenzitetu i dužini trajanja može smanjiti prinos usjeva od 20-70% i izazvati milijarde štete u poljoprivrednoj proizvodnji. Obzirom na prirodne potencijale Hrvatske, a to su povoljna umjerena klima, kvalitetna tla i bogati vodni resursi, navodnjavanje se ne provodi u onolikoj mjeri kolike su stvarne mogućnosti, o čemu govori i činjenica da se u 2011. godini u Hrvatskoj navodnjavalo tek 1,1 % poljoprivrednih površina.

Nacionalna strategija usvojena u 2004. godini (Nacionalni projekt navodnjavanja i gospodarenja poljoprivrednim zemljištem i vodama u Republici Hrvatskoj) postavila je cilj da se do kraja 2020. godine organiziranom navodnjavanju privede 65.000 ha dajući prioritet poljoprivrednom zemljištu sa visokom ili vrlo visokom pogodnošću za navodnjavanje (484.026 ha).

Izgradnja sustava za navodnjavanje i uvođenje održivih tehnika navodnjavanja na poljoprivrednom gospodarstvu omogućit će poboljšanje gospodarske učinkovitosti poljoprivrednih gospodarstava i olakšati proces restrukturiranja i modernizacije te osigurati učinkovit mehanizam na razini farme za prilagodbu klimatskim promjenama i ublažavanje šteta uzrokovanih sušom. Modernizacija i rekonstrukcija postojećih sustava navodnjavanja na farmi dovest će do povećanja učinkovitosti vode.

Razvoj sustava za navodnjavanje će se poduzeti samo ako nije u sukobu s Okvirnom direktivom o vodama (Direktiva 2000/60/EZ) i ne uzrokuje pogoršanje stanja voda. Nadalje, svi postupci moraju sadržavati odgovarajuće mjere prevencije i ublažavanja kako bi se spriječio mogući utjecaj na okoliš.

4.2.11. Potreba 11. Bolje upravljanje rizicima u poljoprivredi

Prioriteti/područja od interesa

- 3B) Potpora sprečavanju rizika i upravljanju rizikom u poljoprivrednom gospodarstvu

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama

Opis

S obzirom na nepredvidive i sve učestalije klimatske promijene te specifičnost poljoprivredne proizvodnje i njenu uvjetovanost klimatskim faktorima, posljednjih godina rastu rizici u poljoprivrednoj proizvodnji. U razdoblju od 2007. godine, sve učestalije pojave suša, poplava kao i drugih ekstremnih vremenskih prilika čine dodatne poteškoće u poljoprivrednoj proizvodnji.

Štete od abiotskih i biotskih čimbenika u poljoprivredi i šumarstvu svake se godine procjenjuju na iznose do nekoliko milijardi HRK. Tek mali dio tih šteta, nadoknadi se kroz sustav pomoći kojim država isplaćuje novac nakon prijave štete. Najvažniji rizici, osim šteta uzrokovanih prirodnim katastrofama u poljoprivrednom i šumarskom sektoru su razne bolesti koje mogu zahvatiti biljke i životinje.

Nužno je poljoprivrednicima pružiti potporu u obliku pomoći pri obnovi oštećenog poljoprivrednog potencijala s ciljem održivosti proizvodnje i konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava. Jedan od djelotvornih načina zaštite od svih tih rizika je i osiguranje usjeva, biljaka i životinja jer se na taj način šteta može nadoknaditi u potpunosti što doprinosi sprečavanju rizika i smanjenju eventualnih gubitaka na gospodarstvima. Višegodišnje iskustvo i sklonost proizvođača ugovaranju nacionalno sufinanciranih polica osiguranja u poljoprivredi i šumarstvu dobar su preduvjet za bolje upravljanje rizicima u proizvodnji koje je nemoguće izbjeći.

4.2.12. Potreba 12. Organiziranje proizvođača i njihovo jače pozicioniranje na tržištu

Prioriteti/područja od interesa

- 3A) Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama
- Inovacije

Opis

Rascjepkanost poljoprivrednih gospodarstava i neorganiziranost proizvođača u sektoru poljoprivrede i šumarstva sprječava pružanje potrebne količine i kvalitete poljoprivrednih i šumskih proizvoda na tržištu. Nedostatak organizacije i racionalizacije lanca opskrbe također utječe na emisije stakleničkih plinova, a dionici poljoprivredno-prehrambenog lanca trebaju usvojiti prakse vezane uz njihovo smanjenje. U Hrvatskoj jedini oblik udruživanja su zadruge čiji broj se u 2011. godini u odnosu na 2010. prepolovio, djelomično zbog negativnog povijesnog naslijeđa. Zbog odsustva procesa uključivanja gospodarstava u više organizacijske oblike u Republici Hrvatskoj postoji samo jedna proizvođačka organizacija. Visok udio posredničke prodaje značajno utječe na ekonomsku održivost poljoprivrednih gospodarstava koja su ionako već siromašna.

Isto tako, potrebno je poticati suradnju relevantnih dionika za razvoj kratkih lanaca opskrbe kako bi se smanjio broj posrednika između proizvođača i krajnjih potrošača.

4.2.13. Potreba 13. Razvoj sustava kvalitete i veća uključenost proizvođača u sheme kvalitete

Prioriteti/područja od interesa

- 3A) Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija

Poprečni ciljevi

- Okolina

Opis

Postojeći sustav kvalitete poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda i ekološke proizvodnje nije dovoljno razvijen zbog složenosti postupka i nedovoljne zainteresiranosti proizvođača.

12 proizvoda je trenutačno u procesu na razini EU-registracije, a daljnjih 6 proizvodi su registrirani na nacionalnoj razini, te su na početku procesa registracije na razini Europske unije. Još 7 proizvoda je u postupku registracije na nacionalnoj razini od kojih je 6 za zaštitu oznaka izvornosti i jedan za zaštićenu oznaku zemljopisnog podrijetla. Valja naglasiti da se radi se o malom obujmu proizvodnje ekoloških

proizvoda i proizvoda s oznakom kvalitete, a razlog tomu je što članovi skupina i udruge nemaju financijskih mogućnosti za pokretanje postupka certificiranja, a skupina i udruge proizvođača nemaju dovoljno sredstava za marketinške i promidžbene aktivnostima u svrhu boljeg pozicioniranja ovih proizvoda na tržištu, a time i izraženog interesa potrošača za njihovom kupnjom. Navedeni razlozi su glavna prepreka razvoja sustava kvalitete po uzoru na razvijene zemlje EU unatoč potencijalima koje Republika Hrvatska ima.

4.2.14. Potreba 14. Sprječavanje erozije tla te povećanje plodnosti tla i organske materije u tlu

Prioriteti/područja od interesa

- 4C) Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama

Opis

Gubitak tla i plodnosti tla uzrokovanih erozijom u Hrvatskoj je značajno veći od EU prosjeka, a 23,23% poljoprivrednog zemljišta ima visoki rizik od erozije tla.

Posebno je negativno djelovanje erozije tla na kultiviranim tlima koja određeno vrijeme tijekom godine nemaju biljni pokrov. Gubitkom gornjeg sloja tla gubi se organska tvar koja je nužna za plodnost tla. Stvaranje brazdi i vododerina otežava rad mehanizacije i smanjuje neto korisnu površinu. Dugotrajna primjena sintetskih i mineralnih gnojiva te pesticida ima negativni učinak na organsku tvar te u konačnici osiromašuje tlo i smanjuje kvalitetu ostalih sastojaka.

Kako bi se smanjilo ili u potpunosti spriječilo negativno djelovanje erozije, potrebno je osigurati biljni pokrov tijekom cijele godine, posebno na nagnutim terenima. Bogat korijenski sustav trajnih pašnjaka i livada zadržava humus i smanjuje djelovanje jakih padalina, stoga je potrebno održavati takve površine. Povećanjem površina s trajnim biljnim pokrovom povećava se i organska tvar u tlu, što ima nezamjenjivu ulogu u stvaranju zrnaste strukture. Time se povećava prozračnost tla, drenaža i kapacitet tla za vodu, a tlo bogato humusom je manje izloženo eroziji.

Najveće štete od erozije uzrokovane padalinama su vidljive na oranicama; sijanje međurednih usjeva i odgovarajuće upravljanje tlom će to smanjiti. Kod trajnih nasada na nagnutom terenu negativno djelovanje erozije se smanjuje održavanjem biljnog pokrova između redova kao i izgradnjom i održavanjem terasa.

Oko 10% (110.000 ha) korištenog poljoprivrednog zemljišta bi trebalo imati koristi od provedbe mjera namijenjenih zaštiti tla.

4.2.15. Potreba 15. Održavanje kvalitete vode, tla i zraka

Prioriteti/područja od interesa

- 4B) Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima
- 4C) Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom
- 5D) Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama

Opis

Nedostatak znanja i osviještenosti poljoprivrednika o važnosti i dobrobiti održivog upravljanja ekosustavima u poljoprivredi rezultirao je primjenom intenzivnih poljoprivrednih metoda i pretjeranom upotrebom gnojiva i pesticida, što za posljedicu ima značajni utjecaj na okoliš. Neodgovarajuće količine gnojiva i neprimjereno skladištenje gnojovke glavni su izvori zagađenja podzemnih voda nitratima. Uz posebnu edukaciju poljoprivrednika, potrebno je poticati upotrebu uravnoteženih višegodišnjih planova gnojidbe u skladu sa stvarnim potrebama usjeva, i to na način da bude korištena optimalna, a ne pretjerana količina gnojiva. Neprimjereno odlaganje gnojovke dodatno zagađuje tlo, vodu i zrak, stoga ona treba biti odlagana na način da se smanje emisije stakleničkih plinova u atmosferu.

To će doprinijeti postizanju sveukupnih ciljeva Okvirne direktive o vodama.

Uz edukaciju o upotrebi i odlaganju gnojiva, poljoprivrednici trebaju dobiti osnovne informacije o odgovornoj upotrebi pesticida i odlaganju otpada, a sve kako bi se podigla razina znanja o poljoprivrednoj praksi i metodama koje smanjuju negativni utjecaj poljoprivrede na okoliš (ekološka proizvodnja, uvođenje široke primjene plodoreda, malčiranje), a to, u konačnici, smanjuje utjecaj poljoprivrede na klimatske promjene. Održiva poljoprivredna proizvodnja uključuje smanjenu potrošnju energije; stoga je potrebno modernizirati poljoprivredna gospodarstva, posebno u sektoru stočarstva, izgradnjom i rekonstrukcijom objekata, nabavom mehanizacije i primjenom tehnologije koja na najbolji način smanjuje emisije stakleničkih plinova i otpuštanje onečišćivača zraka u atmosferu. Stočarska gospodarstva mogu biti izvor onečišćivača zraka kao što su čestice prašine, mikroorganizmi i plinovi, uključujući amonijak i ugljični dioksid koji je potencijalno štetan za zaposlenike na gospodarstvu, stoku i okolni prostor, a to bi se moglo riješiti inovativnim pristupom hlađenju, kruženju i pročišćavanju zraka.

Također je potrebno jačati suradnju sa znanstvenom zajednicom kako bi se ovi izazovi riješili na način da poljoprivrednici prihvate uvođenje inovacija.

4.2.16. Potreba 16. Očuvanje krajobraza i bioraznolikosti

Prioriteti/područja od interesa

- 4A) Obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000.i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao istanje europskih krajobraza
- 5E) Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama

Opis

Hrvatska je izuzetno bogata biljnim i životinjskim vrstama, vrijednim osobinama krajobraza koje proizlaze iz klimatske i reljefne raznolikosti, kao i snažnim i raznolikim tradicijskim i kulturnim nasljeđem.

Genski potencijal je značajan u Hrvatskoj, posebno sa stanovišta bioraznolikosti i potrebe za prilagodbom poljoprivrede klimatskim promjenama. Prioritet je sačuvati tradicionalne biljne i životinjske vrste koje su se prilagodile lokalnim uvjetima i koje predstavljaju temelj za stvaranje novih i unaprjeđenje učinkovitosti postojećih sorti poljoprivrednog bilja i pasmina domaćih životinja.

Depopulacija i promjene u lokalnom gospodarstvu, kao i intenziviranje poljoprivrede u područjima u kojima je ta djelatnost još uvijek prisutna, tijekom vremena su promijenile odlike krajobraza i smanjile bioraznolikost tih prostora nestanak ekstenzivnog sezonskog napasivanja, uz praksu držanja stoke u zatvorenom prostoru (osim ovaca), i smanjenja broja životinja, doveli su s vremenom do nestanka travnjaka bogatih biljnim i životinjskim vrstama kao i otvorenih krajobraza značajnih za ptice selice. Problem je posebno ozbiljan u kraškim i planinskim područjima gdje su grmovi potisnuli vrijedne livadske vrste koje su se prilagodile životu u siromašnom tlu ili u udubinama između stijena s malo vode. Očuvanje travnjaka visoke prirodne vrijednosti mora biti definirano kao prioritet u okviru poljoprivredno okolišnih mjera što će pridonijeti očuvanju i zaštiti područja s visokom prirodnom vrijednošću.

Očuvanje prirodnih ekosustava korištenjem metoda koje će smanjiti negativni pritisak poljoprivrede na okoliš predstavlja dugoročnu dobrobit koja se očituje u kvalitetnim poljoprivrednim proizvodima i u poboljšanju kvalitete života u ruralnim zajednicama.

4.2.17. Potreba 17. Održavanje kontinuiteta poljoprivredne proizvodnje u područjima s prirodnim ili specifičnim ograničenjima za poljoprivredu

Prioriteti/područja od interesa

- 4A) Obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000.i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao istanje europskih krajobraza

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama

Opis

Surovi klimatski i pedološki uvjeti dovode poljoprivrednike koji žive i rade u takvim područjima u nepovoljniju poziciju u odnosu na poljoprivrednike u drugim dijelovima zemlje.

U područjima s ograničenjima troškovi su viši, a prinosi manji, pa je zanimanje za poljoprivredu u opadanju, zbog čega pada i veličina poljoprivredne proizvodnje. Kao posljedica smanjenog zanimanja za poljoprivredu javlja se postupna promjena u izgledu krajobraza što potom mijenja bioraznolikost područja.

Krajnji negativni učinak je činjenica da stanovnici napuštaju ruralna područja koja potom nepopravljivo propadaju. Posebnost ruralnih područja ne proizlazi samo iz krajobraza, već i iz tradicionalnog načina života, te stoga propadanje ruralnih područja osiromašuje kulturno bogatstvo Hrvatske.

Nastavak poljoprivredne djelatnosti u tim područjima, posebno primjenom okolišno prihvatljivih metoda, obogaćuje krajobraz i bioraznolikost općenito. Razvoj novih proizvoda, poticanje proizvođačkih grupa i razmjena iskustava između županija mogu pružiti dodatni poticaj za poljoprivrednu proizvodnju u tim područjima.

4.2.18. Potreba 18. Obnova šumskih površina konverzijom i sadnjom biljaka

Prioriteti/područja od interesa

- 4A) Obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000.i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao istanje europskih krajobraza
- 4B) Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima
- 4C) Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom
- 5E) Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama

Opis

Degradacijski oblici šumskih sastojina pokrivaju preko milijun ha tvoreći tako 43,86% ukupne površine šuma u Republici Hrvatskoj. U privatnim šumama, uz visok udio panjača od 48%, postoji značajna površina sastojina koje su zbog nestručnog gospodarenja u prošlosti izgubile optimalan omjer glavnih vrsta drveća i najpovoljniju sastojinsku strukturu, zbog čega su prešle u različite degradacijske sastojinske oblike u kojima nedostaje glavna vrsta drveća. Šumske kulture u Republici Hrvatskoj (70 021 ha), također, zbog prevladavanja uglavnom samo jedne vrste drveća, vrlo su ranjive u smislu otpornosti prema klimatskim promjenama i djelovanja nepovoljnih biotskih i abiotskih faktora u odnosu na stabilne visoke mješovite šume autohtonih vrsta drveća.

Panjače, šikare, šibljaci, makije i garizi u Republici Hrvatskoj predstavljaju degradacijske oblike šumskih sastojina. Zakon o šumama (NN 140/2005) čl. 28 dozvoljava rekonstrukciju i konverziju panjača, šikara, šibljaka i makija pomoću šumsko-uzgojnih radova koji su propisani šumsko-gospodarskim planom.

Najstabilnije, zdravstveno najotpornije i ekološki najvrjednije šumske sastojine su klimatogene šumske zajednice koje zahvaljujući svom načinu postanka, sastavu vrsta i strukturi pripadaju ekološkom optimumu. Visoke šume, u čijem sastavu je optimalan udio glavnih klimatogenih te sporednih vrsta drva, grmlja i sloja prizemnog rašća

predstavljaju terminalnu fazu vegetacijske sukcesije, a time i najvrjednije šumske sastojine s gledišta usluga koje nam pružaju, a dugoročno i s gospodarskog gledišta. Za razliku od degradiranih oblika šumskih sastojina, čiji je razvoj sukcesije iz nekih razloga zaustavljen, dobro formirane šumske sastojine nedvojbeno su otpornije na nepovoljne klimatske promjene i djelovanje ostalih štetnih biotskih i abiotskih faktora.

Konverzijom je potrebno panjače, šikare i šibljake, čija je degradacija rezultat nestručnog gospodarenja u prošlosti, šumski požari te drugi biotski i abiotski faktori, prevesti u šume visokog uzgojnog oblika u područjima gdje su takve šume prije postojale, ali samo gdje to dopuštaju trenutni klimatski i sastojinski uvjeti, kako bi se zadovoljili ekološki ciljevi.

Za konverzije svih degradacijskih stadija šume u visoki uzgojni oblik, u obzir je potrebno uzeti klimatske i stanišne uvjete te na temelju toga odabrati vrstu drveća i prikladnu tehnologiju (za pripremu tla, sadnju ili sječu, itd.)

4.2.19. Potreba 19. Modernizacija tehnologija, strojeva i opreme za izvođenje radova u šumarstvu i preradi drva

Prioriteti/područja od interesa

- 2C+) Povećanje održivosti i kompetentnosti šumskih gospodarstava i promocija održivog gospodarenja šumama
- 5C) Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva
- 5E) Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu
- 6.A) Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća kao i otvaranje radnih mjesta

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama
- Inovacije

Opis

Zbog sve veće potražnje za drvom potrebno je povećati produktivnost i učinkovitost pridobivanja drva i predindustrijske prerade drva, ali istovremeno zaštititi i očuvati šumske ekosustave. Također, je nužno uvođenje novih tehnika i tehnologija te primjena i razvoj inovacija. Zbog velike površine šuma i šumskih zemljišta značajan dio stanovništva u Republici Hrvatskoj, osobito u ruralnim područjima, zaposlen je u sektoru šumarstva. Privatni izvođači radova u pridobivanju drva (326 licenciranih izvoditelja) te mali i srednji subjekti u predindustrijskoj preradi drva (1.331) zbog skupe nabavne cijene strojeva, alata i opreme, često koriste slabo učinkovite, ekološki nepovoljne i za ljudsko zdravlje i okoliš štetne strojeve, alate i postupke što uzrokuje povremena prekomjerna oštećenja šumskih ekosustava, narušavanja zdravlja izvođača radova, smanjenje konkurentnosti i značajan pad zaposlenosti u drvoprerađivačkoj djelatnosti. Od 1990. godine do 2011. godine broj zaposlenih se smanjio za gotovo 70%.
Zbog velikog udjela degradiranih šumskih sastojina u privatnim šumama, naročito panjača (278 554 ha)

koje čine 48% privatnih šuma u Republici Hrvatskoj , privatnim šumoposjednicima nužno je osigurati dostupnost ekonomski i ekološki prihvatljivih strojeva pomoću kojih će se kvalitetno pripremiti tlo za sadnju šumskih vrsta drveća s ciljem konverzije panjača u visoki uzgojni oblik šume

4.2.20. Potreba 20. Povećanje proizvodnje i korištenja energije iz obnovljivih izvora

Prioriteti/područja od interesa

- 1A) Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima
- 1B) Jačanje poveznica između poljoprivrede, proizvodnje hrane i šumarstva te istraživanja i inovacija, uključujući u svrhu poboljšanog upravljanja okolišem i okolišne učinkovitosti
- 2A) Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije
- 2C) Povećanje održivosti i kompetentnosti šumskih gospodarstava i promocija održivog gospodarenja šumama
- 5B) Povećanje učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane
- 5C) Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva
- 6A) Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća kao i otvaranje radnih mjesta

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama
- Inovacije

Opis

Obnovljivi izvori energije u Republici Hrvatskoj se koriste za proizvodnju toplinske i električne energije. Hidro energija se najčešće koristi za proizvodnju električne energije, dok se energija sunca, vjetra i biomase rijetko koristi. Povećanje korištenja obnovljivih izvora energije je jedan od strateških prioriteta Republike Hrvatske u pogledu proizvodnje energenata, energetske sigurnosti i zaštite okoliša; obnovljivi izvori energije predstavljaju razvojne mogućnosti za domaću industriju kroz stvaranje novih radnih mjesta kao i jednina alternativa fosilnim gorivima. Republika Hrvatska ima gotovo idealne insolacijske i klimatske uvjete za iskorištavanje solarne energije.

Strategijom energetskog razvoja Republike Hrvatske, planirano je da će udio obnovljivih izvora energije u bruto neposrednoj potrošnji energije u 2020. godini iznositi 20%. Republika Hrvatska posjeduje dostatne količine biomase koja je najsloženiji oblik obnovljivih izvora energije jer kao sirovina obuhvaća šumsku, poljoprivrednu biomasu te biomasu nastalu prilikom proizvodnih procesa i dr., kao i mogućnost proizvodnje bioplina prilikom korištenja stajskog gnojiva, zelenog otpada te organskog otpada koji nastaje prilikom obrade otpadnih voda, itd.

Plan je do 2020. godine upotrebljavati oko 26 PJ energije iz biomase. Značajan potencijal za proizvodnju šumske biomase nalazi su u privatnim šumama u kojima se uglavnom proizvodi ogrjevno drvo. Zbog sve veće potražnje, velikog potencijala za povećanje proizvodnje šumske biomase (drvna sječka) i ispunjenja planova RH potrebno je razviti i povećati primjenu novih tehnologija za proizvodnju i skladištenje šumske biomase te u upotrebu uvesti nove strojeve za njeno ekonomski isplativo pridobivanje, osobito iz nedovoljno otvorenih i trenutačno nepristupačnih šumskih područja. RH ima veliki, do sada nedovoljno iskorišteni potencijal za proizvodnju šumske biomase, 2,75 milijuna m³ u šumama, dok preradom drva nastaje 1,5 milijuna m³ šumske biomase. (Energetska strategija Republike Hrvatske - NN 130/09).

Proizvodnja drvne biomase može imati značajan utjecaj na okoliš: sve aktivnosti moraju uzeti u obzir prikladne mjere sprječavanja i/ili ublažavanja u skladu s Šumsko-gospodarskim planom ili jednakovrijednim dokumentom.

4.2.21. Potreba 21. Obnavljanje poljoprivrednog potencijala miniranog zemljišta

Prioriteti/područja od interesa

- 2A) Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije
- 3B) Potpora sprečavanju rizika i upravljanju rizikom u poljoprivrednom gospodarstvu

Poprečni ciljevi

- Okolina

Opis

Razminiranje je ključan prioritet za obnovu ekonomskog poljoprivrednog potencijala i učinkovitog upravljanja zaštićenim šumskim područjima u Republici Hrvatskoj, a jedan od prepoznatih nacionalnih ciljeva jest smanjenje minski sumnjivih područja za 140 km^2 (14.000 hektara) koristeći potporu ESI fondova, kako je propisano Partnerskim sporazumom. Razminiranje se smatra horizontalnim ciljem, a u nekim slučajevima, pripremom za druge djelatnosti unutar ESI programa koji će doprinijeti razvoju lokalne ekonomije i ostvarenju Europa 2020 ciljeva.

Postoji prevladavajuća potreba obnove poljoprivrednog potencijala na miniranom ili minski sumnjivom poljoprivrednom zemljištu u Republici Hrvatskoj. Prisutnost miniranih i minski sumnjivih područja na ratom pogođenim područjima Hrvatske predstavljaju posebnu štetu poljoprivrednom potencijalu u Hrvatskoj, budući da se 19% ukupnog minski sumnjivog područja pripisuje poljoprivrednom zemljištu koje treba biti vraćeno poljoprivrednoj uporabi.

Akcija je komplementarna s ostalim akcijama koje će se provoditi unutar Kohezijskog fonda, doprinoseći razminiranju 501,51 km2 miniranih i minski sumnjivih šuma i šumskog zemljišta omogućujući njihovo održivo upravljanje i sprečavanje degradacije šuma.

Posljedično, kao dio zajedničkih napora između EPFRR i Kohezijskog fonda, očekuje se razminiranje poljoprivrednih i zaštićenih šumskih područja. Razminiranje poljoprivrednog zemljišta bit će okončano do

kraja 2018.godine, kako bi se poštivala Konvencija iz Ottawe, temeljem koje se Hrvatska obvezala na uklanjanje mina do ožujka 2019.godine.

4.2.22. Potreba 22. Daljnji razvoj i jačanje lokalnih razvojnih inicijativa

Prioriteti/područja od interesa

- 6B) Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama
- Inovacije

Opis

Nedostatak administrativnih kapaciteta na svim razinama javne uprave i korisnika, kao i nedovoljna suradnja i koordinacija između svih dionika negativno utječe na učinkovitost provedbe i iskorištenost sredstava. Dosadašnja suradnja javnog i civilnog sektora kroz proces socijalnog dijaloga nije omogućavala učinkovito donošenje i provedbu lokalnih politika i planova. Apsorpcija sredstava EU-a na lokalnoj razini zahtijevat će značajno unapređenje programskih i administrativnih kapaciteta.

Nedovoljan razvoj lokalnih razvojnih inicijativa nije omogućio lokalnim dionicima pripremu i provedbu lokalnih razvojnih strategija, te na taj način sudjelovati u razvoju svoga područja.

Iako je provedba LEADER pristupa u Republici Hrvatskoj započela unutar IPARD programa, pokrivenost područja sa odabranim LAG-ovima još uvijek nije dovoljna. Odabrana 42 LAG-a pokrivaju oko 69% površine i uključuju 34% svih stanovnika Republike Hrvatske.

4.2.23. Potreba 23. Diversifikacija djelatnosti i otvaranje novih radnih mjesta u ruralnim područjima

Prioriteti/područja od interesa

- 2A) Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije
- 5C) Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva
- 6A) Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća kao i otvaranje radnih mjesta

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodba tim promjenama
- Inovacije

Opis

U posljednjih nekoliko godina udio poljoprivrednog sektoru u BDP-a i udio zaposlene radne snage slijedi negativan trend. Poljoprivredni sektor u ukupnom BDP-u čini 5,5% dok udio zaposlenih u poljoprivredi čini 13,8% od ukupne radne snage. Negativna gospodarska i populacijska kretanja odrazili su se i na to da sve veći broj obiteljskih gospodarstava više ne mogu ekonomski održivo poslovati samo od primarne poljoprivredne proizvodnje bez dodatnog prihoda na gospodarstvu. Također, još uvijek je zanemariv broj obiteljskih gospodarstava koji osim poljoprivredne proizvodnje pokreću nove kao što su djelatnosti povezane s ulaganjem u obnovljive izvore energije, usluge, razvoj turizma, preradu i trženje proizvoda. Postojeća razina poljoprivredne proizvodnje ne može omogućiti održavanje postojećih i otvaranje novih radnih mjesta sa ciljem zadržavanja stanovništva i održivi razvoj ruralnih područja.

4.2.24. Potreba 24. Razvoj lokalne komunalne, društvene, prometne i turističke infrastrukture

Prioriteti/područja od interesa

- 6B) Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Inovacije

Opis

Slabo naseljeni ruralni prostori su ostali na nižoj razini razvoja komunalne i prometne infrastrukture u odnosu na urbana područja.

Slaba povezanost nerazvijenih ruralnih područja s lokalnim i regionalnim centrima, nedovoljna kvaliteta i izgrađenost postojeće komunalne i prometne infrastrukture još uvijek ne omogućava potrebne uvjete za održivi razvoj ruralnih područja i kvalitetu života na tom području. Priključenost stanovništva na sustave javne odvodnje u ruralnim područjima je nedovoljna i znatno manja u odnosu na urbana područja. U područjima s manje od 2000 ES (ekvivalenta stanovnika), priključenost stanovništva na sustave javne odvodnje iznosi svega 7% što je posljedica tehničke i financijske zahtjevnosti takvih projekata ali i slabog financijskog kapaciteta jedinica lokalne samouprave u ruralnim područjima. U jedinicama lokalne samouprave prisutan je nedostatak kvalitetne strateško planske-dokumentacije i neusklađenost istih sa nadređenim strateškim dokumentima.

Pristup širokopojasnom internetu je nedovoljan i neujednačen u ruralnim područjima.

U ruralnim područjima nedovoljan je broj kvalitetnih turističkih destinacija koje omogućavaju jačanje prepoznatljivosti ukupne turističke ponude određenog područja i njihovo tzv. brendiranje: tematskih ruta i parkova, turističkih atrakcija i objekata povijesnog i kulturnog značenja, prirodnih turističkih atrakcija.

Obzirom da turistička infrastruktura može imati utjecaj na okoliš, svi projekti trebaju dokazati da su poduzete odgovarajuće mjere prevencije/ublažavanja mogućeg utjecaja na okoliš.

4.2.25. Potreba 25. Razvoj temeljnih usluga za ruralno stanovništvo

Prioriteti/područja od interesa

- 6B) Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

Poprečni ciljevi

- Okolina
- Inovacije

Opis

U Hrvatskoj je prisutan izraziti trend nepovoljnih demografskih kretanja, starenja stanovništva, rasta broja starijih u odnosu na aktivno stanovništvo kao i rasta udjela samačkih kućanstava. Već je u 1981. godini 80% površine Hrvatske bilo zahvaćeno depopulacijom ili približno 90,0% svih sela. Stanovništvo Republike Hrvatske pod dugotrajnim je procesom starenja, što je vidljivo iz brojnih pokazatelja starenja stanovništva. Prema zadnjem popisu stanovništva iz 2011. godine broj stanovnika starih 65 i više godina prvi je put premašio broj djece od 0 do 14 godina. Udio osoba starih 65 i više godina iznosio je 17,7%, a udio djece od 0 do 14 godina 15,2%. Prirodni prirast stanovništva je negativan za čitavu Hrvatsku, dok je u pretežno ruralnim područjima opadanje stanovništva znatno izraženije nego u pretežno urbanim.

Nedostatak i ne odgovarajuće stanje i opremljenost , društvenih, kulturno - zabavnih i sportsko - rekreacijskih objekata kao što su društveni i vatrogasni domovi, dječji vrtići, domovi za starije osobe ne omogućavaju zadržavanje postojećih i doseljavanje novih stanovnika te kvalitetnije življenje u ruralnim područjima. Navedeni negativni trendovi posebno utječu i na radno aktivno stanovništvo koje je osnova za održivi razvoj ruralnih područja.

5. OPIS STRATEGIJE

5.1. Obrazloženje odabranih potreba koje trebaju biti zadovoljene PRR-om i odabir ciljeva, prioriteta, područja od interesa i utvrđivanja ciljeva na temelju dokaza SWOT analizom i procjene potreba. Prema potrebi, obrazloženje tematskih potprograma uključenih u program. U obrazloženju se posebno ukazuje na zahtjeve navedene u članku 8. stavku 1. točki (c) alinejama (i) i (iv) Uredbe (EU) br. 1305/2013.

U skladu sa Strategijom Europa 2020. i poštujući ciljeve, prioritete i mjere iz Uredbe (EU) br. 1305/2013, Ministarstvo poljoprivrede je izradilo ovu strategiju ruralnog razvoja u Hrvatskoj, koja je u cijelosti usklađena sa strategijom Republike Hrvatske za ulaganje ESI fondove kao je definirano u Sporazumu o partnerstvu.

Što se tiče Programa ruralnog razvoja, definirani su sljedeći opći ciljevi:

Restrukturiranje i modernizacija poljoprivrednog i prehrambenog sektora

S obzirom na nisku produktivnost koja obilježava poljoprivredni sektori i visoki stupanj rascjepkanosti strukture poljoprivrednih gospodarstava, PRR namijenjen je rješavanju potreba restrukturiranja i modernizacije hrvatske poljoprivrede i prehrambene djelatnosti putem mjera za poboljšanje gospodarske učinkovitosti i konkurentnosti, uključujući infrastrukturu za navodnjavanje, obnovu poljoprivrednog potencijala s naglaskom na razminiranje poljoprivrednog zemljišta, okrupnjavanje zemljišta, poticanje generacijske obnove te razvoj malih i održivih konkurentnih gospodarstava. Smanjenje troškova poljoprivredne proizvodnje/prerade hrane rezultirat će poboljšanjem kvalitete i sigurnosti hrane što će doprinijeti konkurentnost te će imati pozitivan utjecaj na prihode na gospodarstvu. Potpora za restrukturiranje i modernizaciju tih sektora mora također osigurati pozitivan utjecaj na okoliš ulaganjima u zelene tehnologije i prakse te racionalno korištenje gnojiva i pesticida. Stoga PRR će doprinijeti postignuću ciljeva postavljenih u Strategiji Europa 2020 za pametan, održiv i uključiv rast te imati pozitivan učinak prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika s naglaskom na stvaranje novih radnih mjesta u poljoprivredi, prehrambenom i šumarskom sektoru kao rezultat poboljšane konkurentnosti i održivosti. Oko 41% sredstava će biti alocirano za postizanje tog cilja.

Promicanje okolišno učinkovitog poljoprivrednog sustava

Strateški cilj Hrvatske je obnova, očuvanje i poboljšanje biološke raznolikosti i visoke prirodne vrijednosti poljoprivrednog zemljišta (npr. NATURA 2000) promicanjem okolišno učinkovitog sustava s naglaskom na organski uzgoj i prateće poljoprivredne proizvodnje u područjima koja se suočavaju s prirodnih i drugim ograničenjima. Odobravanje naknade za ekonomske gubitke s kojima se suočavaju u područjima sa prirodnim i drugim posebnih ograničenjima omogućit će održavanje poljoprivrednog zemljišta i očuvanje sela, kao i promicanje održivog sustava poljoprivredne proizvodnje u tim područjima. Takva naknada će pridonijeti sprječavanju napuštanje zemlje i smanjiti rizik od gubitka biološke raznolikosti. Nedostatak svijesti o važnosti i prednostima održivog upravljanja ekosustavima je rezultiralo intenzivnim poljoprivrednim praksama i prekomjernom korištenje gnojiva i pesticida s posljedičnim utjecajem na okoliš koji treba rješavati specifičnim mjerama potpore i koja podupire širenje znanja i praksi o zaštiti okoliša u poljoprivredi. Stoga će se Programom doprinijeti dostignuću ciljeva postavljenih u Strategiji Europa 2020. o bioraznolikost s naglaskom na više održivoj poljoprivredi i šumarstvu. Oko 27% sredstava će biti alocirano za postizanje tog cilja.

Poboljšana učinkovitost resursa te pomaka ka klimatskih elastičnoj poljoprivredi, prehrambenoj industriji i šumarstvu

Proizvodnja energije iz obnovljivih izvora iz poljoprivrede, prehrambene industrije i šumarstva je nacionalni prioritet, poticati biološko gospodarstvo i smanjiti emisije stakleničkih plinova kako bi se postigli ciljeve

2020. Poseban prioritet je poticati korištenje drvne biomase, s obzirom nedovoljno iskorišteni potencijal stvorene šumske biomase. Poticat će se ulaganja za korištenje poljoprivredne biomase i solarne energije u poljoprivredi i preradi.

Akcije za poboljšanje klimatske elastičnosti u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i šumarstvu moraju biti usmjereni na sljedeće strateške prioritete. Hrvatska je sve više izložena ekstremnim vremenskim uvjetima koji uzrokuju suše i poplave, koje se pripisuju klimatskim promjenama, vrlo mali udio poljoprivrednog zemljišta se navodnjava, što značajno utječe na produktivnost. Ključni prioritet je uspostava novih sustava za navodnjavanje u poljoprivredi kako bi se zadovoljio nacionalni cilj 2020, te poboljšati upravljanje sušom u poljoprivredi i održiva proizvodnja. Što je u skladu s aktivnostima u planu upravljanja poplavama predviđenim u ERDF kao što je navedeno u Sporazumu o partnerstvu.

Održivo gospodarenje šumama, uključujući obnovu degradiranih šumskih sastojina i zamjena šumskih kultura je prioritet koji će doprinijeti povećanju otpornost i vrijednost okoliša, kao i poboljšati ekosustav, uključujući područja NATURA 2000. Aktivnost će biti usmjerene na povećanje povoljnog učinka šuma na vodni režim i zaštitu i kvalitetu tla, a šumski radovi će unaprijediti stabilnost, strukturu, elastičnost i zdravstveno stanje šuma, kako bi poboljšali svoju sposobnost za izdvajanje i sekvestraciju ugljika. Programom će se doprinijeti postignuću ciljeva postavljenih u Strategije Europa 2020., koja propisuje stvaranje gospodarstava otpornijih na klimatske promjene u poljoprivredi i šumarstvu, osigurati da Europska infrastruktura bude više prilagođena. Oko 11% sredstava će se alocirati za postizanje ovog cilja.

Smanjenje ruralne depopulacije i povećanje kvalitete života te gospodarski oporavak

Loša kvaliteta života u ruralnim područjima, uključujući nedostatak osnovnih usluga i neadekvatnih socijalnih i kulturnih sadržaja i nedostatka prateće infrastrukture, dovelo je do značajne depopulacije osobito aktivnog stanovništva te nepoželjnog oštećenja njihovih kulturnih i krajobraznih vrijednosti. Da bi ruralna područja bila što atraktivnija, pogotovo udaljena, rijetko naseljena područja te s obzirom na lošu povezanost između naselja i lošu konkurentnost, ulaganja u malu infrastrukture javne usluge i obnovu sela te aktivnosti za obnovu i unapređenje kulturne i prirodne baštine sela i ruralnog krajolika mora biti prioritet za poticanje rasta i promicanje zaštite okoliša i društveno-gospodarske održivosti u ruralnim područjima, u skladu s lokalnim razvojnim planovima/strategijama kako bi se postigla najviša dodana vrijednost investicija kroz EPFRR za njihov gospodarski oporavak promicanja rasta i stvaranje radnih mjesta. Programom će se doprinijeti postignuću ciljeva postavljenih u Strategiji Europa 2020 za pametan, održiv i uključiv rast promicanjem uravnoteženog teritorijalnog razvoja ruralnih područja koje pružaju bolje osnovne usluge i lokalni razvoj zajednice. CLLD[7] će se provoditi putem mono fonda kao što je utvrđeno u Sporazumom o partnerstvu. Oko 21% sredstava će se alocirati za postizanje ovog cilja.

Izbor navedenih strateških ciljeva, kao i prioriteta i fokus područja i namjenskih financijskih alokacija, su bazirani na analizi situacije, činjeničnoj SWOT analizi i evaluaciji potreba. Evaluacija potreba pružila je osnovicu za uspostavu ravnoteže financiranja i odgovarajućih alokacija, fokusirajući se na strateške akcije koje mogu biti raznolike za ostvarenje ujednačene, održive ruralne ekonomije. Strateški izbori iz drugih ESI fondova uzeti su u obzir za predviđanje sinergija i komplementarnosti u ostvarenju strateških ciljeva. Hrvatska će također financirati dodatna nacionalna izravna plaćanja za koja će 15% sredstava EPFRR biti prebačeno u prvi stup.

Doprinos prioritetima Europske unije za ruralni razvoj

Specifični treninzi i demonstracijske aktivnosti povećat će prijenos znanja i unos inovacija kako bi se omogućila konkurentnost poljoprivrednog, prehrambenog i šumarskog sektora. Time će se poticati navike

[7] Lokalni razvoj pod vodstvom Zajednice

cjeloživotnog učenja i omogućiti razmjenu iskustava te uvođenje novih tehnika i tehnologija.

Javna savjetodavna služba pružat će prilagođene savjete za povećanje ekonomske i ekološke učinkovitosti gospodarstava.

Poticat će se prijenos znanja i suradnja između istraživačkog sektora i poljoprivrednika te sudionika u prehrambenoj industriji i šumoposjednika.

Povezujući niz mjera, poticat će se mogućnosti za razvoj inovativnih tehnologija i istraživanja klastera, partnerstva i operativnih grupa (EIP). Poticanje suradnje između istraživačkog sustava i proizvođača za razvoj, testiranje, provedbu i širenju novih znanja i inovacija će poduprijeti rast cjelokupnog seoskog gospodarstva, povećanje konkurentnosti i učinkovitosti resursa.

Ovakvim pristupom rješavaju se potrebe: 1, 2 i 3 te pridonosi prioritetu PRR: Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima.

Restrukturiranjem proizvodnje, poticanje ulaska mladih poljoprivrednika te poboljšanjem održivosti i konkurentnosti gospodarstava cilj je dobiti konkurentne proizvođače.

Prisutan je velik broj poljoprivrednih gospodarstava suočenih s problemima koje donose procesi strukturnih promjena. Veliki su problem i rascjepkani posjedi, a u poljoprivrednom i šumarskom sektoru sve češće ostaje samo starije stanovništvo. Poljoprivredna gospodarstva u proizvodnji često koriste tehniku koju su koristili još prije 1990. godine, a zbog nedostatka osnovnih preduvjeta potrebnih za razvoj, često ne mogu razvijati suvremenu tehnologiju, stoga je potrebna potpora kako bi se poboljšala konkurentnost i održivost. Potpora za osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja i komasaciju mora stvoriti povoljne uvjete za razvoj isplativije i učinkovitije poljoprivredne proizvodnje.

Ovakvim pristupom rješavaju se potrebe: 5, 6, 7, 8, 9 i 10 te pridonosi prioritetu PRR: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama.

Poljoprivredna proizvodnja je podložna utjecaju prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja, a poljoprivredna gospodarstva ne mogu snositi dodate visoke troškove polica osiguranja, što izravno utječe na gospodarski potencijal proizvodnje u godinama nakon takve katastrofe. Mjere upravljanja rizikom će pridonijeti stabilnosti proizvodnje i promicati kulturu upravljanja rizicima među poljoprivrednicima.

Nakon Domovinskog rata, obnova poljoprivredno proizvodnog potencijala na miniranim i minski sumnjivim poljoprivrednim površinama u Hrvatskoj će osigurati održivost poljoprivredne proizvodnje i spriječiti propadanje poljoprivrednih gospodarstava.

Potpora će se davati za udruživanje proizvođača u organizacije, bolja organizacija poljoprivrednika kao i smanjenje broja posrednika u opskrbnom lancu u cilju boljeg i lakšeg sudjelovanje na tržištu.

Hrvatska ima veliki potencijal za sudjelovanje u programima kvalitete, ali trenutačno sudjelovanje je otežano zbog složenosti postupka i velikih troškova: razvoj sustava kvalitete i poticanje uključivanja proizvođača i proizvođačkih grupa će pomoći u ostvarenju tog potencijala.

Ovakvim pristupom rješavaju se potrebe: 11, 12, 13 i 21 te pridonosi prioritetu PRR: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi.

Poljoprivredna i šumska proizvodnja izravno utječu na kvalitetu vode, tla i zraka, čime se doprinosi strateškom cilju očuvanja prirodnih resursa i njihovu raznolikost.

Provođenjem planova gospodarenja šumama osigurala bi se stabilnost prihoda, ekološko i socijalno odgovorno gospodarenje šumama uz očuvanje i promicanje biološke raznolikosti, osigurat funkcionalnost

šuma za opće dobro i dugoročnu gospodarsku vrijednosti šumskih ekosustava.

Jedan od glavnih prirodnih bogatstava Hrvatske su brojni izvori kvalitetne vode. Osim toga, Hrvatska je bogata biološkom i biogeografskim raznolikostima, zaštita kojih zahtijeva stalnu pažnju i njegu poljoprivredno okolišnim mjerama.

Intenzivna proizvodnja ima za posljedicu povećanje korištenja agrotehničkih mjera, što zahtijeva aktivnosti kako bi se spriječilo bilo kakav negativan utjecaj na očuvanje biološke raznolikosti i krajolika.

Ovakvim pristupom rješavaju se potrebe: 4, 14, 15, 16, 17 i 18 te pridonosi prioritetu PRR: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom.

Rast energetske učinkovitosti poljoprivrednih i prerađivačkih gospodarstava, kao i povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora i njezina potrošnja, doprinijet će okolišnoj i gospodarskoj učinkovitosti. PRR će se poticati proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za vlastitu potrošnju. Posebna pozornost će se usmjeriti na usvajanje uspješnih inovativnih rješenja, praksi, procesa i tehnologija.

Iskorištavanje biomase iz primarnih i šumskih resursa može dati značajan doprinos gospodarstvu. Izgradnja šumskih putova olakšat će opskrbu drvnom biomasom.

Ovakvim pristupom rješavaju se potrebe: 9, 10, 19 i 20 te pridonosi prioritetu PRR: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru.

Uravnoteženi razvoj ruralnih područja je strateški cilj Hrvatske. Hrvatska je teško pogođena procesom migracije stanovništva u urbana područja i depopulacije ruralnih područja. Pomoću PRR Hrvatska ima za cilj da se zaustavi negativan trend i omoguće uvjete za njegovu preokret kroz poticanje razvoja komunalne i socijalne infrastrukture u ruralnim područjima i poboljšanja osnovnih usluge na selu kao preduvjeta za stvaranje atraktivnog okruženja za mlade ljude i obitelji za život i rad.

Potpora za poduzetništvo i stvaranje novih radnih mjesta u ruralnim područjima su mjere koje mogu utjecati na zadržavanje mladih ljudi i aktivnog ruralnog stanovništva te dugoročno postići povratak onih koji su otišli.

Razvoj lokalnih zajednica je održiv samo ako je inicijativa započela i priznata od strane svih dionika. Stoga PRR potiče razvoj lokalnih inicijativa i lokalnih akcijskih grupa.

Ovakvim pristupom rješavaju se potrebe: 22, 23, 24 i 25 te pridonosi prioritetu PRR: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima.

Koordinirani pristup (između ESIF i drugih oblika javne potpore) će biti neophodna kako bi se osiguralo da PRR igra zajedničku i pravovaljanu fokusiranu ulogu u donošenju strategije kako je navedeno u Sporazumu o partnerstvu.

Tijekom programiranja razvijen je zajednički pristup razvoj ruralnih zajednica i mehanizam za jaču, zajedničku koordinaciju između fondova u provedbi ESI fondova. U isto vrijeme, osigurana je jaka dosljednost i usklađenost sa stupom 1. Zajedničke poljoprivredne politike.

Unutar ESF-a bit će dostupno formalna izobrazba poljoprivrednika i druge dionika ruralnih područja, uključujući i stjecanje strukovnih kvalifikacija.

Kroz EPFRR financirat će se pružanje osnovnih usluga vodoopskrbe i odvodnje u naseljima ispod 2000 stanovnika. Operativni program konkurentnosti i kohezije će financirati veća ulaganja u ruralnim

područjima. Sva ulaganja u širokopojasnu infrastrukturu će se financirati kroz ERDF.

Kogeneracijska postrojenja za energetsku učinkovitost i obnovljivi izvori energije u privatnom sektoru će se financirati kroz Operativni program konkurentnosti i kohezije.

Razminiranje šumskih površina će se financirati kroz ERDF.

Ovom pristupom, a imajući u vidu sveobuhvatni princip tematskih ciljeva, fokus područja FA 5A, 5B i 6C neće biti direktno programirana. Međutim, sekundarni doprinos fokus područja 5A i 5B bit će uvršten u odgovarajuće mjere i tipova operacija u poglavlju 5.2 u nastavku.

Prateći uspostavu NATURA 2000 Plan upravljanja i imajući na umu da je RH odredila SPA područja koja i u rujnu poslala pSCI listu u EK, potrebne zaštitne mjere za SCI uspostavit će se što prije kako je definirano člankom 4. Direktive Vijeća 92/43/EEZ od 21.svibnja 1992. o očuvanju prirodnih staništa i divlje faune i flore (SL L 206, 22.07.1992.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EU od 13.svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske (SL L 158, 10.06.2013.) (u daljnem tekstu: Direktiva Vijeća 92/43/EEZ). Aktivnosti unutar članka 30. Uredbe (EU) 1305/2013 za potporu NATURA 2000 područja bit će uvedena naknadno. Do tada će se prednost određenim aktivnostima poljoprivredno okolišnih operacija koje se provode u NATURA područjima biti dodijeljena kroz kriterije odabira u sladu sa strategijom.

5.2. Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja za svako fokus područje, uključujući opravdanost dodjele financijskih sredstava mjerama i primjerenost financijskih sredstava za postizanje ciljeva utvrđenih u članku 8. stavku 1. točki (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1305/2013. Kombinacija mjera uključenih u logiku intervencije temelji se na dokazima iz SWOT analize te obrazloženju i određivanju prioriteta potreba iz točke 5.1.

5.2.1. P1: Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima

5.2.1.1. 1A) Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima

5.2.1.1.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

- M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)
- M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)
- M16 - Suradnja (čl. 35.)

5.2.1.1.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Ulaganjima u okviru navedenih mjera utjecat će se na povećanje stupnja znanja i poticanje inovacija, učinkovitije korištenje tehnologije te jaču, dugotrajniju povezanost između istraživačkog sektora i ruralnog gospodarstva.

Akcije za ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe posebno su usmjereni kroz informacije vezane za edukacije o očekivanju budućih klimatskih scenarija. U području šumarstva, edukacije i demonstracijske aktivnosti će biti organizirane u skladu s Kyoto protokolom o gospodarenju šumama.

Prijenos znanja kroz radionice i demonstracijske aktivnosti te prilagođeni savjeti doprinijet će povećanju svijesti o zaštiti okoliša, stupnju zaštite prirodnih resursa i biološke raznolikosti, zaštiti voda te potencijalnim utjecajima (pozitivnim i negativnim) poljoprivrede i gospodarenja šumama na okoliš. To će uključivati specijalizirane treninge i savjetovanja za održivo upravljanje tlom i poljoprivredno-okolišne prakse.

Kroz ciljane tipove operacija posebna pozornost posvećena je mladim poljoprivrednicima.

Usavršavanje savjetnika omogućit će stalno praćenje inovativnih tehnologija i proizvodnih procesa, kao i povećanje znanja o pitanjima zaštite okoliša u poljoprivredo, okolišnim i klimatskim uvjetima te će pridonijeti boljoj produktivnosti i boljem iskorištavanju prirodnih resursa.

Širenje i razvoj inovacija će se poticati kroz suradnju između istraživačkog sektora i ruralnog gospodarstva, kako bi se premostio jaz inovacija. Povezivanje poljoprivrednih i prehrambenih proizvođača i njihova suradnja u okviru operativnih skupina u EIP će doprinijeti boljem sudjelovanje na tržištu. Nadalje, poticat će se inovacije i primjena istraživanja u vezi s novim tehnologijama i postupcima za smanjenje emisije stakleničkih plinova.

Mjere M01, M02 i M16 izravno doprinose ovom fokus području, a financijski će biti programirane sukladno određenom tipu operacije.

5.2.1.2. 1B) Jačanje poveznica između poljoprivrede, proizvodnje hrane i šumarstva te istraživanja i inovacija, uključujući u svrhu poboljšanog upravljanja okolišem i okolišne učinkovitosti

5.2.1.2.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

- M16 - Suradnja (čl. 35.)

5.2.1.2.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba, ulaganjima u ovu mjeru omogućit će se bolja suradnju sudionika između poljoprivrednog sektora, istraživačkog i inovacijskog sektora te poticati razvoj, širenje i istraživanja inovacija u tim sektorima. Cilj je uspostava operativnih skupina koja će raditi na inovativnim projektima vezanim za poljoprivrednu proizvodnju s krajnjim ciljem za napredovanjem u tehnološkoj proizvodnji

Razvoj poljoprivredne proizvodnje temelji se na znanju i inovacijama što je jedan od ključnih čimbenika za društveni i gospodarski razvoj. Ulaganjima u mjeru suradnje omogućit će izravan prijenos tehničkih i tehnoloških znanja i prijenos i primjenu istraživanja u praksi.

Uspostavom operativnih skupina unutar EIP ojačat će se i potaknuti razvoj inovacija. Povezivanjem poljoprivredno-prehrambenih proizvođača i obvezno uključivanje operativnih grupa u pilot projekte te razvoja novih proizvoda osigurat će širu distribuciju i brži razvoj.

Ulaganjima u mjeru suradnje doprinijet će boljem sudjelovanju na tržištu kroz poticanje stvaranja kratkih lanaca opskrbe.

Mjera M16 izravno doprinosi ovom fokus području.

5.2.1.3. 1C) Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva

5.2.1.3.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

- M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)

5.2.1.3.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba ulaganjima unutar navedenih mjera utjecat će se na bolju izobrazbu djelatnika u poljoprivrednom i šumarskom sektoru.

Tržišno natjecanje u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i šumarstvu sve je agresivnije, tako da su inovativnost i kreativnost iznimno važni za poboljšanje konkurentnosti i bolju poziciju na tržištu. Zbog brzog razvoja tehnologija, potrebno je omogućiti cjeloživotno učenje za poljoprivrednike i šumoposjednike te osigurati stručno osposobljavanje za stjecanje novih znanja i vještina.

Modernizacija tehnologije i stalno praćenje novih dostignuća bit će omogućeno ulaganjima u spomenutu mjeru.

Preduvjet za ispunjenje tog cilja u hrvatskoj poljoprivredi je dobro razvijena i osposobljena savjetodavna služba s radom na županijskoj razini.

Djelatnici savjetodavne službe daju savjete poljoprivrednicima na cijelom teritoriju Republike Hrvatske kroz izravni kontakt o nizu pitanja vezanih za proizvodnju i provedbu potrebnih standarda, normi proizvodnje itd.

Nadalje, privatni subjekti pružaju razne usluge savjetovanja u vezi s direktnom proizvodnjom i uvođenjem novih tehnoloških procesa.

Ostale stručne i akademske institucije za obuku, istraživački centri i nevladine organizacije također su osposobljeni za pružanje prijenosa znanja prema dionicima u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i šumarskom sektoru.

Mjera M01 izravno doprinosi ovom fokus području.

5.2.2. P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama

5.2.2.1. 2.A) Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije

5.2.2.1.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

- M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.);
- M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.):
- M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.):
- M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.):
- M16 - Suradnja (čl. 35.):
- M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku (čl. 40.).

5.2.2.1.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Ulaganjima kroz ove mjere utjecat će se na smanjenje troškova proizvodnje i povećanje produktivnosti rada. Ulaganjima u nove tehnologije povećava se gospodarska učinkovitost gospodarstava i pridonosi smanjenju emisija stakleničkih plinova. Stručnim osposobljavanjem i savjetovanjem doprinijet će se srednjoročno i dugoročno učinkovitosti aktivnostima. Većina poljoprivrednih gospodarstava u Hrvatskoj obrađuju male površine na kojima je teško uspostaviti održivu proizvodnju.

Ulaganja u komasaciju zemljišta rezultirat će okrupnjavanjem poljoprivrednih površina i smanjenju praznog hoda poljoprivrednih strojeva. Diversifikacija malih gospodarstava sa drugim poljoprivredno vezanim aktivnostima doprinijet će gospodarskoj održivosti. Prerada i trženje poljoprivrednih proizvoda, ruralni turizam i otvaranje uslužnih sektora u ruralnim područjima uvelike će doprinijeti razvoju poduzetništva.

Ulaganja u restrukturiranje i modernizaciju poljoprivrednih gospodarstava povećat će njihovu učinkovitost i omogućiti gospodarsku održivost i konkurentnost. Uvođenje naprednih tehnologija, promjene u

poljoprivrednoj strukturi proizvodnje, učinkovitim korištenjem prirodnih resursa kao i proizvodnjom visoko profitabilnih usjeva poboljšat će sudjelovanje na tržištu. Ulaganja u obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala bit će osnova za stabilnost proizvodnje i prihoda gospodarstava.

Ulaganja u novu mrežu sustava za navodnjavanje doprinijet će se poboljšanju gospodarskih rezultata i omogućiti poljoprivrednu diversifikaciju s kontroliranom potrošnje vode što rezultira učinkovitom korištenje vode u poljoprivredi.

Potpora za gospodarstva doprinijet će njihovoj strukturalnoj reformi te lakšem izlasku na tržište poljoprivrednih gospodarstava koja su na granici ekonomske održivosti.

Kroz potporu za operativne grupe i pilot projekte ruralni dionici mogu iskoristiti mogućnosti rješavanja specifičnih problema u poljoprivredi, prehrambenoj industriji i šumarstvu.

Mjera M05 također doprinosi ovom fokus području sekundarnim doprinosom.

5.2.2.2. 2.B) Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove

5.2.2.2.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

- M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.):
- M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.):
- M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.).

5.2.2.2.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba PRR će poticati ulazak mladih poljoprivrednika s ciljem poboljšanja demografske slike u poljoprivrednom sektoru te jačanjem generacijske obnove kroz ulaganja u M06, potičući specifičnih prijenos znanja i stručnog osposobljavanja te pružanje savjetodavnih usluga prilagođenih za mlade poljoprivrednike.

Kako bi se poboljšala generacija obnova poljoprivrednika te povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava potpore će biti usmjerena na mlade poljoprivrednike koji su po prvi put postavljeni kao nositelj poljoprivrednog gospodarstva, a posjeduju adekvatna stručna znanja.

Mladi poljoprivrednici jamče budućnost poljoprivrede i time opstanak ruralnog gospodarstva i ruralne zajednice kao takve. Također doprinose inovacijama u svom radu, ali se suočavaju sa raznim poteškoćama kao što je mogućnosti stjecanja obradivih površina te bankovnim kreditima. Dakle, postoje barijere koje sprečavaju mlade ljude u pokretanju poljoprivredne proizvodnje, kupnji poljoprivrednih strojeva i poljoprivrednog zemljišta. Također za mlade poljoprivrednike koji se već bave poljoprivredom proizvodnjom problem predstavlja proširenje postojećih proizvodnih kapaciteta te da postanu tržišno održivi te sposobni ulagati u inovacije. Ulaganja u okviru ove mjere potpora će se dodjeljivati mladim poljoprivrednicima za ulazak u sektor poljoprivrede čime se omogućava generacijska obnova.

Mjera M04 također doprinosi ovom fokus području sekundarnim doprinosom.

5.2.2.3. 2C+) Poboljšanje održivost i konkurentnost šumskih poduzeća i promicanje održivog gospodarenja šumama

5.2.2.3.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

- M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)
- M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)

5.2.2.3.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba potpora će se davati za izgradnju nove i rekonstrukciju postojeće šumske prometne infrastrukture, posebno šumskih putova olakšavajući pristup šumskim područjima čime će se povećati vrijednost šuma i šumskog zemljišta. Poboljšanjem šumske prometne infrastrukture povećat će se potencijal drvne građe i biomase, što doprinosi boljoj zaštitu šuma i povećanje usluga šumskog ekosustava, otvorit će se nova područja za proizvoda koji nisu iz drvne građe i doći će do porasta održivog upravljanje šumama s dugoročnim gospodarski učinkom. Dostupnost novih šumskih površina doprinijet će održavanju poduzeća koji se bave šumarstvom, povećavajući pristupačnost šuma, što će dugoročno utjecati na održivosti i konkurentnosti.

Potpora modernizaciji i uvođenju učinkovitih i okolišno prihvatljivih tehnologija, strojeva, alata i opreme za prikupljanje drva i predindustrijsku obradu će doprinjeti poticanju konkurentnosti šumskih poduzeća.

5.2.3. P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi

5.2.3.1. 3A) Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija

5.2.3.1.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

- M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)
- M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.)
- M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)
- M09 - Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija (čl. 27.)
- M16 - Suradnja (čl. 35.)

5.2.3.1.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Potpora će se davati za bolju organizaciju poljoprivrednika u cilju postizanja većih prihoda te smanjenja broja sudionika u opskrbnom lancu.

Kako bi plasirali svoje proizvode u velikim trgovačkim lancima i smanjenja ovisnost o posrednicima, proizvođači moraju imati proizvode određene količine i kvalitete poticat će se njihovu integraciju u uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača. Integracija razmjerno velikog broja malih primarnih proizvođača i smanjenjem koraka u lancu opskrbe poboljšat će se plasman poljoprivrednih proizvoda na tržište što će izravno utjecati na povećanje ekonomske dobiti. Nedostatak znanja vezano za prednosti takvih udruživanja rješavat će se kroz specijalizirane edukacije u okviru Mjere 1.

Poboljšanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda izravno je povezano s mogućnošću registriranja oznaka kvalitete koja omogućuje njihovo lakše stavljanje na tržište i povećanje dodane vrijednosti takvih proizvoda. Međutim, mali proizvođači nemaju kapital potreban za sudjelovanje u programima kvalitete i njihovo sudjelovanje nije u potpunosti prepoznato na tržištu. Stoga investicije u integraciju proizvođača proizvoda sa zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla, ekološkim proizvodima i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda pridonijet će ostvarenju tog cilja. Budući da je primjena ovim programa kvalitete tek nedavno prepoznata u RH potrebne su dodatne informacije i promotivne aktivnosti u svrhu povećanja svijesti potrošača.

Potpora će se davati za materijalna i nematerijalna ulaganja u preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda i modernizaciju prerade i marketing.

Ulaganja u horizontalnu i vertikalnu suradnju između sudionika u poljoprivredno-prerađivačkom lancu pridonijet će ostvarenju zajedničkih ciljeva s obzirom na razmjenu iskustava i principa rada.

Mjera M02 također doprinosi ovom fokus području sekundarnim doprinosom.

5.2.3.2. 3B) Potpora sprečavanju rizika i upravljanju rizikom u poljoprivrednom gospodarstvu

5.2.3.2.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

- M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (članak 18.)
- M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.)

5.2.3.2.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba ulaganja u ovu mjeru doprinijet će upravljanju rizicima povezanih sa poljoprivrednom proizvodnjom.

Zbog niskog investicijskog potencijala poljoprivrednici ne osiguravaju svoje usjeve koji često trpe ozbiljne štete zbog elementarnih nepogoda uzrokovanih naglim promjenama klime. Ovo oštećenje utječe na stabilnost prihoda i gospodarsku održivost poljoprivredne proizvodnje.

Kako je poljoprivredna proizvodnja trenutačno riskantna u minski sumnjivim područjima, prepoznat je tip operacije u okviru mjere M05. Ulaganje u obnovu poljoprivrednog potencijala oštećenog uslijed prirodnih

katastrofa osigurat će održivost proizvodnje i spriječiti propadanje poljoprivrednih gospodarstava.

Kroz poticanje aktivnih poljoprivrednika da osiguraju svoju proizvodnju od mogućih oštećenja doprinijet će smanjenju ekonomskih gubitaka.

Mjere koje su usmjerene ka osiguranju proizvodnje doprinijet će većem broju sklopljenih polica osiguranja i smanjiti gubitke za proizvođače kao i osiguranje dijela sredstava za buduću proizvodnju.

Mjere M01 i M02 također doprinose ovom fokus području sekundarnim doprinosom.

5.2.4. P4: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom

5.2.4.1. 4.A) Obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000.i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao istanje europskih krajobraza

5.2.4.1.1. **Mjere za poljoprivredno zemljište**

- M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.);
- M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.);
- M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.);
- M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.);
- M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.);
- M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.).

5.2.4.1.2. **Mjere za šumsko zemljište**

- M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.);
- M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.);
- M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.).

5.2.4.1.3. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Ulaganjima u ove mjere poticat će se očuvanje biološke raznolikosti poljoprivrednih i šumskih ekosustava.

Smanjit će se broj prijetnji i rizika biološkoj raznolikost, koja je rezultat intenziviranja poljoprivrednih aktivnosti u kontekstu gospodarskog razvoja i napuštanja manje produktivnih životinja Hrvatska će uložiti (M 4,4) u obnovu staništa i krajolika značajke, uključujući izgradnju i obnovu zelene infrastrukture, zaštite životinja od velike zvijeri, i obnovu ribnjaka, koji će doprinijeti jačanju visoko prirode vrijednosti područja

(npr NATURA 2000 područja) i osiguranje očuvanje različitih vrsta i staništa ugroženih.

Degradacija visokih šuma će se rješavati operacijom (M 8.5.) za konverziju dijela panjača, šikara, šibljaka i drugih degradiranih oblika šumskih sastojina.

Nadalje, održivo gospodarenje šumama mora osigurati održivost biološke raznolikosti šumskih ekosustava.

Hrvatska će poticati zaštitu ekosustava i bioraznolikosti u planinskim područjima i područjima s prirodnim i posebnih ograničenja za poljoprivredu.

Hrvatska ima mnogo autohtonih pasmina domaćih životinja i biljnih sorti koje su prilagođene specifičnim uvjetima života u različitim dijelovima Hrvatske. Napuštanje poljoprivrednih površina i pretjerana uporaba pesticida i gnojiva negativno utječe na biološku raznolikost posebno biljnih vrsta te neizravno na životinjski svijet. Potpora za uvođenja poljskih traka, tradicionalni voćnjaci i maslinici i očuvanje krajolika stvorit će bolji uvjete za biljke i staništa insekata potrebnih za oplodnju u poljoprivredi i bolje uvjete za divlje životinje. Operacije na travnjacima visokoj prirode vrijednost doprinijet će zaštiti različitih staništa i vrsta.

Ove aktivnost će također biti podržane mjerama prijenos znanja i savjetodavne usluge.

Mjera M16 također će doprinijeti ovom fokus području sekundarnim doprinosom.

5.2.4.2. 4B) Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima

5.2.4.2.1. **Mjere za poljoprivredno zemljište**

- M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.);
- M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.);
- M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.);
- M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.);
- M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.);
- M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.).

5.2.4.2.2. **Mjere za šumsko zemljište**

- M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.);
- M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.);
- M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.);

5.2.4.2.3. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba poboljšanja u upravljanju vodama će se postići kroz ulaganja na farmama.

Hrvatska je bogata prirodnim, nezagađenim vodama koje moraju biti zaštićeni od svakog mogućeg onečišćenja, stalni nadzor i prilagodbe proizvodnih djelatnosti poljoprivrede. To se može postići poticanjem agrotehničkih zahvata, uključujući poboljšano upravljanje gnojivima i pesticidima koji smanjuju negativne učinke biljne proizvodnje i stočarstva na okoliš. Poticat će se ulaganja u pravilno upravljanje gnojivom.

Te aktivnost će se poticati i kroz mjere prijenosa znanja i savjetodavne usluge.

Godišnja plaćanja po hektaru dodjeljuju se kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatnih troškova kao rezultat u skladu s posebnim uvjetima koje nadilaze minimalne propisane uvjete i uobičajene poljoprivredne prakse koje doprinose očuvanju vode, tla, zraka i okoliša kao cjeline.

Nadalje, rekonstrukciju i izgradnju novih sustava za navodnjavanje, ciljano i kontrolirano korištenje vode u poljoprivredi će biti postignut.

Mjera M16 također će doprinijeti ovom fokus području sekundarnim doprinosom.

5.2.4.3. 4.C) Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom

5.2.4.3.1. **Mjere za poljoprivredno zemljište**

- M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.);
- M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.);
- M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.);
- M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.);
- M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.),
- M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.).

5.2.4.3.2. **Mjere za šumsko zemljište**

- M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.);
- M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.);
- M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.);

5.2.4.3.3. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba, kroz ulaganja u ove mjere postići će se bolje upravljanje tlom.

Odgovarajuća primjena agrotehničkih mjera u poljoprivredi i šumarstvu doprinijet će smanjenju suvišnih i nepotrebnih obrada tla, rezultat čega će biti poboljšana kvaliteta tla, smanjenje erozije i manje izgubljene organske tvari iz tla.

Česta uporaba neprimjerenih tehnologija u obradi poljoprivrednog i šumskog zemljišta, može dovesti do degradacije tla od erozije i smanjenje biološke raznolikosti tla i smanjenje organske tvari u tlu.

Godišnja plaćanja će biti dodijeljena po površini obradivog tla na terenu s nagibom za jednogodišnje usjeve i trajne nasade što će spriječiti eroziju tla i neizravno poboljšati kvalitetu tla.

Poboljšanje strukture i kvalitete tla korištenjem organskih gnojiva i istodobno smanjenje uporabe sredstava za zaštitu i umjetnih gnojiva ima značajan utjecaj na zaštitu voda i tla.

Ulaganja u nove zelene tehnologije u šumarstvu i poljoprivrednoj proizvodnji utjecat će na kvalitetu vodnih resursa u Hrvatskoj. Ove aktivnosti će također biti podržane mjerama prijenos znanja i savjetodavne usluge.

Mjera16 također doprinosi ovom fokus području sekundarnim doprinosom.

5.2.5. P5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru

5.2.5.1. 5A) Povećanje učinkovitosti u korištenju voda u poljoprivredi

5.2.5.1.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

5.2.5.1.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Hrvatska nije financijski programirala ovo fokus područje, ali su identificirane mjere koje imaju sekundarni doprinos učinkovitosti u korištenju vode. To je u skladu s identificiranim potrebama u Hrvatskoj da ispuni svoje ciljeve 2020 za navodnjavanje.

Mjere 1 M01, M02, M04, M10, M16 i M17 doprinijet će povećanju učinkovitosti u potrošnji vode u poljoprivredi (sekundarni fokus), posebno kroz sljedeće tipove operacija:

Podmjera 1.1: Strukovno osposobljavanje za višestruku sukladnost, paket mjera poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti, ekološki uzgoj; Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike; Strukovno osposobljavanje za mlade poljoprivrednike

Podmjera 1.2: Demonstracijske aktivnosti

Podmjera 2.1: Savjetovanje o višestrukoj sukladnosti, poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti, ekološki uzgoj; Savjeti za mlade poljoprivrednike

Podmjera 4.1: Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Podmjera 10.1: Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom za oranične jednogodišnje kulture

Podmjera 16.1: Operativne skupine

Podmjera 16.2: Pilot projekti za razvoj novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologija

Podmjera 17.1: Osiguranje usjeva, životinja i biljaka

Ulaganja u infrastrukturu okosnicu za navodnjavanje i investicije za bolje korištenje vode za navodnjavanje na gospodarstvima u Mjeri M04, neizravno će doprinijeti ovom fokus području.

Poljoprivredno-okolišnih operacije koje uvode i nastavljaju poljoprivrednu praksu smanjene uporabe vode doprinijet će osiguranju korištenje vodnih resursa.

Prijenosom znanja i savjetodavnim uslugama također se može potaknuti učinkovito korištenje vode u poljoprivredi kroz radionice specifičnog sadržaja i prilagođenim savjetima.

5.2.5.2. 5B) Povećanje učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane

5.2.5.2.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

5.2.5.2.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Hrvatska nije financijski programirala ovo fokus područje, ali određenim investicijama kroz neke mjere povećat će učinkovitost u korištenju energije u poljoprivredi i prehrambenoj industriji, kao što su proizvodnja i korištenje energije iz obnovljivih izvora u Mjeri 4 za vlastitu uporabu na poljoprivrednim gospodarstvima i preradi hrane što će imati sekundarne doprinos ovom fokus području.

Mjere M01, M02, M04, M16 i M17 doprinijet će povećanju učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane sekundarnim doprinosom, naročito kroz sljedeće vrste operacija:

Podmjera 1.1: Strukovno osposobljavanje za višestruku sukladnost, paket mjera poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti, ekološki uzgoj; Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike; Strukovno osposobljavanje za mlade poljoprivrednike

Podmjera 1.2: Demonstracijske aktivnosti

Podmjera 2.1: Savjetovanje o višestrukoj sukladnosti, poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti, ekološki uzgoj; Savjeti za mlade poljoprivrednike

Podmjera 2.3: (potpora za) Obuka savjetnika

Podmjera 4.1: Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Podmjera 4.2: Povećanje dodane vrijednost poljoprivrednih proizvoda; Korištenje obnovljivih izvora energije

Podmjera 16.1: Operativni skupine

Podmjera 16.2: Pilot projekti i razvoj novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologije

Podmjera 17.1: Osiguranje usjeva, životinja i biljaka

Prijenosom znanja i savjetodavnim uslugama će se također poduprijeti i poticati energetska učinkovitost u poljoprivredi i preradi hrane kroz radionice specifičnog sadržaja, demonstracije aktivnosti i prilagođene savjete.

5.2.5.3. 5.C) Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva

5.2.5.3.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

- M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)

5.2.5.3.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Nastavno na SWOT analizu i procjenu potreba, proizvodnju i korištenje energije iz obnovljivih izvora povećat će se putem ulaganja u ove mjere.

Biomasa iz poljoprivrede i šumarstva je važna za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora. Stvaranjem energije iz biomase smanjuje ovisnost o uvozu energije, emisija stakleničkih plinova, zagađenja podzemnih voda, a utjecaja na klimu, tlo, zrak i vodu je nemjerljiv.

PRR će poticati uporabu nusproizvoda poljoprivrede i šumarstva za poljoprivrednike i prerađivača putem posebnih operacija u Mjeri M04. Izgradnjom šumskih putova olakšat će se dostupnost šumske biomase. Modernizacija i uvođenje učinkovite i ekološki prihvatljive tehnologije, strojeva, alata i oprema za sječu drva i pre-industrijsku preradu osigurat će se kroz ulaganja u okviru Mjere M08.

Potpora za izgradnju objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (biomasa i sunčeva energija), utjecat će na povećanje učinkovitost u korištenju energije i pomoći opskrbu i korištenje energije iz obnovljivih izvora - nusproizvoda, otpada i drugih oblika biljnog otpada u svrhu poljoprivrednog bio-gospodarenja.

Osim svog izravnog odnosa s poljoprivredom i šumarstvom, proizvodnja energije iz obnovljivih izvora u nepoljoprivrednim djelatnostima u ruralnim područjima znatno može utjecati na ostanak stanovništva u ruralnim područjima, jer može bitno povećati mogućnosti zapošljavanja.

Potpora će se davati za specifični prijenos znanja, savjetodavne usluge te suradnju.

Mjere M01, M02, M08, M16 i M17 također doprinose ovom fokus području sekundarnim doprinosom.

5.2.5.4. 5D) Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost

5.2.5.4.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

- M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.);
- M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.).

5.2.5.4.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Nastavno na SWOT analizu i procjenu ulaganjima u okviru ovih mjera, postići će se smanjenje dušikovog oksida i metana u poljoprivredi. Potporom u mjerama za zamjenu stare i energetski neučinkovite tehnologije koja je u uporabi u većini poljoprivrednih gospodarstava u Hrvatskoj pridonijet će smanjenju emisije stakleničkih plinova. Usvajanje utvrđenih standarda kvalitete kroz programe također će doprinijeti

smanjenju emisije stakleničkih plinova.

Ulaganjima vezanim uz izgradnju ili rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za pohranu stajskog gnoja i primjenu specifične poljoprivredne mehanizacije doprinijet će se smanjenju emisije stakleničkih plinova i emisije amonijaka iz poljoprivrede. Posebna pozornost u upravljanju gnojivom posvetit će se na područjima određenim kao nitratno ranjive zone.

Poljoprivredno-okolišnim operacijama i potporama za organski uzgoj doprinijet će se smanjenju emisije stakleničkih plinova.

Hrvatska nema stroža pravila u primjeni Direktive Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima iz poljoprivrednih izvora (SL L 375, 31.12.1991.), Nitratna direktiva koja pokriva nitratno ranjive zone. Međutim, Hrvatska će poticati primjenu i u ostalim područjima kroz širenje znanja i davanje savjeta te općenito podizanje svijesti.

Potpora će se davati za specifični prijenos znanja i savjetodavne usluge te suradnju.

Mjere M01, M02, M03, M11, M16 i M17 također doprinose ovom fokus području sekundarnim doprinosom.

5.2.5.5. 5E) Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu

5.2.5.5.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

- M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.).
-

5.2.5.5.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Nastavno na SWOT analizu i procjene potreba, bolja vezivanje ugljika u poljoprivredi i šumarstvu postići će se kroz ulaganja u ovu mjeru, a sekundarni doprinos ovom fokus području je identificiran u operacijama u mjerama M01, M02, M03, M08, M11, M16 i M17.

Ugljični dioksid ima daleko najveći udio u ukupnoj emisiji stakleničkih plinova u Hrvatskoj. Ulaganje u mjeru razvoj šumarstva i konverzija šumskih vrsta, kao i obnavljanje degradiranih šumskih sastojinama doprinijet će smanjenju štetnih plinova ugljika. Aktivnosti u poljoprivredi za zatravnjivanje trajnih nasada i održavanje maslinike i voćnjaka potaknut će vezivanje ugljika.

Pretvorba degradiranih šumskih sastojina i šumske kulture poboljšat će se stabilnost, struktura, elastičnost i zdravstveno stanje šuma, čime će se poboljšati sposobnost izdvajanja i vezivanje ugljika.

Potpora će se davati za specifični prijenos znanja i savjetodavne usluge te suradnju.

5.2.6. P6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima

5.2.6.1. 6.A) Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća kao i otvaranje radnih mjesta

5.2.6.1.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

- M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.);
- M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.).

5.2.6.1.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Nastavno na SWOT analizu i procjene potreba,ulaganjima u okviru ovih mjera poticat će se diversifikacija aktivnosti i stvaranje novih radnih mjesta. Sekundarne doprinos ovom fokus području identificiran je u mjerama 1 i 4.

Diversifikacijom u nepoljoprivredne aktivnosti u ruralnim područjima sprječava se depopulaciju, stvaranjem nova radnih mjesta i stjecanjem drugih vještina. Nadalje, ulaganja u razvoj malog poduzetništva vezana za ruralnu prirodnu i kulturnu baštinu, uključujući i ruralni turizam, također se pomaže očuvanju i unaprijeđeniju lokalne tradicije i kulture.

Potporama za investicije u poljoprivredna gospodarstva i preradu također se potiče razvoj malih poduzeća, održavanje i stvaranje novih radnih mjesta u ruralnim područjima veća konkurentnost i tržišno-orijentirane poljoprivrede i prerade hrane.

Osim toga, potpora mladim da se počnu baviti poljoprivrednom proizvodnjom i ostanu u ruralnim područjima ulaskom u poljoprivredno poduzetništvo.

Ulaganja u modernizaciju šumarskih tehnologija za sječu drva i pre-industrijski preradu drva te marketing potaknut će razvoj mikro, malih i srednjih poduzeća u sektoru šumarstva koji će pomoći u stvaranju novih radnih mjesta u ruralnim područjima čime sprečavaju negativan trend u zapošljavanja i općenito stvaranje novih mogućnosti za zapošljavanje u ruralnim područjima.

Potpora će se davati za specifični prijenos znanja i savjetodavne usluge.

5.2.6.2. 6B) Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

5.2.6.2.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

- M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)
- M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)

5.2.6.2.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

Nastavno na SWOT analize i procjene potreba, ulaganjima u ove mjere poticat će se razvoj osnovnih usluga, komunalnih usluga, cestovne i društvene infrastrukture kao i očuvanju kulturne i prirodne baštine. Na taj način bit će stvoreni preduvjeti za dobru kvalitetu života u ruralnim područjima te će se pružiti atraktivan ambijent za mlade obitelji čime se zaustavljanje depopulacije i osigurava dugoročnu održivost ruralnih područja.

Lokalni razvoj temelji se na uvođenju i sudjelovanju lokalnih dionika u lokalnom razvoju. Oni najbolje mogu odrediti svoje prioritete te odlučiti kako ih učinkovito provoditi.

Aktivnosti koje će provoditi LEADER mjere također će pridonijeti prilagodbi i ublažavanju negativnih posljedica klimatskih promjena osobito usmjerenih na korištenje obnovljivih izvora energije i korištenja "zelene" energije.

Transparentan rad različitih lokalnih partnerskih skupina pozitivno utječe na lokalni razvoj i takva partnerstva su potrebna u svrhu podizanja razine znanja i vještina lokalnih akcijskih grupa radi kontrole tih partnerstva.

Sekundarni doprinos ovom fokus području imat će radionice u sklopu prijenosa znanja za organizaciju opskrbnog lanca i proizvođačke grupa koje će pridonijeti lokalnom razvoju u ruralnim područjima, koja za cilj imaju lokalna tržišta i smanjenje broja posrednika.

5.2.6.3. 6.C) Jačanje dostupnosti, korištenja i kvalitete informacijsko-komunikacijskih tehnologija (ICT) u ruralnim područjima

5.2.6.3.1. **Odabir mjera ruralnog razvoja**

5.2.6.3.2. **Kombinacija i obrazloženje mjera ruralnog razvoja**

To fokus područje nije programirano u PRR-u sve investicije za ICT infrastrukturu će se programirati u okviru ERDF i Kohezijskoga fonda.

5.3. Opis načina na koji će se rješavati međusektorski ciljevi, uključujući posebne zahtjeve iz članka 8. stavka 1. točke (c) alineje (v) Uredbe (EU) br. 1305/2013

Inovacije

Jedan od ciljeva PRR je stvoriti povoljno okruženje za promicanje inovacija u ruralnom području. Inovacije u kontekstu ruralnog razvoja mogu biti tehnološki, ali i ne-tehnološke, organizacijske ili društvene. U Hrvatskoj inovacije se mogu temeljiti na novim, ali i na tradicijskim praksama u geografskom ili okolišnom kontekstu, širenjem znanja i pristupa inovacijama. Inovacijski potencijal je ključ za opće usvajanje novog proizvoda, prakse, usluga, procesa proizvodnje ili organizacije te dokazuje svoju korisnost u praksi. Privatni sektor je tehnološki slab zbog malog obujma i niskog ulaganja u inovacije. S obzirom na trenutnu nisku razinu inovacija među ruralnim dionicima u Republici Hrvatskoj, nedostatka formalnog obrazovanja i znanja o inovativnim praksama i procesima, posebna pozornost u programiranju je usmjerena za rješavanje ovog problema na odgovarajući način, kako kroz tipove operacija koje direktno potiču inovacije i ostale operacije koje mogu biti inovativne. Operacije u okviru Mjera M01 i M02 će izravno poduprijeti inovacije na horizontalnoj razini kroz sve prioritete PRR.

Ovaj će se cilj direktno poduprijeti mjerom M16. Potrebno je motivirati ruralne poduzetnike da investiraju u inovacije, surađuju s istraživačkim sektorom, povećaju produktivnost i na kraju, diverzificiranjem gospodarstva stvaraju i održavaju više radnih mjesta u poljoprivredno, prehrambenom i šumarskom sektoru. Inovacije, ne samo u pogledu novih proizvoda, nego i procesa, usluga, tehnologija i ideja igrat će ključnu ulogu u smjeru modernizacije i povećanja produktivnosti. Osnivanje i rad operativnih skupina u Europskom inovacijskom partnerstvu smanjit će jaz između poljoprivrednih praksi i istraživanja, promicanjem inovativnih rješenja i uvođenje inovacija u praksi. Zajednička suradnja i zajednički rad na inovativnim rješenjima, zajedničkim izazovima rezultirat će boljom razmjenom informacija, znanja i sredstava za proizvodnju ili preradu zajedničkih proizvoda u poljoprivredi, šumarstvu i prehrambenom sektoru, čime se rješavanje nekoliko ključnih izazova i potreba ruralne ekonomije u Hrvatskoj, s obzirom veličinu poljoprivrednih gospodarstava, ovisnosti o posrednicima, niska produktivnost i visoki troškovi prepreka su uvođenju inovacija za pojedince. Poljoprivrednici, proizvođači hrane i šumari u Hrvatskoj mogu razvijati nove proizvode i testirati nove prakse, procese i tehnologije kako bi povećali broj, raznovrsnost i kvalitetu poljoprivrednih i šumarskih proizvoda te proizvoda prerade hrane za tržište. Da bi se osigurala korist za cijeli sektor, rezultati u području razvoja inovacija će se širiti razmjenom znanja unutar EU-a i trećih zemalja.

Mjere koje sadrže operacije koje će direktno stimulirati razvoj inovacija su:

Mjera M04 - Ulaganja u fizičku imovinu – financirat će se investicije koje uključuju uvođenje novih tehnologija u proizvodnji i novih metoda prerade i skladištenja poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

Mjera M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstva i poslovanja - poticanje novih sudionika će doprinijeti generacijskoj obnovi poljoprivrednog sektora te će na taj način stvoriti povoljnije okruženje i za inovacije. Poticanjem nepoljoprivrednih aktivnosti u ruralnim područjima će se stvoriti povoljnije okruženje za eko-društvene inovacije budući da nepoljoprivredne aktivnosti mogu imati jaki inovativni naboj.

Mjera M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima – poticat će se inovativnih procesi u strateškom planiranju razvoja i implementacije na ruralnim područjima. Inovativne tehnologije i prakse u pružanju lokalnih osnovnih usluga poticat će se kroz ciljane investicije.

Mjera M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma – poticat će se investicije uvođenja naprednih tehnologija i inovativnih pristupa sječi drva, pre-industrijskoj preradi drva i marketingu šumskih proizvoda.

Mjera M09 - Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača - razvojem i primjenom inovacija bit će

dostupno zajedničko korištenje resursa, opreme i novih procesa.

Mjera M19 - Potpora za LEADER lokalni razvoj - sve Lokalne razvojne strategije sadrže integrirana i inovativna rješenja za lokalne probleme. Poticanje suradnje olakšat će prijenos i razvoj inovativnih praksi.

Operacija unutar Mjere M03- Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu mogu također pridonijeti inovacijama te istraživanju, inovacije pridonose osiguravanju kontinuiteta proizvodnje i kvalitete.

Okoliš

Okoliš je središnja horizontalna tema koja utječe na sva prioritetna područja uključena u PRR. Iskorištavanje potencijala jedinstvenih krajobraznih vrijednosti i biološke raznolikosti u Hrvatskoj predstavlja strateški izbor za PRR, provedba većeg dijela odabranih mjera u strategiji stavlja snažan naglasak na zaštitu okoliša, posebice poljoprivredno-okolišnih mjera. Posebni tipovi operacija u Mjerama 1 i 2 osiguravaju učinkoviti prijenos znanja i pružanje savjeta poljoprivrednicima o višestrukoj sukladnosti, poljoprivredno okolišnim i klimatskim mjerama, ekološkoj poljoprivredi te privatnim šumo-posjednicima o održivom upravljanju šumama. Viša razina znanja će podići svijest o zaštiti okoliša, povećanje stupnja zaštite prirodnih resursa i biološke raznolikosti, poboljšanje zaštite voda i razumijevanje mogućih utjecaja (pozitivnih i negativnih) poljoprivrede i gospodarenja šumama na okoliš. Sudjelovanje na tečajevima i demonstracijskim aktivnostima će biti obavezno za sve korisnike poljoprivredno okolišnih i klimatskih mjera te poljoprivrednika koji se bave ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom.

Operacije u okviru Mjere M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti, Mjera M 11 - Ekološki uzgoj te Mjera M 13 - Plaćanja područjima s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima su izravno usmjerene na zaštitu okoliša i očuvanje biološke raznolikosti.

Sljedeće mjere također doprinose ovom međusektorskom cilju:

Mjera M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu - kroz poticanje sudjelovanja u određenim shemama kvalitete s višim standardima zaštite okoliša.

Mjera M04 - Ulaganja u fizičku imovinu – prioritet će imati ulaganja u povećanje učinkovitosti na okoliš poljoprivrednih gospodarstava i prehrambene industrije. Prednost će imati operacije za pravilno gospodarenje gnojivom u zaštićenim područjima i na Natura 2000 područja u podmjeri 4.4. Operacije za šumske infrastrukture će doprinijeti održivom upravljanju šumskim zemljištem.

Mjera M05 - Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima.

Mjera M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima - ulaganja u malu infrastrukturu koji se odnose na sustav vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda izravno će doprinijeti ciljevima EU o zaštiti okoliša i poboljšanju lokalnih uvjeta zaštite okoliša.

Mjera M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma - poslovi će doprinijeti zaštiti tla, vode i zraka, očuvanje biološke raznolikosti i unapređenja, očuvanja i obnove posebnih staništa i prirodnih krajolika, uključujući područja NATURA 2000. Korištenje ekološki prihvatljivih tehnologija i strojeva smanjuje oštećenja tla, zagađenje vode i ispušnih plinova, a modernizacija i ekološki prihvatljive tehnologije u pre-industrijske prerade drva smanjuje negativan utjecaj na okoliš.

Mjera M09 - Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača - povezana proizvodnja i opskrba kroz njihovo osnivanje i rad imat će pozitivan utjecaj na zaštitu okoliša.

Mjera M16 - Suradnja - inovacije, pilot projekti i razvoj novih tehnologija u poljoprivredi i šumarstvu mogu izravno doprinijeti zaštiti okoliša, prirodnih resursa i biološke raznolikosti, zaštite voda i potencijalnih utjecaja poljoprivrede na okoliš.

Mjera 17 - Upravljanje rizicima

Mjera M19 - Potpora za LEADER lokalni razvoj - Lokalne razvojne strategije moraju podići svijest o zaštiti okoliša te sadržavati praktične mjere za smanjenje štetnih posljedica na okoliš te mjere kojima će se pridonositi njegovoj zaštiti.

Klimatske promjene prilagodba i ublažavanje

Klimatske promjene prilagodba i ublažavanje je ugrađen u prioritete PRR i važna je obveza za Ministarstvo poljoprivrede.

Neki operacije u okviru Mjera 10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti, Mjera M11 – Ekološki uzgoj i izravno su usmjereni na ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbu.

Neki tipovi operacija u sljedećim mjerama pridonijet će prilagodbi klimatskim promjenama i ublažavanju:

Mjera M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu - usvajanje uspostavljenih standarda kvalitete doprinijet će ublažavanju klimatskih promjena.

Mjera M04 - Ulaganja u fizičku imovinu – posebni tipovi operacija će poticati ulaganja u poboljšanje energetske učinkovitosti, smanjenje emisija metana iz poljoprivredne proizvodnje, posebno iz stočarstva; povećanje proizvodnje i mobilizaciju OIE te aktivnosti usmjerene na sprječavanje negativnih utjecaja klimatskih promjena.

Mjera M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstva i poslovanja - investicije koje se odnose na energetsku učinkovitost, ublažavanja klimatskih promjena i prilagodbe, osobito u kontekstu ulaganja u restrukturiranje gospodarstava potpomognute „start-up“ potporom za mlade poljoprivrednike.

Mjera M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima - klimatske prilagodbe za poplave, suše, tuče, toplinske valova i davanje prednosti klimatski otpornoj ruralnoj infrastrukturi i uslugama koje trebaju biti uključeni u Strategije lokalnog razvoja i mora im se dati prednost u odabiru intervencija po potrebi.

Mjera M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma - obnovom degradiranih oblika šume poboljšat će se šumski ekosustav, te ublažiti klimatske promjene. Korištenje ekološki prihvatljivih strojeva, alata i opreme za radove u sječi šuma i pre-industrijskoj preradi drva te povećanje proizvodnje i uporabe drvne biomase pomoći će u smanjenju emisije stakleničkih plinova.

Mjera M09 - Uspostavljanje skupina i organizacija proizvođača - centralizacija nabave i razvoj kratkih lanaca opskrbe lokalnih tržišta rezultirat će smanjenjem logistike, skladištenja i troškova prijevoza, čime se smanjuje emisija ugljičnog dioksida.

Mjera M013 - Plaćanja područjima s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima

Mjera M016 - Suradnja - operacije s naglaskom na održivo upravljanje u šumarstvu i poljoprivredi mora pridonijeti prilagodbi klimatskim promjenama i njihovom ublažavanju.

Mjera M017 – Mjera Upravljanje rizicima pridonosi ostvarenju međusektorskih ciljeva vezanih uz klimatske promjene i okoliš smanjenje rizika vezanih uz klimatske promjene i ovisnosti poljoprivredne proizvodnje na vremenske uvjete.

Mjera M019 - Potpora za LEADER lokalni razvoj –Lokalne razvojne strategije odabirom operacija LAG-ovi će doprinijeti prilagodbi i ublažavanju negativnih posljedica klimatskih promjena (posebno usmjerenih na održive izvore energije i korištenje "zelene" energije).

Pozornost treba posvetiti smjernicama komisije o projektu Osvješćivanje o klimatskim promjenama u razvoju politike ruralnog razvoja nakon 2013. godine potporom za osvješćivanje o procesu klimatskih promjena.

Potporama za mjere M01 i M02, prijenos znanja i savjetodavna služba , o poljoprivredno okolišnim i klimatskim mjerama te Kyoto protokolu o gospodarenju šumama za privatne šumoposjednike doprinijet će

se tom procesu.

5.4. Sažeta tablica logike intervencije u kojoj su prikazani prioriteti i fokus područja odabrana za PRR, kvantificirani ciljevi te kombinacija mjera koje će se primjenjivati za ostvarenje tih vrijednosti, uključujući planirane rashode (tablica se automatski generira iz podataka navedenih u odjeljcima 5.2. i 11.)

Prioritet 1				
Fokus područje	Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.	Planirani rashodi	Kombinacija mjera
1A	T1: postotak izdataka na temelju članaka 14., 15. i 35. Uredbe (EU) br. 1305/2013 u odnosu na ukupne izdatke za PRR (fokus područje 1A)	1,80%		M01, M02, M16
1B	T2: ukupan broj operacija suradnje za koje je dodijeljena potpora u okviru mjere suradnje (članak 35. Uredbe (EU) br. 1305/2013) (skupine, mreže/klasteri, pilot-projekti…) (fokus područje 1B)	109,00		M16
1C	T3: ukupan broj sudionika kojima je pružena izobrazba u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) br. 1305/2013 (fokus područje 1C)	41.999,00		M01
Prioritet 2				
Fokus područje	Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.	Planirani rashodi	Kombinacija mjera
2A	T4: postotak poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru PRR-a za ulaganja u restrukturiranje ili modernizaciju (fokus područje 2A)	0,78%	454.377.647,06	M01, M02, M04, M06, M16, M18
2B	T5: postotak poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru PRR-a za plan razvoja poslovanja / ulaganja za mlade poljoprivrednike (fokus područje 2B)	0,43%	54.339.869,28	M01, M02, M06
2C+	Ukupno ulaganje u modernizaciju tehnologija, strojeva, alata i opreme (EUR)	86.364.908,00	64.528.336,14	M04, M08
	Ukupna duljina (re)konstruirane šumske infrastrukture (km)	430,00		
Prioritet 3				
Fokus područje	Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.	Planirani rashodi	Kombinacija mjera
3A	T6: postotak poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za sudjelovanje u programima kvalitete, lokalnim tržištima i kratkim lancima opskrbe te proizvođačkim skupinama/organizacijama (fokus područje 3A)	0,63%	104.165.359,48	M01, M03, M04, M09, M16
3B	T7: postotak poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u programima upravljanja rizicima (fokus područje 3B)	3,54%	174.791.020,56	M05, M17
Prioritet 4				
Fokus područje	Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.	Planirani rashodi	Kombinacija mjera
4A (poljoprivreda)	T9: postotak poljoprivrednog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju kojima se podupiru bioraznolikost i/ili krajobrazi (fokus područje 4A)	7,68%	605.632.205,46	M01, M02, M04, M10, M11, M13
4B (poljoprivreda)	T10: postotak poljoprivrednog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju radi boljeg gospodarenja vodama (fokus područje 4B)	5,18%		
4C (poljoprivreda)	T12: postotak poljoprivrednog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju radi boljeg gospodarenja tlom i/ili sprečavanja erozije tla (fokus područje 4C)	5,18%		
4A (šumarstvo)	T8: postotak šuma / drugih šumskih područja za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju kojima se podupire bioraznolikost (fokus područje 4A)	0,25%	51.998.871,75	M01, M02, M08
4B (šumarstvo)	T11: postotak šumskog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju radi boljeg gospodarenja vodama (fokus područje 4B)	0,25%		
4C (šumarstvo)	T13: postotak šumskog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju radi boljeg gospodarenja tlom i/ili sprečavanja erozije tla (fokus područje 4C)	0,25%		
Prioritet 5				
Fokus područje	Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.	Planirani rashodi	Kombinacija mjera
5C	T16: ukupno ulaganje u proizvodnju obnovljive energije (EUR) (fokus područje 5C)	161.237.647,06	94.055.294,12	M04

5D	T17: postotak grla stoke na koji se odnose ulaganja u stočarstvo s ciljem smanjenja emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka (fokus područje 5D)	3,71%	89.310.000,00	M04, M10
	T18: postotak poljoprivrednog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju s ciljem smanjenja emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka (fokus područje 5D)	0,91%		
5E	T19: postotak poljoprivrednog i šumskog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju koji pridonose sekvestraciji ili pohrani ugljika (fokus područje 5E)	0,92%	17.232.600,00	M10
Prioritet 6				
Fokus područje	Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.	Planirani rashodi	Kombinacija mjera
6A	T20: radna mjesta stvorena u projektima za koje je dodijeljena potpora (fokus područje 6A)	2.014,00	134.818.674,46	M06, M08
6B	T21: postotak ruralnog stanovništva obuhvaćenog strategijama lokalnog razvoja (fokus područje 6B)	39,63%	333.423.077,94	M07, M19
	T22: postotak ruralnog stanovništva koje ima koristi od poboljšanih usluga/infrastruktura (fokus područje 6B)	29,78%		
	T23: radna mjesta stvorena u projektima za koje je dodijeljena potpora (Leader) (fokus područje 6B)	180,00		

5.5. Opis savjetodavnog kapaciteta s ciljem osiguravanja odgovarajućih savjeta te potpore za regulatorne zahtjeve i za aktivnosti koje se odnose na inovacije kako bi se pokazale mjere poduzete u skladu člankom 8. stavkom 1. točkom (c) alinejom (vi) Uredbe (EU) br. 1305/2013

Specifične aktivnosti predviđene kako bi se osigurala nesmetana provedba programa i dostupnost dostatnog broja savjetodavnih kapaciteta o regulatornim zahtjevima i postupcima koji se odnose na inovacije su kako slijedi:

Da bi se osigurala glatka i učinkovita provedba programa, izgradnju specifičnih sposobnosti i aktivnosti obuke za djelatnika Upravljačkog tijela i Agencija za plaćanja će se financirati kroz Program mjerom Tehničke pomoći, temeljem detaljne analize potreba za obrazovanjem i stalnom samoprocjenom djelatnika u cilju boljeg izobrazbe u odgovarajućem trenutku u skladu s provedbenim fazama (vidi 15.6). Dosljedna provedba, ažurirane informacije za potencijalne korisnike i odgovarajuća tijela o mogućnostima financiranja, potrebne postupke i uvjete koje moraju ispunjavati, kao i specifične tehničke smjernice o provedbi pod uvjetom da se potencijalnim korisnicima i korisnicima po mjeri i na razini mjera osigura puno poštivanje svih potrebnih zahtjeva.

Programi obuke i komunikacijska strategija podliježu određenoj procjeni tijekom provedbe Programa kako bi se omogućila pravovremena prilagodbu i nadogradnja. Sve informacije će biti u potpunosti dostupne na web stranici Programa i putem lokalnih ureda, kao i kroz više prilagođen i ciljanih informativnih kampanja. Potencijalni korisnici će podnositi prijave elektroničkim putem u četiri regionalna ureda Agencije za plaćanja u Splitu, Osijeku, Rijeci i Bjelovaru sa sjedištem u Zagrebu. Nadalje, podaci će se putem županijskih odjela za poljoprivredu i njihovih razvojnih agencija, kao dobro organizirane mreže odgovarajućih tijela u cijeloj Hrvatskoj služit će kao kanal za distribuciju svih osnovnih informacija o programu.

Osim Upravljačkog tijela i Agencije za plaćanja, informacije korisnicima će biti osigurana od strane savjetodavne službe (specijaliziranog tijela osnovana od strane Ministarstva poljoprivrede, koja djeluje kao javna ustanova za konzultantske usluge u poljoprivredi, ruralnom razvoju , ribarstvo i unapređenje gospodarenja šumama i šumskom zemljištu šumoposjednika), koji je zadužen za pružanje savjeta i znanja na području višestruke sukladnosti, te će pružiti osnovne informacije o mogućnostima i uvjetima koje je potrebno ispuniti za odabrane mjere iz Programa. Da savjetodavna služba bila u mogućnosti dati točne i stručne informacije potencijalnim korisnicima, Upravljačko tijelo i Agencija za plaćanja će organizirati redovite vodiče i treninge za savjetodavnu službu.

Stalni treninzi su planiran za savjetnike savjetodavne službe, kako bi se pratiti kontinuirano napretka novih tehnika i tehnologija.

Savjetodavna služba je specijalizirana javna ustanova savjetodavne aktivnosti u poljoprivredi, ruralnom razvoju, ribarstvu i gospodarenja šumama za šumoposjednike i djeluje putem središnjeg ureda u Zagrebu i 113 poslovnica koje se nalaze u svim hrvatskim županijama. Trenutačno, 240 stručnih savjetnika radi u službi u ispostavama i sjedištu, uključujući 29 savjetnika za šumarstvo. Osnovne djelatnosti savjetnika jesu prijenos znanja i informacija u poljoprivredi, i povezivanje dionika u razvoju ruralnih područja kao ključnih čimbenika za razvoj, rast, konkurentnost i održivost poljoprivrede, a time i razvoj vitalnost ruralnih područja.

Djelatnici savjetodavne specijalizirani su i imaju iskustvo u pružanju prijenosa znanja u sljedećim područjima:

- tehnološka i tehnička poboljšanja gospodarstava i pružanje stručne pomoći poljoprivrednicima s ciljem povećanja dobiti od poljoprivredne djelatnosti i dopunskih djelatnosti na poljoprivrednim gospodarstvima;
- pružanje stručnih savjeta, uputa i praktičnih demonstracija iz područja poljoprivrede u cilju predstavljanja novih tehnologija i tehnika, kao i metode za upravljanje i prijenos znanja i vještina potrebnih za razvoj i očuvanje vrijednosti ruralnih područja i održivi razvoj poljoprivrede;
- Višestruka sukladnost i ozelenjavanje;
- sudjelovanje i priprema razvojnih planova za poljoprivredna gospodarstva (investicijski programi, poslovni planovi, programi za razvoj ruralnih područja i sl);
- promicanje znanja u poljoprivredi s ciljem očuvanja biološke i krajobrazne raznolikosti u interesu sela i ruralnih područja;
- poticanje i pomoć u osnivanju i radu različitih oblika udruživanja poljoprivrednika;
- širenje informacija i objavljivanja za potrebe razvoja poljoprivrede i ruralnih područja;
- organiziranje, praćenje i prikupljanje podataka o pojavi štetnih organizama u biljnoj proizvodnji;
- nadzor u integriranoj proizvodnji, te organizacija i provedba obrazovanja i osposobljavanja u području poljoprivrede i ruralnog razvoja;
- održivo upravljanje šumskim ekosustavima, uključujući savjete o Natura 2000 i svih relevantnih obveza iz Direktive 92/43/EEZ i Direktive 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2009. o očuvanju divljih ptica (kodificirana verzija) (SL L 20, 26.1.2010.), kako je zadnje izmijenjena i dopunjena Direktivom Vijeća 2013/17/EU od 13. svibnja 2013. o prilagodbi određenih direktiva u području okoliša zbog pristupanja Republike Hrvatske (SL L 158, 10.6.2013.) (u daljnjem tekstu: Direktiva 2009/147/EZ) i Okvirne direktive o vodama;
- Ublažavanje i prilagodba klimatskih promjena; smjernice Kyoto protokolom gospodarenja šumama i Land Use Change;
- savjetovanje o novim poboljšanim procesima, tehnikama i tehnologijama za povećanje produktivnosti i učinkovitosti u šumarstvu;
- upravljanje uobičajenim vrstama rizika šumoposjednika i upravitelja šumama (nepovoljnih klimatskih događaja, šumski požari, biljne bolesti koje ugrožavaju ekosustav, štetnici i ekološki incidenti);
- savjeti o sigurnosti u šumarstvu i sječi drva.

Savjetodavna služba je tijelo u sklopu Ministarstva poljoprivrede, Upravljačkog tijela Programa ruralnog razvoja, kao što je utvrđeno Zakonom o savjetodavnoj službi i Odluci Vlade Republike Hrvatske (NN 50/12, 148/13). Godišnji proračun za savjetodavnu službu raspoređuje iz sredstava osiguranih u državnom proračunu Ministarstva poljoprivrede. Nadzor ispunjavanja zajedničkih uvjeta savjetodavne službe kao tijela u nadležnosti je Ministarstva poljoprivrede, a dužnosti i zadaće savjetodavne službe obavljaju se isključivo u ime Ministarstva poljoprivrede kao što je opisano u članku 4. svoga Statuta.

S obzirom da savjetodavna služba ima kapacitete i iskustvo u području poljoprivrede i šumarstava, a dobro je geografski raspoređena na cijelom području Hrvatske neki tipovi operacija u okviru mjere 1 kao i usluge savjetovanja programirane u mjeri M02 bit će vođenje od strane savjetodavne službe. To će osigurati brzu provedbu tih mjera i dostupnost na cijelom ruralnom području i uspostavu zajedničkog standarda i kvalitete usluge.

Sredstva za NRM također će uključivati i EIP mrežu, te će poslužiti kao dodatna potpora u promicanju inovacija u poljoprivredi i prerađivačkom sektoru kao što je opisano u odjeljku 17.

6. PROCJENA EX-ANTE UVJETA

6.1. Dodatne informacije

Sve značajne informacije uključene su u prethodnim poglavljima.

6.2. Ex ante uvjeti

Primjenjivi ex-ante uvjeti na nacionalnoj razini	Primjenjivi ex-ante uvjeti ispunjeni: da/ne/djelomično	Ocjena ispunjenosti	Prioriteti/Fokus područja	Mjere
G1) Antidiskriminacija: Postojanje administrativnih kapaciteta za provedbu i primjenu antidiskriminacijskih zakona i antidiskriminacijske politike Unije u području ESI fondova	ne	Sukladno procjeni ispunjavanja kriterija	6B	M01, M19, M07
G2) Spolna jednakost: postojanje administrativnih kapaciteta za provedbu i primjenu zakona o jednakosti spolova i politike povezane s jednakošću spolova Unije u području ESI fondova.	djelomično	Sukladno procjeni ispunjavanja kriterija	6B, 6A	M19, M07, M01, M06
G3) Invalidnost: Postojanje administrativnog kapaciteta za provedbu i primjenu Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD) u području ESI fondova u skladu s Odlukom Vijeća 2010/48/EZ	ne	Sukladno procjeni ispunjavanja kriterija	6B, 6A	M06, M19, M07
G4) Javna nabava: Postojanje mjera za djelotvornu primjenu zakonodavstva Unije o javnoj nabavi u području ESI fondova.	djelomično	Sukladno procjeni ispunjavanja kriterija	2A, 6B, 5C	M01, M16, M19, M04, M08, M07, M06
G5) Državne potpore: Postojanje mjera za učinkovitu primjenu propisa Unije o državnim potporama u području ESI fondova.	ne	Sukladno procjeni ispunjavanja kriterija	P4, 5C, 6B, 2A, 3A, 1A, 5D, 1C, 6A, 3B, 5E, 1B, 2B	M20, M18, M13, M01, M08, M10, M06, M05, M09, M17, M03, M04, M19, M07, M11, M16
G6) Zakonodavstvo o okolišu povezano s procjenom utjecaja na okoliš i strateškom procjenom okoliša: postojanje mjera za djelotvornu primjenu zakonodavstva Unije u području okoliša koje se odnosi na procjenu utjecaja na okoliš i stratešku procjenu okoliša.	da	Sukladno procjeni ispunjavanja kriterija	P4, 2A, 3A, 6A, 5C, 5E, 5D	M07, M11, M08, M16, M06, M10, M13, M04
P3.1) Sprečavanje rizika i upravljanje rizikom: postojanje nacionalnih ili regionalnih procjena rizika za upravljanje katastrofama pri čemu se vodi računa o prilagodbi na klimatske promjene	ne	Sukladno procjeni ispunjavanja kriterija	3B	M17, M05

P4.1) Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (DPEU): na nacionalnoj razini uspostavljeni su standardi dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta zemljišta iz glave VI. poglavlja I. Uredbe (EU) 1306/13	da	Sukladno procjeni ispunjavanja kriterija	P4	M10, M11, M13
P4.2) Minimalni zahtjevi u vezi s gnojivima i proizvodima za zaštitu bilja: minimalni zahtjevi u vezi s gnojivima i proizvodima za zaštitu biljaa iz glave III. poglavlja I. članka 28. Uredbe (EU) 1305/2013 definirani su na nacionalnoj razini	da	Sukladno procjeni ispunjavanja kriterija	P4	M10, M11, M13
P4.3) Drugi značajni nacionalni standardi: u smislu glave III. poglavlja I. članka 28. Uredbe (EU) br. 1305/2013 definirani su značajni obvezni nacionalni standardi	da	Sukladno procjeni ispunjavanja kriterija	P4	M10, M11, M13
P5.2) Vodni sektor: postojanje a) politike određivanja cijene vode koja daje prikladne poticaje korisnicima da učinkovito koriste vodne resurse i b) prikladnog doprinosa različitih načina korištenja voda u povratu troškova vodnih usluga, po stopi koja je utvrđena u odobrenom planu upravljanja vodnim područjima za ulaganja podržana u okviru programa.	da	Sukladno procjeni ispunjavanja kriterija	5A	M4
P5.3) Energija iz obnovljivih izvora: provedene su radnje za promicanje proizvodnje i distribucije obnovljivih izvora energije	da	Sukladno procjeni ispunjavanja kriterija	5C	M04, M06, M07, M16

Primjenjivi ex-ante uvjeti na nacionalnoj razini	Kriteriji	Kriteriji ispunjeni (DA/NE)	Poveznica (ako su ispunjeni) [poveznica prema strategijama, pravnim aktima ili drugim relevantnim dokumentima]	Ocjena ispunjenosti
G1) Antidiskriminacija:postojanje administrativnih kapaciteta za provedbu i primjenu antidiskriminacijskih zakona i antidiskriminacijske politike Unije u području ESI fondova	G1.a) Mjere usklađene s institucionalnim i pravnim okvirom država članica za sudjelovanje tijela odgovornih za promicanje jednakog postupanja prema svim osobama tijekom pripreme i provedbe programa, uključujući pružanje savjeta o jednakosti u sklopu aktivnosti povezanih s ESI fondovima.	ne	Zakon o suzbijanju diskriminacije (NN 85/08 i 112/12) Zakon o ravnopravnosti spolova (NN 82/08) Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje 2013-2016 - Članovi PRR MC	S ciljem sprječavanja diskriminacije sve relevantne institucije bile su uključene u proces programiranja, javnu raspravu te će biti uključene u provedbu programa, kao članovi Odbora za praćenje. - Članovi PRR MC (poglavlje 15.2)
	G1.b) Mjere za osposobljavanje osoblja zaposlenog u tijelima koja sudjeluju u upravljanju i nadzoru ESI fondova u području antidiskriminacijskog zakonodavstva i politike Unije.	ne	Nacionalni program zaštite i promicanja ljudskih prava za razdoblje 2013-2016	Nacionalni program pruža mogućnost usavršavanja te će se koristiti za treninge tijela uključenih u upravljanje i kontrolu suzbijanja diskriminacije.
G2) Spolna jednakost: postojanje administrativnih kapaciteta za provedbu i primjenu zakona o jednakosti spolova i politike povezane s jednakošću spolova Unije u području ESI fondova.	G2.a) Mjere usklađene s institucionalnim i pravnim okvirom država članica za uključivanje tijela odgovornih za jednakost spolova tijekom pripreme i provedbe programa, uključujući savjetovanje o jednakosti spolova u sklopu aktivnosti povezanih s ESI fondovima.	da	Nacionalna politika za ravnopravnost spolova za razdoblje 2011-2015 (NN 88/11)	Predstavnici tijela nadležnog za ravnopravnost spolova bit će članovi MC. Ovaj kriterij je zadovoljen u Partnerskom sporazumu.
	G2.b) Mjere za osposobljavanje osoblja zaposlenog u tijelima koja sudjeluju u upravljanju i nadzoru ESI fondova u području zakonodavstva o jednakosti spolova i politike povezane s ravnopravnošću spolova Unije te uključivanjem načela jednakosti spolova.	ne	Nacionalna politika za ravnopravnost spolova za razdoblje 2011-2015 (NN 88/11)	Ciljano prilagođeno usavršavanje djelatnika uključenih u provedbu ESI fondova još nije razvijeno.
G3) Invalidnost: postojanje administrativnih kapaciteta za provedbu i primjenu Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD) u području ESI fondova u skladu s Odlukom Vijeća 2010/48/EZ	G3.a) Mjere usklađene s institucionalnim i pravnim okvirom država članica namijenjene savjetovanju s tijelima zaduženima za zaštitu prava osoba s invaliditetom i uključivanje tih tijela ili predstavničkih organizacija osoba s invaliditetom ili pak drugih zainteresiranih strana u tijek pripreme i provedbe programa.	ne	Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom 2007-2015 (NN 63/07)	Operativni plan koji bi trebao doprinijeti učinkovitijem praćenju provedbe Nacionalne strategije je u postupku pripreme.
	G3.b) Mjere za osposobljavanje osoblja zaposlenog u tijelima koja sudjeluju u upravljanju ESI fondovima na području primjenjivog prava i politike Unije i država članica koji se odnose na osobe s invaliditetom i nadzoru nad tim fondovima, uključujući dostupnost i praktičnu primjenu Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom sukladno, prema potrebi, zakonodavstvu Unije i država članica.	ne	Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom 2007-2015 (NN 63/07)	Operativni plan će uključivati kontinuirane, specifične i tematske edukacije i druge oblike informiranja u vezi UNCRPD državnih i javnih tijela koja su uključena u provedbu Operativnog plana, kao i upravljanje i kontrolu ESI fondova.

	G3.c) Mjere namijenjene osiguravanju praćenja provedbe članka 9. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom u vezi s ESI fondovima u okviru pripreme i provedbe programa.	ne	Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom 2007-2015 (NN 63/07)	Ministarstvo socijalne politike i mladih (MSPY) zaduženo je za praćenje provedbe Nacionalne strategije i Operativnog plana (kada se usvoje), koji također uključuju obveze u svezi s člankom 9. UNCRPD. Operativni plan će uključivati aktivnosti koje će biti sufinancirane kroz ESI fondove kao što je planirano od strane svakog odgovornog i provedbenog tijela, koje će jednom godišnje izvješćivati MSPY u pogledu ispunjavanja svojih obveza, uključujući i obveze u svezi s člankom 9. UNCRPD. MSPY će sukladno relevantnom EU i nacionalnom zakonodavstvu pristupati ispunjavanju svojih obveza.
G4) Javna nabava: postojanje mjera za djelotvornu primjenu zakonodavstva Unije o javnoj nabavi u području ESI fondova.	G4a) Mjere za djelotvornu primjenu pravila Unije o javnoj nabavi odgovarajućim mehanizmima.	da	Učinkovito provođenje i primjena Direktive Europskog parlamenta i Vijeća 2004/18 /EZ od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka za sklapanje ugovora o javnim radovima, ugovora o javnoj nabavi robe te ugovora o javnim uslugama (SL L 134, 30.04.2004.) i Direktive 2004/17 /EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 31. ožujka 2004. o usklađivanju postupaka nabave subjekata koji djeluju u sektoru vodnog gospodarstva, energetskom i prometnom sektoru te sektoru poštanskih usluga (SL L 134, 30.04.2004.) osigurano kroz Zakon o javnoj nabavi (NN 90/2011, NN 83/2013)	Institucionalni okvir za učinkovitu provedbu javne nabave je uspostavljen. Ovaj kriterij je zadovoljen u Partnerskom sporazumu
	G4.b) Mjere kojima se osigurava transparentan postupak dodjele ugovora.	da	Učinkovito provođenje i primjena Direktive 2004/18 /EZ i 2004/17 /EZ osigurano kroz Zakon o javnoj nabavi (NN 90/2011, NN 83/2013)	Ovaj kriterij je zadovoljen u Partnerskom sporazumu.
	G4.c) Mjere za osposobljavanje i širenje informacija za zaposlenike uključene u provedbu ESI fondova.	ne	Učinkovito provođenje i primjena Direktive 2004/18 /EZ i 2004/17 /EZ osigurano kroz Zakon o javnoj nabavi (NN 90/2011, NN 83/2013)	Akcijski plan za ovaj zahtjev naveden je u Partnerskom sporazumu.
	G4.d) Mjere kojima se osiguravaju administrativni kapaciteti za provedbu i primjenu pravila Unije o javnoj nabavi.	ne	Učinkovito provođenje i primjena Direktive 2004/18 /EZ i 2004/17 /EZ osigurano kroz Zakon o javnoj nabavi (NN 90/2011, NN 83/2013)	Akcijski plan za ovaj zahtjev naveden je u Partnerskom sporazumu. Odgovarajuće mjere za administrativne kapacitete za provedbu PRR (npr. izrada vodiča, izobrazba) o primjeni PP pravila bit će pružena svim tijelima uključenim u PRR.
G5) Državne potpore: postojanje mjera za učinkovitu primjenu propisa Unije o državnim potporama u području ESI fondova.	G5.a) Mjere za djelotvornu primjenu pravila Unije o državnim potporama.	ne	Zakon o državnim potporama (NN 47/14)	Akcijski plan za ovaj uvjet naveden je u Partnerskom sporazumu.
	G5.b) Mjere za osposobljavanje i širenje informacija za zaposlenike uključene u provedbu ESI fondova.	ne	Zakon o državnim potporama (NN 47/14)	Akcijski plan za ovaj zahtjev naveden je u Partnerskom sporazumu.
	G5.c) Mjere kojima se osiguravaju administrativni kapaciteti za provedbu i primjenu pravila Unije o državnim potporama.	ne	Zakon o državnim potporama (NN 47/14)	Provodit će se specifični treninzi za ABER i *de minimis* za provedbu PRR.

G6) Zakonodavstvo o okolišu povezano s procjenom utjecaja na okoliš i strateškom procjenom okoliša: postojanje mjera za djelotvornu primjenu zakonodavstva Unije u području okoliša koje se odnosi na procjenu utjecaja na okoliš i stratešku procjenu okoliša.	G6.a) Mjere za djelotvornu primjenu Direktive 2011/92/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 13.prosinca 2011. o procjeni učinaka određenih javnih i privatnih projekata na okoliš (SL L 26, 28.01.2012.) (EIA) i Direktive 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća o procjeni utjecaja na okoliš i strateškoj procjeni okoliša;	da	Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13) Pravilnik o procjeni utjecaja na okoliš (NN 64/08, 67/09) Uredba o informiranju i sudjelovanju javnosti i zainteresirane javnosti u pitanjima zaštite okoliša (NN 64/08) Uredba o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa (NN 64/08) Pravilnik o povjerenstvu za stratešku procjenu (NN 70/08)	Zakon o zaštiti okoliša osigurava ispunjenje EIA i SEA Direktiva. Ovaj kriterij je zadovoljen u Partnerskom sporazumu.
	G6.b) Mjere za osposobljavanje i širenje informacija za zaposlenike uključene u provedbu direktiva o procjeni utjecaja na okoliš i strateškoj procjeni okoliša.	da	IPA 2010 projekt tehničke pomoći "Jačanje kapaciteta SEA na regionalnoj i lokalnoj razini", projekt CARDS 2003 "Procjena utjecaja na okoliš - smjernice i obuka" Nacionalni program za Hrvatsku u okviru programa IPA - Pomoć u tranziciji i izgradnja institucija za 2010. godinu (u izgradnji civilnog društva)	Ovaj kriterij je zadovoljen u Partnerskom sporazumu.
	G6.c) Mjere kojima se osiguravaju dostatni administrativni kapaciteti.	da	IPA 2010 projekt tehničke pomoći "Jačanje kapaciteta za SEA, na regionalnoj i lokalnoj razini"	Ovaj kriterij je zadovoljen u Partnerskom sporazumu.
P3.1) Sprečavanje rizika i upravljanje rizikom: postojanje nacionalnih ili regionalnih procjena rizika za upravljanje katastrofama pri čemu se vodi računa o prilagodbi na klimatske promjene	P3.1.a) Uspostavlja se nacionalna ili regionalna procjena rizika sa sljedećim elementima: opis procesa, metodologije, metoda i neosjetljivih podataka koji se koriste za procjenu rizika, kao i kriterija utemeljenih na riziku za određivanje prioriteta ulaganja;	ne	Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN 73/97) Metodologija za procjenu štete nastale od elementarnih nepogoda (NN 96/98) Zakon o zaštiti i spašavanju (NN 174/04, 79/07, 38/09, 127/10)	Postojeća regulativa, odnosno Zakon o zaštiti i spašavanju i Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda samo navodi nadležno tijelo za rješavanje katastrofa u Republici Hrvatskoj. Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda je nadležan za prirodne katastrofe u poljoprivrednoj proizvodnji.
	P3.1.b) Uspostavlja se nacionalna ili regionalna procjena rizika sa sljedećim elementima: opis mogućih razvoja događaja s jednim ili više rizika;	ne	Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN 73/97) Metodologija za procjenu štete nastale od elementarnih nepogoda (NN 96/98) Zakon o zaštiti i spašavanju (NN 174/04, 79/07, 38/09, 127/10)	Postojeća regulativa, odnosno Zakon o zaštiti i spašavanju i Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda samo navodi nadležno tijelo za rješavanje katastrofa u Republici Hrvatskoj.
	P3.1.c) Uspostavlja se nacionalna ili regionalna procjena rizika sa sljedećim elementima: uzimanje u obzir nacionalne strategije za prilagodbu na klimatske promjene, gdje je to primjereno.	ne	Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN 73/97) Metodologija za procjenu štete nastale od elementarnih nepogoda (NN 96/98) Zakon o zaštiti i spašavanju (NN 174/04, 79/07, 38/09, 127/10)	Postojeća regulativa, odnosno Zakon o zaštiti i spašavanju i Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda samo navodi nadležno tijelo za rješavanje katastrofa u Republici Hrvatskoj.
P4.1) Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (DPEU): na nacionalnoj	P4.1.a) Standardi dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta određeni	da	Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15)	Višestruka sukladnost uključuje sljedeće uvjete i

razini uspostavljeni su standardi dobrih poljoprivrednih i okolišnih uvjeta zemljišta iz glave VI. poglavlja I. Uredbe (EU) 1306/13	su u nacionalnim zakonima te navedeni u programima			odredbe: dobre poljoprivredne i okolišne uvjete (GAEC) i obavezne zahtjeve za upravljanje (SMR). Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i SMR-ovi definirani su Pravilnikom o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15) koji je donesen na temelju Zakona o državnoj potpori u poljoprivredi i ruralnom razvoju (NN 80/13)
P4.2) Minimalni zahtjevi u vezi s gnojivima i proizvodima za zaštitu bilja: minimalni zahtjevi u vezi s gnojivima i proizvodima za zaštitu bilja iz glave III. poglavlja I. članka 28. Uredbe (EU) 1305/2013 definirani su na nacionalnoj razini	P4.2.a) Minimalni zahtjevi u vezi s gnojivima i proizvodima za zaštitu bilja iz glave III. poglavlja I. Uredbe (EU) 1305/2013 navedeni su u programu	da	Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15)	Zahtjevi koji se odnose na korištenje gnojiva i sredstava za zaštitu bilja propisani su Pravilnikom o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15).
P4.3) Ostali značajni nacionalni standardi: u smislu glave III. poglavlja I. članka 28. ove Uredbe definirani su značajni obvezni nacionalni standardi	P4.3.a)Značajni obvezni nacionalni standardi navedeni su u programu.	da	Pravilnik o integriranoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda (NN 137/13, 59/14)	Poljoprivrednici koji se na dobrovoljnoj osnovi bave integriranom proizvodnjom poljoprivrednih proizvoda rade u skladu s Pravilnikom o integriranoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda.
P5.2) Vodni sektor: postojanje a) politike određivanja cijene vode koja daje prikladne poticaje korisnicima za učinkovito korištenje vodnih resursa i b) prikladnog doprinosa različitih načina korištenja voda u povratu troškova vodnih usluga, po stopi koja je utvrđena u odobrenom planu upravljanja vodnim područjima za ulaganja podržana u okviru programa.	P5.2.a) U sektorima koje podupire EAFRD, država članica osigurava doprinos različitih načina korištenja vode u povratu troškova vodnih usluga prema sektoru u skladu s člankom 9. stavkom 1. Direktive 2000/60/EZ uzimajući u obzir, ako je potrebno, društvene, okolišne i ekonomske učinke povrata kao i zemljopisne i klimatske uvjete u zahvaćenoj regiji ili regijama.	da	Strategija upravljanja vodama (NN 91/08) Zakon o vodama (NN 153/09,130/11, 56/13, 14/14) Zakon o financiranju vodnoga gospodarstva (NN 153/09, 56/13)	Ovaj kriterij se odnosi i na ERDF/CF i EAFRD; no on se smatra ispunjenim za EAFRD i neispunjenim za ERDF/CF. Za EAFRD je važno istaknuti da sukladno članku 23. i 24. Zakona o financiranju vodnoga gospodarstva sljedeća plaćanja se provode u poljoprivrednom sektoru: - naknada za korištenje vode (ERC, C & I), kada se koristi voda iz svojih vlastitih vodozahvatnih struktura; - Cijena vodne usluge (O & M) te naknada za korištenje vode (ERC, C&I), kada se koristi voda iz javnog vodoopskrbnog sustava (rijedak slučaj čak i za mala područja, čest slučaj na otocima); i - Naknada za navodnjavanje (O & M), kada se koristi javni sustav navodnjavanja. U prvom slučaju, kada postoji uređaj za mjerenje vode, osnova za plaćanje je potrošnja. Naknada za korištenje vode se obračunava i plaća na bazi stvarno zahvaćene količine vode (čl. 24. ovoga Zakona definira osnovu za izračun naknade za korištenje vode, što je količina (kubični metar) zahvaćene vode). U slučaju kada ne postoje mjerila vode, paušalni iznos se plaća po površini (ha ili m2) navodnjavanog zemljišta. Svi korisnici sustava za navodnjavanje, bilo da su javni (u vlasništvu županija) ili privatni, dužni su dobiti dozvolu za crpljenje (zahvaćanje) vode. U tom smislu, koncesije ili vodopravne dozvole su potrebne, ovisno o količinskom ograničenju. U okviru koncesija ili vodnih prava, propisani su posebni uvjeti za korištenje voda, koji se, između ostalog, odnose na: - Obvezu instaliranja uređaja za mjerenje, - Obveza vođenja evidencije o dnevnim količinama zahvaćene vode, mjereno putem uređaja za mjerenje , u relevantnom registru, te mjesečnog informiranja Hrvatskih voda o količini vode koja se zahvaća, - obvezu provođenja mjera zaštite okoliša, itd. Kao što je navedeno, cijena vode koju plaćaju korisnici sustava navodnjavanja temelji se na cijenama zasnovanima na količini, dajući tako određeni poticaj korisnicima da resurse koriste racionalnije i učinkovitije.

P5.3)Energija iz obnovljivih izvora: provedene radnje za promicanje proizvodnje i distribucije obnovljivih izvora energije	P5.3.a) Postoje transparentni programi potpora, prioritet u pristupu mreži ili zajamčeni pristup i prioritet u otpremi, kao i objavljena standardna pravila u vezi sa snošenjem i podjelom troškova tehničkih prilagodbi u skladu s člankom 14. stavkom 1. i člankom 16. stavcima 2. i 3. Direktive 2009/28/EZ.	da	Zakon o tržištu električne energije (NN 22/13) Tarifni sustav za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (NN 63/12) Pravilnik o stjecanju statusa povlaštenog proizvođača električne energije (NN 67/70) Tarifni sustav za proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije i kogeneracije (NN 33/07) Mrežna pravila (NN 36/06) Opći uvjeti za opskrbu energijom (NN 14/06)	Vlasti RH smatraju da je potrebno sekundarno zakonodavstvo uspostavljeno. Ovaj kriterij je zadovoljen u Partnerskom sporazumu.
	P5.3.b) Država članica usvojila je nacionalni akcijski plan za obnovljivu energiju u skladu s člankom 4. Direktive 2009/28/EZZ Europskog parlamenta i Vijeća od 23. travnja 2009. o promicanju uporabe energije iz obnovljivih izvora te o izmjeni i kasnijem stavljanju izvan snage direktiva 2001/77/EZ i 2003/30/EZ (SL L 140, 05.06.2009.).	da	Nacionalni akcijski plan za obnovljive izvore	Plan je usvojen od strane Vlade Republike Hrvatske dana 16. listopada 2013. Ovaj kriterij je zadovoljen u Partnerskom sporazumu.

6.2.1. Popis radnji koje će se poduzeti za opće ex ante uvjete

Primjenjiva ex-ante uvjeti na nacionalnoj razini	Neispunjeni kriteriji	Aktivnosti koje će se poduzeti	Rok	Tijela odgovorna za ispunjenje
G1) Antidiskriminacija: Postojanje administrativnih kapaciteta za provedbu i primjenu antidiskriminacijskih zakona i antidiskriminacijske politike Unije u području ESI fondova	G1.a) Mjere usklađene s institucionalnim i pravnim okvirom država članica za sudjelovanje tijela odgovornih za promicanje jednakog postupanja prema svim osobama tijekom pripreme i provedbe programa, uključujući pružanje savjeta o jednakosti u sklopu aktivnosti povezanih s ESI fondovima.	Upravljačka tijela će uključivati tijela odgovorna za promicanje borbe protiv diskriminacije i jednake mogućnosti u Odbore za praćenje za ESI OP. Naime, predstavnici Ureda za ravnopravnost spolova i Ureda za ljudska prava i prava nacionalnih manjina, te predstavnici pravobranitelja u Hrvatskoj i predstavnici civilnog društva će biti uključeni u MC.	31. prosinca 2015.	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije Ministarstvo rada i mirovinskog sustava
	G1.b) Mjere za osposobljavanje osoblja zaposlenog u tijelima koja sudjeluju u upravljanju i nadzoru ESI fondova u području antidiskriminacijskog zakonodavstva i politike Unije.	Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina u suradnji s Državnom školom za javnu upravu i tijela nadležna za upravljanje i kontrolu ESI fondova će razviti programe edukacije za djelatnike tijela ESI fondova. Programi obuke će biti predviđeni u novom planu suzbijanja diskriminacije.	30. prosinca 2016.	Ured za ljudska prava i prava nacionalnih manjina je odgovoran za izradu Plana o suzbijanju diskriminacije
G2) Spolna jednakost: postojanje administrativnih kapaciteta za provedbu i primjenu zakona o jednakosti spolova i politike povezane s jednakošću spolova Unije u području ESI fondova.	G2.b) Mjere za osposobljavanje osoblja zaposlenog u tijelima koja sudjeluju u upravljanju i nadzoru ESI fondova u području zakonodavstva o jednakosti spolova i politike povezane s ravnpravnošću spolova Unije te uključivanjem načela jednakosti spolova.	Plan obuke o pravu i politici ravnopravnosti spolova za djelatnike uključene u provođenje ESI fondova na svim relevantnim razinama.	30. prosinca 2016.	Ministarstvo rada i mirovinskog sustava
G3) Invalidnost: Postojanje administrativnih kapaciteta za provedbu i primjenu Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom (UNCRPD) u području ESI fondova u skladu s Odlukom Vijeća 2010/48/EZ	G3.a) Mjere usklađene s institucionalnim i pravnim okvirom država članica namijenjene savjetovanju s tijelima zaduženima za zaštitu prava osoba s invaliditetom i uključivanje tih tijela ili predstavničkih organizacija osoba s invaliditetom ili pak drugih zainteresiranih strana u tijek pripreme i provedbe programa.	Upravljačka tijela će uključiti predstavnike tijela i nevladine organizacije zadužene za zaštitu prava osoba s invaliditetom u Odbor za praćenje za ESI OP. Naime, bit će uključeni predstavnici Ministarstva socijalne politike i mladih, pravobraniteljica za osobe s invaliditetom, ali i predstavnici civilnog društva.	30. prosinca 2015.	Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije Ministarstvo rada i mirovinskog sustava Ministarstvo socijalne politike i mladih
	G3.b) Mjere za osposobljavanje osoblja zaposlenog u tijelima koja sudjeluju u upravljanju ESI fondovima na području primjenjivog prava i politike Unije i država članica koji se odnose na osobe s invaliditetom i nadzoru nad tim fondovima, uključujući dostupnost i praktičnu primjenu Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom sukladno, prema potrebi, zakonodavstvu Unije i država članica.	Ministarstvo socijalne politike i mladih u suradnji s nacionalnomm Školom za javnu upravu i upravljačka tijela za ESI fondove razvit će trening programe za djelatnike ESI upravljačkih tijela. Trening programi će biti predviđeni u Operativnom planu provedbe Nacionalne Strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom 2016-2020.	30. prosinca 2015.	Ministarstvo socijalne politike i mladih
	G3.c) Mjere namijenjene osiguravanju praćenja provedbe članka 9. Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom u vezi s ESI fondovima u okviru pripreme i provedbe programa.	Upravljačka tijela će uključivati tijela nadležna za zaštitu prava osoba s invaliditetom u Odbor za praćenje za ESI OP. Naime, bit će uključeni predstavnici Ministarstva socijalne politike i mladih, pravobraniteljica za osobe s invaliditetom, ali i predstavnici civilnog društva.	30. prosinca 2015.	Ministarstvo regionalnog razvoja i EU fondova Ministarstvo rada i mirovinskog sustava Ministarstvo socijalne politike i mladih
	G4.c) Mjere za osposobljavanje i širenje informacija za zaposlenike uključene u provedbu ESI fondova.	Izrada novog plana treninga o javnoj nabavi za djelatnike tijela ESIF 2014. - 2020. Postavljanje operativne mreže stručnjaka i koordinatora za javnu	30. lipnja 2015.	Ministarstvo regionalnog razvoja i EU fondova

G4) Javna nabava: postojanje mjera za djelotvornu primjenu zakonodavstva Unije o javnoj nabavi u području ESI fondova.		nabavu.		
	G4.d) Mjere kojima se osiguravaju administrativni kapaciteti za provedbu i primjenu pravila Unije o javnoj nabavi.	Novi PP stručnjaci za javnu nabavu trebaju se zaposliti u središnjem tijelu za javnu nabavu, kako bi se osigurala učinkovita i redovita prijava putem javne nabave u ESIF programe i projekte.	30. studenog 2015.	Ministarstvo gospodarstva
G5) Državne potpore: Postojanje mjera za učinkovitu primjenu propisa Unije o državnim potporama u području ESI fondova."	G5.a) Mjere za djelotvornu primjenu pravila Unije o državnim potporama.	Uspostava središnjeg elektroničkog upisnika o državnim potporama u središnje tijelo o državnim potporama koje povezuje sve vrste potpore i uvođenje popratnog sustava vrednovanja	1. srpnja 2016.	Ministarstvo financija
	G5.b) Mjere za osposobljavanje i širenje informacija za zaposlenike uključene u provedbu ESI fondova.	Priprema treninga za strategiju/plan koji se odnose na državne potpore,uspostava operativne mreže stručnjaka i koordinatora za državne potpore.	30. lipnja 2015.	Ministarstvo financija Ministarstvo regionalnog razvoja i EU fondova
	G5.c) Mjere kojima se osiguravaju administrativni kapaciteti za provedbu i primjenu pravila Unije o državnim potporama.	Potrebno dodatno zaposliti stručnjake za državnu potporu u Ministarstvu financija (jedinica državne potpore)	30. rujna 2015.	Ministarstvo financija

6.2.2. Popis radnji koje će se poduzeti za opće ex ante uvjete povezane s prioritetom

Primjenjiva ex-ante uvjetovanost na nacionalnoj razini	Neispunjeni kriteriji	Akcije koje će se provesti	Rok	Tijela odgovorna za ispunjenje
P3.1) Sprečavanje rizika i upravljanje rizikom: postojanje nacionalnih ili regionalnih procjena rizika za upravljanje katastrofama pri čemu se vodi računa o prilagodbi na klimatske promjene	P3.1.a) Uspostavlja se nacionalna ili regionalna procjena rizika sa sljedećim elementima: opis procesa, metodologije, metoda i neosjetljivih podataka koji se koriste za procjenu rizika, kao i kriterija utemeljenih na riziku za određivanje prioriteta ulaganja;	Priprema nacionalne procjene rizika Odluka Vlade Uspostava radne skupine za glavne procjene rizika (mRAWG) Priprema procjene rizika i mapiranje metodologije informiranja javnosti	31. prosinca 2015.	Vlada Republike Hrvatske Državna uprava za zaštitu i spašavanje Ovaj kriterij je zadovoljen u Partnerskom sporazumu
	P3.1.b) Uspostavlja se nacionalna ili regionalna procjena rizika sa sljedećim elementima: opis mogućih razvoja događaja s jednim ili više rizika;	Identifikacija rizika Analiza rizika Analiza višestrukog rizika Procjena rizika Matrica rizika i mapiranje rizika	31. prosinca 2015.	Državna uprava za zaštitu i spašavanje Ministarstva iz Vladine odluke Ovaj kriterij je zadovoljen u Partnerskom sporazumu
	P3.1.c) Uspostavlja se nacionalna ili regionalna procjena rizika sa sljedećim elementima: uzimanje u obzir nacionalne strategije za prilagodbu na klimatske promjene, gdje je to primjereno.	Uzeti u obzir prilagodbe klimatskim promjenama u proces procjene rizika.	31. prosinca 2015.	Državna uprava za zaštitu i spašavanje Ministarstva iz odluke Vlade Ovaj kriterij je zadovoljen u Partnerskom Sporazumu

7. OPIS OKVIRA ZA PROCJENU OSTVARENJA POSTIGNUĆA

7.1. Pokazatelji

Prioritet	Primjenjivo	Pokazatelj i mjerna jedinica, prema potrebi	Cilj 2023. (a)	Prilagodba doplata (b)	Ključna etapa 2018. % (c)	Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c
P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama	X	Broj poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru PRR-a za ulaganja u restrukturiranje ili modernizaciju (fokus područje 2a) + gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru PRR-a za plan razvoja poslovanja / ulaganja za mlade poljoprivrednike (fokus područje 2B)	2.827,00		22%	621,94
	X	Ukupni javni rashodi P2 (EUR)	573.245.852,48		20%	114.649.170,50
P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te	X	Ukupni javni rashodi P3 (EUR)	278.956.380,04		35%	97.634.733,01
	X	Broj poljoprivrednih gospodarstva koja primaju potporu za sudjelovanje u programima kvalitete, lokalnim tržištima / kratkim lancima opskrbe te proizvođačkim skupinama (fokus područje 3A)	1.462,00		22%	321,64

upravljanje rizikom u poljoprivredi	X	Broj poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u programima upravljanja rizicima (fokus područje 3B)	8.267,00		40%	3.306,80
P4: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom	X	Poljoprivredno zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju kojima se pridonosi bioraznolikosti (ha) (fokus područje 4A) + poboljšava gospodarenje vodama (ha) (fokus područje 4B) + poboljšava gospodarenje tlom i/ili sprečava erozija tla (ha) (fokus područje 4C)	98.644,00		75%	73.983,00
	X	Ukupni javni rashodi P4 (EUR)	657.631.077,11		50%	328.815.538,56
P5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru	X	Broj operacija ulaganja u uštedu energije i energetsku učinkovitost (fokus područje 5B) + u proizvodnju obnovljive energije (fokus područje 5C)	796,00		20%	159,20
	X	Ukupni javni rashodi P5 (EUR)	200.597.894,12		20%	40.119.578,82
	X	Poljoprivredno i šumsko zemljište kojim se upravlja radi poticanja sekvestracije/pohrane ugljika (ha) (fokus područje 5E) + poljoprivredno zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju čiji je cilj smanjenje emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka (ha) (fokus područje 5D) + navodnjavano zemljište na	12.460,00		23%	2.865,80

		kojemu se prelazi na učinkovitiji sustav navodnjavanja (ha) (fokus područje 5A)				
P6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima	X	Ukupni javni rashodi P6 (EUR)	468.241.752,40		12%	56.189.010,40
	X	Broj operacija za koje je dodijeljena potpora radi poboljšanja temeljnih usluga i infrastruktura u ruralnom područjima (fokus područja 6B i 6C)	1.387,00		12%	166,44
	X	Stanovništvo obuhvaćeno LAG-ovima (fokus područje 6B)	1.427.724,00		60%	856.634,40

7.1.1. P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama

7.1.1.1. Broj poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru PRR-a za ulaganja u restrukturiranje ili modernizaciju (fokus područje 2a) + gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru PRR-a za plan razvoja poslovanja / ulaganja za mlade poljoprivrednike (fokus područje 2B)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 2.827,00

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 22%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 621,94

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Iskustva iz IPARD razdoblja u mjerama o investicijama čvrst su temelj za predviđanje točnosti početka provedbe mjera Prioriteta 2 i realnih procjena ključnih etapa. Pravilnici su trenutačno u postupku pripreme i akreditacije, imajući također u vidu iskustva Agencije za plaćanja u ovom području. Interesi potencijalnih korisnika ovih mjera anketirani su kroz istraživanje javnog mnijenja provedenog od strane Ministarstva poljoprivrede između 01.srpnja 2013. i 01.rujna 2013.godine. Specifične sektorske analize će dovesti do intenzivne kampanje vezane uz informiranje u ciljanim područjima, prije i tijekom objave poziva, kako bi podigle razinu informiranosti u područjima gdje je IPARD iskustvo malo ili nedostaje. Savjetodavna služba je aktivno širila informacije na neformalnoj *ad hoc* razini. Budući da pojedine operacije, posebice za mala gospodarstva, imaju kratkotrajnu provedbu, ova vrsta ključne etape je nešto viša nego ona financijske naravi. Navedena analiza je poduprla identifikaciju ciljeva i ključnih etapa.

7.1.1.2. Ukupni javni rashodi P2 (EUR)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 573.245.852,48

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 20%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 114.649.170,50

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Ključna etapa određena je na temelju uspješne provedbe IPARD mjera i rasporeda provedbe poziva na dostavu prijedloga projekata s nekoliko poziva godišnje objavljenih za posebne pod-mjere unutar provedbenog razdoblja. Međutim, obzirom da je pažnja bila posvećena realnom vremenskom okviru za završetak projekata, koji će se kretati od kratkog do srednjeg trajanja kada je riječ o utvrđivanju izvedivih i realnih financijskih pokazatelja vezanih uz ovaj prioritet. Trend konsolidacije gospodarstva unutar SWOT analize pruža jasne pokazatelje o interesima potencijalnih korisnika koji su predmet potpore informacijske kampanje. Uporaba mrežnog sustava prijave i znatnog smanjenja administrativnog tereta kada je riječ o ugovaranju, također će doprinijeti točnosti provedbe navedenih mjera. Smjernice o ključnim pitanjima će biti pružene korisnicima, kao što su javna nabava ili njihova odgovornost u radnjama smanjenja ključnih rizika kako bi se dosegle ključne etape.

7.1.2. P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi

7.1.2.1. Ukupni javni rashodi P3 (EUR)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 278.956.380,04

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 35%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 97.634.733,01

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Zrelost projekta razminiranja i provedbe mjere M05 u 2014-2015 dozvolila je realnu identifikaciju graničnih vrijednosti. Kada je riječ o krajnjim ciljevima upravljanja rizicima, zbog prirode mjere M05, bit će ih potrebno revidirati. Kada je riječ o djelatnostima promocije programa kvalitete, kratkih lanaca opskrbe i skupina proizvođača, u obzir je uzet trenutni manjak iskustva u Republici Hrvatskoj, kao što je očito pokazano u SWOT analizi. Međutim, specifične i ciljane djelatnosti informiranja o podizanju svijesti planirani su za potencijalne korisnike i posvećene prenošenju znanja kako bi se potaknuli novi oblici pridruženih djelatnosti kako bi se dosegle ciljane ključne etape.

7.1.2.2. Broj poljoprivrednih gospodarstva koja primaju potporu za sudjelovanje u programima kvalitete, lokalnim tržištima / kratkim lancima opskrbe te proizvođačkim skupinama (fokus područje 3A)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 1.462,00

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 22%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 321,64

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Nedavni interes u programima kvalitete, koji su dokazani brojem proizvoda u procesu prepoznavanja na nacionalnoj i EU razini, te prepoznata visoka vrijednost hrvatske tradicijske proizvodnje doprinijet će ispunjavanju ovih ciljeva. Dosljedno povećanje proizvodnje temeljene na ekološkom uzgoju i uspjeh nacionalnih shema potpore u prošlost će također biti relevantni u određivanju graničnih vrijednosti. Specifične djelatnosti kojima se potiče svijest o prednostima skupina proizvođača čiji članovi mogu biti poljoprivredna gospodarstva, te informacije o postupku registracije zavisno o svakom sektoru trebale bi doprinijeti postupnom podizanju svijesti, no u obzir su uzete i negativne povijesne konotacije među mnogim poljoprivrednicima. Predviđeno je, da će također biti privlačno poljoprivrednicima u ekološkom uzgoju i novim sudionicima kako bi se u drugoj polovici razdoblja provedbe ostvarilo ciljeve.

7.1.2.3. Broj poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u programima upravljanja rizicima (fokus područje 3B)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 8.267,00

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 40%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 3.306,80

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Osim nekih posebnih slučajeva unutar mjere M05, upravljanje rizicima u Republici Hrvatskoj ima stabilnu tradiciju u pretpristupnom razdoblju kroz potporu politikama sprečavanja rizika na regionalnoj i nacionalnoj razini kroz doprinose premijama osiguranja. Očekuje se značajan rast interesa zbog viših stopa potpore i povećanja svijesti o rizicima promjene klime.

7.1.3. P4: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom

7.1.3.1. Poljoprivredno zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju kojima se pridonosi bioraznolikosti (ha) (fokus područje 4A) + poboljšava gospodarenje vodama (ha) (fokus područje 4B) + poboljšava gospodarenje tlom i/ili sprečava erozija tla (ha) (fokus područje 4C)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 98.644,00

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 75%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 73.983,00

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Interes za ekološki uzgoj i mjere koje podupiru manje razvijenih područja na nacionalnoj razini u Republici Hrvatskoj bile su uspješne prethodno ovom programskom razdoblju pružaju pokazatelje potencijalnog interesa i podizanja razine AECM mjera (poljoprivredne, ekološke i klimatske mjere). Nadalje, neformalno širenje informacija od strane Savjetodavne službe o navedenim mjerama na razini pojedinačnog gospodarstva bilo je u tokom prošle godine kako bi se pripremio teren. Specifično određivanje prioriteta za područja Natura 2000 je također uzeto u razmatranje.

7.1.3.2. Ukupni javni rashodi P4 (EUR)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 657.631.077,21

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 32%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 210.441.944,71

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Temeljem provedbe IACS mjera u Republici Hrvatskoj, te nacionalnih shema potpore za manje razvijena područja i ekološki uzgoj, određeni su realni i izvedivi ciljevi i granične vrijednosti. Proizvodnja ekološkog uzgoja bila je procijenjena na povećanje na godišnjoj stopi prosječno kao u posljednjih 5 godina, da bi se ostvarili ciljevi plaćanja. Međutim, zbog kompleksnosti procesa akreditacije za nove mjere, potrebno je osigurati točne i jasne obveze svim korisnicima, te poduzimati unakrsne provjere. Jednako tako, zbog

manjka iskustva u provedbi AECM mjera u Republici Hrvatskoj, raspored provedbe je proveden oprezno, a početak će se primjenjivati od 2015.godine. Potpora provedbi bit će obvezno osposobljavanje i prenošenje znanja za AECM korisnike i ugovaranje AECM praćenje kao dio aktivnosti vrednovanja u Evaluacijskom planu.

7.1.4. P5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru

7.1.4.1. Poljoprivredno i šumsko zemljište kojim se upravlja radi poticanja sekvestracije/pohrane ugljika (ha) (fokus područje 5E) + poljoprivredno zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju čiji je cilj smanjenje emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka (ha) (fokus područje 5D) + navodnjavano zemljište na kojemu se prelazi na učinkovitiji sustav navodnjavanja (ha) (fokus područje 5A)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 12.460,00

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 23%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 2.865,80

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Ključna etapa identificirana je s obzirom na manjak iskustva u provedbi ovih tipova mjera u Republici Hrvatskoj, te obrazloženom rasporedu provedbe mjera.

7.1.4.2. Broj operacija ulaganja u uštedu energije i energetsku učinkovitost (fokus područje 5B) + u proizvodnju obnovljive energije (fokus područje 5C)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 796,00

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 20%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 159,20

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Ključna etapa definirana je s obzirom na raspored planirane provedbe za specifične tipove operacija i objavljivanje javnih poziva, kao i procjena provedbenih rizika u smislu vremenskog okvira za provedbu i završetak širok spektar operacija s kratkim i srednjim trajanjem unutar ovog fokusg područja.

7.1.4.3. Ukupni javni rashodi P5 (EUR)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 200.597.894,12

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 20%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 40.119.578,82

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Investicije u proizvodnju energije iz obnovljivih izvora dio su nacionalne strategije i obveze da se 20% energije proizvede iz obnovljivih izvora, koji su planirani za 2020, te pružaju primjeren okvir, koji mora praćen potporom ciljane kampanje informiranja o prilikama koje pruža PRR. Nadalje, na ovom polju su predviđene specifične savjetodavne usluge i radnje prikazivanja aktivnosti kako bi se povećala svijest o iskoristivosti u drugoj polovici programa. Kada je riječ o djelatnostima u mjerama koje se tiču šumarstva, a nisu bile prihvatljive unutar IPARD-a, ključna etapa bila je primjereno identificirana. Međutim, trajne konzultacije i dobivene povratne informacije o mjerama s dionicima u šumarstvu koordiniranih kroz Radnu skupinu, javno mnijenje dobiveno ‘’na terenu’’ (djelomično pokazano u anketi Istraživanja javnog mnijenja provedenog od strane Ministarstva poljoprivrede između 01.srpnja 2013. i 01.rujna 2013.) te trendovi u ivesticijama koje se tiču šumarstva izvan IPARD-a pokazale su primjerenu razinu zrelosti u utvrđivanju ključnih etapa.

7.1.5. P6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima

7.1.5.1. Broj operacija za koje je dodijeljena potpora radi poboljšanja temeljnih usluga i infrastruktura u ruralnom područjima (fokus područja 6B i 6C)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 1.387,00

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 12%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 166,44

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Mjere koje su se odnosile na pružanje osnovnih usluga i lokalne infrastrukture unutar IPARD-a pokazale su čvrst sustav koji pruža osnovu za implementaciju. Međutim, obzirom da je potrebno izabrati vrijeme za provedbu CLLD pristupa, širok raspon operacija srednjeg trajanja također mogu biti financirane kroz ovaj prioritet, kao i različitih kapaciteta jedinica lokalne samouprave, uspostavljeni su realni i izvedivi ciljevi. Činjenica da LAG-ovi unutar IPARD-a nisu imali ulogu u određivanju i provedbi operacija je također uzeta u obzir.

7.1.5.2. Ukupni javni rashodi P6 (EUR)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 468.241.752,40

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 12%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 56.189.010,29

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Iskustvo LAG-ova unutar IPARD-a pruža naznake za utvrđivanje ključne etape. Međutim, broj LAG-ova i stanovništvo obuhvaćeno istim je nedovoljno. Zbog toga, pod-mjera 19.1 mora biti dovršena prije nego daljnja provedba može započeti. Budući da će većina sredstava na raspolaganju biti za provedbu LDS-a svakog sastavljenog LAG-a, potrebno je duže razdoblje pripreme, što je i uzeto u obzir pri identifikaciji ključnih etapa.

7.1.5.3. Stanovništvo obuhvaćeno LAG-ovima (fokus područje 6B)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 1.427.724,00

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 60%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 856.634,40

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Navedeni cilj je identificiran obzirom na planiranu provedbu pod-mjera vezanih za LAG-ove i planirano povećanje broja LAG-ova. U obzir je također uzeta činjenica kako su nedovoljna sredstva bila na raspolaganju unutar IPARD-a da bi se financirali potencijalni LAG-ovi 2007-2013 tako da realne i izvedive ključne etape mogu biti dostignute.

7.2. Alternativni pokazatelji

Prioritet	Primjenjivo	Pokazatelj i mjerna jedinica, prema potrebi	Cilj 2023. (a)	Prilagodba doplata (b)	Ključna etapa 2018. % (c)	Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c
P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama	X	Broj korisnika (gospodarstava) koji dobivaju potporu za pokretanje poduzeća za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava	5.318,00		15%	797,70
P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi	X	Površina (ha) razminiranog poljoprivrednog zemljišta	5.000,00		85%	4.250,00
P5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u	X	Ukupne investicije u proizvodnji obnovljivih izvora energije (EUR)	161.237.647,06		12%	19.348.517,65

poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru						

7.2.1. P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama

7.2.1.1. Broj korisnika (gospodarstava) koji dobivaju potporu za pokretanje poduzeća za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava (fokus područje 2A)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 5.318,00

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 15%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 797,70

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Navedena ključna etapa definirana je obzirom da je potpuna provedba poslovnog plana uvjet za konačno plaćanje (završne operacije koje su izračunate) i zapravo takva provedba će vjerojatno trajati nekoliko godina.

7.2.2. P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi

7.2.2.1. Broj operacija potpore investicijama u preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda (fokus područje 3A)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 434,00

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 22%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 95,48

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

ključna etapa je određena na temelju uspješne provedbe IPARD mjere 103 i rasporeda provedbe natječaja, s nekoliko poziva objavljenih u razdoblju provedbe. Međutim, pozornost je posvećena realnom vremenskom okviru za zatvaranje projekata u uspostavi. Smjernice za korisnike moraju biti postavljene po ključnim pitanjima i njihovim odgovornostima za ublažavanje rizika u ostvarivanju ključne etape.

7.2.2.2. Površina (ha) razminiranog poljoprivrednog zemljišta(fokus područje 3B)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 5.000,00

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 85%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 4.250,00

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Razminiranje poljoprivrednog zemljišta jedan je od strateških ciljeva postavljenih unutar Programa. Približno 30% alokacije unutar P3 posvećeno je ovom cilju. Republika Hrvatska namjerava ispuniti ovu obvezu do kraja 2018.godine poštujući Konvenciju iz Ottawe na kojoj se Republika Hrvatska obvezala da će ukloniti minska polja do 01.ožujka 2019.godine. Razlika od 15% u odnosu na konačni cilj izračuna ključne etape uzima u obzir činjenicu da samo potpuno završene operacije mogu biti uračunate.

7.2.3. P4: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom

7.2.3.1. Broj plaćanja (ha) za područja s ograničenjima (fokus područje 4A)

Primjenjivo: Da

Cilj 2023. (a): 422.484,00

Prilagodba doplata (b):

Ključna etapa 2018. % (c): 90%

Apsolutna vrijednost ključne etape (a – b)*c: 380.235,60

Obrazloženje utvrđivanja ključnih etapa:

Područja s prirodnim ograničenjima, određena su Studijom o označavaju područja suočenih sa prirodnim i drugim posebnim ograničenjima u poljoprivredi s izračunima. Broj ha pod ANC područja su unaprijed definirane od strane Studije i relevantne ključna etapa može se smatrati

gotovo kao ciljna vrijednosti.

7.3. Pričuva

Prioritet	Ukupan planirani doprinos Unije (EUR)	Ukupni planirani doprinos Unije (EUR) na koji se primjenjuje pričuva za ostvarenje postignuća	Pričuva na osnovi postignutih rezultata (EUR)	Minimalna pričuva na osnovi postignutih rezultata (najmanje 5 %)	Maksimalna pričuva na osnovi postignutih rezultata (maksimalno 7 %)	Stopa pričuve na osnovi postignutih rezultata
P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama	600.545.085,72	617.311.998,27	37.038.719,90	30.865.599,91	43.211.839,88	6%
P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi	237.632.367,48	244.266.942,00	14.656.016,52	12.213.347,10	17.098.685,94	6%
P4: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom	561.119.748,95	576.785.926,21	34.607.155,57	28.839.296,31	40.375.014,83	6%
P5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru	170.508.210,00	175.268.712,28	10.516.122,73	8.763.435,61	12.268.809,86	6%
P6: Promicanje društvene uključenosti,	401.382.525,80	412.588.921,24	24.755.335,27	20.629.446,06	28.881.224,49	6%

suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima						

8. OPIS ODABRANIH MJERA

8.1. Opis općih uvjeta koji se primjenjuju na više mjera, uključujući prema potrebi definiciju ruralnog područja, osnovne vrijednosti, višestruku sukladnost, planiranu uporabu financijskih instrumenata, planiranu uporabu predujmova i zajedničke odredbe o ulaganjima, uključujući odredbe članaka 45. i 46. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Definicija ruralnog područja

Na razini programa, ruralno se područje definira kao cijelo područje Republike Hrvatske osim upravnih središta četiri grada (Zagreb, Split, Rijeka i Osijek). Ova definicija obuhvaća ukupno 3.217.117 stanovnika (75,08 % od ukupnog broja stanovnika) i 56.164 km² ruralnog područja (99,24 % od ukupne površine Republike Hrvatske).

Korisnici

Popis mogućih korisnika sredstava definiran je za svaku mjeru. Tvrtke koje su u teškoćama u smislu Smjernica Europske unije o državnim potporama u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima za razdoblje 2014.-2020. i u smislu Smjernica Zajednice o državnim potporama za sanaciju i restrukturiranje poduzeća u teškoćama ne mogu biti korisnice sredstava.

Predviđeno korištenje financijskih instrumenata

Upravljačko tijelo zasad još nije odredilo način korištenja financijskih instrumenata. Bez obzira na to, mogućnosti korištenja financijskih instrumenata utvrdit će se tijekom provedbe Programa, u sklopu aktivnosti evaluacije zacrtanih Planom evaluacije, a naročito za mjere koje se odnose na Prioritet 2 i ako se tako predvidi, za izmjene predloženog Programa ruralnog razvoja. Sukladno složenoj procjeni i prethodnoj analizi izvodljivosti financijskih instrumenata, u praksi je teško predvidjeti njihovo operativno korištenje prije 2016. godine.

Prihvatljivi troškovi

Osim prihvatljivih troškova prepoznatih na razini svake mjere/tipa operacije, sljedeći opći troškovi su prihvatljivi: usluge arhitekata, inženjera (uključujući geodete) i konzultanata, kao i naknada za savjetovanja u svrhu ekološke i ekonomske održivosti, uključujući izradu studija izvodljivosti. Navedeni troškovi su prihvatljivi ako su nastali prije podnošenja prijave, ali ne prije 01. siječnja 2014. godine. Studije izvodljivosti ostaju prihvatljivi trošak čak i ako se temeljem njihovih rezultata operacija ne provede.

Opći troškovi ne mogu biti viši od 10% ukupno odobrenih troškova operacije na koju se odnosi.

Neprihvatljivi troškovi

U okviru svih mjera na koje se to odnosi, sljedeći su troškovi neprihvatljivi:

PDV, osim ako nije povrativ u okviru nacionalnog zakonodavstva o PDV-u sukladno članku 69. stavku 3. Uredbe (EU) br. 1303/2013,
ostali porezi, naknade (komunalna i vodna), doprinosi,
kamate,
jednostavna zamjena investicije,

troškovi vezani uz ugovor o najmu, kao što su zakupnina, troškovi refinanciranja kamata, režijski troškovi i troškovi osiguranja,
kupnja prava na poljoprivrednu proizvodnju, prava na plaćanje, kupovina životinja te kupovina i sadnja jednogodišnjeg bilja. Odstupanje od ovoga pravila je kupnja životinja – kao trošak može biti prihvatljiv u slučaju obnove poljoprivrednog proizvodnog potencijala nakon nastalih šteta od elementarnih nepogoda ili prirodnih katastrofa (u skladu s točkom (b) članka 18. stavka 1.),
troškovi nastali prije prijave na natječaj, osim općih troškova.

Rabljena oprema

Korištenje rabljene opreme predviđeno je samo kao iznimka u mjerama M05 i M08 i specificirana je za određene tipove operacija, a sukladno članku 45. stavku 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Primjenjuju se sljedeći uvjeti:

Uvjeti pod kojima se kupnja rabljene opreme može smatrati prihvatljivim troškovima su kako slijedi:

Prodavatelj rabljene opreme podnijet će pisanu izjavu o porijeklu robe i potvrdit će u pisanoj formi da u proteklih 7 godina niti jedan od tih proizvoda nije kupljen sredstvima državne ili EZ potpore;
Cijena takve opreme ne smije biti viša od njene tržišne vrijednosti i mora biti manja od cijene slične nove opreme; i
Oprema mora imati tehničke karakteristike u skladu s potrebama operacije i udovoljavati prihvatljivim normama i standardima.

Neudovoljavanje bilo kojem od navedenih uvjeta, trošak za rabljenu opremu postat će neprihvatljiv.

Korištenje pojednostavljene mogućnosti financiranja

Uz napomenu da se primjenjuju onako kako zahtijeva tip operacije, opcija pojednostavljivanja troškova primjenjuje se sukladno članku 60. stavku 4. Uredbe EU br. 1305/2013, a u skladu sa sljedećim:

Troškovi osoblja: sukladno čl. 68. stavku 2. Uredbe EU br. 1303/2013 za potrebe utvrđivanja troškova osoblja u vezi s provedbom operacije važeća se satnica može izračunati dijeljenjem zadnjega dokumentiranog godišnjeg bruto iznosa troškova plaća s 1 720 sati.

Neizravni troškovi: u skladu s čl. 68. stavkom 1. točkom (b) Uredbe EU br. 1303/2013, primjenjuje se fiksna stopa od 15% prihvatljivih izravnih troškova osoblja.

Putni troškovi: u skladu s čl. 67. stavkom 5. točkom (c) Uredbe EU br. 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih veličina jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika, određena nacionalna naknada po kilometru za osobnu uporabu automobila primjenjivat će se za naknade za prijeđene kilometre u slučaju putovanja automobilom, u skladu s pravilnikom koje je donijelo Ministarstvo financija.

Dnevnice (isključivo za javna tijela): u skladu s čl. 67. stavkom 5. točkom (c) Uredbe 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih veličina jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika, iznosi dnevnica za javna tijela utvrđeni su Odlukom Vlade u skladu s čl. 11 Zakona o proračunu (NN 87/08, izmijenjen u NN 136/12).

Sva ostala plaćanja moraju se potkrijepiti računima i dokumentima koji dokazuju plaćanje ili dokumentima koji su ekvivalentni dokaznim vrijednostima.

Bilo koja druga metodologija koja bi se koristila za pojednostavljene troškovne opcije mora se navesti u podmjerama ili tipovima operacija u skladu s člankom 62. stavkom 2. Uredbe EU br. 1305/2013 i unaprijed utvrditi temeljem poštenog, objektivnog i provjerljivog izračuna te ju mora potvrditi funkcionalno neovisno tijelo.

Isplata predujmova

U skladu s člankom 45. stavkom 4. Uredbe (EU) br. 1305/2013, korisnici potpore u vezi s ulaganjem mogu od nadležnih agencija za plaćanja zatražiti isplatu predujma u visini od 50 % iznosa javne potpore u vezi s ulaganjem ako je ta mogućnost u okviru ovoga Programa.

Isplata predujmova mora biti popraćena uspostavom bankovnog jamstva ili istovjetne vrste jamstva u 100 % vrijednosti iznosa predujma. U slučaju javnih ustanova koje primaju potporu, predujam se isplaćuje općinama, regionalnim vlastima i njihovim udruženjima te javnopravnim tijelima. Nekretnine koje je javno tijelo priložilo kao jamstvo smatraju se jednakima jamstvu iz prvog podstavka, pod uvjetom da to tijelo pristane na plaćanje iznosa pokrivenih jamstvom ako im nije odobreno pravo na primanje predujma.

Predujmovi su predviđeni su za sljedeće mjere/podmjere:

Mjera M04: Ulaganja u fizičku imovinu

Podmjere:

4.1 Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva,

4.2 Potpora za ulaganja u preradu/marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda

4.3 Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva,

4.4 Potpora neproizvodnim ulaganjima vezanim uz postizanje agro-okolišnih i klimatskih ciljeva.

Mjera M05: Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti

Podmjera:

5.2 Potpora za ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima.

Mjera M06: Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja

Podmjera:6.4: Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima

Mjera M07: Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima

Podmjere:

7.2 Potpora ulaganjima u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture, uključujući ulaganja u obnovljive izvore energije i uštedu energije

7.4 Potpora ulaganjima u pokretanje, poboljšanje ili širenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno

stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu

7.5 Potpora ulaganju za javno korištenje u rekreativnu infrastrukturu, turističke informacije i malu turističku infrastrukturu

Mjera M08: Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma

Podmjere:

8.5. Ulaganja u svrhu poboljšanja otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava

8.6. Ulaganja u šumarske tehnologije te u preradu, mobilizacijui marketing šumarskih proizvoda

Mjera M19: LEADER

Podmjera:

19.4: Tekući troškovi i animacija

Procjena utjecaja na okoliš

Kako bi bili prihvatljivi za financijsku potporu iz EPFRR, investicijske operacije u kojima je izgledno da će investicije imati negativan utjecaj na okoliš ulaganju mora prethoditi procjena njezinog očekivanog utjecaja na okoliš u skladu sa Zakonom o zaštiti okoliša (NN 80/13) i Uredbom o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14). Štoviše, u skladu s odredbama Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13), provodi se procjena utjecaja na ekološku mrežu za zahvat ili njegove djelove, a koji bi sami po sebi ili u kombinaciji s drugim zahvatima mogli imati značajan negativni utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost ekološke mreže Natura 2000.

Trajanje obveza i trajnost operacije

Provedene operacije moraju zadržati izvorne ciljeve najmanje pet godina nakon konačne isplate potpore ili unutar vremenskog roka naznačenog u pravilima o državnoj potpori.

Korisnici potpore iz mjera M10 i M11, kao što je definirano Pravilnikom, moraju se obvezati na izvršenje obveza sljedećih pet godina. Odstupanje od tog pravila je moguće samo u sljedećim situacijama:

- viša sila ili izvanredne okolnosti u skladu s člankom 2. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1306/2013;

- izmjene relevantnih obveznih standarda, ako okvir novih obveza ili uvjeta nadilaze one navedene u opisu mjere, kao što je navedeno u članku 48. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Temeljni standardi i višestruka sukladnost

Glede višestruke sukladnosti, relevantni obvezni standardi postavljeni u Poglavlju I, Glava VI Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskoga parlamenta i Vijeća određeni su nacionalnim zakonodavstvom: Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15).

Relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti u Hrvatskoj su određeni sukladno članku 4. stavku 1. točki (c) alineji (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskoga parlamenta i Vijeća i izravno se primjenjuju.

Relevantni minimalni zahtjevi za gnojiva i proizvode za zaštitu bilja utvrđeni Zakonom o održivoj uporabi

pesticida (NN 14/14).

8.2. Opis prema mjeri

8.2.1. M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)

8.2.1.1. Pravna osnova

Članak 14. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirana uredba Komisije (EU) br. 807/2014 od 11. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i uvođenju prijelaznih odredbi.

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 808/2014 od 17. srpnja 2014. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

8.2.1.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

Svrha stručnog osposobljavanja i prijenosa znanja, specifični treninzi, održive prakse, agro-okolišna pitanja i inovacije od vitalne su važnosti za promicanje gospodarskog rasta i razvoja ruralnih područja u Hrvatskoj. Viša razina obrazovanja pridonijet će podizanju produktivnosti i konkurentnosti, te ekološkoj učinkovitosti poljoprivrednih i šumskih gospodarstava.

Ove aktivnosti su od ključne važnosti za promicanje gospodarskog rasta i razvoja ruralnih područja, poboljšanje održivost, konkurentnost, učinkovitosti poljoprivrednih i šumskih gospodarstava te zaštite okoliša.

Cilj mjere je osigurati specifičnu obuku za poljoprivrednike nositelje poljoprivrednog gospodarstva kao i zaposlenike u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru te osposobljavanje mladih poljoprivrednika. Navedeno će doprinijeti povećanju korištenja novih metoda proizvodnje temeljene na rezultatima istraživanja i razvoja, inovativnih praksi, konkurentnosti gospodarstava, udruživanja, kao i boljem razumijevanju zaštite i očuvanja prirode i krajobraza, čime se izravno doprinosi rješavanju potrebe 1. povećanje stupnja stručne osposobljenosti, informiranosti te prijenosa znanja te potrebe 4. unaprjeđenje gospodarenja šumama. Specifične aktivnosti obuke i prijenosa znanja su obvezne za one koji primaju potporu kroz paket mjera poljoprivreda okoliš i klimatski uvjeti, obuhvaćajući Potrebu 16 i ekološki uzgoj. Kroz mjeru će se također podupirati demonstracijske aktivnosti putem kojih će se u praksi pokazati primjena najnovijih tehnologija, održive i inovativne prakse u sektoru poljoprivrede.

Ova mjera će kroz aktivnosti prijenosa znanja doprinijeti poboljšanju produktivnosti i konkurentnosti u sektoru poljoprivrede, olakšati potpunu usklađenost sa standardima Europske unije, povećati razumijevanje složenih zahtjeva zaštite okoliša, kvalitete i sigurnost hrane te očuvanje biološke raznolikosti.

Potpora se ne odnosi na osposobljavanje i usavršavanje koje čini sastavni dio uobičajenih obrazovnih programa i koji su dio redovitog obrazovanja na srednjoškolskoj i višoj razini.

Doprinos fokus područjima

Ovo je horizontalna mjera koja ima utjecaj na sve prioritete. Iznad svega doprinosi Prioritetu 1 „Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima“ s naglaskom na sljedeće područje 1A „Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima“ i 1C: „Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva“Programirana je s naglaskom na slijedeća fokus područja:

Prioritet 2. "Jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama, s naglaskom na sljedeća fokus područja"

Fokus područje 2A: Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije;

Fokus područje 2B: Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove;

Prioritet 3 "Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom i upravljanje rizikom u poljoprivredi"

Fokus područje 3A: Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija;

Prioritet 4 " Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom ":

Fokus područje 4A: Obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, (uključujući u područjima mreže Natura 2000.i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu) velike prirodne vrijednosti, kao istanje europskih krajobraza;

Fokus područje 4B: Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima;

Fokus područje 4C: Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom;

Prioritet 5 "Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru "

Fokus područje 5C: Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva;

Fokus područje 5D: Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost;

Fokus područje 5E: Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu.

Doprinos međusektorskim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju međusektorskih ciljeva vezanih uz ublažavanje klimatskih promjene i njihove prilagodbe, zaštitu okoliša i inovacije.

Klimatske promjene i njihovo ublažavanje - aktivnosti u okviru ove mjere bit će usmjerene na prijenos znanja i informiranje vezano za prilagodbu klimatskim promjenama i njihovom ublažavanju. U području šumarstva i gospodarena šumama informiranje će se usmjeriti na ostvarenje ciljeva iz Kyotskog protokola.

Zaštita okoliša – viša razina znanja doprinijet će povećanju svijesti o zaštiti okoliša, stupnju zaštite prirodnih resursa i biološke raznolikosti, zaštiti voda te potencijalnim utjecajima (pozitivnim i negativnim) poljoprivrede i gospodarenja šumama na okoliš. Tečajevi i demonstracijske aktivnosti bit će obvezujuće za sve korisnike paketa mjera poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene, kao što je navedeno u Mjeri 10 i za poljoprivrednike koji se bave ekološkom poljoprivrednom proizvodnjom.

Inovacije - učinkoviti prijenos znanja, vještina i informacija je osnovni preduvjet za izgradnju stručne baze, a time i za formiranje pogodnog okruženja za promicanje inovacija u ruralnim područjima. Inovacije u praksi bit će prikazane kroz demonstracijske aktivnosti

8.2.1.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.1.3.1. O_01: Strukovno osposobljavanje za višestruku sukladnost, paket mjera poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene, ekološki uzgoj

Podmjera:

- 1.1 - potpora za strukovno osposobljavanje i aktivnosti stjecanja vještina

8.2.1.3.1.1. Opis vrste operacije

Planirane aktivnosti u okviru ove operacije bit će usmjerene na nedostatak osnovnog znanja o agro-okolišnim pitanjima u Hrvatskoj. Pružanje specifičnih tečajeva i prijenosa znanja putem seminara, radionica te kratkih i ciljanih tečajeva, bit će dio obveznog paketa mjera „Poljoprivreda okoliš i klimatske promjene, te mjere ekološki uzgoj“. Svi korisnici mjera „Poljoprivreda okoliš i klimatski uvjeti“ kao i korisnici mjera „Ekološkog uzgoja“ bit će u obvezi odslušati 18 sati obuke, tijekom prve dvije godine od prijave. U sljedećim godinama, korisnici će odabrati najmanje jedan od niza kratkih seminara ili radionica, ili će koristiti određene demonstracijske aktivnost ili će za određene savjete koristiti usluge mjere M02.

U slučaju sektora šumarstva, prijenos znanja putem seminara i treninga namijenjeni su privatnim vlasnicima šuma.

Ostali poljoprivrednici i privatni šumoposjednici mogu podnijeti zahtjev te na dobrovoljnoj osnovi sudjelovat na ponuđenim edukacijama.

Indikativan ali ne i konačan popis tema tečajeva koji će biti ponuđeni:

- Obveze višestruke sukladnosti;
- Klimatske promjene i njihovo ublažavanje;
- Poljoprivredno-okolišne prakse;
- Održivo gospodarenje šumama;

- Održivo upravljanje tlom;
- Plodored;
- Održivo upravljanje vodama;
- Održive tehnike uzgoja;
- Očuvanje krajobraza.

Ovaj tip operacije će biti proveden od strane Savjetodavne službe, koja je specijalizirana javna ustanova za savjetodavne aktivnosti u poljoprivredi, ruralnom razvoju, ribarstvu i gospodarenju šumama za vlasnike šuma unutar Ministarstva poljoprivrede. U slučaju treninga i seminara o specifičnim potrebama sektora, Savjetodavna služba može ugovoriti vanjske pravne osobe za dotične treninge.

Ovaj tip operacije je financijski programirana pod Prioritetom 4, ali također može značajno doprinijeti fokusa područjima 1A, 1C, 3B, 5A,5B,5C,5D i 5E.

8.2.1.3.1.2. Vrsta potpore

Potpora će biti dodijeljena u obliku bespovratnih sredstava nakon izvršenih aktivnosti edukacije prema utvrđenom planu izvješćivanja.

8.2.1.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o gnojivima i poboljšivačima tla (NN 163/03, 40/07, 14/14);
- Zakon o biljnom zdravstvu (NN 75/05, 25/09, 55/11);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13);
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13);
- Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda (NN 80/13, 14/14);
- Zakona o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12, 148/13, 94/14);
- Nacionalna šumarska politika i strategija (NN 120/03);
- Nova Strategija EU-a za šume: za šume i sektor koji se temelji na šumama - COM (2013) 659;
- Akcijski plan Europske unije za šume;
- EU Strategija bioraznolikosti 2011- 2020;
- Strategija za zdravlje i reproduktivne materijale bilja.

8.2.1.3.1.4. Korisnici

Korisnik za ovaj tip operacije je:

- Poljoprivredna savjetodavna služba kao tijelo unutar Ministarstva poljoprivrede.

Ciljane skupine su korisnici paketa mjera PRR-a - Poljoprivreda okoliš i klimatske promjene, Ekološki uzgoj te privatni šumoposjednici kao i drugi poljoprivrednici i privatni šumoposjednici.

8.2.1.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

- troškovi za pripremu i provedbu programa strukovnog osposobljavanja i usavršavanja putem tečajeva, seminara i radionica (plaće zaposlenika, putni troškovi i dnevnice za predavače,) troškovi za pripremu i izradu materijala za obuku – (nastavna sredstva i oprema potrebna za provedbu obuke), troškovi upisa;
- trošak prostora gdje se održava strukovno osposobljavanje i usavršavanje;
- troškovi za polaznike (troškovi puta, troškovi smještaja,) isplaćuje se pružatelju usluge.

Polaznik treba u potpunosti odslušati i završiti program osposobljavanja i usavršavanja kako bi korisnik potpore mogao polazniku isplatiti propisane troškove.

Dozvoljeni troškovi bit će isplaćeni polazniku po dostavljenom izvješću i popratnom dokumentacijom.

Opcija pojednostavljenih troškova će se koristiti isključivo za sljedeće kategorije troškova:

- Troškovi osoblja: sukladno čl. 68 (2) Uredbe 1303/2013, za potrebe utvrđivanja troškova osoblja u vezi s provedbom operacije važeća se satnica može izračunati dijeljenjem zadnjega dokumentiranog godišnjeg bruto iznosa troškova plaća s 1 720 sati;
- Indirektni troškovi: sukladno čl. 68 (1) b Uredbe 1303/2013 fiksna stopa do visine od 15 % prihvatljivih izravnih troškova;
- Putni troškovi: u skladu s čl. 67 (5) c Uredbe 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih veličina jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika. U slučaju putovanja privatnim automobilom naknada će se financirati na temelju prijeđenih kilometara prema nacionalno utvrđenoj naknadi temeljem Pravilnika izdanog od Ministarstva financija;
- Dnevnice (isključivo za javna tijela): u skladu s čl. 67 (5) (iii) Uredbe 1303/2013,u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih iznosa jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju prema programima za potpore koje se financiraju isključivo od strane države članice za slične vrste operacije i korisnika, iznosi dnevnica za javna tijela utvrđeni su odlukom Vlade u skladu s čl. 11 Zakon o proračunu (NN 87/08, NN 136/12).

Sva ostala plaćanja moraju biti potkrijepljena računima ili nekim drugim dokumentom koji dokazuju plaćanje.

8.2.1.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Savjetodavna služba mora osigurati sljedeće:

odgovarajuće kapacitete u obliku kvalificiranog osoblja i njihove redovite obuke za obavljanje ovih zadatka;

odgovarajuće mjesto i prostor za edukaciju osoblja.

8.2.1.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Savjetodavna služba će sastaviti godišnji program usavršavanja kojeg će odobriti Upravljačko tijelo. Program svakog pojedinačnog tečaja bit će ocjenjivan u smislu njegove kvalitete i sadržaja.

Godišnji program mora utvrditi specifične potrebe sektora za koje je potrebno ugovoriti vanjsku pravnu osobu koja će biti odabrana u skladu s nacionalnim postupcima javne nabave, a na temelju kvalifikacija i iskustva u određenom sektorskom području. Minimalni kriteriji u pogledu kvalifikacija osoblja bit će određeni kao i za osoblje savjetodavne službe.

8.2.1.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100% prihvatljivih troškova.

8.2.1.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.1.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

8.2.1.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika definirane su na razini mjere.

8.2.1.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i može se kontrolirati.

8.2.1.3.1.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.1.3.1.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definiranje primjerenih kapaciteta tijela koja pružaju usluge prijenosa znanja za izvršavanje ove zadaće u smislu stručnosti osoblja i redovne obuke.

Što se tiče kvalifikacija osoblja, Savjetodavna služba mora imati:

- Dovoljan broj osoblja s odgovarajućom sveučilišnom ili postdiplomskom izobrazbom i tri godine iskustva ili specifičnom post-diplomskom osposobljenosti u određenom području, ili 15 godina profesionalnog iskustva iz određenog područja t;
- Uspostavljen godišnji program osposobljavanja i profesionalnog razvoja osoblja Poljoprivredne Savjetodavne službe

Određivanje trajanja i sadržaja programa razmjene i posjeta poljoprivrednim gospodarstvima i šumama kako je navedeno u članku 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

8.2.1.3.2. O_02: Strukovno osposobljavanje za poljoprivrednike

Podmjera:

- 1.1 - potpora za strukovno osposobljavanje i aktivnosti stjecanja vještina

8.2.1.3.2.1. Opis vrste operacije

Planirane aktivnosti u okviru ove operacije bit će usmjerene na poljoprivrednike kojima nedostaju temeljna znanja o poljoprivredi. Podizanjem znanja poljoprivrednika doprinijet će jačanju konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede. Kratkoročnim tečajevima poljoprivrednici će biti educirani o održivoj i učinkovitoj poljoprivrednoj praksi, modernizaciji i tehnološkom napretku, te ekonomskoj učinkovitosti gospodarstva i marketingu.

Indikativan ali ne i konačan popis tema tečajeva koji će biti ponuđeni:

- Sektorski tečajevi za održivi i učinkoviti razvoj voćarstva, povrćarstva, stočarstva, za proizvođače mlijeka itd;
- Modernizacija poljoprivredne proizvodnje;
- Učinkovitost resursa;
- Korištenje obnovljivih izvora energije iz poljoprivredne proizvodnje;
- Upravljanje gnojivima;
- Održive poljoprivredne prakse u korištenju gnojiva i pesticida;
- EU Standardi;
- Sigurnost na radu;
- Sigurnost hrane;
- Poslovno upravljanje u poljoprivredi;
- Trženje poljoprivredno/prehrambenih proizvoda;
- Diversifikacija;
- Pravila ekološke / integrirane poljoprivrede;
- Upravljanje rizicima i njihovo sprječavanje.

Ovaj tip operacije bit će proveden od strane Savjetodavne službe, koja je specijalizirana javna ustanova za savjetodavne aktivnosti u poljoprivredi, ruralnom razvoju, ribarstvu i gospodarenju šumama za vlasnike šuma unutar Ministarstva poljoprivrede. U slučaju treninga i seminara o specifičnim potrebama sektora, Savjetodavna služba može ugovoriti vanjske pravne osobe za dotične treninge.

Ovaj tip operacije je financijski programiran unutar fokus područja 2A, ali također može značajno doprinijeti fokusa područjima 1A, 1C, 3B, 4B, 5A, 5B, 5C, 5D i 5E.

8.2.1.3.2.2. Vrsta potpore

Potpora će biti dodijeljena u obliku bespovratnih sredstava nakon izvršenih aktivnosti edukacije prema utvrđenom planu izvješćivanja.

8.2.1.3.2.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o gnojivima i poboljšivačima tla (NN 163/03, 40/07, 14/14);
- Zakon o biljnom zdravstvu (NN 75/05, 25/09, 55/11);
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13);
- Zakona o održivom gospodarenju otpadom. (NN 94/13).

8.2.1.3.2.4. Korisnici

Korisnik za ovaj tip operacije je:

- Poljoprivredna savjetodavna služba kao tijelo unutar Ministarstva poljoprivrede.

Ciljna skupina su poljoprivrednici.

8.2.1.3.2.5. Prihvatljivi troškovi

- troškovi za pripremu i provedbu programa strukovnog osposobljavanja i usavršavanja putem tečajeva, seminara i radionica (plaće zaposlenika, putni troškovi i dnevnice za predavače) troškovi za pripremu i izradu materijala za obuku – (nastavna sredstva i oprema potrebna za provedbu obuke), troškovi upisa;
- trošak prostora gdje se održava strukovno osposobljavanje i usavršavanje;
- troškovi za polaznike (troškovi puta, troškovi smještaja,) isplaćuju se pružatelju usluge. Polaznik treba u potpunosti odslušati i završiti program osposobljavanja i usavršavanja kako bi korisnik potpore mogao polazniku isplatiti propisane troškove.

Dozvoljeni troškovi bit će isplaćeni polazniku po dostavljenom izvješću i popratnoj dokumentaciji.

Opcija pojednostavljenih troškova koristit će se isključivo za sljedeće kategorije troškova:

- Troškovi osoblja: sukladno čl. 68. stavku 2. Uredbe 1303/2013, za potrebe utvrđivanja troškova osoblja u vezi s provedbom operacije važeća se satnica može izračunati dijeljenjem zadnjega dokumentiranog godišnjeg bruto iznosa troškova plaća s 1 720 sati;
- Neizravni troškovi: sukladno čl. 68. stavku 1. točki (b) Uredbe 1303/2013 primjenjuje se fiksna stopa od 15% prihvatljivih izravnih troškova osoblja
- Putni troškovi: u skladu s čl. 67. stavkom 5. točkom (c) Uredbe 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih veličina jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika. U slučaju putovanja privatnim automobilom naknada će se financirati na temelju prijeđenih kilometara prema nacionalno utvrđenoj naknadi temeljem Pravilnika izdanog od Ministarstva financija;
- Dnevnice (isključivo za javna tijela): u skladu s čl. 67. stavkom 5. točkom (c) Uredbe 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih veličina jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika, iznosi dnevnica za javna tijela utvrđeni su Odlukom

Vlade u skladu s čl. 11 Zakona o proračunu (NN 87/08, izmijenjen u NN 136/12).

Sva ostala plaćanja moraju biti potkrijepljena računima ili nekim drugim dokumentom kojim dokazuju plaćanje.

8.2.1.3.2.6. Uvjeti za prihvatljivost

Savjetodavna služba mora osigurati sljedeće:

- odgovarajuće kapacitete u obliku kvalificiranog osoblja i njihove redovite obuke za obavljanje ovih zadatka;
- adekvatan prostor za provedbu edukacije i sadržaji za obuku osoblja.

8.2.1.3.2.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Savjetodavna služba sastavit će godišnji program usavršavanja kojeg će odobriti Upravljačko tijelo. Program svakog pojedinačnog tečaja bit će ocjenjivan u smislu njegove kvalitete i sadržaja.

Godišnji program mora utvrditi specifične potrebe sektora za koje je potrebno ugovoriti vanjsku pravnu osobu koja će biti odabrana u skladu s nacionalnim postupcima javne nabave, a na temelju kvalifikacija i iskustva u određenom sektorskom području. Minimalni kriteriji u pogledu kvalifikacija osoblja bit će određeni kao i za osoblje savjetodavne službe.

8.2.1.3.2.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100% prihvatljivih troškova.

8.2.1.3.2.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.1.3.2.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

8.2.1.3.2.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za ublažavanje rizika definirane su na razini mjere.

8.2.1.3.2.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ova vrsta operacije je provjerljiva i može se kontrolirati.

8.2.1.3.2.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo

8.2.1.3.2.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definiranje primjerenih kapaciteta tijela koja pružaju usluge prijenosa znanja za izvršavanje ove zadaće u smislu stručnosti osoblja i redovne obuke.

Savjetodavna služba mora imati:

- dovoljan broj osoblja s odgovarajućom sveučilišnom ili postdiplomskom izobrazbom i tri godine iskustva ili specifičnom post-diplomskom osposobljenosti u određenom području, ili 15 godina profesionalnog iskustva iz određenog područja t;
- Uspostavljen godišnji program osposobljavanja i profesionalnog razvoja osoblja Poljoprivredne Savjetodavne službe

Određivanje trajanja i sadržaja programa razmjene i posjeta poljoprivrednim gospodarstvima i šumama kako je navedeno u članku 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

8.2.1.3.3. **O_03: Strukovno osposobljavanje za mlade poljoprivrednike**

Podmjera:

- 1.1 - potpora za strukovno osposobljavanje i aktivnosti stjecanja vještina

8.2.1.3.3.1. Opis vrste operacije

Planirane aktivnosti u okviru ove operacije bit će usmjerene na nedostatak temeljnih znanja i stručnih kvalifikacija mladih poljoprivrednika koji nemaju profesionalnu kvalifikaciju, poljoprivrednu diplomu ili relevantnu visoku edukaciju. Oni će preuzeti obavezu pratiti određeni program obuke (srednjoročni tečajeve obuke) o održivoj poljoprivredi, ekološkoj poljoprivredi, zaštiti okoliša i ekonomskoj učinkovitosti.

Programi obuke za mlade poljoprivrednike mogu pokrivati slijedeća područja:

- Osnivanje i upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom;
- Dobrobiti životinja i poljoprivredna bio-sigurnost;
- Primjena novih tehnologija, proizvoda i procesa u poljoprivredi;
- Svijesti o sigurnosti na farmi (npr. rizici vezani za gnojnicu, postupanje sa stokom, rad sa strojevima);
- Suradnja, tržišna orijentacija, opskrbni lanci i lokalna tržišta;
- Poljoprivredno računovodstvo;
- Standardi EU (okoliš, zdravlje, higijena) i načela višestruke sukladnosti;
- Ekološka poljoprivreda;
- Proizvodnja (visoki/standardi/profitabilnost poljoprivrede);
- Energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije;
- Diversifikacija poljoprivrednog gospodarstava

Ovi tečajevi će biti posebno dizajnirani za mlade poljoprivrednike i ne smiju biti dio uobičajenog obrazovanja.

Ovaj tip operacije je financijski programiran unutar fokus područja 2B ali također može značajno doprinijeti fokus područjima 1A, 1C, 3B, 4B, 5A, 5B, 5C, 5D i 5E.

8.2.1.3.3.2. Vrsta potpore

Potpora će biti isplaćena odabranim pružateljima usluga prijenosa znanja nakon izvršene obuke prema dostavljenom i odobrenom izvješću.

8.2.1.3.3.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o javnoj nabavi (NN 90/11, 83/13);
- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o gnojivima i poboljšivačima tla (NN 163/03, 40/07, 14/14);
- Zakon o biljnom zdravstvu (NN 75/05, 25/09, 55/11);

- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13);
- Zakona o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13).

8.2.1.3.3.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici su:

- Privatne i javne institucije koje provode usluge strukovnog osposobljavanja.

Ciljana skupina su mladi poljoprivrednici skladu s Uredbom (EU) 1305/2013.

8.2.1.3.3.5. Prihvatljivi troškovi

- troškovi za pripremu i provedbu programa strukovnog osposobljavanja i usavršavanja (plaće zaposlenika, putni troškovi i dnevnice za predavače,) troškovi za pripremu i izradu materijala za obuku – (nastavna sredstva i oprema potrebna za provedbu obuke), troškovi upisa;
- trošak prostora gdje se održava strukovno osposobljavanje i usavršavanje te moguće osvježenje;
- troškovi za polaznike (troškovi puta, troškovi smještaja) isplaćuje se pružateljima usluge.

Korisnik potpore će polazniku isplatiti propisane troškove po završetku programa stručnog osposobljavanja. Dozvoljeni troškovi bit će nadoknađeni po predočenim računima i utvrđenim iznosima.

8.2.1.3.3.6. Uvjeti za prihvatljivost

Potencijalni korisnici moraju:

- imati odgovarajuće kapacitete u obliku kvalificiranog i redovito obučavanog osoblja za obavljanje ovog zadatka;
- biti registrirani za obavljanje stručnog osposobljavanja ili biti priznat kao pružatelji stručnog osposobljavanja za potrebe natječaja pod uvjetom da zadovolji sve tražene uvjete za pružatelje strukovnog obrazovanja, kao što je navedeno u Pravilniku;
- imati dokaze o raspolaganju adekvatnim prostorom za provedbu obuke.

Potpora se ne odnosi na tečajeve poduke ili obuke koji čine sastavni dio uobičajenih obrazovnih programa i koji su dio redovitog obrazovanja na srednjoškolskoj i višoj razini

8.2.1.3.3.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Kriteriji za odabir prihvatljivih projekata propisat će se Pravilnikom u skladu Ekonomski najpovoljnijom ponudom za javno nadmetanje i temeljem sljedećih načela:

- ocjena programa (kvaliteta i sadržaj programa);
- reference izvođača (kvalifikacije i iskustvo u edukaciji na specifičnom području);

- zemljopisni raspored treninga.

Davatelji usluga moraju biti odabrani putem javnog natječaja u skladu s nacionalnim postupcima javne nabave.

Bit će odabrani samo oni projekti koji imaju minimalni broj bodova.

8.2.1.3.3.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100% prihvatljivih troškova.

8.2.1.3.3.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.1.3.3.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

8.2.1.3.3.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za ublažavanje rizika definirane su na razini mjere.

8.2.1.3.3.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i može se kontrolirati.

8.2.1.3.3.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.1.3.3.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definiranje primjerenih kapaciteta tijela koja pružaju usluge prijenosa znanja za izvršavanje ove zadaće u smislu stručnosti osoblja i redovne obuke.

Što se tiče kvalifikacija osoblja, tijela koja provode prijenos znanja morat će dokazati kao dio prijave:

- Dovoljan broj osoblja s visokom stručnom spremom i tri godine iskustva ili specifičnom post-diplomskom osposobljenosti u određenom području, ili 15 godina profesionalnog iskustva iz

određenog područja;

- Prije podnošenja prijave moraju imati osiguranu obuku i kontinuirano stručno usavršavanje za osoblje.

Određivanje trajanja i sadržaja programa razmjene i posjeta poljoprivrednim gospodarstvima i šumama kako je navedeno u članku 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

8.2.1.3.4. O_04: Radionice za subjekte koji su uključeni u kratke lance opskrbe i proizvođačke grupe i organizacije

Podmjera:

- 1.1 - potpora za strukovno osposobljavanje i aktivnosti stjecanja vještina

8.2.1.3.4.1. Opis vrste operacije

Planirane aktivnosti u okviru ove operacije će pružati potrebna znanja i potporu za poticanje uspostave proizvođačkih grupa i organizacija. To će uključivati edukacije vezano za uspostavu proizvođačkih organizacija, modela proizvodnje hrane-distribucija-potrošnja, kratki lanci opskrbe, logistika, marketing, inovativni kratki opskrbni lanci, dobre prakse i razvoj poslovanja, sheme kvalitete.

Ovaj tip operacije financijski je programirana pod fokus područjem 3A ali također može značajno doprinijeti fokusa područjima 1A, 1C, 2A, 2B, 6A i 6B.

8.2.1.3.4.2. Vrsta potpore

Potpora će biti isplaćena odabranim pružateljima usluga prijenosa znanja nakon izvršene obuke prema dostavljenom i odobrenom izvješću.

8.2.1.3.4.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o javnoj nabavi (NN 90/11, 83/13).

8.2.1.3.4.4. Korisnici

Korisnici potpore su:

- privatne i javne institucije koje provode usluge prijenosa znanja.

Ciljna skupina su poljoprivrednici, proizvođačke grupe i organizacije i SME. Prioritet će se dati onim skupinama koji su u procesu uspostave proizvođačke grupe i organizacije, članovi grupe i organizacije proizvođača koje su korisnici Mjere 9. i pod mjere 16.4 Samo SME koji posluju u ruralnim područjima kao što je definirano po kriteriju EU SME mogu sudjelovati na edukaciji

8.2.1.3.4.5. Prihvatljivi troškovi

- troškovi za pripremu i provedbu programa strukovnog osposobljavanja i usavršavanja (plaće zaposlenika, putni troškovi i dnevnice za predavače,) troškovi za pripremu i izradu materijala za obuku – (nastavna sredstva i oprema potrebna za provedbu obuke), troškovi upisa;

- trošak prostora gdje se održava strukovno osposobljavanje i usavršavanje te moguće osvježenje;
- troškovi za polaznike (troškovi puta, troškovi smještaja) isplaćuje se pružateljima usluge.

Korisnik potpore će polazniku isplatiti propisane troškove po završetku programa stručnog osposobljavanja. Dozvoljeni troškovi bit će nadoknađeni po predočenim računima i utvrđenim iznosima.

8.2.1.3.4.6. Uvjeti za prihvatljivost

Potencijalni korisnici moraju:

- imati odgovarajuće kapacitete u obliku kvalificiranog i redovito obučavanog osoblja za obavljanje ovog zadatka;
- biti registrirani za obavljanje stručnog osposobljavanja ili biti priznat kao pružatelji stručnog osposobljavanja za potrebe natječaja pod uvjetom da zadovolji sve tražene uvjete za pružatelje strukovnog obrazovanja, kao što je navedeno u Pravilniku;
- imati dokaze o raspolaganju adekvatnim prostorom za provedbu obuke.

8.2.1.3.4.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Kriteriji za odabir prihvatljivih projekata propisat će se Pravilnikom u skladu Ekonomski najpovoljnijom ponudom za javno nadmetanje i temeljem sljedećih načela:

- ocjena programa (kvaliteta i sadržaj programa);
- reference izvođača (kvalifikacije i iskustvo u edukaciji na specifičnom području).

Davatelji usluga moraju biti odabrani putem javnog natječaja u skladu s nacionalnim postupcima javne nabave.

Bit će odabrani samo oni projekti koji imaju minimalni broj bodova.

8.2.1.3.4.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100% prihvatljivih troškova.

8.2.1.3.4.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.1.3.4.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

8.2.1.3.4.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za ublažavanje rizika definirane su na razini mjere.

8.2.1.3.4.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i može se kontrolirati.

8.2.1.3.4.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.1.3.4.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definiranje primjerenih kapaciteta tijela koja pružaju usluge prijenosa znanja za izvršavanje ove zadaće u smislu stručnosti osoblja i redovne obuke.

Što se tiče kvalifikacija osoblja, tijela koja pružaju usluge prijenosa znanja kao dio prijave morat će imati:

- Dovoljan broj osoblja s odgovarajućom visokom stručnom spremom i tri godine iskustva ili specifičnom post-diplomskom kvalifikacijom;
- Prije podnošenja prijave moraju imati uspostavljenu obuku i kontinuirano osposobljavano i stručno usavršavano osoblje.

Određivanje trajanja i sadržaja programa razmjene i posjeta poljoprivrednim gospodarstvima i šumama kako je navedeno u članku 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

8.2.1.3.5. O_05: Demonstracijske aktivnosti

Podmjera:

- 1.2. – potpore za demonstracijske aktivnosti i informativne aktivnosti

8.2.1.3.5.1. Opis vrste operacije

Demonstracijske aktivnosti su specifično vezane za konkurentnost poljoprivredne proizvodnje, energetsku učinkovitosti, primjenu mjera za ublažavanje klimatskih promjena, zaštitu okoliša i očuvanje biološke raznolikosti, šumarstvo i ekološku poljoprivredu i druge prioritetne ciljeve, kao što su inovacije. Dizajnirane su kao nadopuna tečajevima, a namijenjene su za prikaz praktične primjene, prikaz novih tehnologija u praksi, praktični prikaz očuvanja bioraznolikosti ili specifičnih tehnika.

Demonstracijske aktivnosti doprinijet će širenju inovativnih tehnologija ili tehnika i održivih radnih praksi. Demonstracijske aktivnosti će ilustrirat u praksi primjenu novih tehnologija, korištenje novih strojeva, ili posebnih tehnika. Ove aktivnosti također mogu biti nadopuna u razmjeni znanja između EIP operativnih skupina s demonstracijskim aktivnostima izvan dosega Mjera 16

Demonstracijske aktivnosti o ublažavanju klimatskih promjena namijenjene su poljoprivrednicima i privatnim šumoposjednicima. U području šumarstva, to uključuje aktivnosti vezane uz gospodarenje šumama - protokol iz Kyoto. Ove aktivnosti će biti kao nadopuna tečajevima koje nudi ova mjera.

Demonstracije aktivnosti će ilustrirat primjenu novih tehnologija, korištenje novih strojeva, ili posebnih tehnika u praksi. Aktivnost se mogu odvijati na gospodarstvu ili u drugim mjestima, kao što su istraživački centri, izložbene zgrade i slično

Ovaj tip operacije financijski je programiran pod fokus područjem 2A, ali također može značajno doprinijeti fokusa područjima 1A, 1C, 2B, 3B, 4A, 4B, 4C, 5A, 5B, 5C, 5D i 5E.

8.2.1.3.5.2. Vrsta potpore

Potpora će biti isplaćena odabranim pružateljima usluga prijenosa znanja nakon izvršene obuke prema dostavljenom i odobrenom izvješću.

8.2.1.3.5.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o javnoj nabavi (NN 90/11, 83/13).

8.2.1.3.5.4. Korisnici

Korisnici potpore su privatna i javna tijela.

Ciljna skupina su osobe koje se bave poljoprivrednom, prehrambeno-prerađivačkom, šumarskom djelatnošću.

8.2.1.3.5.5. Prihvatljivi troškovi

Sljedeći troškovi su prihvatljivi:

- troškovi za pripremu i provedbu demonstracijskih aktivnosti (plaće zaposlenika, putni troškovi i dnevnice za predavače);
- troškovi vezani za prostor gdje se provode demonstracijske aktivnosti i osvježenje ako je potrebno;
- troškovi za polaznike (troškovi puta, troškovi smještaja,) isplatu troškova vršit će provoditelj usluga.

Dozvoljeni troškovi bit će nadoknađeni po predočenim računima i utvrđenim iznosima.

Investicijski troškovi nisu prihvatljivi u okviru ove operacije.

8.2.1.3.5.6. Uvjeti za prihvatljivost

Potencijalni korisnici moraju:

- imati odgovarajuće kapacitete u obliku kvalificiranog osoblja koje će provoditi demonstracijske aktivnost;
- imati dokaz o odgovarajućoj lokaciji i objektu gdje će se demonstracijske aktivnost provoditi.

8.2.1.3.5.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Davatelji usluga bit će odabrani putem javnog natječaja u skladu s nacionalnim postupcima javne nabave.

Kriteriji za odabir prihvatljivih projekata propisat će se Pravilnikom prema ekonomski najpovoljnijem principu za javnu nabavu, a temeljit će se na sljedećim načelima:

- relevantnost demonstracijske aktivnosti (kvaliteta i sadržaja vezanih uz prioritete PRR);
- reference izvođača (kvalifikacije i iskustvo u obuci na određenom području);
- inovacija (kao što su sudjelovanje u EIP Operativnim grupama).

Bit će odabrani samo oni projekti koji imaju minimalni broj bodova.

8.2.1.3.5.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100% prihvatljivih troškova.

8.2.1.3.5.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.1.3.5.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

8.2.1.3.5.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za ublažavanje rizika definirane su na razini mjere.

8.2.1.3.5.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i može se kontrolirati.

8.2.1.3.5.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.1.3.5.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definiranje primjerenih kapaciteta tijela koja pružaju usluge prijenosa znanja za izvršavanje ove zadaće u smislu stručnosti osoblja i redovne obuke.

Što se tiče kvalifikacija osoblja, u slučaju demonstracijskih radnji primjenjivat će se sljedeće:

- stručno osoblje s relevantnim stupnjem obrazovanja ili poslijediplomska kvalifikacija;
- kvalificirano tehničko osoblje za operaciju demonstracijskih aktivnosti.

Zahtjev mora sadržavati informacije o primjenjivom programu obuke i rad tijekom prijave.

Određivanje trajanja i sadržaja programa razmjene i posjeta poljoprivrednim gospodarstvima i šumama kako je navedeno u članku 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

8.2.1.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.1.4.1.1.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Ne-završetak obuke sudionika ili nedovoljno prisustvo. Sudionici mogu sudjelovati samo jednom na određenoj edukaciji.

Učestalost pogrešaka i visoki administrativni teret u kontroli nastalih troškova korisnika.

8.2.1.4.2. Radnje za ublažavanje

Identifikacija i provjera sudionika će smanjiti rizike vezano za sudjelovanje. Kontrola će se provoditi na temelju uzorka koje se financira u okviru ove mjere te ukoliko će biti potrebno provodit će se dodatne slučajne provjere, uključujući i pregled evidencije korisnika (npr evidencije o polaznicima), kao i provjera na terenu i izravna promatranja samih projekata. Horizontalna provjera sudionika će se provoditi kako bi osigurali da isti sudionik ne pohađa istu obuku više od jednom.

U slučaju tijela u sastavu pružatelja usluga koristit će se pojednostavljeni troškovi za osoblje, indirektne troškove, putne troškove i trošak dnevnica u skladu s odredbama članka 68. stavka 2., članka 68. stavka 1. točke (b) i članka 67. stavka 5. točke (c) Uredbe (EU) br 1303/2013 kako bi se smanjila stopa pogrešaka i administrativni teret. Financijska potpora će se dodijeliti za opravdane troškove, a bit će isplaćeni samo po dostavljanju dokaza da su ti troškovi nastali u skladu s postupcima javne nabave. To će uključivati elektronsko podnošenje računa za odobrene troškove koji će se provjeravati po bankovnim izvodima.

8.2.1.4.3. Ukupna ocjena mjere

Mjera je provjerljiva i ima mogućnost kontrole.

8.2.1.5. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.1.6. Podaci o pojedinoj mjeri

Definiranje primjerenih kapaciteta tijela koja pružaju usluge prijenosa znanja za izvršavanje ove zadaće u smislu stručnosti osoblja i redovne obuke.

Ova informacija opisana je u svakoj vrsti operacije.

Određivanje trajanja i sadržaja programa razmjene i posjeta poljoprivrednim gospodarstvima i šumama kako je navedeno u članku 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

8.2.1.7. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Mjera će se prilagoditi tijekom provedbe. Procjena potrebe znanja poznavanja hrvatskih ciljnih skupina provodit će se kao dio plana za ocjenjivanje i reviziju, tijekom provedbe programa mogu se ažurirati ciljevi tečaja i obuke.

8.2.2. M02. - Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)

8.2.2.1. Pravna osnova

Članak 15. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirana uredba Komisije (EU) br. 807/2014 od 11. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i uvođenju prijelaznih odredbi.

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 808/2014 od 17. srpnja 2014. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

8.2.2.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

U uvjetima sve veće specijalizacije u poljoprivredi, prehrambeno-prerađivačkoj industriji i šumarstvu, važno je da svi uključeni u ove sektore imaju pomoć kvalificiranih savjetnika za poboljšanje održivog upravljanja prirodnim resursima, ekonomskim i okolišnim performansama poljoprivrednih i šumarskih gospodarstava, specijaliziranih savjeta o korištenju novih tehnologija kao i pristupe i tehnike za ublažavanje i prilagodbu klimatskim promjenama.

Isto tako pred poljoprivrednike i šumoposjednike u Hrvatskoj postavljeni su novi zahtjevi: smanjenje upotrebe pesticida sukladno Nacionalnom akcijskom planu, višestruka sukladnost (zaštita tla i vode, zdravlje i dobrobit životinja), provedba mjere *poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene*, smanjenje zagađenja zraka, gospodarenje Natura 2000 područjima kao i izazovi poput potrebe za povećanjem produktivnosti i učinkovitosti uvođenjem novih tehnika i tehnologija te ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama.

Isto tako za održivo upravljanje i održavanje šuma kao čuvara biološke raznolikosti šumoposjednici kao i mala i srednja poduzeća iz sektora šumarstva moraju biti informirani i osposobljeni za profesionalan i siguran rad na postulatima učinkovite primjene 5E načela (energetski, ekološki, ekonomski, ergonomski i estetski učinkovito izvođenje šumskih radova).

Savjetodavne usluge koje mogu pružiti prilagođeni i pravovremeni savjet o specifičnim pitanjima slijedeći ad hoc zahtjeve su ključni element prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, prehrambeno –prerađivačkoj industriji i šumarstvu.

Provedba ove mjere će poticati upotrebu odgovarajućih inovacija a isto tako pomoći poljoprivrednim gospodarstvima u ispunjavanju agro-okolišnih obaveza i praktičnih obaveza iz višestruke sukladnosti.

Ova mjera nadopunjuje Savjetodavni sustav osnovan člancima 12. do 14. Uredbe (EU) 1306/2013 te će ići

dalje pružajući savjete povezane i s drugim pitanjima.

Kvalitetan i dobro organiziran savjetodavni sustav, stoga mora biti široko dostupan u cilju direktnog rješavanja Potreba 1 i 2.

Isto tako Savjetodavne usluge će biti uključene kao mogućnost unutar obaveznog paketa prijenosa znanja i informacija za korisnike mjere *poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene*, uzimajući u obzir specifične potrebe hrvatskih korisnika.

Doprinos fokus područjima

Ovo je horizontalna mjera koja ima utjecaj na sve prioritete ruralnog razvoja. Osmišljena je u komplementarnosti s Mjerom 1 i predviđena je sinergija kroz uzajamnu upotrebu obje mjere za pristup poljoprivrednika i šumoposjednika prijenosu znanja preko Mjere M01 i savjetovanju preko Mjere M02 prema potrebi. Iznad svega mjera doprinosi Prioritetu 1: "Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima", posebno fokus području 1A: Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima.

Unutar podmjere 2.1. predviđena su 4 tipa operacija koje će biti programirane unutar sljedećih Prioriteta i Fokus područja doprinoseći ostvarivanju njihovih ciljeva:

- Savjetovanje o višestrukoj sukladnosti, mjerama poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene i ekološka poljoprivreda je financijski programirano pod Prioritetom 4.
- Savjetovanje o modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava je financijski programirano pod Fokus područjem 2A.
- Savjetovanje šumoposjednika je financijski programirano pod Prioritetom 4.
- Savjetovanje mladih poljoprivrednika je financijski programirano pod Fokus područjem 2B.

Tip operacije unutar podmjere 2.3. će biti financijski programiran pod Prioritetom 4.

Potencijalni doprinos drugim Fokus područjima je u opisu svakog tipa operacija.

Doprinos međusektorskim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju tri međusektorska cilja: ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama, zaštita okoliša i inovacije.

Ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama - Pristup savjetodavnim uslugama omogućit će bržu prilagodbu i ublažavanje klimatskih promjena na razini pojedinih gospodarstava, poljoprivrednih proizvođača i šumoposjednika.

Zaštita okoliša- Jedno od najznačajnijih područja djelovanja savjetodavne službe bit će vezano uz zaštita okoliša. Savjetodavne usluge su predviđene kao dio paketa prijenosa znanja u sklopu mjere poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene, za poljoprivrednike koji prelaze na ekološku proizvodnju kao i pružanje prilagođenih, tehničkih savjeta o korištenju okolišno prihvatljivijih tehnika i tehnologija u poljoprivredi i šumarstvu.

Inovacije - Pristup kvalitetnim i specijaliziranim savjetodavnim uslugama omogućit će brzi i ciljani protok najnovijih i prilagođenih savjeta o inovacijama u cilju njihovog prihvaćanja.

Trenutačno, prema Zakonu o savjetodavnoj službi i Odluci Vlade Republike Hrvatske, savjetodavne usluge u Hrvatskoj provodi isključivo Savjetodavna služba kao specijalizirana javna ustanova za savjetodavne aktivnosti u poljoprivredi, ruralnom razvoju, ribarstvu i gospodarenju šumama šumoposjednika i tijelo u

sastavu Ministarstva poljoprivrede.

U skladu sa važećim promjenama u nacionalnom zakonodavstvu i uspostavi i priznavanju privatnih savjetodavnih službi u Hrvatskoj mjera će se propisno prilagoditi.

8.2.2.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.2.3.1. O_01: Savjetovanje o višestrukoj sukladnosti, mjeri poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene i ekološkoj poljoprivredi

Podmjera:

- 2.1 - potpora radi lakšeg korištenja savjetodavne službe

8.2.2.3.1.1. Opis vrste operacije

Sveukupni cilj ove operacije jest: pružanje savjeta prilagođenih poljoprivrednicima i mladim poljoprivrednicima o višestrukoj sukladnosti; poljoprivrednim praksama vezanim uz klimu i okoliš; usvajanju praktičnih mjera za povećanje otpornosti poljoprivrednih sustava na eroziju, poplave i suše, održavanju poljoprivrednih površina kako bi se očuvalo dobro stanje poljoprivrednog zemljišta i smanjio negativan utjecaj poljoprivredne proizvodnje na okoliš i klimu.

Pružanje savjeta unutar ove operacije usmjereno je prema individualnim poljoprivrednicima i mladim poljoprivrednicima. Pri pružanju savjetodavnih usluga prioritet će imati poljoprivrednici s obvezama „ozelenjavanja“, višestruke sukladnosti kao i mladi poljoprivrednici.

Indikativan ali ne i konačan popis tema o kojima će biti ponuđeni savjeti su:

- obaveze višestruke sukladnosti (obvezni standardi utvrđeni u glavi VI., poglavlju I, Uredbe (EU) br.1306/2013, relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti utvrđene člankom 4. stavkom 1. točki (c) alineji (ii) Uredbe (EU) br. 1307/2013, minimalnim zahtjevima za korištenje gnojiva i sredstva za zaštitu bilja i drugi obvezni uvjeti utvrđeni zakonom.
- održiva upotreba pesticida (kao što su minimalnih zahtjevi za upotrebu sredstava za zaštitu bilja, opća načela integrirane zaštite bilja uvedena direktivom 2009/128/EZ, zahtjevi za posjedovanjem dozvole za korištenje sredstava kao i ispunjavanje obveze osposobljavanja, uvjete za sigurno skladištenje, provjera primjene strojeva i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim područjima ranjivim na nitrate kako je određeno nacionalnim zakonodavstvom (Zakon o održivoj upotrebi pesticida, NN 14/14)
- dobra poljoprivredna praksa uvedena Direktivom 91/676/EEZ za gospodarstva izvan područja ranjivih na nitrate kao i zahtjevi koji se odnose na onečišćenje fosforom.
- poljoprivredno - okolišne prakse (u skladu s člankom 28. Uredbe (EU) br 1305/2013 uključujući i savjete o operacijama financiranih preko M10.
- ekološki uzgoj
- Natura 2000 područja i područja visoke prirodne vrijednosti uvedene na temelju Uredbe o ekološkoj mreži (NN 124/2013); očuvanje i zaštita biološke raznolikosti,
- ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama, osnove Protokola iz Kyota, gospodarenja na poljoprivrednim gospodarstvima koja doprinose ublažavanju i/ili prilagodbi klimatskim promjenama.
- zaštita voda u skladu s Okvirnom direktivom o vodama (Direktiva 2000/60/EZ).

Savjetodavne usluge bit će pružene individualnim poljoprivrednicima i mladim poljoprivrednicima.

Onima koji prime savjet izdat će se potvrda. Korisnici koji primaju potporu preko mjere poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene savjet je sastavni dio njihovih obveznih zahtjeva.

Ova operacija je financijski programirana pod prioritetom 4 ali također može značajno doprinijeti fokus područjima 1A, 3A, 3B, 5A, 5B, 5C, 5D i 5E.

8.2.2.3.1.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava pružateljima savjetodavnih usluga povratom prihvatljivih izdataka do maksimalno 1500 EUR po pruženom savjetovanju.

8.2.2.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

Savjetovanje pruženo u okviru ove mjere bit će usklađeno s relevantnim propisima EU i nacionalnim zakonodavstvom vezanim uz područje savjetovanja.

- Zakonu o Savjetodavnoj službi (NN 50/12, 148/13);
- Zakon o zaštiti osobnih podataka (NN 106/12);
- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o gnojivima i poboljšivačima tla (NN 163/03, 40/07, 14/14);
- Zakon o biljnom zdravstvu (NN 75/05, 25/09, 55/11);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13);
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13);
- Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda (NN 80/13, 14/14).

8.2.2.3.1.4. Korisnici

Prihvatljiv korisnik je Savjetodavna služba, tijelo u sastavu Ministarstva poljoprivrede.

8.2.2.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi unutar ove operacije su troškovi nastali od pružanjem savjetodavnih usluga, do maksimalno 1.500 EUR po pruženom savjetovanju.

Prihvatljivi troškovi su:

- trošak rada: plaće, putni troškovi i smještaj za savjetnike;
- indirektni troškovi

- vanjske usluge
- materijali: priprema i izrada materijala;
- troškovi lokacije: izravno vezani uz mjesto gdje je savjet isporučen.

Pojednostavljeni troškovi koristit će se isključivo za sljedeće kategorije troškova.

Troškovi osoblja: sukladno čl. 68. stavku 2. Uredbe 1303/2013 za potrebe utvrđivanja troškova osoblja u vezi s provedbom operacije važeća se satnica može izračunati dijeljenjem zadnjega dokumentiranog godišnjeg bruto iznosa troškova plaća s 1 720 sati.

Neizravni troškovi: sukladno čl. 68. stavku 1. točki (b) Uredbe 1303/2013 primjenjuje se fiksna stopa od 15% prihvatljivih izravnih troškova osoblja.

Putni troškovi: u skladu s čl. 67. stavkom 5. točkom (c) Uredbe 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih veličina jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika. U slučaju putovanja privatnim automobilom naknada će se financirati na temelju prijeđenih kilometara prema nacionalno utvrđenoj naknadi temeljem Pravilnika izdanog od Ministarstva financija.

Dnevnice (isključivo za javna tijela): u skladu s čl. 67. stavkom 5. točkom (c) Uredbe 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih veličina jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika, iznosi dnevnica za javna tijela utvrđeni su Odlukom Vlade u skladu s čl. 11 Zakona o proračunu (NN 87/08, izmijenjen u NN 136/12).

Sva ostala plaćanja moraju biti potkrijepljena računima i dokumentima koji dokazuju plaćanje ili dokumantima ekvivalentne dokazne vrijednosti.

8.2.2.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Savjetodavna služba mora osigurati sljedeće:

- odgovarajuće kapacitete u obliku kvalificiranog osoblja i njihove redovite obuke

geografsku distribuciju savjetnika u cijelom ruralnom području

- popis osoblja osposobljenih za pružanje savjetodavnih usluga i specifičnih područja savjetovanja i plana za obuku i kontinuirani profesionalni razvoj savjetnika ažuriran godišnje.

Kada je potrebno posebno savjetovanje iz područja u kojem Savjetodavna služba nema dovoljno stručnosti, može ugovoriti vanjske stručnjake (pravne i fizičke osobe) u skladu s nacionalnim postupcima javne nabave. U tom slučaju Savjetodavna služba mora osigurati da nema sukoba interesa.

8.2.2.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Nije primjenjivo

8.2.2.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore je 100% od ukupnih prihvatljivih troškova, do maksimalno 1.500,00 EUR po savjetovanju.

8.2.2.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.2.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

8.2.2.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika određene su na razini mjere.

8.2.2.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ova operacija može se kontrolirati i provoditi.

8.2.2.3.1.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo

8.2.2.3.1.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Opća načela kojima će se osigurati primjereni resursi u smislu osoblja s odgovarajućom stručnom spremom te savjetodavnim iskustvom i pouzdanošću vezano uz područja za koja provode savjetovanje. Određivanje elemenata koji će biti obuhvaćeni savjetovanjem

U smislu kvalifikacije osoblja, savjetodavnog iskustva i pouzdanosti uspostavljena su sljedeća načela:

- dovoljan broj osoblja s odgovarajućom sveučilišnom ili postdiplomskom izobrazbom i tri godine iskustva u pružanju savjetodavnih i konzultantskih usluga ili 15 godina profesionalnog iskustva u pružanju savjetodavnih i konzultantskih usluga u određenom području.

Uspostavljen i operativan program osposobljavanja i profesionalnog razvoja osoblja

Savjetodavna služba mora osigurati pretpostavke da njeni kapaciteti zadovoljavaju gore navedene minimalne zahtjeve i da je osoblje za obavljanje usluga odgovarajuće iskusno i kvalificirano. To uključuje odgovarajući program obuke i kontinuiranog profesionalnog razvoja.

Savjetovanje se mora odnositi na najmanje jedan EU prioritet za ruralni razvoj i mora obuhvaćati najmanje jedan od sljedećih elemenata:

- obveze na razini poljoprivrednog gospodarstva koje proizlaze iz propisanih uvjeta upravljanja i/ili standarda za dobre uvjete u poljoprivredi i uvjete zaštite okoliša iz glave VI. poglavlja I. Uredbe (EU) br.1306/2013.
- poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako je utvrđeno u glavi III. poglavlju 3. Uredbe (EU) br. 1307/2013 te održavanje poljoprivredne površine iz članka 4. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU) br. 1307/2013.
- zahtjeve koje su definirale države članice za provedbu članka 11. stavka 3. Okvirne direktive o

vodama;

- zahtjeve definirane od strane država članica za provedbu članka 55. Uredbe (EZ) br. 1107/2009, posebno usklađenost s općim načelima integrirane zaštite bilja iz članka 14. Direktive 2009/128/EZ.
- agro-okoliš i klima;
- Natura 2000 područja i područja visoke prirodne vrijednosti;
- ekološka proizvodnja;
- obnovljivi izvori energije
- smanjenje emisije stakleničkih plinova
- informacije vezane uz prilagodbu klimatskim promjenama i njihovo ublažavanje, bioraznolikost i zaštitu voda kako je utvrđeno u Prilogu I. Uredbi (EU) br. 1306/2013.

8.2.2.3.2. O_02: Savjetovanje o modernizaciji i povećanju konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Podmjera:

- 2.1 - potpora radi lakšeg korištenja savjetodavne službe

8.2.2.3.2.1. Opis vrste operacije

Manjak ekonomskih i financijskih znanja, slaba tehničko-tehnološka opremljenost kao i manjak udruživanja uzrokuju slabu produktivnost kao i tržišnu konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava i šumoposjednika.

Cilj operacije je pružanje prilagođenih savjeta o poboljšanju ekonomske učinkovitosti i otpornosti poljoprivrednih gospodarstava korištenjem novih tehnika i tehnologija; o inovativnim tehnologijama koje će ujedno omogućiti racionalnije korištenje prirodnih resursa, energetsku učinkovitost i korištenje OIE, potencijal za korištenje nus proizvoda, boljoj sektorskoj integraciji, izradi poslovnog plana i marketinga, inovativnim, okolišno-održivim i poboljšanim proizvodnim tehnikama, poljoprivrednoj i nepoljoprivrednoj diversifikaciji koje će omogućiti revitalizaciju ruralnog prostora itd.

Indikativan ali ne i konačan popis tema o kojima će biti ponuđeni savjeti su:

- Upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom
- Primjena novih tehnologija, proizvoda i procesa u poljoprivredi
- Energetska učinkovitost i OIE (kao što su solarna energija, poljoprivredna biomasa, energetska učinkovitost zgrada za stoku i plastenika)
- Upravljanje prirodnim resursima (kao što su tehnike navodnjavanja za upravljanje vodama, plodnost tla)
- Sigurnost i zdravlje poljoprivrednih gospodarstava (kao što skladištenje i upravljanje gnojivima, rad sa stokom)
- Korištenje poljoprivrednih nusproizvoda i otpada
- Savjeti o mogućnostima suradnje, marketingu uključujući izravnu prodaju, upravljanje logistikom
- Poljoprivredno računovodstvo
- Potencijal za poljoprivrednu i nepoljoprivrednu diverzifikaciju

Savjetodavne usluge bit će pružene individualnim poljoprivrednicima.

Ova operacija je financijski programirana pod fokus područjem 2A ali također može značajno doprinijeti fokus području 1A.

8.2.2.3.2.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava pružateljima savjetodavnih usluga povratom prihvatljivih izdataka do maksimalno 1500 EUR po pruženom savjetovanju.

8.2.2.3.2.3. Poveznice na druga zakonodavstva

Savjetovanje pruženo u okviru ove mjere bit će usklađeno s relevantnim propisima EU i nacionalnim

zakonodavstvom vezanim uz područje savjetovanja.

- Zakonu o Savjetodavnoj službi (NN 50/12, 148/13)
- Zakon o zaštiti osobnih podataka (NN 106/12)
- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15).

8.2.2.3.2.4. Korisnici

Prihvatljiv korisnik je:

- Savjetodavna služba, tijelo u sastavu Ministarstva poljoprivrede
- Ciljane grupe su poljoprivrednici i mladi poljoprivrednici.

8.2.2.3.2.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi u okviru ove operacije su troškovi nastali od pružanjem savjetodavnih usluga, do maksimalno 1500 EUR po pruženom savjetovanju.

Prihvatljivi troškovi su :

- trošak rada: plaće, putni troškovi i smještaj za savjetnike;
- indirektni troškovi
- vanjske usluge
- materijali: priprema i izrada materijala;
- troškovi lokacije: izravno vezani uz mjesto gdje je savjet isporučen.

Pojednostavljeni troškovi će se koristiti isključivo za sljedeće kategorije troškova.

Troškovi osoblja: sukladno čl. 68. stavku 2. Uredbe 1303/2013 za potrebe utvrđivanja troškova osoblja u vezi s provedbom operacije važeća se satnica može izračunati dijeljenjem zadnjega dokumentiranog godišnjeg bruto iznosa troškova plaća s 1 720 sati.

Neizravni troškovi: sukladno čl. 68. stavku 1. točki (b) Uredbe 1303/2013 primjenjuje se fiksna stopa od 15% prihvatljivih izravnih troškova osoblja.

Putni troškovi: u skladu s čl. 67. stavkom 5. točkom (c) Uredbe 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih veličina jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika. U slučaju putovanja privatnim automobilom naknada će se financirati na temelju prijeđenih kilometara prema nacionalno utvrđenoj naknadi temeljem Pravilnika izdanog od Ministarstva financija.

Dnevnice (isključivo za javna tijela): u skladu s čl. 67. stavkom 5. točkom (c) Uredbe 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih veličina jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika, iznosi dnevnica za javna tijela utvrđeni su Odlukom Vlade u skladu s čl. 11. Zakona o (državnom) proračunu (NN 87/08, izmijenjen u NN 136/12).

Sva ostala plaćanja moraju biti potkrijepljena računima i dokumentima koji dokazuju plaćanje ili dokumantima ekvivalentne dokazne vrijednosti.

8.2.2.3.2.6. Uvjeti za prihvatljivost

Savjetodavna služba mora jamčiti (osigurati) sljedeće:

- odgovarajuće kapacitete u obliku kvalificiranog osoblja i njihove redovite obuke
- geografsku distribuciju savjetnika u cijelom ruralnom području.
- popis osoblja osposobljenih za pružanje savjetodavnih usluga i specifičnih područja savjetovanja i plana za obuku i kontinuirani profesionalni razvoj savjetnika ažuriran godišnje.

Kada je potrebno posebno savjetovanje iz područja u kojem Savjetodavna služba nema dovoljno stručnosti, može ugovoriti vanjske stručnjake (pravne i fizičke osobe) u skladu s nacionalnim postupcima javne nabave. U tom slučaju Savjetodavna služba mora osigurati da nema sukoba interesa.

8.2.2.3.2.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Nije primjenjivo

8.2.2.3.2.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore je 100% od ukupnih prihvatljivih troškova, do maksimalno 1.500,00 EUR po savjetovanju.

8.2.2.3.2.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.2.3.2.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

8.2.2.3.2.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika određene su na razini mjere.

8.2.2.3.2.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ova operacija može se kontrolirati i provoditi.

8.2.2.3.2.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo

8.2.2.3.2.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Opća načela kojima će se osigurati primjereni resursi u smislu osoblja s odgovarajućom stručnom spremom te savjetodavnim iskustvom i pouzdanošću vezano uz područja za koja provode savjetovanje. Određivanje elemenata koji će biti obuhvaćeni savjetovanjem

U smislu kvalifikacije osoblja, savjetodavnog iskustva i pouzdanosti uspostavljena su sljedeća načela:

- Dovoljan broj osoblja s odgovarajućom sveučilišnom ili postdiplomskom izobrazbom i tri godine iskustva u pružanju savjetodavnih i konzultantskih usluga u određenom području ili 15 godina profesionalnog iskustva u pružanju savjetodavnih i konzultantskih usluga u određenom području.
- Uspostavljen i operativan program osposobljavanja i profesionalnog razvoja osoblja

Savjetodavna služba mora osigurati pretpostavke da njeni kapaciteti zadovoljavaju gore navedene minimalne zahtjeve i da je osoblje za obavljanje usluga odgovarajuće iskusno i kvalificirano. To uključuje odgovarajući program obuke i kontinuiranog profesionalnog razvoja.

Savjetovanje se mora odnositi na najmanje jedan EU prioritet za ruralni razvoj i mora obuhvaćati najmanje jedan od sljedećih elemenata:

- mjere na razini poljoprivrednog gospodarstva s ciljem modernizacije poljoprivrednih gospodarstava (profesionalni savjeti o tehnikama proizvodnje, ekonomskoj isplativosti, razvijanju konkurentnosti), sektorskoj integraciji (suradnja, opskrbni lanci), inovacijama (primjeni novih tehnologija, proizvoda i procesa u poljoprivredi), tržišnoj orijentaciji kao i poticanju poduzetništva.;
- standarde sigurnosti na radu ili standarde sigurnosti vezane uz poljoprivredno gospodarstvo;
- izrada poslovnog plana
- diversifikacija poljoprivredne djelatnosti itd.

8.2.2.3.3. O_03: Savjetovanje šumoposjednika

Podmjera:

- 2.1 - potpora radi lakšeg korištenja savjetodavne službe

8.2.2.3.3.1. Opis vrste operacije

Opći cilj ove operacije je pružanje prilagođenih savjeta o održivom gospodarenju šumama privatnih šumoposjednika. To uključuje savjete vezane za ublažavanje klimatskih promjena, posebno smjernice protokola iz Kyota o pravilima gospodarenja šumama i promjenama u korištenju zemljišta i šumarstva.

Ova operacija je financijski programiran pod Prioritetom 4. ali također može značajno doprinijeti fokus područjima 1A, 5C i 5E.

8.2.2.3.3.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava pružateljima savjetodavnih usluga povratom prihvatljivih izdataka do maksimalno 1.500 EUR po pruženom savjetovanju.

8.2.2.3.3.3. Poveznice na druga zakonodavstva

Savjetovanje pruženo u okviru ove mjere bit će usklađeno s relevantnim propisima EU i nacionalnim zakonodavstvom vezanim uz područje savjetovanja.

- Zakonu o Savjetodavnoj službi (NN 50/12, 148/13);
- Zakon o zaštiti osobnih podataka (NN 106/12);
- Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12, 148/13, 94/14);
- Nacionalna šumarska politika i strategija (NN 120/03);
- Nova Strategija EU-a za šume: za šume i sektor koji se temelji na šumama- COM (2013) 659;
- Akcijski plan Europske unije za šume.

8.2.2.3.3.4. Korisnici

Prihvatljiv korisnik je:

- Savjetodavna služba, tijelo u sastavu Ministarstva poljoprivrede

8.2.2.3.3.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi u okviru ove operacije su troškovi nastali pružanjem savjetodavnih usluga, do maksimalno 1.500 EUR po pruženom savjetovanju.

Prihvatljivi troškovi su :

- trošak rada: plaće, putni troškovi i smještaj za savjetnike;
- indirektni troškovi
- vanjske usluge
- materijali: priprema i izrada materijala;
- troškovi lokacije: izravno vezani uz mjesto gdje je savjet isporučen.

Pojednostavljeni troškovi koristit će se isključivo za sljedeće kategorije troškova.

Troškovi osoblja: sukladno čl. 68. stavku 2. Uredbe 1303/2013 za potrebe utvrđivanja troškova osoblja u vezi s provedbom operacije važeća se satnica može izračunati dijeljenjem zadnjega dokumentiranog godišnjeg bruto iznosa troškova plaća s 1 720 sati.

Neizravni troškovi: sukladno čl. 68. stavku 1. točki (b) Uredbe 1303/2013 primjenjuje se fiksna stopa od 15% prihvatljivih izravnih troškova osoblja.

Putni troškovi: u skladu s čl. 67. stavkom 5. točkom (c) Uredbe 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih veličina jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika. U slučaju putovanja privatnim automobilom naknada će se financirati na temelju prijeđenih kilometara prema nacionalno utvrđenoj naknadi temeljem Pravilnika izdanog od Ministarstva financija.

Dnevnice (isključivo za javna tijela): u skladu s čl. 67. stavkom 5. točkom (c) Uredbe 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih veličina jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika, iznosi dnevnica za javna tijela utvrđeni su Odlukom Vlade u skladu s čl. 11. Zakona o (državnom) proračunu (NN 87/08, izmijenjen u NN 136/12).

Sva ostala plaćanja moraju biti potkrijepljena računima i dokumentima koji dokazuju plaćanje ili dokumentima ekvivalentne dokazne vrijednosti.

8.2.2.3.3.6. Uvjeti za prihvatljivost

Savjetodavna služba mora jamčiti (osigurati) sljedeće:

- odgovarajuće kapacitete u obliku kvalificiranog osoblja i njihove redovite obuke
- geografska distribucija šumarskih savjetnika u cijelom ruralnom području.
- popis osoblja osposobljenih za pružanje savjetodavnih usluga i specifičnih područja savjetovanja i plana za obuku i kontinuirani profesionalni razvoj savjetnika ažuriran godišnje.

Kada je potrebno posebno savjetovanje iz područja u kojem Savjetodavna služba nema dovoljno stručnosti, može ugovoriti vanjske stručnjake (pravne i fizičke osobe) u skladu s nacionalnim postupcima javne nabave. U tom slučaju Savjetodavna služba mora osigurati da nema sukoba interesa.

8.2.2.3.3.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Nije primjenjivo.

8.2.2.3.3.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi 100% od ukupnih prihvatljivih troškova, do maksimalno 1.500,00 EUR po savjetovanju.

8.2.2.3.3.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.2.3.3.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.2.3.3.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika su definirane na razini mjere.

8.2.2.3.3.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ova operacija može se kontrolirati i provoditi.

8.2.2.3.3.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.2.3.3.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Opća načela kojima će se osigurati primjereni resursi u smislu osoblja s odgovarajućom stručnom spremom te savjetodavnim iskustvom i pouzdanošću vezano uz područja za koja provode savjetovanje. Određivanje elemenata koji će biti obuhvaćeni savjetovanjem

U smislu kvalifikacije osoblja, savjetodavnog iskustva i pouzdanosti uspostavljena su sljedeća načela:

- Dovoljan broj osoblja s odgovarajućom sveučilišnom ili postdiplomskom izobrazbom i tri godine iskustva u pružanju savjetodavnih i konzultantskih usluga u određenom području ili 15 godina profesionalnog iskustva u pružanju savjetodavnih i konzultantskih usluga u određenom području.
- Uspostavljen i operativan program osposobljavanja i profesionalnog razvoja osoblja

Savjetodavna služba mora osigurati pretpostavke da njeni kapaciteti zadovoljavaju gore navedene minimalne zahtjeve i da je osoblje za obavljanje usluga odgovarajuće iskusno i kvalificirano. To uključuje odgovarajući program obuke i kontinuiranog profesionalnog razvoja.

Savjetovanje se mora odnositi na najmanje jedan EU prioritet za ruralni razvoj i mora obuhvaćati najmanje jedan od sljedećih elemenata:

- održivo gospodarenje šumskim ekosustavima, uključujući savjete o svim relevantnim obvezama iz Nature 2000, Direktive 92/43/EEZ (zaštita prirodnih staništa i divlje flore i faune), Direktive

2009/147/EZ (zaštiti ptica) i Okvirne direktiva o vodama;

- ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama, smjernice protokola iz Kyota o pravilima za gospodarenje šumama i promjenama u korištenju zemljišta i šumarstva.
- savjetovanje o poboljšanim procesima, tehnikama i tehnologijama za povećanje produktivnosti uključujući savjetovanje o udruživanju u proizvođačku grupu, udrugu i sličnu organizaciju s ciljem povećanja produktivnosti i učinkovitosti u gospodarenju usitnjenim šumskim zemljištem i učinkovitosti u šumarskom sektoru.
- upravljanje zajedničkim vrstama rizika s kojim se susreću šumoposjednici (nepovoljni klimatski događaji, šumski požari, biljne bolesti koje prijete šumskim ekosustavima, štetnici i ekološki incidenti)
- Savjetovanje o sigurnosti pri šumskim radovima, sječi i pridobivanju drveta.

8.2.2.3.4. **O_04: Savjetovanje mladih poljoprivrednika**

Podmjera:

- 2.1 - potpora radi lakšeg korištenja savjetodavne službe

8.2.2.3.4.1. Opis vrste operacije

Cilj operacije je pružanje savjeta prilagođenih mladim poljoprivrednicima koji tek ulaze u poljoprivredni sektor o njihovim specifičnim potrebama tijekom osnivanja i vođenja novog poljoprivrednog gospodarstva kako bi se povećala njihova dugoročna održivost i doprinijela ukupnoj konkurentnosti kao i prilagođenih savjeta o rješenjima poljoprivrednih gospodarstava o ekonomskoj učinkovitosti i učinkovitosti resursa.

Indikativan ali ne i konačan popis tema o kojima će biti ponuđeni savjeti su:

- Osnivanje i upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom
- Dobrobit životinja i bio sigurnost poljoprivrednog gospodarstava
- Primjena novih tehnologija, proizvoda i procesa u poljoprivredi, uključujući savjete o uvođenju poljoprivrednih inovacija iz Europskog inovacijskog partnerstva (EIP) na poljoprivrednu produktivnost i održivost
- Upravljanje prirodnim resursima (kao što su tehnike navodnjavanja za upravljanje vodama, plodnost tla)
- Podizanje svijest o sigurnosti poljoprivrednih gospodarstava (rizici u korištenju gnojovke, rukovanje stokom, rad sa strojevima)
- Suradnja , tržišna orijentacija, opskrbni lanci i lokalna tržišta
- Standardi EU (okoliš, zdravlje, higijena) kao i integrirana zaštita bilja
- Proizvodnja (npr. visoko profitabilna poljoprivreda)
- Energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije (kao što su poljoprivredna biomasa, obnovljivi izvori energije i energetski učinkovita rješenja za objekte za stoku i plastenike)
- Diverzifikacija gospodarstva (kao što je poljoprivredna diverzifikacija)

Savjetodavne usluge bit će pružene mladim poljoprivrednicima.

Ova operacija je financijski programirana pod fokus područjem 2B ali također može značajno doprinijeti fokus područjima 1A, 2A,3A, 3B, 4B, 5A, 5B, 5C, 5D i 5E.

8.2.2.3.4.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava pružateljima savjetodavnih usluga povratom prihvatljivih izdataka do maksimalno 1500 EUR po pruženom savjetovanju.

8.2.2.3.4.3. Poveznice na druga zakonodavstva

Savjetovanje pruženo u okviru ove mjere bit će usklađeno s relevantnim propisima EU i nacionalnim

zakonodavstvom vezanim uz područje savjetovanja.

- Zakon o Savjetodavnoj službi (NN 50/12, 148/13);
- Zakon o zaštiti osobnih podataka (NN 106/12);
- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15).

8.2.2.3.4.4. Korisnici

Prihvatljiv korisnik je Savjetodavna služba, tijelo u sastavu Ministarstva poljoprivrede

8.2.2.3.4.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi u okviru ove operacije su troškovi nastali od pružanjem savjetodavnih usluga, do maksimalno 1500 EUR po pruženom savjetovanju.

Prihvatljivi troškovi su :

- trošak rada: plaće, putni troškovi i smještaj za savjetnike;
- indirektni troškovi
- vanjske usluge
- materijali: priprema i izrada materijala;
- troškovi lokacije: izravno vezani uz mjesto gdje je savjet isporučen.

Pojednostavljeni troškovi će se koristiti isključivo za sljedeće kategorije troškova.

Troškovi osoblja: sukladno čl. stavku 2. Uredbe 1303/2013 za potrebe utvrđivanja troškova osoblja u vezi s provedbom operacije važeća se satnica može izračunati dijeljenjem zadnjega dokumentiranog godišnjeg bruto iznosa troškova plaća s 1 720 sati.

Neizravni troškovi: sukladno čl. 68. stavku 1. točki (b) Uredbe 1303/2013 primjenjuje se fiksna stopa od 15% prihvatljivih izravnih troškova osoblja.

Putni troškovi: u skladu s čl. 68. stavku 1. točki (c) Uredbe 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih veličina jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika. U slučaju putovanja privatnim automobilom naknada će se financirati na temelju prijeđenih kilometara prema nacionalno utvrđenoj naknadi temeljem Pravilnika izdanog od Ministarstva financija.

Dnevnice (isključivo za javna tijela): u skladu s čl. 68. stavkom 1. točkom (c) Uredbe 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih veličina jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika, iznosi dnevnica za javna tijela utvrđeni su Odlukom Vlade u skladu s čl. 11. Zakona o (državnom) proračunu (NN 87/08, izmijenjen u NN 136/12).

Sva ostala plaćanja moraju biti potkrijepljena računima i dokumentima koji dokazuju plaćanje ili dokumantima ekvivalentne dokazne vrijednosti.

8.2.2.3.4.6. Uvjeti za prihvatljivost

Savjetodavna služba mora jamčiti (osigurati) sljedeće:

- odgovarajuće kapacitete u obliku kvalificiranog osoblja i njihove redovite obuke
- geografska distribucija savjetnika u cijelom ruralnom području.
- popis osoblja osposobljenih za pružanje savjetodavnih usluga i specifičnih područja savjetovanja i plana za obuku i kontinuirani profesionalni razvoj savjetnika ažuriran godišnje.

Kada je potrebno posebno savjetovanje iz područja u kojem Savjetodavna služba nema dovoljno stručnosti, može ugovoriti vanjske stručnjake (pravne i fizičke osobe) u skladu s nacionalnim postupcima javne nabave. U tom slučaju Savjetodavna služba mora osigurati da nema sukoba interesa.

8.2.2.3.4.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Nije primjenjivo.

8.2.2.3.4.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi 100% od ukupnih prihvatljivih troškova, do maksimalno 1.500,00 EUR po savjetovanju.

8.2.2.3.4.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.2.3.4.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.2.3.4.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika su definirane na razini mjere.

8.2.2.3.4.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.2.3.4.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.2.3.4.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Opća načela kojima će se osigurati primjereni resursi u smislu osoblja s odgovarajućom stručnom spremom te savjetodavnim iskustvom i pouzdanošću vezano uz područja za koja provode savjetovanje. Određivanje elemenata koji će biti obuhvaćeni savjetovanjem

U smislu kvalifikacije osoblja, savjetodavnog iskustva i pouzdanosti uspostavljena su sljedeća načela:

- Dovoljan broj osoblja s odgovarajućom sveučilišnom ili postdiplomskom izobrazbom i tri godine iskustva u pružanju savjetodavnih i konzultantskih usluga u određenom području ili 15 godina profesionalnog iskustva u pružanju savjetodavnih i konzultantskih usluga u određenom području.
- Uspostavljen i operativan program osposobljavanja i profesionalnog razvoja osoblja

Savjetodavna služba osigurati pretpostavke da njeni kapaciteti zadovoljavaju gore navedene minimalne zahtjeve i da je osoblje za obavljanje usluga odgovarajuće iskusno i kvalificirano. To uključuje odgovarajući program obuke i kontinuiranog profesionalnog razvoja.

Savjetovanje se mora odnositi na najmanje jedan EU prioritet za ruralni razvoj i mora obuhvaćati najmanje jedan od sljedećih elemenata:

- mjere na razini poljoprivrednog gospodarstva usmjerene na uspostavu, upravljanje i modernizaciju, postizanje konkurentnosti, sektorsku integraciju (suradnja, tržišna orijentacija, opskrbni lanci i lokalna tržišta), inovacije (primjena novih tehnologija, proizvoda i procesa u poljoprivredi), tržišnu orjentaciju kao i poticanje poduzetništva (izrada poslovnog plana, ekonomska profitabilnost).
- standarde sigurnosti na radu ili standarde sigurnosti vezane uz poljoprivredno gospodarstvo dobrobit životinje i bio sigurnost farmi.
- energetska učinkovitost i korištenje obnovljivih izvora energije, upravljanje prirodnim resursima
- diverzifikacija na poljoprivrednim gospodarstvima itd.

8.2.2.3.5. O_05: Osposobljavanje savjetnika

Podmjera:

- 2.3 - potpora za osposobljavanje savjetnika

8.2.2.3.5.1. Opis vrste operacije

Glavni cilj operacije je osigurati provedbu programa obuke za savjetnike Savjetodavne službe u područjima u kojima trebaju pružati savjete. Indikativan ali ne i konačan popis tema:

- višestruka sukladnost, bolje i kvalitetnije upravljanje zemljištem, poljoprivredne prakse vezane za klimu i okoliš, agro-okolišna plaćanja, područja Natura 2000 i područja velike prirodne vrijednost, organski uzgoj, očuvanje prirodnih staništa divlje flore i faune, zaštita divljih ptica.
- učinkovitost resursa, korištenje OIE, inovativnih, okolišno-održivih ili poboljšanih tehnika proizvodnje, inovativnih tehnologija, razvoj poslovanja i marketinga i drugim relevantnim pitanjima, uključujući inovativne pristupe, dobre prakse i informacije iz rada Europskog inovacijskog partnerstva (EIP) o poljoprivrednoj produktivnost i doprinosu održivosti.
- održivo gospodarenje šumama i drugim relevantnim pitanjima; provedba smjernica Natura 2000 za šume i druga okolišna pitanja, osnove Kyoto protokola gospodarenja šumama i promjene u korištenju zemljišta i šumarstva; šumske bolesti i štetnici i strane invazivne vrste; certificiranje šuma; inovativni pristupi u organizaciji i upravljanju šumskim radovima i sigurnosti u šumarstvu i sječi; obnovljivi izvori energije – šumska biomasa.

Program osposobljavanja mora uključivati teoretske i praktične aspekte, a također može uključiti elemente on-line obuke.

Program obuke mora osigurati poboljšanje i ažuriranje znanja i savjetodavnih kapaciteta savjetnika.

Operacija je financijski programirana unutar prioriteta 4 ali može značajno doprinijeti fokus područjima 2A, 5B, 5C i 5E.

8.2.2.3.5.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava Savjetodavnoj službi za osposobljavanje savjetnika.

8.2.2.3.5.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o javnoj nabavi (NN 90/11, 83/13)

8.2.2.3.5.4. Korisnici

Korisnik potpore je Savjetodavna služba

8.2.2.3.5.5. Prihvatljivi troškovi

Opravdani troškovi u okviru ove operacije su troškovi nastali pružanjem stručnog osposobljavanja za savjetnike.

Prihvatljivi troškovi su:

Vanjsko organiziranje tečajeva:

- trošak sudjelovanja na tečaju osposobljavanja
- putovanje, smještaj i dnevnice za savjetnike

Ad-hoc tečajevi:

- troškovi rada: plaće, naknade, putni troškovi i troškovi za predavače.
- materijalni troškovi: troškovi izrade nastavnih planova i programa, troškovi za pripremu materijala za obuku (nastavni materijali i oprema potrebna za obuku), troškovi evaluacije.
- troškovi usluga, iznajmljivanje, administrativni troškovi, itd
- putovanja, smještaj i troškovi dnevnica za savjetnika

Potpora se odobrava na temelju stvarno nastalih troškova.

U slučaju putovanja i troškova dnevnica za savjetnike Savjetodavne službe koji sudjeluju u obuci mogu se koristiti pojednostavljeni troškovi:

Putni troškovi: u skladu s čl. 67. stavkom 5. točkom (c) Uredbe 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih veličina jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju u okviru shema za bespovratna sredstva koja u cijelosti financira država članica za sličnu vrstu operacije i korisnika, prema nacionalno utvrđenoj naknadi za upotrebu privatnog automobila temeljem Pravilnika izdanog od Ministarstva financija za naknade za prijeđene kilometre u slučaju putovanja automobilom.

Dnevnice (isključivo za javna tijela): u skladu s čl. 67. stavkom 5. točkom (c) Uredbe 1303/2013, u skladu s pravilima za primjenu odgovarajućih iznosa jediničnih troškova, paušalnih iznosa i fiksnih stopa koje se primjenjuju prema programima za potpore koje se financiraju isključivo od strane države članice za slične vrste operacije i korisnika, iznosi dnevnica za javna tijela utvrđeni su Odlukom Vlade u skladu s čl. 11. Zakona o (državnom) proračunu (NN 87/08, izmijenjen u NN 136/12).

8.2.2.3.5.6. Uvjeti za prihvatljivost

Savjetodavna služba mora predstaviti Godišnji plan obuke koji ukazuje na minimalan broja osoblja koji će biti osposobljen, okvirne teme za koje je potrebno osposobljavanje i maksimalan godišnji proračun.

Osposobljavanje se mora izravno odnositi na obuku i Plan profesionalnog razvoja kojeg je odredila Savjetodavna služba.

Savjetodavna služba mora osigurati kvalitetu vanjskih tečajeva osposobljavanja i kvalifikacije i iskustvo trenera u ad-hoc tečajevima.

Osposobljavanje će biti prihvatljivo samo ako je usklađena s Planom godišnje izobrazbe.

8.2.2.3.5.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Primjenjuje se načelo najbolja vrijednost za novac za sve vrste obuke plaćene bespovratnim sredstvima.

8.2.2.3.5.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

- Intenzitet potpore je 100% od ukupno prihvatljive razine potpore
- Maksimalna vrijednost potpore za savjetodavne usluge za obuku savjetnika bit će 200.000,00 EUR tijekom 3 godine.

8.2.2.3.5.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.2.3.5.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.2.3.5.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika su definirane na razini mjere.

8.2.2.3.5.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.2.3.5.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.2.3.5.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Opća načela kojima će se osigurati primjereni resursi u smislu osoblja s odgovarajućom stručnom spremom te savjetodavnim iskustvom i pouzdanošću vezano uz područja za koja provode savjetovanje. Određivanje elemenata koji će biti obuhvaćeni savjetovanjem

Ova operacija će doprinijeti osiguraju savjetodavnih usluga koje pruža redovito obučavano osoblje. Isto tako će osigurati da savjetnici imaju pristup najrelevantnijim inovacijama i najboljim praksama.

8.2.2.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.2.4.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

- stope pogrešaka i visoki administrativni teret u kontroli stvarnih troškova savjeta
- ciljane grupe mogu dobiti više od dva puta savjete u navedenom razdoblju od 3 godine
- u operaciji 2.3 poštovanje pravila javne nabave

8.2.2.4.2. Radnje za ublažavanje

- korištenje pojednostavljenih troškova za troškove osoblja u skladu s odredbama članka 68. stavka 2. Uredbe (EU) br 1303/2013 će smanjiti stopu pogrešaka i administrativnog tereta
- višestruka provjera ciljnih skupina koji su primili savjet kako bi se osiguralo da se poštuje gornje ograničenje
- moraju se osigurati smjernice o važećim propisima o javnoj nabavi

8.2.2.4.3. Ukupna ocjena mjere

Na temelju odgovarajućih mjera ublažavanja mjera je provjerljiva i upravljiva.

8.2.2.5. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo za mjeru.

8.2.2.6. Podaci o pojedinoj mjeri

Opća načela kojima će se osigurati primjereni resursi u smislu osoblja s odgovarajućom stručnom spremom te savjetodavnim iskustvom i pouzdanošću vezano uz područja za koja provode savjetovanje. Određivanje elemenata koji će biti obuhvaćeni savjetovanjem

Definirano na razini tipa operacije.

8.2.2.7. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Pristup pojedinih poljoprivrednika, poljoprivrednih gospodarstava i mladih poljoprivrednika savjetodavnim uslugama ograničen je na dva puta u tri godine.

8.2.3. M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.)

8.2.3.1. Pravna osnova

Članak 16. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj i stavljanju izvan snage Uredbe (EZ) br. 1698/2005.

Delegirana uredba Komisije (EU) br. 807/2014 od 11. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i uvođenju prijelaznih odredbi.

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 808/2014 od 17. srpnja 2014. za provedbu Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

8.2.3.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

Interes proizvođača za sustave kvalitete u Hrvatskoj, u zadnje vrijeme raste, što je utvrđeno i u SWOT analizi.

Cilj mjere je potaknuti poljoprivredne proizvođače na sudjelovanje u sustavima kvalitete, koje dodaju vrijednost proizvodima te štite proizvod s oznakom kvalitete od zlouporabe i imitacije.

Učinkovitost dostizanja cilja podrazumijeva prepoznavanje proizvoda te spremnost potrošača na plaćanje veće cijene za proizvode s oznakom kvalitete. Prepoznatljiva razina proizvoda koji su uključeni u sustave kvalitete je niska, što ne daje mogućnost proizvođačima za ostvarivanje većeg prihoda od prodaje proizvoda s oznakom kvalitete.

Bolja informiranost, marketing i uključenost poljoprivrednih proizvođača u sustave kvalitete omogućuju bolju prepoznatljivost proizvoda s oznakom kvalitete što utiče i na spremnost potrošača za plaćanje veće cijene za takve posebne proizvode.

Mjera se izravno odnosi na potrebu 13.

Doprinos fokus područjima

Obe podmjere ove mjere osobito doprinose:

Prioritet 3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi, s naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 3A: Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno- prehrambeni lanac putem sustava kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim

proizvodima, putem promoviranja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija i međustrukovnih organizacija.

Mjera neizravno doprinosi i Prioritetu 5: Promicanje učinkovitosti resursa i pomaka prema klimatski elastičnom gospodarstvu s niskom razinom ugljika u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru, s naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 5D: Smanjenje emisije stakleničkih plinova amonijaka iz poljoprivrede;

i Fokus područje 5E: Poticanje vezivanje ugljika u poljoprivredi i šumarstvu

Doprinos međusektorskim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju međusektorskih ciljeva vezanih uz klimatske promjene, zaštitu okoliša i inovacije.

Klimatske promjene – aktivnosti u okviru ove mjere kroz prihvaćene standarde doprinose smanjenju klimatskih promjena.

Zaštita okoliša - uspostavljanje sustava kvalitete i viših normi od propisanih standarda uključuje i brigu za okoliš naročito u ekološkoj poljoprivrednoj proizvodnji.

Inovacija - sustavi kvalitete sve više se temeljeni na istraživanju i inovacijama koje imaju važnu ulogu u osiguranju kontinuiteta i kvalitete proizvodnje.

Mjera doprinosi međusektorskim ciljevima putem racionalizacije i optimalnog korištenja prirodnih resursa bez ugrožavanja okoliša, dostignutog standarda usluga, dugoročnog upravljanja infrastrukturom, a koristeći istraživanja, reviziju i razvoj proizvoda.

8.2.3.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.3.3.1. O_01: Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode

Podmjera:

- 3.1. – potpore za novo sudjelovanje u programima kvalitete

8.2.3.3.1.1. Opis vrste operacije

Potpora se dodjeljuje za sudjelovanje proizvođača uključenih u jedan od sljedećih sustava:

- sustav kvalitete sukladno zakonodavstvu EU;
- sustav kvalitete sukladno nacionalnom zakonodavstvu.

8.2.3.3.1.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava za uključivanje i sudjelovanje u sustavima kvalitete sukladno zakonodavstvu EU i nacionalnom zakonodavstvu, te u sustav ekološke proizvodnje sukladno EU i nacionalnom zakonodavstvu poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda.

8.2.3.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Uredba (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode;
- Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda;
- Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda, (NN 80/13, 14/14);
- Uredba Komisije (EU) br. 702/2014 od 25. lipnja 2014 . o proglašenju određenih kategorija potpora u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima spojivima s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107. i 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije;
- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (NN 80/13, 14/14);
- Pravilnik o integriranoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda (NN 137/12, 59/14).

8.2.3.3.1.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici u ovoj mjeri su aktivni poljoprivrednici u smislu članka 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013 upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, sukladno Zakonu o poljoprivredi, uključeni:

- u EU ili nacionalni sustav kvalitete sukladno prethodno navedenim zakonskim propisima;
- udruženja ekoloških poljoprivrednih proizvođača.

8.2.3.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi su:

- troškovi ulaska u sustav kvalitete;
- godišnji troškovi sudjelovanja u sustavu kvalitete;
- troškovi stručne kontrole i certifikacije ovlaštenog kontrolnog tijela.

8.2.3.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Prihvatljivi korisnici u ovoj mjeri su aktivni poljoprivrednici upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Korisnik mora imati certifikat ili potvrdu o sukladnosti proizvoda sa specifikacijom o provedenoj kontroli, kojom se dokazuje da su uključeni u sustav kvalitete.

Svaki poljoprivredni ili prehrambeni proizvod iz sustava kvalitete koji se prodaje na tržištu mora biti označen:

- EU zaštitnim znakom iz sustava kvalitete (ako je primjenjivo) ili nacionalnim znakom za ZOI, ZOZP i ZTS;
- nacionalnim zaštitnim znakom iz sustava kvalitete.

8.2.3.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Kriteriji odabira odredit će se pravilnikom i zasnivat će se na sljedećim načelima:

- Sustavu kvalitete (pri čemu prednost imaju sustavi ZOI, ZOZP i ZTS);
- Veličini poljoprivrednog gospodarstva (prednost imaju gospodarstva s manjim SO).

Financirat će se samo one aktivnosti koje prijeđu bodovni prag.

8.2.3.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100% od ukupnih prihvatljivih troškova, s tim da maksimalni iznos javne potpore ne prelazi iznos od 3.000 EUR/ godišnje po poljoprivrednom gospodarstvu.

Potpora se odobrava kao bespovratno godišnje poticajno plaćanje čija se razina određuje u skladu s razinom nepromjenjivih troškova nastalih sudjelovanjem u sustavima koji se podupiru, u maksimalnom trajanju do pet godina.

8.2.3.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.3.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Glavni rizici se odnose na:

- valjanost i usklađenost sustava kvalitete i grupe proizvođača
- rizik dvostrukog financiranja (proizvođači primaju potporu za sudjelovanje u sustavu kvalitete iz nekog drugog izvora);
- prikazivanje neprihvatljivih računa kao osnove za razinu fiksnih troškova za određivanje godišnje potpore;
- prihvatljivost korisnika;
- uvjeti prihvatljivosti i
- odabir operacija koje će se financirati.

8.2.3.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje su:

- provjera sustava kvalitete i prijave proizvođača u sustav kvalitete provodi se provjerom upisnika;
- Provjerom Agencije za plaćanja isključit će se dvostruko financiranje. Korisnici koji su dobili potporu u istu svrhu u okviru drugih mjera mogu se identificirati u registru korisnika uspostavljenom u Agenciji za plaćanja;
- Provjerit će se povezanost svih prikazanih računa s prijavljenim fiksnim troškovima i kontrole dvostrukog financiranja koje provodi Agencija za plaćanja;
- usklađenost korisnika s definicijom "aktivni poljoprivrednik" provjeravat će se u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava;
- Korisnik će morati dokazati uvjete prihvatljivosti s preslikom potvrde. Administrativna kontrola od strane Agencije za plaćanja će obuhvatiti ovu provjeru kao redovitu (100% zahtjeva);
- Korisnici će biti odabrani u skladu s kriterijima za odabir striktno primjenjujući kao što je definirano u nacionalnom Pravilniku o odobrenju od strane nadzornog odbora.

8.2.3.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije može se kontrolirati i provjeravati.

8.2.3.3.1.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.3.3.1.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Navođenje prihvatljivih programa kvalitete, uključujući programe certificiranja poljoprivrednih gospodarstava za poljoprivredne proizvode, pamuk ili prehrambene proizvode, koji su priznati na nacionalnoj razini i potvrda da ti programi kvalitete zadovoljavaju četiri posebna kriterija iz članka 16. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Pravilnik o integriranoj poljoprivredi (NN br 137/12, 59/14).

Ovaj nacionalni sustav kvalitete ispunjava 4 specifična kriterija članka 16. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br 1305/2013

Navođenje prihvatljivih programa dobrovoljnog certificiranja poljoprivrednih proizvoda koje država članica priznaje kao usklađene sa smjernicama Unije za najbolju praksu

Nije primjenjivo.

8.2.3.3.2. O_02: Potpora za troškove informiranja i promoviranja

Podmjera:

- 3.2 - potpora za aktivnosti informiranja i promicanja koje provode skupine proizvođača na unutarnjem tržištu

8.2.3.3.2.1. Opis vrste operacije

Operacija uključuje informativne i promotivne aktivnosti za tržište EU koje provode skupine proizvođača za poljoprivredne ili prehrambene proizvode obuhvaćene sustavima kvalitete u skladu sa zakonodavstvom EU-a i sustavima ekološke proizvodnje u skladu s EU i nacionalnim zakonodavstvom. Ova mjera ima za cilj naglasiti dodatnu kvalitetu ili druga posebna svojstva poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda bez zavaravanja potrošača i davanja prednosti tim proizvodima samo radi njihovog podrijetla ako nisu obuhvaćen sustavom kvalitete. Aktivnosti ne smiju biti upućene na promociju trgovačkih robnih marki.

Samo aktivnostima koje se odnose na proizvode obuhvaćene sustavima koje primaju potporu u okviru podmjere 3.1 mogu dobiti podršku u okviru ove podmjere.

Ciljevi su:

- Informiranje potrošača i distributera o poljoprivrednim i prehrambenim proizvodima obuhvaćenim EU sustavima kvalitete ili ekološkim proizvodima i o njihovim posebnim značajkama i osobinama;
- Informiranje potrošača o vjerodostojnosti, visokim standardima dobrobiti životinja ili o zaštiti okoliša koji su vezani uz navedene sustave kvalitete.
- Širiti informacije o nutritivnim i za zdravlje važnim aspektima proizvoda uključujući specifične znanstvene i stručne spoznaje.

8.2.3.3.2.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje kao godišnja isplata koja se odnosi na troškove za informiranje o proizvodima i promotivne troškove grupa proizvođača uključenih u sustave kvalitete u skladu sa zakonodavstvom EU-a, sustavima kvalitete u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, sustave organske proizvodnje u skladu s EU i nacionalnim zakonodavstvom.

8.2.3.3.2.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Uredba (EU) br. 1151/2012 Europskog parlamenta i Vijeća od 21. studenoga 2012. o sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode;
- Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda;
- Uredba (EU) 702/2014 od 25. lipnja 2014 o proglašenju određene kategorije potpora u poljoprivredi i šumarskom sektoru i ruralnim područjima u skladu s unutarnjim tržištem u primjeni članaka 107 i 108 Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

Nacionalno zakonodavstvo:

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (NN 80/13, 14/14);
- Pravilnik o zaštićenim oznakama izvornosti, zaštićenim oznakama zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnim specijalitetima poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (NN 86/13);
- Pravilnik o nacionalnom znaku zaštićene oznake izvornosti, zaštićene oznake zemljopisnog podrijetla i zajamčeno tradicionalnog specijaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda (NN 69/14);
- Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda, (NN 80/13, 14/14);
- Pravilnik o integriranoj proizvodnji poljoprivrednih proizvoda (NN 137/12, 59/14).

8.2.3.3.2.4. Korisnici

- skupina proizvođača (udruga) koji sudjeluju u EU sustavima kvalitete ili nacionalnim sustavima kvalitete;
- udruženja organskih poljoprivrednih proizvođača čiji su članovi sudjelovali u sustavu. ekološke proizvodnje.

8.2.3.3.2.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi moraju uključivati informacije o proizvodu i promotivne aktivnosti kao što su:

- organizacija i / ili sudjelovanje na sajmovima i;
- izrada promotivnih materijala koje koriste različite medije, multimedijalni proizvodi, web razvoj i promocija;
- kupnja oglasnog prostora;
- promotivne kampanje i organizacija namjenski promotivnih događanja, uključujući edukativne ture;
- radionice i seminari;
- informacije i promotivne aktivnosti putem različitih kanala komunikacije ili na prodajnim mjestima od nacionalnog značaja ili EU ili HoReCa kanala;
- valjano dokumentirani organizacijski troškova za najviše 5% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Pravilnik će osigurati specifične informacije o definiranju aktivnosti i opravdanim troškovima.

U slučaju da informiranje i promidžbeni materijal nije u skladu s relevantnim EU i nacionalnim zakonodavstvom koje se primjenjuje u državama članicama u kojima se informiranje i promotivne aktivnosti provode neće se smatrati opravdanim troškovima.

8.2.3.3.2.6. Uvjeti za prihvatljivost

Prihvatljivi korisnici moraju biti organizirani i djelovati kao skupina proizvođača (udruženje), u skladu s

člankom 3. stavkom 2. Uredbe (EU) 1151/2012, ili kao udruga organskih poljoprivrednih proizvođača čiji su članovi sudjelovali u sustavima ekološke proizvodnje i sukladno Zakonu o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda, odnosno sustavima kvalitete u skladu s nacionalnim zakonodavstvom.

Potrebno je novo sudjelovanje najmanje jednog poljoprivrednika u zaštićenim sustavima kvalitete.

8.2.3.3.2.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Operacije se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga

Kriteriji za odabir prihvatljivih operacija bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih načela:

- broj proizvođača koji su uključeni (veći broj proizvođača prioritet);
- Izlazni proizvod (proizvodi sustava kvalitete obuhvaćeni Dodatkom I. Ugovora o EU prioritet);
- Vrsta sustava kvalitete (ZOI, ZOZP i TSP sustavi kvalitete imaju prednost);
- Broj operacija već podržanih ovim tipom operacije (korisnici s manjim brojem već podržanih operacija imaju prioritet).

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane.

8.2.3.3.2.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Potpora za informativno-promotivne troškove vezane uz proizvode u sustavima kvalitete i organske proizvodnje iznosi 70% opravdanih troškova, po skupini proizvođača / udruženju ne smije biti veća od 30.000 EUR / godišnje do najviše 100.000 EUR tijekom programskog razdoblja.

Godišnji iznos potpore utvrdit će se na temelju preliminarnih izračuna projekata priloženih uz zahtjev.

8.2.3.3.2.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.3.3.2.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Glavni rizici se odnose na:

- valjanost i sukladnost sustava kvalitete i skupine proizvođača;
- registracija novih poljoprivrednika u skupini proizvođača;
- rizik od podrške za istu aktivnost iz različitih izvora;
- rizik od aktivnosti koje promiču trgovačke robne marke;
- razumnost troškova i
- prihvatljivost troškova.

8.2.3.3.2.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje su:

- Provjera sustava kvalitete i upis proizvođača u sustav provodit će se kroz provjeru Upisnika.
- Provjere će osigurati učinkovitu registraciju novog poljoprivrednika u grupu proizvođača.
- Provjere će osigurati da ne postoji dvostruko financiranje za aktivnosti bilo u politici horizontalne promocije za poljoprivredne proizvode na unutarnjem tržištu ili promotivne aktivnosti u okviru nacionalnih sustava potpore u sektoru vina (čl. 45. Uredbe (EU) 1308 / 13).
- Provjerava će se izvršiti na svim proizvedenim promotivnim materijalima kako bi se osiguralo da se ne promoviraju trgovačke robne marke.
- Za sve prikazane račune ispitat će se razumnost troškova od strane Agencije za plaćanja. Najviši parametri će se utvrditi i svi potencijalni korisnici bit će pravovremeno obaviješteni.
- Samo troškovi u vezi informiranja i promotivnih aktivnosti bit će priznati kao prihvatljivi od strane Agencije za plaćanja. Računi će se provjeravati u odnosu na prikazane troškove uključujući razumnost troškova.

8.2.3.3.2.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije može se kontrolirati i provjeravati.

8.2.3.3.2.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.3.3.2.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Navođenje prihvatljivih programa kvalitete, uključujući programe certificiranja poljoprivrednih gospodarstava za poljoprivredne proizvode, pamuk ili prehrambene proizvode, koji su priznati na nacionalnoj razini i potvrda da ti programi kvalitete zadovoljavaju četiri posebna kriterija iz članka 16. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Pravilnik o integriranoj poljoprivredi (NN br 137/12, 59/14).

Ovaj nacionalni sustav kvalitete ispunjava četiri specifična kriterija članka 16. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br 1305/2013.

Navođenje prihvatljivih programa dobrovoljnog certificiranja poljoprivrednih proizvoda koje država članica priznaje kao usklađene sa smjernicama Unije za najbolju praksu

Nije primjenjivo.

8.2.3.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.3.4.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini tipa operacije.

8.2.3.4.2. Radnje za ublažavanje

Radnje za ublažavanje definirane na razini tipa operacije.

8.2.3.4.3. Ukupna ocjena mjere

Na osnovu odgovarajućih gore navedenih, olakšavajućih radnji, mjera je provjerljiva i može se kontrolirati.

8.2.3.5. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo za ovu mjeru.

8.2.3.6. Podaci o pojedinoj mjeri

Navođenje prihvatljivih programa kvalitete, uključujući programe certificiranja poljoprivrednih gospodarstava za poljoprivredne proizvode, pamuk ili prehrambene proizvode, koji su priznati na nacionalnoj razini i potvrda da ti programi kvalitete zadovoljavaju četiri posebna kriterija iz članka 16. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Pravilnik o integriranoj poljoprivredi (NN 137/12, 59/14);

Ovaj nacionalni sustav kvalitete ispunjava 4 specifična kriterija članka 16. stavka 1. točke (b) Uredbe (EU) br 1305/2013.

Navođenje prihvatljivih programa dobrovoljnog certificiranja poljoprivrednih proizvoda koje država članica priznaje kao usklađene sa smjernicama Unije za najbolju praksu

Nije primjenjivo.

8.2.3.7. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Pojam "kvalitete" nije posebno definiran u reguliranju ruralnog razvoja, na što upućuju odgovarajuća specifična zakonodavstva koja podupiru različite sustave kvalitete koji ispunjavaju uvjete za potporu u okviru ove mjere. Isto vrijedi i što se tiče specifične terminologije koja se primjenjuje na takve sustave.

8.2.4. M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)

8.2.4.1. Pravna osnova

Članak 17. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirana uredba Komisije (EU) br. 807/2014 od 11. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i uvođenju prijelaznih odredbi.

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 808/2014 od 17. srpnja 2014. o utvrđivanju pravila primjene Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

8.2.4.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

Ova mjera ima značajnu ulogu u okviru Programa ruralnog razvoja. Kao što se vidi iz SWOT analize, nužno je poticati i objediniti cijeli poljoprivredni, prehrambeni i šumarski sektor u Hrvatskoj kroz odgovarajuću i dosljednu potporu za produktivna ulaganja kako bi se povećala konkurentnost, produktivnost i ekonomska održivost gospodarstava i osigurala dugotrajna ekonomska korist i usluge šumskih ekosustava poticanjem održivog upravljanja šumama i povećanjem vrijednosti poljoprivrednih proizvoda, kako bi se osigurao održiv ekonomski razvoj, također poštujući svojstvene ekološke vrijednosti i biološku raznolikost.

Potpora se dodjeljuje kako bi se povećala konkurentnost poljoprivrednih gospodarstava omogućavanjem proširenja proizvodnih kapaciteta, modernizacijom postojećih farmi i poboljšanjem kvalitete proizvoda uvođenjem novih tehnologija i inovacija i stvaranjem održivih tržišnih ekonomija, kroz osnivanje farmi koje slijede napredne tehnike i tehnologije, odgovarajući na definirane potrebe 06 i 07.

Zamjena fosilnih goriva s obnovljivim izvorima energije za vlastite potrebe poljoprivrednih gospodarstava i objekata za preradu hrane olakšat će opskrbu i korištenje obnovljivih izvora energije. Lakši pristup novosagrađenim i bolje uređenim šumskim cestama pridonijet će učinkovitijem načinu proizvodnje, opskrbe i mobiliziranju drvne biomase kao obnovljivog izvora energije, odgovarajući na definirane potrebe 21 i 22.

Izgradnjom nove i rekonstrukcijom postojeće šumske infrastrukture (šumskih cesta, traktorskih putova) poticat će se održivo gospodarenje šumama i povećati gospodarska učinkovitost, smanjenjem troškova proizvodnje u šumskom predjelu s nedovoljnim pristupom, odgovarajući na definirane potrebe 08 i 09.

Bolja integracija primarnih proizvođača u prehrambeni lanac kroz preradu i plasman poljoprivrednih proizvoda na tržište te promicanje lokalnih tržišta i kratkih lanaca opskrbe odgovorit će na definirane potrebe 07 i 12.

Izgradnja skladišnih kapaciteta za stajski gnoj, tehnološka modernizacija staja, izgradnja kompostišta, strojevi za učinkovito korištenje dušika i oprema za stočne izlučevine smanjit će stakleničku emisiju plinova

i amonijaka uzrokovanu poljoprivrednom djelatnošću, odgovarajući na definiranu potrebu 15.

Ulaganja u navodnjavanje, kako bi se osigurale ekonomske i ekološke prednosti rezultirat će neto povećanjem navodnjavane površine i učinkovitijem korištenju vode u poljoprivredi, što doprinosi konkurentnosti i prilagodbi klimatskim promjenama poljoprivrednog sektora, odgovorit će na definirane potrebe 06 i 10.

Ulaganja u šumsku infrastrukturu omogućit će zaštitu, održivost i poboljšanje šumskih ekosustava, bioraznolikosti i drugih prirodnih vrijednosti, poput obnove staništa i krajolika. Neproduktivna ulaganja vezana uz zaštitu okoliša namijenjena su zaštiti, održavanju i obnovi bioraznolikosti i drugih prirodnih resursa, kao što su obnova staništa i krajolika, uključujući izgradnju i obnovu infrastrukture, kako bi se omogućilo upravljanje staništima vezanih uz poljoprivredu, odgovarajući na definiranu potrebu 16.

Doprinos fokus područjima

Mjera pokriva nekoliko prioriteta Unije:

Prioritet 2: „Jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama“

Mjera doprinosi fokus području 2A „Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i diversifikacije poljoprivrede“ kroz slijedeće tipove operacija:

Podmjera 4.1: „Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva“

Tip operacije - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Podmjera 4.3: „Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva“

Tip operacije - Korištenje vode u poljoprivredi

Tip operacije – Komasacija poljoprivrednog zemljišta

Fokus područje 2C: „Poboljšanje održivosti i konkurentnosti šumskih poduzeća i promicanje održivog gospodarenja šumama“

Tip operacije - Ulaganja u šumsku infrastrukturu

Prioritet 3: „Promicanje organizacije lanaca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobiti životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi“

Fokus područje 3A: „Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promoviranja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, ali skupina proizvođača i organizacija i međustrukovnih organizacija.“

Podmjera 4.1: „Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva“

Tip operacije - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Podmjera 4.2: „Potpora za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda“

Tip operacije - Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima

Prioritet 4: „Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom“

Fokus područje 4A: „Obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući područja mreže Natura 2000 i u područja s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao i stanje europskih krajobraza“

Podmjera 4.3: „Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva“

Tip operacije – Ulaganja u šumsku infrastrukturu

Fokus područje 4B „Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima“

Podmjera 4.1: „Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva“

Tip operacije - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Tip operacije - Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš

Podmjera 4.3: „Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva“

Tip operacije - Korištenje vode u poljoprivredi

Fokus područje 4C: „Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom“

Podmjera 4.1:. „Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva“

Tip operacije - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Tip operacije - Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš

Podmjera 4.3: „Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva“

Tip operacije – Komasacija poljoprivrednog zemljišta

Prioritet 5: „Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom

ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru“

Fokus područje 5A: „Povećanje učinkovitosti u korištenju voda u poljoprivredi“

Podmjera 4.1: „Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva“

Tip operacije - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Fokus područje 5B: „Povećanje učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane“

Podmjera 4.1: „Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva“

Tip operacije - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Tip operacije - Korištenje obnovljivih izvora energije

Podmjera 4.2: „Potpora za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda“

Tip operacije - Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima

Tip operacije - Korištenje obnovljivih izvora energije

Fokus područje 5C: „Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada i ostataka te drugih neprehrambenih sirovina u svrhu bio gospodarstva“

Podmjera 4.1: „Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva“

Tip operacije - Korištenje obnovljivih izvora energije

Podmjera 4.2: „Potpora za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda“

Tip operacije - Korištenje obnovljivih izvora energije

Podmjera 4.3: „Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva“

Tip operacije – Ulaganja u šumsku infrastrukturu

Fokus područje 5D: „Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost“

Podmjera 4.1: „Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva“

Tip operacije - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Tip operacije - Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš

Prioritet 6: „Promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim

područjima“

Fokus područje 6A: „Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća kao i otvaranje radnih mjesta“

Podmjera 4.1: „Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva“

Tip operacije - Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Podmjera 4.2: „Potpora za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda“

Tip operacije - Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima

Podmjera 4.3: „Potpora za ulaganja u infrastrukturu vezano uz razvoj, modernizaciju i prilagodbu poljoprivrede i šumarstva“

Tip operacije - Korištenje vode u poljoprivredi

Doprinos međusektorskim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju međusektorskih ciljeva vezanih uz klimatske promjene, okoliš i inovacije

Zaštita okoliša - U okviru mjere poticat će se ulaganja u povećanje okolišne učinkovitosti poljoprivrednih gospodarstava i prehrambeno-prerađivačke industrije, bolje upravljanje šumama i šumskim zemljištem.

Klimatske promjene - U okviru mjere poticat će se ulaganja u povećanje energetske učinkovitosti, smanjenje emisija metana iz poljoprivredne proizvodnje osobito stočarstva, povećanje proizvodnje energije iz obnovljivih izvora, te aktivnosti usmjerene na prevenciju negativnih utjecaja klimatskih promjena

Inovacije - Novim tehnologijama u proizvodnji i novim postupcima prerade i čuvanja poljoprivredno-prehrambenih proizvoda osigurat će se konkurentniji poljoprivredno-prehrambeni sektor.

8.2.4.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.4.3.1. O_01: Restrukturiranje, modernizacija i povećanje konkurentnosti poljoprivrednih gospodarstava

Podmjera:

- 4.1 - potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva

8.2.4.3.1.1. Opis vrste operacije

Kroz ovaj tip operacije sufinancirat će se ulaganja u poljoprivrednu proizvodnju, kako bi se poboljšala ukupna učinkovitost i održivost poljoprivrednih gospodarstava, uključujući zaštitu okoliša i prilagodbu

klimatskim promjenama. Ulaganja su moguća u svim poljoprivrednim sektorima, ali prednost će imati prioritetni sektori identificirani u SWOT analizi (voće i povrće, stočarstvo).

Ulaganja u nove i inovativne tehnologije doprinijet će smanjenju troškova proizvodnje i poboljšanje kvalitete poljoprivrednih proizvoda, te time ostvariti pozitivan učinak na dohodak - kao i na otvaranje novih radnih mjesta i njihovu održivost. Nadalje, ulaganja u novu opremu i tehnologiju imat će pozitivan utjecaj na okoliš, osobito na velikim farmama, gdje se trebaju rješavati izazovi vezani uz okoliš i klimatske promjene kroz ulaganja u modernizaciju.

Ulaganja u rekonstrukciju i modernizaciju farmi bit će usmjerena na poboljšanje kvalitete fizičke imovine s novim proizvodnim kapacitetima, kako bi se osigurala tehnička i tehnološka obnova farmi bitnih za rast produktivnosti i kako bi se osigurao temelj za dugoročnu konkurentnost. Kako bi se osigurala dostupnost sredstava za poljoprivredna gospodarstva s manjim proizvodnim kapacitetima (poljoprivredna gospodarstva srednje veličine), najviše 50% planiranih sredstava za ovaj tip operacije bit će na raspolaganju za velika poljoprivredna gospodarstva. Ovaj tip operacije je financijski programiran i uglavnom pridonosi fokus području 2A, ali može također značajno doprinijeti fokus području 2B, 3A, 4B, 4C, 5A, 5B, 5D i 6A.

Ovaj tip operacije je povezan s drugim instrumentima ZPP-a, pogotovo s Nacionalnim programom pomoći sektoru vina 2014. – 2018. godine i Nacionalnim pčelarskim programom za razdoblje od 2014. – 2016. godine. Kako bi se osiguralo korištenje sredstava na pravilan i učinkovit način uz nadopunjavanje Programa ruralnog razvoja sa mjerama zajedničke organizacije tržišta, samo ulaganja u podizanje novih nasada vinograda sa pripadajućom opremom i infrastrukturom (navodnjavanje, prevencija od oštećenja uzrokovanih nepovoljnim klimatskim događajima) će biti sufinancirana kroz ovaj tip operacije dok će ulaganja u restrukturiranje postojećih vinograda biti sufinancirana kroz Nacionalni program pomoći sektoru vina 2014. – 2018. godine. Ulaganja u primarnu pčelarsku proizvodnju nisu predviđena u ovom tipu operacije, jer su predviđena u Nacionalnom pčelarskom programu za razdoblje 2014. – 2016. godine. Nacionalna strategija održivog operativnog programa u sektoru voća i povrća za razdoblje 2014. – 2019. godine je još uvijek u pripremi i Operativni program još nije usvojen, međutim postići će se puna komplementarnost s Programom ruralnog razvoja jer je na Ministarstvu poljoprivrede cjelokupna odgovornost za programiranje.

8.2.4.3.1.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

8.2.4.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15),
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 39/13),
- Zakon o gradnji (NN 153/13),
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13),
- Uredba o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 64/08),
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13) i
- Zakon o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda (NN 82/13, 14/14)
- Okvirna direktiva o vodama (2000/60/EZ).

8.2.4.3.1.4. Korisnici

Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i proizvođačke grupe i organizacije priznate sukladno Zakonu o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda.

8.2.4.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

U skladu s člankom 45. Uredbe (EU) br. 1305/2013 prihvatljivi su sljedeći troškovi:

- Materijalni troškovi:
    - ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za životinje, uključujući vanjsku i unutarnju infrastrukturu u sklopu poljoprivrednog gospodarstva;,
    - ulaganje u građenje i/ili opremanje zatvorenih/zaštićenih prostora i objekata za uzgoj jednogodišnjeg i višegodišnjeg bilja, sjemena i sadnog materijala i gljiva sa pripadajućom opremom i infrastrukturom u sklopu poljoprivrednog gospodarstva;
    - ulaganje u građenje i/ili opremanje ostalih gospodarskih objekata, upravnih prostorija s pripadajućim sadržajima, opremom i infrastrukturom, koji su u funkciji osnovne djelatnosti;
    - ulaganje u opremu za berbu, sortiranje i pakiranje vlastitih poljoprivrednih proizvoda;
    - ulaganje u kupnju nove poljoprivredne mehanizacije i opreme za vlastitu primarnu proizvodnju i gospodarskih vozila uključujući sektor vinogradarstva;
    - ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za skladištenje, hlađenje, čišćenje, sušenje, zamrzavanje, klasiranje i pakiranje proizvoda iz vlastite primarne poljoprivredne proizvodnje sa pripadajućom opremom i infrastrukturom;
    - ulaganje u podizanje novih i/ili restrukturiranje postojećih višegodišnjih nasada isključujući restrukturiranje postojećih vinograda za proizvodnju grožđa za vino;
    - ulaganje u izgradnju i/ili opremanje novih sustava za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu, te poboljšanje postojećih sustava/opreme za navodnjavanje na poljoprivrednom gospodarstvu (neto povećanje navodnjavane površine);
    - ulaganje u izgradnju i/ili opremanje sustava za navodnjavanje izvan poljoprivrednog gospodarstva za potrebe primarne proizvodnje poljoprivrednog gospodarstva (bez javnog pristupa);
    - ulaganje u uređenje i trajnije poboljšanje kvalitete poljoprivrednog zemljišta u svrhu poljoprivredne proizvodnje;
    - ulaganje u kupnju zemljišta i objekata radi realizacije projekta, sukladno važećim građevinskim propisima, do 10 % vrijednosti ukupno prihvatljivih ulaganja;
    - ulaganja u prilagodbu novouvedenim standardima sukladno članku 17. Uredbe (EU) br. 1305/2013;
    - stjecanje objekata, strojeva i opreme kroz financijski leasing do iznosa tržišne vrijednosti imovine;
    - ulaganja radi povećanja energetske učinkovitosti sukladno propisima koji reguliraju područje energetske učinkovitosti;
- Nematerijalni troškovi:
    - kupnja ili razvoj računalnih programa, kupnja prava na patente i licence, autorska prava,

registracija i održavanje žigova i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.

- Opći troškovi:
    - usluge arhitekata, inženjera i konzultanata, studije izvedivosti (ostaju prihvatljivi troškovi i kada nema troškova iz stavka a) materijalni troškovi) do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.

8.2.4.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- ulaganja se odnose na gospodarstva čija je ekonomska veličina veća od 6.000 EUR u sektoru voća i povrća i cvijeća i 8.000 EUR u ostalim sektorima (isključujući taj uvjet za zajedničke projekte, zadruge i proizvođačke grupe/organizacije);
- ulaganja se moraju odnositi na poljoprivredne proizvode iz Priloga I. Ugovoru o EU ili pamuka, osim proizvoda ribarstva;
- fizičke i pravne osobe moraju biti upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava;
- proizvođačke grupe/organizacije moraju biti priznate sukladno Zakonu o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda;
- korisnik je dužan izraditi poslovni plan ukoliko vrijednost ukupno prihvatljivih troškova iznosi više od 200.000,00 HRK te za sve integrirane i zajedničke projekte;
- korisnik mora imati podmirene odnosno regulirane financijske obveze prema državnom proračunu;
- projekti koji budu imali značajno negativan utjecaj na okoliš neće biti financirani sredstvima javne potpore osim ako su poduzete korektivne mjere propisane od strane nadležnog tijela;
- korisnik je dužan dostaviti dokument iz kojeg je vidljiva ekonomska veličina poljoprivrednog gospodarstva iskazana u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva;
- ukoliko zakonodavstvo Unije nametne nove standarde, korisnik može podnijeti Zahtjev za potporu za dostizanje tih standarda unutar najviše 12 mjeseci od dana kada su oni postali obvezni za poljoprivredno gospodarstvo (sukladno članku 17. stavku 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013) ili mladim poljoprivrednicima unutar najviše 24 mjeseca od datuma uspostavljanja gospodarstva (sukladno članku 17. stavku 5. Uredbe (EU) br. 1305/2013).

Kod ulaganja u navodnjavanje (oprema/infrastruktura) primjenjuju se sljedeći uvjeti:

- cijelo područje na kojem će se ulagati u navodnjavanje, kao i sva druga područja čiji okoliš može biti zahvaćen tim ulaganjem moraju biti uključena u plan upravljanja vodnim područjima u skladu sa uvjetima Okvirne direktive o vodama;
- revizija izdane vodopravne dozvole/koncesije mora biti provedena prije investicije u zamjenu ili poboljšanje postojeće opreme za navodnjavanje;
- mjerenje zahvaćenih količina vode mora biti uspostavljeno ili se mora uspostaviti na razini ulaganja za koje se dodjeljuje potpora;
- za ulaganja u zamjenu ili poboljšanje postojećeg sustava navodnjavanja korisnik mora dostaviti potvrdu proizvođača da će novi sustav navodnjavanja osigurati potencijalnu uštedu vode od najmanje 25 posto u smislu tehničkih parametara postojeće instalacije ili infrastrukture;

- ulaganje mora osigurati učinkovito smanjenje potrošnje vode na razini ulaganja za barem 50 posto ako ulaganje zahvaća vode čiji status je manji od dobrog u relevantnom planu upravljanja vodnim područjima zbog razloga koji su povezani s količinom vode;
- ulaganja u građenje novih sustava navodnjavanja koja rezultiraju neto povećanjem navodnjavanog područja te koja utječu na podzemne ili površinske vode prihvatljiva su samo ako status vodnog tijela nije manji od dobrog u relevantnom planu upravljanja vodnim područjima zbog razloga koji su povezani s količinom vode;
- kada u relevantnom Planu upravljanja vodnim područjima nije napravljena cjelovita procjena stanja vodnog tijela u skladu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama, za vodno tijelo na koje planirana investicija navodnjavanja ima utjecaj mora biti provedena dodatna procjena na temelju provedenog cjelovitog istražnog monitoringa. Ako se, na temelju cjelovite procjene, utvrdi da je stanje vodnog tijela manje od dobrog, zbog razloga koji su povezani s količinom vode, investicija neće biti prihvatljiva, osim u slučaju gore navedenih izuzeća. (investicijom će se osigurati najmanje 50% učinkovito smanjenje potrošnje vode);
- financijska potpora za ulaganje u navodnjavanje osigurat će se samo ako je isto u skladu s člankom 4. stavcima 7., 8. i 9. Okvirne direktive o vodama, uzimajući u obzir kumulativni utjecaj i odgovarajuće mjere iz programa mjera na nivou upravljanja vodnim područjem;
- korisnik mora imati Potvrdu o prethodnom odobrenju projekta ishođenu od strane Uprave nadležne za vodno gospodarstvo;
- tlo mora biti prikladno za navodnjavanje na cijeloj neto poljoprivrednoj površini obuhvaćenoj projektom.

Do kraja ulaganja u građenje novih sustava navodnjavanja:

- korisnik mora imati Vodopravnu dozvolu za zahvaćanje voda za navodnjavanje koju je izdalo nadležno tijelo.

8.2.4.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Projekti se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira za prihvatljive projekte bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih parametara kako bi se ostvarili postavljeni ciljevi za ovaj tip operacije:

- veličina gospodarstva iskazana u standardnom outputu (prioritet su gospodarstva srednje veličine SO 15.000 do 100.000 EUR);
- broj korisnika uključenih u ulaganje (prednost - zajednički projekti i projekti koje provode proizvođačke grupe i organizacije);
- obrazovanje i iskustvo korisnika/nositelja projekta (prednost - viši stupanj obrazovanja i iskustvo u poljoprivredi);
- ulaganja u prioritetne sektore sukladno SWOT analizi i definiranim potrebama (prioritet - sektor voća i povrća, stočarstvo);
- tip ulaganja (prioritet - složenija ulaganja);
- ulaganjem se uvodi novi inovativni tehnološki proces (prioritet - ulaganja u sklopu Europskog Inovacijskog Partnerstva);

Kako bi se prilagodili klimatskim promjenama i ciljevima zaštite okoliša, sljedeći kriteriji odabira će se

uzeti u obzir:

- ulaganje doprinosi obnovi, očuvanju i poboljšanju ekosustava (prioritet - doprinos relevantnom fokus području);
- ulaganje doprinosi promicanju učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene (prioritet - doprinos relevantnom fokus području);

Kako bi se doprinijelo smanjenju siromaštva i omogućio gospodarski razvoj u ruralnim područjima, sljedeći kriteriji odabira će se uzeti u obzir:

- ulaganje u područjima sa prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima;

- ulaganje doprinosi stvaranju novih radnih mjesta uključujući povećanje stalne zaposlenosti (prioritet - ulaganja sa pozitivnim utjecajem na stvaranje novih radnih mjesta);

Samo projekti koji prelaze minimalni bodovni prag bit će financirani.

8.2.4.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Najniža vrijednost javne potpore po projektu iznosi 5.000 EUR.

Najviša vrijednost javne potpore po projektu iznosi 2.000.000 EUR uz iznimku gdje najviša vrijednost javne potpore po projektu iznosi do 3.000.000 EUR za sektore:

- stočarstva za ulaganja u objekte za držanje muznih krava, tov junadi, tov svinja, repro centre i postojeće valionice;
- voća i povrća za ulaganja u zatvorene/zaštićene prostore i
- ulaganja u podizanje novih višegodišnjih nasada.

Najviša vrijednost javne potpore po projektu za ulaganja isključivo u kupnju nove poljoprivredne mehanizacije i pripadajuće opreme za primarnu proizvodnju te gospodarskih vozila iznosi 1 milijun EUR.

Intenzitet javne potpore po projektu iznosi do 50 posto od ukupnih prihvatljivih troškova

Intenzitet javne potpore može se uvećati za dodatnih 20 postotnih bodova u sljedećim slučajevima i to za:

- mlade poljoprivrednike koji su unutar 5 godina prije datuma podnošenja Zahtjeva za potporu postavljeni kao nositelj/odgovorna osoba poljoprivrednog gospodarstva;
- zajedničke projekte;
- integrirane projekte;
- ulaganja u planinska područja, područja sa značajnim prirodnim ograničenjima i ostala područja s posebnim ograničenjima;
- ulaganja unutar Europskoga inovacijskog partnerstva za poljoprivrednu produktivnost i održivost;
- ulaganja povezana s agro-okolišnim i klimatskim djelatnostima (članak 28. Uredbe (EU) br. 1305/2013) i ekološkom poljoprivredom (članak 29. Uredbe (EU) br. 1305/2013).

Maksimalni intenzitet kombinirane potpore ne smije prijeći 90 posto od ukupno prihvatljivih troškova.

8.2.4.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.4.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.4.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

Radnje za ublažavanje su definirane na razini mjere.

8.2.4.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.4.3.1.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.4.3.1.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija neproduktivnih ulaganja

Definirano na razini mjere.

Definicija zajedničkih ulaganja

Definirano na razini mjere.

Definicija integriranih projekata

Definirano na razini mjere.

Definicija i utvrđivanje prihvatljivih lokaliteta obuhvaćenih mrežom Natura 2000. i drugih prihvatljivih područja visoke prirodne vrijednosti

Definirano na razini mjere.

Opis usmjeravanja potpore poljoprivrednim gospodarstvima u skladu sa SWOT analizom provedenom u vezi s prioritetom iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Specificirano na razini mjere.

Popis novih zahtjeva nametnutih zakonodavstvom Unije za čije se ispunjavanje može dodijeliti potpora na temelju članka 17. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Navedeno na razini mjere.

Prema potrebi, minimalni standardi energetske učinkovitosti iz članka 13. točke (c) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014,

Nije bitno.

Prema potrebi, utvrđivanje pragova iz članka 13. točke (e) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014.

Nije bitno.

8.2.4.3.2. O_02: Zbrinjavanje, rukovanje i korištenje stajskog gnojiva u cilju smanjenja štetnog utjecaja na okoliš

Podmjera:

- 4.1 - potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva

8.2.4.3.2.1. Opis vrste operacije

Stajski gnoj je izuzetno vrijedan proizvod za cjelokupnu biljnu proizvodnju te ga treba pravilno skladištiti i čuvati od ispiranja jer se tako smanjuje onečišćenje okoliša. Spremnici, lagune odnosno jame za stajski gnoj moraju biti vodonepropusne tako da ne dođe do izlijevanja, ispiranja ili otjecanja stajskog gnoja u okoliš i onečišćenja podzemnih i površinskih voda. Ulaganja u provedbu Direktive Vijeća 91/676/EEZ (1) sukladno članku 3. stavku 2. i članku 5. stavku 1. bit će prihvatljiva za potporu do 01. srpnja 2017. godine. Nakon 01. srpnja 2017. godine samo investicije koje nadilaze postojeće standarde će imati pravo na potporu.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 5D kroz izgradnju odnosno rekonstrukciju skladišnih kapaciteta za stajski gnoj, primjenu posebne poljoprivredne mehanizacije, tehnološku modernizaciju staja, izgradnju kompostišta i primjenu opreme za stočne izlučevine.

Ovaj tip operacije indirektno doprinosi fokus području 4B i 4C.

8.2.4.3.2.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

8.2.4.3.2.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15),
- Zakon o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda (NN 82/13, 14/14),
- Zakon o gnojivima i poboljšivačima tla (NN 163/03, 40/07, 14/14),
- Zakon o biljnom zdravstvu (NN 75/05, 25/09, 55/11),
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13),
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13),
- Okvirna direktiva o vodama (2000/60/EZ),
- Nitratna direktiva (91/676/EEZ).

8.2.4.3.2.4. Korisnici

Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i proizvođačke grupe i organizacije priznate sukladno Zakonu o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda.

8.2.4.3.2.5. Prihvatljivi troškovi

U skladu s člankom 45. Uredbe (EU) br. 1305/2013 prihvatljivi su sljedeći troškovi:

- Materijalni troškovi:
  - ulaganje u građenje skladišnih kapaciteta za stajski gnoj i digestate uključujući opremu za rukovanje i korištenje stajskog gnoja i digestata;
  - ulaganje u poboljšanje učinkovitosti korištenja gnojiva (strojevi i oprema za utovar, transport i primjenu gnojiva).
- Nematerijalni troškovi:
  - kupnja ili razvoj računalnih programa, kupnja prava na patente i licence, autorska prava, registracija i održavanje žigova i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.
- Opći troškovi:
  - usluge arhitekata, inženjera i konzultanata, studije izvedivosti (ostaju prihvatljivi troškovi i kada nema troškova iz stavka a) materijalni troškovi) do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.

8.2.4.3.2.6. Uvjeti za prihvatljivost

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- ulaganja se moraju odnositi na poljoprivredne proizvode iz Priloga I. Ugovora o EU ili pamuka osim proizvoda ribarstva,
- fizičke i pravne osobe moraju biti upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o poljoprivredi,
- proizvođačke grupe/organizacije moraju biti priznate sukladno Zakonu o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda,
- korisnik je dužan izraditi poslovni plan ukoliko vrijednost ukupno prihvatljivih troškova iznosi više od 200.000,00 HRK te za sve integrirane i zajedničke projekte,
- korisnik mora imati podmirene odnosno regulirane financijske obveze prema državnom proračunu,
- ulaganja u provedbu Direktive Vijeća 91/676/EEZ od 12. prosinca 1991. o zaštiti voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla prihvatljiva su do 1. srpnja 2017. godine sukladno članku 3. stavku 2. i članku 5. stavku 1. te Direktive,
- ukoliko zakonodavstvo Unije nametne nove standarde, korisnik može podnijeti Zahtjev za potporu za dostizanje tih standarda unutar najviše 12 mjeseci od dana kada su oni postali obvezni za poljoprivredno gospodarstvo (sukladno članku 17. stavku 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013) ili mladim poljoprivrednicima unutar najviše 24 mjeseca od datuma uspostavljanja gospodarstva (sukladno članku 17. stavku 5. Uredbe (EU) br. 1305/2013),
- projekti koji budu imali značajno negativan utjecaj na okoliš neće biti financirani sredstvima javne potpore osim ako su poduzete korektivne mjere propisane od strane nadležnog tijela.

8.2.4.3.2.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Projekti se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira za prihvatljive projekte bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih parametara kako bi se ostvarili postavljeni ciljevi za ovaj tip operacije:

- veličina gospodarstva iskazana u standardnom outputu (prioritet su gospodarstva sa većim standardnim outputom),
- korišteno poljoprivredno zemljište (prioritet - veći broj uvjetnih grla po hektaru)
- ulaganje u zaštićenim područjima (zone ranjive nitratima, NATURA 2000 područja, Nacionalni parkovi i dr.)
- broj korisnika uključenih u ulaganje (prednost - zajednički projekti i projekti koje provode proizvođačke grupe i organizacije,)
- ulaganjem se uvodi novi inovativni tehnološki proces (prioritet - ulaganja u sklopu Europskog Inovacijskog Partnerstva)

Samo projekti koji prelaze minimalni bodovni prag bit će financirani.

8.2.4.3.2.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Najniža vrijednost javne potpore po projektu iznosi 5.000 EUR.

Najviša vrijednost javne potpore po projektu iznosi 1 milijun EUR.

Intenzitet javne potpore po projektu iznosi do 75 posto od ukupnih prihvatljivih troškova do 01. srpnja 2017. godine sukladno članku 3. stavku 2. i članku 5., stavku 1. te Direktive. Nakon 01. srpnja 2017. godine intenzitet javne potpore po projektu iznosi do 50 posto od ukupnih prihvatljivih troškova.

Intenzitet javne potpore može se uvećati za dodatnih 20 postotnih bodova u sljedećim slučajevima i to za:

- mlade poljoprivrednike koji su unutar 5 godina prije datuma podnošenja Zahtjeva za potporu postavljeni kao nositelj/odgovorna osoba poljoprivrednog gospodarstva,
- zajedničke projekte,
- integrirane projekte,
- ulaganja u planinska područja, područja sa značajnim prirodnim ograničenjima i ostala područja s posebnim ograničenjima,
- ulaganja unutar Europskoga inovacijskog partnerstva za poljoprivrednu produktivnost i održivost,
- ulaganja povezana s agro-okolišnim i klimatskim djelatnostima (članak 28. Uredbe (EU) br. 1305/2013) i ekološkom poljoprivredom (članak 29. Uredbe (EU) br. 1305/2013).

Maksimalni intenzitet kombinirane potpore ne smije prijeći 90 posto od ukupno prihvatljivih troškova.

8.2.4.3.2.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.4.3.2.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.4.3.2.9.2. Radnje za ublažavanje

Radnje za ublažavanje su definirane na razini mjere.

8.2.4.3.2.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.4.3.2.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.4.3.2.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija neproduktivnih ulaganja

Definirano na razini mjere.

Definicija zajedničkih ulaganja

Definirano na razini mjere.

Definicija integriranih projekata

Definirano na razini mjere.

Definicija i utvrđivanje prihvatljivih lokaliteta obuhvaćenih mrežom Natura 2000. i drugih prihvatljivih područja visoke prirodne vrijednosti

Definirano na razini mjere.

Opis usmjeravanja potpore poljoprivrednim gospodarstvima u skladu sa SWOT analizom provedenom u vezi s prioritetom iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Definirano na razini mjere.

Popis novih zahtjeva nametnutih zakonodavstvom Unije za čije se ispunjavanje može dodijeliti potpora na temelju članka 17. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Navedeno na razini mjere.

Prema potrebi, minimalni standardi energetske učinkovitosti iz članka 13. točke (c) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije bitno.

Prema potrebi, utvrđivanje pragova iz članka 13. točke (e) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014.

Nije bitno.

8.2.4.3.3. O_03: Korištenje obnovljivih izvora energije

Podmjera:

- 4.1 - potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva

8.2.4.3.3.1. Opis vrste operacije

Izgradnja objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora (biomasa i sunce) za vlastitu upotrebu doprinosi povećanju učinkovitog korištenja energije te pomaže opskrbu i uporabu energije iz nusprodukata obnovljivih izvora. Cilj operacije je povećanje neovisnost farmi o energentima. Tip operacije doprinosi fokus području 5C zamjenom fosilnih goriva s obnovljivim izvorima energije za vlastite potrebe poljoprivrednih gospodarstava.

Ovaj tip operacije također doprinosi fokus području 5B.

8.2.4.3.3.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

8.2.4.3.3.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15),
- Zakon o energiji (NN 120/12, 14/14),
- Zakon o tržištu električne energije (NN 22/13),
- Zakon o regulaciji energetskih djelatnosti (NN 120/12),
- Zakon o gradnji (NN 153/13).

8.2.4.3.3.4. Korisnici

Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.

8.2.4.3.3.5. Prihvatljivi troškovi

U skladu s člankom 45. Uredbe (EU) br. 1305/2013 prihvatljivi su sljedeći troškovi:

- Materijalni troškovi:
    - ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za potrebe vlastitih proizvodnih pogona korisnika s pripadajućom opremom i infrastrukturom;
    - ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za prijem, obradu i skladištenje sirovina za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora s pripadajućom opremom i infrastrukturom; ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za obradu, preradu, skladištenje, transport i primjenu izlaznih supstrata za organsku gnojidbu na poljoprivrednim površinama s

pripadajućom opremom i infrastrukturom.

- Nematerijalni troškovi:
  - kupnja ili razvoj računalnih programa, kupnja prava na patente i licence, autorska prava, registracija i održavanje žigova i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.
- Opći troškovi:
  - usluge arhitekata, inženjera i konzultanata, studije izvedivosti (ostaju prihvatljivi troškovi i kada nema troškova iz stavka a) materijalni troškovi) do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.

8.2.4.3.3.6. Uvjeti za prihvatljivost

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- ulaganja se moraju odnositi na poljoprivredne proizvode iz Priloga I. Ugovora o EU ili pamuka, osim proizvoda ribarstva,
- fizičke i pravne osobe moraju biti upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o poljoprivredi,
- korisnik je dužan izraditi poslovni plan ukoliko vrijednost ukupno prihvatljivih troškova iznosi više od 200.000,00 HRK te za sve integrirane i zajedničke projekte,
- korisnik mora imati podmirene odnosno regulirane financijske obveze prema državnom proračunu,
- kapacitet postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora ne smije biti veći od potreba gospodarstva,
- ulaganja u postrojenja za proizvodnju električne energije za vlastite potrebe iz biomase su isključena iz potpore, ako ne koriste minimalno 50 posto toplinske energije,
- za dokazivanje ukupne godišnje energetske učinkovitosti na proizvodnom postrojenju moraju biti osigurana mjerenja, odnosno na proizvodnom postrojenju mora biti ugrađena mjerna oprema,
- za proizvodnju električne energije iz biomase prihvatljivo je korištenje silažnog kukuruza, žitarica, usjeva bogatih škrobom i šećerom (isključujući otpad, ostatke i nusproizvode) i to maksimalno do 20 posto,
- projekti koji budu imali značajno negativan utjecaj na okoliš, neće biti financirani sredstvima javne potpore osim ako su poduzete korektivne mjere propisane od strane nadležnog tijela.

8.2.4.3.3.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Projekti se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira za prihvatljive projekte bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih parametara kako bi se ostvarili postavljeni ciljevi za ovaj tip operacije:

- veličina gospodarstva iskazana u standardnom outputu (prioritet su gospodarstva sa većim standardnim outputom);
- sirovina obnovljivih izvora energije (prioritet - biomasa);
- pristup električnoj mreži (prioritet - ulaganja na objektima bez mogućnosti pristupa električnoj mreži);
- učinkovitost u korištenju OIE (prioritet kogeneracijska postrojenja);

Kako bi se doprinijelo smanjenju siromaštva i omogućio gospodarski razvoj u ruralnim područjima, sljedeći kriteriji odabira će se uzeti u obzir:

- ulaganje u područjima sa prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima;
- ulaganje doprinosi stvaranju novih radnih mjesta uključujući povećanje stalne zaposlenosti (prioritet - ulaganja sa pozitivnim utjecajem na stvaranje novih radnih mjesta);

Samo projekti koji prelaze minimalni bodovni prag bit će financirani.

8.2.4.3.3.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Najniža vrijednost javne potpore po projektu iznosi 5.000 EUR.

Najviša vrijednost javne potpore po projektu iznosi 1 milijun EUR.

Intenzitet javne potpore po projektu iznosi do 50 posto od ukupnih prihvatljivih troškova.

Intenzitet javne potpore može se uvećati za dodatnih 20 postotnih bodova u sljedećim slučajevima i to za:

- mlade poljoprivrednike koji su unutar 5 godina prije datuma podnošenja Zahtjeva za potporu postavljeni kao nositelj/odgovorna osoba poljoprivrednog gospodarstva;
- integrirane projekte;
- ulaganja u planinska područja, područja sa značajnim prirodnim ograničenjima i ostala područja s posebnim ograničenjima;
- ulaganja unutar Europskoga inovacijskog partnerstva za poljoprivrednu produktivnost i održivost;
- ulaganja povezana s agro-okolišnim i klimatskim djelatnostima (članak 28. Uredbe (EU) br. 1305/2013) i ekološkom poljoprivredom (članak 29. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Maksimalni intenzitet kombinirane potpore ne smije prijeći 90 posto od ukupno prihvatljivih troškova.

8.2.4.3.3.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.4.3.3.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.4.3.3.9.2. Radnje za ublažavanje

Radnje za ublažavanje su definirane na razini mjere.

8.2.4.3.3.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.4.3.3.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.4.3.3.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija neproduktivnih ulaganja

Definirano na razini mjere.

Definicija zajedničkih ulaganja

Definirano na razini mjere.

Definicija integriranih projekata

Definirano na razini mjere.

Definicija i utvrđivanje prihvatljivih lokaliteta obuhvaćenih mrežom Natura 2000. i drugih prihvatljivih područja visoke prirodne vrijednosti

Definirano na razini mjere.

Opis usmjeravanja potpore poljoprivrednim gospodarstvima u skladu sa SWOT analizom provedenom u vezi s prioritetom iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Definirano na razini mjere.

Popis novih zahtjeva nametnutih zakonodavstvom Unije za čije se ispunjavanje može dodijeliti potpora na temelju članka 17. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Navedeno na razini mjere.

Prema potrebi, minimalni standardi energetske učinkovitosti iz članka 13. točke (c) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014,

Nije bitno.

Prema potrebi, utvrđivanje pragova iz članka 13. točke (e) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014.

Nije bitno.

8.2.4.3.4. O_04: Povećanje dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima

Podmjera:

- 4.2 - potpora za ulaganja u obradu/plasiranje na tržište i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda

8.2.4.3.4.1. Opis vrste operacije

Cilj ove operacije je omogućiti povećanje vrijednosti proizvoda iz primarne poljoprivredne proizvodnje, kako za primarne poljoprivredne proizvođače, tako i za one kojima je prerada poljoprivrednih proizvoda isključiva djelatnost. Ovaj tip operacije će pridonijeti i povećanju konkurentnosti hrvatskih proizvoda i rastu zapošljavanja u ruralnom području. Također, omogućit će modernizaciju postojećih prerađivačkih kapaciteta. Potpora će omogućiti uvođenje inovativnih praksi u prerađivačke kapacitete i investicije usmjerene na energetsku učinkovitost i zaštitu okoliša.

Rezultat proizvodnog procesa u sklopu ove operacije mora biti proizvod iz Dodatka I Ugovora o EU ili pamuka, osim proizvoda ribarstva.

Ovaj tip operacije je povezan s drugim instrumentima ZPP-a, pogotovo s Nacionalnim programom pomoći sektoru vina 2014. – 2018. godine i Nacionalnim pčelarskim programom za razdoblje od 2014. – 2016. godine. Kako bi se osiguralo korištenje sredstava na pravilan i učinkovit način uz nadopunjavanje Programa ruralnog razvoja sa mjerama zajedničke organizacije tržišta, ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za obradu, punjenje i skladištenje pčelinjih proizvoda će biti sufinancirano kroz ovaj tip operacije. Ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata koji se odnose na vinarije nisu predviđena u ovom tipu operacije, jer su uključena u Nacionalnom programu potpore sektoru vina 2014. - 2018. godine. Nacionalna strategija održivog operativnog programa u sektoru voća i povrća za razdoblje 2014. – 2019. godine je još uvijek u pripremi i Operativni program još nije usvojen, međutim postići će se puna komplementarnost s Programom ruralnog razvoja jer je na Ministarstvu poljoprivrede cjelokupna odgovornost za programiranje.

Tip operacije doprinosi fokus području 3A modernizacijom postupaka prerade, novim tehničko-tehnološkim rješenjima, integracijom poljoprivrednika u poljoprivredno-prehrambeni lanac, organiziranjem proizvođača i promicanjem proizvoda na tržištu.

Ovaj tip operacije indirektno doprinosi fokus području 5B i 6A.

8.2.4.3.4.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

8.2.4.3.4.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15),
- Zakon o hrani (NN 81/13, 14/14),
- Zakon o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda (NN 82/13, 14/14),
- Zakon o oznakama zemljopisnog podrijetla i oznakama izvornosti proizvoda i usluga (NN 173/03,

186/03, 76/07 i 49/11),
- Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda (NN 80/13, 14/14),
- Zakon o veterinarstvu (NN 82/13, 148/13),
- Zakon o održivom gospodarenju otpadom (NN 94/13),
- Zakon o zadrugama (NN 34/11, 125/13, 76/14) i
- Zakon o udrugama (NN 74/14).

8.2.4.3.4.4. Korisnici

Fizičke i pravne osobe registrirane za preradu proizvoda iz Dodatka I. Ugovora o EU ili pamuka, osim proizvoda ribarstva.

Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i proizvođačke grupe i organizacije priznate sukladno Zakonu o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda.

8.2.4.3.4.5. Prihvatljivi troškovi

U skladu s člankom 45. Uredbe (EU) br. 1305/2013 prihvatljivi su sljedeći troškovi:

- Materijalni troškovi:
  - ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za poslovanje s mlijekom i preradom mlijeka s pripadajućom opremom i unutarnjom i vanjskom infrastrukturom, uključujući rashladnu opremu za sirovo mlijeko;
  - ulaganje u građenje i/ili opremanje klaonica, rasjekaonica, hladnjača, objekata za preradu (mesa, jaja) s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom;
  - ulaganje u građenje i/ili opremanje centra (sabirališta) za sakupljanje i preradu otpada i nusproizvoda životinjskog podrijetla koji nisu za prehranu ljudi s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom;
  - ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za preradu voća, povrća, grožđa (osim za proizvodnju vina), aromatičnog, začinskog bilja, cvijeća i gljiva s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom uključujući preradu ostataka iz proizvodnje;
  - ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za preradu maslina, komine masline s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom;
  - ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za preradu žitarica, uljarica i industrijskog bilja s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom;
  - ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za preradu pčelinjih proizvoda s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom;
  - ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za preradu ostalih proizvoda iz Dodatka I Ugovora o EU, s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom;
  - ulaganje u građenje i/ili opremanje ostalih gospodarskih objekata, upravnih prostorija s pripadajućim sadržajima, opremom i infrastrukturom koji su u funkciji djelatnosti prerade;
  - ulaganje u kupnju mehanizacije, gospodarskih vozila, strojeva i opreme;
  - ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za prodaju i prezentaciju vlastitih poljoprivrednih proizvoda,
  - ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za obradu otpadnih voda u preradi i trženju,

filtriranje zraka i rashladne sustave s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom;
    - ulaganje u laboratorije i laboratorijsku opremu na poljoprivrednom gospodarstvu za vlastite potrebe gospodarstva;
    - ulaganje u kupnju zemljišta i objekata radi realizacije projekta, sukladno važećim građevinskim propisima do 10 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta;
    - ulaganja u prilagodbu novouvedenim standardima sukladno članku 17. Uredbe (EU) br. 1305/2013;
    - stjecanje objekata, strojeva i opreme kroz financijski leasing do iznosa tržišne vrijednosti imovine;
    - ulaganja radi povećanja energetske učinkovitosti sukladno propisima koji reguliraju područje energetske učinkovitosti;
- Nematerijalni troškovi:
    - kupnja ili razvoj računalnih programa, kupnja prava na patente i licence, autorska prava, registracija i održavanje žigova i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.
- Opći troškovi:
    - usluge arhitekata, inženjera i konzultanata, studije izvedivosti (ostaju prihvatljivi troškovi i kada nema troškova iz stavka a) materijalni troškovi) do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.

8.2.4.3.4.6. Uvjeti za prihvatljivost

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- ulaganja se moraju odnositi na preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda iz Dodatka I Ugovora o EU ili pamuka, osim proizvoda ribarstva,
- korisnik mora imati podmirene odnosno regulirane financijske obveze prema državnom proračunu,
- korisnik je dužan izraditi poslovni plan ukoliko vrijednost ukupno prihvatljivih troškova iznosi više od 200.000,00 HRK te za sve integrirane i zajedničke projekte,
- proizvođačke grupe/organizacije moraju biti priznate sukladno Zakonu o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda,
- ukoliko zakonodavstvo Unije nametne nove standarde, korisnik može podnijeti Zahtjev za potporu za dostizanje tih standarda unutar najviše 12 mjeseci od dana kada su oni postali obvezni za poljoprivredno gospodarstvo (sukladno članku 17. stavku 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013),
- - projekti koji budu imali značajno negativan utjecaj na okoliš neće biti financirani sredstvima javne potpore osim ako su poduzete korektivne mjere propisane od strane nadležnog tijela.

8.2.4.3.4.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Projekti sde odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira za prihvatljive projekte bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih parametara kako bi se ostvarili postavljeni ciljevi za ovaj tip operacije:

- veličina poduzeća (prioritet su mala i srednja poduzeća),

- broj korisnika uključenih u ulaganje (prednost - proizvođačke grupe i organizacije),
- ulaganja u prioritetne sektore sukladno SWOT analizi (prioritet - prerada mesa i mlijeka),
- tip ulaganja (prioritet - modernizacija postojećih preradbenih objekata),
- prerada proizvoda sa dodanom vrijednošću (prioritet proizvodi sa oznakom kvalitete i ekološki proizvodi),
- ulaganjem se uvodi novi inovativni tehnološki proces (prioritet ulaganja u sklopu Europskog Inovacijskog Partnerstva).

Kako bi se prilagodili klimatskim promjenama i ciljevima zaštite okoliša, sljedeći kriteriji odabira će se uzeti u obzir:

- ulaganje doprinosi promicanju učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene (prioritet doprinos relevantnom fokus području).

Kako bi se doprinijelo smanjenju siromaštva i omogućio gospodarski razvoj u ruralnim područjima, sljedeći kriteriji odabira će se uzeti u obzir:

- indeks razvijenosti JLS (prioritet mjesto ulaganja sa nižim indeksom razvijenosti),
- ulaganje doprinosi stvaranju novih radnih mjesta uključujući povećanje stalne zaposlenosti (prioritet ulaganja sa pozitivnim utjecajem na stvaranje novih radnih mjesta).

Samo projekti koji prelaze minimalni bodovni prag bit će financirani.

8.2.4.3.4.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Najniža vrijednost javne potpore po projektu iznosi 10.000 EUR.

Najviša vrijednost javne potpore po projektu iznosi 3.000.000 EUR uz iznimku gdje najviša vrijednost javne potpore po projektu iznosi do 5.000.000 EUR za sektore:

Sektor mesa:

- ulaganja u građenje i/ili opremanje klaonica, rasjekaonica, hladnjača, objekata za preradu mesa s pripadajućom unutarnjom i vanjskom infrastrukturom;

Sektor mlijeka:

- ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za poslovanje s mlijekom i preradom mlijeka s pripadajućom opremom i unutarnjom i vanjskom infrastrukturom, uključujući rashladnu opremu za sirovo mlijeko.

Intenzitet javne potpore po projektu iznosi do 50 posto od ukupnih prihvatljivih troškova.

Intenzitet javne potpore može se uvećati za dodatnih 20 postotnih bodova u sljedećim slučajevima i to za:

- ulaganja unutar Europskoga inovacijskog partnerstva za poljoprivrednu produktivnost i održivost,
- ulaganja koja provode proizvođačke organizacije.

Maksimalni intenzitet kombinirane potpore ne smije prijeći 90 posto od ukupno prihvatljivih troškova.

8.2.4.3.4.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.4.3.4.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.4.3.4.9.2. Radnje za ublažavanje

Radnje za ublažavanjesu definirane na razini mjere.

8.2.4.3.4.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.4.3.4.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.4.3.4.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija neproduktivnih ulaganja

Definirano na razini mjere.

Definicija zajedničkih ulaganja

Definirano na razini mjere.

Definicija integriranih projekata

Definirano na razini mjere.

Definicija i utvrđivanje prihvatljivih lokaliteta obuhvaćenih mrežom Natura 2000. i drugih prihvatljivih područja visoke prirodne vrijednosti

Definirano na razini mjere.

Opis usmjeravanja potpore poljoprivrednim gospodarstvima u skladu sa SWOT analizom provedenom u vezi s prioritetom iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Definirano na razini mjere.

Popis novih zahtjeva nametnutih zakonodavstvom Unije za čije se ispunjavanje može dodijeliti potpora na temelju članka 17. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Definirano na razini mjere.

Prema potrebi, minimalni standardi energetske učinkovitosti iz članka 13. točke (c) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije bitno.

Prema potrebi, utvrđivanje pragova iz članka 13. točke (e) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014.

Nije bitno.

8.2.4.3.5. O_05: Korištenje obnovljivih izvora energije

Podmjera:

- 4.2 - potpora za ulaganja u obradu/plasiranje na tržište i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda

8.2.4.3.5.1. Opis vrste operacije

Izgradnja objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora koji će se koristiti za preradu hrane doprinosi povećanju učinkovitog korištenja energije te pomaže opskrbu i uporabu energije iz nusprodukata obnovljivih izvora. Tip operacije doprinosi fokus području 5C zamjenom fosilnih goriva s obnovljivim izvorima energije za vlastite potrebe objekata za preradu hrane.

Ovaj tip operacije također doprinosi Fokus području 5B.

8.2.4.3.5.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

8.2.4.3.5.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15),
- Zakon o energiji (NN 120/12, 14/14),
- Zakon o tržištu električne energije (NN 22/13),
- Zakon o regulaciji energetskih djelatnosti (NN 120/12),
- Zakon o gradnji (NN 153/13).

8.2.4.3.5.4. Korisnici

Fizičke i pravne osobe registrirane za preradu proizvoda iz Dodatka I. Ugovora o EU ili pamuka, osim proizvoda ribarstva.

Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.

8.2.4.3.5.5. Prihvatljivi troškovi

U skladu s člankom 45. Uredbe (EU) br. 1305/2013 prihvatljivi su sljedeći troškovi:

- Materijalni troškovi
  - ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora za potrebe vlastitih proizvodnih pogona korisnika s pripadajućom opremom i infrastrukturom,;
  - ulaganje u građenje i/ili opremanje objekata za prijem, obradu i skladištenje sirovina za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora s pripadajućom opremom i infrastrukturom;

- ulaganja u građenje i/ili opremanje objekata za obradu, preradu, skladištenje, transport i primjenu izlaznih supstrata za organsku gnojidbu na poljoprivrednim površinama s pripadajućom opremom i infrastrukturom.

- Nematerijalni troškovi:
  - kupnja ili razvoj računalnih programa, kupnja prava na patente i licence, autorska prava, registracija i održavanje žigova i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.
- Opći troškovi:
  - usluge arhitekata, inženjera i konzultanata, studije izvedivosti (ostaju prihvatljivi troškovi i kada nema troškova iz stavka a) materijalni troškovi) do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.

8.2.4.3.5.6. Uvjeti za prihvatljivost

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- ulaganja se moraju odnositi na preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda iz Dodatka I Ugovora o EU ili pamuka, osim proizvoda ribarstva,
- korisnik mora imati podmirene odnosno regulirane financijske obveze prema državnom proračunu,
- korisnik je dužan izraditi poslovni plan ukoliko vrijednost ukupno prihvatljivih troškova iznosi više od 200.000,00 HRK te za sve integrirane i zajedničke projekte,
- kapacitet postrojenja za proizvodnju energije iz obnovljivih izvora ne smije biti veći od potreba gospodarstva/poduzeća,
- ulaganja u postrojenja za proizvodnju električne energije za vlastite potrebe iz biomase su isključena iz potpore, ako ne koriste minimalno 50 posto toplinske energije,
- za dokazivanje ukupne godišnje energetske učinkovitosti na proizvodnom postrojenju moraju biti osigurana mjerenja, odnosno na proizvodnom postrojenju mora biti ugrađena mjerna oprema,
- za proizvodnju električne energije iz biomase prihvatljivo je korištenje silažnog kukuruza, žitarica, usjeva bogatih škrobom i šećerom (isključujući otpad, ostatke i nusproizvode) i to maksimalno do 20 posto,
- odgovarajuće mjere zaštite u smislu utjecaja na okoliš utvrditi će se u pravilnicima u skladu s nacionalnim propisima. Investicije za koje se procjeni da imaju značajan negativan utjecaj na okoliš neće biti prihvatljive za potporu, osim ako su korektivne mjere provedene kako je propisano od strane nadležnog tijela.

8.2.4.3.5.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Projekti se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira za prihvatljive projekte bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih parametara kako bi se ostvarili postavljeni ciljevi za ovaj tip operacije:

- veličina poduzeća (prioritet su mala i srednja poduzeća),
- obnovljivi izvori energije (prioritet upotreba nusproizvoda),
- udio obnovljivih izvora energije u ukupnoj potrošnji energije iz biomase (prioritet - veći udio OIE),
- učinkovitost u korištenju OIE (prioritet - kogeneracijska postrojenja).

Kako bi se doprinijelo smanjenju siromaštva i omogućio gospodarski razvoj u ruralnim područjima, sljedeći kriteriji odabira će se uzeti u obzir:

- indeks razvijenosti JLS (prioritet - mjesto ulaganja sa nižim indeksom razvijenosti),
- ulaganje doprinosi stvaranju novih radnih mjesta uključujući povećanje stalne zaposlenosti (prioritet - ulaganja sa pozitivnim utjecajem na stvaranje novih radnih mjesta).

Samo projekti koji prelaze minimalni bodovni prag bit će financirani.

8.2.4.3.5.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Najniža vrijednost javne potpore po projektu iznosi 10.000 EUR.

Najviša vrijednost javne potpore po projektu iznosi 1.000.000 EUR.

Intenzitet javne potpore po projektu iznosi do 50% od ukupnih prihvatljivih troškova.

Intenzitet javne potpore može se uvećati za dodatnih 20 postotnih bodova za ulaganja unutar Europskoga inovacijskog partnerstva za poljoprivrednu produktivnost i održivost.

8.2.4.3.5.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.4.3.5.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.4.3.5.9.2. Radnje za ublažavanje

Radnje za ublažavanje su definirane na razini mjere.

8.2.4.3.5.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.4.3.5.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.4.3.5.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija neproduktivnih ulaganja

Definirano na razini mjere.

Definicija zajedničkih ulaganja

Definirano na razini mjere.

Definicija integriranih projekata

Definirano na razini mjere.

Definicija i utvrđivanje prihvatljivih lokaliteta obuhvaćenih mrežom Natura 2000. i drugih prihvatljivih područja visoke prirodne vrijednosti

Definirano na razini mjere.

Opis usmjeravanja potpore poljoprivrednim gospodarstvima u skladu sa SWOT analizom provedenom u vezi s prioritetom iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Definirano na razini mjere.

Popis novih zahtjeva nametnutih zakonodavstvom Unije za čije se ispunjavanje može dodijeliti potpora na temelju članka 17. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Navedeno na razini mjere.

Prema potrebi, minimalni standardi energetske učinkovitosti iz članka 13. točke (c) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije bitno.

Prema potrebi, utvrđivanje pragova iz članka 13. točke (e) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014.

Nije bitno.

8.2.4.3.6. O_06: Investicije u osnovnu infrastrukturu javnog navodnjavanja

Podmjera:

- 4.3. – potpore za ulaganja u infrastrukturu povezanu s razvojem, osuvremenjivanjem ili prilagodbom poljoprivrede i šumarstva

8.2.4.3.6.1. Opis vrste operacije

Planiraju se investicije u novu infrastrukturu za sustave navodnjavanja s isključivim ciljem povećanja poljoprivrednih površina koje se mogu navodnjavati, prvenstveno radi smanjenja negativnog učinka suša, osiguranja stabilnosti poljoprivredne proizvodnje i povećanja konkurentnosti poljoprivredne proizvodnje. Ovom vrstom aktivnosti neće se financirati nikakve investicije unutar poljoprivrednih obiteljskih gospodarstava. Ova aktivnost doprinosi Fokusnom području 2A kroz povećanje održivosti obiteljskih gospodarstava i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede tako što omogućuje stabilnu poljoprivrednu proizvodnju.

Ova vrsta aktivnosti također doprinosi Fokusnim područjima 4B i 6A.

8.2.4.3.6.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

8.2.4.3.6.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakonom o poljoprivrednom zemljištu (NN 39/13);
- Zakon o vodama (NN 153/09, 63/11, 130/11, 56/13, 14/14);
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13);
- Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07, 73/08, 25/12);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13);
- Zakon o financiranju vodnoga gospodarstva (NN 153/09, 90/11, 56/13, 154/14);
- Zakon o gradnji (NN 153/13).

8.2.4.3.6.4. Korisnici

Jedinice područne (regionalne) samouprave.

8.2.4.3.6.5. Prihvatljivi troškovi

U skladu s člankom 45. Uredbe (EU) br. 1305/2013 prihvatljivi su sljedeći troškovi:

- Materijalni troškovi:

- Gradnje cjelovitog sustava navodnjavanja u skladu s tehničkim rješenjima i građevinskom dozvolom (akumulacije, kanali, površinska i/ili podzemna drenaža kao elementi funkcionalne cjeline projekta, crpne stanice, cjevovodi, distribucijska mreža, nadzorno upravljački sustav, itd.);
- Radovi na priključenju sustava na električnu mrežu (kablovi, transformatorske stanice).

- Nematerijalni troškovi:
  - nabava ili razvoj računalnog softvera, te nabava patenata, licenci, autorskih prava, trgovačkih znakova i ostale nematerijalne investicije vezane uz materijalne investicije.
- Opći troškovi do 10 % ukupno prihvatljivih troškova projekta:
  - Izrada projektne dokumentacije (idejni, glavni i izvedbeni projekt), uključujući i stručne tehničke revizije;
  - Izrada studijske dokumentacije (predinvesticijska studija izvodljivosti, studija izvodljivosti, studija utjecaja na okoliš ili elaborat zaštite okoliša, ocjena prihvatljivosti zahvata za ekološku mrežu kao i ostala izvješća/elaborati i studije koje su potrebne za izradu projektne dokumentacije;
  - Rješavanje imovinsko-pravnih odnosa (kupovina i/ili izvlaštenje, itd.);
  - Stručni nadzor nad građenjem (arhitektonski, građevinski, geotehnički, strojarski, elektrotehnički, projektantski, geodetski, arheološki nadzor i nadzor sigurnosti na radu i ostale vrste nadzora u ovisnosti o zahtjevima javnih ili nadležnih tijela);
  - Kontrola kvalitete ugrađenih materijala tijekom gradnje;
  - Provođenje istražnih (probnih i/ili zaštitnih) arheoloških istraživanja prije i/ili tijekom gradnje, ako je primjenjivo prema dokumentima koje izdaju nadležna tijela;
  - Provedba mjera zaštite okoliša i prirode prije i/ili tijekom gradnje, ako je primjenjivo prema dokumentima koje izdaju nadležna tijela;
  - Administrativni troškovi (troškovi provođenja javne nabave roba, radova i usluga, troškovi ishođenja dozvola, troškovi postupaka vezanih uz zaštitu okoliša i prirode, troškovi tehničke inspekcije itd.).

8.2.4.3.6.6. Uvjeti za prihvatljivost

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- Stanje vodnog tijela nije identificirano kao manje od dobroga stanja u relevantnom planu upravljanja vodnim područjem iz razloga vezanih uz količinu vode, uz izuzeće od ovoga uvjeta u slučaju kada se investicija opskrbljuje vodom iz postojeće akumulacije uz odobrenje nadležnih vlasti prije 31. listopada 2013., pod uvjetom da su ispunjeni sljedeći uvjeti:
  - dotična akumulacija je identificirana u relevantnom planu upravljanja vodnim područjem i podliježe zahtjevima kontrole navedenim u čl. 11. stavku 3. točki (e) Okvirne direktive o vodama;
  - 31. listopada 2013. na snazi je bilo maksimalna količina ukupnog zahvaćanja iz akumulacije ili minimalni zahtjevi za protokom u vodnim tijelima na koja utječe akumulacija;
  - maksimalna količina ili minimalni zahtjevi za protokom u skladu su s uvjetima navedenim u čl. 4 Okvirne direktive o vodama;

    - planirana investicija ne rezultira zahvaćanjima iznad maksimalne količine zahvaćanja na snazi 31. listopada 2013. niti smanjenjem protoka u pogođenim vodnim tijelima ispod minimalno potrebne razine na snazi 31. listopada 2013.
- Kada relevantni Plan upravljanja vodnim područjima ne uključuje sveobuhvatnu ocjenu stanja vodnog tijela u skladu sa zahtjevima Okvirne direktive o vodama, vodno tijelo na kojem je planirana investicija u navodnjavanje podlijegat će dodatnoj ocjeni na osnovi provedenog sveobuhvatnog istraživačkog monitoringa. Ako se, na osnovi sveobuhvatne ocjene, utvrdi da je stanje vodnog tijela manje od dobrog stanja iz razloga vezanih uz količinu vode, investicija neće biti prihvatljiva, osim u slučaju ranije navedenih izuzeća.
- Investicija je vezana isključivo uz novu infrastrukturu za navodnjavanje, koja dovodi do povećanja neto navodnjavanog područja.
- Mora se provesti usklađivanje investicije u navodnjavanje s ciljevima Okvirne direktive o vodama (ocjena stanja vodnog tijela i mjere za poboljšanje ili održavanje stanja). Postupak ocjenjivanje mora se zasnivati na prethodnom i integriranom istraživačkom monitoringu stanja vodnog tijela koje je pod utjecajem namjeravanog zahvata.
- Čitavo područje u kojemu se planira ulaganje kao i sva druga područja čiji okoliš može biti zahvaćen tim ulaganjem u navodnjavanje moraju biti uključeni u relevantni plan upravljanja vodnim područjem, kako se zahtijeva uvjetima Okvirne direktive o vodama, o čemu se mora obavijestiti Komisija.
- Mjerenje zahvaćenih količina vode mora biti uspostavljeno ili se mora uspostaviti kao dio investicije na razini ulaganja za koje se dodjeljuje potpora.
- Analiza utjecaja na okoliš pokazuje da ulaganje nema značajan negativni utjecaj na okoliš i/ili ekološku mrežu kao i ulaganje koje uz provedbu mjera ublažavanja nemaju značajan negativan utjecaj na okoliš i/ili ekološku mrežu.
- Financijska pomoć bit će dana isključivo za navodnjavanje ako je ono u skladu s čl. 4. stavcima 7., 8. i 9. Okvirne direktive o vodama, uz uzimanje u obzir kumulativnog utjecaja i odgovarajućih mjera ublažavanja na razini upravljanja vodnim područjem.
- Korisnik mora posjedovati vodopravne uvjete / Potvrdu o suglasnosti projekta s ciljevima Okvirne direktive o vodama koje je izdalo nadležno tijelo;
- Sufinancirana ulaganja ne stvaraju neto dobit.
- Ekonomska održivost investicije (održivost u razdoblju od minimalno 30 godina).
- Pogodnost tla za navodnjavanje na cjelokupnoj neto poljoprivrednoj površini obuhvaćenoj projektom (pogodnost za navodnjavanje ocjenjuje se u opsegu sustava prema pravilima struke).

Do kraja investicije u novu infrastrukturu navodnjavanja:

- Korisnik mora imati Vodopravnu dozvolu za zahvaćanje voda za navodnjavanje koje je izdalo nadležno tijelo.

8.2.4.3.6.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Projekti se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira za prihvatljive projekte bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih parametara:

- Ekonomska stopa povrata investicije (prioritet se daje većoj ekonomskoj stopi povrata investicije iz studije izvedivosti);
- Stopa priključenosti (prioritet se daje većem udjelu poljoprivrednih površina za koje je investitor sklopio preliminarni ugovor o priključenju krajnjih korisnika);
- Sezonska aridnost područja (prioritet se daje područjima s većom aridnosti);
- Ocjena energetske učinkovitosti projekta (prioritet se daje sustavima s nižim nazivnim tlakom);
- Pogodnost tla za navodnjavanje (prioritet se daje većoj neto poljoprivrednoj površini s većom pogodnosti tala za navodnjavanje ocjenjenom u obuhvatu sustava);
- Indeks regionalne razvijenost (prioritet se daje području s nižim indeksom regionalne razvijenost na županijskoj razini).

Samo projekti koji prelaze minimalni bodovni prag bit će financirani.

8.2.4.3.6.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Minimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 150.000 EUR.

Maksimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 15.000.000 EUR.

Veličina potpore je do 100 % ukupnih prihvatljivih troškova projekta.

8.2.4.3.6.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.4.3.6.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.4.3.6.9.2. Radnje za ublažavanje

Radnje za ublažavanje su definirane na razini mjere.

8.2.4.3.6.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.4.3.6.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije bitno.

8.2.4.3.6.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija neproduktivnih ulaganja

Nije primjenjivo.

Definicija zajedničkih ulaganja

Definirano na razini mjere.

Definicija integriranih projekata

Nije primjenjivo.

Definicija i utvrđivanje prihvatljivih lokaliteta obuhvaćenih mrežom Natura 2000. i drugih prihvatljivih područja visoke prirodne vrijednosti

Definirano na razini mjere.

Opis usmjeravanja potpore poljoprivrednim gospodarstvima u skladu sa SWOT analizom provedenom u vezi s prioritetom iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

Popis novih zahtjeva nametnutih zakonodavstvom Unije za čije se ispunjavanje može dodijeliti potpora na temelju članka 17. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Navedeno na razini mjere.

Prema potrebi, minimalni standardi energetske učinkovitosti iz članka 13. točke (c) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije bitno.

Prema potrebi, utvrđivanje pragova iz članka 13. točke (e) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014.

Nije bitno.

8.2.4.3.7. O_07: Komasacija poljoprivrednog zemljišta

Podmjera:

- 4.3. – potpore za ulaganja u infrastrukturu povezanu s razvojem, osuvremenjivanjem ili prilagodbom poljoprivrede i šumarstva

8.2.4.3.7.1. Opis vrste operacije

Neučinkovitost poljoprivredne proizvodnje rezultat je vrlo rascjepkanih i često vrlo udaljenih obradivih površina većine obiteljskih poljoprivrednih gospodarstava.

Komasacija poljoprivrednog zemljišta provodi se u cilju okrupnjavanja katastarskih čestica u veće i pravilnije radi njihovoga ekonomičnijeg iskorištavanja i stvaranja povoljnijih uvjeta za razvoj poljoprivredne proizvodnje. Operacija doprinosi fokus području 2A.

Ova vrsta operacija također doprinosi Fokus području 4C.

8.2.4.3.7.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

8.2.4.3.7.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o poljoprivrednom zemljištu (NN 39/13);
- Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13);
- Zakon o gradnji (NN153/13);
- Zakon o financiranju jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (NN 117/93, 69/97, 33/00, 73/00, 127/00, 59/01, 107/01, 117/01, 150/02, 147/03, 132/06, 26/07, 73/08, 25/12).

8.2.4.3.7.4. Korisnici

Jedinice lokalne i regionalne samouprave.

8.2.4.3.7.5. Prihvatljivi troškovi

U skladu s člankom 45. Uredbe (EU) br. 1305/2013 prihvatljivi su sljedeći troškovi:

- Materijalni troškovi:
  - uklanjanje međa i građevina (ograda, bunara i slično);
  - građenje nove mreže poljoprivrednih putova, pripadajućih mostova i propusnih građevina;
  - troškovi drugih ulaganja u neposrednoj vezi s komasacijom (zaštita od klizanja zemljišta i

slično).

- Nematerijalni troškovi:
  - kupnja ili razvoj računalnih programa, kupnja prava na patente i licence, autorska prava, robni žigovi i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.
- Opći troškovi:
  - usluge arhitekata, inženjera i konzultanata, studije izvedivosti (ostaju prihvatljivi troškovi i kada nema troškova iz stavka a. materijalni troškovi) do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta, geodetske izmjere, procjena zemljišta, građevina i nasada te utvrđivanje imovinsko-pravnih odnosa zemljišta unutar komasacije.

8.2.4.3.7.6. Uvjeti za prihvatljivost

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- usvojeni program komasacije na nacionalnoj razini;
- korisnik mora imati formalnu odluku kojom se odobrava idejni projekt komasacije;
- rješenje Agencije za poljoprivredno zemljište o pokretanju procesa komasacije,
- Ugovor između Agencije za poljoprivredno zemljište i jedinice lokalne i/ili područne (regionalne) samouprave o međusobnim pravima i obvezama u provedbi komasacije kao i financijskim troškovima komasacije;
- investicije koje nemaju značajan negativan utjecaj na okoliš kao i ulaganja koja su vezana za provedbu ekoloških mjera i/ili zaštitu okoliša, su prihvatljive za potporu;
- gdje je to potrebno treba zadržati obilježja krajolika, živice, lokve, jarke, kamene zidove, drveće, sl. u skladu s dobrim poljoprivrednim i okolišnim uvjetima GAEC-7.

8.2.4.3.7.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Projekti se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira za prihvatljive projekte bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih parametara:

- stupanj rascjepkanosti poljoprivrednog zemljišta na prijavljenom području;
- broj ciljnih poljoprivrednih gospodarstava obuhvaćenih ovom operacijom;
- ukupna površina poljoprivrednog zemljišta koja je obuhvaćena operacijom;
- mjesto ulaganja ovisno o indeksu razvijenosti JLS.

Samo projekti iznad praga prolaznosti bit će sufinancirani sredstvima javne potpore.

8.2.4.3.7.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Najniža vrijednost javne potpore po projektu iznosi 150.000 EUR.

Najviša vrijednost javne potpore po projektu iznosi do 3.000.000 EUR

Intenzitet potpore iznosi do 100% prihvatljivih troškova.

8.2.4.3.7.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.4.3.7.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

8.2.4.3.7.9.2. Radnje za ublažavanje

Radnje za ublažavanje definirane su na razini mjere.

8.2.4.3.7.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.4.3.7.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.4.3.7.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija neproduktivnih ulaganja

Definirano na razini mjere.

Definicija zajedničkih ulaganja

Nije primjenjivo.

Definicija integriranih projekata

Nije primjenjivo.

Definicija i utvrđivanje prihvatljivih lokaliteta obuhvaćenih mrežom Natura 2000. i drugih prihvatljivih područja visoke prirodne vrijednosti

Nije primjenjivo.

Opis usmjeravanja potpore poljoprivrednim gospodarstvima u skladu sa SWOT analizom provedenom u vezi s prioritetom iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

Popis novih zahtjeva nametnutih zakonodavstvom Unije za čije se ispunjavanje može dodijeliti potpora na temelju članka 17. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

Prema potrebi, minimalni standardi energetske učinkovitosti iz članka 13. točke (c) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije bitno.

Prema potrebi, utvrđivanje pragova iz članka 13. točke (e) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014.

Nije bitno.

8.2.4.3.8. O_08: Ulaganje u šumsku infrastrukturu

Podmjera:

- 4.3. – potpore za ulaganja u infrastrukturu povezanu s razvojem, osuvremenjivanjem ili prilagodbom poljoprivrede i šumarstva

8.2.4.3.8.1. Opis vrste operacije

Privatne šume imaju vrlo malu prosječnu gustoću mreže primarnih šumskih prometnica (procijenjena vrijednost je oko 6,5 km/1000ha). Šume u državnom vlasništvu imaju veću prosječnu gustoću mreže primarnih šumskih prometnica od oko 10,13 km/1000ha, međutim, niti to još uvijek nije na zadovoljavajućoj razini, jer bi optimalna gustoća mreže primarnih šumskih prometnica trebala biti između 15 km/1000ha i 30 km/1000ha ovisno o reljefnom području (Pentek i dr.)[1]. Osim toga, u šumama u državnom vlasništvu još uvijek postoje velika neotvorena i nepristupačna šumska područja. Ciljane gustoće mreže primarnih šumskih prometnica za različita reljefna područja Republike Hrvatske do 2020. godine iznose: u nizinskim područjima 13 km/1000ha, u brdskim područjima 20 km/1000ha, u planinskim područjima 25 km/1000ha i u krškim područjima 15 km/1000ha (Hodić, Jurušić, 2011) [1]. Nepristupačnost i mala otvorenost šuma imaju izravan utjecaj na povećanje troškova gospodarenja šumama. Izgradnja nove i rekonstrukcija postojeće šumske prometne infrastrukture, posebno šumskih cesta, omogućit će bolji pristup šumskim područjima te povećati vrijednost šuma i šumskih zemljišta. Poboljšanje šumske prometne infrastrukture (šumske ceste, traktorski putovi, traktorske vlake itd.) povećava potencijal opskrbe drvom i šumskom biomasom, omogućava bolju zaštitu šuma (naročito zaštitu od šumskih požara), također povećava općekorisne funkcije šuma, otvara nova područja za sakupljanje nedrvnih proizvoda te pozitivno utječe na rast potencijala održivog gospodarenja šumama uz dugoročne ekonomske koristi. Osim povećanja općekorisnih funkcija šuma, otvaranje novih šumskih područja pridonijet će stvaranju novih radnih mjesta prvenstveno u ruralnim područjima.

U kombinaciji s drugim ulaganjima u šumarstvu, osobito s mjerom M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje održivosti šuma, ova operacija ima značajne integracijske i multiplikacijske učinke.

Operacija doprinosi fokus području 2C unapređujući održivost i konkurentnost šumarskih poduzeća i promicanju održiveog upravljanja šumama kroz povećanje dostupnosti šumskih područja.

Operacija također pridonosi Fokus području 5C olakšavajući učinkovitu i poboljšanu proizvodnju i opskrbu drvom i šumskom biomasom te Fokus području 4A poboljšavajući održivo gospodarenje šumama povećanjem gustoće mreže šumskih prometnica, što će doprinijeti povećanju ekonomske vrijednosti i općekorisnih funkcija šuma te poboljšati njihovu zaštitu, naročito od šumskih požara.

8.2.4.3.8.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

8.2.4.3.8.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12, 148/13, 94/14).

8.2.4.3.8.4. Korisnici

- Šumoposjednici
- Trgovačka društva i druge pravne osobe koje sukladno Zakonu o šumama gospodare šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu Republike Hrvatske
- Udruženja šumoposjednika
- Jedinice lokalne samouprave

8.2.4.3.8.5. Prihvatljivi troškovi

U skladu s člankom 45. Uredbe (EU) br. 1305/2013 prihvatljivi su sljedeći troškovi:

- Materijalni troškovi:
  - projektiranje primarne (šumske ceste) i sekundarne (traktorski putovi i traktorske vlake) šumske prometne infrastrukture (postavljanje nul-linije, postavljanje osovinskog poligona, terenska mjerenja, idejni projekt šumskih cesta i mostova, glavni projekt i izvedbeni projekt šumskih cesta i druge šumske infrastrukture, itd.);
  - izgradnja primarne (šumske ceste) i sekundarne (traktorski putovi i traktorske vlake) šumske prometne infrastrukture (pripremni radovi, radovi na poboljšanju tla, radovi na donjem ustroju, radovi na gornjem ustroju, radovi na površinskim i podzemnim objektima za odvodnju, radovi na izgradnji mostova i drugih objekata šumske prometne infrastrukture, kamenarsko-betonarski radovi, sanacija tla i klizišta, ostali radovi na izgradnji šumske prometne infrastrukture), trošak materijala i rada strojeva, trošak rada, itd;
  - rekonstrukcija šumskih cesta, mostova i druge šumske prometne infrastrukture (rekonstrukcija donjeg ustroja, rekonstrukcija gornjeg ustroja, rekonstrukcija površinskih i podzemnih objekata za odvodnju, rekonstrukcija mostova, rekonstrukcija potpornih i obloženih zidova, itd.), trošak materijala i rada strojeva, trošak rada, itd;
  - kupovina šumskog i drugog zemljišta za potrebe provedbe projekta u maksimalnom iznosu od 10% od ukupnih prihvatljivih troškova.
- Opći troškovi:
  - usluge konzultanata i drugi opći troškovi potrebni za pripremu i provedbu projekta, uključujući trošak nadzora (trošak ovlaštenog inženjera šumarstva radi nadzora radova izgradnje i rekonstrukcije šumskih cesta i druge šumske prometne infrastrukture), studije izvedivosti, analize troškova i koristi, poslovne planove i drugu projektnu i tehničku dokumentaciju kao što je elaborat učinkovitosti mreže šumskih prometnica, studija utjecaja na okoliš i prirodu (odgovarajuća procjena vezana za ulaganja na području ekološke mreže Natura 2000) i dr., u maksimalnom iznosu od 10% ukupnih prihvatljivih troškova.
- Neprihvatljivi troškovi:
  - kupovina zemljišta i opreme od člana obitelji;
  - ostali troškovi vezani uz najam, kao što je marža najmodavca, troškovi refinanciranja kamata, fiksni troškovi i troškovi osiguranja;

8.2.4.3.8.6. Uvjeti za prihvatljivost

Sva ulaganja u okviru ove operacije, bez obzira na veličinu šumskog gospodarstva, moraju biti u skladu sa sljedećim šumskogospodarskim planovima ili jednakovrijednim instrumentom u RH, kako slijedi:

- za šume u državnom vlasništvu kojima gospodari trgovačko društvo sukladno Zakonu o šumama, ulaganje mora biti u skladu s *Osnovama gospodarenja gospodarskim jedinicama* ili *Programima za gospodarenje gospodarskim jedinicama na kršu*;
- *za šume u državnom vlasništvu kojima gospodare druga tijela državne uprave i pravne osobe čiji je osnivač RH, ulaganje mora biti u skladu s Programima za gospodarenje šumama posebne namjene;*
- *za šume u privatnom vlasništvu, ulaganja moraju biti u skladu s Programima za gospodarenje šumama šumoposjednika ili Elaboratom šumskouzgojnih radova za šume šumoposjednika koji izdaje Savjetodavna služba;*
- *šumoposjednici moraju biti upisani u Upisnik šumoposjednika pri Ministarstvu poljoprivrede;*
- *udruge šumoposjednika moraju biti registrirane sukladno nacionalnom zakonodavstvu.*

Potpora u okviru ove operacije ograničena je na prometnice koje se prvenstveno koriste za potrebe šumarstva.

Izgradnja i rekonstrukcija šumske prometne infrastrukture treba biti navedena u relevantnom šumskogospodarskom planu ili Elaboratu šumskouzgojnih radova za šume šumoposjednika. Sastavni dio svakog ŠGP-a je rješenje Ministarstva zaštite okoliša i prirode da je izgradnja šumske prometne infrastrukture i njezin utjecaj u skladu s uvjetima zaštite okoliša i prirode. Zakon o šumama (članak 8.) posebno propisuje da infrastrukturu u šumskim ekosustavima treba projektirati na način koji je najmanje štetan za šumsko stanište vodeći brigu o posebnim geološkim, vegetacijskim, hidrološkim i drugim vrijednostima, a posebno o ekološkim, vrijednim dijelovima ekosustava utvrđenim posebnim propisima (dijelovi ekološke mreže, staništa, selidbeni koridori rijetkih, osjetljivih ili ugroženih vrsta).

U slučaju kada su aktivnosti vezane uz šumsku prometnu infrastrukturu planirane na području ekološke mreže Natura 2000, potrebna je suglasnost (odgovarajuća procjena) Ministarstva zaštite okoliša i prirode.

Prilikom podnošenja zahtjeva za potporu u okviru ove operacije, korisnik mora podnijeti elaborat učinkovitosti mreže šumskih prometnica. Potpora se dodjeljuje projektima ulaganja u šumsku prometnu infrastrukturu koji povećavaju gustoću mreže primarnih šumskih prometnica do maksimalne primarne gustoće po šumskoj gospodarskoj jedinici, kako je navedeno u elaboratu učinkovitosti mreže šumskih prometnica priloženom podnesku projektnog prijedloga:

- nizinsko područje 12 km/1000ha;
- brdsko područje 18 km/1000ha;
- planinsko područje 22,5 km/1000ha;
- krško područje 12 km/1000ha.

8.2.4.3.8.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Projekti se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira za prihvatljive projekte bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih parametara:

- postojeća gustoća mreže šumskih prometnica (km/1000ha);
- stupanj ugroženosti od šumskog požara;
- povećanje gustoće mreže šumskih prometnica.

Samo projekti iznad praga prolaznosti bit će sufinancirani sredstvima javne potpore.

8.2.4.3.8.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Minimalna vrijednost potpore po projektu je 10.000 EUR.

Maksimalna vrijednost potpore po projektu je 1.000.000 EUR.

Iznos potpore je 100% ukupnih prihvatljivih troškova.

8.2.4.3.8.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.4.3.8.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.4.3.8.9.2. Radnje za ublažavanje

Radnje za ublažavanje definirane su na razini mjere.

8.2.4.3.8.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.4.3.8.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije bitno.

8.2.4.3.8.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija neproduktivnih ulaganja

Definirano na razini mjere.

Definicija zajedničkih ulaganja

Definirano na razini mjere.

Definicija integriranih projekata

Definirano na razini mjere.

Definicija i utvrđivanje prihvatljivih lokaliteta obuhvaćenih mrežom Natura 2000. i drugih prihvatljivih područja visoke prirodne vrijednosti

Definirano na razini mjere.

Opis usmjeravanja potpore poljoprivrednim gospodarstvima u skladu sa SWOT analizom provedenom u vezi s prioritetom iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Nije primjenjivo.

Popis novih zahtjeva nametnutih zakonodavstvom Unije za čije se ispunjavanje može dodijeliti potpora na temelju članka 17. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

Prema potrebi, minimalni standardi energetske učinkovitosti iz članka 13. točke (c) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014,

Nije bitno.

Prema potrebi, utvrđivanje pragova iz članka 13. točke (e) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014.

Nije bitno.

8.2.4.3.9. O_09: Neproizvodna ulaganja vezana uz očuvanje okoliša

Podmjera:

- 4.4 - potpora za neproduktivna ulaganja povezana s ostvarenjem ciljeva poljoprivrede, okoliša i klimatskih promjena

8.2.4.3.9.1. Opis vrste operacije

Potpora će biti odobrena za ulaganja u obnovu staništa i krajobraznih obilježja, uključujući izgradnju i obnovu zelene infrastrukture, zaštitu stoke od velikih zvijeri, te obnovu lokvi, čime se osigurava očuvanje raznih vrsta i ugroženih staništa.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 4A, kroz aktivnosti u okviru agro-okolišnih-klimatskih obveza te kroz zaštitu, održavanje i obnovu bioraznolikosti i ostalih prirodnih vrijednosti. Obnova degradiranih staništa i krajobraznih obilježja na poljoprivrednom zemljištu (15% degradiranih staništa) doprinijet će zaštiti i očuvanju biološke raznolikosti, a to je ujedno cilj strategije bioraznolikost EU 2020. Aktivnost će se sastojati u obnovi koja će uključiti npr aktivnost uklanjanja invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta i obnovu obraslih travnjaka, čime se dodatno doprinosi cilju 5 strategije bioraznolikosti EU. Ova ulaganja će povećati vrijednost područja visoke prirode vrijednost (NATURA 2000 područja) i osigurati očuvanje različitih vrsta ugroženih staništa. Aktivnosti vezane za vodni ekosustav, ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke također će biti prihvatljiv trošak. Osim što su od povijesnog značaja lokve su značajne i za napajanje stoke kao i za zalijevanje, takav ekosustav pruža utočište za razne vrste poput mušica i vodozemaca te izvor vode za šišmiše i leptire.

8.2.4.3.9.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

8.2.4.3.9.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13).

8.2.4.3.9.4. Korisnici

- Poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstav.
- Javne ustanove i tijela, uključujući javne ustanove za upravljanje zaštićenim područjima (državne, regionalne i lokalne javne ustanove), kao i jedinice lokalne samouprave.
- Civilne udruge koje se bave zaštitom i promicanjem kulturnih vrijednosti i zaštite okoliša.

8.2.4.3.9.5. Prihvatljivi troškovi

U skladu s člankom 45. Uredbe (EU) br. 1305/2013 prihvatljivi su sljedeći troškovi;

- Materijalni troškovi:
  - kupnja zemljišta za realizaciju projekta do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.
  - ulaganje u izgradnju terasa;
  - ulaganje u podizanje suhozida i živica;
  - uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta na jednokratnoj osnovi, a usmjereno je na iskorjenjivanje odabranih invazivnih vrsta sa zaraslog poljoprivrednog zemljišta ili poljoprivrednog zemljišta koje je u procesu zarastanja, tako će se vratiti staništa i poboljšati biološka raznolikosti vrsta i staništa;
  - nabava električnog pastira s pripadajućom opremom i/ili autohtonog pastirskog psa (tornjaka), gdje bi se pas ovčar koristio za čuvanje stoke u području prirodne rasprostranjenosti velikih zvijeri;
  - izgradnja novih i obnova postojećih nastambi za stoku na području prirodne rasprostranjenosti velikih zvijeri;
  - obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano sukladno dobroj poljoprivrednoj praksi s obzirom na vrstu uporabe, a prvenstveno je usmjerena na travnjake koji su obrasli grmljem ili drugim drvenastim raslinja (vegetacija sukcesije). Plaćanja se razlikuju ovisno o opsegu grmlja ili drugog drvenastog raslinja na tom području;
  - ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke
- Nematerijalni troškovi:
  - nabava ili razvoj računalnih programa, patenata, licenci, autorskih prava, zaštitnih znakova i ostala nematerijalna ulaganja povezana s materijalnim ulaganjem.
- Opći troškovi:
  - usluge arhitekata, inženjera i konzultanata, studije izvedivosti (ostaju prihvatljivi troškovi i kada nema troškova iz stavka a) materijalni troškovi), do 10 % vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta.

8.2.4.3.9.6. Uvjeti za prihvatljivost

Opći:

- ulaganje mora biti u skladu sa standardima vezanim uz zaštitu okoliša i prirode;
- mjesto ulaganja mora biti na zemljištu koje se koristi u poljoprivredne svrhe;
- korisnici koji obnavljaju staništa važna za očuvanje bioraznolikosti, a koja se nalaze na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano sukladno dobroj poljoprivrednoj praks, moraju biti u skladu s mjerama višestruke sukladnosti najkasnije godinu dana nakon početka korištenja ove podmjere ;
- potpora se neće odobriti korisnicima s nepodmirenim obvezama prema državnom proračunu;
- odgovarajuće mjere zaštite u smislu utjecaja na okoliš utvrđuju se Pravilnicima sukladno nacionalnim propisima. Ulaganja za koja se procijeni da imaju značajan negativan utjecaj na okoliš neće biti prihvatljiva za potporu, osim ako se provedu korektivne mjere propisane od strane nadležnog tijela;

Specifični uvjeti prihvatljivih aktivnosti:

- Izgradnja terasa;
  - podizanje terasa gdje su tradicionalno prisutne, uz podupiranje zemljišta suhozidima, biljnim materijalom ili nekim drugim prirodnim materijalima iz neposredne okolice.
- Podizanje suhozida;
  - podizanje suhozida moguće je samo na lokacijama gdje su suhozidi bili tradicionalno prisutni i gdje je ranija lokacija suhozida jasno vidljiva.
- Sadnja živice;
  - treba se sastojati od minimalno tri različite listopadne biljne vrste (koje će definirati nadležno tijelo).
- Uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta;
  - prisutnost invazivnih vrsta na poljoprivrednom zemljištu. Popis invazivnih vrsta će biti naveden u podmjeri Pravilnika.
- Nabava električnog pastira s pripadajućom opremom i autohtonog pastirskog psa (Tornjak);
  - za poljoprivredna gospodarstva koja se bave stočarskom proizvodnjom;
  - za uzgoj/držanje stoke na području prirodne rasprostranjenosti velikih zvijeri kao i za potrebe korisnika Mjere M10 Poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti, Podmjere 10.2.
  - područja prirodne rasprostranjenosti velikih zvijeri formalno su definirana u službenim izvješćima, stanje populacije vuka i risa te usvojeni plan gospodarenja medvjedom bit će navedeno u pravilnicima;
  - obnova staništa važnih za očuvanje bioraznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano sukladno dobroj poljoprivrednoj praksi s obzirom na vrstu korištenja;
  - primjena na zaraslom poljoprivrednom zemljištu ili poljoprivrednom zemljištu koje je u procesu zarastanja potrebno je obnoviti travnjačko stanište i ukloniti grmlje i drugo drvenasto raslinje;
  - aktivnost će biti usmjerene i na poljoprivredna zemljišta izvan LPIS, uz obvezu da se obnovljeno poljoprivredno zemljište naknadno registrira u LPIS.
- Obnova zapuštenih lokvi za napajanje stoke;
  - obnova zapuštenih lokvi za napajanje stoke, prisutnost zaraslih /zapuštenih lokvi na područjima s ekstenzivnim uzgojem stoke.

8.2.4.3.9.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Projekti se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira za prihvatljive projekte bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih parametara:

- Područja s prirodnim ili specifičnim ograničenjima;
- Natura 2000 područja;
- Korisnik je uključen mjere ekološka poljoprivreda ili agrookolišne mjere.

Samo projekti koji prelaze minimalni bodovni prag bit će financirani.

8.2.4.3.9.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Najniža vrijednost javne potpore po projektu iznosi 600 EUR.

Najviša vrijednost javne potpore po projektu iznosi 150.000 EUR.

Intenzitet potpore iznosi 100% od ukupnih prihvatljivih troškova.

8.2.4.3.9.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.4.3.9.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.4.3.9.9.2. Radnje za ublažavanje

Radnje za ublažavanje definirane su na razini mjere.

8.2.4.3.9.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.4.3.9.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.4.3.9.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija neproduktivnih ulaganja

- ulaganje u izgradnju terasa
- ulaganje u izgradnju suhozida i sadnju živice;
- uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta;
- nabav(k)a električnog pastira s pripadajućom opremom i/ili autohtonog pastirskog psa (Tornjak);
- obnavljanje staništa važnih za očuvanje biološke raznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano u skladu s dobrom poljoprivrednom praksom u pogledu vrste korištenja;
- ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke.

Definicija zajedničkih ulaganja

Nije primjenjivo.

Definicija integriranih projekata

Nije primjenjivo.

Definicija i utvrđivanje prihvatljivih lokaliteta obuhvaćenih mrežom Natura 2000. i drugih prihvatljivih područja visoke prirodne vrijednosti

Definirano na razini mjere.

Opis usmjeravanja potpore poljoprivrednim gospodarstvima u skladu sa SWOT analizom provedenom u vezi s prioritetom iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Definirano na razini mjere.

Popis novih zahtjeva nametnutih zakonodavstvom Unije za čije se ispunjavanje može dodijeliti potpora na temelju članka 17. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Definirano na razini mjere.

Prema potrebi, minimalni standardi energetske učinkovitosti iz članka 13. točke (c) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije bitno.

Prema potrebi, utvrđivanje pragova iz članka 13. točke (e) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014.

Nije bitno.

8.2.4.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.4.4.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

- Nepoštovanje pravila javne nabave u ugovorima u kojima je to predviđeno;
- Veliki broj Zahtjeva za potporu ili složenost procedura mogu stvoriti ogroman administrativni teret i pritisak koje može rezultirati većom stopom pogrešaka;
- Potencijalni korisnici nemaju dovoljno znanja ili odgovarajuću opremu da bi se mogli uspješno prijaviti na natječaj putem elektronske aplikacije za podnošenja prijave;

- Ograničeni pristup bankovnim jamstvima ili ekvivalentnoj vrsti garancija kao uvjet za predujmove;
- Sukob interesa (kao npr: zemljište i / ili objekti koji se kupuju od bliskih članova obitelji)
- Administrativni sustav ne uključuje odgovarajuće provjere zahtjeva za isplatu korisnika; ili administrativne procedure nisu dovoljno dobro osigurale da se obave sve provjere.
- Neprihvatljiv PDV je odobren kao prihvatljivi trošak;
- Korisnik nije ispunio rok za provedbu svog investicijskog projekta;
- Opasnost od prestanka ili preseljenja proizvodnih aktivnosti;
- Rizik od promjene vlasništva nad dijelom infrastrukture koja daje tvrtki ili javnom tijelu nedopuštenu prednost;
- Rizik od značajne promjene koje utječu na prirodu, ciljeve ili uvjete provedbe koji će dovesti do promjene (potkopavanja) izvornih ciljeva;
- Rizik od gubitka učinka poticaja (eng. deadweight) i/ili efekta izmještavanja (eng. displacement);
- Rizik od neodgovarajućeg odabira korisnika zbog složenog, skupog ili dugotrajnog postupka prijave, tako da si samo oni koji najmanje trebaju potporu mogu priuštiti uspješno podnošenje prijave;
- Opasnost od dvostrukog financiranja gdje slične ili identične mjere mogu biti sufinancirane unutar prvog stupa ZPP ili bilo kojeg drugog javnog izvora
- Rizici vezani uz potporu ulaganjima koja nisu obuhvaćena Prilogom I. Ugovora o EU;
- Nerazumno visoki troškovi odobreni kao prihvatljivi.

8.2.4.4.2. **Radnje za ublažavanje**

- Poštivanje pravila javne nabave će se provjeriti na temelju uzorka od strane Agencije za plaćanja (Služba za javnu nabavu). Predviđena je edukacija i ciljano usmjeravanje obveznika javne nabave na razini podmjere u okviru tehničke pomoći;
- Pravovremeno informiranje korisnika o indikativnom planu objave natječaja putem raznih komunikacijskih kanala. Elektroničko podnošenje prijave je predviđeno kako bi se smanjio teret administracije. Kao tehnički preduvijet uvest će se neka druga e-vladina rješenja i automatske ili ručne unakrsne provjere elektronskih registara i baza podataka koje vode druge institucije;
- Predviđena je tehnička pomoć vezana uz elektronsko podnošenje prijave (AGRONET) koju pružaju razne institucije (savjetodavna služba, poljoprivredne agencije i sl.) svim zainteresiranim korisnicima koji nemaju znanja i/ili opreme kako bi se elektronski prijavi i predali dokumentaciju na natječaj;
- Predujmovi se mogu odobriti samo ako je priložena bankovna garancija (ili ekvivalent). Agencija za plaćanja je već uspostavila registar jamstava. Jasna informacija će se dati uz natječaj i obveze kako bi se pomoglo korisnicima u pristupu kreditnim linijama;
- Gdje je moguć potencijalni sukob interesa, korisnik će podnijeti izjavu pod materijalnom i krivičnom odgovornošću da nije u sukobu interesa u provedbi projekta. Specifične informacije bit će definirane o ovom aspektu. U slučaju ozbiljnog nepovjerenja, podaci iz relevantnih institucija će se provjeravati, a gdje postoji sumnja na prijevaru poduzet će se odgovarajuće mjere kao i sa svim ESI fondovima;
- Sve potrebne provjere Zahtjeva za isplatu korisnika moraju biti propisane u pisanim procedurama Agencije za plaćanja i svaki službenik odgovoran za odobrenje isplate mora imati na raspolaganju detaljan popis dokumenata, za provjeru koju je obvezan provesti. To uključuje i popratnu dokumentaciju iz Zahtjeva i dovoljno detaljan revizijski trag da su provjere provedene. Ta potvrda provjere može biti u elektroničkom ili papirnatom obliku. Osim toga, mora postojati dokaz o nadzoru nad provedenom provjerom od strane drugih zaposlenika, ako se odnosi na odobravanje plaćanja. Ta se provjera može obaviti na bazi uzorka i na ključnim kriterijima prihvatljivosti, ovisno

o samoj prirodi identificiranog rizika u uspostavljenom kontrolnom sustavu;

- Prihvatljivost PDV-a sastavni je dio standardne provjere odobrenja projekta i tijekom isplate koju provodi Agencija za plaćanja. To je standardna provjera uključena u detaljnoj kontrolnoj listi za provjeru kod odobrenja isplate;
- Svi uvjeti i zahtjevi kojih se korisnik mora pridržavati tijekom provedbe odabranog projekta bit će propisani u Odluci o odobrenju projekta izdanoj od strane Agencije za plaćanja. Informativne aktivnosti poput info dana, elektroničkih komunikacijskih alata, help-deskova itd. su predviđene kako bi se ublažili rizici zbog kojih korisnici ne ispunjavaju uvjete za provedbu
- Predviđeni su kriteriji odabira projekata i ocjena održivosti predloženih projekata;
- Predviđena je kontrola na terenu na temelju uzorka u razdoblju od pet godina nakon završetka projekta i izvršene isplate;
- Svi uvjeti provedbe su dio Odluke o odobrenju projekta koju izdaje Agencija za plaćanja koja je pravno obvezujuća za korisnika i Agenciju za plaćanja. U slučaju da su narušeni prvobitni ciljevi i da je plaćanje već izvršeno, bit će tretirano kao nepotrebno plaćanje i a debt recovery procedure started;
- Rizik od gubitka učinka poticaja (eng. deadweight) i/ili efekta izmještavanja (eng. displacement) može se znatno ublažiti određivanjem i primjenom odgovarajućih kriterija odabira sljedeći provjeru uvjeta prihvatljivosti;
- Procedure za podnošenje Zahtjeva za potporu će se pojednostaviti posebno u vezi traženja nepotrebnih dokaza koji su dostupni u e-građanin bazi podataka, a posebni one koje vodi sama Agencija za plaćanja. Poslovni planovi će se koristiti samo ako je propisano Uredbom. Inače, postupak bi trebao biti jednostavan, dostupan i pristupačan za sve korisnike, tako da neće biti nepravednog postupanja prema korisnicima bez odgovarajućih kapaciteta kako bi zadovoljili pretjerane uvjete;
- Nadogradnja baza javne uprave radi zajedničkog korištenja, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje istih opravdanih troškova;
- U slučaju ulaganja koja nisu obuhvaćena Prilogom I., primjenjivat će se pravila državnih potpora ako je takva operacija prihvatljiva;
- Procjena razumnosti stvarnih troškova bilo putem korištenja referentnih cijena (minimalni/maksimalni parametri), usporedba različitih ponuda ili pomoću evaluacijskog odbora, ovisno o podmjeri i vrsti troškova.

8.2.4.4.3. Ukupna ocjena mjere

Zbog složenosti i širokog spektra aktivnosti koje se mogu provoditi u okviru ove mjere postoje značajni rizici koje bi trebalo ispravno ublažiti. Međutim, mjere ublažavanja su definirane i mjera može biti provedena čim Agencija za plaćanja uspostavi sustav kontrole za provedbu ove mjere u skladu s akreditacijskim kriterijima.

8.2.4.5. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.4.6. Podaci o pojedinoj mjeri

Definicija neproduktivnih ulaganja

- ulaganje u izgradnju terasa
- ulaganje u izgradnju suhozida i sadnju živice;
- uklanjanje invazivnih stranih vrsta s poljoprivrednog zemljišta;
- nabav(k)a električnog pastira s pripadajućom opremom i/ili autohtonog pastirskog psa (Tornjak);
- obnavljanje staništa važnih za očuvanje biološke raznolikosti na poljoprivrednom zemljištu koje nije održavano u skladu s dobrom poljoprivrednom praksom u pogledu vrste korištenja;
- ulaganje u obnovu zapuštenih lokvi za napajanje stoke.

Definicija zajedničkih ulaganja

Zajednički projekti su oni projekti u kojima je dva ili više korisnika uključeno u jedan zajednički projekt. Predmet ulaganja koriste svi korisnici zajedničkog projekta. Korisnici sklapaju Ugovor o poslovnoj suradnji kojim definiraju jednog korisnika koji će biti podnositelj Zahtjeva za potporu u ime njih.

Kod ulaganja u zajednički projekt, najviša vrijednost javne potpore ne može iznositi više od 5,000,000 EUR.

Definicija integriranih projekata

Integrirani projekti su oni projekti koji obuhvaćaju najmanje dvije operacije unutar najmanje dvije različite mjere ili podmjere, uključujući one iz članka 17., pod uvjetom da je u pitanju isti korisnik i da zajednička provedba operacija ostvaruje bolji rezultat nego da su se provodile odvojeno.

Provedba operacija mora ostvariti bolji ekonomski rezultat nego da su se provodile odvojeno.

Integriranim projektom smatra se onaj projekt koji objedinjuje ulaganja iz:

- podmjere 4.1. i podmjere 3.1.
- podmjere 4.1. i podmjere 6.1.;
- podmjere 4.1. i podmjere 16.1.

U slučaju ulaganja u integrirani projekt primjenjivi maksimalni iznos javne potpore definiran je u svakoj podmjeri. Maksimalni iznos ne smije prelaziti iznos najviših iznosa javne potpore, kao što je definirano u Programu.

Definicija i utvrđivanje prihvatljivih lokaliteta obuhvaćenih mrežom Natura 2000. i drugih prihvatljivih područja visoke prirodne vrijednosti

Natura 2000 područja: Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/2013), određena područja važna za ptice i njihova staništa u skladu s člankom 4. Direktive o pticama (SPA - Posebna područja zaštite), uključujući donošenje Pravilnika u kojem će biti propisane odgovarajuće mjere zaštite SPA područja i predložene stranice za zaštitu vrsta i staništa važnih za EU navedenih u Dodatku I (tipovi staništa) i Dodatku II (vrste) Direktive o staništima (pSCIs - *proposed Sites of Community Importance*) u skladu s postupkom utvrđenim u članku 4. Ekološke mreže, koja je sastavni dio europske mreže NATURA 2000, definirano u Uredbi o

ekološkoj mreži (NN 124/13).

Područja visoke prirodne vrijednosti (HNV područja) temelje se na podacima iz baze podataka o pokrovu zemljišta *Corine Land Cover* (CLC 2000.), uzimajući u obzir raspodjelu područja važnih za biološku raznolikost. Područja odabranih CLC klasa su kombinirana s međunarodnim i nacionalnim važnim područjima za biološku raznolikost, uključujući područja važna za ptice, područja važna za leptire i ekološku mrežu Natura 2000. Kao specifičnost Hrvatske, HNV područja također uključuju slatkovodne ribnjake velike prirodne vrijednosti. 54,4% zemlje je pod HNV područjima (DZZP [1], 2011).

[1] Državni zavod za zaštitu prirode

Opis usmjeravanja potpore poljoprivrednim gospodarstvima u skladu sa SWOT analizom provedenom u vezi s prioritetom iz članka 5. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Unatoč činjenici da je poljoprivreda povijesno važna što predstavlja najčešću ekonomsku aktivnost stanovništva u ruralnim područjima, struktura poljoprivrednih gospodarstava nije adekvatna da bi bili održivi i konkurentni na tržištu. To je pogoršano nepovoljnom dobnom strukturom, što predstavlja daljnju prepreku za uvođenje novih tehnika i tehnologija čime se prihvaća obveza da se zadovolji standarde Unije posebno one koje se odnose na zaštitu okoliša i korištenje obnovljivih izvora energije. Međutim, konsolidirani pozitivan trend prema održivoj strukturi farmi može se vidjeti iz porasta broja poljoprivrednih gospodarstava u kategorijama veličine 20-100 ha i još više od 100-750 ha i od sve većeg razvoja svijesti o potencijalima visokokvalitetnih proizvoda s dodanom vrijednosti (ekološki uzgoj, integrirana poljoprivreda), ograničenih ne samo na primarnu poljoprivrednu proizvodnju nego i na šumarske, prehrambeno-prerađivačke i neproduktivne investicije u održavanju biološke raznolikosti. Potpora gospodarstvima ciljana je u ovoj mjeri kako bi se podržao gore spomenuti trend, koji značajno odgovara na Prioritet 2, posljedično na SWOT analizu i definirane potrebe unutar Programa.

Popis novih zahtjeva nametnutih zakonodavstvom Unije za čije se ispunjavanje može dodijeliti potpora na temelju članka 17. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Popis obveznih standarde Unije prihvatljivih za financiranje u okviru Programa nalazi se u Dodatku V.

Prema potrebi, minimalni standardi energetske učinkovitosti iz članka 13. točke (c) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014,

Prema Tehničkom propisu o racionalnoj uporabi energije i toplinskoj zaštiti u zgradama.

Prema potrebi, utvrđivanje pragova iz članka 13. točke (e) Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014.

Minimalan postotak toplinske energije koji će se koristiti u proizvodnji električne energije iz biomase bit će definiran nacionalnim zakonodavstvom o bioenergiji. Ulaganja u postrojenja na biomasu neće neće biti prihvatljiva za sufinanciranje dok minimalni postotak toplinske energije ne bude propisan.

8.2.4.7. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Za operaciju unutar podmjere 4.2 - Potpora za ulaganja u preradu, marketing i/ili razvoj poljoprivrednih proizvoda, gdje su korisnici poljoprivredna gospodarstva koja u trenutku prijave nisu registrirana za preradu ili marketing, a odobrena im je potpora u sklopu ovog tipa operacije, uvjet za konačnu isplatu i završetak projekta je registracija gospodarstva ili njihovih objekata za navedene djelatnosti u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom.

Za projekte koji mogu imati značajan negativan utjecaj na okoliš, Ministarstvo zaštite okoliša i prirode donosi odluku o potrebi provedbe procjene utjecaja zahvata na okoliš na temelju kriterija propisanih Zakonom o zaštiti okoliša (NN 80/13) i Uredbe o procjeni utjecaja zahvata na okoliš (NN 61/14). Nadalje, u skladu s odredbama Zakona o zaštiti prirode (NN 80/13), procjena utjecaja na ekološku mrežu izvodi se za ulaganja ili njegov dio koji sam ili u kombinaciji s drugim zahvatima, može imati značajan negativan utjecaj na ciljeve očuvanja i cjelovitost područja ekološke mreže Natura 2000.

8.2.5. M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (članak 18.)

8.2.5.1. Pravna osnova

Uredba (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća.

Delegirana Uredba Komisije (EU) br. 807/2014.

Provedbena Uredba Komisije (EU) br. 808/2014.

Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća.

Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća.

8.2.5.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

Najveće materijalne štete u poljoprivrednoj proizvodnji uslijed elementarnih nepogoda zabilježene su od posljedica suše, poplave, požara i iznenadne pojave bolesti životinja i bilja. S obzirom da predstavljaju značajan gospodarski gubitak određenoj skupini poljoprivrednih proizvođača te poprimaju razmjere epidemije i ugrožavaju zdravlje ljudi, potrebno je umanjiti njihove negativne posljedice.

Specifična oštećenja poljoprivrednog potencijala predstavlja prisutnost miniranih i minski sumnjivih područja u nekim dijelovima Hrvatske, gdje poljoprivredne površine nisu dostupne. Predviđen je tip operacije kako bi se obnovio poljoprivredni potencijal tih područja (5.2.2. Razminiranje poljoprivrednog zemljišta).

Cilj ove mjere je obnovom poljoprivrednog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima osigurati održivost poljoprivredne proizvodnje i spriječiti propadanje poljoprivrednih gospodarstava, odgovarajući pritom na definiranu Potrebu 11.

Doprinos fokus područjima

Dva tipa operacija u sklopu ove mjere doprinose Prioritetu 3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi, Fokus području 3B: Potpora sprečavanju rizika i upravljanju rizikom u poljoprivrednom gospodarstvu.

Mjera doprinosi upravljanju rizikom na poljoprivrednom gospodarstvu kroz obnavljanje potencijala poljoprivredne proizvodnje oštećenog prirodnim katastrofama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima.

Mjera indirektno doprinosi Fokus području 2A poboljšanjem ekonomske učinkovitosti poljoprivrednih gospodarstava.

Doprinos međusektorskim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju horizontalnog cilja vezanog uz zaštitu okoliša.

Obnovom poljoprivrednog potencijala spriječit će se erozija tla te osigurati očuvanje biološke raznolikosti.

Razminiranje poljoprivrednog zemljišta omogućit će poljoprivrednicima pristup i održavanje poljoprivrednog zemljišta u skladu s dobrom poljoprivrednom i okolišnom praksom. To se posebno odnosi na zaštitu od invazivnih vrsta i održavanje biološke raznolikosti u miniranim područjima.

8.2.5.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.5.3.1. O_01: Obnova poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala

Podmjera:

- 5.2 - potpora za ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima

8.2.5.3.1.1. Opis vrste operacije

Elementarna nepogoda ne može se predvidjeti i njeno pojavljivanje ne može se spriječiti, stoga njena pojava može prouzročiti značajne ekonomske gubitke u poljoprivrednoj proizvodnji. Poljoprivrednim proizvođačima potrebno je pružiti potporu u obliku pomoći pri obnovi proizvodnog potencijala oštećenog elementarnim nepogodama. Obnovom oštećenog poljoprivrednog potencijala osigurat će se održivost proizvodnje i spriječiti propadanje poljoprivrednih gospodarstava.

Ova operacija doprinosi Fokus području 3B. Obnovom poljoprivrednog proizvodnog potencijala oštećenog elementarnim nepogodama sprečavaju se rizici na poljoprivrednom gospodarstvu.

8.2.5.3.1.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

8.2.5.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN 73/97).

8.2.5.3.1.4. Korisnici

Poljoprivrednici i skupine poljoprivrednika upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava sukladno Zakonu o poljoprivredi.

8.2.5.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

Sljedeći troškovi su prihvatljivi:

- investicije povezane s sanacijom poljoprivrednog zemljišta;
- izgradnja i/ili rekonstrukcija i/ili opremanje poljoprivrednih gospodarskih objekata i pripadajuće infrastrukture za poljoprivrednu proizvodnju;
- popravak ili nabava poljoprivrednih strojeva, mehanizacije i opreme za poljoprivrednu proizvodnju;
- nabava osnovnog stada/matičnog jata kod domaćih životinja;
- kupnja i sadnja sadnica višegodišnjeg bilja,
- označavanje ulaganja sufinanciranih iz EU proračuna, ali ne više od 100 EUR,
- opći troškovi: troškovi arhitekata, inženjera i konzultanata, troškovi studije izvedivosti, troškovi pripreme tehničke dokumentacije, troškovi sudskih vještaka u iznosu do 10 posto vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta,

Kupnja rabljene opreme prihvatljiva je u sklopu ove operacije.

8.2.5.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Primjenjuju se sljedeći uvjeti prihvatljivosti:

- službena potvrda nadležnoga javnog tijela o tome da se dogodila elementarna nepogoda te da je ta nepogoda ili mjera prihvaćena u skladu s Direktivom Vijeća 2000/29/EZ od 8.svibnja 2000. o zaštitnim mjerama protiv unošenja u Zajednicu organizama štetnih za bilje ili biljne proizvode i protiv njihovog širenja unutar Zajednice (SL L 169, 10.7.2000.) za iskorjenjivanje ili zaustavljanje pojave bolesti biljaka ili nametnika (štetočina/štetnika) koji su uzrokovali štetu od najmanje 30 % relevantnoga poljoprivrednog potencijala;
- elementarna nepogoda se dogodila nakon 01.01.2014. godine.

Ne odobrava se potpora za gubitak prihoda koji je posljedica elementarne nepogode ili katastrofalnog događaja.

- Neće biti prekomjerne kompenzacije ili dvostrukog financiranja troškova iz drugih EU ili nacionalnih instrumenata. Kod podnošenja Zahtjeva za potporu korisnik mora podnijeti ugovorenu policu osiguranja s osiguravajućim društvom ili ovjerenu izjavu da nije ostvario potporu ili donaciju iz drugih izvora za iste prihvatljive troškove. Provjere će se provesti na bazi uzorka;
- Procjenu štete na razini korisnika obavljat će nadležno tijelo (Državno povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda, Županijsko povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda, Gradsko povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda, Općinsko povjerenstvo za procjenu štete od elementarnih nepogoda) temeljem Metodologije za procjenu štete od elementarnih nepogoda sukladno Zakonu o zaštititi od elementarnih nepogoda (NN 73/97). Nadležna tijela za procjenu šteta sastavljena su od stručnjaka iz područja poljoprivrede. Šteta se utvrđuje na građevinama, opremi, zemljištu, višegodišnjim nasadima, šumama, stoci i obrtnim sredstvima. Članovi Povjerenstva procjenjuju štetu i rezultate procjene unose u obrasce propisane Metodologijom za procjenu šteta od elementarnih nepogoda. Korisnici prilažu te procjene prilikom podnošenja Zahtjeva za potporu.

8.2.5.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Prednost će imati korisnici sa višim stupnjem oštećenja proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima (prednost ostvaruje viši postotak oštećenja relevantnog poljoprivrednog potencijala).

8.2.5.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100 % prihvatljivih troškova za operacije ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala oštećenog prirodnim katastrofama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima.

Potpora će se dodjeljivati na temelju stvarnih troškova temeljem računa ili drugih dokumenata koji dokazuju da su troškovi plaćeni.

8.2.5.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.5.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Glavni rizici identificirani u ovom tipu operacije se odnose na:

- Opravdanost cijena nije sustavno provjerena; računi su neadekvatni, pogotovo u slučaju kupnje rabljene opreme i kupnje životinja od privatnih osoba;
- Računi i ostali relevantni dokumenti koji služe kao dokaz plaćanja ne omogućuju provjeru opravdanosti troškova jer nisu dovoljno specifični;
- Složenost postupaka čini ogroman administrativni teret i dovodi do prevelike birokratizacije koja može demotivirati poljoprivrednike da podnesu Zahtjev za potporu;
- Korisnik je započeo projekt prije podnošenja Zahtjeva za potporu što je rezultiralo neprihvatljivim troškovima;
- Zbog nedostatka informacija, korisnici mogu napraviti slijedeće pogreške: pogrešno popunjavanje Zahtjeva za isplatu, ne dostavljanje dokumenta za dokazivanje nastalih troškova u Zahtjevima za isplatu, troškovi su nenamjerno prijavljeni dva puta, stavke Zahtjeva za isplatu razlikuju od onih od kontrole na terenu i druge slične pogreške koje mogu dovesti do umanjenja isplate;
- Korisnik ne uspije ispuniti rok za provedbu svog projekta;
- Rizik od prekomjernog ili dvostrukog financiranja gdje slične ili identične investicijske mjere mogu biti sufinancirane u sklopu prvog stupa ZPP, pogotovo u sektoru voća i povrća i sektoru vina;
- Rizik od prekomjernog sufinanciranja kao rezultat kombinacije ove mjere i drugih nacionalnih ili europskih instrumenata potpore ili privatnih osiguranja;
- Stvarne troškove je teško provjeriti ili su troškovi neopravdani;
- Precijenjeni relevantan poljoprivredni potencijal.

8.2.5.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

- Opravdanost cijena bit će provjerena od strane Agencije za plaćanja pomoću cijena iz baze podataka;
- Računi i ostali relevantni dokumenti dostavljeni od strane korisnika, a koji služe kao dokaz troškova investicija, bit će provjereni od strane Agencije za plaćanja;
- Postupak podnošenja Zahtjeva za potporu će biti pojednostavljen;
- Odgovarajući postupak informiranja će biti proveden prije objave Natječaja;
- Rok za provedbu investicijskih projekta bit će naveden u Odluci o dodjeli sredstava;
- Mjerodavna unakrsna provjera će se provoditi od strane Agencije za plaćanja;
- Korisnik će morati priložiti izjavu pod materijalnom i kaznenom odgovornošću da nije ostvario potporu ili donaciju iz drugih izvora za iste troškove za koje traži potporu;
- Agencija za plaćanja će procijeniti visinu troškova u skladu s procjenom štete;
- Relevantan poljoprivredni potencijal će biti provjeren u Jedinstvenom registru domaćih životinja (JRDŽ) i Sustavu za identifikaciju zemljišnih čestica (LPIS).

8.2.5.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.5.3.1.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.5.3.1.11. Podaci o pojedinoj operaciji

8.2.5.3.2. O_02: Razminiranje poljoprivrednog zemljišta

Podmjera:

- 5.2 - potpora za ulaganja u obnovu poljoprivrednog zemljišta i proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama, nepovoljnim klimatskim prilikama i katastrofalnim događajima

8.2.5.3.2.1. Opis vrste operacije

Opseg ovog tipa operacije je obnova poljoprivrednog zemljišta razminiranjem. To će spriječiti propadanje poljoprivrednih gospodarstava, unaprijediti njihov ekonomski učinak obnovom konkurentnosti i ponovnim pokretanjem poljoprivredne proizvodnje, omogućavajući održivost proizvodnje.

Razminiranje poljoprivrednog zemljišta je predviđeno kao zaseban tip operacije radi posebnosti same provedbe vezane za ulaganja u obnovu miniranog poljoprivrednog zemljišta. Budući da samostalna ulaganja od strane poljoprivrednika nemaju učinka i nisu ekonomski isplativa, predviđena je uključenost jedinica regionalnih samouprava (županija) kao korisnika u smislu provedbe.

Ova operacija doprinosi Fokus području 3B te posredno doprinosi i Fokus području 2A obnovom poljoprivrednog potencijala na nekorištenom zemljištu, potičući pritom konkurentnost poljoprivrednog sektora.

Županije kao korisnici ovog tipa operacije su odgovorne za javnu nabavu i odabir pružatelja usluga razminiranja, dok su poljoprivrednici krajnji korisnici koji će imati koristi od provedbe same operacije i obnove njihovog poljoprivrednog zemljišta te ponovnog pokretanja poljoprivredne proizvodnje na razminiranom zemljištu. To će pridonijeti sprečavanju rizika na poljoprivrednim gospodarstvima i poboljšati njihovu ekonomsku učinkovitost, osigurati održivost proizvodnje i spriječiti propadanje poljoprivrednih gospodarstava u ratom pogođenim područjima.

Hrvatski centar za razminiranje (HCR), kao jedino nadležno nacionalno tijelo javne vlasti za razminiranje prema Zakonu o humanitarnom razminiranju može pružiti svu potrebnu tehničku podršku za uspješnu provedbu ovog tipa operacije. Takva podrška može služiti Agenciji za plaćanja kao tehnička služba u odobrenju isplata, uključujući poslove vezane uz administrativnu provjeru i kontrolu na terenu te će također biti na raspolaganju i korisniku kod pripreme tehničkog djela natječaja i ocjenjivanja ponuda tijekom postupka javne nabave, posebno u procjeni opravdanosti troškova.

Potpisivanjem Konvencije o zabrani uporabe, stvaranju zaliha, proizvodnji i prijenosu protupješačkih mina i njihovo uništenja, Hrvatska se obvezala na uklanjanje svih mina i drugih neeksplodiranih ubojnih sredstava (NUS) po produženom roku do 1. ožujka 2019. Provedba ove mjere uvelike će doprinijeti ispunjavanju međunarodnih obveza i na razini UN-a i EU-a te pridonijeti političkoj stabilnosti, socijalnom uključivanju i ekonomskom razvoju.

Kako bi se povećao doprinos potpora iz ESI fondova i potencijalne koristi iz EPFRR te usklađenost s drugim ESI fondovima, pod ovim tipom operacije je predviđeno samo razminiranje poljoprivrednog zemljišta, dok je za razminiranje šumskog područja predviđeno financiranje kroz EFRR što je i određeno Sporazumom o partnerstvu.

8.2.5.3.2.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

8.2.5.3.2.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o humanitarnom razminiranju (NN 153/05, 63/07, 152/08).

8.2.5.3.2.4. Korisnici

Korisnici ovog tipa operacije su jedinice regionalne samouprave (županije) u sklopu kojih se nalaze minski sumnjiva područja ili imaju poljoprivredne površine zagađene minama.

8.2.5.3.2.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi za ovaj tip operacije su:

- opći troškovi za izradu tehničke dokumentacije i
- troškovi za aktivnosti razminiranja (raščišćavanje mina iz minski sumnjivog i/ili miniranog područja):
    - Pretraživanje minski sumnjivog područja i područja zagađenog minama (uz korištenje metoda: stroj za razminiranje, pirotehničar sa detektorom metala i ručnom pipalicom, pas za detekciju mina);
    - Uklanjanje mina i drugih neeksplodiranih ubojnih sredstava (NUS);
    - Uništenje pronađenih mina i drugih neeksplodiranih ubojnih sredstava;
    - Troškovi za medicinsko osoblje (jedinica za hitne intervencije u slučaju nesreće);
    - Troškovi obilježavanja znakovima tijekom aktivnosti razminiranja (razgraničenje potencijalno opasnog područja tijekom aktivnosti razminiranja).

Neprihvatljivi troškovi:

- Troškovi koji se odnose na provođenje i tehnički nadzor s ciljem prikupljanja i obrade podataka o MSP, tehničkom nadzoru i razvoju prijedloga projekata za pretraživanje minski sumnjivog područja i razminiranje, kontrolu pirotehničara kao i inspekcijski nadzor, osiguranje kvalitete te izdavanje Potvrde o nezagađenosti odnosno očišćenosti,Ovi troškovi se odnose na redovito poslovanje HCR-a sukladno Zakonu o humanitarnom razminiranju te se pokrivaju iz njegovog proračuna.

8.2.5.3.2.6. Uvjeti za prihvatljivost

Primjenjivat će se sljedeći uvjeti prihvatljivosti:

- formalno priznanje od strane nadležnog nacionalnog javnog tijela - Hrvatski centar za razminiranje (HCR) - da je za operaciju bitno područje zagađeno minama, što se smatra 100 %-tnim uništenjem poljoprivrednog potencijala (poljoprivrednog zemljišta) i ispunjava najviše dopušten 30%-tni prag

postavljen u skladu s člankom 18. stavkom 3. Uredbe (EU) 1305/2013;

- jasno uspostavljena izravna veza između aktivnosti razminiranja i poljoprivrednog proizvodnog potencijala;
- razminiranje poljoprivrednog zemljišta i izravno povezane infrastrukture kao što su poljski putovi na poljoprivrednom zemljištu, nasipi, sustavi odvodnje, terase, suhozidi, pejzažna obilježja i slično, a koji su prihvatljivi za financiranje samo ako čine sastavni dio spornog miniranog poljoprivrednog zemljišta i ako bi takvo zagađenje minama negativno utjecalo na poljoprivredni potencijal;
- uklanjanje mina se strogo odnosi na iznos određen ugovorom nakon javnog natječaja.

8.2.5.3.2.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Kriteriji za odabir bit će propisani Pravilnikom. Investicijski projekti koji će imati veći utjecaj za razminiranje poljoprivrednih površina i vraćanje konkurentnosti dobit će prioritet za potporu.

Uzet će se u obzir sljedeća načela:

- opseg operacije u smislu ekonomije obujma i isplativosti;
- broj poljoprivrednika (ciljne skupine) koji mogu imati koristi od operacija razminiranja;
- indeks razvijenosti regije (prioritet su županije s nižim indeksom) i
- usklađenost s Nacionalnim program protuminskog djelovanja 2009 - 2019.

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane.

8.2.5.3.2.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100 % ukupnih prihvatljivih troškova.

8.2.5.3.2.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.5.3.2.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Osnovni identificirani rizici unutar ovog tipa operacije odnose se na:

- postupak javne nabave nije pravilno proveden;
- prihvatljivost područja za razminiranje;
- opravdanost i učinkovitost troškova;
- pravilna primjena kriterija odabira i
- posebnosti koje se tiču izvedbe nekih administrativnih provjera i kontrola na terenu.

8.2.5.3.2.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika su:

- Zajedničkom suradnjom Upravljačkog tijela sa Hrvatskim centrom za razminiranje predviđeno je

pružanje točno određenih smjernica i obuke o javnoj nabavi koje su vezi sa posebnostima ovog tipa operacije;

- Prihvatljivost nekog područja za razminiranje provjeravat će se kroz LPIS (ARKOD) i portal Hrvatskog centra za razminiranje. Agencija za plaćanja u poljoprivredi ribarstvu i ruralnom razvoju i Hrvatski centar za razminiranje već su uspostavili protokol o razmjeni podataka;
- Opravdanost i učinkovitost troškova bit će provjereni od strane Agencije za plaćanja pomoću tehničke stručnosti Hrvatskog centra za razminiranje kao službe za tehničku podršku. Ipak, taj rizik bi trebao biti minimalan zbog natječaja javne nabave i dovoljnog broja specijaliziranih tvrtki s dozvolama za aktivnosti razminiranja koje će osigurati tržišno natjecanje;
- Veličina površine poljoprivrednog područja i broj poljoprivrednika koji bi mogli imati koristi od razminiranja mogu biti provjereni kroz LPIS (ARKOD) i Upisnik poljoprivrednih gospodarstava;
- Agencija za plaćanja odgovorna je za provjeru koja se odnosi na odobravanje plaćanja. Međutim, tehnička stručnost Hrvatskog centra za razminiranje može se koristiti kao tehnička podrška u slučaju da se za time ukaže potreba. Upravljačko tijelo, Agencija za plaćanja i Hrvatski centar za razminiranje potpisat će sporazum o provedbi ovog tipa operacije, u kojem će biti propisani svi detalji o obvezama i odgovornostima prije početka provedbe.

8.2.5.3.2.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.5.3.2.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.5.3.2.11. Podaci o pojedinoj operaciji

8.2.5.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.5.4.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su identificirani na razini tipa operacije.

8.2.5.4.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika identificirane su na razini tipa operacije.

8.2.5.4.3. Ukupna ocjena mjere

Na temelju odgovarajućih mjera ublažavanja navedenih na razini tipa operacije, mjera je provjerljiva i

upravljiva.

8.2.5.5. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.5.6. Podaci o pojedinoj mjeri

8.2.5.7. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Za provedbu ove mjere bitne su slijedeće definicije:

- „Nepovoljna klimatska prilika” označava vremenske uvjete kao što su mraz, oluje i tuča, led, jaka kiša ili velika suša, koji se mogu izjednačiti s elementarnom nepogodom;
- „Elementarna nepogoda” označava prirodnu pojavu biotičke ili abiotičke naravi koja dovodi do važnih poremećaja u sustavu poljoprivredne proizvodnje ili šumskih struktura, uzrokujući s vremenom značajnu gospodarsku štetu sektorima poljoprivrede ili šumarstva.
- „Katastrofalan događaj” označava nepredviđenu pojavu biotičke ili abiotičke naravi nastalu ljudskim djelovanjem koja dovodi do značajnih poremećaja u sustavu poljoprivredne proizvodnje ili šumskih struktura, uzrokujući s vremenom značajnu gospodarsku štetu sektorima poljoprivrede ili šumarstva.

8.2.6. M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)

8.2.6.1. Pravna osnova

Članak 19. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirana Uredba Komisije (EU) br. 807/2014 od 11. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i uvođenju prijelaznih odredbi.

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 808/2014 od 17. srpnja 2014. o utvrđivanju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

8.2.6.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

Kao što pokazuje analiza, struktura poljoprivrednih gospodarstva u Hrvatskoj nepovoljna je u usporedbi s drugim zemljama EU-a. Glavni razlozi za to su vrlo visok broj malih poljoprivrednih gospodarstava slabe gospodarske održivosti i značajni negativni migracijski trendovi mlađih ljudi iz ruralnih područja što je posljedica loših životnih i radnih uvjeta za mlade obitelji, niskih mogućnosti zapošljavanja zbog nedovoljne gospodarske održivosti i mogućnosti zapošljavanja koje nude urbana središta.

Za razvoj i konkurentnost ruralnih područja i preusmjeravanja navedenih negativnih trendova, neophodno je stvaranje i razvoj novih gospodarskih aktivnosti u obliku novih poljoprivrednih gospodarstava, poduzeća ili ulaganja u nepoljoprivredne djelatnosti.

Nadalje, nužno je poticati razvoj malih, potencijalno gospodarski održivih, poljoprivrednih gospodarstava. Diversifikacija u nepoljoprivredne djelatnosti doprinijet će stvaranju novih radnih mjesta kao odgovor na pad gospodarske aktivnosti s kojima se ruralna područja suočavaju.

Potpora za mlade poljoprivrednike doprinijet će generacijskoj obnovi u poljoprivredi i pomoći će preusmjeriti negativan migracijski trend, posebno kod mladih ljudi.

Potpora za mlade poljoprivrednike, potpora za ulaganje u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti i potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstva bit će ograničena na razinu mikro i malih poduzeća.

Mjera odgovara na potrebe 05,06 i 23.

Doprinos fokus područjima

Mjera služi za postizanje više ciljeva i može doprinijeti različitim ruralnim razvojnim prioritetima i fokus područjima.

Prioritet 2: Jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama, s naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 2A: Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije.

Tipovi operacija:

Potpora za početak aktivnosti za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstva

Opstanak i razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava temelji se na potrebi restrukturiranja i povećanju dodane vrijednosti.

Fokus područje 2B: Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede i olakšavanje generacijske obnove.

Tipovi operacija:

Potpora za mlade poljoprivrednike

Prioritet 6: Promicanje društvene uključenosti, smanjenje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima, s naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 6A: Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća i otvaranje radnih mjesta.

Tipovi operacija:

Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnom području

Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti

Budući da sve veći broj obiteljskih gospodarstava više ne mogu ekonomski održivo poslovati samo od primarne poljoprivredne proizvodnje bez dodatnog prihoda na gospodarstvu, cilj podmjere 6.2. je stvoriti alternativu za nedovoljno iskorištenu radnu snagu kroz zapošljavanje na gospodarstvu u nepoljoprivrednim djelatnostima i uslugama. Potpora ulaganju u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti putem podmjere 6.4. doprinosi unapređenju gospodarske aktivnosti u ruralnim područjima, održavanju i stvaranju novih radnih mjesta i povećanje prihoda gospodarskih subjekata.

Doprinos međusektorskim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju međusektorskih ciljeva vezanih uz prilagodbu na klimatske promjene i inovacije.

Klimatske promjene - neke aktivnosti u okviru ove mjere su usmjerene na investicije vezane za povećanje energetske učinkovitosti iz uporabe obnovljivih izvora energije. Promicanje takve aktivnosti je važno iz perspektive postupne supstitucije fosilnih goriva, koje su izvori emisije stakleničkih plinova i posebice

ugljičnog dioksida. Potpora u okviru ove mjere omogućit će ulaganja u energetsku učinkovitost, ublažavanje klimatskih promjena i njihovu prilagodbu, osobito u kontekstu ulaganja u restrukturiranje gospodarstva u okviru potpore mladim poljoprivrednicima.

Inovacija - poticanje novih sudionika će doprinijeti generacijskoj obnovi poljoprivrednog sektora te će na taj način stvoriti povoljnije okruženje i za inovaciju. Poticanjem nepoljoprivrednih aktivnosti u ruralnim područjima stvorit će se povoljnije okruženje za diversifikaciju u npr. eko-društvene inovacije budući da nepoljoprivredne aktivnosti mogu imati jaki inovativni naboj.

8.2.6.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.6.3.1. O_01: Potpora mladim poljoprivrednicima

Podmjera:

- 6.1 - potpora za pokretanje poslovanja mladim poljoprivrednicima

8.2.6.3.1.1. Opis vrste operacije

Kao što pokazuje SWOT analiza većina poljoprivrednika i radnika u sektoru poljoprivrede su starije osobe sa samo nižom stručnom spremom i bez strukovnog obrazovanja. Cilj ove operacije je poticanje razvoja obnovljenog i inovativnog poljoprivrednog sektora. Mladi ljudi trebaju biti motivirani za život i rad u ruralnom prostoru, stvarajući nova radna mjesta za sebe i svoje obitelji. Ova operacija doprinosi fokus području 2B, generacijska obnova poljoprivrednih gospodarstava s izravnim odgovorom potrebi 05, koja će doprinijeti održivom razvoju i osigurati ukupno povećanje društvene i ekonomske vitalnosti ruralnih područja, što je preduvjet za povećanje produktivnosti u poljoprivredi i brži razvoj poljoprivrednih gospodarstava.

Polazna točka u osnivanju mladog poljoprivrednika je podnošenje zahtjeva za upis mladog poljoprivrednika kao nositelja poljoprivrednog gospodarstva u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava. Uspostavljanje mladog poljoprivrednika smatra se ispunjenim kada je aktivnost uspostavljanja i/ili preuzimanja poljoprivrednog gospodarstva u skladu s nacionalnim zakonodavstvom administrativno završeno, kao i posjedovanje odgovarajućih stručnih vještina i znanja o poljoprivredi i ostvarivanje ekonomske održivosti prikazane u poslovnom planu.

U okviru provedbe ovog tipa operacije, ispunjenje uspostavljanja mladog poljoprivrednika je definirano kao niz koraka koji treba biti dovršen:

- registracija mladog poljoprivrednika kao odgovorne osobe (nositelja/upravitelja) poljoprivrednog gospodarstva kao u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava;
- poljoprivredno zemljište u uporabi mora biti upisano u ARKOD (LPIS);
- sve životinje na poljoprivrednom gospodarstvu moraju biti upisane u Jedinstveni registar domaćih životinja u skladu s nacionalnim zakonodavstvom;
- korisnik treba biti registriran kao porezni obveznik poreza i obveznik socijalnih doprinosa (mirovinsko i zdravstveno osiguranje) u skladu s nacionalnim zakonodavstvom;

- korisnik mora imati uspostavljeno knjigovodstvo u skladu s nacionalnim zakonodavstvom
- korisnik se treba baviti poljoprivrednim aktivnostima kao jedinim ili glavnim zanimanjem

Cijelo razdoblje od početka (registracije kao nositelja poljoprivrednog gospodarstva) i kraja uspostavljanja (dokazano bavljenje poljoprivrednom aktivnosti kao jednim ili glavnim zanimanjem i puna provedba poslovnog plana) ne smije biti više od 5 godina.

8.2.6.3.1.2. Vrsta potpore

Potpora će se dodjeljivati u obliku bespovratnih novčanih sredstava kao potpora za mlade poljoprivrednike.

Potpora za mlade poljoprivrednike unutar ove podmjere može se dodijeliti samo jednom u cijelom programskom razdoblju 2014. - 2020.

8.2.6.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15).

8.2.6.3.1.4. Korisnici

Osobe starije od 18 i mlađe od 40 godina u trenutku podnošenja prijave, koje posjeduju odgovarajuće vještine i znanje o poljoprivredi te koje su po prvi put postavljene kao nositelj poljoprivrednog gospodarstva

Posjedovanje odgovarajućih stručnih vještina i znanja o poljoprivredi bit će potvrđeno svjedodžbom srednje stručne spremu, potvrdom o završenom diplomskom studiju ili preddiplomskom studiju iz područja poljoprivrede i veterinarstva ili odgovarajućeg radnog iskustva u poljoprivredi praćen relevantnih strukovnih obrazovanje (najmanje 4 godine radnog iskustva na poljoprivrednom gospodarstvu i ovjeren završetak priznatog stručnog tečaja iz područja poljoprivrede potvrđeno od strane nadležnog tijela) kao što je navedeno u odgovarajućem Pravilniku. Za stjecanje potrebnih vještina i profesionalnih sposobnosti odobrava se poček od maksimalnih 36 mjeseci.

8.2.6.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

Potpora unutar ove podmjere dodijelit će se u obliku paušalnog iznos za provedbu poslovnog plana kako bi se osigurao održiv rast i razvoj poljoprivrednog gospodarstva.

8.2.6.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Uvjeti prihvatljivosti su:

- poljoprivredno gospodarstvo za koje će mladi poljoprivrednik pripremiti poslovni plan pripada ekonomskoj veličini iskazanoj u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog

gospodarstva od 8.000 EUR do 49.999 EUR) u trenutku podnošenja Zahtjeva za potporu
- podnošenje poslovnog plana koji treba biti u potpunosti proveden u razdoblju manjem od tri godine
- potpora za mlade poljoprivrednike ograničena je na mikro i mala poduzeća
- odgovarajuća stručna znanja i vještine u području poljoprivrede
- procjena poslovnog plana (pokazatelja koji se odnose na kvalitetu i održivost)
- korisnik nije registriran kao nositelj poljoprivrednog gospodarstva u Upisniku poljoprivrednih gospodarstava duže od 18 mjeseci prije podnošenja zahtjeva za potporu.

8.2.6.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Kriteriji odabira za prihvatljive operacije bit će razrađeni u provedbenom Pravilniku, a temeljit će se na sljedećim načelima:

- veličina poljoprivrednog gospodarstva (prednost imaju poljoprivredna gospodarstva s višim SO);
- vlasnički status poljoprivrednog potencijala (prednost ima vlasništvo u odnosu na najam ili ostale ugovorne sporazume);
- korisnikov radni status (prioritet imaju dugotrajno nezaposlene osobe);
- obrazovanje i odgovarajuće radno iskustvo korisnika (prednost imaju korisnici s višim obrazovanjem i odgovarajućim radnim iskustvom u poljoprivredi ili drugom odgovarajućem sektoru);
- bavljenje poljoprivredom u prioritetnim sektorima sukladno pokazateljima SWOT analize (prednost ima ulaganje u voće i povrće te stočarstvo);
- mjesto ulaganja sukladno indeksu razvijenosti (prednost imaju poljoprivredna gospodarstva na područjima s nižim indeksom razvijenosti);
- mjesto ulaganja je na područjima s prirodnim i ostalim ograničenjima u poljoprivredi;
- korisnik će se baviti ekološkom poljoprivredom ili agro-okolišnim mjerama.

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane.

8.2.6.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Visina potpore:

Javna potpora po korisniku iznosi 50,000 EUR.

Potpora će se isplatiti u tri rate nakon Odluke o dodjeli sredstava:

- prva rata (30%) potpore isplatit će se nakon što je korisnik registriran kao nositelj poljoprivrednoga gospodarstva;
- druga rata (50%) potpore isplaćuje se nakon tri mjeseca, a najkasnije u roku od 12 mjeseci od primitka prve rate, ovisno o registraciji u LPIS i Jedinstveni registar životinja cijelog poljoprivrednog potencijala koji predstavlja utvrđeni ulazni prag za potporu (SO 8.000 do 49.000 EUR) kao što je prikazano u zahtjevu za dodjelu potpore;
- zadnja rata (20%) potpore mora biti plaćeni nakon potpune provedbe poslovnog plana u propisanom roku i pod uvjetom potvrde o posjedovanju potrebnih stručnih vještine i znanja.

8.2.6.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.6.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

Specifični rizici su:

- Opasnost od umjetnog postavljanja novih mladih poljoprivrednika (proforma prijenosa "kontrole nad gospodarstvom");
- Opasnost od "neprihvatljivih pragova" za mlade poljoprivrednike.

8.2.6.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika definirane su na razini mjere.

Posebne radnje za ublažavanje će biti:

- Odabrani mladi poljoprivrednici kontrola na terenu na temelju uzorka u cilju prosuđivanja stvarne kontrole nad poljoprivrednim gospodarstvom;
- Agencija za plaćanja mora provjeriti da je podnositelj zahtjeva opisao početno stanje poljoprivrednog gospodarstva u poslovnom planu, što dodatno eliminira svaku mogućnost za uvođenje "neprihvatljivih pragova" za mlade poljoprivrednike.

8.2.6.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i može se kontrolirati.

8.2.6.3.1.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.6.3.1.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija malog poljoprivrednog gospodarstva iz članka 19. stavka 1. točke (a) alineje (iii) Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

Utvrđivanje gornjeg i donjeg praga iz članka 19. stavka 4. trećeg podstavka Uredbe (EU) br. 1305/2013

Donji prag za ostvarivanje potpore za mlade poljoprivrednike je viši od gornjeg praga za ostvarivanje

potpore za mala poljoprivredna gospodarstva.

Mala poljoprivredna gospodarstva u Hrvatskoj definirana su kao poljoprivredna gospodarstva ekonomske veličine iskazane u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od 2.000 EUR do 7.999 EUR)

Pojam mladi poljoprivrednik odnosi se na poljoprivredno gospodarstvo ekonomske veličine iskazane u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od 8.000 EUR do 49.999 EUR).

Posebni uvjeti za potporu mladim poljoprivrednicima kada ne osnivaju gospodarstvo kao jedini voditelji gospodarstva u skladu s člankom 2. stavcima 1. i 2. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo. Potpora za mlade poljoprivrednike dodjeljuje se isključivo onim mladim poljoprivrednicima koji su nositelji poljoprivrednog gospodarstva.

Informacije o primjeni razdoblja počeka iz članka 2. stavka 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Poček, ne duži od 36 mjeseci od datuma pojedinačne odluke o dodjeli potpore, bit će dozvoljen korisniku kako bi se ispunili uvjeti koji se odnose na stjecanje stručni znanja i vještina. Potrebna minimalna razina obrazovanja:

- - srednja škola, ili završen diplomski studij ili preddiplomski studij iz područja poljoprivrede ili u drugom odgovarajućem području ili
- - odgovarajuće strukovno obrazovanje i osposobljavanje u području poljoprivrede.

Sažetak zahtjeva glede poslovnog plana

Poslovni plan za potporu mladim poljoprivrednicima bit će propisan Pravilnikom o provedbi mjere. Poslovni plan mora sadržavati sljedeće:

(i) početno stanje poljoprivrednog gospodarstva:

- informacije o korisniku, uključujući obrazovanje i profesionalno radno iskustvo
- opis početnog stanja poljoprivrednog gospodarstva, uključujući površinu oranica kultiviranih kultura i broj stoke, trenutačno stanje materijalne imovine (oprema, mehanizacija, staje za stoku, ostale zgrade za proizvodnju, itd.), trenutnu situaciju koja se tiče zaposlenika/radnika, postojeću proizvodnju, prihod od prodaje, postojeću marketinšku situaciju, lokaciju, ekonomsku veličinu, itd.

(ii) ključne točke i ciljevi za razvoj djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu:

- Opis modela razvojnih aktivnosti mladih poljoprivrednika
- Posebni ciljevi koji će se ispuniti nakon provedbe razvojnih aktivnosti
- Aktivnosti potrebne za postizanje posebnih ciljeva (poboljšanje stanja zgrada putem kupnje (uključujući i najam zgrada), izgradnje, poboljšanja i/ili renoviranja; kupnja mehanizacije i opreme; povećanje površine pod oranicama na poljoprivrednom gospodarstvu; zasnivanje i/ili ponovna

sadnja trajnih nasada; stjecanje profesionalnih kvalifikacija u poljoprivredi, itd.). Sve aktivnosti trebaju biti u okviru poljoprivrede.

(iii) pojedinosti o aktivnostima, uključujući i one koje se odnose na ekološku održivost i učinkovitost resursa, potrebnih za razvoj djelatnosti poljoprivrednog gospodarstva, kao što su investicije, obuka, savjetovanje:

- Detaljan opis investicije
- Vremenski okvir s detaljnim aktivnostima koje su potrebne za ostvarivanje posebnih ciljeva
- Indikativan plan proizvedenih količina, povezanih troškova i prodaje
- Dokaz da će planirane aktivnosti omogućiti dostizanje definiranih ciljeva
- Posebne aktivnosti i ulaganja moraju biti u skladu sa standardima Unije ne kasnije od 24 mjeseca od datuma osnivanja poljoprivrednog gospodarstva (ako je primjenjivo);
- Opis koji planirane aktivnosti imaju na okoliš;
- Indikativnu ekonomsku veličinu poljoprivrednog gospodarstva;
- Informaciju o stjecanju potrebnih profesionalnih vještina i znanja (ako je primjenjivo) kao i ostale potrebna/dogovorena savjetovanja i/ili treninge;
- Pokazatelji ekonomske održivosti

Aktivnosti u poslovnom planu moraju biti provedene unutar 3 godine od datuma pojedinačne odluke o dodijeli sredstava.

Poslovni plan treba, u roku od 18 mjeseci od datuma osnivanja poljoprivrednog gospodarstva, osigurati poštivanje definicije aktivnog poljoprivrednika u skladu s člankom 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013 i člankom 19. 4 Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Korištenje mogućnosti kombiniranja različitih mjera s pomoću poslovnog plana koji mladim poljoprivrednicima omogućuje pristup tim mjerama

Nije primjenjivo.

Obuhvaćena područja diversifikacije

Nije primjenjivo.

8.2.6.3.2. O_02: Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti

Podmjera:

- 6.2. – potpore za osnivanje poduzeća za nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima

8.2.6.3.2.1. Opis vrste operacije

Sadašnja razina poljoprivredne proizvodnje ne omogućuje održavanje postojeće zaposlenosti ili stvaranje novih radnih mjesta kako bi se održalo ruralno stanovništvo i poticao održivi razvoj ruralnih područja. Budući da sve veći broj obiteljskih gospodarstava više ne mogu ekonomski održivo poslovati samo od primarne poljoprivredne proizvodnje bez dodatnog prihoda na gospodarstvu, cilj ove operacije je stvoriti alternativu za nedovoljno iskorištenu radnu snagu za zapošljavanje na gospodarstvu u nepoljoprivrednim djelatnostima i uslugama. Navedeno će doprinijeti fokus području 6A i odgovara na potrebu 23.

Pod ovim tipom operacije nove nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnom području smatraju se:

- aktivnosti ruralnog turizma (ugostiteljstvo i turističke usluge na poljoprivrednom gospodarstvu ili obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu kao što su vinoteke/ kušaonice, odmarališta, soba, apartman, ruralna vikendica, kamp i poljoprivredne, šumarske, sportske i rekreacijske, obrazovne i ostale aktivnosti vezane uz poljoprivredno gospodarstvo, zatim ugostiteljske usluge vezane za skupine ugostiteljskih objekata „hoteli“, „kampovi“ i „ostali ugostiteljski objekti za smještaj“, te njihovi prateći i dodatni sadržaji; turističke usluge vezane za planinski, pustolovni, sportsko-rekreativni, ciklo, zdravstveni, edukativni te ostale posebne oblike turizma u ruralnom području);
- prerada, marketing i izravna prodaja lokalnih proizvoda;
- tradicijski, umjetnički obrti izrada suvenira;
- pružanje usluga u ruralnom području

Što se tiče ulaganja u preradu / marketing i izravnu prodaju, proizvodi navedeni u Dodatku I. i oni koji nisu navedeni u Dodatku I su prihvatljivi kao ulaz za preradu / marketing ako je produkt prerade/predmet trženja proizvod koji nije obuhvaćen Prilogom I. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Potpora za ulaganje u pružanje usluga u poljoprivredi će se dodijeliti kako bi se pružale usluge trećim stranama.

8.2.6.3.2.2. Vrsta potpore

Potpora će se dodjeljivati u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

Potpora za pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti unutar ove podmjere može se dodijeliti samo jednom u cijelom programskom razdoblju 2014. - 2020.

8.2.6.3.2.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15)
- Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN 68/07, 88/10, 30/14)
- Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 138/06, 152/08, 43/09, 88/10, 50/12, 80/13, 30/14, 89/14, 152/14)
- Zakon o trgovini (NN 87/08, 116/08, 76/09, 114/11, 68/13, 30/14)
- Zakon o obrtu (NN 143/13).

8.2.6.3.2.4. Korisnici

Korisnici unutar ove podmjere su poljoprivredna gospodarstava upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava i fizičke osobe u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koji pokreću novu nepoljoprivrednu djelatnost.

8.2.6.3.2.5. Prihvatljivi troškovi

Potpora unutar ove podmjere dodijelit će se u obliku paušalnog iznosa za provedbu poslovnog plana za pokretanje nove nepoljoprivredne djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu smještenom u ruralnom području kako je ono definirano u Programu.

Prerada svih vrsta ulaznih sirovina (Prilog I. ili izvan Priloga I.) je prihvatljiva ukoliko je produkt prerade/predmet trženja proizvod koji nije obuhvaćen Prilogom I. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

8.2.6.3.2.6. Uvjeti za prihvatljivost

- Pokretanje nepoljoprivredne djelatnosti se odvija na području jedinice lokalne samouprave u kojoj je sjedište poljoprivrednog gospodarstva u naselju s najviše 5 000 stanovnika;
- Ukoliko je korisnik fizička osobe u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva prebivalište korisnika mora biti ili u naselju gdje se ulaganje provodi ili u sjedištu obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva
- Korisnik mora biti registriran u skladu s nacionalnim zakonodavstvom za aktivnosti koje se odnose na prihvatljivo ulaganja najkasnije na kraju ulaganja.
- Poljoprivredno gospodarstvo pripada ekonomskoj veličini iskazanoj u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od najmanje 1.000 EUR
- Korisnik mora biti upisan u Upisnik poljoprivrednih proizvođača najmanje jednu godinu prije prijave na natječaj
- Korisnik mora podnijeti poslovni plan kojeg treba u potpunosti provesti u razdoblju manje od tri godine;
- Prihvatljive aktivnosti su u skladu s važećim strateškim ili planskim dokumentima
- Potpora za pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti ograničena je na mikro i mala poduzeća u ruralnom području
- Potpora se dodjeljuje za novu nepoljoprivrednu djelatnost koja nije započeta do vremena podnošenja zahtjeva za potporu
- Pružatelji usluga trebali bi uspostaviti knjigovodstvo ili odgovarajuću evidenciju sukladno nacionalnim propisima najkasnije na kraju ulaganja kako bi dokazali pružanje usluga trećim stranama.

8.2.6.3.2.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Kriteriji odabira za prihvatljive operacije bit će razrađeni u Pravilniku, a temeljit će se na sljedećim principima:

- Obrazovanje i profesionalno iskustvo (prednost se daje obrazovanju i stručnim vještinama vezanim uz nepoljoprivrednu djelatnost za koju se prijavljuje);
- mjesto ulaganja sukladno indeksu razvijenosti (prednost imaju poljoprivredna gospodarstva na područjima s nižim indeksom razvijenosti);
- korisnikov radni status (prioritet imaju dugotrajno nezaposlene osobe);
- broj novih/sačuvanih poslova uključujući i povećanje zaposlenja na puno radno vrijeme;
- utjecaj planiranih djelatnosti na okoliš (prednost imaju djelatnosti s pozitivnim utjecajem na okoliš).

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane.

8.2.6.3.2.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Iznos javne potpore po korisniku je 50.000 EUR.

Potpora se isplaćuje u dvije rate u vremenu od najviše tri godine. Isplata zadnje rate uvjetovana je provedbom aktivnosti iz poslovnog plana u propisanom vremenskom razdoblju.

8.2.6.3.2.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.6.3.2.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

8.2.6.3.2.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika definirane su na razini mjere.

8.2.6.3.2.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i može se kontrolirati.

8.2.6.3.2.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.6.3.2.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija malog poljoprivrednog gospodarstva iz članka 19. stavka 1. točke (a) alineje (iii) Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

Utvrđivanje gornjeg i donjeg praga iz članka 19. stavka 4. trećeg podstavka Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

Posebni uvjeti za potporu mladim poljoprivrednicima kada ne osnivaju gospodarstvo kao jedini voditelji gospodarstva u skladu s člankom 2. stavcima 1. i 2. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

Informacije o primjeni razdoblja počeka iz članka 2. stavka 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

Sažetak zahtjeva glede poslovnog plana

Poslovni plan za potporu za pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima bit će propisan Pravilnikom o provedbi mjere.

Poslovni plan sadrži:

- Početno ekonomsko stanje korisnika koji se prijavljuje za potporu;
- Informacije o korisniku, uključujući obrazovanje i profesionalno radno iskustvo u sektoru kojem pripada djelatnost koja je predmet prijave;
- Opis početnog stanja poljoprivrednog gospodarstva;
- Ključne točke i ciljevi za razvoj nove djelatnosti korisnika;
- Opis modela za razvoj novih djelatnosti;
- Posebni ciljevi koji će se ispuniti nakon provedbe razvojnih aktivnosti;
- Aktivnosti potrebne za postizanje navedenih ciljeva (građenje, rekonstrukcija ili opremanje radiona, prostora i objekata za obavljanje različitih prihvatljivih aktivnosti; stjecanje profesionalnih kvalifikacija u sektoru koji je predmet prijave, itd.). Sve aktivnosti trebaju biti u okviru sektora koji je predmet prijave.
- Pojedinosti o potrebnim aktivnostima za razvoj aktivnosti korisnika ili poljoprivrednog gospodarstva ili mikro ili malog poduzeća, kao što su investicije, obuka i savjetovanje;

- Detaljan opis investicije;
- Vremenski okvir s detaljnim aktivnostima koje su potrebne za ostvarivanje navedenih ciljeva;
- Indikativan plan proizvedenih količina;
- Dokaz da će planirane aktivnosti omogućiti dostizanje definiranih ciljeva;
- Opis koji planirane aktivnosti imaju na okoliš;
- Informacija o stjecanju potrebnih profesionalnih vještina i znanja (ako je primjenjivo) kao i ostale potrebna/dogovorena savjetovanja i/ili treninge;
- Pokazatelji ekonomske održivosti (NPV, IRR).

Korištenje mogućnosti kombiniranja različitih mjera s pomoću poslovnog plana koji mladim poljoprivrednicima omogućuje pristup tim mjerama

Nije primjenjivo.

Obuhvaćena područja diversifikacije

- ruralni turizam (kao što je smještaj malog kapaciteta i objekti za pružanje usluga prehrane, sportski i rekreacijski objekti, itd. sukladno nacionalnom zakonodavstvu);
- prerada, marketing i izravna prodaja lokalnih proizvoda;
- tradicijski obrti, umjetnički obrti, izrada suvenira.

Pružanje usluga u ruralnim područjima u sektorima poljoprivrede i šumarstva uključuje primjerice, IT centre, radionice za popravak poljoprivrednih i šumskih strojeva, vrtića, igrališta za djecu, sportsko-rekreativnih centara za mlade i odrasle, veterinarske usluge, pružanje usluga opskrbe stanovništva ruralnih područja, usluge brige o starijim i nemoćnim osobama, itd.

8.2.6.3.3. O_03: Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava

Podmjera:

- 6.3. – potpora za pokretanje poslovanja za razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava

8.2.6.3.3.1. Opis vrste operacije

Opstanak i razvoj malih poljoprivrednih gospodarstava temelji se na potrebi za restrukturiranjem i povećanjem dodane vrijednosti. Ova operacija pruža pomoć malim potencijalno održivim farmama koje su orijentirane na tržišnu proizvodnju u skladu sa zahtjevima koje postavlja tržište, ali im nedostaju glavni resursi. Na taj način će se pomoći takvim gospodarstvima u prijelazu na tržišno orijentiranu proizvodnju da postanu gospodarski održivi, što je preduvjet za postizanje konkurentnosti u poljoprivrednom sektoru.

U Hrvatskoj postoji 93,080 poljoprivrednih gospodarstava koja spadaju u ekonomsku veličinu između 2.000 EUR i 7.999 EUR iskazanim u SO. Također, ova poljoprivredna gospodarstva imaju širi značaj za ruralno područje u pogledu ruralnog stanovništva, zaštite okoliša i očuvanja bioraznolikosti. Kroz ovu potporu, malim poljoprivrednim gospodarstvima, kao i ostalim aktivnostima koje su navedene u njihovom poslovnom planu (prijelaz na ekološku poljoprivredu, diversifikacija, itd.) pružit će se mogućnost dostizanja gospodarske održivosti. U svojem poslovnom planu trebaju jasno definirati ulaze, aktivnosti i ciljeve koje će postići kroz sljedeće tri godine.

Ova operacija doprinosi fokus području 2A i izravno odgovara Potrebi 06.

8.2.6.3.3.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratne financijske pomoći.

Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava unutar ove mjere može se odobriti samo jednom u cijelom programskom razdoblju 2014.-2020.

8.2.6.3.3.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15)

8.2.6.3.3.4. Korisnici

Korisnici potpore su mala poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.

8.2.6.3.3.5. Prihvatljivi troškovi

Potpora unutar ove podmjere dodijelit će se u obliku paušalnog iznos za provedbu poslovnog plana kako bi

se osigurao održiv rast i razvoj poljoprivrednog gospodarstva.

8.2.6.3.3.6. Uvjeti za prihvatljivost

- Potpora se dodjeljuje korisniku čije se poljoprivredno gospodarstvo nalazi u kategoriji ekonomske veličine iskazane u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od 2.000 EUR do 7.999 EUR;
- Potpora razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava ograničena je na mikro i mala poduzeća;
- Podnošenje poslovnog plana koji treba u potpunosti biti proveden u razdoblju manje od tri godine;
- Procjena poslovnog plana (pokazatelja koji se odnose na kvalitetu i održivost).

8.2.6.3.3.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Kriteriji odabira za prihvatljive operacije bit će razrađeni u Pravilniku, a temeljit će se na sljedećim principima:

- veličina poljoprivrednog gospodarstva (prednost imaju poljoprivredna gospodarstva s višim SO);
- korisnikov radni status (prioritet imaju dugotrajno nezaposlene osobe);
- utjecaj planiranih djelatnosti na okoliš (prednost imaju djelatnosti s pozitivnim utjecajem na okoliš);
- mjesto ulaganja sukladno indeksu razvijenosti (prednost imaju poljoprivredna gospodarstva na područjima s nižim indeksom razvijenosti);
- Strateška područja (prednost imaju otoci i planinska područja).

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane..

8.2.6.3.3.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Iznos javne potpore po korisniku je 15.000 EUR.

Potpora se isplaćuje u dvije rate u vremenu od najviše tri godine. Isplata zadnje rate uvjetovana je provedbom aktivnosti iz poslovnog plana u propisanom vremenskom razdoblju.

8.2.6.3.3.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.6.3.3.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

8.2.6.3.3.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika definirane su na razini mjere.

8.2.6.3.3.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i može se kontrolirati.

8.2.6.3.3.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.6.3.3.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija malog poljoprivrednog gospodarstva iz članka 19. stavka 1. točke (a) alineje (iii) Uredbe (EU) br. 1305/2013

Poljoprivredna gospodarstva upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava (ekonomske veličine iskazane u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od 2.000 EUR do 7.999 EUR)

Utvrđivanje gornjeg i donjeg praga iz članka 19. stavka 4. trećeg podstavka Uredbe (EU) br. 1305/2013

Donji prag za ostvarivanje potpore za mlade poljoprivrednike je viši od gornjeg praga za ostvarivanje potpore za mala poljoprivredna gospodarstva.

Mala poljoprivredna gospodarstva u Hrvatskoj definirana su kao poljoprivredna gospodarstva ekonomske veličine iskazane u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od 2.000 EUR do 7.999 EUR)

Pojam mladi poljoprivrednik odnosi se na poljoprivredno gospodarstvo ekonomske veličine iskazane u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od 8.000 – 49.999 EUR).

Posebni uvjeti za potporu mladim poljoprivrednicima kada ne osnivaju gospodarstvo kao jedini voditelji gospodarstva u skladu s člankom 2. stavcima 1. i 2. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

Informacije o primjeni razdoblja počeka iz članka 2. stavka 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

Sažetak zahtjeva glede poslovnog plana

Poslovni plan za potporu razvoju malih poljoprivrednih gospodarstava bit će propisan Pravilnikom o

provedbi mjere. Poslovni plan sadrži:

- početno stanje poljoprivrednog gospodarstva:
  - informacije o korisniku, uključujući obrazovanje i profesionalno radno iskustvo
  - opis početnog stanja poljoprivrednog gospodarstva, uključujući površinu oranica kultiviranih kultura i broj stoke, trenutačno stanje materijalne imovine (oprema, mehanizacija, staje za stoku, ostale zgrade za proizvodnju, itd.), trenutnu situaciju koja se tiče zaposlenika/radnika, postojeću proizvodnju, prihod od prodaje, postojeću tržišnu situaciju, lokaciju, ekonomsku veličinu, itd.
- ključne točke i ciljeve za razvoj djelatnosti na poljoprivrednom gospodarstvu:
  - opis modela razvojnih aktivnosti malih poljoprivrednih gospodarstava
  - posebni ciljevi koji će se ispuniti nakon provedbe razvojnih aktivnosti
  - aktivnosti potrebne za postizanje posebnih ciljeva (poboljšanje stanja zgrada putem kupnje (uključujući i najam zgrada), izgradnje, poboljšanja i/ili renoviranja; kupnja mehanizacije i opreme; povećanje površine pod oranicama na poljoprivrednom gospodarstvu; zasnivanje i/ili ponovna sadnja trajnih nasada; stjecanje profesionalnih kvalifikacija u poljoprivredi, itd.). Sve aktivnosti trebaju biti u okviru poljoprivrede.
- pojedinosti o aktivnostima, uključujući i one koje se odnose na okolišnu održivost i učinkovitost resursa, koje mogu doprinijeti održivosti poljoprivrednog gospodarstva, kao što su investicije, obuka, suradnja:
  - detaljan opis investicije
  - vremenski okvir s detaljnim aktivnostima koje su potrebne za ostvarivanje posebnih ciljeva
  - indikativan plan proizvedenih količina, povezanih troškova i prodaje
  - dokaz da će planirane aktivnosti omogućiti dostizanje definiranih ciljeva
  - opis utjecaja koji planirane aktivnosti imaju na okoliš
  - indikativnu ekonomsku veličinu poljoprivrednog gospodarstva
  - prikaz financijske održivosti

Korištenje mogućnosti kombiniranja različitih mjera s pomoću poslovnog plana koji mladim poljoprivrednicima omogućuje pristup tim mjerama

Nije primjenjivo.

Obuhvaćena područja diversifikacije

Nije primjenjivo.

8.2.6.3.4. O_04: Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima

Podmjera:

- 6.4 - potpora za ulaganja u stvaranje i razvoj nepoljoprivrednih proizvoda

8.2.6.3.4.1. Opis vrste operacije

Potpora ulaganju u razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti doprinosi unapređenju gospodarske aktivnosti u ruralnim područjima, održavanju i stvaranju novih radnih mjesta i povećanje prihoda gospodarskih subjekata. Cilj diversifikacije je pružiti ekonomsku aktivnost koja će privući ljude da žive i rade u ruralnim područjima. Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 6A i izravno odgovara potrebi 23.

Ulaganjima unutar ove operacije smatraju se:

- ruralni turizam;
- prerada, marketing i izravna prodaja lokalnih proizvoda;
- tradicijski,umjetnički obrti, izrada suvenira;
- pružanje usluga u ruralnom području

Što se tiče ulaganja u preradu / marketing i izravnu prodaju, proizvodi navedeni u Dodatku I. i oni koji nisu navedeni u Dodatku I su prihvatljivi ako je produkt prerade/predmet trženja proizvod koji nije obuhvaćen Prilogom I Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Potpora za ulaganje u pružanje usluga u poljoprivredi će se dodijeliti kako bi se pružale usluge trećim stranama.

Turizam u ruralnim područjima se odnosi na sljedeće vrste ugostiteljskih i turističkih ponuda:

- ugostiteljsko turističke usluge na poljoprivrednom gospodarstvu ili obiteljskom poljoprivrednom gospodarstvu (vinotočje/kušaonica, izletište, soba, apartman, ruralna kuća za odmor, kamp, te poljoprivredne, šumarske, sportsko-rekreativne, edukativne i slične aktivnosti vezane za poljoprivredno gospodarstvo)

- ugostiteljsko turističke usluge vezane za slijedeće skupine ugostiteljskih objekata: „hoteli“ (hotel, aparthotel, hotel baština, integrirani, difuzni, pansion), „kampovi“ (kamp, kampiralište, kamp odmorište) i ostali ugostiteljski objekti za smještaj (hostel, planinarski dom, lovački dom, robinzonski smještaj i dr.), te njihovi prateći i dodatni sadržaji;
- ugostiteljsko- turističke usluge u objektima tradicijske (kulturne) baštine,
- turističke usluge vezane za planinski, pustolovni, sportsko-rekteativni, cikloturizam, zdravstveni, edukativni i druge posebne oblike turizma na ruralnom prostoru.

8.2.6.3.4.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava

8.2.6.3.4.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o pružanju usluga u turizmu (NN 68/07, 88/10, 30/14);
- Zakon o ugostiteljskoj djelatnosti (NN 138/06, 152/08, 43/09, 88/10, 50/12, 80/13, 30/14, 89/14, 152/14);
- Zakon o trgovini (NN 87/08, 116/08, 76/09, 114/11, 68/13, 30/14);
- Zakon o obrtu (NN 143/13).

8.2.6.3.4.4. Korisnici

Korisnici unutar ovog tipa operacije su Poljoprivredna gospodarstva upisana u upisnik poljoprivrednih gospodarstava, te fizičke osobe u svojstvu nositelja ili člana obiteljskog poljoprivrednog gospodarstva koje razvijaju nepoljoprivrednu djelatnost.

8.2.6.3.4.5. Prihvatljivi troškovi

Sukladno članku 45. Uredbe (EU) br. 1305/2013 prihvatljivi troškovi uključuju:

- građenje ili rekonstrukciju objekata;
- nabavku novih strojeva i opreme, uključujući računalni softver, do tržišne vrijednosti imovine;
- opće troškove do 10% ukupno prihvatljivih troškova projekta.

8.2.6.3.4.6. Uvjeti za prihvatljivost

- Planirana nepoljoprivredna djelatnost mora se odvijati na području jedinice lokalne samouprave u kojoj je sjedište poljoprivrednog gospodarstva, u naselju s najviše 5,000 stanovnika;
- Poljoprivredno gospodarstvo pripada ekonomskoj veličini iskazanoj u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od najmanje 2,000 EUR);
- Korisnik mora biti registriran, u skladu s nacionalnim zakonodavstvom, za specifičnu djelatnost koja je vezana uz planirano prihvatljivo ulaganje najkasnije do trenutka podnošenja zahtjeva za konačnu isplatu;
- Korisnik mora biti upisan u Upisnik poljoprivrednih proizvođača najmanje jednu godinu prije podnošenja Zahtjeva za dodjelu potpore;
- Potpora za razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti ograničena je na mikro i mala poduzeća;
- Pružatelji usluga trebaju uspostaviti knjigovodstvo ili odgovarajuću evidenciju sukladno nacionalnim propisima najkasnije do trenutka podnošenja zahtjeva za konačnu isplatu kako bi dokazali pružanje usluga trećim stranama.

8.2.6.3.4.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Kriteriji odabira za prihvatljive operacije bit će razrađeni u Pravilniku, a temeljit će se na sljedećim principima:

- obrazovanje i profesionalno iskustvo (prednost se daje obrazovanju i profesionalnim vještinama

vezanim uz ulaganje);
- broj novih/sačuvanih poslova uključujući i povećanje zaposlenja na puno radno vrijeme;
- korisnikov radni status (prioritet imaju dugotrajno nezaposlene osobe);
- utjecaj planiranih djelatnosti na okoliš (prednost imaju djelatnosti s pozitivnim utjecajem na okoliš);
- stupanj gospodarske razvijenosti područja ulaganja sukladno indeksu razvijenosti (prednost imaju područja s nižim indeksom razvijenosti).

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane.

8.2.6.3.4.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 70 % prihvatljivih troškova.

Visina potpore

- najniža vrijednost javne potpore po investiciji iznosi EUR 3.500;
- najviša vrijednost javne potpore po investiciji iznosi EUR 200.000

Potpora se dodjeljuje prema "*de minimis*" pravilu.

8.2.6.3.4.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.6.3.4.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

Rizici karakterističan za ovaj tip operacije su:

- nepoštivanje pravila "*de minimis*"
- neispravan postupak nabave robe i usluga;
- korisnik je pokrenuo je projekt prije podnošenja zahtjeva

8.2.6.3.4.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika definirane su na razini mjere.

Specifične aktivnosti za umanjenje rizika bit će:

- provjere koje će obavljati odgovorno tijelo koje bilježi *de minimis* potpore malim i srednjim poduzećima.
- Postupci nabave roba i usluga moraju biti provjereni od strane Agencije za plaćanja
- Svi troškovi, osim općih troškova nastali prije podnošenja prijave će biti tretirane kao neprihvatljivim od strane Agencije za plaćanja. Posebne provjere će se provesti na dan nastalih troškova.

8.2.6.3.4.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ova vrsta operacije je provjerljiva i može se kontrolirati.

8.2.6.3.4.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.6.3.4.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija malog poljoprivrednog gospodarstva iz članka 19. stavka 1. točke (a) alineje (iii). Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

Utvrđivanje gornjeg i donjeg praga iz članka 19. stavka 4. trećeg podstavka Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

Posebni uvjeti za potporu mladim poljoprivrednicima kada ne osnivaju gospodarstvo kao jedini voditelji gospodarstva u skladu s člankom 2. stavcima 1. i 2. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

Informacije o primjeni razdoblja počeka iz članka 2. stavka 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

Sažetak zahtjeva glede poslovnog plana

Nije primjenjivo.

Korištenje mogućnosti kombiniranja različitih mjera s pomoću poslovnog plana koji mladim poljoprivrednicima omogućuje pristup tim mjerama

Nije primjenjivo.

Obuhvaćena područja diversifikacije

- ruralni turizam;
- prerada, marketing i izravna prodaja lokalnih proizvoda;
- tradicijski, umjetnički obrti, rukotvorine;
- pružanje usluga u ruralnom području i za poljoprivredni i za šumarski sektor okvirno uključuje: IT centre, radionice za popravak poljoprivrednih i šumarskih strojeva, dječji vrtići, igraonice za djecu, sportsko-rekreativni centri, veterinarske usluge, pružanje usluga opskrbe za ruralno stanovništvo (pokretna prodaja proizvoda), usluga skrbi za starije i nemoćne osobe).

8.2.6.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.6.4.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Prepoznati su sljedeći rizici u mjeri M06:

- Nepotpuno ostvarenje poslovnog plana i / ili rizik nerealnog i nejasnog poslovnog plana na temelju nepouzdanih podataka;
- Napuštanje djelatnosti unutar pet godina od odluke o dodjeli potpore;
- Administrativni sustav ne uključuje odgovarajuće provjere zahtjeva za isplatu; ili administrativni postupak nije zabilježen dovoljno dobro da bi se osiguralo da su napravljene sve provjere;
- Korisnik nije ispunio rok za provedbu svojeg projekta.

8.2.6.4.2. Radnje za ublažavanje

- Potpuno ispunjenje poslovnog plana bit će postavljeno kao pravni uvjet u odluci o odobrenju operacije koju izdaje Agencija za plaćanja. Predviđeno je provesti administrativnu kontrolu nad svim odobrenim poslovnim planovima kako bi se provjerila razina njihovog ispunjenja. Isplata na temeljem podnesenih zahtjeva za isplatu može se izvršiti tek nakon što se izvrše i verificiraju sve kontrole vezane uz provjeru cjelovitog ostvarenja poslovnog plana. Kao preventivno djelovanje, predviđeno je obrazovanje i osposobljavanje potencijalnih korisnika, kao i vodstvo tijekom provedbe poslovnog plana;
- Odabir korisnika primjenom odgovarajućih kriterija za odabir koji će jamčiti određenu održivost poslovanja;
- Sve potrebne provjere zahtjeva za isplatu korisnika moraju biti propisane u pisanim procedurama Agencije za plaćanja i svaki službenik odgovoran za odobrenje mora imati na raspolaganju detaljni kontrolni popis provjera koje je potrebno poduzeti. To uključuje i popratnu dokumentaciju iz zahtjeva i dovoljno detaljan tijek revizije koje su izvršene tijekom navedene provjere. Ta potvrda može biti napravljena elektronskim putem odnosno na temelju dokumenata. Osim toga, mora postojati dokaz o pregledu prijave od strane drugog člana osoblja ukoliko se odnosi na odobravanje plaćanja. Ovaj pregled može biti izveden na bazi uzorka i samo provjere kritične prihvatljivosti ovisno o naravi identificiranog rizika povezanih posebnih u uspostavljenom sustavu kontrole;
- Svi uvjeti i zahtjevi koje korisnik mora slijediti tijekom provedbe odabrane operacije će biti propisani u proceduri donošenja odluke o odobrenju zahtjeva izdanih od strane Agencije za plaćanja. Informativne aktivnosti poput info dana, elektroničkih komunikacijskih alata, help-desk itd. predviđene su kako bi se ublažili rizici vezani uz neispunjavanja uvjeta provedbe od strane korisnika.

8.2.6.4.3. Ukupna ocjena mjere

Provedba pod-mjera 6.2. i 6.4. U razdoblju od 2014. - 2020. može biti uspješna s obzirom na iskustva stečena kroz provedbu IPARD mjere 302 "Diversifikacija i razvoj ruralnih gospodarskih aktivnosti".

Na temelju poduzetih aktivnosti za umanjenje rizika gore mjera je provjerljiva.

8.2.6.5. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.6.6. Podaci o pojedinoj mjeri

Definicija malog poljoprivrednog gospodarstva iz članka 19. stavka 1. točke (a) alineje (iii). Uredbe (EU) br. 1305/2013

Mala poljoprivredna gospodarstva u Hrvatskoj definirana su kao poljoprivredna gospodarstva ekonomske veličine ekonomske veličine iskazane u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od 2.000 EUR do 7.999 EUR).

Utvrđivanje gornjeg i donjeg praga iz članka 19. stavka 4. trećeg podstavka Uredbe (EU) br. 1305/2013

Donja granica potpore za mlade poljoprivrednike je viša od gornje granice za potporu malim poljoprivrednim gospodarstvima.

Mala poljoprivredna gospodarstva u Hrvatskoj definirana su kao poljoprivredna gospodarstva ekonomske veličine iskazane u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od 2.000 EUR do 7.999 EUR).

Pojam mladi poljoprivrednik odnosi se na poljoprivredno gospodarstvo ekonomske veličine iskazane u ukupnom standardnom ekonomskom rezultatu poljoprivrednog gospodarstva od 8.000 – 49.999 EUR).

Posebni uvjeti za potporu mladim poljoprivrednicima kada ne osnivaju gospodarstvo kao jedini voditelji gospodarstva u skladu s člankom 2. stavcima 1. i 2. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

Informacije o primjeni razdoblja počeka iz članka 2. stavka 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Definirano je na razini tipa operacije.

Sažetak zahtjeva glede poslovnog plana

Detaljno su opisani u određenim vrstama operacije unutar ove mjere.

Korištenje mogućnosti kombiniranja različitih mjera s pomoću poslovnog plana koji mladim poljoprivrednicima omogućuje pristup tim mjerama

Nije primjenjivo.

Obuhvaćena područja diversifikacije

- ruralni turizam;
- prerada, marketing i izravna prodaja lokalnih proizvoda;
- tradicijski, umjetnički obrti, rukotvorine;

Pružanje usluga u ruralnom području i za poljoprivredni i za šumarski sektor okvirno uključuje: IT centre, radionice za popravak poljoprivrednih i šumarskih strojeva, dječji vrtići, igraonice za djecu, sportsko-rekreativni centri, veterinarske usluge, pružanje usluga opskrbe za ruralno stanovništvo (pokretna prodaja proizvoda), usluga skrbi za starije i nemoćne osobe).

8.2.6.7. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Za provedbu ove mjere poduzeće se smatra svakim subjektom koji se bavi gospodarskom djelatnošću, bez obzira na njegov pravni oblik (Smjernice Komisije 2003/361/EZ). To uključuje, posebno, samozaposlene osobe i obiteljska poduzeća koji se bave obrtom ili drugim djelatnostima, a partnerstva ili udruženja koja redovito obavljaju gospodarsku djelatnost.

- Mikro poduzeća - U kategoriji malih i srednjih poduzeća, mikro poduzeće definira se kao poduzeće koje zapošljava manje od 10 osoba i čiji godišnji promet i /ili ukupna godišnja bilanca ne prelazi 2.000.000 EUR;
- Mala poduzeća - U kategoriji malih i srednjih poduzeća, malo poduzeće definirano je kao poduzeće koje zapošljava manje od 50 osoba i čiji godišnji promet i / ili ukupna godišnja bilanca ne prelazi 10.000.000 EUR.

8.2.7. M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)

8.2.7.1. Pravna osnova

Članak 20. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirana uredba Komisije (EU) br. 807/2014 od 11. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i uvođenju prijelaznih odredbi.

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 808/2014 od 17. srpnja 2014. o utvrđivanju pravila primjene Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

8.2.7.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

Ruralno područje obilježava zaostajanje u gospodarskom razvoju, nerazvijena prateća infrastruktura, uključujući dostupnost usluga i uvjeta za život što je je dovelo do smanjenja broja stanovnika ruralnih područja te nedostatka interesa mladih obitelji da žive i rade u ruralnim područjima. Istovremeno, ruralna područja Hrvatske su bogata prirodnim, društvenim i kulturnim nasljeđem. Slabo korištenje resursa je posljedica nedostatka sredstava ali i posljedica nedostatka kvalitetnih lokalnih strateških planova razvoja. Rekonstrukcijom i izgradnjom male infrastrukture u ruralnim područjima stvaraju se preduvjeti za poticanje društveno-gospodarskog rasta i zaustavljanje negativnog depopulacijskog trenda u ruralnim područjima. Dodjelom potpore jedinicama lokalne samouprave za izradu razvojnih planova postiže se veća učinkovitost dodjele potpore predviđene kroz pojedine operacije unutar podmjera, obzirom da se prihvatljive operacije trebaju provoditi u skladu s planovima za razvoj jedinica lokalne samouprave i naselja u ruralnim područjima. Cilj provedbe operacija u okviru mjere "Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima" je poboljšanje životnih uvjeta u ruralnim sredinama, doprinos atraktivnosti sela i njegovom razvojnom potencijalu za druge aktivnosti te poticanje rasta i društveno - ekonomske održivosti, čime se izravno doprinosi potrebi 25.

Posebne vrste operacija će potaknuti razvoj ruralnog gospodarstva i pomoći u izazovima koji su specifični u ruralnim sredinama kao što su gospodarski, zemljopisni i demografski uvjeti koji se odnose na udaljenost, smanjenje stanovništva, starenje, društvenu izolaciju i tržišnu strukturu koje mogu utjecati na živote ljudi. Udaljenosti od gospodarskih središta i usluga s ograničenim lokalnim sadržajima stvaraju dodatne izazove. Ulaganja putem ove mjere imaju za cilj ublažiti neke od tih poteškoća osobito nedostatak pristupa uslugama i infrastrukturi, kao što su ulaganja u ceste, pristup sustavu vodoopskrbe i odvodnje javne prostore, razvoj kulturnih, sportskih sadržaja i sadržaja za slobodno vrijeme.

Ulaganja koja potiču rast i promicanje ekološke, društveno-gospodarske održivosti ruralnih područja u skladu s lokalnim planovima razvoja / strategijama bit će usmjerena u okviru ovog prioriteta kako bi se postiglo gospodarskog oživljavanje ruralnih područja i promicali rast i razvoj novih radnih mjesta.

Doprinos fokus područjima

Prioritet 6: Promicanje društvene uključenosti, smanjenje siromaštva te gospodarski razvoj u ruralnim područjima

Potpora investicijama u obnovu i razvoj naselja mjera usmjerena je na poboljšanje uvjeta života u ruralnim sredinama i na taj način doprinosi razvoju privlačnosti naselja kao životne sredine i potencijala razvoja za druge aktivnosti, a posebno ruralnog turizma.

Fokus područje 6B: Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

Doprinos međusektorskim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju međusektorskih ciljeva vezanih uz okoliš i inovacije kao doprinos ublažavanju klimatskih promjena. Sve lokalne razvojne strategije moraju uzeti u obzir zaštitu okoliša, klimatske prilagodbe za poplave, suše, tuče, toplinske valove i davanje prednosti klimatski otpornoj ruralnoj infrastrukturi i uslugama.

Zaštita okoliša - U okviru ove mjere poticat će se ulaganja lokalnu infrastrukturu koja će utjecati na smanjenje onečišćenja okoliša i očuvanje ruralnog krajobraza.

Nadalje, ulaganja u infrastrukturu manjih razmjera koja se odnose na sustav vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanje otpadnih voda izravno će doprinijeti ciljevima pravne stečevine EU o zaštiti okoliša (Direktiva Vijeća 98/83EZ od 3. studenog 1998. o kvaliteti vode namijenjene za ljudsku potrošnju (SL L 330, 05.12.1998.), Direktiva Vijeća 91/271/EEZ od 21. svibnja 1991. o pročišćavanju komunalnih otpadnih voda (SL L 135, 30.05.1991)). Ulaganja koja se odnose na opskrbu vodom doprinijet će smanjenju gubitaka vode i povećanju pouzdanosti i učinkovitosti sustava vodoopskrbe. Ulaganja će povećati stopu priključenja na sustav javne odvodnje i količinu otpadnih voda tretirati na odgovarajućoj razini te na taj način neposredno doprinijeti poboljšanju zaštite okoliša u ruralnom području.

Inovacije - U okviru ove mjere potpore su namijenjene obnovi sela koja kroz nova znanja i inovativan pristup u organizaciji osnovnih usluga trebaju doprinijeti očuvanju i razvoju ruralnih prostora. Provedba inovativnih procesa u strateškom planiranju razvoja i pružanju lokalnih osnovnih usluga na ruralnim područjima će se poticati kroz ciljane investicije.

8.2.7.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.7.3.1. O_01: Sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave

Podmjera:

- 7.1 - potpora za sastavljanje i ažuriranje planova za razvoj općina i sela u ruralnim područjima i njihovih temeljnih usluga te planova zaštite i upravljanja koji se odnose na lokalitete N2000. i druga područja visoke prirodne vrijednosti

8.2.7.3.1.1. Opis vrste operacije

U Republici Hrvatskoj jedinice lokalne samouprave su podijeljene na općine i gradove prema Zakon o lokalnoj i regionalnoj samoupravi. Općine imaju manje od 10.000 stanovnika, a gradovi su iznad 10 000 stanovnika. No, postoje iznimke, neki gradovi imaju manje od 10.000 stanovnika a status grada su stekli na

temelju povijesnih razloga. Međutim, obzirom na gospodarski razvoj, postojeću infrastrukturu, broj stanovnika, gustoću naseljenosti imaju obilježje ruralnih mjesta. Sve općine, gradovi s manje od 10 000 stanovnika nalaze se u ruralnom području. Oni su odgovorni za izradu relevantnih strateških i razvojnih planova na njihovu teritoriju koji uključuje i naselja do 5.000 stanovnika. Potpora se dodjeljuje za izradu i/ili ažuriranje strateških i planskih dokumenata u ruralnim područjima izravno vezanih uz razvoj važećih područja. Sve lokalne razvojne strategije moraju uzeti u obzir zaštitu okoliša, klimatske prilagodbe za poplave, suše, tuče, toplinske udare i davanje prednosti klimatski otpornoj ruralnoj infrastrukturi i uslugama.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 6B: Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima.

8.2.7.3.1.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

8.2.7.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

Nacionalno zakonodavstvo:

- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13)
- Zakon o prostornom uređenju (NN 76/07, 38/09, 55/11, 90/11, 50/12)
- Zakon o gradnji (NN 153/13);
- Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 84/11, 90/11, 144/12, 94/13, 153/13, 147/14).

8.2.7.3.1.4. Korisnici

Korisnici unutar ove operacije su:

- Općine
- gradovi do 10 000 stanovnika.

8.2.7.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

Troškovi se odnose na izradu i ažuriranje dokumenata za razvoj jedinica lokalne samouprave, kao što su:

- troškovi stručnjaka
- troškovi javnih rasprava,
- dizajn i umnožavanje dokumenata i sl.:

Prema članku 45. Uredbe (EU) br 1305/2013 i članku 65. Uredbe (EU) br 1303/2013 prihvatljivi troškovi moraju biti izravno povezani s izradom i ažuriranjem strateških ili planskih dokumenata vezanih uz razvoj područja za koje se izrađuju.

8.2.7.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Službena odluka nadležnog tijela jedinice lokalne samouprave o izradi/izmjeni i dopuni dokumenta.

8.2.7.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Operacije se odabiru na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji za odabir prihvatljivih operacija će biti propisani Pravilnikom na sljedećim načelima:

- broj stanovnika (prioritet su jedinice lokalne samouprave s manjim brojem stanovnika);
- prioritet prema vrsti strateškog / planskog dokumenta (prioritet su prostorni planovi jedinice lokalne samouprave)

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane.

8.2.7.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100 % od ukupnih prihvatljivih troškova ulaganja.

Visina potpore:

- najniža vrijednost javne potpore po operaciji iznosi 5.000 EUR;
- najviša vrijednost javne potpore po operaciji iznosi 70.000 EUR.

8.2.7.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.7.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.7.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

Mjere za ublažavanje rizika su definirane na razini mjere.

8.2.7.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv.

8.2.7.3.1.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.7.3.1.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija male infrastrukture, uključujući malu turističku infrastrukturu iz članka 20. stavka 1. točke (e) Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

Ako je primjenjivo, posebno odstupanje kojim se omogućuje pružanje potpore za veću infrastrukturu za ulaganja u širokopojasnu tehnologiju i obnovljive izvore energije

Nije primjenjivo.

Informacije o primjeni razdoblja počeka iz članka 2. stavka 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

Određivanje pragova iz članka 13. točke (e) [DA RD – C(2014)1460]

Nije primjenjivo.

8.2.7.3.2. O_02: Ulaganja u građenje javnih sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda

Podmjera:

- 7.2 - potpora za ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture, uključujući ulaganja u obnovljive izvore energije i uštedu energije

8.2.7.3.2.1. Opis vrste operacije

Potpora se dodjeljuje izgradnji mala infrastrukture koja obuhvaća izgradnju i/ili rekonstrukciju javnih vodoopskrbnih sustava, sustava odvodnje i sustava pročišćavanja otpadnih voda za javnu uporabu u ruralnim područjima.

Ulaganje u vodoopskrbu će osigurati pružanje pitke vode dobre kvalitete i povećanje stope priključenosti stanovništva na javni sustav opskrbe pitkom vodom. Ulaganja su usmjerena na povećanje učinkovitosti sustava javne vodoopskrbe i doprinose smanjenju gubitaka vode te otkrivanju i uklanjanju istjecanja. Ulaganja u odvodni sustav će povećati broj stanovnika u stopu priključenja na sustav javne odvodnje. Izgradnja i /ili rekonstrukcija uređaja za pročišćavanje otpadnih voda, mala postrojenja za obradu vode i septičke jame doprinijet će smanjenju štete na okolišu sprečavanjem ispuštanja onečišćenih voda.

Provedba operacije mora biti u skladu s relevantnim lokalnim strateškim / razvojnim dokumentima te u skladu s lokalnim planovima razvoja. Ova vrsta operacije doprinosi fokus području 6B: Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima.

8.2.7.3.2.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

8.2.7.3.2.3. Poveznice na druga zakonodavstva

Nacionalno zakonodavstvo:

- Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13);
- Zakon o gradnji (NN 153/13);
- Zakon o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13);
- Zakon o vodama (NN 153/09, 63/11, 130/11, 56/13, 14/14);
- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13);
- Zakon o regionalnom razvoju (NN 153/09).

8.2.7.3.2.4. Korisnici

Korisnici unutar ovog tipa operacije su:

- javni isporučitelji vodnih usluga javne vodoopskrbe ili javne odvodnje.

8.2.7.3.2.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi

Prema članku 45. Uredbe (EU) br 1305/2013 i članak 65. Uredbe (EU) br 1303/2013 prihvatljivi troškovi su:

- građenje javnog sustava za vodoopskrbu, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda;
- kupnja i ugradnja opreme za sustav vodoopskrbe, odvodnje i sustava pročišćavanja otpadnih voda uključujući računalni softver do tržišne vrijednosti;
- opći troškovi do 10% vrijednosti ukupno prihvatljivih troškova projekta kao što su usluge arhitekata, inženjera i konzultanata, studije izvedivosti.

8.2.7.3.2.6. Uvjeti za prihvatljivost

- ulaganje je prihvatljivo u naseljima do 2.000 stanovnika
- ulaganje je prihvatljivo ako je u skladu sa razvojnom dokumentacijom i prostornim planom jedinice lokalne samouprave
- korisnik je dužan osigurati funkcionalnost vodovodne mreže i/ ili sustav za odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda uključujući njegovo održavanje i upravljanje u trajanju od najmanje 5 godina od dana konačne isplate sredstava
- ulaganja u vodoopskrbu i odvodnju pridonijet će ispunjavanju uvjeta Direktiva o kakvoći vode za piće, Okvirne direktive o vodama, Planu upravljanja vodnim područjima i drugim relevantnim okolišnim direktivama (npr. Direktiva 2008/98/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 19. studenog 2008. o otpadu i stavljanju izvan snage određenih direktiva (SL L 312, 22.11.2008.)).

8.2.7.3.2.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Operacije se odabiru na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji za odabir prihvatljivih operacija će biti propisani Pravilnikom na sljedećim načelima:

- Regionalni razvojni indeks (prioritet imaju ulaganja s nižim stupnjem razvijenosti)
- okolišni kriteriji (ulaganja doprinose poboljšanju stanja voda i zdravstvenoj ispravnosti vode za piće)
- vrsta ulaganja (ulaganja u integrirani sustav vodoopskrbe i odvodnje su prioritet)
- doprinos gospodarskom i društvenom razvoju ruralnog prostora u skladu s ciljevima 2020 (investicije s višim ES su prioritet)

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane.

8.2.7.3.2.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100 % od ukupnih prihvatljivih troškova ulaganja.

Visina potpore:

- najniža vrijednost javne potpore po operaciji iznosi 30.000 EUR;
- najviša vrijednost javne potpore po operaciji iznosi 1.000.000 EUR.

8.2.7.3.2.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.7.3.2.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.7.3.2.9.2. Radnje za ublažavanje

Mjere za ublažavanje rizika su definirane na razini mjere

8.2.7.3.2.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv.

8.2.7.3.2.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.7.3.2.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija male infrastrukture, uključujući malu turističku infrastrukturu iz članka 20. stavka 1. točke (e) Uredbe (EU) br. 1305/2013

Definirano na razini mjere.

Ako je primjenjivo, posebno odstupanje kojim se omogućuje pružanje potpore za veću infrastrukturu za ulaganja u širokopojasnu tehnologiju i obnovljive izvore energije

Nije primjenjivo.

Informacije o primjeni razdoblja počeka iz članka 2. stavka 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

Određivanje pragova iz članka 13. točke (e) [DA RD – C(2014)1460]

Nije primjenjivo.

8.2.7.3.3. O_03: Ulaganja u građenje nerazvrstanih cesta

Podmjera:

- 7.2 - potpora za ulaganja u izradu, poboljšanje ili proširenje svih vrsta male infrastrukture, uključujući ulaganja u obnovljive izvore energije i uštedu energije

8.2.7.3.3.1. Opis vrste operacije

Potpora se dodjeljuje ulaganjima u gradnju nerazvrstanih cesta u ruralnim područjima. Nerazvrstane ceste trebaju biti u skladu s definicijom nerazvrstanih cesta sukladno nacionalnom zakonodavstvu koje uređuje područje cesta.

U Republici Hrvatskoj u javnom cestovnom sustavu ceste se klasificiraju na: autoceste, državne ceste, županijske ceste, lokalne ceste i nerazvrstane ceste. Održavanje i gradnja nerazvrstanih cesta financira se prihodima od lokalnih poreza i komunalnih doprinosa, što može značajno varirati između jedinica lokalne samouprave. Gradnja i rekonstrukcija nerazvrstanih cesta gdje su takva ulaganja u skladu s lokalnim razvojnim planovima / strategijama doprinose boljoj prometnoj povezanosti malih seoskih naselja s lokalnim cestama socijalnoj uključenosti i lokalnom razvoju.

Provedba operacije mora biti u skladu s važećim lokalnim strateškim / razvojnim dokumentima te u skladu s lokalnim planovima razvoja. Ova operacija doprinosi fokus području 6B: Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

8.2.7.3.3.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

8.2.7.3.3.3. Poveznice na druga zakonodavstva

Nacionalno zakonodavstvo:

- Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13);
- Zakon o gradnji (NN 153/13);
- Zakon o cestama (NN 84/11, 22/13, 54/13, 148/13, 92/14).

8.2.7.3.3.4. Korisnici

Korisnici unutar ove operacije su jedinice lokalne samouprave.

8.2.7.3.3.5. Prihvatljivi troškovi

Prema članku 45. Uredbe (EU) br 1305/2013 i članak 65. Uredbe (EU) br 1303/2013 prihvatljivi troškovi su:

- izdaci za gradnju i / ili rekonstrukciju nerazvrstanih cesta (gradnju cesta, prometne znakove, pješačke zone, rasvjeta, postaje javnog gradskog prijevoza, uključujući mostove, nogostupe i javnu rasvjetu i sl.);
- opći troškovi izravno vezani uz operaciju, kao što su arhitekti, inženjeri i druge savjetodavne naknade, studije izvedivosti, studije utjecaja na okoliš do 10% ukupnih prihvatljivih troškova projekta.

8.2.7.3.3.6. Uvjeti za prihvatljivost

- nerazvrstane ceste moraju biti navedene u odgovarajućim razvojnim dokumentima i planom prostornog uređenja jedinice lokalne samouprave;
- nerazvrstana cesta treba biti naznačena u općem aktu - Odluci o nerazvrstanim cestama grada ili općine;
- troškovi gradnje i / ili rekonstrukcije nerazvrstanih ceste su prihvatljivi u naseljima do 5 000 stanovnika;
- korisnik je dužan osigurati funkcionalnost nerazvrstane ceste uključujući i upravljanje nerazvrstanom cestom u trajanju od najmanje 5 godina od konačne isplate sredstava.

8.2.7.3.3.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Operacije će biti odabrane na temelju natječaja.

Kriteriji za odabir prihvatljivih operacija bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih načela:

- regionalni razvojni indeks (ulaganja u područjima s nižim indeksom razvijenosti su prioritet)
- prioritetno ulaganje (ulaganja u rekonstrukciju nerazvrstanih cesta su prioritet)
- povezanost naselja (ceste do javnih, poslovnih, gospodarskih i drugih infrastrukturnih objekata)
- uravnotežen razvoj područja (ulaganje se provodi na području od strateškog značaja za Republiku Hrvatsku)

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane.

8.2.7.3.3.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100 % od ukupnih prihvatljivih troškova ulaganja.

Visina potpore:

- Najniža vrijednost javne potpore po operaciji iznosi 30.000 EUR;
- Najviša vrijednost javne potpore po operaciji iznosi 1.000.000 EUR.

8.2.7.3.3.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.7.3.3.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.7.3.3.9.2. Radnje za ublažavanje

Mjere za ublažavanje rizika su definirane na razini mjere

8.2.7.3.3.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv.

8.2.7.3.3.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.7.3.3.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija male infrastrukture, uključujući malu turističku infrastrukturu iz članka 20. stavka 1. točke (e) Uredbe (EU) br. 1305/2013

Definirano na razini mjere.

Ako je primjenjivo, posebno odstupanje kojim se omogućuje pružanje potpore za veću infrastrukturu za ulaganja u širokopojasnu tehnologiju i obnovljive izvore energije

Nije primjenjivo.

Informacije o primjeni razdoblja počeka iz članka 2. stavka 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

Određivanje pragova iz članka 13. točke (e) [DA RD – C(2014)1460]

Nije primjenjivo.

8.2.7.3.4. O_04: Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu

Podmjera:

- 7.4 - potpora za ulaganja u uspostavu, poboljšanje ili širenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu

8.2.7.3.4.1. Opis vrste operacije

Potpora ulaganjima u osnivanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturu, te pripadajuću infrastrukturu.

To uključuje sljedeće:

- Ulaganja u gradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za sportske i zabavne aktivnosti, poput društvenih domova, vatrogasnih domova, planinarskih domova i skloništa, kulturnih centara;
- Ulaganja u gradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje igrališta, sportskih objekata i pratećih objekata, objekata za sportski ribolov, rekreacijskih zona u kontinentalnom dijelu uz rijeke i jezera, biciklističkih staza, tematskih putova i parkova itd .;
- Ulaganje u gradnju i/ili rekonstrukciju i/ili opremanje objekata za ostvarivanje organizirane njege, odgoja, obrazovanja i zaštite djece do polaska u osnovnu školu (dječjih vrtića, itd);
- Ulaganje u javne površine (javne zelene površine, pješačke staze, otvorene odvodne kanale, lokalne tržnice, trgove, groblja).

Provedba operacije mora biti u skladu s važećom lokalnom strateškom / razvojnom dokumentacijom te u skladu s lokalnim planovima razvoja.
Ova vrsta operacije doprinosi fokus području 6B: Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima.

8.2.7.3.4.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

8.2.7.3.4.3. Poveznice na druga zakonodavstva

Nacionalno zakonodavstvo:

- Zakon o prostornom uređenju (NN 153/13)
- Zakon o gradnji (NN 153/13)
- Zakon o udrugama (NN 74/14)
- Zakon o sportu (NN 71/06, 124/10, 124/11, 86/12, 94/13);
- Zakon o komunalnom gospodarstvu (NN 36/95, 70/97, 128/99, 57/00, 129/00, 59/01, 26/03, 82/04, 110/04, 178/04, 38/09, 79/09, 153/09, 49/11, 84/11, 90/11, 144/12, 94/13, 153/13, 147/14)
- Zakon o vatrogastvu (NN 106/99, 139/04).

8.2.7.3.4.4. Korisnici

- jedinice lokalne samouprave;
- trgovačka društva u većinskom vlasništvu jedinica lokalne samouprave;
- javne ustanove neprofitnog karaktera u kojima su osnivači jedinice lokalne samouprave osim javnih vatrogasnih postrojbi, lokalnih i regionalnih razvojnih agencija;
- udruge/organizacije civilnog društva i vjerske zajednice koje se bave humanitarnim i društvenim djelatnostima od posebnog interesa za lokalno stanovništvo;
- lokalne akcijske grupe (LAG-ovi).

8.2.7.3.4.5. Prihvatljivi troškovi

Prema članku 45. Uredbe (EU) br 1305/2013 sljedeći troškovi su prihvatljivi:

- troškovi gradnje i/ili rekonstrukcije objekata za sportske i zabavne aktivnosti (društveni domovi, vatrogasnih domova, planinarskih domova i skloništa, kulturnih centara), dječjih igrališta, sportskih i rekreacijskih površina i objekata, objekata za sportski ribolov, rekreacijskih zona na rijekama i jezerima, biciklističkih staza, turističkih informativnih centara, tematskih putova i parkova, objekata za predškolski odgoj i obrazovanje (dječjih vrtića i sl.), javnih površina (javnih zelenih površina, pješačkih staza , pješačkih zona, otvorenih odvodnih kanala, lokalnih tržnica, groblja itd
- kupnja opreme za objekte za sportske i zabavne aktivnosti (društveni domovi, vatrogasnih domova, planinarskih domova i skloništa, kulturnih centara), dječjih igrališta, sportskih i rekreacijskih površina i objekata, objekata za sportski ribolov, rekreacijskih zona na rijekama i jezerima, biciklističkih staza, turističkih informativnih centara, tematskih putova i parkova, objekata za predškolski odgoj i obrazovanje (dječjih vrtića i sl.), javnih površina (javnih zelenih površina, pješačkih staza , pješačkih zona, otvorenih odvodnih kanala, lokalnih tržnica, groblja) uključujući i IT hardver i softver do tržišne vrijednosti
- opći troškovi izravno vezani za provedbu operacije kao što su naknada za arhitekte, inženjere i konzultante, studije izvedivosti, studije utjecaja na okoliš, u iznosu do 10% ukupnih prihvatljivih troškova projekta.

8.2.7.3.4.6. Uvjeti za prihvatljivost

- ulaganje je prihvatljivo u naseljima s najviše 5,000 stanovnika;
- ulaganje je prihvatljivo ako je u skladu sa strateškom razvojnom dokumentacijom i prostornim planom jedinice lokalne samouprave;
- korisnik mora osigurati da je ulaganje u funkciji uključujući održavanje i upravljanje najmanje 5 godina od konačne isplate sredstava.

8.2.7.3.4.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Operacije će biti odabrane na temelju natječaja.

Kriteriji za odabir prihvatljivih operacija bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih načela:

- Regionalni razvojni indeks (prioritet ulaganjima sa nižim stupnjem razvijenosti)
- tip ulagaja (prioritet je ulaganje u rekonstrukciju)

- doprinos gospodarskom i društvenom razvoju ruralnog prostora u skladu s ciljevima 2020 (prioritet ulaganju koje doprinosi stvaranju novih radnih mjesta)
- broj potencijalni krajnjih korisnika (prioritet imaju ulaganja sa većim brojem krajnjih korisnika

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane.

8.2.7.3.4.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 80% od ukupnih prihvatljivih troškova:

Intenzitet javne potpore može se u podmjeri 7.4. povećati:

- za dodatnih 20 postotnih bodova za ulaganje u projekte koji se nalaze u jedinicama lokalne samouprave s indeksom razvijenosti do 75% HR prosjeka;
- za dodatnih 10 postotnih bodova za ulaganje u projekte koji se nalaze u jedinicama lokalne samouprave s indeksom razvijenosti od 75% do 100% HR prosjeka.

Visina potpore

- Najniža vrijednost javne potpore po projektu iznosi 15.000 EUR;
- Najviša vrijednost javne potpore po projektu iznosi 1.000.000 EUR.

8.2.7.3.4.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.7.3.4.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.7.3.4.9.2. Radnje za ublažavanje

Mjere za ublažavanje rizika su definirane na razini mjere.

8.2.7.3.4.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv.

8.2.7.3.4.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.7.3.4.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija male infrastrukture, uključujući malu turističku infrastrukturu iz članka 20. stavka 1. točke (e) Uredbe (EU) br. 1305/2013

Definirano na razini mjere.

Ako je primjenjivo, posebno odstupanje kojim se omogućuje pružanje potpore za veću infrastrukturu za ulaganja u širokopojasnu tehnologiju i obnovljive izvore energije

Nije primjenjivo.

Informacije o primjeni razdoblja počeka iz članka 2. stavka 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

Određivanje pragova iz članka 13. točke (e) [DA RD – C(2014)1460]

Nije primjenjivo.

8.2.7.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.7.4.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Glavni rizici u provedbi mjere odnose se na: • ispravna provedba javne nabave; • problemi koji se odnose na vlasništvo i pravna pitanja; • potreba predfinanciranja projekata od strane korisnika; • primjena kriterija odabira zbog visokih zahtjeva za financiranjem; • usklađenost operacija koje će se provoditi s odgovarajućim lokalnom strateškom / razvojnom dokumentacijom.

8.2.7.4.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za ublažavanje rizika su: • Smjernice za natječajnu dokumentaciju i osposobljavanja / pomoć za korisnike u postupcima javne nabave. • Provjera imovinskog stanja putem odgovarajućih zemljišnih knjiga. • Nakon konzultacija s Odborom za praćenje, kriteriji odabira bit će definirani na mjerljiv i

transparentan način, kako bi se postigao najbolji odabir operacija koje će se financirati

- Korisnici će morati dokazati vezu s odgovarajućim lokalnim strateškom /razvojnim dokumentom u prijavnom obrascu. Procjena važnosti za lokalne strateške /razvojne dokumentima će se provjeravati za svaku prijavu.

8.2.7.4.3. Ukupna ocjena mjere

Na temelju odgovarajućih aktivnosti za umanjenje rizika i uspješne provedbe IPARD mjere 301 "Poboljšanje i razvoj ruralne infrastrukture", provedba ove mjere u razdoblju od 2014.-2020. može biti uspješna s obzirom na iskustva stečena kroz provedbu IPARD programa.

8.2.7.5. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.7.6. Podaci o pojedinoj mjeri

Definicija male infrastrukture, uključujući malu turističku infrastrukturu iz članka 20. stavka 1. točke (e) Uredbe (EU) br. 1305/2013

Mala infrastruktura definirana je kao ulaganje u lokalnu infrastrukturu čija vrijednost prihvatljivih troškova po projektu ne prelazi 1,000,000 EUR, i to samo za investicije u naseljima do 5,000 odnosno u naseljima do 2,000 stanovnika ako se radi o investicijama u javni sustav vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda

U mjeri Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima uvedeno je ograničenje na ulaganja (javni sustav vodoopskrbe, odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda) u naseljima do 2,000 stanovnika radi razgraničenja s ulaganjima predviđenim OP-om koji će se financirati iz ERDF i CF sukladno Partnerskom sporazumu.

Specifikacije tipova ulaganjadane su za svaki tip operacije u listi prihvatljivih troškova.

Ako je primjenjivo, posebno odstupanje kojim se omogućuje pružanje potpore za veću infrastrukturu za ulaganja u širokopojasnu tehnologiju i obnovljive izvore energije

Nije primjenjivo.

Informacije o primjeni razdoblja počeka iz članka 2. stavka 3. Delegirane uredbe (EU) br. 807/2014

Nije primjenjivo.

Određivanje pragova iz članka 13. točke (e) [DA RD – C(2014)1460]

Nije primjenjivo.

8.2.7.7. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Vezano uz tip operacije "Izrada i ažuriranje planova za razvoj jedinica lokalne samouprave", određeni dokument mora biti usvojen od strane jedinice lokalne samouprave prije konačne isplate.

Što se tiče ulaganja u infrastrukturu, samo privatne ceste su prihvatljive unutar članka 17.; potpora za nerazvrstane ceste će se dodjeljivati unutar ove mjere.

Sustav će biti uspostavljen kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje projekata u okviru ove mjere i podmjere 19.2, također tijekom procesa prijave. Posebna provjera će biti postavljena i u smjernicama za LAG-ove.

8.2.8. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)

8.2.8.1. Pravna osnova

Članak 21. točke (1d) i (1e), članak 25. i članak 26. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirana uredba Komisije (EU) br. 807/2014 od 11. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i uvođenju prijelaznih odredbi. Provedbena uredba Komisije (EU) br. 808/2014 od 17. srpnja 2014. o utvrđivanju pravila primjene Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

8.2.8.2. Opći opis mjere, uključujući intervencijsku logiku, doprinos fokus područjima i međusektorskim ciljevima

Šumski ekosustavi postaju sve ranjiviji na nepovoljne biotske i abiotske čimbenike, osobito zbog klimatskih promjena. Stoga je potrebno posebnu pažnju posvetiti njihovom očuvanju i povećanju njihove otpornosti, ekološke vrijednosti i općekorisnih funkcija. Uloga šuma nije samo gospodarska, njihovu vrijednost također predstavljaju i općekorisne funkcije koje šume pružaju. Vrijednost općekorisnih funkcija šuma, osobito u krškom području Hrvatske, znatno premašuje vrijednost drva.

Mjera se temelji na Šumskogospodarskoj osnovi područja Republike Hrvatske za razdoblje 2006.-2015. koja uzima u obzir obveze preuzete na Ministarskoj konferenciji o zaštiti šuma u Europi pridonoseći provedbi nove Strategije EU-a za šume: za šume i sektor koji se temelji na šumama. Izradom i provođenjem šumskogospodarskih planova radi osiguranja potrajnosti prihoda te ekološki i socijalno odgovornog gospodarenja šumama, čuvajući i povećavajući biološku raznolikost, kao i općekorisne funkcije šuma, osigurava se dugoročna gospodarska vrijednost šumskih ekosustava.

Šumskogospodarski planovi (ŠGP) izrađeni su za sve šume u državnom vlasništvu i 61,78% šuma u privatnom vlasništvu. Tako se trenutačno s ukupno 91,3% šuma u Hrvatskoj gospodari na temelju ŠGP-ova.

Panjače, šikare, šibljaci, makije i garizi predstavljaju degradirane oblike šumskih sastojina koje pokrivaju 1.046.972 ha (ŠGOP 2006.-2015., 2005), što predstavlja 44% šumskog područja u Hrvatskoj (Slika 7.). Zbog svoje strukture, klimatskih i stanišnih uvjeta degradirane šumske sastojine vrlo su osjetljive, kako na šumske požare, bolesti i štetnike, tako i na ostale abiotske i biotske faktore. S obzirom na veliki udio te potencijal ovih šuma, kako u ekološkom, tako i u gospodarskom smislu, poželjno ih je šumskouzgojnim radovima prevoditi u visoki uzgojni oblik kako bi se doprinijelo povećanju njihove otpornosti i okolišne vrijednosti te poboljšanju njihovih općekorisnih funkcija.

Zbog nestručnog gospodarenja u prošlosti, u šumama šumoposjednika nalazi se značajna površina šuma u kojima su nestale glavne autohtone vrste drveća, kao što su hrast, jasen i dr., koje čine glavni strukturni element prirodnih mješovitih sastojina. Kako bi se poboljšala sastojinska struktura, otpornost, ekološka i dugoročno gospodarska vrijednost, takve sastojine potrebno je vratiti u prvotno stanje, odnosno zamijeniti s

prirodnim mješovitim sastojinama glavnih vrsta drveća.

Velikom dijelu degradiranih šumskih sastojina u šumama šumoposjednika, osobito panjača (278.554 ha) koje predstavljaju 48% svih šumoposjedničkih šuma u Republici Hrvatskoj (Izvor: ŠGOP 2006.-2015.), potrebna je mehanička priprema tla prije njihova prevođenja u visoki uzgojni oblik. Šumoposjednicima je nužno osigurati dostupnost ekonomski i okolišno prihvatljivih strojeva pomoću kojih će se kvalitetno pripremiti tlo za sadnju šumskih vrsta drveća s ciljem konverzije niskih u visoke šume.

Šumske kulture su, zbog svoje strukture, izrazito osjetljive na biotske i abiotske čimbenike. Rasprostiru se na 70.021 ha (ŠGOP 2006.-2015.), što čini 3% šuma u Republici Hrvatskoj. Poželjno je provesti konverziju dijela šumskih kultura u mješovite šumske sastojine autohtonih vrsta drveća. Mješovite šumske sastojine, zbog svoje strukture, otpornije su na biotske i abiotske čimbenike od šumskih kultura, imaju veću biološku raznolikost te bolje ispunjavanju općekorisne funkcije.

Kako bi se u vrijeme sve veće potražnje za drvom povećala proizvodnost i učinkovitost pridobivanja drva i predindustrijske prerade drva [1], a istovremeno zaštitili i očuvali šumski ekosustavi, nužno je uvođenje novih tehnika i tehnologija te primjena i razvoj inovacija. Njihovim uvođenjem i primjenom na održiv će se način povećati gospodarska vrijednost šuma, učinkovitost sustava pridobivanja i predindustrijske prerade drva što će doprinijeti povećanju zaposlenosti u šumarskom sektoru, jednog od ključnih za opstanak stanovništva na ruralnim područjima Hrvatske.

Zbog velike površine šuma i šumskih zemljišta značajan dio stanovništva Hrvatske, osobito u ruralnim područjima, zaposlen je u sektoru šumarstva. Privatni izvođači radova u pridobivanju drva (326 licenciranih izvoditelja, Izvor: HKIŠDT) te mali i srednji subjekti u primarnoj preradi drva (1.331, Izvor: DZS) zbog skupe nabavne cijene strojeva, alata i opreme, često koriste slabo učinkovite, ekološki nepovoljne i za ljudsko zdravlje i okoliš štetne strojeve, alate i postupke. Nezadovoljavajuća tehnološka razina strojeva, alata i opreme koja se koristi u pridobivanju drva i radovima predindustrijske prerade drva, dovodi do smanjenja učinkovitosti i sigurnosti izvođenja radova, povremenih prekomjernih oštećenja šumskih ekosustava, te narušavanja zdravlja izvođača radova. Zbog navedenih razloga, u predindustrijskoj preradi drva kod malih subjekata dolazi do smanjenja konkurentnosti i mogućnosti opstanka na sve zahtjevnijem tržištu što uzrokuje stalni i značajan pad zaposlenih u drvoprerađivačkoj djelatnosti: od 1990. do 2011. broj zaposlenih se smanjio za gotovo 70% (Izvor: DSZ).

Hrvatska ima velik, do sada nedovoljno iskorišten potencijal za proizvodnju šumske biomase od 2,75 milijuna m³ u šumama (Izvor: ŠGOP 2006.-2015.) te 1,5 milijuna m³ šumske biomase u preradi drva (Izvor: Šumarski fakultet). Značajan potencijal za proizvodnju šumske biomase nalazi su u privatnim šumama u kojima se uglavnom proizvodi ogrjevno drvo. Zbog sve veće potražnje i velikog potencijala za povećanje proizvodnje šumske biomase (drvna sječka), potrebno je razviti i povećati primjenu tehnologija za proizvodnju i skladištenje šumske biomase te u upotrebu uvesti strojeve za njeno ekonomski isplativo pridobivanje, naročito iz nedovoljno otvorenih i trenutačno nepristupačnih šumskih područja. Ovime će se na održiv način povećati dostupne količine šumske biomase kao obnovljivog izvora energije uz otvaranje novih radnih mjesta u ruralnim područjima.

Niska razina uporabe šumske biomase kao OIE, nedovoljna primjena drva kao ekološki prihvatljivog materijala i nedovoljno razvijena svijest javnosti o mogućnostima, prednostima i nužnosti njegove primjene, zahtjeva značajna ulaganja u promociju drva. Specifični ciljevi mjere su:

- konverzija degradiranih šumskih sastojina, šumskih sastojina narušene strukture vrste drveća i šumskih kultura u mješovite visoke šume autohtonih vrsta drveća;
- modernizacija postojećih te uvođenje učinkovitih i okolišno prihvatljivih tehnologija, strojeva i

opreme, kao i povećanje sigurnosti radnih procesa u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i predindustrijskoj preradi drva;
- promocija drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda;
- povećanje konkurentnosti šumarskog sektora;
- stvaranje novih radnih mjesta u šumarskom sektoru.

Opći ciljevi mjere su:

- poboljšanje općekorisnih funkcija šuma;
- poboljšanje strukture, stabilnosti i otpornosti šumskih ekosustava na klimatske promjene;
- dugoročno: povećanje gospodarske vrijednosti degradiranih šumskih sastojina te povećanje korištenja obnovljivih izvora energije (šumske biomase) u ruralnim područjima;
- povećanje sekvestracije ugljika u postojećim šumama i pošumljavanje.

Mjera posebno doprinosi sljedećim fokus područjima kroz svoje podmjere i operacije.

Prioritet 2: Jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama, s naglaskom na sljedeće područje:

Fokus područje 2C: Poboljšanje održivosti i konkurentnosti šumarskih poduzeća i promocija održivog upravljanja šumama.

Tipovi operacija:

Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumskouzgojnim radovima;

Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u predindustrijskoj preradi drva.

Ove operacije usmjerene su na poboljšanje održivosti i konkurentnosti šumarskih poduzeća pružanjem potpore u pridobivanju drva, šumskouzgojnim radovima i predindustrijskoj preradi drva. Operacije također pridonose Prioritetu 5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru, fokus području 5C: Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada i ostataka te drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva podupiranjem učinkovitijeg i poboljšanog pridobivanja i opskrbe drvom i šumskom biomasom za rješavanje potrebe 20.

Prioritet 4: Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom, s naglaskom na sljedeća područja

Fokus područje 4A: Obnova, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući područja mreže Natura 2000 i područja s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao i stanje europskih krajobraza;

Fokus područje 4B: Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima;

Fokus područje 4C: Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom.

Tipovi operacija:

Konverzije degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura;

Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture.

Konverzijom degradiranih oblika šumskih sastojina u šume visokog uzgojnog oblika te konverzijom šumskih kultura u mješovite sastojine autohtonih vrsta drveća, uključujući NATURA 2000 područja, doprinijet će se restauraciji ovih područja, održivom gospodarenju te očuvanju i povećanju bioraznolikosti. Obnovom degradiranih šumskih sastojina povećat će se povoljan utjecaj šuma na režim voda (pročišćavanje voda), na zaštitu tla te na poboljšanje kvalitete tla (edafski uvjeti).

Ove aktivnosti rješavat će potrebe 14. i 18.

Konverzije degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura također će pridonijeti fokus području 5E: Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu. Provedbom odgovarajućih šumskouzgojnih radova poboljšat će se stabilnost, struktura, otpornost i zdravlje šuma, što će poboljšati njihovu sposobnost apsorpcije i sekvestracije ugljika te će pomoći u rješavanju potreba 18. i 20.

Prioritet 6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima, s naglaskom na sljedeće područje

Fokus područje 6A: Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća kao i otvaranje radnih mjesta.

Tip operacije:

Marketing drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda.

Ulaganjem u modernizaciju šumarskih tehnologija za pridobivanje i predindustrijsku preradu drva potaknut će se razvoj, mikro, malih i srednjih poduzeća u šumarskom sektoru što će doprinijeti stvaranju novih radnih mjesta u ruralnim područjima i time pomoći pri smanjenju negativnog trenda zaposlenosti u sektoru navedenom u potrebi 19. i općenito stvoriti nove mogućnosti zapošljavanja u ruralnim područjima zbog rješavanja potrebe 23.

Nadalje, mnoga poljoprivredna gospodarstva su također vlasnici manjih šumskih površina pa time šumarski radovi mogu biti dodatan izvor prihoda pridonoseći tako ukupnom razvoju ruralnog gospodarstva.

Ostvarivanje ciljeva ove mjere bit će podržano osposobljavanjima za prijenos znanja (mjera M01) i pristupom potrebnih savjetodavnih usluga (mjera M02) o održivom gospodarenju šumama šumoposjednika i njihovim mogućnostima da surađuju u operativnim grupama i pilot aktivnostima u skladu s mjerom M16.

Doprinos međusektorskim ciljevima

Ublažavanje klimatskih promjena i prilagodbe - Aktivnosti unutar ove mjere usmjerene su na prilagodbu šumskih ekosustava na klimatske promjene. Obnova degradiranih oblika šumskih sastojina poboljšat će općekorisne funkcije šuma, što će pomoći ublažiti utjecaj klimatskih promjena (utjecaj šuma na klimu). Nadalje, aktivnosti unutar ove mjere potaknut će korištenje učinkovitijih i okolišno prihvatljivijih strojeva, alata i opreme za radove pridobivanja drva i u predindustrijskoj preradi drva. Nakon provedbe aktivnosti u okviru ove mjere, dugoročno će se povećati dostupnost obnovljivih izvora energije što će doprinijeti

smanjenju emisije stakleničkih plinova.

Zaštita okoliša - Aktivnosti unutar ove mjere usmjerene su na zaštitu tla (erozija), zaštitu vode i zraka (šumski ekosustavi kao pročišćivači vode i zraka), očuvanje i poboljšanje biološke raznolikosti, očuvanje i obnovu posebnih staništa i prirodnih krajobraza uključujući područja NATURA 2000. Nadalje, korištenje okolišno prihvatljivih tehnologija i strojeva smanjuje oštećenje tla, onečišćenje vode i emisiju ispušnih plinova, a modernizacija postojećih i uvođenje novih tehnologija u predindustrijskoj preradi drva smanjuje negativan utjecaj na okoliš povećanom učinkovitošću i racionalnijim korištenjem resursa.

Inovacija - Aktivnosti unutar ove mjere poticat će primjenu naprednih tehnologija i inovativnih pristupa u pridobivanju drva, predindustrijskoj preradi drva i marketingu šumskih proizvoda, što će imati brojne pozitivne učinke na poslovanje od kojih su najvažniji: povećana produktivnost i stopa zaposlenosti uz smanjenje troškova proizvodnje, povećana kvaliteta proizvoda i poslovnih procesa, povećana fleksibilnost i skraćivanje rokova isporuke.

[1] Predindustrijskom preradom drva u Republici Hrvatskoj smatra se prerada koju obavljaju mali i srednji subjekti registrirani za obavljanje djelatnosti piljenja i blanjanja drva te proizvodnju poluproizvoda od drva, a obuhvaća piljenje, blanjanje, sušenje i dr. (Nacionalna klasifikacija djelatnosti 2007. područje C; odjeljak 16; prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala). Najviša razina proizvodnje za koju se smatra da prethodi industrijskoj preradi drva su suhi blanjani elementi. Maksimalni kapacitet godišnje proizvodnje iznosi 10.000 m^3 da bi se smatralo predindustrijskom preradom drva.

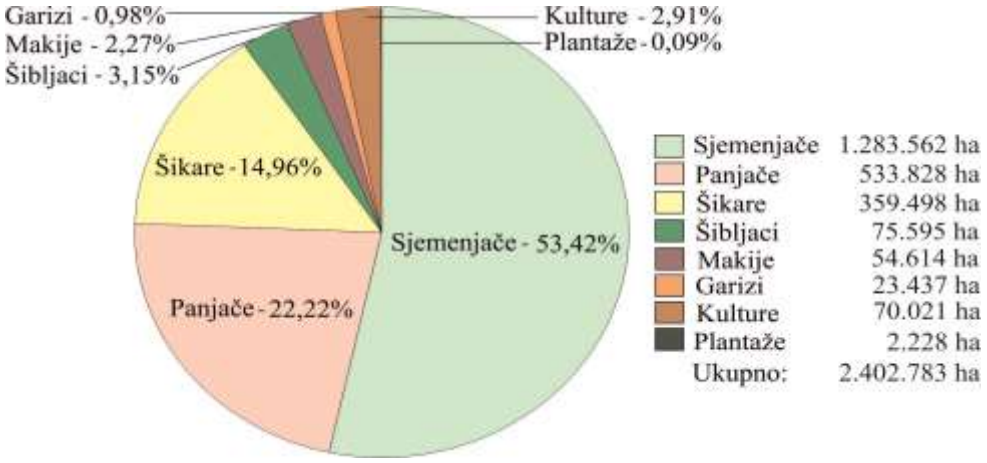

Slika 7. Šume u Republici Hrvatskoj prema uzgojnom obliku (Izvor: ŠGOP 2006.-2015.)

8.2.8.3. Opseg, visina potpore, prihvatljivi korisnici i, gdje je primjenjivo, metodologija za izračun iznosa potpore ili intenziteta potpore po podmjerama i/ili tipovima operacija gdje je to potrebno. Za svaki tip operacije specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeta prihvatljivosti, iznos i intenzitet potpore i kriteriji odabira

8.2.8.3.1. O_01 Konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura

Podmjera:

- 8.5 - potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava

8.2.8.3.1.1. Opis tipa operacije

Zbog velikog udjela degradiranih šuma u Republici Hrvatskoj, ova operacija usmjerena je prvenstveno na konverziju dijela panjača, šikara, šibljaka i drugih degradiranih oblika šumskih sastojina, u privatnom i državnom vlasništvu, u šume visokog uzgojnog oblika čija je degradacija uzrokovana neodgovarajućim gospodarenjem u prošlosti, šumskim požarima ili bilo kojim drugim abiotskim ili biotskim čimbenikom. Operacija je usmjerena na konverziju onih šuma panjača, šikara i šibljaka u šume visokog uzgojnog oblika gdje za to danas postoje povoljni klimatski i stanišni uvjeti. Potpora se neće davati za konverziju panjača, šikara, šibljaka i drugih degradiranih oblika šumskih sastojina koji danas predstavljaju zadovoljavajući oblik šumskog pokrova s obzirom na specifične klimatske i stanišne uvjete u pojedinim regijama Republike Hrvatske.

U okviru ove operacije, šumske sastojine, uglavnom u privatnom vlasništvu, kojima je zbog lošeg gospodarenja u prošlosti narušena struktura vrste drveća dovodeći tako do gubitka glavnih vrsta kao što su hrast, jasen i ostale, bit će prevedene u mješovite šumske sastojine s povoljnim udjelom glavnih vrsta drveća. U okviru ove operacije, dio takvih šumskih sastojina bit će postupno preveden u mješovite šume visokog uzgojnog oblika autohtonih vrsta drveća.

Šumske kulture u Republici Hrvatskoj sađene su u prošlosti s različitim namjenama i ciljevima gospodarenja na dijelu šumskog zemljišta. To su uglavnom kulture koje se sastoje od jedne vrste (monokulture): obični bor - *Pinus sylvestris* L., crni bor - *Pinus nigra* J.F. Arnold, alepski bor - *Pinus halepensis* Mill., primorski bor - *Pinus pinaster* Aiton, američki borovac - *Pinus strobus* L., obična smreka - *Picea abies* (L.) H. Karst., europski ariš - *Larix decidua* Mill., obična američka duglazija - *Pseudotsuga menziesii* (Mirb.) Franco, američki jasen - *Fraxinus americana* L., euroamerička topola - *Populus sp.*, bijela vrba - *Salix alba* L., crna joha - *Alnus glutinosa* (L.) Gaertn., crni orah - *Juglans nigra* L., obični orah - *Juglans regia* L. Šumske plantaže euroameričkih topola također se nalaze u određenim područjima gdje su sađene s ciljem proizvodnje drva u razmjerno kratkim ophodnjama, s obzirom da su to brzorastuće vrste drveća. To se uglavnom odnosi na plantaže euroameričke topole - *Populus* × *canadensis* Moench. (*Populus deltoides* × *Populus nigra*) i kanadske topole - *Populus deltoides* W. Bartram ex Marshall. Potpora će biti pružena za konverziju dijela navedenih šumskih kultura i plantaža u mješovite prirodne šume visokog uzgojnog oblika autohtonih vrsta drveća jer su, neupitno je znanstveno dokazano, značajno ekološki stabilnije i otpornije na promjene koje se događaju zbog narušenih klimatskih i stanišnih uvjeta. S druge strane, šumske kulture, osobito monokulture alohtonih vrsta drveća, nisu dovoljno otporne na biotske i abiotske čimbenike, čime su vjetrolomi i vjetroizvale, uz značajne negativne posljedice, sve češća pojava u takvim sastojinama zbog sve očitijih klimatskih promjena. Takve konverzije također su u skladu sa Strategijom EU-a za biološku raznolikost do 2020. i ciljevima ekološke mreže Natura 2000, kao i ŠGP-ovima koji su ključni instrument za održivo gospodarenje šumama, a predviđeni su novom Strategijom EU-a za šume koja podupire poboljšanje biološke raznolikosti i raznovrsnosti.

Ova operacija poboljšat će općekorisne funkcije degradiranih šuma i šumskih kultura s naglaskom na zaštitu tla, voda i zraka, poboljšavajući pritom povoljan utjecaj šuma na klimu, očuvanje i povećanje biološke raznolikosti, vezivanje ugljika i otpuštanje kisika te na estetsku ulogu šuma, što će značajno doprinijeti poboljšanju njihove otpornosti i okolišne vrijednosti te će, također, dugoročno povećati njihovu gospodarsku vrijednost.

U okviru ove operacije neće se financirati konverzije šuma u minsko-sumnjivim područjima.

Operacija doprinosi fokus području 4A kroz konverziju degradiranih oblika šumskih sastojina u šume visokog uzgojnog oblika te konverziju šumskih kultura u mješovite šumske sastojine autohtonih vrsta

drveća. Nadalje, ova operacija doprinosi fokus područjima 4B, 4C i 5E.

8.2.8.3.1.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

8.2.8.3.1.3. Veze sa drugim zakonskim propisima

Nacionalno zakonodavstvo:

- Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12, 148/13, 94/14);
- Zakon o šumskom reprodukcijskom materijalu (NN 75/09, 61/11, 56/13, 14/14);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13).

8.2.8.3.1.4. Korisnici

- Šumoposjednici
- Trgovačka društva i druge pravne osobe koje sukladno Zakonu o šumama gospodare šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu Republike Hrvatske;
- Udruženja šumoposjednika sukladno nacionalnom zakonodavstvu.

8.2.8.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

Ova operacija se provodi na temelju standardnih troškova.

STANDARDNI TROŠKOVI KONVERZIJE PO HEKTARU	
A) Konverzije listačama na kontinentu	
A.1. Sadnja sadnica uz ograđivanje zaštitnom ogradom	8.344 EUR
A.2. Sjetva sjemena uz ograđivanje zaštitnom ogradom	6.448 EUR
A.3. Sadnja sadnica uz korištenje štitnika za sadnice	7.535 EUR
B) Konverzije četinjačama na kontinentu	
B.1. Sadnja sadnica uz ograđivanje zaštitnom ogradom	6.080 EUR
B.2. Sadnja sadnica uz korištenje štitnika za sadnice	8.794 EUR
C) Konverzije listačama na kršu	
C.1. Sadnja sadnica uz ograđivanje zaštitnom ogradom	12.927 EUR

C.2. Sadnja sadnica uz korištenje štitnika za sadnice	8.882 EUR
D) Konverzije četinjačama na kršu	
D.1. Sadnja sadnica uz ograđivanje zaštitnom ogradom	5.464 EUR
D.2. Sadnja sadnica uz korištenje štitnika za sadnice	7.327 EUR

8.2.8.3.1.6. Uvjeti prihvatljivosti

Sva ulaganja u okviru ove operacije, neovisno o veličini šumskog gospodarstva, moraju biti u skladu sa sljedećim šumskogospodarskim planovima ili jednakovrijednim instrumentom u Republici Hrvatskoj, kako slijedi:

- za šume u državnom vlasništvu kojima gospodari trgovačko društvo sukladno Zakonu o šumama, ulaganja moraju biti u skladu s Osnovama gospodarenja gospodarskim jedinicama ili Programima za gospodarenje gospodarskim jedinicama na kršu;
- za šume u državnom vlasništvu kojima gospodare druga tijela državne uprave i pravne osobe čiji je osnivač RH, ulaganja moraju biti u skladu s Programima za gospodarenje šumama posebne namjene;
- za šume u privatnom vlasništvu, ulaganja moraju biti u skladu s Programima za gospodarenje šumama šumoposjednika ili Elaboratom šumskouzgojnih radova za šume šumoposjednika koji izdaje Savjetodavna služba.

U slučaju kada su aktivnosti vezane uz konverzije planirane na području ekološke mreže Natura 2000, potrebna je suglasnost (odgovarajuća procjena) Ministarstva zaštite okoliša i prirode.

Šumoposjednici moraju biti upisani u Upisnik šumoposjednika pri Ministarstvu poljoprivrede.

Udruge šumoposjednika moraju biti registrirane sukladno nacionalnom zakonodavstvu.

Prilikom podnošenja zahtjeva za potporu u okviru ove operacije, svaki korisnik treba podnijeti plan konverzije kao dio zahtjeva za potporu, koji je izradila ovlaštena osoba i kojim se određuje jedan od devet mogućih tipova konverzije definiranih u standardnim troškovima. Planom konverzije propisuje se način izvođenja konverzije, odabir vrsta drveća te se određuje odgovarajuća tehnologija. Svaki plan konverzije, također, najmanje uključuje sljedeće:

- stanje staništa, npr. određivanje glavnih ekoloških čimbenika koji bi mogli utjecati na rezultate ili uspjeh konverzije. Odredit će se klimatski parametri, pedološki parametri i dr;
- opis i popis vrsta drveća, kao i njihov omjer, odabir vrsta koje će najbolje uspijevati u stanišnim uvjetima i u okviru postavljenog cilja;
- način rada (sjetva sjemena ili sadnja sadnica golog ili obloženog korijena) uz obrazloženje;
- prostorni raspored, broj biljaka te druge posebnosti predložene tehnologije izvođenja konverzije uz obrazloženje.

U okviru ove operacije prihvatljive su isključivo sljedeće autohtone vrste drveća prilikom provođenja navedenih tipova konverzije u skladu s klimatskim i stanišnim uvjetima za pojedina šumska područja kako je određeno u Pravilniku te u skladu s planom konverzije koji je dio zahtjeva za potporu:

- Hrast lužnjak - *Quercus robur* L.
- Hrast kitnjak - *Quercus petraea* (Matt.) Liebl.

- Hrast cer - *Quercus cerris* L.
- Hrast crnika - *Quercus ilex* L.
- Hrast medunac - *Quercus pubescens* Willd.
- Obična bukva - *Fagus sylvatica* L.
- Poljski jasen - *Fraxinus angustifolia* Vahl
- Lipa - *Tilia sp.*
- Crna joha - *Alnus glutinosa* (L.) Gaertn.
- Bijela joha - *Alnus incana* (L.) Moench
- Domaće vrste topole i vrbe - *Populus sp.* i *Salix sp.* (crna topola - *Populus nigra* L., bijela topola - *Populus alba* L., bijela vrba - *Salix alba* L., bademasta vrba - *Salix triandra* L.)
- Voćkarice: divlja trešnja - *Prunus avium* (L.) L., pitomi kesten - *Castanea sativa* Mill., divlja kruška - *Pyrus pyraster* (L.) Burgsd., divlja jabuka - *Malus sylvestris* (L.) Mill., brekinja - *Sorbus torminalis* (L.) Crantz, mukinja - *Sorbus aria* (L.) Crantz, jarebika - *Sorbus aucuparia* L., oskoruša - *Sorbus domestica* L.
- Vez - *Ulmus laevis* Pall. syn. U. effusa Willd.
- Klen - *Acer campestre* L.
- Gorski javor - *Acer pseudoplatanus* L.
- Mliječ - *Acer platanoides* L.
- Kineski javor - *Acer tataricum* L.
- Rogač - *Ceratonia siliqua* L.
- Bijeli grab - *Carpinus orientalis* Mill.
- Crni grab - *Ostrya carpinifolia* Scop.
- Crni jasen - *Fraxinus ornus* L.
- Koprivić - *Celtis australis* L.
- Planika - *Arbutus unedo* L.
- Uskolisna zelenika - *Phillyrea angustifolia* L.
- Širokolisna zelenika - *Phillyrea latifolia* L.
- Lemprika - *Viburnum tinus* L.
- Crni bor - *Pinus nigra* J.F. Arnold
- Obični bor - *Pinus sylvestris* L.
- Alepski bor - *Pinus halepensis Mill.*
- Brucijski bor - *Pinus brutia* Ten.
- Primorski bor - *Pinus pinaster* Aiton
- Pinija - *Pinus pinea* L.
- Obični čempres - *Cupressus sempervirens*
- Obična smreka - *Picea abies* (L.) H. Karst.

8.2.8.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Operacije se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira za prihvatljive operacije, utvrđeni u skladu sa strategijom sadržanom u PRR-u i nacionalnim prioritetima, bit će definirani u Pravilniku na temelju stupnja degradacije šume te zdravstvenog stanja u skladu sa šumskogospodarskim planom ili jednakovrijednim instrumentom za pojedina šumska područja.

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane.

8.2.8.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore je 100%.

- Minimalna vrijednost potpore po projektu je 5.000 EUR.
- Maksimalna vrijednost potpore po projektu je 700.000 EUR.

8.2.8.3.1.9. Provjerljivost i mogućnost kontrole mjera i/ili tipova operacija

8.2.8.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.8.3.1.9.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

Aktivnosti za umanjenje rizika definirane su na razini mjere.

8.2.8.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovu vrstu operacije je moguće provjeriti i kontrolirati.

8.2.8.3.1.10. Metodologija za izračun visine potpore (gdje je primjenjivo)

Standardni troškovi konverzije degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura definirani su na temelju stvarnih troškova u okviru prihvatljivih troškova nastalih tijekom zadnje tri godine (2011., 2012. i 2013.).

Svi tipovi konverzija su definirani i opisani na temelju standardnih definicija. Za svaki tip konverzije, određeni su prosječni troškovi prema jedinici površine (hektar) na temelju izračuna koštanja svih prihvatljivih aktivnosti potrebnih za postizanje cilja operacije. Konverzije su podijeljene prema lokaciji odnosno klimatskim i ekološkim uvjetima, na kontinentalno i krško područje, te prema osnovnoj vrsti drveća na konverzije koje se provode listačama i konverzije koje se povode četinjačama kao prevladavajućoj vrsti. Dodatni kriterij podjele je način zaštite od divljači i stoke (ograđivanje zaštitnom ogradom ili uporabom štitnika za sadnice), što je konačno rezultiralo s devet (9) različitih tipova izvođenja konverzije, kako slijedi:

A) Konverzije listačama na kontinentu

A.1. Sadnja sadnica uz ograđivanje zaštitnom ogradom

A.2. Sjetva sjemena uz ograđivanje zaštitnom ogradom

A.3. Sadnja sadnica uz korištenje štitnika za sadnice

B) Konverzije četinjačama na kontinentu

B.1. Sadnja sadnica uz ograđivanje zaštitnom ogradom

B.2. Sadnja sadnica uz korištenje štitnika za sadnice

C) Konverzije listačama na kršu

C.1. Sadnja sadnica uz ograđivanje zaštitnom ogradom

C.2. Sadnja sadnica uz korištenje štitnika za sadnice

D) Konverzije četinjačama na kršu

D.1. Sadnja sadnica uz ograđivanje zaštitnom ogradom

D.2. Sadnja sadnica uz korištenje štitnika za sadnice

Lista troškova za različite tipove konverzije prilagođena je prema uvjetima prihvatljivosti za određenu vrstu operacije te troškovi uključuju kako slijedi:

- *Priprema staništa - ručno* - npr. uklanjanje nepoželjnih i drugih vrsta drveća, grmlja i korova uz korištenje ručnog alata (sjekire, kosiri, motorne pile itd.);
- *Priprema staništa - strojno* - npr. uklanjanje većeg grmlja nepoželjnih vrsta drveća te ostalih vrsta i korova korištenjem strojeva kao što su traktori s malčerima ili drobilice za kamen za krška područja;
- *Postavljanje zaštitnih ograda* - radi zaštite sjemena ili sadnica od divljači (divlje svinje, jeleni, srne itd.), stoke i dr.;
- *Štitnici za sadnice* - radi zaštite pojedinačnih sadnica od divljači, stoke i dr.;
- *Kolci* - za stabilizaciju štitnika za sadnice;
- *Šumski reprodukcijski materijal* - sjeme ili sadnice za sjetvu ili sadnju;
- *Prijevoz šumskog reprodukcijskog materijala, štitnika za sadnice i kolaca* - prijevoz do šume;
- *Sadnja ili sjetva šumskog reprodukcijskog materijala* - ručna ili strojna sadnja ili sjetva šumskog reprodukcijskog materijala, uključujući postavljanje štitnika za sadnice;
- *Opći troškovi* - usluge konzultanata i drugi opći troškovi potrebni za pripremu i provedbu projekta uključujući plan konverzije, u maksimalnom iznosu od 10% ukupnih prihvatljivih troškova.

Za izračun standardnih troškova mogućih tipova konverzije, uvaženi su propisi o broju biljaka i količini sjemena po pojedinim vrstama drveća.

Standardni troškovi konverzije degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura pripremio je Hrvatski šumarski institut kao neovisno tijelo.

8.2.8.3.1.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija i obrazloženje veličine gospodarstva iznad koje će potpora biti uvjetovana podnošenjem šumskogospodarskog plana ili jednakovrijednog instrumenta

Neovisno o veličini šumskog gospodarstva, potpora će biti uvjetovana podnošenjem šumskogospodarskog plana ili Elaborata šumskouzgojnih radova za šume šumoposjednika koji izdaje Savjetodavna služba za šume šumoposjednika za koje nije izrađen šumskogospodarski plan.

Definicija „jednakovrijednog instrumenta“

„Jednakovrijedni instrument“ u odnosu na šumskogospodarske planove je Elaborat šumskouzgojnih radova za šume šumoposjednika koji izdaje Savjetodavna služba.

[Pošumljavanje i stvaranje šuma] Utvrđivanje vrsta, područja i metoda koje će se koristiti za izbjegavanje neprimjerenog pošumljavanja navedenog u članku 6. točki (a) Delegirane uredbe br. 807/2014, uključujući opis okolišnih i klimatskih uvjeta područja u kojem je predviđeno pošumljavanje navedeno u članku 6. točki (b) iste Uredbe

Nije primjenjivo.

[Pošumljavanje i stvaranje šuma] Definicija minimalnih okolišnih zahtjeva navedenih u članku 6. točki (a) Delegirane uredbe br. 807/2014

Nije primjenjivo.

[Uspostava agro-šumarskih sustava] Određivanje minimalnog i maksimalnog broja stabala koje će se zasaditi i koja će se, kad sazriju, zadržati po hektaru i šumskoj vrsti, a koja će se koristiti kako je navedeno u članku 23. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

[Uspostava agro-šumarskih sustava] Navođenje okolišnih pogodnosti sustava za koje se pruža potpora

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] Gdje je to relevantno, navesti vrste organizama štetnih za biljke koji mogu uzrokovati katastrofu

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] Identifikacija šumskih područja klasificiranih srednjim i visokim rizikom od šumskih požara u skladu s relevantnim planom zaštite šuma

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] U slučaju preventivnih aktivnosti koje se odnose na štetnike i bolesti, opis nastupa relevantne katastrofe, poduprto znanstvenim dokazima, uključujući, gdje je to relevantno, preporuke znanstvene organizacije za postupanje sa štetnicima i bolestima

Nije primjenjivo.

[Ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava] Definicija vrste prihvatljivog ulaganja i njihov očekivani učinak na okoliš i/ili vrijednost javne dobrobiti

Prihvatljiva su sljedeća ulaganja:

- konverzija panjača, šikara, šibljaka i drugih degradiranih oblika šumskih sastojina u privatnom i državnom vlasništvu u šumske sastojine visokog uzgojnog oblika;
- konverzija šumskih kultura i plantaža u mješovite šumske sastojine visokog uzgojnog oblika autohtonih vrsta drveća;
- konverzija šumskih sastojina narušene strukture vrsta drveća zbog lošeg gospodarenja u prošlosti u mješovite šumske sastojine s povoljnim udjelom glavnih vrsta drveća.

Ova vrsta operacije poboljšat će općekorisne funkcije degradiranih šuma i šumskih kultura s naglaskom na zaštitu tla, voda i zraka, povećavajući pritom povoljan utjecaj šuma na klimu, očuvanje i poboljšanje biološke raznolikosti, vezivanje ugljika i otpuštanje kisika, što će značajno doprinijeti poboljšanju njihove otpornosti i okolišne vrijednosti.

Sukladno Pravilniku o uređivanju šuma („Narodne novine“ broj 11/06, 141/08), prilikom izrade šumskogospodarskih planova, zbog praćenja i očuvanja općekorisnih funkcija šuma, ocjena općekorisnih funkcija šuma određuje se na razini odsjeka i gospodarskih jedinica. Procjena se provodi sukladno metodologiji navedenoj u Prilogu 4. Pravilnika.

8.2.8.3.2. O_02 Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje infrastrukture

Podmjera:

- 8.5 - potpora za ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava

8.2.8.3.2.1. Opis tipa operacije

Projekti unutar ove operacije (npr. izgradnja poučnih staza, malih rekreacijskih objekata, postavljanje signalizacije, informativnih ploča, skloništa, vidikovaca itd.) učinit će rekreacijske, turističke i zdravstvene koristi šuma dostupnijima ruralnom i ostalom stanovništvu, što će doprinijeti povećanju njihove okolišne vrijednosti. Nadalje, realizacija tih projekata istaknut će specifične dijelove šumskih ekosustava ili područja od posebnog značaja. Operacija pridonosi fokus području 4A povećanjem javne dobrobiti i rekreacijske vrijednosti šuma kao i povećanju svijesti javnosti o važnosti očuvanja i održivog upravljanja šumskim ekosustavima, što će doprinijeti očuvanju i poboljšanju biološke raznolikosti, uključujući područja ekološke mreže Natura 2000.

8.2.8.3.2.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

8.2.8.3.2.3. Veze sa drugim zakonskim propisima

Ulaganja u okviru ove operacije povezana su s relevantnim nacionalnim zakonodavstvom:

- Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12, 148/13, 94/14);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13).

8.2.8.3.2.4. Korisnici

- Šumoposjednici;
- Trgovačka društva i druge pravne osobe koje sukladno Zakonu o šumama gospodare šumama i šumskim zemljištima u vlasništvu Republike Hrvatske;
- Udruženja šumoposjednika sukladno nacionalnom zakonodavstvu;
- Udruge civilnog društva i druge pravne osobe aktivne u zaštiti prirode.

8.2.8.3.2.5. Prihvatljivi troškovi

Sljedeći troškovi prihvatljivi su u okviru ove operacije:

- materijali, oprema, usluge i radovi te druga prihvatljiva mala infrastruktura s ciljem uspostave poučnih staza, vidikovaca i malih rekreacijskih objekata za javnu upotrebu (npr. uređenje staza, informativni znakovi, informativne ploče, nadstrešnice, namještaj od prirodnog drva na izletištima itd.);

- usluge konzultanata i drugi opći troškovi potrebni za pripremu i provedbu projekta, uključujući poslovne planove, studije izvedivosti, analize troškova i koristi te drugu projektnu i tehničku dokumentaciju kao što su studije utjecaja na okoliš i prirodu (odgovarajuća procjena vezana za ulaganja na području ekološke mreže Natura 2000) itd., u maksimalnom iznosu od 10% ukupnih prihvatljivih troškova;
- opći troškovi nastali prije podnošenja zahtjeva prihvatljivi su ako su nastali nakon 01. siječnja 2014.

8.2.8.3.2.6. Uvjeti prihvatljivosti

Korisnici u okviru ove operacije moraju dobiti prethodnu suglasnost fizičkih i pravnih osoba koje upravljaju šumama i šumskim zemljištem na kojem je projekt planiran.

8.2.8.3.2.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Operacije se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira prihvatljivih operacija, utvrđeni u skladu sa strategijom sadržanom u PRR-u i nacionalnim prioritetima, bit će definirani Pravilnikom na temelju sljedećih načela:

- okolišna vrijednost šumskog područja na kojem se planira operacija (npr. Natura 2000, ekološka mreža itd.);
- prioritet se daje operacijama koji uključuju informacije o okolišu i elemente podizanja svijesti (npr. informativne ploče, tematske poučne staze itd.);
- ciljane teme iz područja šumarstva.

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane.

8.2.8.3.2.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore je 100% ukupnih prihvatljivih troškova.

Vrijednost potpore:

- minimalna vrijednost potpore po projektu je 5.000 EUR;
- maksimalna vrijednost potpore po projektu je 100.000 EUR.

8.2.8.3.2.9. Provjerljivost i mogućnost kontrole mjera i/ili tipova operacija

8.2.8.3.2.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.8.3.2.9.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

Aktivnosti za umanjenje rizika određene su na razini mjere.

8.2.8.3.2.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovu vrstu operacije je moguće provjeriti i kontrolirati.

8.2.8.3.2.10. Metodologija za izračun visine potpore, gdje je primjenjivo

Nije primjenjivo.

8.2.8.3.2.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija i obrazloženje veličine gospodarstva iznad koje će potpora biti uvjetovana podnošenjem šumskogospodarskog plana ili jednakovrijednog instrumenta

Neovisno o veličini šumskog gospodarstva, potpora će biti uvjetovana podnošenjem šumskogospodarskog plana ili Elaborata šumskouzgojnih radova za šume šumoposjednika koji izdaje Savjetodavna služba za šume šumoposjednika za koje nije izrađen šumskogospodarski plan.

Definicija „jednakovrijednog instrumenta“

„Jednakovrijedni instrument“ u odnosu na šumskogospodarske planove je Elaborat šumskouzgojnih radova za šume šumoposjednika koji izdaje Savjetodavna služba.

[Pošumljavanje i stvaranje šuma] Utvrđivanje vrsta, područja i metoda koje će se koristiti za izbjegavanje neprimjerenog pošumljavanja navedenog u članku 6. točki (a) Delegirane uredbe br. 807/2014, uključujući opis okolišnih i klimatskih uvjeta područja u kojem je predviđeno pošumljavanje navedeno u članku 6. točki (b) iste Uredbe

Nije primjenjivo.

[Pošumljavanje i stvaranje šuma] Definicija minimalnih okolišnih zahtjeva navedenih u članku 6. točki (a) Delegirane uredbe br. 807/2014

Nije primjenjivo.

[Uspostava agro-šumarskih sustava] Određivanje minimalnog i maksimalnog broja stabala koje će se zasaditi i koja će se, kad sazriju, zadržati po hektaru i šumskoj vrsti, a koja će se koristiti kako je navedeno u članku 23. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

[Uspostava agro-šumarskih sustava] Navođenje okolišnih pogodnosti sustava za koje se pruža potpora

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] Gdje je to relevantno, navesti vrste organizama štetnih za biljke koji mogu uzrokovati katastrofu

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] Identifikacija šumskih područja klasificiranih srednjim i visokim rizikom od šumskih požara u skladu s relevantnim planom zaštite šuma

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] U slučaju preventivnih aktivnosti koje se odnose na štetnike i bolesti, opis nastupa relevantne katastrofe, poduprto znanstvenim dokazima, uključujući, gdje je to relevantno, preporuke znanstvene organizacije za postupanje sa štetnicima i bolestima

Nije primjenjivo.

[Ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava] Definicija vrste prihvatljivog ulaganja i njihov očekivani učinak na okoliš i/ili vrijednost javne dobrobiti

Prihvatljiva su sljedeća ulaganja:

- materijali, oprema, usluge i radovi te druga prihvatljiva mala infrastruktura s ciljem uspostave poučnih staza, vidikovaca i malih rekreacijskih objekata za javnu upotrebu;
- usluge konzultanata i drugi opći troškovi potrebni za pripremu i provedbu projekta u maksimalnom iznosu od 10% ukupnih prihvatljivih troškova.

Očekivani rezultat ove operacije je povećanje javne dobrobiti i rekreacijske vrijednosti šuma poboljšanim pristupom i izgradnjom male infrastrukture čime se povećavaju javne koristi od šuma.

Sukladno Pravilniku o uređivanju šuma (NN 11/06, 141/08), prilikom izrade šumskogospodarskih planova,

zbog praćenja i očuvanja općekorisnih funkcija šuma, ocjena općekorisnih funkcija šuma određuje se na razini odsjeka i gospodarskih jedinica. Procjena se provodi sukladno metodologiji navedenoj u Prilogu 4. Pravilnika.

8.2.8.3.3. **O_03: Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumskouzgojnim radovima**

Podmjera:

- 8.6 - potpora za ulaganja u šumarske tehnologije te u preradu, mobilizaciju i marketing šumskih proizvoda

8.2.8.3.3.1. Opis tipa operacije

Operacija je usmjerena povećanju učinkovitosti, okolišne prihvatljivosti, ergonomije i sigurnosti radnih procesa u pridobivanju drva i šumskouzgojnim radovima kroz modernizaciju postojećih i uvođenje novih i okolišno prihvatljivih tehnologija, strojeva, alata i opreme. Radovi pridobivanja drva uključuju sječu i izradu, privlačenje, izvoženje, iznošenje i daljinski prijevoz drva te proizvodnju šumske biomase (drvne sječke).

Ulaganja u modernizaciju postojećih i uvođenje učinkovitih i okolišno prihvatljivih tehnologija, strojeva, alata i opreme za pridobivanje drva povećat će dostupnost i korištenje drva kao materijala, ali i drva kao obnovljivog izvora energije (šumska biomasa). Time će se na održiv način povećati ekonomska vrijednost šuma i također učinkovitost pridobivanja drva. Istovremeno, tehnike i tehnologije pridobivanja drva imat će minimalni štetni učinak na šumske ekosustave.

Modernizacija postojećih i uvođenje učinkovitih i okolišno prihvatljivih tehnologija, strojeva i alata za pripremu šumskog tla stvorit će preduvjete za učinkovitiju i kvalitetniju sjetvu i sadnju šumskog reproduktivnog materijala. Time će se značajno unaprijediti gospodarenje šumama u privatnom vlasništvu, koje su često degradirane i niske ekonomske vrijednosti.

Klasična obnova šuma u okviru oplodnih sječa, kojom se ne radi konverzija uzgojnog oblika ili strukture vrsta drveća šumskih sastojina, isključena je iz potpore u okviru PRR-a.

Ova vrsta operacije doprinosi Fokus području 2C poboljšanjem održivosti i konkurentnosti šumarskih poduzeća i promocijom održivog gospodarenja šumama. Također, doprinosi fokus području 5C kroz olakšano, učinkovitije i unaprijeđeno pridobivanje drva i opskrbu drvom te kroz proizvodnju šumske biomase.

Ova operacija komplementarna je s drugim aktivnostima koje se odnose na obnovljive izvore energije s obzirom da proizvodnja šumske biomase nije prihvatljiva u okviru Mjere M04.

8.2.8.3.3.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

8.2.8.3.3.3. Poveznice na druga zakonodavstva

Nacionalno zakonodavstvo:

- Zakon o zaštiti na radu (NN 71/14, 118/14).

8.2.8.3.3.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici u ovoj operaciji su:

- šumoposjednici;
- udruženja šumoposjednika;
- obrti, mikro, mala i srednja poduzeća registrirana sukladno nacionalnim propisima.

8.2.8.3.3.5. Prihvatljivi troškovi

U okviru ove operacije prihvatljivi su sljedeći troškovi:

- kupnja novih i rabljenih strojeva, alata, uređaja i opreme za pridobivanje drva (harvesteri, motorne pile itd.);
- kupnja novih i rabljenih strojeva, alata, uređaja i opreme za privlačenje, izvoženje i iznošenje drva (forvarderi, skideri, žičare, traktorske ekipaže itd.);
- kupnja novih i rabljenih strojeva, alata, uređaja i opreme za proizvodnju šumske biomase (iverači, cjepači itd.);
- kupnja novih i rabljenih strojeva, alata, uređaja i opreme za daljinski prijevoz drva (prikolice, hidraulične dizalice itd.);
- kupnja novih i rabljenih strojeva, alata, uređaja i opreme za šumskouzgojne radove za pripremu šumskog tla za sjetvu ili sadnju (malčeri itd.);
- izgradnja objekata i kupnja nove i rabljene opreme za skladištenje, zaštitu i sušenje drvnih proizvoda (silosi, skladišta za drvnu sječku, utovarivači, atomizeri, sušare itd.);
- usluge konzultanata i drugi opći troškovi potrebni za pripremu i provedbu projekta uključujući poslovne planove, studije izvedivosti, analize troškova i koristi te drugu projektnu i tehničku dokumentaciju kao što su studije utjecaja na okoliš i prirodu itd., u maksimalnom iznosu od 10% ukupno prihvatljivih troškova;
- opći troškovi nastali prije podnošenja zahtjeva prihvatljivi su ako su nastali nakon 1. siječnja 2014.

8.2.8.3.3.6. Uvjeti prihvatljivosti

Korisnici moraju zadovoljavati sljedeće uvjete prilikom ulaganja u okviru ove operacije:

- šumoposjednici moraju biti upisani u Upisnik šumoposjednika pri Ministarstvu poljoprivrede;
- udruge šumoposjednika moraju biti registrirane sukladno nacionalnim propisima;
- obrti, mikro, mala i srednja poduzeća moraju biti licencirani izvoditelji radova u šumarstvu pri Hrvatskoj komori inženjera šumarstva i drvne tehnologije.

U slučaju kada su izvoditelji radova odnosno subvencionirani strojevi planirani za rad na više šumskih

gospodarstava, to treba biti naznačeno u poslovnom planu.

8.2.8.3.3.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Operacije se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira prihvatljivih operacija, utvrđeni u skladu sa strategijom sadržanom u PRR-u i nacionalnim prioritetima, bit će definirani Pravilnikom na temelju sljedećih načela:

- energetska učinkovitost;
- okolišna prihvatljivost;
- pravo prvenstva mikro i malih poduzeća;
- indeks regionalnog razvoja.

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane.

8.2.8.3.3.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi 50% ukupnih prihvatljivih troškova.

Vrijednost potpore:

- minimalna vrijednost potpore po projektu iznosi 5.000 EUR;
- maksimalna vrijednost potpore po projektu iznosit 700.000 EUR.

8.2.8.3.3.9. Provjerljivost i mogućnost kontrole mjera i/ili tipova operacija

8.2.8.3.3.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.8.3.3.9.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

Aktivnosti za umanjenje rizika definirane su na razini mjere.

8.2.8.3.3.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovu vrstu operacije je moguće provjeriti i kontrolirati.

8.2.8.3.3.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.8.3.3.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija i obrazloženje veličine gospodarstva iznad koje će potpora biti uvjetovana podnošenjem šumskogospodarskog plana ili jednakovrijednog instrumenta

Neovisno o veličini šumskog gospodarstva, potpora će biti uvjetovana podnošenjem šumskogospodarskog plana ili Elaborata šumskouzgojnih radova za šume šumoposjednika koji izdaje Savjetodavna služba za šume šumoposjednika za koje nije izrađen šumskogospodarski plan.

Definicija „jednakovrijednog instrumenta“

„Jednakovrijedni instrument“ u odnosu na šumskogospodarske planove je Elaborat šumskouzgojnih radova za šume šumoposjednika koji izdaje Savjetodavna služba.

[Pošumljavanje i stvaranje šuma] Utvrđivanje vrsta, područja i metoda koje će se koristiti za izbjegavanje neprimjerenog pošumljavanja navedenog u članku 6. točki (a) Delegirane uredbe br. 807/2014, uključujući opis okolišnih i klimatskih uvjeta područja u kojem je predviđeno pošumljavanje navedeno u članku 6. točki (b) iste Uredbe

Nije primjenjivo.

[Pošumljavanje i stvaranje šuma] Definicija minimalnih okolišnih zahtjeva navedenih u članku 6. točki (a) Delegirane uredbe br. 807/2014

Nije primjenjivo.

[Uspostava agro-šumarskih sustava] Određivanje minimalnog i maksimalnog broja stabala koje će se zasaditi i koja će se, kad sazriju, zadržati po hektaru i šumskoj vrsti, a koja će se koristiti kako je navedeno u članku 23. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

[Uspostava agro-šumarskih sustava] Navođenje okolišnih pogodnosti sustava za koje se pruža potpora

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] Gdje je to relevantno, navesti vrste organizama štetnih za biljke koji mogu uzrokovati katastrofu

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] Identifikacija šumskih područja klasificiranih srednjim i visokim rizikom od šumskih požara u skladu s relevantnim planom zaštite šuma

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] U slučaju preventivnih aktivnosti koje se odnose na štetnike i bolesti, opis nastupa relevantne katastrofe, poduprto znanstvenim dokazima, uključujući, gdje je to relevantno, preporuke znanstvene organizacije za postupanje sa štetnicima i bolestima

Nije primjenjivo.

[Ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava] Definicija vrste prihvatljivog ulaganja i njihov očekivani učinak na okoliš i/ili vrijednost javne dobrobiti

Nije primjenjivo.

8.2.8.3.4. **O_04: Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u predindustrijskoj preradi drva**

Podmjera:

- 8.6 - potpora za ulaganja u šumarske tehnologije te u preradu, mobilizaciju i marketing šumskih proizvoda

8.2.8.3.4.1. Opis tipa operacije

Operacija je usmjerena povećanju učinkovitosti, okolišne prihvatljivosti, ergonomije i radnih procesa u predindustrijskoj preradi drva kroz modernizaciju postojećih i uvođenje učinkovitih i okolišno pogodnih tehnologija, strojeva, alata i opreme. Time će se na održiv način povećati ekonomska vrijednost šuma. Predindustrijskom preradom drva u Republici Hrvatskoj smatra se prerada koju obavljaju mali i srednji subjekti registrirani za obavljanje djelatnosti piljenja i blanjanja drva te proizvodnju poluproizvoda od drva, a obuhvaća piljenje, blanjanje, sušenje i dr. (Nacionalna Klasifikacija Djelatnosti 2007. Područje C; Odjeljak 16; Prerada drva i proizvoda od drva i pluta, osim namještaja; proizvodnja proizvoda od slame i pletarskih materijala).

Modernizacija će stvoriti uvjete za unaprjeđenje proizvodnih procesa i poslovnog okruženja te će stimulirati gospodarski rast. Istovremeno, modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme povećat će tržišnu konkurentnost, čime će se preokrenuti dugoročni negativni trend smanjenja stope zaposlenih u predindustrijskoj preradi drva što će rezultirati velikim pozitivnim učinkom na stanovništvo u ruralnim područjima.

Nadalje, cilj operacije je uvođenje informacijsko-komunikacijskih tehnologija u predindustrijsku preradu drva što će, uz povećanje produktivnosti, također pridonijeti racionalnijem korištenju prirodnih resursa s pozitivnim učinkom na prirodu i okoliš.

Operacija će pozitivno utjecati na poslovne aktivnosti obrta, mikro, malih i srednjih poduzeća u predindustrijskoj preradi drva, od čega su najvažnije: povećana proizvodnja, smanjeni troškovi proizvodnje, povećana kvaliteta proizvoda i poslovnih procesa, povećana fleksibilnost proizvodnje te kraći rokovi isporuke.

Ova operacija doprinosi fokus području 2C poboljšanjem održivosti i konkurentnosti šumarskih poduzeća i promocijom održivog gospodarenja šumama. Također doprinosi fokus području 5C kroz olakšano, učinkovitije i unaprijeđeno pridobivanje drva i opskrbu drvom.

8.2.8.3.4.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

8.2.8.3.4.3. Veze sa drugim zakonskim propisima

Nacionalno zakonodavstvo:

- Zakon o zaštiti okoliša (NN 80/13).

8.2.8.3.4.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici u ovoj operaciji su obrti, mikro, mala i srednja poduzeća registrirana za djelatnosti prerade drva sukladno nacionalnim propisima.

8.2.8.3.4.5. Prihvatljivi troškovi

U okviru ove operacije prihvatljivi su sljedeći troškovi:

- kupnja novih i rabljenih strojeva, alata, uređaja i opreme za predindustrijsku preradu drva (blanjalice, pile itd.);
- kupnja novih i rabljenih strojeva, alata, uređaja i opreme za proizvodnju peleta i briketa (briketirka, peletirka itd.);
- instalacija i/ili kupnja informacijsko-komunikacijskih tehnologija u postupcima pridobivanja drva i predindustrijske prerade drva (softver za optimizaciju iskorištenja sortimenata itd.);
- izgradnja objekata i kupnja nove i rabljene opreme za sušenje, parenje, skladištenje i zaštitu proizvoda od drva (sušare, parionice, silosi, skladišta za drvnu sječku, utovarivači, atomizeri itd.);
- usluge konzultanata i drugi opći troškovi potrebni za pripremu i provedbu projekta uključujući poslovne planove, studije izvedivosti, analize troškova i koristi te drugu projektnu i tehničku dokumentaciju kao što su studije utjecaja na okoliš i prirodu itd., u maksimalnom iznosu od 10% ukupno prihvatljivih troškova;
- opći troškovi nastali prije podnošenja zahtjeva prihvatljivi su ako su nastali nakon 01. siječnja 2014.

8.2.8.3.4.6. Uvjeti prihvatljivosti

Korisnici moraju zadovoljavati sljedeće uvjete prilikom ulaganja u okviru ove operacije:

- obrti, mikro, mala i srednja poduzeća moraju biti registrirana za djelatnosti prerade drva sukladno nacionalnim propisima;
- maksimalni ulazni godišnji kapacitet ne smije prelaziti 10.000 m^3 tehničke oblovine.

8.2.8.3.4.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Operacije se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira prihvatljivih operacija, utvrđeni u skladu sa strategijom sadržanom u PRR-u i nacionalnim prioritetima, bit će definirani Pravilnikom na temelju sljedećih načela:

- energetska učinkovitost;
- okolišna prihvatljivost;
- pravo prvenstva mikro i malih poduzeća;

- indeks regionalnog razvoja.

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane.

8.2.8.3.5. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi 50% ukupnih prihvatljivih troškova.

Vrijednost potpore:

- minimalna vrijednost potpore po projektu iznosi 10.000 EUR;
- maksimalna vrijednost potpore po projektu iznosi 1.000.000 EUR.

8.2.8.3.5.1. Provjerljivost i mogućnost kontrole mjera i/ili tipova operacija

8.2.8.3.5.1.1. Rizici u provedbi mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.8.3.5.1.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

Aktivnosti za umanjenje rizika definirane su na razini mjere.

8.2.8.3.5.1.3. Ukupna ocjena mjere

Ovu vrstu operacije je moguće provjeriti i kontrolirati.

8.2.8.3.5.2. Metodologija za izračun visine potpore, gdje je primjenjivo

Nije primjenjivo.

8.2.8.3.5.3. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija i obrazloženje veličine gospodarstva iznad koje će potpora biti uvjetovana podnošenjem šumskogospodarskog plana ili jednakovrijednog instrumenta

Nije primjenjivo.

Definicija „jednakovrijednog instrumenta“

Nije primjenjivo.

[Pošumljavanje i stvaranje šuma] Utvrđivanje vrsta, područja i metoda koje će se koristiti za izbjegavanje neprimjerenog pošumljavanja navedenog u članku 6. točki (a) Delegirane uredbe br. 807/2014, uključujući opis okolišnih i klimatskih uvjeta područja u kojem je predviđeno pošumljavanje navedeno u članku 6. točki (b) iste Uredbe

Nije primjenjivo.

[Pošumljavanje i stvaranje šuma] Definicija minimalnih okolišnih zahtjeva navedenih u članku 6. točki (a) Delegirane uredbe br. 807/2014

Nije primjenjivo.

[Uspostava agro-šumarskih sustava] Određivanje minimalnog i maksimalnog broja stabala koje će se zasaditi i koja će se, kad sazriju, zadržati po hektaru i šumskoj vrsti, a koja će se koristiti kako je navedeno u članku 23. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

[Uspostava agro-šumarskih sustava] Navođenje okolišnih pogodnosti sustava za koje se pruža potpora

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] Gdje je to relevantno, navesti vrste organizama štetnih za biljke koji mogu uzrokovati katastrofu

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] Identifikacija šumskih područja klasificiranih srednjim i visokim rizikom od šumskih požara u skladu s relevantnim planom zaštite šuma

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] U slučaju preventivnih aktivnosti koje se odnose na štetnike i bolesti, opis nastupa relevantne katastrofe, poduprto

znanstvenim dokazima, uključujući, gdje je to relevantno, preporuke znanstvene organizacije za postupanje sa štetnicima i bolestima

Nije primjenjivo.

[Ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava] Definicija vrste prihvatljivog ulaganja i njihov očekivani učinak na okoliš i/ili vrijednost javne dobrobiti

Nije primjenjivo.

8.2.8.3.6. O_05: Marketing drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda

Podmjera:

- 8.6 - potpora za ulaganja u šumarske tehnologije te u preradu, mobilizaciju i marketing šumskih proizvoda

8.2.8.3.6.1. Opis tipa operacije

Zbog nezadovoljavajuće razine korištenja brojnih drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda, postoji potreba za sustavnim marketingom. Operacija je naročito usmjerena korištenju šumske biomase kao obnovljivog izvora energije jer su njezini potencijali i dalje nedovoljno iskorišteni, a informacije i specifična znanja o biomasi nedostupni su širokoj skupini korisnika, osobito onih u ruralnim područjima. Informiranje javnosti o mogućnostima, prednostima i pozitivnim učincima korištenja ovih proizvoda dovest će dugoročno do unaprjeđenja razvoja ruralnih područja, proporcionalno ulaganjima u razvoj i iskorištavanje ovog resursa.

Pozitivni učinci korištenja nedrvnih šumskih proizvoda (šumski plodovi, ljekovito bilje, gljive i drugo) u prehrani nisu dovoljno prepoznati. To se može promijeniti jedino sustavnim marketinškim ulaganjima usmjerenim općoj populaciji potencijalnih korisnika, ali i potencijalnih proizvođača u ruralnim područjima.

Operacija doprinosi fokus području 6A kroz promociju i plasman drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda na tržište.

Također doprinosi fokus području 5C s obzirom na korištenje šumske biomase.

8.2.8.3.7. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

8.2.8.3.8. Veze sa drugim zakonskim propisima

Nacionalno zakonodavstvo:

- Zakon o šumama (NN 140/05, 82/06, 129/08, 80/10, 124/10, 25/12, 68/12, 148/13, 94/14);
- Zakon o javnoj nabavi (NN 90/11, 83/13).

8.2.8.3.8.1. Korisnici

Prihvatljivi korisnici u ovoj operaciji su:

- šumoposjednici;

- udruženja šumoposjednika;
- obrti, mikro, mala i srednja poduzeća;
- jedinice lokalne uprave i samouprave i njihova udruženja.

8.2.8.3.8.2. Prihvatljivi troškovi

U okviru ove operacije prihvatljivi su sljedeći troškovi:

- ulaganja u marketing drvnih i nedrvnih (gljive, šumski plodovi itd.) šumskih proizvoda (npr. strojevi za pakiranje i označavanje, izložbeni prostori i oprema, izložbene police itd.);
- usluge konzultanata i drugi opći troškovi potrebni za pripremu i provedbu projekta (npr. marketinške studije, analize troškova i koristi, poslovni planovi, studije predizvedivosti), u maksimalnom iznosu od 10% ukupno prihvatljivih troškova;
- opći troškovi nastali prije podnošenja zahtjeva prihvatljivi su ako su nastali nakon 01. siječnja 2014.

8.2.8.3.8.3. Uvjeti prihvatljivosti

Korisnici moraju zadovoljavati sljedeće uvjete prilikom ulaganja u okviru ove operacije:

- šumoposjednici moraju biti upisani u Upisnik šumoposjednika pri Ministarstvu poljoprivrede;
- udruge šumoposjednika moraju biti registrirane sukladno nacionalnim propisima.

8.2.8.3.8.4. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Operacije se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira prihvatljivih operacija, utvrđeni u skladu sa strategijom sadržanom u PRR-u i nacionalnim prioritetima, bit će definirani Pravilnikom na temelju sljedećih načela:

- provedba operacija u više od jedne županije u Republici Hrvatskoj u smislu ciljane marketinške aktivnosti;
- operacije vezane uz marketing drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda iz certificiranih šuma.

Samo operacije koje prelaze minimalni bodovni prag bit će financirane.

8.2.8.3.8.5. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi 50% ukupno prihvatljivih troškova.

Vrijednost potpore:

- minimalna vrijednost potpore po projektu iznosi 5.000 EUR;

- maksimalna vrijednost potpore po projektu iznosi 30,.000 EUR.

8.2.8.3.8.6. Provjerljivost i mogućnost kontrole mjera i/ili tipova operacija

8.2.8.3.8.6.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.8.3.8.6.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

Aktivnosti za umanjenje rizika definirane su na razini mjere.

8.2.8.3.8.6.3. Ukupna ocjena mjere

Ovu vrstu operacije je moguće provjeriti i kontrolirati.

8.2.8.3.8.7. Metodologija za izračun visine potpore (gdje je primjenjivo)

Nije primjenjivo.

8.2.8.3.8.8. Podaci o pojedinoj operaciji

Definicija i obrazloženje veličine gospodarstva iznad koje će potpora biti uvjetovana podnošenjem šumskogospodarskog plana ili jednakovrijednog instrumenta

Neovisno o veličini šumskog gospodarstva, potpora će biti uvjetovana podnošenjem šumskogospodarskog plana ili Elaborata šumskouzgojnih radova za šume šumoposjednika koji izdaje Savjetodavna služba za šume šumoposjednika za koje nije izrađen šumskogospodarski plan.

Definicija „jednakovrijednog instrumenta“

„Jednakovrijedni instrument“ u odnosu na šumskogospodarske planove je Elaborat šumskouzgojnih radova za šume šumoposjednika koji izdaje Savjetodavna služba.

[Pošumljavanje i stvaranje šuma] Utvrđivanje vrsta, područja i metoda koje će se koristiti za izbjegavanje neprimjerenog pošumljavanja navedenog u članku 6. točki (a) Delegirane uredbe br. 807/2014, uključujući opis okolišnih i klimatskih uvjeta područja u kojem je predviđeno pošumljavanje navedeno u članku 6. točki (b) iste Uredbe

Nije primjenjivo.

[Pošumljavanje i stvaranje šuma] Definicija minimalnih okolišnih zahtjeva navedenih u članku 6. točki (a) Delegirane uredbe br. 807/2014

Nije primjenjivo.

[Uspostava agro-šumarskih sustava] Određivanje minimalnog i maksimalnog broja stabala koje će se zasaditi i koja će se, kad sazriju, zadržati po hektaru i šumskoj vrsti, a koja će se koristiti kako je navedeno u članku 23. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

[Uspostava agro-šumarskih sustava] Navođenje okolišnih pogodnosti sustava za koje se pruža potpora

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] Gdje je to relevantno, navesti vrste organizama štetnih za biljke koji mogu uzrokovati katastrofu

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] Identifikacija šumskih područja klasificiranih srednjim i visokim rizikom od šumskih požara u skladu s relevantnim planom zaštite šuma

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] U slučaju preventivnih aktivnosti koje se odnose na štetnike i bolesti, opis nastupa relevantne katastrofe, poduprto znanstvenim dokazima, uključujući, gdje je to relevantno, preporuke znanstvene organizacije za postupanje sa štetnicima i bolestima

Nije primjenjivo.

[Ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava] Definicija vrste prihvatljivog ulaganja i njihov očekivani učinak na okoliš i/ili vrijednost javne dobrobiti

Nije primjenjivo.

8.2.8.4. ***Provjerljivost i kontrola mjera i/ili vrsta operacija***

8.2.8.4.1. **Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera**

- Uspostava sustava upravljanja i kontrole od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju za provedbu šumarskih mjera i operacija, s obzirom na činjenicu da Agencija nema iskustva u provedbi šumarskih mjera financiranih bilo iz nacionalnih ili pretpristupnih EU sredstava;
- Odobrene operacije nisu u skladu sa šumskogospodarskim planovima ili drugim relevantnim planovima ili strategijama.

8.2.8.4.2. Aktivnosti za umanjenje rizika

- Preduvjeti i tehnički zahtjevi za uspostavu sustava upravljanja i kontrole za provedbu šumarskih mjera te dodatnih aktivnosti potrebni su za osiguravanje lakše provedbe. Potrebno je ažuriranje LPIS-a (ARKOD) s podacima vezanim za šumarstvo kao i osposobljavanje djelatnika. Korištenje tehničkih usluga može se predvidjeti ukoliko je potrebno.
- Svi radovi koji se provode u šumama sukladno šumskogospodarskim planom (ŠGP-om) nadziru i odobravaju ovlašteni inženjeri šumarstva (regulirana profesija) kolaudacijskim zapisnikom koji se nalazi u prilogu ŠGP-a, a koji su također dostupni u elektroničkom obliku pri Ministarstvu poljoprivrede koje također kontrolira provedbu ŠGP-a. Administrativni pristup ovim zapisnicima pružit će daljnju kontrolu koju provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. U slučaju privatnih šuma za koje nije izrađen ŠGP, radovi se izvode sukladno specifičnom Elaboratu šumskouzgojnih radova za šume šumoposjednika te se u tom slučaju provode kontrole uzoraka.

8.2.8.4.3. Ukupna ocjena mjere

U odnosu na gore navedene aktivnosti za umanjenje rizika, ova mjera se može kontrolirati i provjeriti.

8.2.8.5. Metodologija za izračun visine potpore (gdje je primjenjivo)

Nije primjenjivo.

8.2.8.6. Podaci o pojedinoj mjeri

Definicija i obrazloženje veličine gospodarstva iznad koje će potpora biti uvjetovana podnošenjem šumskogospodarskog plana ili jednakovrijednog instrumenta

Neovisno o veličini šumskog gospodarstva, potpora će biti uvjetovana podnošenjem šumskogospodarskog plana ili Elaborata šumskouzgojnih radova za šume šumoposjednika koji izdaje Savjetodavna služba za šume šumoposjednika za koje nije izrađen šumskogospodarski plan.

Definicija „jednakovrijednog instrumenta“

„Jednakovrijedni instrument“ u odnosu na šumskogospodarske planove je Elaborat šumskouzgojnih radova za šume šumoposjednika koji izdaje Savjetodavna služba.

[Pošumljavanje i stvaranje šuma] Utvrđivanje vrsta, područja i metoda koje će se koristiti za izbjegavanje neprimjerenog pošumljavanja navedenog u članku 6. točki (a) Delegirane uredbe br. 807/2014, uključujući opis okolišnih i klimatskih uvjeta područja u kojem je predviđeno pošumljavanje navedeno u članku 6. točki (b) iste Uredbe

Nije primjenjivo.

[Pošumljavanje i stvaranje šuma] Definicija minimalnih okolišnih zahtjeva navedenih u članku 6. točki (a) Delegirane uredbe br. 807/2014

Nije primjenjivo.

[Uspostava agro-šumarskih sustava] Određivanje minimalnog i maksimalnog broja stabala koje će se zasaditi i koja će se, kad sazriju, zadržati po hektaru i šumskoj vrsti, a koja će se koristiti kako je navedeno u članku 23. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

[Uspostava agro-šumarskih sustava] Navođenje okolišnih pogodnosti sustava za koje se pruža potpora

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] Gdje je to relevantno, navesti vrste organizama štetnih za biljke koji mogu uzrokovati katastrofu

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] Identifikacija šumskih područja klasificiranih srednjim i visokim rizikom od šumskih požara u skladu s relevantnim planom zaštite šuma

Nije primjenjivo.

[Sprječavanje i obnova štete od šumskih požara i prirodnih katastrofa i katastrofalnih događaja] U slučaju preventivnih aktivnosti koje se odnose na štetnike i bolesti, opis nastupa relevantne katastrofe, poduprto znanstvenim dokazima, uključujući, gdje je to relevantno, preporuke znanstvene organizacije za postupanje sa štetnicima i bolestima

Nije primjenjivo.

[Ulaganja u poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava] Definicija vrste prihvatljivog ulaganja i njihov očekivani učinak na okoliš i/ili vrijednost javne dobrobiti

Detaljno opisano na razini operacije.

8.2.8.7. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Šumskogospodarski planovi (ŠGP-ovi) definirani su nacionalnim zakonodavstvom iz područja šumarstva (Zakon o šumama i relevantni Pravilnici).

Sljedeći popis prikazuje relevantne ŠGP-ove za korisnike u okviru Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014.-2020.:

- Osnova gospodarenja gospodarskim jedinicama - za državne šume u kontinentalnom području kojima upravljaju trgovačka društva;
- Program za gospodarenje gospodarskim jedinicama na kršu - za državne šume na krškom području kojima upravljaju trgovačka društva;
- Program za gospodarenje šumama posebne namjene - za šume u državnom vlasništvu kojima gospodare druga tijela državne uprave i pravne osobe čiji je osnivač Republika Hrvatska;
- Program za gospodarenje šumama šumoposjednika - za šume šumoposjednika.

Šumskogospodarski planovi se donose za razdoblje od 10 godina, orijentacijski za idućih 10 i za daljnjih 20 godina. Izrađuju ih stručne osobe na temelju izmjere i stanja šuma i šumskog zemljišta, a odobrava ih ministarstvo nadležno za poslove šumarstva na temelju zaključaka stručnoga povjerenstva (članovi su šumarski stručnjaci, a za šume u zaštićenim područjima i stručnjaci za zaštitu prirode). Šumskogospodarski planovi usklađeni su s prostornim planovima županija, a uz podatke o dosadašnjem gospodarenju uključuju

i sljedeće:

- plan zaštite šume od požara;
- uvjete zaštite okoliša/prirode;
- propis količine i dinamiku sječe;
- propis šumskouzgojnih radova;
- ocjena općekorisnih vrijednosti šuma za naznačeno razdoblje;
- plan izgradnje šumske infrastrukture;
- plan zaštite šuma od štetnih organizama.

Izvođenje radova propisanih ŠGP-ovima obvezno je za sve pravne i fizičke osobe koje gospodare šumom, a izvođenje propisanih radova kontrolira šumarska inspekcija nadležnog ministarstva. Nadzor i potvrdu izvršenih radova obavljaju ovlašteni inženjeri šumarstva (regulirana profesija), a točnost izvršenih radova potvrđuje se kolaudacijskim zapisnikom.

ŠGP-ovi se izrađuju u najmanje dva primjerka od kojih se jedan pohranjuje kod pravne ili fizičke osobe koja gospodari šumom, a druga u nadležnom ministarstvu koje je odobrilo ŠGP. Na temelju kolaudacijskog zapisnika, pravna ili fizička osoba koja gospodari šumom evidentira izvršene radove te ih razdužuje u ŠGP-u, u papirnatom i elektroničkom obliku. Na taj su način podaci o izvršenim radovima u šumama i šumskom zemljištu dostupni, nadzirani i kontrolirani.

8.2.9. M09 - Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija (čl. 27.)

8.2.9.1. Pravna osnova

Članak 27. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirana uredba Komisije (EU) br. 807/2014 od 11. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i uvođenju prijelaznih odredbi.

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 808/2014 od 17. srpnja 2014. o utvrđivanju pravila primjene Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

8.2.9.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

Unatoč povoljnim klimatskim uvjetima, proizvodnja voća i povrća u Hrvatskoj je slabo zastupljena. Zastupljenost voća i povrća u ukupnoj vrijednosti outputa biljne proizvodnje iznosi svega 7,5 % za voće i 5,9 % za povrće što je nedovoljno u odnosu na potrebe stanovništva. Površine koje se koriste za proizvodnju voća smanjile su se u odnosu na 2012. godinu za 2.454 ha ili iskazano relativnim pokazateljima 7,9 %, a u odnosu na 2009. godinu za 22,6 % dok su se površine koje se koriste za proizvodnju povrća smanjile u odnosu na 2009. godinu za 43,1 %. Ulaganja u sektoru voća i povrća i sektoru stočarstva imat će prioritet za potporu, kao što je definirano u Partnerskom Sporazumu i SWOT analizi.

Zbog nedostatka informacija i iskustva u udruživanju, različite razine profesionalnog iskustva, nerazumijevanja zajedničkih ciljeva i načela rada, poljoprivrednici imaju slab interes za udruživanje. Udruživanjem u proizvođačke organizacije proizvođači su dobili mogućnost korištenja zajedničkih resursa, od administrativnih, knjigovodstvenih i računovodstvenih usluga, preko opreme za unaprjeđenje i održavanje kvalitete proizvoda do objekata za skladištenje, sortiranje i pakiranje proizvoda i kroz to planiranje proizvodnje koja je prilagođena potrebama tržišta, stabiliziranje cijena i u konačnici snižavanje troškova proizvodnje.

Cilj ove mjere je udruživanje poljoprivrednih gospodarstva s manjom proizvodnjom u proizvođačke grupe i organizacije što će im olakšati izlazak na tržište i doprinijeti njihovoj konkurentnosti na tržištu.

Doprinos fokus područjima

Mjera doprinosi Prioritetu 3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi.

Fokus područje 3A: Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promoviranja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija i međustrukovnih organizacija.

Mjera će potaknuti osnivanje i rad proizvođačkih grupa i organizacija, što će dovesti do koncentriranja proizvodnje te usklađivanja proizvodnje (ponude) sa zahtjevima tržišta (potražnje), a time i povećanja dodane vrijednosti u poljoprivredi.

Doprinos međusektorskim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju međusektorskih ciljeva vezanih uz klimatske promjene, zaštitu okoliša i inovacije.

Klimatske promjene - Poticanjem osnivanja i rada proizvođačkih grupa i organizacija postići će se centralizacija opskrbe, razvoj kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta, što će rezultirati smanjenjem troškova logistike, skladištenja i prijevoza, a time i smanjenju emisije ugljičnog dioksida.

Zaštita okoliša – Sudjelovanjem u radu proizvođačke grupe ili organizacije rast će svijest o važnosti zaštite okoliša te će udružena proizvodnja na nju imati direktan utjecaj.

Inovacije – Dostupnost i korištenje zajedničkih resursa, opreme i novih procesa omogućit će razvoj i primjenu inovacija.

8.2.9.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.9.3.1. O_01: Uspostavljanje proizvođačkih grupa i organizacija

Podmjera:

- 9.1 - uspostava skupina i organizacija proizvođača u poljoprivrednom i šumarskom sektoru

8.2.9.3.1.1. Opis vrste operacije

Osnivanje i rad proizvođačkih grupa i organizacija u sektoru poljoprivrede omogućit će prilagodbu proizvodnje (ponude) zahtjevima tržišta (potražnje), bolju poziciju proizvoda i njihovu konkurentnost na tržištu kao i smanjenje udjela posredničke prodaje. Zajednički plasman proizvoda na tržište omogućit će lakšu prodaju proizvoda svih članova proizvođačke grupe ili organizacije. Sudjelovanje u proizvođačkoj grupi ili organizaciji omogućit će primjenu novih tehnologija i inovacija. Proizvođačka grupa ili organizacija ostvaruje potporu na osnovu poslovnog plana koji mora biti odobren od ministarstva nadležnog za poljoprivredu koje je priznalo proizvođačku grupu ili organizaciju.

Ova operacija doprinosi fokus području 3A. Udruživanjem poljoprivrednih proizvođača u proizvođačke grupe i organizacije omogućit će lakši izlazak na tržište, bolju kvalitetu proizvoda i konkurentnost na tržištu.

8.2.9.3.1.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

Potpora se dodjeljuje u obliku paušala u godišnjim ratama, na period od 5 godina od datuma kada je proizvođačka grupa ili organizacija priznata.

8.2.9.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o zajedničkoj organizaciji tržišta poljoprivrednih proizvoda i posebnim mjerama i pravilima vezanim za tržište poljoprivrednih proizvoda (NN 82/13, 14/14)

8.2.9.3.1.4. Korisnici

Proizvođačke grupe ili organizacije iz sektora poljoprivrede u rangu malih i srednjih poduzeća, priznate ili u postupku priznavanja od 1. siječnja 2014. godine do 31. prosinca 2020. godine od ministarstva nadležnog za poljoprivredu.

8.2.9.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

Troškovi moraju biti u skladu s Poslovnim planom proizvođačke grupe ili organizacije.

8.2.9.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- Proizvođačka grupa ili organizacija mora imati najmanje 5 članova.
- Proizvođačka grupa ili organizacija predaje Poslovni plan za petogodišnje razdoblje, navodeći jasne ciljeve proizvođačke grupe ili organizacije, koji mora sadržavati slijedeće:
    - prilagodbu proizvodnje i proizvoda zahtjevima tržišta;
    - zajedničko plasiranje proizvoda na tržište uključujući pripremu za prodaju, centralizaciju prodaje i ponude kupcima na veliko;
    - zajednička pravila o proizvodnji, posebno u pogledu ubiranja plodova i dostupnosti;
    - razvoj poslovnih i marketinških vještina te olakšavanje inovativnih procesa.

8.2.9.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Projekti se odabiru sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira za prihvatljive projekte bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih parametara:

- broj udruženih proizvođača;
- broj proizvođača proizvoda s oznakom kvalitete;

- vrijednost godišnje utržive proizvodnje;
- proizvođačke grupe ili organizacije iz prioritetnih sektora definiranih u SWOT analizi;
- proizvođačke grupe ili organizacije iz područja sa značajnim prirodnim ograničenjima i ostalim područjima s posebnim ograničenjima;
- lokacija ulaganja prema indeksu razvijenosti JLS ili se ulaganje odvija u više od jedne županije

Samo projekti koji prelaze minimalni bodovni prag bit će financirani.

8.2.9.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Tijekom programskog razdoblja ovakav tip potpore proizvođačka grupa ili organizacija kao i njeni članovi, može dobiti samo jednom.

Potpora je ograničena na maksimalno 10 % vrijednosti godišnje utržene proizvodnje, a ne može prelaziti 100,000 EUR godišnje bez obzira na stvarni obračun moguće potpore.

Iznos potpore izračunava se na osnovu vrijednosti utržene godišnje proizvodnje i iznosi:

- u 1. godini 10% od utržene proizvodnje
- u 2. godini 9% od utržene proizvodnje
- u 3. godini 8% od utržene proizvodnje
- u 4. godini 7% od utržene proizvodnje
- u 5. godini 6% od utržene proizvodnje

Isplata zadnje rate izvršit će se ako je Poslovni plan proizvođačke grupe ili organizacije realiziran u cijelosti.

8.2.9.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.9.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.9.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika su definirane na razini mjere.

8.2.9.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.9.3.1.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Za proizvođačke grupe ili organizacije iz sektora poljoprivredne proizvodnje potpora se izračunava na temelju prosječne godišnje vrijednosti utržene proizvodnje njihovih članova tri godine prije ulaska u proizvođačku grupu ili organizaciju.

U slučaju da nisu ispunjeni ciljevi iz Poslovnog plana za prethodnu godinu isplata sljedeće rate moguća je uz uvjet da je istu odobrilo Povjerenstvo koje je priznalo proizvođačku grupu ili organizaciju.

Osnova za izračunavanje visine potpore za slijedeće četiri godine bit će vrijednost godišnje utržene proizvodnje proizvođačke grupe ili organizacije.

8.2.9.3.1.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Opis službenog postupka priznavanja skupina i organizacija

Ministarstvo nadležno za poljoprivredu će priznati proizvođačku grupu ili organizaciju na temelju sljedećih načela:

- proizvođačka grupa ili organizacija mora predati Poslovni plan;
- proizvođačka grupa ili organizacija mora imati na raspolaganju potrebne zaposlenike, infrastrukturu i opremu;
- proizvođačka grupa ili organizacija mora osigurati funkcioniranje proizvođačke grupe ili organizacije, posebno u pogledu:
    - poznavanja i prikupljanja podataka o proizvodnji svojih članova;
    - sakupljanja, sortiranja, skladištenja i pakiranja proizvodnje svojih članova;
    - komercijalnog i računovodstvenog upravljanja;
    - centraliziranog knjigovodstva i sustava fakturiranja.

8.2.9.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.9.4.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

- administrativni sustav ne uključuje odgovarajuće provjere korisnikovog Zahtjeva za isplatu; ili administrativne procedure nisu propisane dovoljno dobro kako bi se osiguralo da se provedu sve provjere.
- računi koje korisnik dostavi ne omogućuju provjeru realnosti troškova jer nisu dovoljno specifični.
- korisnik je započeo uspostavu proizvođačke grupe ili organizacije prije podnošenja Zahtjeva za potporu;
- opasnost od nerealnog i nejasnog poslovnog plana na temelju nepouzdanih podataka;
- nacionalni propisi za priznavanje proizvođačke grupe ili organizacije od strane nadležnog tijela nisu doneseni za vrijeme programiranja;
- članovi proizvođačke grupe ili organizacije prelaze iz jedne u drugu proizvođačku grupu ili organizaciju u istom sektoru, priznatu za istu vrstu proizvoda kako bi koristili potporu više puta;
- održivost proizvođačkih grupa ili organizacija (pogotovo nakon razdoblja od 5 godina potpore);
- neispravna provedba poslovnog plana od strane korisnika;
- nepravilan izračun prosječne vrijednosti godišnje utržene proizvodnje članova proizvođačke grupe ili organizacije tijekom tri godine;

- odobravanje potpore neprihvatljivim korisnicima koji ne potpadaju pod definiciju malih i srednjih poduzeća;
- stvarne troškove je teško provjeriti i dokazati;
- plaćanje PDV-a ili drugi neprihvatljivih troškova.

8.2.9.4.2. Radnje za ublažavanje

- Sve potrebne provjere Zahtjeva za isplatu korisnika moraju biti propisane u pisanim procedurama Agencije za plaćanja i svaki službenik odgovoran za odobrenje isplate mora imati na raspolaganju detaljan popis dokumenata, za provjeru koju je obvezan provesti. To uključuje i popratnu dokumentaciju iz Zahtjeva i dovoljno detaljan revizijski trag da su provjere provedene. Ta potvrda provjere može biti u elektroničkom ili papirnatom obliku. Osim toga, mora postojati dokaz o nadzoru nad provedenom provjerom od strane drugih zaposlenika, ako se odnosi na odobravanje plaćanja. Ta se provjera može obaviti na bazi uzorka i na ključnim kriterijima prihvatljivosti, ovisno o samoj prirodi identificiranog rizika u uspostavljenom kontrolnom sustavu.
- Agencija za plaćanja mora osigurati odgovarajući sustav kontrole za provjeru razumnosti cijena prihvatljivih troškova na temelju stvarnih troškova, ali i opcija pojednostavljenih troškova financiranih u obliku fiksne (jednake) stope, standardnih jediničnih troškova i paušalnih iznosa, koji mogu biti predviđeni i za pojedine vrste troškova ako je potrebno.
- Upravljačko tijelo će u svrhu prevencije povremeno provoditi informativne kampanje o provedbi ove mjere za potencijalne podnositelje Zahtjeva za potporu. Međutim, Agencija za plaćanja mora osigurati da su troškovi prihvatljivi samo nakon podnošenja Zahtjeva za potporu.
- Agencija za plaćanja treba obaviti procjenu poslovnih planova, kao dio redovitih administrativnih provjera. Procjena bi trebala uključivati provjeru izračuna prosječne godišnje vrijednosti proizvodnje plasirane na tržište. Procjena poslovnih planova treba uključivati provjeru održivosti proizvođačkih grupa/organizacija. Sve administrativne provjere provedbe poslovnog plana moraju se provesti prije konačne isplate.
- Ministarstvo poljoprivrede mora donijeti nacionalne propise prije prvog natječaja.
- Agencija za plaćanja izradit će registar koji će sadržavati podatke o članovima proizvođačkih grupa/organizacija. Podaci će se provjeravati u trenutku odobravanja same operacije i odobrenja Zahtjeva za isplatu.
- Održivost odabranih operacija može biti pojačana donošenjem i primjenom odgovarajućih kriterija odabira.
- Provedba poslovnog plana bit će zadana kao uvjet u odluci o odobrenju Zahtjeva za potporu koju izdaje Agencija za plaćanja. Zahtjevi za isplatu korisnika mogu se provesti tek nakon što su sve provjere vezane uz provedu poslovnog plana provedene i ovjerene. Kao preventivna mjera predviđeno je obrazovanje i osposobljavanje potencijalnih korisnika, kao i trajno savjetovanje tijekom provedbe poslovnog plana.
- Izračun prosječne vrijednosti godišnje utržene proizvodnje svih članova proizvođačke grupe ili organizacije tijekom tri godine bit će verificiran od posebnih službi za ekonomsku analizu prije isplate. Te provjere moraju biti propisane pisanim procedurama i mogu se smatrati kao dio odobrenja zahtjeva.
- Model o provedbi samoprocjene koju pojedine tvrtke mogu provesti same prilikom podnošenja zahtjeva, za mala i srednja poduzeća koristit će se samo kako bi se utvrdio njihov status malih i srednjih poduzeća. Ako je potrebno, Agencija za plaćanja provest će i dodatne provjere.
- Procjena realnosti stvarnih troškova korištenjem referentnih cijena, usporedbom različitih ponuda ili pomoću evaluacijskog odbora, ovisno o vrsti troška predviđena je od strane posebne službe za

tehničku analizu Agencije za plaćanja. Uspostavljena je i Baza podataka referentnih cijena i bit će ažurirana u skladu s referentnim cijenama na raspolaganju.

- Prihvatljivost PDV-a i ostalih troškova sastavni je dio standardne provjere koju provodi Agencija za plaćanja uključene u detaljnoj kontrolnoj listi za provjeru za odobrenje isplate.

8.2.9.4.3. Ukupna ocjena mjere

Na temelju odgovarajućih mjera ublažavanja navedenih na razini tipa operacije, mjera je provjerljiva i upravljiva.

8.2.9.5. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Definirano na razini tipa operacije.

8.2.9.6. Podaci o pojedinoj mjeri

Opis službenog postupka priznavanja skupina i organizacija

Definirano na razini tipa operacije.

8.2.9.7. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Jasno razgraničenje je uspostavljeno između operacije u okviru ove mjere i Mjere M04.

8.2.10. M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)

8.2.10.1. Pravna osnova

Članak 28. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirana uredba Komisije (EU) br. 807/2014 od 11. ožujka o dopuni Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i uvođenju prijelaznih odredbi.

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 808/2014 od 17. srpnja 2014. o utvrđivanju pravila primjene Uredbe (EU) 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

8.2.10.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

U proteklih nekoliko desetljeća svjedoci smo promjena u metodama poljoprivredne proizvodnje sa rastućim trendom intenzivne i industrijalizirane poljoprivrede. Visoko specijalizirana poljoprivredna proizvodnja, uglavnom orijentirana na monokulturu, ima za cilj proizvesti što veći urod po jedinici površine, što zahtijeva velike količine sintetskih gnojiva i pesticida. Stajski se gnoj rijetko primjenjuje, a bez povratka organske tvari u tlo smanjuje se sloj humusa što dovodi do smanjene plodnosti tla.

Moderna mehanizacija zahtijeva velike oranične površine, krčile su se živice i šumarci, preoravali travnjaci i isušivala močvarna područja mijenjajući tradicionalna obilježja krajobraza uz značajan utjecaju na biraznolikost.

Nakon provedene SWOT analize identificirane su potrebe. Ova se mjera odnosi na slijedeće potrebe:

Potreba 14. Sprečavanje erozije tla i povećanje plodnosti tla i organske tvari u tlu;

Potreba 15. Održavanje kvalitete vode, tla i zraka;

Potreba 16. Očuvanje krajobraza i bioraznolikosti.

Cilj mjere je potaknuti poljoprivredne prakse koje su korisne za okoliš, ublažiti negativne učinke poljoprivrede i povećati bioraznolikost, kao i očuvati genetskih resursa vezane uz poljoprivredu.

Konkretno, posebna pozornost je posvećena na:

- Gubitak tla i plodnosti tla;
- Nedostatak obrazovanja i svijesti među poljoprivrednicima o važnosti i prednostima održivog upravljanja ekosustavom;
- Uvođenje i kontinuirana primjena održivog načinu uzgoja kako bi se smanjio pritisak na poljoprivredno zemljište;
- Očuvanje tradicionalnih biljnih i životinjskih vrsta koje su prilagođene lokalnim uvjetima te su u

opasnosti od izumiranja.

Ova mjera namijenjena je i za NATURA 2000 područja, budući da posebna mjera sukladno članku 30. Uredbe (EU) br. 1305/2013 nije bila predviđena zbog nepostojanja pravnog okvira. Iako su posebna područja zaštite (SPA) određena i popis predloženih područja od značaja za Zajednicu (pSCI) poslan Europskoj komisiji u rujnu 2013. godine, Hrvatska još uvijek čeka na zaključak biogeografskih seminara i moguće usvajanje područja od značaja za Zajednicu (SCI). Mjere očuvanja za područja od značaja za Zajednicu (SCI) definirat će se i uspostaviti što je prije moguće, ali najkasnije u roku od šest godina, kao što je definirano u članku 4. stavku 4. Direktive 92/43/EEZ.

Do tada, nekoliko operacija u okviru M10 postavljeno je osobito imajući u vidu Natura 2000 područja: očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti, pilot mjera za zaštitu kosca (*Crex crex*) i pilot mjera za zaštitu leptira.

Doprinos fokus područjima:

Prioritet 4: Obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom, sa naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 4A: obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000 i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao i stanje europskih krajobraza;

Fokus područje 4B: bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima;

Fokus područje 4C: sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom.

Prioritet 5: promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru, s naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 5A: povećanje učinkovitosti u korištenju voda u poljoprivredi;

Fokus područje 5D: smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost;

Fokus područje 5E: poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu;

Doprinos međusektorskim ciljevima:

Ova mjera doprinosi ostvarenju međusektorskih ciljeva vezanih uz klimatske promjene i zaštitu okoliša.

Operacije s obvezom koja smanjuje ili zabranjuje uporaba gnojiva i pesticida pomoći će smanjenju pritiska na okoliš, uz pozitivan utjecaj na kvalitetu tla, vode i zraka.

Operacije koje uvode ili podržavaju nastavak poljoprivredne prakse u kojoj su poboljšani uvjeti zadržavanja vode i pohrane ugljika pomoći će u smanjenju emisije stakleničkih plinova i poboljšati održivo korištenje vodenih resursa.

Operacije koje potiču održavanje tradicionalnog krajobraza kao što su ekstenzivni voćnjaci, ekstenzivni maslinici i travnjaci velike prirodne vrijednosti osiguravaju stanište za brojne biljne i životinjske vrste.

Uzgoj izvornih i zaštićenih ugroženih pasmina pridonijet će očuvanju genetskog materijala koji je važan za samodostatnu i održivu poljoprivrednu proizvodnju u svjetlu budućih klimatskih promjena.

Mjera Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene sastoji se od 2 podmjere:

- M10.1. Plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama
- M10.2 Potpora za očuvanje i održivu uporabu i razvoj genetskih resursa u poljoprivredi

M10.1. Plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama sadrži 9 tipova operacija:

- O_01: Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom za oranične jednogodišnje kulture;
- O_02: Zatravnjivanje trajnih nasada;
- O_03: Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti;
- O_04: Pilot mjera za zaštitu kosca (*Crex crex*);
- O_05: Pilot mjera za zaštitu leptira;
- O_06: Uspostava poljskih traka;
- O_07: Održavanje ekstenzivnih voćnjaka;
- O_08: Održavanje ekstenzivnih maslinika;
- O_09: Očuvanje ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja;

M10.2. Potpora za očuvanje i održivu uporabu i razvoj genetskih resursa u poljoprivredi sadrži 1 tip operacije:

- O_1: Očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih resursa u poljoprivredi.

Sudjelovanje u mjeri je dobrovoljno uz petogodišnje poštivanje obveza, uz mogućnost produživanja obveznog razdoblja na najviše dvije godine. Potpora je u vidu godišnjeg plaćanja po jedinici površine ili uvjetnom grlu. Plaćanje je naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koje nadilaze minimalno propisane uvjete.

Korisnici moraju poštivati odredbe višestruke sukladnosti kako je propisano Uredbom (EU) br. 1306/2013 (poglavlje I, glava VI.), minimalne aktivnosti što je definirano Uredbom (EU) br. 1307/2013 (članak 4. stavak 1. točka (c) alineja (ii)), minimalne zahtjeve za gnojiva, uključujući načela dobre poljoprivredne prakse na temelju Direktive 91/676/EEZ , minimale zahtjeve za pesticide, uključujući integriranu zaštitu bilja sukladno Direktivi 2009 /128/EZ i ostale relevantne obvezne standarde.

U slučaju izmjene relevantnih propisanih standarda i zahtjeva, ukoliko bi opseg novih obveza nadilazio obveze navede u opisu mjere, korisnik može odustati od sudjelovanja u mjeri bez povrata sredstava za razdoblje u kojemu je obveza bila na snazi.

Prihvatljivi korisnici ove mjere jesu poljoprivrednici i grupe poljoprivrednika sukladno nacionalnom Zakonu o poljoprivredi, koji su upisani u Upisnik poljoprivrednika, koriste zemljište upisano u ARKOD te na gospodarstvu drže domaće životinje upisane u Jedinstveni registar domaćih životinja (JRDŽ).

Nije moguće kombinirati ovu mjeru sa M11 Ekološki uzgoj, osim operacije O_09 Očuvanje ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja.

Korisnici operacije O_09: Očuvanje ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja obvezni su tijekom obveznog razdoblja držati broj uvjetnih grla ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina čiji prosjek tijekom razdoblja od pet godina neće biti niži od broja prijavljenog u prvoj godini.

Zahtjev se može podnijeti ako poljoprivredna površina gospodarstva iznosi minimalno 0,5 ha, a minimalna površina ARKOD parcele mora biti 0,05 ha, s izuzetkom za M10.1.O.6 Uspostava poljskih traka, gdje ARKOD parcela mora biti najmanje 1 ha.

Potpora je izračunata za svaku od operacija zasebno.

8.2.10.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.10.3.1. O_01: Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom za oranične jednogodišnje kulture

Podmjera:

- 10.1 - plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.1.1. Opis vrste operacije

Neadekvatno korištenje poljoprivrednog zemljišta pod nagibom, kao što su oranje niz nagib i ostavljanje tla dugo vremena bez pokrova povećava proces erozije. Nedavna istraživanja potvrdila su da erozija nastaje ako je nagib jednak ili veći od 9%. Zbog uklanjanja čestica tla, plodnost i produktivnost tla su smanjeni, što uzrokuje štetu na usjevima i na kraju smanjuje prinos.

Kako bi se smanjili negativni učinci erozije ili spriječila erozija u potpunosti, potrebno je osigurati pokrivenost tla vegetacijom tijekom cijele godine tako da korijenski sustav može zadržati humusni sloj i time smanjiti utjecaj intenzivnih kiša. Druga važna aktivnost za smanjenje erozije na oranicama je obrada tla okomito na nagib.

Potpora se dodjeljuje korisnicima koji obavljaju sve agro-tehničke mjere oranicama okomito na nagib, čime se umanjuje proces erozije i pridonosi zaštiti najvrjednijeg sloja tla – humusa.

Obveze koje korisnik mora ispuniti za ovaj tip operacije jesu:

- C1-O-01 Završiti izobrazbu od najmanje 18 sati povezanu s mjerom Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene u roku od 18 mjeseci nakon odobrene prijave. Svake sljedeće godine najmanje 6 sati izobrazbe, individualno savjetovanje i/ili sudjelovanje u demonstracijskim aktivnostima;
- C2-O-01 Vođenje evidencija o provedenim aktivnostima povezanih s obvezama iz ove operacije;
- C3-O-01 Izrada i provedba petogodišnjeg plana plodoreda s najmanje pet usjeva;
- C4-O-01 Obrada tla i sjetva okomito na pad terena na oraničnim površinama s nagibom 9-15%;
- C5-O-01 Uspostava barem jedne 3m široke brazde na sredini parcele kako bi se spriječilo otjecanje vode. Uspostavljena brazda nije Ekološki značajna površina.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 4C, sa sekundarnim doprinosom fokus područjima 4B i 5A.

8.2.10.3.1.2. Vrsta potpore

Bespovratna sredstva potpore u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete i uobičajenu poljoprivrednu praksu.

8.2.10.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o financiranju, upravljanju i praćenju zajedničke poljoprivredne politike.
- Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike.

8.2.10.3.1.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici i grupe poljoprivrednika sukladno nacionalnom Zakonu o poljoprivredi, koji su upisani u Upisnik poljoprivrednika i koriste zemljište upisano u ARKOD.

8.2.10.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

Korisnik će dobiti naknadu za dodatne troškove i gubitke u prihodima koji proizlaze iz obrade i sjetve na oranicama koje su na nagibu, u usporedbi s obradom i sjetvom na oranicama bez nagiba.

Ova potpora dodjeljuje se kao nadoknada za one obveze koje su izvan relevantnih obveznih standarda utvrđenih u Poglavlju I Naslov VI Uredbe (EU) br. 1306/2013 (višestruka sukladnost), relevantni kriteriji i minimalna aktivnost što je utvrđeno u točki (c) akineji (ii) članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1307/2013 o relevantnim minimalnim zahtjevima za korištenje gnojiva i sredstava za zaštitu bilja i drugim relevantnim obveznim zahtjevima utvrđenim nacionalnim zakonom.

8.2.10.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Oranična ARKOD parcela koja ima prosječan nagib od 9-15%. Prihvatljiva poljoprivredna površina gospodarstva je minimalno 0,5 ha dok minimalna površina ARKOD parcele mora biti 0,05 ha.

8.2.10.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

U slučaju nedostatnih sredstava za isplatu potpore, potpora se dodjeljuje temeljem sljedećih kriterija odabira:

- Provedba na Natura 2000 područja
- Doprinos očuvanju bioraznolikosti provedbom neke od ovih operacija: Očuvanje travnjaka velike prirode vrijednosti, Pilot mjera za zaštitu kosca (Crex crex) ili Pilot mjere za zaštitu leptira
- Provedba na području s prirodnim ili ostalim ograničenjima kako su definirana u M13

8.2.10.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Visina potpore je 141 EUR/ha.

8.2.10.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.10.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Poštivanje plana plodoreda i drugih obveza.

8.2.10.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

U trenutku podnošenja zahtjeva korisnik mora imati pripremljen plan plodoreda za ugovoreno razdoblje. Kod provođenja kontrole na terenu, bit će lako kontrolirati primjenjuju li se planovi. Također je predviđena daljinska kontrola. Za bolje razumijevanje značenja obveza i utjecaja na okoliš u slučaju njihova nepoštivanja za korisnika će se osigurati odgovarajuća izobrazba i jasne upute.

8.2.10.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije moguće je provjeriti i kontrolirati.

8.2.10.3.1.9.4. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.1.9.4.1. C1-O_01

8.2.10.3.1.9.4.1.1. Metode provjere obveza

100% administrativno: korisnik podnosi potvrdu o sudjelovanju na edukaciji, individualnom savjetovanju, demonstracijskoj aktivnosti Agenciji za plaćanja. Unakrsna provjera će biti moguća sa pružateljem edukacije, individualnog savjeta ili usluge demonstracijske aktivnosti.

8.2.10.3.1.9.4.2. C2-O_01

8.2.10.3.1.9.4.2.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.1.9.4.3. C3-O_01

8.2.10.3.1.9.4.3.1. Metode provjere obveza

Korisnik mora dostaviti plan plodoreda za svih pet godina prilikom podnošenja zahtjeva, što se može provjeriti administrativno unakrsnom provjerom s IAKS. Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP

će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi; daljinska kontrola je također moguća.

8.2.10.3.1.9.4.4. C4-O_01

8.2.10.3.1.9.4.4.1. Metode provjere obveza

Nagib se kontrolira putem ARKOD-a. Obrada tla i sjetva kontroliraju se na terenu i daljinskom kontrolom.

8.2.10.3.1.9.4.5. C5-O_01

8.2.10.3.1.9.4.5.1. Metode provjere obveza

Kontrola na terenu i daljinska kontrola.

8.2.10.3.1.10. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje i definiranje odgovarajućih osnovnih elemenata; to uključuje odgovarajuće obvezne standarde uspostavljene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće kriterije i minimalne aktivnosti uspostavljene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće minimalne zahtjeve u pogledu uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te ostale odgovarajuće obvezne zahtjeve propisane nacionalnim pravom

- relevantni obvezni standardi uspostavljeni u skladu s Poglavljem I. Glave VI Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom: Pravilnik o višestrukoj sukladnosti.
- relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti utvrđene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejom (ii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća;
- relevantni minimalni zahtjevi za korištenje gnojiva i sredstva za zaštitu bilja: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla i Zakona o održivoj uporabi pesticida i Pravilnika o održivoj uporabi pesticida.

Minimalni zahtjevi za gnojiva moraju uključivati, između ostalog, kodeks dobre prakse koji je uveden Direktivom 91/676/EEZ za gospodarstva izvan zona ranjivih na nitrate, kao i zahtjeve u vezi s onečišćenjem fosforom; minimalni zahtjevi u pogledu uporabe sredstava za zaštitu bilja moraju uključivati, među ostalim, opća načela integrirane zaštite bilja uvedena Direktivom 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, obvezu posjedovanja dozvole za uporabu sredstava te obvezu stručnog osposobljavanja, zahtjeve o sigurnom skladištenju, pregledu naprava za primjenu sredstava te pravila o upotrebi pesticida u blizini voda i drugih osjetljivih mjesta, kako su utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom

- Minimalni zahtjevi za gnojiva (Načela dobre poljoprivredne prakse) uvedeni u skladu s Direktivom 91/676/EEZ za farme izvan zone osjetljive na nitrate, i zahtjevi koji se odnose na onečišćenje fosforom kao što je i utvrđeno nacionalnim zakonodavstvom: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla

- minimalni zahtjevi za korištenje sredstava za zaštitu bilja moraju sadržavati, između ostalog, opća načela integrirane zaštite bilja uvedene u skladu s Direktivom 2009/128/EZ, zahtjeve za posjedovanjem dozvole za korištenje proizvoda i poštivanje obaveze za izobrazbom, zahtjeve za sigurno skladištenje, provjeru strojeva za primjenu i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim osjetljivim područjima utvrđenim nacionalnim zakonima: Zakon o održivoj uporabi pesticida i Pravilnik o održivoj uporabi pesticida.

Popis lokalnih pasmina koje su u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivredu i biljnih genetskih resursa kojima prijeti genetska erozija

Nije primjenjivo.

Opis metodologije i agronomskih pretpostavki i parametara, uključujući opis osnovnih zahtjeva iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bitnih za pojedinu vrstu obveze, koji se upotrebljavaju kao referentne točke za izračune kojima se opravdavaju dodatni troškovi, izgubljeni prihod zbog preuzete obveze i visina troškova transakcija; prema potrebi, tom se metodologijom uzima u obzir potpora koja se dodjeljuje na temelju Uredbe (EU) br. 1307/2013, uključujući plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; prema potrebi, metoda konverzije koja se primjenjuje za druge jedinice u skladu s člankom 9. ove Uredbe

Kalkulacija je izrađena usporedbom prosječnog GM na farmi sa 3 usjeva (kukuruz, pšenica i djetelinsko-travne smjese) na ravnom terenu i farmi s 3 usjeva na terenu s nagibom.

Dodatni trošak: obuhvaća 20% veće troškove mehanizacije na nagibu, dodatni uzgoj još dva usjeva i plan plodoreda.

Gubitak prihoda: prinos je manji s obzirom 3% smanjenja površine bez usjeva (brazda bez usjeva).

Prva i druga obveza nisu uračunate kao trošak.

Dvostruko financiranje će biti isključeno u slučaju praksi iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1306/2013, također na temelju informacija koje su sadržane u delegiranim aktima donesenim u skladu s člankom 83. Uredbe (EU) br 1305/2013.

8.2.10.3.1.10.1. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.1.10.1.1. C1-O_01

8.2.10.3.1.10.1.1.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.1.10.1.1.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Nije uobičajena poljoprivredna praksa.

8.2.10.3.1.10.1.2. C2-O_01

8.2.10.3.1.10.1.2.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.1.10.1.2.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Nije uobičajena poljoprivredna praksa.

8.2.10.3.1.10.1.3. C3-O_01

8.2.10.3.1.10.1.3.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

1307/13 čl. 44 Raznolikost usjeva: najmanje 3 različita usjeva na oranicama.

8.2.10.3.1.10.1.3.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Uobičajena poljoprivredna praksa je monokultura ili rotacija dvaju usjeva.

8.2.10.3.1.10.1.4. C4-O_01

8.2.10.3.1.10.1.4.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC) 5

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Pravilnik o višestrukoj sukladnosti, Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC) 5: Na poljoprivrednom zemljištu s nagibom od 15% ili više, oranje se provodi okomito na nagib.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.1.10.1.4.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom nižim od 15% ne provodi se okomito na nagib.

8.2.10.3.1.10.1.5. C5-O_01

8.2.10.3.1.10.1.5.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.1.10.1.5.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Nije uobičajena poljoprivredna praksa.

8.2.10.3.2. O_02: Zatravnjivanje trajnih nasada

Podmjera:

- 10.1 - plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.2.1. Opis vrste operacije

Intenzivna poljoprivredna proizvodnja negativno utječe na sadržaj organske tvari u tlu i povećava emisiju stakleničkih plinova. Održivo upravljanje zemljištem i korištenje odgovarajućih agrotehničkih mjera smanjit će gubitak organske tvari iz tla i spriječiti odljev stakleničkih plinova.

Potpora se dodjeljuje korisnicima koji primjenjuju propisane agrotehničke postupke za smanjenje emisije stakleničkih plinova, sprečavanje erozije i zadržavanje humusnog sloja, čime se povećava plodnost tla i bioraznolikost.

Obveze koje korisnik mora ispuniti za ovaj tip operacije jesu:

- C1-O-02 Završiti izobrazbu od najmanje 18 sati povezanu s mjerom Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene u roku od 18 mjeseci nakon odobrene prijave. Svake sljedeće godine najmanje 6 sati izobrazbe, individualno savjetovanje i/ili sudjelovanje u demonstracijskim aktivnostima;
- C2-O-02 Vođenje evidencija o provedenim aktivnostima poveznih s obvezama iz ove operacije;
- C3-O-02 Izrada i provedba petogodišnjeg plana gnojidbe, gdje je maksimalna količina dušika prilagođena sukadno sadržaju ostatka dušika iz djetelinsko-travnih ili travno-djetelinskih smjesa;
- C4-O-02 Površina između redova mora biti prekrivena djetelinsko-travnom ili travno-djetelinskom smjesom. Područje između redova prekriveno djetelinsko-travnom ili travno-djetelinskom smjesom nije Ekološki značajna površina.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 5D, sa sekundarnim doprinosom fokus područjima 4B, 4C, 5A i 5E.

8.2.10.3.2.2. Vrsta potpore

Bespovratna sredstva potpore u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete i uobičajenu poljoprivrednu praksu.

8.2.10.3.2.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o financiranju, upravljanju i praćenju zajedničke poljoprivredne politike.
- Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike.

8.2.10.3.2.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici i grupe poljoprivrednika sukladno nacionalnom Zakonu o poljoprivredi, koji su upisani u Upisnik poljoprivrednika i koriste zemljište upisano u ARKOD.

8.2.10.3.2.5. Prihvatljivi troškovi

Korisnik će dobiti naknadu za dodatne troškove koji proizlaze iz sjetve djetelinsko-travne ili travno-djetelinske smjese između redova, u usporedbi sa konvencionalnom poljoprivredom bez zatravljivanja između redova.

Ova potpora dodjeluje se kao nadoknada za one obveze koje su izvan relevantnih obveznih standarda utvrđenih u Poglavlju I Glave VI Uredbe (EU) br. 1306/2013 (višestruka sukladnost), relevantni kriteriji i minimalna aktivnost što je utvrđeno u točki (c) alineji (ii) članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1307/2013 o relevantnim minimalnim zahtjevima za korištenje gnojiva i sredstava za zaštitu bilja i drugim relevantnim obveznim zahtjevima uspostavljenim nacionalnim zakonodavstvom.

8.2.10.3.2.6. Uvjeti za prihvatljivost

ARKOD parcela registrirana kao voćnjak ili vinograd koja ima prosječan nagib od 9-15%.

Prihvatljiva poljoprivredna površina gospodarstva je minimalno 0,5 ha dok minimalna površina ARKOD parcele mora biti 0,05 ha.

8.2.10.3.2.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

U slučaju nedostatnih sredstava za isplatu potpore, potpora se dodjeljuje temeljem sljedećih kriterija odabira:

- Provedba na Natura 2000 područja
- Doprinos očuvanju bioraznolikosti provedbom neke od ovih operacija: Očuvanje travnjaka velike prirode vrijednosti, Pilot mjera za zaštitu kosca (Crex crex) ili Pilot mjere za zaštitu leptira
- Provedba na području s prirodnim ili ostalim ograničenjima kako su definirana u M13

8.2.10.3.2.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Visina potpore je 331 EUR/ha.

8.2.10.3.2.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.10.3.2.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Usklađenost s planom gnojidbe i ostalim obvezama.

8.2.10.3.2.9.2. Radnje za ublažavanje

U trenutku podnošenja zahtjeva korisnik mora imati pripremljen plan gnojidbe za ugovoreno razdoblje. Kod provođenja kontrole na terenu, lako je kontrolirati primjenu planova. Također je predviđena daljinska kontrola.

Za bolje razumijevanje značenja obveza i utjecaja na okoliš u slučaju njihova nepoštivanja za korisnika će se osigurati odgovarajuća izobrazba i jasne upute.

8.2.10.3.2.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije moguće je provjeriti i kontrolirati.

8.2.10.3.2.9.4. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.2.9.4.1. C3-O_02

8.2.10.3.2.9.4.1.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.2.9.4.2. C4-O_02

8.2.10.3.2.9.4.2.1. Metode provjere obveza

Kontrola na terenu i daljinska kontrola.

8.2.10.3.2.10. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje i definiranje odgovarajućih osnovnih elemenata; to uključuje odgovarajuće obvezne standarde uspostavljene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće kriterije i minimalne aktivnosti uspostavljene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće minimalne zahtjeve u pogledu uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te ostale odgovarajuće obvezne zahtjeve propisane nacionalnim pravom

- relevantni obvezni standardi uspostavljeni u skladu s poglavljem I. glavom VI. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom: Pravilnik o višestrukoj sukladnosti.
- relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti utvrđene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejom (ii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća;
- relevantni minimalni zahtjevi za korištenje gnojiva i sredstva za zaštitu bilja: Akcijski program

zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla i Zakona o održivoj uporabi pesticida i Pravilnika o održivoj uporabi pesticida.

Minimalni zahtjevi za gnojiva moraju uključivati, između ostalog, kodeks dobre prakse koji je uveden Direktivom 91/676/EEZ za gospodarstva izvan zona ranjivih na nitrate, kao i zahtjeve u vezi s onečišćenjem fosforom; minimalni zahtjevi u pogledu uporabe sredstava za zaštitu bilja moraju uključivati, među ostalim, opća načela integrirane zaštite bilja uvedena Direktivom 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, obvezu posjedovanja dozvole za uporabu sredstava te obvezu stručnog osposobljavanja, zahtjeve o sigurnom skladištenju, pregledu naprava za primjenu sredstava te pravila o upotrebi pesticida u blizini voda i drugih osjetljivih mjesta, kako su utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom

- Minimalni zahtjevi za gnojiva (Načela dobre poljoprivredne prakse) uvedeni u skladu s Direktivom 91/676/EEZ za farme izvan zone osjetljive na nitrate, i zahtjevi koji se odnose na onečišćenje fosforom kao što je i utvrđeno nacionalnim zakonodavstvom: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla
- minimalni zahtjevi za korištenje sredstava za zaštitu bilja moraju sadržavati, između ostalog, opća načela integrirane zaštite bilja uvedene u skladu s Direktivom 2009/128/EZ, zahtjeve za posjedovanjem dozvole za korištenje proizvoda i poštivanje obaveze za izobrazbom, zahtjeve za sigurno skladištenje, provjeru strojeva za primjenu i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim osjetljivim područjima utvrđenim nacionalnim zakonima: Zakon o održivoj uporabi pesticida i Pravilnik o održivoj uporabi pesticida.

Popis lokalnih pasmina koje su u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivredu i biljnih genetskih resursa kojima prijeti genetska erozija

Nije primjenjivo.

Opis metodologije i agronomskih pretpostavki i parametara, uključujući opis osnovnih zahtjeva iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bitnih za pojedinu vrstu obveze, koji se upotrebljavaju kao referentne točke za izračune kojima se opravdavaju dodatni troškovi, izgubljeni prihod zbog preuzete obveze i visina troškova transakcija; prema potrebi, tom se metodologijom uzima u obzir potpora koja se dodjeljuje na temelju Uredbe (EU) br. 1307/2013, uključujući plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; prema potrebi, metoda konverzije koja se primjenjuje za druge jedinice u skladu s člankom 9. ove Uredbe

Kalkulacija se temelji na troškovima za uspostavu trajnog nasada sa djetelinsko-travnim ili travno djetelinskim smjesama, u odnosu na nasad bez međurednog pokrovnog usjeva.

Dodatni troškovi: međuredna sjetva, malčiranje i trošak plana gnojidbe.

Prva i druga obveza nisu uračunate kao trošak.

Dvostruko financiranje će biti isključeno u slučaju praksi iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1306/2013, također na temelju informacija koje su sadržane u delegiranim aktima donesenim u skladu s člankom 83. Uredbe (EU) br 1305/2013

8.2.10.3.2.10.1. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.2.10.1.1. C3-O_02

8.2.10.3.2.10.1.1.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR) 1

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13) dozvoljeni maksimalni iznos dušika u ranjivom području je 210 kg N/ha tijekom četri godine nakon pristupanja, a maksimalna 170 kg N/ha u narednom periodu. Za ostatak zemlje, to se smatra preporukom.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.2.10.1.1.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Nije uobičajena poljoprivredna praksa.

8.2.10.3.2.10.1.2. C4-O_02

8.2.10.3.2.10.1.2.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC) 4

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Pravilnik o višestrukoj sukladnosti, Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC) 4: U cilju smanjenja erozije tla, tijekom vegetacijskog razdoblja sve oranične poljoprivredne površine moraju biti pokrivene poljoprivrednim kulturama ili žetvenim ostacima (biljka s korijenom) ili biljnim ostacima (malč).
Prva rečenica ne primjenjuje se u slučaju pripreme poljoprivrednog zemljišta za sljedeću sjetvu i prije klijanja ili zimske brazde.
Tijekom zime, od 15. studenog do 15. veljače u cilju prikupljanja vlage i sprečavanja erozije, poljoprivredne površine moraju biti pokrivene glavnim usjevom ili se mora primjenjivati jedna od sljedećih mjera:
- grubo oranje na zimsku brazdu;
- zaoravanje strništa;
- ostavljanje strništa na poljoprivrednim površinama;
- prekrivanje poljoprivrednih površina žetvenim ostacima (malč).

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.2.10.1.2.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Površinski sloj u trajnim nasadima održava se mehanički ili pomoću herbicida, zatravnjivanje nije uobičajena praksa.

8.2.10.3.3. O_03: Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti

Podmjera:

- 10.1 - plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.3.1. Opis vrste operacije

Mnogobrojna staništa i zaštićene vrste nalaze se na poljoprivrednim površinama čiji opstanak uvelike ovisi o poljoprivrednim aktivnostima.Gotovo sve travnjačke površine u Hrvatskoj nastale su kao rezultat ljudske aktivnosti. Šumske površine su krčene, a na travnjacima koji su održavani košnjom ili ispašom razvilo se ekstenzivno stočarstvo.

Krajem prošlog stoljeća dolazi do napuštanja ovakvog tipa stočarstva te dolazi do prirodnog procesa sukcesije. Višegodišnja depopulacija dovela je do promjena u lokalnom gospodarstvu, krajobraznim karakteristikama područja i nestanka otvorenih krajobraza važnog za ptice selice. Problem je posebno izražen na travnjacima velike prirodne vrijednosti, osobito u krškim i planinskim područjima gdje grmlje potiskuje vrijedne livadne i pašnjačke vrste prilagođene preživljavanju na škrtom tlu ili u rupama između stijena, uz vrlo malo vode.

Potpora se dodjeljuje za korisnike koji održavaju travnjake velike prirodne vrijednosti, doprinose očuvanju biološke raznolikosti i sprječavaju daljnji gubitak staništa.

Travnjaci visoke prirodne vrijednosti na kojima se ovaj tip operacije može provoditi podijeljeni su u tri područja:

1. Kontinentalna nizinska regija

Do 200 metara nadmorske visine

Ova regija obuhvaća cijeli nizinski dio kontinentalne Hrvatske do otprilike 200 metara nadmorske visine.

2. Brdsko-planinska regija

Iznad 200 metara nadmorske visine.

Regija obuhvaća kompletno brdsko i planinsko područje kontinentalne Hrvatske iznad 200 metara nadmorske visine, odnosno u vegetacijskom smislu sva područja iznad zone poplavnih šuma.

3. Mediteranska regija

Ova regija obuhvaća mediteransko područje Hrvatske do 200 metara nadmorske visine te sve otoke.

Definicija travnjaka velike prirodne vrijednost

Za određivanje ovih područja korištena je definicija poljoprivrednog zemljišta velike prirodne vrijednosti prihvaćena od strane Europske agencije za zaštitu okoliša (EEA). Prema ovoj definiciji, poljoprivredno zemljište velike prirodne vrijednosti sastoji se od onih područja u Europi u kojima je poljoprivreda glavni način (najčešće dominantni) korištenja zemljišta i gdje ona podržava ili je povezana s velikom raznolikošću vrsta i staništa ili prisustvom vrsta koje su od posebnog interesa za očuvanje u Europi, ili oboje (Andersen i sur, 2003). Utvrđene su tri osnovne vrste poljoprivrednog zemljišta velike prirodne vrijednosti, a travnjaci

velike prirodne vrijednosti pripadaju tipu 1 - poljoprivrednom zemljištu sa velikim udjelom poluprirodne ili prirodne vegetacije.

Tipovi staništa kod travnjaka velike prirodne vrijednost

Travnata područja s velikom prirodnom vrijednosti definirana su na razini LAU2 i odgovaraju "jedinicama lokalne samouprave" (JLS) u Hrvatskoj. Hrvatska se sastoji od 556 jedinica lokalne samouprave JLS, podijeljenih u 429 općina i 127 gradova. Travnjaci velike prirodne vrijednosti prikazani su na karti i kao popis. Ti travnjaci uključuju sljedeće tipove staništa:

- 6170 –Planinski i predplaninski vapnenički travnjaci
- 6220 - Eumediteranski travnjaci *Thero-brachipodetalia*;
- 62A0 – Istočno submediteranski suhi travnjaci (*Scorzoneratalia villosae*);
- 6510 – Nizinske košanice (*Alopecurus pratensis, Sanguisorba officinalis*);
- PAL KLASA 37,2 – vlažni nitrofilni travnjaci i pašnjaci;
- 6210 - Suhi kontinentalni travnjaci (*Festuco-Brometalia*);
- 6230 – travnjaci bogati vrstama "tvrdače" (*Nardus*) i;
- 6540 - Mediteranski vlažni niski djetelinski travnajci reda *Molinio-Hordeion secalini.*

Obveze koje korisnik mora ispuniti za ovaj tip operacije jesu:

C1-O-03 Završiti izobrazbu od najmanje 18 sati povezanu s mjerom Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene u roku od 18 mjeseci nakon odobrene prijave. Svake sljedeće godine najmanje 6 sati izobrazbe, individualno savjetovanje i/ili sudjelovanje u demonstracijskim aktivnostima;

- C2-O-03 Vođenje evidencija o provedenim aktivnostima povezanih s obvezama iz ove operacije;
- C3-O-03 Primjena mineralnih gnojiva i stajskog gnoja je zabranjena;
- C4-O-03 Primjena sredstava za zaštitu bilja je zabranjena;
- C5-O-03 Dopušteno je samo ručno košenje ili strižnim kosilicama;
- C6-O-03 Vrijeme i učestalost košnje određena je prema regijama. Posljednji dan za košnju je 15. rujna;
- C7-O-03 Ako se travnjak koristi za napasivanje, maksimalno je dopušteno 1,0 UG/ ha ovaca, koza, goveda i kopitara. Minimalni pašni pritisak iznosi 0,3 UG/ ha;
- C8-O-03 Ručno treba odstranjivati pojedinačne biljke koje nisu prikladne za ispašu (npr. otrovne i invazivne vrste, grmlje i drveće)
- C9-O-03 Hidromelioracijski zahvati su zabranjeni.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 4A, sa sekundarnim doprinosom fokus području 5E.

Raspored košnje			
Početak košnje	**Regija**	**Broj otkosa**	**Napasanje**
1. kolovoza	Kontinentalna nizinska	Jedan	Nije obavezno; U rano proljeće i jesen
20. srpnja	Brdsko-planinska	Jedan do dva	Nije obavezno; U rano proljeće i jesen
15. srpnja	Mediteranska	Jedan	Nije obavezno; U rano proljeće i jesen

M10_01

8.2.10.3.3.2. Vrsta potpore

Bespovratna sredstva potpore u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete i uobičajenu poljoprivrednu praksu.

8.2.10.3.3.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13);
- Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o financiranju, upravljanju i praćenju zajedničke poljoprivredne politike.
- Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike.

8.2.10.3.3.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici i grupe poljoprivrednika sukladno nacionalnom Zakonu o poljoprivredi, koji su upisani u Upisnik poljoprivrednika i koriste zemljište upisano u ARKOD.

8.2.10.3.3.5. Prihvatljivi troškovi

Korisnik će dobiti naknadu za dodatne troškove i gubitke u prihodima koji proizlaze iz održavanja travnjaka sukladno propisanim obvezama, koje nadilaze uobičajene prakse.

Ova potpora dodjeljuje se kao nadoknada za one obveze koje su izvan relevantnih obveznih standarda utvrđenih u Poglavlju I Glave VI Uredbe (EU) br. 1306/2013 (višestruka sukladnost), relevantni kriteriji i minimalna aktivnost što je utvrđeno u točki (c) alineji (ii) članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1307/2013 o relevantnim minimalnim zahtjevima za korištenje gnojiva i sredstava za zaštitu bilja i drugim relevantnim

obveznim zahtjevima uspostavljenim nacionalnim zakonodavstvom.

8.2.10.3.3.6. Uvjeti za prihvatljivost

ARKOD parcela registrirana kao travnjak velike prirodne vrijednosti.

Prihvatljiva poljoprivredna površina gospodarstva je minimalno 0,5 ha dok minimalna površina ARKOD parcele mora biti 0,05 ha.

8.2.10.3.3.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

U slučaju nedostatnih sredstava za isplatu potpore, potpora se dodjeljuje temeljem sljedećih kriterija odabira:

- Provedba na Natura 2000 područja;
- Doprinos očuvanju bioraznolikosti provedbom neke od ovih operacija: Očuvanje travnjaka velike prirode vrijednosti, Pilot mjera za zaštitu kosca (Crex crex) ili Pilot mjere za zaštitu leptira;
- Provedba na području s prirodnim ili ostalim ograničenjima kako su definirana u M13.

8.2.10.3.3.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Visina potpore za Kontinentalno nizinsku regiju iznosi 183 EUR/ha, Brdsko-planinsku regiju 147 EUR/ha i Mediteransku regiju 102 EUR/ha.

8.2.10.3.3.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.10.3.3.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Poštivanje obveza koje se odnose na košnju, ispašu, zabranu korištenja gnojiva ili sredstava za zaštitu bilja, uklanjanje pokošene trave i drugo.

8.2.10.3.3.9.2. Radnje za ublažavanje

Vođenje evidencije pomoći će kada se provodi kontrola na terenu. Kontrola na terenu za korisnike, koji trebaju poštivati obvezu košnje u određeno vremensko razdoblje, bit će organizirana nakon što je završilo razdoblje košnje. Dodatno, CwRS metoda s VHR zračnim snimkama (jedna od svibnja, a druge od lipnja u tekućoj godini) će se koristiti za kontrolu pridržavanja zabrane košnja prije određenog datuma. Za bolje razumijevanje značenja obveza i utjecaja na okoliš u slučaju neusklađenosti za korisnika će se osigurati pravilna obuka i davanje jasnih uputa.

Za potencijalne korisnike ove operacije bit će osigurana dodatna obuka u vezi s posebnostima obveza iz operacije i financirat će se kroz Projekt integracije u EU Natura 2000.

8.2.10.3.3.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije moguće je provjeriti i kontrolirati.

8.2.10.3.3.9.4. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.3.9.4.1. C3-O_03

8.2.10.3.3.9.4.1.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.3.9.4.2. C4-O_03

8.2.10.3.3.9.4.2.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.3.9.4.3. C5-O_03

8.2.10.3.3.9.4.3.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi, također daljinska kontrola.

8.2.10.3.3.9.4.4. C6-O_03

8.2.10.3.3.9.4.4.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.3.9.4.5. C7-O_03

8.2.10.3.3.9.4.5.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi. Automatska unakrsna provjera s Jedinstvenim registrom domaćih životinja i ARKOD.

8.2.10.3.3.9.4.6. C8-O_03

8.2.10.3.3.9.4.6.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.3.9.4.7. C9-O_03

8.2.10.3.3.9.4.7.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.3.10. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje i definiranje odgovarajućih osnovnih elemenata; to uključuje odgovarajuće obvezne standarde uspostavljene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće kriterije i minimalne aktivnosti uspostavljene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće minimalne zahtjeve u pogledu uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te ostale odgovarajuće obvezne zahtjeve propisane nacionalnim pravom

- relevantni obvezni standardi uspostavljeni u skladu s poglavljem I., glavom VI. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom: Pravilnik o višestrukoj sukladnosti.
- relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti utvrđene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejom (ii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća;
- relevantni minimalni zahtjevi za korištenje gnojiva i sredstva za zaštitu bilja: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla i Zakona o održivoj uporabi pesticida i Pravilnika o održivoj uporabi pesticida.

Minimalni zahtjevi za gnojiva moraju uključivati, između ostalog, kodeks dobre prakse koji je uveden Direktivom 91/676/EEZ za gospodarstva izvan zona ranjivih na nitrate, kao i zahtjeve u vezi s onečišćenjem fosforom; minimalni zahtjevi u pogledu uporabe sredstava za zaštitu bilja moraju uključivati, među ostalim, opća načela integrirane zaštite bilja uvedena Direktivom 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, obvezu posjedovanja dozvole za uporabu sredstava te obvezu stručnog osposobljavanja, zahtjeve o sigurnom skladištenju, pregledu naprava za primjenu sredstava te pravila o upotrebi pesticida u blizini voda i drugih osjetljivih mjesta, kako su utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom

- Minimalni zahtjevi za gnojiva (Načela dobre poljoprivredne prakse) uvedeni u skladu s Direktivom 91/676/EEZ za farme izvan zone osjetljive na nitrate, i zahtjevi koji se odnose na onečišćenje fosforom kao što je i utvrđeno nacionalnim zakonodavstvom: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla.
- minimalni zahtjevi za korištenje sredstava za zaštitu bilja moraju sadržavati, između ostalog, opća načela integrirane zaštite bilja uvedene u skladu s Direktivom 2009/128/EZ, zahtjeve za posjedovanjem dozvole za korištenje proizvoda i poštivanje obaveze za izobrazbom, zahtjeve za sigurno skladištenje, provjeru strojeva za primjenu i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i

drugim osjetljivim područjima utvrđenim nacionalnim zakonima: Zakon o održivoj uporabi pesticida i Pravilnik o održivoj uporabi pesticida.

Popis lokalnih pasmina koje su u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivredu i biljnih genetskih resursa kojima prijeti genetska erozija

Nije primjenjivo.

Opis metodologije i agronomskih pretpostavki i parametara, uključujući opis osnovnih zahtjeva iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bitnih za pojedinu vrstu obveze, koji se upotrebljavaju kao referentne točke za izračune kojima se opravdavaju dodatni troškovi, izgubljeni prihod zbog preuzete obveze i visina troškova transakcija; prema potrebi, tom se metodologijom uzima u obzir potpora koja se dodjeljuje na temelju Uredbe (EU) br. 1307/2013, uključujući plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; prema potrebi, metoda konverzije koja se primjenjuje za druge jedinice u skladu s člankom 9. ove Uredbe

Plaćanje je izračunato usporedbom prosječnog GM za uobičajenu poljoprivrednu praksu u svakoj regiji u kojoj je početak košnje 1. lipnja i gdje se primjenjuju prosječne količine gnojiva, za razliku od košnje kasnijeg datum i zabrane korištenja gnojiva i sredstva za zaštitu bilja, što je dovelo do gubitka kvalitete sijena i prinosa sijena.

Dohodak se sastoji od prinosa pašnjaka u proljeće, energetske vrijednosti proljetnog pašnjaka, prinosa sijena, energetske vrijednosti sijena

Troškovi: obuhvaćaju gnojiva i mehanizaciju.

Gubitak prihoda: datum košenje je odgođen što smanjuje prinos i energetsku vrijednost, uz dodatno smanjenje prinosa zbog zabrane korištenja gnojiva.

Uštede: vezane uz obveze - nekorištenje gnojiva i mehanizacije za gnojidbu.

Prva i druga obveza nisu izračunate kao trošak. Dopušteni broj UG/ha nije bio relevantan za izračun.

Dvostruko financiranje će biti isključeno u slučaju praksi iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1306/2013, također na temelju informacija koje su sadržane u delegiranim aktima donesenim u skladu s člankom 83. Uredbe (EU) br 1305/2013.

8.2.10.3.3.10.1. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.3.10.1.1. C3-O_03

8.2.10.3.3.10.1.1.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR 1)

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC 1)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13) obvezan je za nitratno ranjive zone, a za ostatak zemlje to se smatra kao preporuka. Propisano je:
•Vođenje evidencije o korištenju gnojiva i stajskom gnoju
• Zabranjuje uporabu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja na poplavljenom poljoprivrednom zemljištu
• Uređuje uporabu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja u zonama sanitarne zaštite izvorišta
• Propisuje opća načela za primjenu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja
• Propisuje minimalne kapacitete skladišta i razdoblje skladištenja za stajski gnoj.
Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15) Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC 1) zabranjuje primjena gnojiva:
• na udaljenosti 3m od ruba vodotoka širih od 5 m
• na udaljenosti 20 m od ruba jezera i ribnjaka
• unutar 10m od ruba vodotoka na terenu s nagibom > 10%

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.3.10.1.1.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Poljoprivrednici obično primjenjuju mineralna gnojiva, rjeđe stajsko gnojivo (tekuće ili kruto).

8.2.10.3.3.10.1.2. C4-O_03

8.2.10.3.3.10.1.2.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR 10)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Zakon o održivom korištenju pesticida (NN 14/14) i **Pravilnika o održivom korištenju pesticida (NN 142/12)** postavlja minimalne zahtjeve za korištenje sredstava za zaštitu bilja, zahtjeve za posjedovanjem dozvole za korištenje proizvoda i poštivanje obveze za izobrazbom, zahtjeve za sigurno skladištenje, provjeru strojeva za primjenu i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim osjetljivim mjestima.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.3.10.1.2.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Primjena SZB nije zabranjena.

8.2.10.3.3.10.1.3. C5-O_03

8.2.10.3.3.10.1.3.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije primjenjivo.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.3.10.1.3.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Košnja se obično radi pomoću bubnjaste, disk ili horizontalne rotacione kosilice montirane na traktor.

8.2.10.3.3.10.1.4. C6-O_03

8.2.10.3.3.10.1.4.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije primjenjivo.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

1307/13 čl. 4 (c) (ii): Trajni travnjaci u kontinentalnom dijelu održavaju se košnjom najmanje jednom godišnje ili ispašom; trajni krški pašnjaci u obalnom i planinskom području održavaju se ispašom s najmanje 0,1 UG/ha.

8.2.10.3.3.10.1.4.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Datumi košnje nisu propisani. U većini regija, trava se kosi tri puta godišnje s prvom košnjom u proljeće, čim trava dovoljno naraste.

8.2.10.3.3.10.1.5. C7-O_03

8.2.10.3.3.10.1.5.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR1)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13) obvezan je za nitratno ranjive zone, a za ostatak zemlje to se smatra kao preporuka; što omogućuje maksimalnu gustoću stočnog fonda od 3 UG/ha do srpnja 2017; a nadalje 2,4 UG/ha.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

1307/13 čl. 4 (c) (ii): Trajni travnjaci u kontinentalnom dijelu održavaju se košnjom najmanje jednom godišnje ili ispašom; trajni krški pašnjaci u obalnom i planinskom području održavaju se ispašom s najmanje 0,1 UG/ha.

8.2.10.3.3.10.1.5.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Prosječna gustoća stočnog fonda je 0,62 UG/ha.

8.2.10.3.3.10.1.6. C8-O_03

8.2.10.3.3.10.1.6.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC 7)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Pravilnik o višestrukoj sukladnosti, Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC 7) : Na poljoprivrednim površinama ne smiju biti prisutni korovi pelinolisna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia L.*) i mračnjak (*Abutilon theophrasti Med.*). Ove će se biljne vrste uklanjati mehaničkim postupcima ili primjenom herbicida.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.3.10.1.6.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Biljke koje nisu prikladne za ispašu uklanjaju se pomoću sredstava za zaštitu bilja (herbicidi). U većini slučajeva manje produktivni travnjaci ostaju zarašteni neželjenom vegetacijom koja nije pogodna za ispašu.

8.2.10.3.3.10.1.7. C9-O_03

8.2.10.3.3.10.1.7.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.3.10.1.7.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Nije uobičajena poljoprivredna praksa.

8.2.10.3.4. O_04: Pilot mjera za žaštitu kosca (*Crex crex*)

Podmjera:

- 10.1 - plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.4.1. Opis vrste operacije

Kao posljedica intenziviranja i / ili zapuštanja poljoprivrednih površina u Hrvatskoj, jednako kao u drugim dijelovima Europe, broj kosaca tijekom posljednjih 20 godina drastično se smanjio.
Mnoga su močvarna područja isušena i pretvorena u oranice. Na mnogim livadama se, umjesto sijena proizvodi sjenaža tako da se takve livade ranije kose. Zbog toga ptice ostaju bez zaklona a njihova gnijezda i jaja su uništena. Zbog zapuštenih i zaraštenih travnjačkih površina, ptice ostaju bez gnjezdišta.

Nepravilna košnja uzrokuje gubitke onih ptica koje se gnijezde i žive među livadnom vegetacijom. Većina livada košanica danas se kosi brzim kosilicama koje uzrokuju visoku smrtnost ptica koje žive među livadnom vegetacijom. Ptice u opasnosti rijetko se odlučuju na bijeg već se pokušavaju sakriti u travi čekajući da opasnost prođe.

Mlade ptice koje ne mogu letjeti ne uspijevaju pobjeći pred brzim kosilicama, a veliku štetu čini košnja u vrijeme kada ptice sjede na jajima.

Područje travnjaka velike prirodne vrijednosti unutar područja posebne zaštite (SPAs), u kojima obitava kosac, definirana su na razini JLS i prikazana na karti i kao popis.

Kosac (*Crex crex*) je u Hrvatskoj strogo zaštićena ptica koja živi na vlažnim livadama, i nalazi se na popisu Dodatka I. EU Direktive o pticama. Brojnost kosca u Hrvatskoj procjenjuje se na oko 500-1100 jedinki. Područja s najvećim brojem ptica su poplavljene i vlažne livade i močvarne livade uz rijeku Savu (uključujući Turopolje, Lonjsko i Mokro Polje), Dravu i Dunava i područja uz rijeku Kupu.

Na poljoprivrednom zemljištu unutar područja posebne zaštite (SPA) Uredbom o proglašenju ekološke mreže (NN br. 124/13): NP Plitvička jezera, Velebit, Cetina, Donja Posavina, Gorski kotar i sjeverna Lika, Lička krška Polja, Papuk, Turopolje, Učka i Ćićarija te Pokupski bazen, košnja mora biti završena do 15. rujna.

Potpora se dodjeljuje korisnicima koji održavaju travnjake prilagođenim načinom košnje u točno određenom razdoblju, što doprinosi zaštiti kosca koji nastanjuje vlažna staništa, a nalazi se na popisu u Direktivi Vijeća 79/409/EEZ; Direktiva 2009/147/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 30. studenog 2009. o očuvanju divljih ptica (kodificirana verzija) (SL L 20 26.01.2010.), Dodatak I.

Obveze koje korisnik mora ispuniti za ovaj tip operacije jesu:

- C1-O-04 Završiti izobrazbu od najmanje 18 sati povezanu s mjerom Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene u roku od 18 mjeseci nakon odobrene prijave. Svake sljedeće godine najmanje 6 sati izobrazbe, individualno savjetovanje i/ili sudjelovanje u demonstracijskim aktivnostima;
- C2-O-04 Vođenje evidencija o provedenim aktivnostima povezanih s obvezama iz ove operacije;
- C3-O-04 Primjena mineralnih gnojiva i stajskog gnoja je zabranjena;
- C4-O-04 Primjena sredstava za zaštitu bilja je zabranjena;
- C5-O-04 Dopušteno je samo ručno košenje ili strižnim kosilicama na visini od minimalno 10

centimetara iznad tla;

- C6-O-04 Prva košnju treba provoditi nakon 15. kolovoza, minimalno jednom, a najviše dva puta godišnje. Posljednji dan za košnju je 15. rujan;
- C7-O-04 Na parcelama većim od 1 ha ostaviti uz rub nepokošenu traku (5% površine), a košnju treba obavljati od sredine parcele kružno prema van, odnosno s jedne strane parcele prema drugoj.
- C8-O-04 Ako se travnjak koristi za ispašu, ispaša može biti samo u jesen (najranije od košnje do kraja tekuće godine); maksimalno je dopušteno 1,0 UG/ ha ovaca, koza, goveda i kopitara. Minimalni pašni pritisak iznosi 0,3 UG/ ha;
- C9-O-04 Ručno treba odstranjivati pojedinačne biljke koje nisu prikladne za ispašu (npr. otrovne i invazivne vrste, grmlje i drveće);
- C10-O-04 Hidromelioracijski zahvati su zabranjeni.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 4A, sa sekundarnim doprinosom fokus području 5E.

8.2.10.3.4.2. Vrsta potpore

Bespovratna sredstva potpore u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete i uobičajenu poljoprivrednu praksu.

8.2.10.3.4.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13);
- Zakon o održivom korištenju pesticida (NN 14/14);
- Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/13);
- Pravilnik o ciljevima očuvanja i mjerama zaštite ptica na područjima posebne zaštite (NN 15/14);
- Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o financiranju, upravljanju i praćenju zajedničke poljoprivredne politike.
- Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike.

8.2.10.3.4.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici i grupe poljoprivrednika sukladno nacionalnom Zakonu o poljoprivredi, koji su upisani u Upisnik poljoprivrednika i koriste zemljište upisano u ARKOD.

8.2.10.3.4.5. Prihvatljivi troškovi

Korisnik će dobiti naknadu za dodatne troškove i gubitke u prihodima koji proizlaze iz održavanja travnjaka sukladno propisanim obvezama, koje nadilaze uobičajene prakse.

Ova potpora dodjeljuje se kao nadoknada za one obveze koje su izvan relevantnih obveznih standarda utvrđenih u Poglavlju I Glave VI Uredbe (EU) br. 1306/2013 (višestruka sukladnost), relevantni kriteriji i

minimalna aktivnost što je utvrđeno u točki (c) alineji (ii) članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1307/2013 o relevantnim minimalnim zahtjevima za korištenje gnojiva i sredstava za zaštitu bilja i drugim relevantnim obveznim zahtjevima uspostavljenim nacionalnim zakonodavstvom.

8.2.10.3.4.6. Uvjeti za prihvatljivost

ARKOD parcela registrirana kao travnjak i stanište kosca (*Crex crex*). Prihvatljiva poljoprivredna površina gospodarstva je minimalno 0,5 ha dok minimalna površina ARKOD parcele mora biti 0,05 ha.

8.2.10.3.4.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

U slučaju nedostatnih sredstava za isplatu potpore, potpora se dodjeljuje temeljem sljedećih kriterija odabira:

- Provedba na Natura 2000 područja;
- Doprinos očuvanju bioraznolikosti provedbom neke od ovih operacija: Očuvanje travnjaka velike prirode vrijednosti, Pilot mjera za zaštitu kosca (Crex crex) ili Pilot mjere za zaštitu leptira;
- Provedba na području s prirodnim ili ostalim ograničenjima kako su definirana u M13.

8.2.10.3.4.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Visina potpore iznosi 244 EUR/ha.

8.2.10.3.4.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.10.3.4.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Usuglašenost sa obvezama koje se odnose na košnju, ispašu, zabranu korištenja gnojiva ili sredstava za zaštitu bilja, uklanjanje pokošene trave i drugo.

8.2.10.3.4.9.2. Radnje za ublažavanje

Vođenje evidencije pomoći će ako se provodi kontrola na terenu. Kontrola na terenu za korisnike, koji bi trebao zadovoljiti obvezu košnje u određeno vremensko razdoblje, bit će organizirana nakon razdoblja zabrane košnje. Osim toga, CwRS metoda s VHR zračnim snimkama (jedna od svibnja, a druge od lipnja u tekućoj godini) će se koristiti za kontrolu pridržavanja zabrane košnja prije određenog datuma.

Za bolje razumijevanje značenja obveza i utjecaja na okoliš u slučaju neusklađenosti za korisnika će se osigurati pravilna obuka i davanje jasnih uputa.

Za potencijalne korisnike ove operacije bit će osigurana dodatna obuka u vezi s posebnostima obveza iz

operacije i financirat će se kroz Projekt integracije u EU Natura 2000.

8.2.10.3.4.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije moguće je provjeriti i kontrolirati.

8.2.10.3.4.9.4. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.4.9.4.1. C10-O_04

8.2.10.3.4.9.4.1.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.4.9.4.2. C3-O_04

8.2.10.3.4.9.4.2.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.4.9.4.3. C4-O_04

8.2.10.3.4.9.4.3.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.4.9.4.4. C5-O_04

8.2.10.3.4.9.4.4.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.4.9.4.5. C6-O_04

8.2.10.3.4.9.4.5.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.4.9.4.6. C7-O_04

8.2.10.3.4.9.4.6.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.4.9.4.7. C8-O_04

8.2.10.3.4.9.4.7.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi. Automatska unakrsna provjera s Jedinstvenim registrom domaćih životinja i ARKOD.

8.2.10.3.4.9.4.8. C9-O_04

8.2.10.3.4.9.4.8.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.4.10. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje i definiranje odgovarajućih osnovnih elemenata; to uključuje odgovarajuće obvezne standarde uspostavljene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće kriterije i minimalne aktivnosti uspostavljene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće minimalne zahtjeve u pogledu uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te ostale odgovarajuće obvezne zahtjeve propisane nacionalnim pravom

- relevantni obvezni standardi uspostavljeni u skladu s poglavljem I. glavom VI. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom: Pravilnik o višestrukoj sukladnosti;
- relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti utvrđene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejom (ii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća;
- relevantni minimalni zahtjevi za korištenje gnojiva i sredstva za zaštitu bilja: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla i Zakona o održivoj uporabi pesticida i Pravilnika o održivoj uporabi pesticida.

Minimalni zahtjevi za gnojiva moraju uključivati, između ostalog, kodeks dobre prakse koji je uveden Direktivom 91/676/EEZ za gospodarstva izvan zona ranjivih na nitrate, kao i zahtjeve u vezi s onečišćenjem fosforom; minimalni zahtjevi u pogledu uporabe sredstava za zaštitu bilja moraju uključivati, među ostalim, opća načela integrirane zaštite bilja uvedena Direktivom 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, obvezu posjedovanja dozvole za uporabu sredstava te obvezu stručnog osposobljavanja, zahtjeve o

sigurnom skladištenju, pregledu naprava za primjenu sredstava te pravila o upotrebi pesticida u blizini voda i drugih osjetljivih mjesta, kako su utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom

- Minimalni zahtjevi za gnojiva (Načela dobre poljoprivredne prakse) uvedeni u skladu s Direktivom 91/676/EEZ za farme izvan zone osjetljive na nitrate, i zahtjevi koji se odnose na onečišćenje fosforom kao što je i utvrđeno nacionalnim zakonodavstvom: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla
- minimalni zahtjevi za korištenje sredstava za zaštitu bilja moraju sadržavati, između ostalog, opća načela integrirane zaštite bilja uvedene u skladu s Direktivom 2009/128/EZ, zahtjeve za posjedovanjem dozvole za korištenje proizvoda i poštivanje obaveze za izobrazbom, zahtjeve za sigurno skladištenje, provjeru strojeva za primjenu i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim osjetljivim područjima utvrđenim nacionalnim zakonima: Zakon o održivoj uporabi pesticida i Pravilnik o održivoj uporabi pesticida.

Popis lokalnih pasmina koje su u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivredu i biljnih genetskih resursa kojima prijeti genetska erozija

Nije primjenjivo.

Opis metodologije i agronomskih pretpostavki i parametara, uključujući opis osnovnih zahtjeva iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bitnih za pojedinu vrstu obveze, koji se upotrebljavaju kao referentne točke za izračune kojima se opravdavaju dodatni troškovi, izgubljeni prihod zbog preuzete obveze i visina troškova transakcija; prema potrebi, tom se metodologijom uzima u obzir potpora koja se dodjeljuje na temelju Uredbe (EU) br. 1307/2013, uključujući plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; prema potrebi, metoda konverzije koja se primjenjuje za druge jedinice u skladu s člankom 9. ove Uredbe

Plaćanje je izračunato usporedbom prosječnog GM za uobičajenu poljoprivrednu praksu u svakoj regiji u kojoj je početak košnje 1. lipnja i gdje se primjenjuju prosječne količine gnojiva, za razliku od košnje kasnijeg datum i zabrane korištenja gnojiva i sredstva za zaštitu bilja, što je dovelo do gubitka kvalitete sijena i prinosa sijena.

Dohodak se sastoji od prinosa pašnjaka u proljeće, energetske vrijednosti proljetnog pašnjaka, prinosa sijena, energetske vrijednosti sijena.

Troškovi: obuhvaćaju gnojiva i mehanizaciju.

Gubitak prihoda: datum košenje je odgođen što smanjuje prinos i energetsku vrijednost, uz dodatno smanjenje prinosa zbog zabrane korištenja gnojiva.

Uštede: vezane uz obveze - nekorištenje gnojiva i mehanizacije za gnojivo.

Prva i druga obveza nisu izračunate kao trošak. Dopušteni broj UG/ha nije bio relevantan za izračun.

Dvostruko financiranje će biti isključeno u slučaju praksi iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1306/2013, također na temelju informacija koje su sadržane u delegiranim aktima donesenim u skladu s člankom 83. Uredbe (EU) br 1305/2013.

8.2.10.3.4.10.1. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.4.10.1.1. C10-O_04

8.2.10.3.4.10.1.1.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.4.10.1.1.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Nije uobičajena poljoprivredna praksa.

8.2.10.3.4.10.1.2. C3-O_04

8.2.10.3.4.10.1.2.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR 1)

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC 1)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13) obvezan je za nitratno ranjive zone, a za ostatak zemlje to se smatra kao preporuka. Propisano je:

• Vođenje evidencije o korištenju gnojiva i stajskom gnoju
• Zabranjuje uporabu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja na poplavljenom poljoprivrednom zemljištu
• Uređuje uporabu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja u zonama sanitarne zaštite izvorišta
• Propisuje opća načela za primjenu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja
• Propisuje minimalne kapacitete skladišta i razdoblje skladištenja za stajski gnoj.
Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15) (GAEC 1) zabranjuje primjena gnojiva:
• na udaljenosti 3m od ruba vodotoka širih od 5 m
• na udaljenosti 20 m od ruba jezera i ribnjaka
• unutar 10m od ruba vodotoka na terenu s nagibom > 10%

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.4.10.1.2.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Poljoprivrednici obično primjenjuju mineralna gnojiva, rjeđe stajsko gnojivo (tekuće ili kruto).

8.2.10.3.4.10.1.3. C4-O_04

8.2.10.3.4.10.1.3.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR 10)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Zakon o održivom korištenju pesticida (NN 14/14) i **Pravilnika o održivom korištenju pesticida (NN 142/12)** postavlja minimalne zahtjeve za korištenje sredstava za zaštitu bilja, zahtjeve za posjedovanjem dozvole za korištenje proizvoda i poštivanje obveze za izobrazbom, zahtjeve za sigurno skladištenje, provjeru strojeva za primjenu i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim osjetljivim mjestima.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.4.10.1.3.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Primjena SZB nije zabranjena.

8.2.10.3.4.10.1.4. C5-O_04

8.2.10.3.4.10.1.4.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

1307/13 čl. 4 (c) (ii): Trajni travnjaci u kontinentalnom dijelu održavaju se košnjom najmanje jednom godišnje ili ispašom; trajni krški pašnjaci u obalnom i planinskom području održavaju se ispašom s najmanje 0,1 UG/ha.

8.2.10.3.4.10.1.4.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Košnja se obično radi pomoću bubnjaste, disk ili horizontalne rotacione kosilice montirane na traktor. Uobičajena visina košnje je 7 cm.

8.2.10.3.4.10.1.5. C6-O_04

8.2.10.3.4.10.1.5.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

1307/13 čl. 4 (c) (ii): Trajni travnjaci u kontinentalnom dijelu održavaju se košnjom najmanje jednom godišnje ili ispašom; trajni krški pašnjaci u obalnom i planinskom području održavaju se ispašom s najmanje 0,1 UG/ha.

8.2.10.3.4.10.1.5.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Datumi košnje nisu propisani. U većini regija, trava se kosi tri puta godišnje s prvom košnjom u proljeće, čim trava dovoljno naraste.

8.2.10.3.4.10.1.6. C7-O_04

8.2.10.3.4.10.1.6.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.4.10.1.6.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Cijelo područje travnjaka se kosi i ne ostavlja se uz rub nepokošena traka.

8.2.10.3.4.10.1.7. C8-O_04

8.2.10.3.4.10.1.7.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR1)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13) obvezan je za nitratno ranjive zone, a za ostatak zemlje to se smatra kao preporuka; što omogućuje maksimalnu gustoću stočnog fonda od 3 UG/ha (do srpnja 2017; a nadalje 2,4 UG/ha).

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

1307/13 čl. 4 (c) (ii): Trajni travnjaci u kontinentalnom dijelu održavaju se košnjom najmanje jednom godišnje ili ispašom; trajni krški pašnjaci u obalnom i planinskom području održavaju se ispašom s najmanje 0,1 UG/ha.

8.2.10.3.4.10.1.7.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Prosječna gustoća stočnog fonda je 0,62 UG/ha.

8.2.10.3.4.10.1.8. C9-O_04

8.2.10.3.4.10.1.8.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC 7)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Pravilnik o višestrukoj sukladnosti, Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC 7) : Na poljoprivrednim površinama ne smiju biti prisutni korovi pelinolisna ambrozija (Ambrosia artemisiifolia L.) i mračnjak (Abutilon theophrasti Med.). Ove će se biljne vrste uklanjati mehaničkim postupcima ili primjenom herbicida.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.4.10.1.8.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Biljke koje nisu prikladne za ispašu uklanjaju se pomoću sredstava za zaštitu bilja (herbicidi). Često, manje produktivni travnjak je ostao zarašten s neželjenom vegetacijom koja nije pogodna za ispašu.

8.2.10.3.5. O_05: Pilot mjera za zaštitu leptira

Podmjera:

- 10.1 - plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.5.1. Opis vrste operacije

Ova operacija ima za cilj zaštititi četiri ugrožene i strogo zaštićene vrste leptira: veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*), zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*), močvarni plavac (*Phengaris Alcon Alcon*) i močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*) koji obitavaju na ekstenzivno korištenim travnjacima. Zbog napuštanja tradicionalnog stočarstva i prestanka ispaše, odnosno prestanka košnje livada dolazi do zarastanja livada i pašnjaka (sukcesija).

Leptiri iz roda Phengaris iznimni su po neobično složenom i osjetljivom životnom ciklusu. Neke vrste leptira polažu jaja samo na određenim biljkama (ovipozicijske biljke). Za velikog livadnog plavca i zagasitoga livadnog plavca ta je biljka velika ili ljekovita krvara (Sanguisorba officinalis), koja cvate ljeti na nizinskim košanicama. Ove košanice ugroženi su stanišni tipovi na nacionalnoj i međunarodnoj razini. Za močvarnog plavca ovipozicijska biljka je plućna sirištara (*Gentiana pneumonanthe*) koja se pojavljuje na Molinia livadama (*Molinion caeruleae*).

Močvarni plavac zabilježen je na samo nekoliko lokacija u Hrvatskoj, primjerice u području Nacionalnog parka Plitvička jezera i Papuka, a za velikog livadnog i zagasitog livadnog plavca najvažnija staništa su u Međimurju i Dravi. Izuzetna karakteristika životnog ciklusa leptire iz roda *Phengaris* predstavlja simbiozu s mravima roda *Myrmica* u fazi gusjenice (Myrmecophily).
Za močvarnog okaša ovipozicijske biljke su šaševi i određene trave. Močvarne livade sjeverne Istre trenutačno su jedino poznato nalazište močvarnog okaša u Hrvatskoj.

Potpora se dodjeljuje korisnicima koji održavaju travnjake prilagođenim načinom košnje u točno određenom terminu te tako doprinose zaštiti staništa na kojem obitavaju leptiri.

Obveze koje korisnik mora ispuniti za ovaj tip operacije jesu:

- C1-O-05 Završiti izobrazbu od najmanje 18 sati povezanu s mjerom Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene u roku od 18 mjeseci nakon odobrene prijave. Svake sljedeće godine najmanje 6 sati izobrazbe, individualno savjetovanje i/ili sudjelovanje u demonstracijskim aktivnostima;
- C2-O-05 Vođenje evidencija o provedenim aktivnostima povezanih s obvezama iz ove operacije;
- C3-O-05 Primjena mineralnih gnojiva i stajskog gnoja je zabranjena;
- C4-O-05 Primjena sredstava za zaštitu bilja je zabranjena;
- C5-O-05 Dopušteno je samo ručno košenje ili strižnim kosilicama;
- C6-O-05 Termin i na način košnje određen za svaku vrstu leptira posebno. Posljednji dan za košnju je 1. listopada;
- C7-O-05 Ako se travnjak koristi za ispašu, ispaša može biti samo u jesen (najraniji od košnje 15. rujna do kraja tekuće godine); maksimalno je dopušteno 1,0 UG/ ha ovaca, koza, goveda i kopitara. Minimalni pašni pritisak iznosi 0,3 UG/ ha;
- C8-O-05 Ručno treba odstranjivati pojedinačne biljke koje nisu prikladne za ispašu (npr. otrovne i invazivne vrste, grmlje i drveće);
- C9-O-04 Hidromelioracijski zahvati su zabranjeni.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 4A, sa sekundarnim doprinosom fokus području 5E.

Raspored košnje		
Vrsta	**Naziv područja**	**Termin i način košnje**
Močvarni plavac (*Phengaris Alcon Alcon*)	Livade uz potok Injaticu, Zvečevo, NP Plitvička jezera, Livade uz Bednju II	kositi iza 15. 9. svake druge godine
Močvarni okaš (*Coenonympha oedippus*)	Vlažne livade uz potok Malinska, Mirna i šire područje Butonige, Vlažne livade kod Marušića, Vlažne livade uz Jugovski potok (Štrcaj), Vlažne livade uz potok Bračana (Žonti), Pregon	kositi iza 15. 9 rotacijskom košnjom na 1/3 površine svake tri godine
Zagasiti livadni plavac (*Phengaris nausithous*	Zovje, Međimurje, Donje Međimurje	kositi do 15.6 ili iza 15.9. svake druge godine
Veliki livadni plavac (*Phengaris teleius*)	Peteranec, Zovje, Međimurje, Donje Međimurje, Livade uz Bednju II	kositi do 15.6 ili iza 15.9. svake druge godine

8.2.10.3.5.2. Vrsta potpore

Bespovratna sredstva potpore u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete i uobičajenu poljoprivrednu praksu.

8.2.10.3.5.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13);
- Uredba o ekološkoj mreži (NN 124/13);
- Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o financiranju, upravljanju i praćenju zajedničke poljoprivredne politike.

- Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike.

8.2.10.3.5.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici i grupe poljoprivrednika sukladno nacionalnom Zakonu o poljoprivredi, koji su upisani u Upisnik poljoprivrednika i koriste zemljište upisano u ARKOD.

8.2.10.3.5.5. Prihvatljivi troškovi

Korisnik će dobiti naknadu za dodatne troškove i gubitke u prihodima koji proizlaze iz održavanja travnjaka sukladno propisanim obvezama, koje nadilaze uobičajene prakse.

Ova potpora dodjeljuje se kao nadoknada za one obveze koje su izvan relevantnih obveznih standarda utvrđenih u Poglavlju I Glave VI Uredbe (EU) br. 1306/2013 (višestruka sukladnost), relevantni kriteriji i minimalna aktivnost što je utvrđeno u točki (c) alineji (ii) članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1307/2013 o relevantnim minimalnim zahtjevima za korištenje gnojiva i sredstava za zaštitu bilja i drugim relevantnim obveznim zahtjevima uspostavljenim nacionalnim zakonodavstvom.

8.2.10.3.5.6. Uvjeti za prihvatljivost

ARKOD parcela registrirana kao travnjak a nalazi se na lokalitetima navedenim u tablici Rasporeda košnje. Prihvatljiva poljoprivredna površina gospodarstva je minimalno 0,5 ha dok minimalna površina ARKOD parcele mora biti 0,05 ha.

8.2.10.3.5.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

U slučaju nedostatnih sredstava za isplatu potpore, potpora se dodjeljuje temeljem sljedećih kriterija odabira:

- Provedba na Natura 2000 područja;
- Doprinos očuvanju bioraznolikosti provedbom neke od ovih operacija: Očuvanje travnjaka velike prirode vrijednosti, Pilot mjera za zaštitu kosca (*Crex crex*) ili Pilot mjere za zaštitu leptira;
- 3. Provedba na području s prirodnim ili ostalim ograničenjima kako su definirana u M13.

8.2.10.3.5.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Visina potpore:

- Močvarni okaš - 326 EUR/ha
- Močvarni plavac, Zagasiti livadni plavac, Veliki livadni plavac - 274 EUR/ha

8.2.10.3.5.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.10.3.5.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Poštivanje obveza vezanih za košnju, ispašu, zabranu korištenja gnojiva ili sredstava za zaštitu bilja, uklanjanje pokošene trave i drugo.

8.2.10.3.5.9.2. Radnje za ublažavanje

Vođenje evidencije pomoći će ako se provodi kontrola na terenu. Kontrola na terenu za korisnike, koji bi trebao zadovoljiti obvezu košnje u određeno vremensko razdoblje, bit će organizirana nakon razdoblja zabrane košnje. Osim toga, CwRS metoda s VHR prostornim zračnim snimkama(jedna od svibnja, a druge od lipnja u tekućoj godini) će se koristiti za kontrolu pridržavanja zabrane košnja prije određenog datuma.Za bolje razumijevanje značenja obveza i utjecaja na okoliš u slučaju neusklađenosti za korisnika će se osigurati pravilna obuka i davanje jasnih uputa.

Za potencijalne korisnike ove operacije bit će osigurana dodatna obuka u vezi s posebnostima obveza iz operacije i financirat će se kroz Projekt integracije u EU Natura 2000

8.2.10.3.5.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije moguće je provjeriti i kontrolirati.

8.2.10.3.5.9.4. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.5.9.4.1. C3-O_05

8.2.10.3.5.9.4.1.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.5.9.4.2. C4-O_05

8.2.10.3.5.9.4.2.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.5.9.4.3. C5-O_05

8.2.10.3.5.9.4.3.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.5.9.4.4. C6-O_05

8.2.10.3.5.9.4.4.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.5.9.4.5. C7-O_05

8.2.10.3.5.9.4.5.1. Metode provjere obveza

Automatska unakrsna provjera s Jedinstvenim registrom domaćih životinja i ARKOD.

8.2.10.3.5.9.4.6. C8-O_05

8.2.10.3.5.9.4.6.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.5.9.4.7. C9-O_05

8.2.10.3.5.9.4.7.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.5.10. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje i definiranje odgovarajućih osnovnih elemenata; to uključuje odgovarajuće obvezne standarde uspostavljene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće kriterije i minimalne aktivnosti uspostavljene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće minimalne zahtjeve u pogledu uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te ostale odgovarajuće obvezne zahtjeve propisane nacionalnim pravom

- relevantni obvezni standardi uspostavljeni u skladu s poglavljem I., glavom VI. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom: Pravilnik o višestrukoj sukladnosti.
- relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti utvrđene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejom (ii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća;

- relevantni minimalni zahtjevi za korištenje gnojiva i sredstva za zaštitu bilja: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla i Zakona o održivoj uporabi pesticida i Pravilnika o održivoj uporabi pesticida.

Minimalni zahtjevi za gnojiva moraju uključivati, između ostalog, kodeks dobre prakse koji je uveden Direktivom 91/676/EEZ za gospodarstva izvan zona ranjivih na nitrate, kao i zahtjeve u vezi s onečišćenjem fosforom; minimalni zahtjevi u pogledu uporabe sredstava za zaštitu bilja moraju uključivati, među ostalim, opća načela integrirane zaštite bilja uvedena Direktivom 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, obvezu posjedovanja dozvole za uporabu sredstava te obvezu stručnog osposobljavanja, zahtjeve o sigurnom skladištenju, pregledu naprava za primjenu sredstava te pravila o upotrebi pesticida u blizini voda i drugih osjetljivih mjesta, kako su utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom

- Minimalni zahtjevi za gnojiva (Načela dobre poljoprivredne prakse) uvedeni u skladu s Direktivom 91/676/EEZ za farme izvan zone osjetljive na nitrate, i zahtjevi koji se odnose na onečišćenje fosforom kao što je i utvrđeno nacionalnim zakonodavstvom: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla;
- minimalni zahtjevi za korištenje sredstava za zaštitu bilja moraju sadržavati, između ostalog, opća načela integrirane zaštite bilja uvedene u skladu s Direktivom 2009/128/EZ, zahtjeve za posjedovanjem dozvole za korištenje proizvoda i poštivanje obaveze za izobrazbom, zahtjeve za sigurno skladištenje, provjeru strojeva za primjenu i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim osjetljivim područjima utvrđenim nacionalnim zakonima: Zakon o održivoj uporabi pesticida i Pravilnik o održivoj uporabi pesticida.

Popis lokalnih pasmina koje su u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivredu i biljnih genetskih resursa kojima prijeti genetska erozija

Nije primjenjivo.

Opis metodologije i agronomskih pretpostavki i parametara, uključujući opis osnovnih zahtjeva iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bitnih za pojedinu vrstu obveze, koji se upotrebljavaju kao referentne točke za izračune kojima se opravdavaju dodatni troškovi, izgubljeni prihod zbog preuzete obveze i visina troškova transakcija; prema potrebi, tom se metodologijom uzima u obzir potpora koja se dodjeljuje na temelju Uredbe (EU) br. 1307/2013, uključujući plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; prema potrebi, metoda konverzije koja se primjenjuje za druge jedinice u skladu s člankom 9. ove Uredbe

Plaćanje je izračunato usporedbom prosječnog GM (*gross margin*) za uobičajenu poljoprivrednu praksu u svakoj regiji u kojoj je početak košnje 1. lipnja i gdje se primjenjuju prosječne količine gnojiva, za razliku od košnje kasnijeg datum i zabrane korištenja gnojiva i sredstva za zaštitu bilja, što je dovelo do gubitka kvalitete sijena i prinosa sijena.

Dohodak se sastoji od prinosa pašnjaka u proljeće, energetske vrijednosti proljetnog pašnjaka, prinos sijena, energetska vrijednost sijena.

Troškovi: obuhvaćaju gnojiva i mehanizaciju.

Gubitak prihoda: datum košenje je odgođen što smanjuje prinos i energetsku vrijednost, s dodatnim smanjenjem prinosa zbog zabrane korištenja gnojiva.

Ušteda: vezane uz obveze - nekorištenje gnojiva i mehanizacije za gnojidbu.

Prva i druga obveza nisu izračunate kao trošak. Dopušteni broj UG/ha nije bio relevantan za izračun.

Dvostruko financiranje će biti isključeno u slučaju praksi iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1306/2013, također na temelju informacija koje su sadržane u delegiranim aktima donesenim u skladu s člankom 83. Uredbe (EU) br 1305/2013.

8.2.10.3.5.10.1. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.5.10.1.1. C3-O_05

8.2.10.3.5.10.1.1.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR1)

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC 1)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13) obvezan je za nitratno ranjive zone, a za ostatak zemlje to se smatra kao preporuka. Propisano je:
• Vođenje evidencije o korištenju gnojiva i stajskom gnoju
• Zabranjuje uporabu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja na poplavljenom poljoprivrednom zemljištu
• Uređuje uporabu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja u zonama sanitarne zaštite izvorišta
• Propisuje opća načela za primjenu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja
• Propisuje minimalne kapacitete skladišta i razdoblje skladištenja za stajski gnoj.

Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15) (GAEC 1) zabranjuje primjena gnojiva:

- na udaljenosti 3m od ruba vodotoka širih od 5 m
- na udaljenosti 20 m od ruba jezera i ribnjaka
- unutar 10m od ruba vodotoka na terenu s nagibom > 10%

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.5.10.1.1.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Poljoprivrednici obično primjenjuju mineralna gnojiva, rjeđe stajsko gnojivo (tekuće ili kruto).

8.2.10.3.5.10.1.2. C4-O_05

8.2.10.3.5.10.1.2.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR 10)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Zakon o održivom korištenju pesticida (NN 14/14) i **Pravilnika o održivom korištenju pesticida (NN 142/12)** postavlja minimalne zahtjeve za korištenje sredstava za zaštitu bilja, zahtjeve za posjedovanjem dozvole za korištenje proizvoda i poštivanje obveze za izobrazbom, zahtjeve za sigurno skladištenje, provjeru strojeva za primjenu i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim osjetljivim mjestima.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.5.10.1.2.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Primjena SZB-a nije zabranjena.

8.2.10.3.5.10.1.3. C5-O_05

8.2.10.3.5.10.1.3.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije primjenjivo.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.5.10.1.3.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Košnja se obično radi pomoću bubnjaste, disk ili horizontalne rotacione kosilice montirane na traktor.

8.2.10.3.5.10.1.4. C6-O_05

8.2.10.3.5.10.1.4.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

1307/13 čl 4 (c) (ii): Trajni travnjaci u kontinentalnom dijelu održavaju se košnjom najmanje jednom godišnje ili ispašom; trajni krški pašnjaci u obalnom i planinskom području održavaju se ispašom s najmanje 0,1 UG/ha.

8.2.10.3.5.10.1.4.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Datumi košnje nisu propisani. U većini regija, trava se kosi tri puta godišnje s prvom košnjom u proljeće, čim trava dovoljno naraste.

8.2.10.3.5.10.1.5. C7-O_05

8.2.10.3.5.10.1.5.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR1)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13) što omogućuje maksimalnu gustoću stočnog fonda od 3 UG/ha (do srpnja 2017; a nadalje 2,4 UG/ha.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

1307/13 čl 4 (c) (ii): Trajni travnjaci u kontinentalnom dijelu održavaju se košnjom najmanje jednom godišnje ili ispašom; trajni krški pašnjaci u obalnom i planinskom području održavaju se ispašom s najmanje 0,1 UG/ha.

8.2.10.3.5.10.1.5.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Napasivanje travnjaka počinje čim vremenski uvjeti dopuštaju i trava je dovoljno dobro razvijena.

8.2.10.3.5.10.1.6. C8-O_05

8.2.10.3.5.10.1.6.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC 7)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15), Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC 7) : Na poljoprivrednim površinama ne smiju biti prisutni korovi pelinolisna ambrozija (*Ambrosia artemisiifolia L*.) i mračnjak (*Abutilon theophrasti Med*.). Ove će se biljne vrste uklanjati meehaničkim postupcima ili primjenom herbicida.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.5.10.1.6.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Biljke koje nisu prikladne za ispašu uklanjaju se pomoću sredstava za zaštitu bilja (herbicidi). Često manje produktivni travnjaci ostaju zarašteni neželjenom vegetacijom koja nije pogodna za ispašu.

8.2.10.3.5.10.1.7. C9-O_05

8.2.10.3.5.10.1.7.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.5.10.1.7.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Nije uobičajena poljoprivredna praksa.

8.2.10.3.6. O_06: Uspostava poljskih traka

Podmjera:

- 10.1 - plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.6.1. Opis vrste operacije

Intenzivna poljoprivredna proizvodnja negativno se odražava na biološku raznolikost, no zato je uspostava poljskih traka pokazala zadovoljavajuće rezultate pružajući sklonište i hranu za insekte, uključujući i one korisne poput oprašivača ili one koji kontroliraju štetnike na usjevima. Trake također pružaju stanište i mjesto za gniježđenje ptica na poljoprivrednom zemljištu.

Potpora dodjeljuje se za korisnike koji pridonose bioraznolikosti zaštitom biljnih i životinjskih vrsta u cilju poboljšanja kvalitete krajobraza i povećanja ukupne biološke raznolikosti.

Potpora se daje za dvije vrste poljskih traka:

- Cvjetne, kojima je prvenstvena funkcija osigurati stanište za oprašivače te ih tijekom proljeća i ljeta opskrbiti peludom i nektarom;
- Travne, kojima je prvenstvena funkcija osigurati stanište za određene vrste ptica poput velike strnadice (Emberiza calandra), trčke (Perdix perdix) i strnadice žutovoljke (Emberiza citrinella).

Ovaj tip operacije je primjenjiv ako je obradiva površina minimalno 1 ha. Cvjetne ili travne trake nisu Ekološki značajno područje.

Obveze koje korisnik mora ispuniti za ovaj tip operacije jesu:

- C1-O-06 Završiti izobrazbu od najmanje 18 sati povezanu s mjerom Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene u roku od 18 mjeseci nakon odobrene prijave. Svake sljedeće godine najmanje 6 sati izobrazbe, individualno savjetovanje i/ili sudjelovanje u demonstracijskim aktivnostima;
- C2-O-06 Vođenje evidencija o provedenim aktivnostima povezanih s obvezama iz ove operacije;
- C3-O-06 U slučaju cvjetnih traka: cvjetne trake treba posijati uz rub ili unutar parcele, a ne smiju se koristiti kao put ili za prohod mehanizacije, širine najmanje 3 m, maksimalno 15 m; dužine najmanje 200 m po hektaru; udaljenost između traka treba biti najmanje 50 m.
- C4-O-06 Cvjetne trake trebaju sadržavati najmanje pet cvjetnih vrsta (vrste će biti propisane) koje naizmjence cvjetaju tijekom cijele vegetacijske sezone. Trake se moraju ostaviti da ocvatu a mogu se zaorati najranije 1. listopada. Položaj traka može se mijenjati svake godine;
- C5-O-06 U slučaju travnih traka: travna trake treba posijati uz rub parcele i ne smiju se koristiti kao put ili za prolaz mehanizacije, širine najmanje 2 m, maksimalno 3 m; duljine najmanje 200 m po hektaru; udaljenost između traka najmanje 50 m.
- C6-O-06 Travne trake trebaju sadržavati najmanje pet vrsta trava (vrste će biti propisane). U prvoj godini, trake mogu biti pokošene 2-3 puta kako bi se spriječilo zakorovljavanje i potaknulo busanje. U trećoj godini trake treba pokositi, ali ne kasnije od 1. listopada.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 4A, sa sekundarnim doprinosom fokus područjima 5D, 5E.

8.2.10.3.6.2. Vrsta potpore

Bespovratna sredstva potpore u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete i uobičajenu poljoprivrednu praksu.

8.2.10.3.6.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o financiranju, upravljanju i praćenju zajedničke poljoprivredne politike.
- Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike.

8.2.10.3.6.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici i grupe poljoprivrednika sukladno nacionalnom Zakonu o poljoprivredi, koji su upisani u Upisnik poljoprivrednika i koriste zemljište upisano u ARKOD.

8.2.10.3.6.5. Prihvatljivi troškovi

Korisnik će dobiti naknadu za dodatne troškove i gubitke u prihodima koji proizlaze iz uspostave poljskih traka.

Ova potpora dodjeljuje se kao nadoknada za one obveze koje su izvan relevantnih obveznih standarda utvrđenih u Poglavlju I Glave VI Uredbe (EU) br. 1306/2013 (višestruka sukladnost), relevantni kriteriji i minimalna aktivnost što je utvrđeno u točki (c) alineji (ii) članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1307/2013 o relevantnim minimalnim zahtjevima za korištenje gnojiva i sredstava za zaštitu bilja i drugim relevantnim obveznim zahtjevima uspostavljenim nacionalnim zakonodavstvom.

8.2.10.3.6.6. Uvjeti za prihvatljivost

ARKOD parcela registrirana kao oranična površina, veličine najmanje 1 ha. Prihvatljiva poljoprivredna površina gospodarstva je minimalno 1 ha dok minimalna površina ARKOD parcele mora biti 1 ha.

8.2.10.3.6.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

U slučaju nedostatnih sredstava za isplatu potpore, potpora se dodjeljuje temeljem sljedećih kriterija odabira:

- Provedba na Natura 2000 područja;
- Doprinos očuvanju bioraznolikosti provedbom neke od ovih operacija: Očuvanje travnjaka velike

prirode vrijednosti, Pilot mjera za zaštitu kosca (*Crex crex*) ili Pilot mjere za zaštitu leptira;
- Provedba na području s prirodnim ili ostalim ograničenjima kako su definirana u M13.

8.2.10.3.6.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Iznos potpore za uspostavu cvjetnih traka je 346 EUR/ha, za travne trake 169 EUR/ha

8.2.10.3.6.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.10.3.6.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Poštivanje obveza koje se odnose na formiranje i održavanje poljskih traka.

8.2.10.3.6.9.2. Radnje za ublažavanje

Vođenje evidencije pomoći će ako se provodi kontrola na terenu, također je predviđena daljinska kontrola.

Za bolje razumijevanje značenja obveza i utjecaja na okoliš u slučaju neusklađenosti za korisnika će se osigurati pravilna obuka i davanje jasnih uputa.

Za potencijalne korisnike ove operacije bit će osigurana dodatna obuka u vezi s posebnostima obveza iz operacije i financirat će se kroz Projekt integracije u EU Natura 2000.

8.2.10.3.6.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije moguće je provjeriti i kontrolirati.

8.2.10.3.6.9.4. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.6.9.4.1. C3-O_06

8.2.10.3.6.9.4.1.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi; daljinska kontrola.

8.2.10.3.6.9.4.2. C4-O_06

8.2.10.3.6.9.4.2.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi;

daljinska kontrola.

8.2.10.3.6.9.4.3. C5-O_06

8.2.10.3.6.9.4.3.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi; daljinska kontrola.

8.2.10.3.6.9.4.4. C6-O_06

8.2.10.3.6.9.4.4.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi i računi.

8.2.10.3.6.10. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje i definiranje odgovarajućih osnovnih elemenata; to uključuje odgovarajuće obvezne standarde uspostavljene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće kriterije i minimalne aktivnosti uspostavljene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće minimalne zahtjeve u pogledu uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te ostale odgovarajuće obvezne zahtjeve propisane nacionalnim pravom

- relevantni obvezni standardi uspostavljeni u skladu s poglavljem I, glavom VI. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom: Pravilnik o višestrukoj sukladnosti.
- relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti utvrđene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejom (ii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća;
- relevantni minimalni zahtjevi za korištenje gnojiva i sredstva za zaštitu bilja: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla i Zakona o održivoj uporabi pesticida i Pravilnika o održivoj uporabi pesticida.

Minimalni zahtjevi za gnojiva moraju uključivati, između ostalog, kodeks dobre prakse koji je uveden Direktivom 91/676/EEZ za gospodarstva izvan zona ranjivih na nitrate, kao i zahtjeve u vezi s onečišćenjem fosforom; minimalni zahtjevi u pogledu uporabe sredstava za zaštitu bilja moraju uključivati, među ostalim, opća načela integrirane zaštite bilja uvedena Direktivom 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, obvezu posjedovanja dozvole za uporabu sredstava te obvezu stručnog osposobljavanja, zahtjeve o sigurnom skladištenju, pregledu naprava za primjenu sredstava te pravila o upotrebi pesticida u blizini voda i drugih osjetljivih mjesta, kako su utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom

- Minimalni zahtjevi za gnojiva (Načela dobre poljoprivredne prakse) uvedeni u skladu s Direktivom 91/676/EEZ za farme izvan zone osjetljive na nitrate, i zahtjevi koji se odnose na onečišćenje

fosforom kao što je i utvrđeno nacionalnim zakonodavstvom: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla

- minimalni zahtjevi za korištenje sredstava za zaštitu bilja, moraju sadržavati, između ostalog, opća načela integrirane zaštite bilja uvedene u skladu s Direktivom 2009/128/EZ, zahtjeve da posjeduju licencu za korištenje proizvoda i ispunjavanja obaveza osposobljavanja, uvjete za sigurno skladištenje, provjeru primjene strojeva i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim osjetljivim područjima utvrđenim nacionalnim zakonima: Zakon o održivoj uporabi pesticida i Pravilnik o održivoj uporabi pesticida.

Popis lokalnih pasmina koje su u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivredu i biljnih genetskih resursa kojima prijeti genetska erozija

Nije primjenjivo.

Opis metodologije i agronomskih pretpostavki i parametara, uključujući opis osnovnih zahtjeva iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bitnih za pojedinu vrstu obveze, koji se upotrebljavaju kao referentne točke za izračune kojima se opravdavaju dodatni troškovi, izgubljeni prihod zbog preuzete obveze i visina troškova transakcija; prema potrebi, tom se metodologijom uzima u obzir potpora koja se dodjeljuje na temelju Uredbe (EU) br. 1307/2013, uključujući plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; prema potrebi, metoda konverzije koja se primjenjuje za druge jedinice u skladu s člankom 9. ove Uredbe

Plaćanje je izračunato na temelju dodatnih troškova na oranicama s poljskim trakama, u odnosu na prosječni GM (gross margin) na oranicama bez poljskih traka.

Troškovi: sjetva travnih i cvjetnih traka (oranje, tanjuranje, priprema sjetvenog sloja, drljanje i troškovi sjemena). Trošak za cvjetne trake se ponavlja svake godine u petogodišnjem razdoblju. Trošak za travne trake podijeljen je na pet godina.

Izgubljeni prihod: dio oranice bez usjeva rezultira nižim prinos po ha.

Prva i druga obveza nisu uračunate kao trošak.

Dvostruko financiranje će biti isključeno u slučaju praksi iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1306/2013, također na temelju informacija koje su sadržane u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 83. Uredbe (EU) br 1305/2013.

8.2.10.3.6.10.1. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.6.10.1.1. C3-O_06

8.2.10.3.6.10.1.1.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC 1)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15), (GAEC 1) zabranjuje primjena gnojiva:

- na udaljenosti 3m od ruba vodotoka širih od 5 m
- na udaljenosti 20 m od ruba jezera i ribnjaka
- unutar 10m od ruba vodotoka na terenu s nagibom > 10%

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.6.10.1.1.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Uspostava cvjetnih traka na oraničnim parcelama nije uobičajena praksa. Poljoprivrednici koriste cijelu oraničnu površinu za proizvodnju usjeva.

8.2.10.3.6.10.1.2. C4-O_06

8.2.10.3.6.10.1.2.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.6.10.1.2.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Uspostava cvjetnih traka na oraničnim parcelama nije uobičajena praksa. Poljoprivrednici koriste cijelu oraničnu površinu za proizvodnju usjeva.

8.2.10.3.6.10.1.3. C5-O_06

8.2.10.3.6.10.1.3.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC 1)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15), (GAEC 1) zabranjuje primjena gnojiva:

- na udaljenosti 3m od ruba vodotoka širih od 5 m
- na udaljenosti 20 m od ruba jezera i ribnjaka
- unutar 10m od ruba vodotoka na terenu s nagibom > 10%

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.6.10.1.3.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Uspostava travnih traka na oraničnim parcelama nije uobičajena praksa. Poljoprivrednici koriste cijelu oraničnu površinu za proizvodnju usjeva.

8.2.10.3.6.10.1.4. C6-O_06

8.2.10.3.6.10.1.4.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.6.10.1.4.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Uspostava travnih traka na oraničnim parcelama nije uobičajena praksa. Poljoprivrednici koriste cijelu oraničnu površinu za proizvodnju usjeva.

8.2.10.3.7. O_07: Održavanje ekstenzivnih voćnjaka

Podmjera:

- 10.1 - plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.7.1. Opis vrste operacije

U usporedbi s konvencionalnim voćnjacima, ekstenzivni se odlikuju visokostablašicama, niskom gustoćom nasada, velikim razmacima između stabala, površina ispod stabala je zatravnjena te se održava košnjom i / ili napasivanjem. Konvencionalni voćnjaci su izvor CO2 uglavnom zbog emisije povezanih za obradu zemlje, spaljivanjem fosilnih goriva za strojeve i paljenja obrezanih ostataka. Ekstenzivni voćnjaci uklanjanju ugljični dioksid iz atmosferskog sustava vežući ga u rastuću biomasu stabala, pri čemu organski ostaci trave pomažu da se poveća količina ugljika u tlu.

Važnost ekstenzivnih voćnjaka za okoliš je raznolika, ne samo sa stajališta sekvestracije ugljika već i sa stanovišta biološke i krajobrazne vrijednosti.

Ekstenzivni voćnjaci proizvode manje voća koje ne postiže dobru cijenu na tržištu, što objašnjava sadašnji trend prelazak ekstenzivnih, tradicionalnih voćnjaka na intenzivnu proizvodnju.

Obveze koje korisnik mora ispuniti za ovaj tip operacije jesu:

- C1-O-07 Završiti izobrazbu od najmanje 18 sati povezanu s mjerom Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene u roku od 18 mjeseci nakon odobrene prijave. Svake sljedeće godine najmanje 6 sati izobrazbe, individualno savjetovanje i/ili sudjelovanje u demonstracijskim aktivnostima;
- C2-O-07 Vođenje evidencija o provedenim aktivnostima povezanih s obvezama iz ove operacije;
- C3-O-07 Primjena mineralnih gnojiva je zabranjena, dozvoljena je primjena krutog stajskog gnoja ispod krošnje stabala;
- C4-O-07 Dozvoljena je uporaba sredstava za zaštitu bilja i metoda odobrenih za ekološku proizvodnju;
- C5-O-07 Površina voćnjaka (uključujući površinu ispod stabla) održava se ispašom (ovce, goveda i perad, maksimalno 1,0 UG/ ha), ili košenjem barem jednom godišnje ali ne kasnije od 1. listopada;
- C6-O-07 Odumiruća stabla treba nadomjestiti odgovarajućim sadnicama, dopuštene sorte bit će propisane.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 5E, sa sekundarnim doprinosom fokus područjima 4A i 5D.

8.2.10.3.7.2. Vrsta potpore

Bespovratna sredstva potpore u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete i uobičajenu poljoprivrednu praksu.

8.2.10.3.7.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o zaštiti prirode (NN 80/13);

- Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o financiranju, upravljanju i praćenju zajedničke poljoprivredne politike.
- Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike.

8.2.10.3.7.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici i grupe poljoprivrednika sukladno nacionalnom Zakonu o poljoprivredi, koji su upisani u Upisnik poljoprivrednika i koriste zemljište upisano u ARKOD.

8.2.10.3.7.5. Prihvatljivi troškovi

Korisnik će dobiti naknadu za dodatne troškove i gubitke u prihodima koji proizlaze iz primjene prakse koja je održiva i okolišno prihvatljivija od konvencionalne prakse.

Ova potpora dodjeljuje se kao nadoknada za one obveze koje su izvan relevantnih obveznih standarda utvrđenih u Poglavlju I Glave VI Uredbe (EU) br. 1306/2013 (višestruka sukladnost), relevantni kriteriji i minimalna aktivnost što je utvrđeno u točki (c) alineji (ii) članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1307/2013 o relevantnim minimalnim zahtjevima za korištenje gnojiva i sredstava za zaštitu bilja i drugim relevantnim obveznim zahtjevima uspostavljenim nacionalnim zakonodavstvom.

8.2.10.3.7.6. Uvjeti za prihvatljivost

ARKOD parcela registrirana kao ekstenzivan voćnjak sa najmanje 50 i najviše 200 stabala/ha. Prihvatljiva poljoprivredna površina gospodarstva je minimalno 0,5 ha dok minimalna površina ARKOD parcele mora biti 0,05 ha.

8.2.10.3.7.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

U slučaju nedostatnih sredstava za isplatu potpore, potpora se dodjeljuje temeljem sljedećih kriterija odabira:

- Provedba na Natura 2000 područja;
- Doprinos očuvanju bioraznolikosti provedbom neke od ovih operacija: Očuvanje travnjaka velike prirode vrijednosti, Pilot mjera za zaštitu kosca (Crex crex) ili Pilot mjere za zaštitu leptira;
- Provedba na području s prirodnim ili ostalim ograničenjima kako su definirana u M13.

8.2.10.3.7.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Iznos potpore je 385 EUR/ha

8.2.10.3.7.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.10.3.7.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Poštivanje obveza koje se odnose na održavanje voćnjaka.

8.2.10.3.7.9.2. Radnje za ublažavanje

Vođenje evidencije pomoći će ako se provodi kontrola na terenu, također je predviđena daljinska kontrola.

Za bolje razumijevanje značenja obveza i utjecaja na okoliš u slučaju neusklađenosti za korisnika će se osigurati pravilna izobrazba i jasne upute.

Za potencijalne korisnike ove operacije bit će osigurana dodatna obuka u vezi s posebnostima obveza iz operacije i financirat će se kroz Projekt integracije u EU Natura 2000t.

8.2.10.3.7.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije moguće je provjeriti i kontrolirati.

8.2.10.3.7.9.4. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.7.9.4.1. C3-O_07

8.2.10.3.7.9.4.1.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.7.9.4.2. C4-O_07

8.2.10.3.7.9.4.2.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi i račune.

8.2.10.3.7.9.4.3. C5-O_07

8.2.10.3.7.9.4.3.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

Automatska unakrsna provjera s Jedinstvenim registrom domaćih životinja i ARKOD.

8.2.10.3.7.9.4.4. C6-O_07

8.2.10.3.7.9.4.4.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi i računi.

8.2.10.3.7.10. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje i definiranje odgovarajućih osnovnih elemenata; to uključuje odgovarajuće obvezne standarde uspostavljene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće kriterije i minimalne aktivnosti uspostavljene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće minimalne zahtjeve u pogledu uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te ostale odgovarajuće obvezne zahtjeve propisane nacionalnim pravom

- relevantni obvezni standardi uspostavljeni u skladu s poglavljem I., glavom VI. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom: Pravilnik o višestrukoj sukladnosti.
- relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti utvrđene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejom (ii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća;
- relevantni minimalni zahtjevi za korištenje gnojiva i sredstva za zaštitu bilja: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla i Zakona o održivoj uporabi pesticida i Pravilnika o održivoj uporabi pesticida.

Minimalni zahtjevi za gnojiva moraju uključivati, između ostalog, kodeks dobre prakse koji je uveden Direktivom 91/676/EEZ za gospodarstva izvan zona ranjivih na nitrate, kao i zahtjeve u vezi s onečišćenjem fosforom; minimalni zahtjevi u pogledu uporabe sredstava za zaštitu bilja moraju uključivati, među ostalim, opća načela integrirane zaštite bilja uvedena Direktivom 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, obvezu posjedovanja dozvole za uporabu sredstava te obvezu stručnog osposobljavanja, zahtjeve o sigurnom skladištenju, pregledu naprava za primjenu sredstava te pravila o upotrebi pesticida u blizini voda i drugih osjetljivih mjesta, kako su utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom

- Minimalni zahtjevi za gnojiva (Načela dobre poljoprivredne prakse) uvedeni u skladu s Direktivom 91/676/EEZ za farme izvan zone osjetljive na nitrate, i zahtjevi koji se odnose na onečišćenje fosforom kao što je i utvrđeno nacionalnim zakonodavstvom: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla.
- minimalni zahtjevi za korištenje sredstava za zaštitu bilja moraju sadržavati, između ostalog, opća načela integrirane zaštite bilja uvedene u skladu s Direktivom 2009/128/EZ, zahtjeve za posjedovanjem dozvole za korištenje proizvoda i poštivanje obaveze za izobrazbom, zahtjeve za sigurno skladištenje, provjeru strojeva za primjenu i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim osjetljivim područjima utvrđenim nacionalnim zakonima: Zakon o održivoj uporabi pesticida i Pravilnik o održivoj uporabi pesticida.

Popis lokalnih pasmina koje su u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivredu i biljnih genetskih resursa kojima prijeti genetska erozija

Nije primjenjivo.

Opis metodologije i agronomskih pretpostavki i parametara, uključujući opis osnovnih zahtjeva iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bitnih za pojedinu vrstu obveze, koji se upotrebljavaju kao referentne točke za izračune kojima se opravdavaju dodatni troškovi, izgubljeni prihod zbog preuzete obveze i visina troškova transakcija; prema potrebi, tom se metodologijom uzima u obzir potpora koja se dodjeljuje na temelju Uredbe (EU) br. 1307/2013, uključujući plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; prema potrebi, metoda konverzije koja se primjenjuje za druge jedinice u skladu s člankom 9. ove Uredbe

Kako bi se izbjeglo sadašnje intenziviranje tradicionalnih travnjačkih voćnjaka koji su manje produktivni i sa vrlo malom ekonomskom vrijednošću, koristila se metoda oportunitetnog troška.

Izračun se temelji na GM (*gross margin*) između travnjačkih voćnjaka sa smanjenim brojem stabala i ograničenjem u korištenju gnojiva i sredstva za zaštitu bilja, u usporedbi s konvencionalnim voćnjakom jabuka.

Prihod: urod.

Troškovi: održavanje ekstenzivnog voćnjaka.

Prva i druga obveza i zamjena odumirućih stabla nisu uračunati kao trošak.

Dopušteni broj UG/ha nije bio relevantan za izračun.

Dvostruko financiranje će biti isključeno u slučaju praksi iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1306/2013, također na temelju informacija koje su sadržane u delegiranim aktima donesenim u skladu s člankom 83. Uredbe (EU) br 1305/2013.

8.2.10.3.7.10.1. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.7.10.1.1. C3-O_07

8.2.10.3.7.10.1.1.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR 1)

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC 1)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13) obvezan je za nitratno ranjive zone, a za ostatak zemlje to se smatra kao preporuka. Propisano je:
• Vođenje evidencije o korištenju gnojiva i stajskom gnoju
• Zabranjuje uporabu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja na poplavljenom poljoprivrednom zemljištu
• Uređuje uporabu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja u zonama sanitarne zaštite izvorišta
• Propisuje opća načela za primjenu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja
• Propisuje minimalne kapacitete skladišta i razdoblje skladištenja za stajski gnoj.

Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15) (GAEC 1) zabranjuje primjena gnojiva:
• na udaljenosti 3m od ruba vodotoka širih od 5 m
• na udaljenosti 20 m od ruba jezera i ribnjaka
• unutar 10m od ruba vodotoka na terenu s nagibom > 10%

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.7.10.1.1.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Poljoprivrednici obično primjenjuju mineralna gnojiva, rjeđe stajsko gnojivo (tekuće ili kruto).

8.2.10.3.7.10.1.2. C4-O_07

8.2.10.3.7.10.1.2.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR 10)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Zakon o održivom korištenju pesticida (NN 14/14) i **Pravilnika o održivom korištenju pesticida (NN 142/12)** postavlja minimalne zahtjeve za korištenje sredstava za zaštitu bilja, zahtjeve za posjedovanjem dozvole za korištenje proizvoda i poštivanje obveze za izobrazbom, zahtjeve za sigurno skladištenje, provjeru strojeva za primjenu i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim osjetljivim mjestima.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.7.10.1.2.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Korištenje ekoloških SZB nije obveza kod uobičajene poljoprivredne prakse, primjenjuju se sintetička SZB.

8.2.10.3.7.10.1.3. C5-O_07

8.2.10.3.7.10.1.3.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR 1)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13) što omogućuje maksimalnu gustoću stočnog fonda od 3 UG/ha do srpnja 2017; a nadalje 2,4 UG/ha.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.7.10.1.3.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Pokrov se održava mehanički ili uporabom herbicida.

8.2.10.3.7.10.1.4. C6-O_07

8.2.10.3.7.10.1.4.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.7.10.1.4.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Nije uobičajena poljoprivredna praksa.

8.2.10.3.8. O_08: Održavanje ekstenzivnih maslinika

Podmjera:

- 10.1 - plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.8.1. Opis vrste operacije

Ekstenzivni maslinici predstavljaju važno stanište za prezimljavanje mnogih vrsta ptica selica, pružajući im utočište i hranu, čime se stvara velika prirodna vrijednost u pogledu bioraznolikosti i krajobraza.

Široki razmak stabala, vrlo niska produktivnost i varijabilni prinos od jedne do druge godine čine ih nezanimljivim za modernu proizvodnju maslinovog ulja. Dodamo li ovim karakteristikama i vrlo ograničenu mogućnost korištenja moderne mehanizacije, jasno je zašto su mnogi od ekstenzivnih maslinika napušteni, čak štoviše, masline se vade i zamjenjuju.

Potpora će biti osigurana korisnicima koji pridonose zaštiti ekstenzivnih maslinika, sprječavajući njihovo zaraštanje, degradaciju i smanjenje, ili promjenu karakterističnih elementa tradicionalnog krajobraza.

Obveze koje korisnik mora ispuniti za ovaj tip operacije jesu:

- C1-O-08 Završiti izobrazbu od najmanje 18 sati povezanu s mjerom Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene u roku od 18 mjeseci nakon odobrene prijave. Svake sljedeće godine najmanje 6 sati izobrazbe, individualno savjetovanje i/ili sudjelovanje u demonstracijskim aktivnostima;
- C2-O-08 Vođenje evidencija o provedenim aktivnostima povezanih s obvezama iz ove operacije;
- C3-O-08 Primjena mineralnih gnojiva je zabranjena, dozvoljena je primjena krutog stajskog gnoja ispod krošnje stabala;
- C4-O-08 Dozvoljena je uporaba sredstava za zaštitu bilja i metoda odobrenih za ekološku proizvodnju
- C5-O-08 Površina se održava mehaničkom obradom ili košnjom trave, ili zadržavanjem ispod krošnje svih tanjih grančica nakon rezidbe, ili držanjem stoke u maslinicima (ovce i koze);

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 4A, sa sekundarnim doprinosom fokus područjima 5D i 5E.

8.2.10.3.8.2. Vrsta potpore

Bespovratna sredstva potpore u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete i uobičajenu poljoprivrednu praksu.

8.2.10.3.8.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o financiranju, upravljanju i praćenju zajedničke poljoprivredne politike.
- Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja

poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike.

8.2.10.3.8.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici i grupe poljoprivrednika sukladno nacionalnom Zakonu o poljoprivredi, koji su upisani u Upisnik poljoprivrednika i koriste zemljište upisano u ARKOD.

8.2.10.3.8.5. Prihvatljivi troškovi

Korisnik će dobiti naknadu za dodatne troškove i gubitke u prihodima koji proizlaze iz upravljanja ekstenzivnim maslinikom na više održiv način u odnosu na uobičajenu poljoprivrednu praksu.

Ova potpora dodjeljuje se kao nadoknada za one obveze koje su izvan relevantnih obveznih standarda utvrđenih u Poglavlju I Naslov VI Uredbe (EU) br. 1306/2013 (višestruka sukladnost), relevantni kriteriji i minimalna aktivnost što je utvrđeno u točki (c) alineji (ii) članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1307/2013 o relevantnim minimalnim zahtjevima za korištenje gnojiva i sredstava za zaštitu bilja i drugim relevantnim obveznim zahtjevima uspostavljenim nacionalnim zakonodavstvom.

8.2.10.3.8.6. Uvjeti za prihvatljivost

ARKOD parcela registrirana kao ekstenzivan maslinik s najmanje 25 i maksimalno 150 stabala po hektaru. Prihvatljiva poljoprivredna površina gospodarstva je minimalno 0,5 ha dok minimalna površina ARKOD parcele mora biti 0,05 ha.

8.2.10.3.8.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

U slučaju nedostatnih sredstava za isplatu potpore, potpora se dodjeljuje temeljem sljedećih kriterija odabira:

- Provedba na Natura 2000 područja;
- Doprinos očuvanju bioraznolikosti provedbom neke od ovih operacija: Očuvanje travnjaka velike prirode vrijednosti, Pilot mjera za zaštitu kosca (Crex crex) ili Pilot mjere za zaštitu leptira;
- Provedba na području s prirodnim ili ostalim ograničenjima kako su definirana u M13.
-

8.2.10.3.8.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Iznos potpore je 804 EUR/ha.

8.2.10.3.8.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.10.3.8.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Poštivanje obveza koje se odnose na korištenje sredstava za zaštitu bilja i metode odobrenih za ekološku proizvodnju, održavanje tla, održavanje stabala i drugo.

8.2.10.3.8.9.2. Radnje za ublažavanje

Vođenje evidencije pomoći će ako se provodi kontrola na terenu, također je predviđena daljinska kontrola.

Za bolje razumijevanje značenja obveza i utjecaja na okoliš u slučaju neusklađenosti za korisnika će se osigurati pravilna izobrazba i davanje jasnih uputa.

Za potencijalne korisnike ove operacije bit će osigurana dodatna obuka u vezi s posebnostima obveza iz operacije i financirat će se kroz Projekt integracije u EU Natura 2000t.

8.2.10.3.8.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije moguće je provjeriti i kontrolirati.

8.2.10.3.8.9.4. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.8.9.4.1. C3-O_08

8.2.10.3.8.9.4.1.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.8.9.4.2. C4-O_08

8.2.10.3.8.9.4.2.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.8.9.4.3. C5-O_08

8.2.10.3.8.9.4.3.1. Metode provjere obveza

Vizualna provjera tijekom kontrole na terenu, AP će imati uvid u obrazac vođenja evidencije na farmi.

8.2.10.3.8.10. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje i definiranje odgovarajućih osnovnih elemenata; to uključuje odgovarajuće obvezne standarde uspostavljene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće kriterije i minimalne aktivnosti uspostavljene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće minimalne zahtjeve u pogledu uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te ostale odgovarajuće obvezne zahtjeve propisane nacionalnim pravom

- relevantni obvezni standardi uspostavljeni u skladu s poglavljem I., glavom VI. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom: Pravilnik o višestrukoj sukladnosti.
- relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti utvrđene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejom (ii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća;
- relevantni minimalni zahtjevi za korištenje gnojiva i sredstva za zaštitu bilja: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla i Zakona o održivoj uporabi pesticida i Pravilnika o održivoj uporabi pesticida.

Minimalni zahtjevi za gnojiva moraju uključivati, između ostalog, kodeks dobre prakse koji je uveden Direktivom 91/676/EEZ za gospodarstva izvan zona ranjivih na nitrate, kao i zahtjeve u vezi s onečišćenjem fosforom; minimalni zahtjevi u pogledu uporabe sredstava za zaštitu bilja moraju uključivati, među ostalim, opća načela integrirane zaštite bilja uvedena Direktivom 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, obvezu posjedovanja dozvole za uporabu sredstava te obvezu stručnog osposobljavanja, zahtjeve o sigurnom skladištenju, pregledu naprava za primjenu sredstava te pravila o upotrebi pesticida u blizini voda i drugih osjetljivih mjesta, kako su utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom

- Minimalni zahtjevi za gnojiva (Načela dobre poljoprivredne prakse) uvedeni u skladu s Direktivom 91/676/EEZ za farme izvan zone osjetljive na nitrate, i zahtjevi koji se odnose na onečišćenje fosforom kao što je i utvrđeno nacionalnim zakonodavstvom: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla
- minimalni zahtjevi za korištenje sredstava za zaštitu bilja moraju sadržavati, između ostalog, opća načela integrirane zaštite bilja uvedene u skladu s Direktivom 2009/128/EZ, zahtjeve za posjedovanjem dozvole za korištenje proizvoda i poštivanje obaveze za izobrazbom, zahtjeve za sigurno skladištenje, provjeru strojeva za primjenu i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim osjetljivim područjima utvrđenim nacionalnim zakonima: Zakon o održivoj uporabi pesticida i Pravilnik o održivoj uporabi pesticida.

Popis lokalnih pasmina koje su u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivredu i biljnih genetskih resursa kojima prijeti genetska erozija

Nije primjenjivo.

Opis metodologije i agronomskih pretpostavki i parametara, uključujući opis osnovnih zahtjeva iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bitnih za pojedinu vrstu obveze, koji se upotrebljavaju kao referentne točke za izračune kojima se opravdavaju dodatni troškovi, izgubljeni prihod zbog preuzete obveze i visina troškova transakcija; prema potrebi, tom se metodologijom uzima u obzir potpora koja se

dodjeljuje na temelju Uredbe (EU) br. 1307/2013, uključujući plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; prema potrebi, metoda konverzije koja se primjenjuje za druge jedinice u skladu s člankom 9. ove Uredbe

Kako bi se izbjeglo sadašnje intenziviranje tradicionalnih maslinika koji su manje produktivni i sa vrlo malom ekonomskom vrijednosti koristila se metoda oportunitetnog troška.

Izračun se temelji na usporedbi GM (*gross margin*) između maslinika s smanjenim brojem stabala i ograničenjem u korištenju gnojiva i sredstva za zaštitu bilja u usporedbi s konvencionalnim maslinikom.

Prihodi: urod.

Troškovi: održavanje ekstenzivnog maslinika.

Prva i druga obveza nisu uračunate kao trošak. Dopušteni broj UG/ha nije bio relevantan za izračun.

Dvostruko financiranje će biti isključeno u slučaju praksi iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1306/2013, također na temelju informacija koje su sadržane u delegiranim aktima donesenima u skladu s člankom 83. Uredbe (EU) br 1305/2013.

8.2.10.3.8.10.1. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.8.10.1.1. C3-O_08

8.2.10.3.8.10.1.1.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR 1)

Dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti (GAEC 1)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13) obvezan je za nitratno ranjive zone, a za ostatak zemlje to se smatra kao preporuka. Propisano je:
• Vođenje evidencije o korištenju gnojiva i stajskom gnoju
• Zabranjuje uporabu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja na poplavljenom poljoprivrednom zemljištu
• Uređuje uporabu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja u zonama sanitarne zaštite izvorišta
• Propisuje opća načela za primjenu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja
• Propisuje minimalne kapacitete skladišta i razdoblje skladištenja za stajski gnoj.
Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15) (GAEC 1) zabranjuje primjena gnojiva:
• na udaljenosti 3m od ruba vodotoka širih od 5 m
• na udaljenosti 20 m od ruba jezera i ribnjaka
• unutar 10m od ruba vodotoka na terenu s nagibom > 10%

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.8.10.1.1.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Poljoprivrednici obično primjenjuju mineralna gnojiva, rjeđe stajsko gnojivo (tekuće ili kruto).

8.2.10.3.8.10.1.2. C4-O_08

8.2.10.3.8.10.1.2.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR 10)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Zakon o održivom korištenju pesticida (NN 14/14) i **Pravilnika o održivom korištenju pesticida (NN 142/12)** postavlja minimalne zahtjeve za korištenje sredstava za zaštitu bilja, zahtjeve za posjedovanjem dozvole za korištenje proizvoda i poštivanje obveze za izobrazbom, zahtjeve za sigurno skladištenje, provjeru strojeva za primjenu i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim osjetljivim mjestima.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.8.10.1.2.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Korištenje ekoloških SZB nije obveza za uobičajenu poljoprivrednu praksu, primjenjuju se sintetička SZB.

8.2.10.3.8.10.1.3. C5-O_08

8.2.10.3.8.10.1.3.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.8.10.1.3.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Pokrov se održava mehanički ili uporabom herbicida.

8.2.10.3.9. O_09: Očuvanje ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja

Podmjera:

- 10.1 - plaćanja obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.9.1. Opis vrste operacije

Intenziviranje stočarske proizvodnje s ciljem povećanja razine dohotka ima negativan utjecaj na stanje izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja. Genetski potencijal Hrvatske vrlo je vrijedan, osobito sa stajališta bioraznolikosti i potrebe prilagodbe poljoprivrede klimatskim promjenama. Prioritet je očuvati tradicijske, lokalnim uvjetima prilagođene životinjske vrste. One predstavljaju temelj za stvaranje novih poboljšanih značajki postojećih pasmina domaćih životinja.

Hrvatska je potpisnica Konvencije o biološkoj raznolikosti temeljem koje su izrađeni Strategija i Akcijski plan za zaštitu biološke i krajobrazne raznolikosti. U skladu s tim smjernicama u Hrvatskoj je usvojen Nacionalni program očuvanja izvornih pasmina domaćih životinja, kao i Nacionalni program za očuvanja i održivu uporabu biljnih genetskih izvora za hranu i poljoprivredu.

Glavni ciljevi Nacionalnog programa očuvanja izvornih pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj su:

- Podržavanje transparentnosti i definiranje nadležnosti u aktivnostima zaštite izvornih pasmina (državne institucije, nevladine organizacije, ustanove, privatni sektor);
- razvoj i nadzor provedbe konzervacijskih in situ i ex situ programa zaštite izvornih pasmina;
- razvoj modela očuvanja izvornih pasmina u sustavima održivog korištenja;
- razvoj modela zaštite izvornih pasmina u okviru upravljanja/očuvanja prirodnih staništa;
- razvijanje suradnje na nacionalnoj, regionalnoj i globalnoj razini.

Strategija održivosti za izvorne i zaštićene pasmina domaćih životinja u Republici Hrvatskoj je usklađena s odrednicama strateških prioriteta Globalnog akcijskog plana očuvanja izvornih i zaštićenih pasmina, koji je usvojen u Interlakenu 2007.

Izvornom (autohtonom, zavičajnom) pasminom može se smatrati specifična skupina životinja, koja je u određenoj zemlji dovoljno dugo uzgajana da bi se genetski adaptirala na tradicionalne proizvodne sustave i okoliš (FAO, 1999). Zakon o stočarstvu Republike Hrvatske definira izvorne pasmina kao: "pasmine domaćih životinja stvorene na području Republike Hrvatske". Popis izvornih i zaštićenih pasmina i sojeva domaćih životinja nastalih na teritoriju Republike Hrvatske objavljen je u Narodnim novinama. S ciljem očuvanja i uzgoja pasmina domaćih životinja u Hrvatskoj, uzgajivači su osnivali organizacije i saveze uzgajivača. Osnivanje takvih organizacija regulirano je Zakonom o stočarstvu i Pravilnikom o uvjetima koje moraju ispunjavati uzgojne organizacije kako bi sudjelovale u uzgoju rasplodnih životinja, te u sadržaju Očevidnika uzgojnih organizacija.

U skladu s odredbama Pravilnika, uzgojna organizacija mora bibi odobrena od strane Ministarstva poljoprivrede za uzgoj uzgojno valjanih životinja. Nakon odobrenja uzgojna organizacija upisuje se u Registar uzgojnih organizacija.

Uzgojna organizacija je, dužna je predočiti prilikom podnošenja zahtjeva za priznanjem Ministarstvu poljoprivrede:

- Uzgojni program;

- Zapisnik sa osnivačke skupštine uzgojne organizacije;
- Imena osoba ovlaštenih za zastupanje uzgojne organizacije sa podacima o predviđenim aktivnostima;
- Statut;
- Dokaz o broju i stručnoj osposobljenosti osoba zaduženih za provođenje poslova uzgoja;
- Dokaz o ispunjavanju prostornih i tehničko tehnoloških uvjeta za obavljanje poslova uzgoja uzgojno valjanih životinja;
- Izjava o dovoljnom broju životinja za provođenje uzgojnog programa za genetsko unapređenje vrste i / ili pasmine;
- Izjava o dovoljnom broju uzgojno valjanih kopitara u vlasništvu članova uzgojne organizacije za očuvanje.

Popis stručnih tijela, organizacija i udruga koje su trenutačno odobrene:

GOVEDA

- Savez uzgajivača istarskog goveda "S.U.I.G."
- Udruga uzgajivača slavonsko srijemskog podolca
- Udruga uzgajivača buše

OVCE I KOZE

- Udruga ovčara "Škraparica" Rab
- Hrvatski savez uzgajivača ovaca i koza

KONJI

MEĐIMURSKI KONJ:

- Udruga uzgajivača međimurskog konja

LIPICANCI:

- Konjogojstvena udruga Prigorje Glavničica (KU Prigorje) -
- Konjogojska udruga "Otok"
- Konjogojstvena udruga "Pleternica"
- Konjogojska udruga "Srijemac" (KU "Srijemac")
- Konjogojska udruga "Gundinci"
- Konjogojska udruga konja lipicanske pasmine "Đakovština" Đakovo
- Konjogojska udruga "Stari graničar"
- Konjogojska udruga "Sikirevci"
- Konjogojska udruga "Čepin"
- 11.Konjogojstvena udruga Babina greda
- 12.Konjogojstvena udruga "Slavonija"
- Državna ergela Đakovo

- Državna ergela Lipik

HRVATSKI HLADNOKRVNJAK:

- Udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka "Slavonac" Slavonski Brod
- Konjogojstvena udruga "VALLIS AUREA", Požega
- Konjogojska udruga Istra, Udruga uzgajivača posavskog i hladnokrvnog konja
- Konjogojska udruga Bilogora
- Udruga slavonskih uzgajivača hladnokrvnih konja
- Županijska udruga uzgajivača konja "Krapina"
- Konjogojska udruga "Vrbovec"
- Konjogojska udruga "Moslavina"
- Zagorska udruga uzgajivača konja
- Udruga uzgajivača pasmine konja hrvatski hladnokrvnjak "Primorac"
- Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka
- Udruga uzgajivača konja " SOKOL"
- Središnji savez udruga uzgajivača hrvatskog hladnokrvnjaka

HRVATSKI POSAVAC:

- Središnji savez hrvatskog posavca
- Udruga uzgajivača konja hrvatskog posavca Kloštar Ivanić
- Konjogojska udruga Istra, Udruga uzgajivača posavskog i hladnokrvnog konja

SVINJE

- Središnji savez udruga uzgajivača svinja Hrvatske
- Plemenita općina turopoljska
- Udruga uzgajivača crne slavonske svinje Osječko - baranjske županije

PERAD

KOKOŠ HRVATICA:

- Udruga koka hrvatica Virovitičko-podravske županije
- Udruga koka hrvatica Splitsko-dalmatinske županije
- Hrvatski savez uzgajivača kokoši hrvatice
- Udruga uzgajivača kokoši hrvatica Varaždinske županije

ZAGORSKI PURAN:

- Udruga uzgajivača zagorskih purana Varaždinske županije
- Udruga uzgajivača zagorskih purana Krapinsko - zagorske županije

Prag priznavanja statusa ugroženosti prema EC 1974/2006 je broj ženskih rasplodnih grla. Hrvatska poljoprivredna agencija objavljuje "Godišnje izvješće o stanju izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja", u kojem je zabilježen broj ženskih rasplodnih grla za 2013. godinu:

Goveda (granični prag za priznavanje je 7.500 ženskih grla)

- Buša – 461;
- Istarsko govedo – 721;
- Slavonsko srijemski podolac – 171.

Svinje (granični prag za priznavanje je 15,000 ženskih grla)

- Crna slavonska – 839
- Turopoljska – 124

Ovce (granični prag za priznavanje je 10.000 ženskih grla)

- Istarska ovca – 2222;
- Creska ovca – 833;
- Krčka ovca – 342;
- Paška ovca – 4152;
- Dubrovačka ruda – 626;
- Lička pramenka– 734;,
- Dalmatinska pramenka – 8509;
- Cigaja – 1365;
- Rapska ovca – 673.

Koze (granični prag za priznavanje je 10.000 ženskih grla)

- Hrvatska šarena koza – 463;
- Hrvatska bijela koza – 72;
- Istarska koza – 18.

Perad (granični prag za priznavanje je 25.000 ženskih grla)

- Zagorski puran – 2305;
- Kokoš hrvatica – 2160.

Konji (granični prag za priznavanje je 5.000 ženskih grla)

- Hrvatski hladnokrvnjak – 3617;
- Hrvatski posavac – 2622;
- Međimurski konj – 37;
- Lipicanac – 903.

Magarci (granični prag za priznavanje je 5,000 ženskih grla)

- Istarski magarac, Primorsko-dinarski magarac, Sjeverno-jadranski magarac – 1715.

Sve gore navedene pasmine priznate su kao ugrožene izvorne i zaštićene pasmine domaćih životinja. Potpora za njihovo očuvanje bit će osigurana kako bi se smanjio rizik od izumiranja. Prihvatljive su samo rasplodno valjane, ugrožene izvorne i zaštićene pasmine domaćih životinja, ako su upisane u Jedinstveni registar domaćih životinja.

Obveze koje korisnik mora ispuniti za ovaj tip operacije jesu:

- C1-O-09 Završiti izobrazbu od najmanje 18 sati povezanu s mjerom Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene u roku od 18 mjeseci nakon odobrene prijave. Svake sljedeće godine najmanje 6 sati izobrazbe, individualno savjetovanje i/ili sudjelovanje u demonstracijskim aktivnostima;
- C2-O-09 Vođenje evidencija o provedenim aktivnostima povezanih s obvezama iz ove operacije;
- C3-O-09 Uzgoj ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina
- C4-O-09 Provedba uzgojnog programa i dostizanje uzgojnih ciljeva navedenih u programu
- C5-O-09 Korisnik mora na kraju petogodišnjeg perioda održati minimalno isti broj UG koji je naveden u Zahtjevu, minimum je 0,15 UG po farmi.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 4A.

8.2.10.3.9.2. Vrsta potpore

Bespovratna sredstva potpore u obliku godišnjeg plaćanja po uvjetnom grlu stoke kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat držanja i uzgoja ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja te na taj način sprečavaju njihovo izumiranje.

8.2.10.3.9.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15);
- Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o financiranju, upravljanju i praćenju zajedničke poljoprivredne politike.
- Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike.

8.2.10.3.9.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici i grupe poljoprivrednika sukladno nacionalnom Zakonu o poljoprivredi, koji su upisani u Upisnik poljoprivrednika i drže domaće životinje upisane u Jedinstveni registar domaćih životinja (JRDŽ).

8.2.10.3.9.5. Prihvatljivi troškovi

Ova potpora dodjeljuje se kao nadoknada za one obveze koje su iznad relevantnih obveznih standarda utvrđenih u Poglavlju I Naslov VI Uredbe (EU) br. 1306/2013 (višestruka sukladnost), relevantni kriteriji i minimalna aktivnost što je utvrđeno u točki (c) alineji (ii) članka 4. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1307/2013 o relevantnim minimalnim zahtjevima za korištenje gnojiva i sredstava za zaštitu bilja i drugim relevantnim obveznim zahtjevima uspostavljenim nacionalnim zakonodavstvom.

8.2.10.3.9.6. Uvjeti za prihvatljivost

Prihvatljive za potporu su samo ugrožene izvorne i zaštićene vrste domaćih životinja, potvrđene od strane stručnog tijela, organizacije ili saveza.

8.2.10.3.9.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

U slučaju nedostatnih sredstava za isplatu potpore, potpora se dodjeljuje temeljem sljedećih kriterija odabira:

- Provedba na Natura 2000 područja;
- Doprinos očuvanju bioraznolikosti provedbom neke od ovih operacija: Očuvanje travnjaka velike prirode vrijednosti, Pilot mjera za zaštitu kosca (Crex crex) ili Pilot mjere za zaštitu leptira;
- Provedba na području s prirodnim ili ostalim ograničenjima kako su definirana u M13

8.2.10.3.9.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Primjenjivi iznosi po pasmini su:

- Buša – 300 EUR/UG;
- Istarsko govedo – 300 EUR/UG;
- Slavonsko srijemski podolac – 300 EUR/UG;
- Crna slavonska svinja – 200 EUR/UG;
- Turopoljska svinja – 200 EUR/UG;
- Istarska ovca– 152 EUR/UG;
- Creska ovca– 207,93 EUR/UG;
- Krčka ovca – 212,72 EUR/UG;
- Paška ovca – 160,22 EUR/UG;
- Dubrovačka ruda – 205,31 EUR/UG;
- Lička pramenka – 198,36 EUR/UG;
- Dalmatinska pramenka – 208,07 EUR/UG;
- Cigaja – 191,16 EUR/UG;
- Rapska ovca – 224,49 EUR/UG;
- Hrvatska šarena koza – 205,48 EUR/UG;
- Hrvatska bijela koza – 199,63 EUR/UG;
- Istarska koza –204,96 EUR/UG;
- Zagorski puran – 200 EUR/UG;
- Kokoš hrvatica – 200 EUR/UG;
- Hrvatski hladnokrvnjak – 200 EUR/UG;
- Hrvatski posavac –200 EUR/UG;
- Međimurski konj –200 EUR/UG;
- Lipicanac – 200 EUR/UG;
- Istarski magarac – 200 EUR/UG;
- Primorsko-dinarski magarac – 200 EUR/UG;
- Sjeverno-jadranski magarac – 200 EUR/UG.

Plaćanje za goveda i neke pasmine ovaca su više nego dozvoljeni prag zbog specifičnog uzgoja i načina

držanja.

Izvorne pasmine goveda imaju nisku proizvodnju mlijeka koje u cjelosti posiše telad. Telad se ne prodaje na tržištu, već se zadržava za remont. U prosjeku na pašnjaku provedu 185 dana (tijekom noći su u stajama) pa se voda mora transportirati svaki treći dan, ljeti i češće. Ostatak vremena se drže u stajama. Budući da je u Hrvatskoj dominanta konvencionalna proizvodnja stoke (mliječne krave), izvorne i ugrožene pasmine nemaju dovoljno područja za ispašu, te se drže samo na malim površinama s lošom kvalitetom i kvantitetom pašnjaka. Kako bi se održale zdrave životinje u dobrom stanju za rasplod, stoka mora biti dodatno hranjena sa sijenom i kompostiranom hranom, posebno tijekom ljeta, kada je ispaša smanjena i nedovoljna. Tijekom boravka u štali dodatni trošak je stelja (u konvencionalnoj proizvodnji goveda / mliječnih krava životinje se drže na rešetkastim / gumenim podovima).

Svi ovi troškovi su mnogo veći nego što je predloženih 300 EUR, no taj iznos je minimalan da bi se osiguralo da će poljoprivrednici nastaviti s naporima za očuvanje izvornih i ugroženih goveda. U protivnom, ukoliko se visoki troškovi držanja i uzgoja ne nadoknade, opstanak tih specifičnih pasmina bit će ugrožen. Bilo bi nemoguće obnoviti genetski potencijal unutar pasmine i pasmina bi mogla biti izgubljena zauvijek, čak ukoliko bi tek nekoliko uzgajivača odustalo jer ove pasmine drži tek manji broj poljoprivrednika. One egzistiraju na malim, vrlo specifičnim i fragmentiranih staništima. Populacije imaju nisku genetsku raznolikost. Svako smanjenje broja poljoprivrednika koji drže ove pasmine će dovesti do daljnjeg gubitka genetske raznolikosti, čime bi bilo bi nemoguće postići dobar genetski vigor. Nadalje, zahtjevi iz programa za očuvanjem ne bi mogli biti ispunjeni niti bi se postigli ciljevi. To znači da bi postojanje tek nekoliko genetski različitih životinja unutar pasmine, povećalo srođivanje i dovelo do više stope depresije srođivanja.

Izvorne i zaštićene otočne pasmine ovaca drže se na otoku njihova podrijetla. Troškovi za držanje i uzgoj tih životinja su veći s obzirom da nema pašnjaka a zalihe vode su reducirane. Moraju biti dodatno hranjene s koncentriranom hranom i sijenom. Na otocima nema sijena, pa se mora nabaviti i transportirati iz kontinentalnog dijela Hrvatske, što uzrokuje vrlo visoke troškove.

8.2.10.3.9.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.10.3.9.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Ova operacija se provodi već nekoliko godina s istim obvezama kao nacionalna mjere. Rizici u provedbi su malo vjerojatni.

8.2.10.3.9.9.2. Radnje za ublažavanje

Za bolje razumijevanje značenja obveza i utjecaja na okoliš u slučaju neusklađenosti za korisnika će se osigurati pravilna izobrazba i jasne upute.

8.2.10.3.9.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije moguće je provjeriti i kontrolirati.

8.2.10.3.9.9.4. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.9.9.4.1. C3-O_09

8.2.10.3.9.9.4.1.1. Metode provjere obveza

Administrativno automatska unakrsna provjera sa Jedinstvenim registrom domaćih životinja i ARKOD; kontrola na terenu.

8.2.10.3.9.9.4.2. C4-O_09

8.2.10.3.9.9.4.2.1. Metode provjere obveza

Administrativno, uzgojne organizacije će godišnje provjeravati provedbu uzgojnog programa, i kontrola na terenu.

8.2.10.3.9.9.4.3. C5-O_09

8.2.10.3.9.9.4.3.1. Metode provjere obveza

Administrativno automatska unakrsna provjera sa Jedinstvenim registrom domaćih životinja i ARKOD; kontrola na terenu.

8.2.10.3.9.10. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje i definiranje odgovarajućih osnovnih elemenata; to uključuje odgovarajuće obvezne standarde uspostavljene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće kriterije i minimalne aktivnosti uspostavljene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće minimalne zahtjeve u pogledu uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te ostale odgovarajuće obvezne zahtjeve propisane nacionalnim pravom

- relevantni obvezni standardi uspostavljeni u skladu s poglavljem I. glavom VI. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom: Pravilnik o višestrukoj sukladnosti.
- relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti utvrđene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejom (ii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća;
- relevantni minimalni zahtjevi za korištenje gnojiva i sredstva za zaštitu bilja: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla i Zakona o održivoj uporabi pesticida i Zakon o održivoj uporabi pesticida.

Minimalni zahtjevi za gnojiva moraju uključivati, između ostalog, kodeks dobre prakse koji je uveden Direktivom 91/676/EEZ za gospodarstva izvan zona ranjivih na nitrate, kao i zahtjeve u vezi s onečišćenjem fosforom; minimalni zahtjevi u pogledu uporabe sredstava za zaštitu bilja moraju uključivati, među ostalim, opća načela integrirane zaštite bilja uvedena Direktivom 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, obvezu posjedovanja dozvole za uporabu sredstava te obvezu stručnog osposobljavanja, zahtjeve o

sigurnom skladištenju, pregledu naprava za primjenu sredstava te pravila o upotrebi pesticida u blizini voda i drugih osjetljivih mjesta, kako su utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom

- Minimalni zahtjevi za gnojiva (Načela dobre poljoprivredne prakse) uvedeni u skladu s Direktivom 91/676/EEZ za farme izvan zone osjetljive na nitrate, i zahtjevi koji se odnose na onečišćenje fosforom kao što je i utvrđeno nacionalnim zakonodavstvom: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla
- minimalni zahtjevi za korištenje sredstava za zaštitu bilja moraju sadržavati, između ostalog, opća načela integrirane zaštite bilja uvedene u skladu s Direktivom 2009/128/EZ, zahtjeve za posjedovanjem dozvole za korištenje proizvoda i poštivanje obaveze za izobrazbom, zahtjeve za sigurno skladištenje, provjeru strojeva za primjenu i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim osjetljivim područjima utvrđenim nacionalnim zakonima: Zakon o održivoj uporabi pesticida i Pravilnik o održivoj uporabi pesticida.

Popis lokalnih pasmina koje su u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivredu i biljnih genetskih resursa kojima prijeti genetska erozija

Goveda: Buša, Istarsko govedo, Slavonsko srijemski podolac;

Svinje: Crna slavonska svinja, Turopoljska svinja;

Ovce: Istarska ovca, Creska ovca, Krčka ovca, Paška ovca, Dubrovačka ruda, Lička pramenka, Dalmatinska pramenka, Cigaja, Rapska ovca;

Koze: Hrvatska šarena koza, Hrvatska bijela koza, Istarska koza;

Perad: Zagorski puran, Kokoš hrvatica;

Konji: Hrvatski hladnokrvnjak, Hrvatski posavac, Međimurski konj, Lipicanac

Magarci: Istarski magarac, Primorsko-dinarski magarac, Sjeverno-jadranski magarac.

Opis metodologije i agronomskih pretpostavki i parametara, uključujući opis osnovnih zahtjeva iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bitnih za pojedinu vrstu obveze, koji se upotrebljavaju kao referentne točke za izračune kojima se opravdavaju dodatni troškovi, izgubljeni prihod zbog preuzete obveze i visina troškova transakcija; prema potrebi, tom se metodologijom uzima u obzir potpora koja se dodjeljuje na temelju Uredbe (EU) br. 1307/2013, uključujući plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; prema potrebi, metoda konverzije koja se primjenjuje za druge jedinice u skladu s člankom 9. ove Uredbe

Metoda oportunitetnog troška je korištena je za izračunavanje visine potpore. Hrvatska nema standardni GM (*gross margin*) za neke vrste stoke, poput purana, magaraca i konja. Stoga je nemoguće praviti pravilnu usporedbu koristeći GM konvencionalnih pasmina purana, magaraca i konja s izvornim i zaštićenim pasminama. U slučaju Hrvatske to znači da za 8 od ukupno 26 izvornih i zaštićenih pasmina (gotovo trećina), nije moguće izračunati iznos naknade usporedbom GM. Stoga je korišten jednostavan i jasan pristup pri čemu se visina potpore definira kao razlika između proizvodnje i varijabilnih troškova (koja je u slučaju svih izvornih i zaštićenih pasmina vidljivo negativna vrijednost, odnosno troškovi su veći od proizvodnje).

Dvostruko financiranje će biti isključeno u slučaju praksi iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1306/2013, također na temelju informacija koje su sadržane u delegiranim aktima donesenim u skladu s člankom 83. Uredbe (EU) br 1305/2013.

8.2.10.3.9.10.1. Obveze povezane s poljoprivredom, okolišem i klimatskim promjenama

8.2.10.3.9.10.1.1. C3-O_09

8.2.10.3.9.10.1.1.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Popis izvornih i zaštićenih vrsta i pasmina domaćih životinja nastalih na području Hrvatske objavljen je u NN 127/98, NN 73/03, NN 39/06, NN 126/07, 70/09 i 80/13.

Minimalne aktivnosti.

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.9.10.1.1.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Poljoprivrednicima je dozvoljeno držanje svih pasmina.

8.2.10.3.9.10.1.2. C4-O_09

8.2.10.3.9.10.1.2.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Nije propisano.

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Nije primjenjivo.

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Pravilnik o uvjetima koje moraju ispunjavati uzgojne organizacije za bavljenje uzgojem uzgojno valjanih životinja, te sadržaju očevidnika uzgojnih organizacija (NN 164/04).

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.9.10.1.2.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Provedba uzgojnog programa nije obvezna.

8.2.10.3.9.10.1.3. C5-O_09

8.2.10.3.9.10.1.3.1. Osnovna vrijednost

Relevantni dobri poljoprivredni i okolišni uvjeti i/ili zakonom propisani zahtjevi o upravljanju

Propisani zahtjevi upravljanja (SMR1)

Minimalni zahtjevi za uporabu gnojiva i pesticida

Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13) omogućuje maksimalnu gustoću stočnog fonda od 3 UG/ha (do srpnja 2017; a nadalje 2,4 UG/ha).

Ostali relevantni nacionalni/regionalni zahtjevi

Nije primjenjivo.

Minimalne aktivnosti

Nije primjenjivo.

8.2.10.3.9.10.1.3.2. Relevantne uobičajene poljoprivredne prakse

Poljoprivrednicima je dozvoljeno da mijenjaju broj UG.

8.2.10.3.10. O_10: Očuvanje, održivo korištenje i razvoj genetskih resursa u poljoprivredi

Podmjera:

- 10.2 - potpora za očuvanje i održivu uporabu i razvoj genetskih resursa u poljoprivredi

8.2.10.3.10.1. Opis vrste operacije

Hrvatska ima vrijedne genetske resurse, pri čemu je ukupan broj poznatih vrsta i podvrsta iznosi 40.000, uz pretpostavku da postoji i do tri puta više vrsta. Genetski potencijal u Hrvatskoj vrlo je vrijedan, osobito sa stanovišta bioraznolikosti i potrebe prilagodbe poljoprivrede klimatskim promjenama. Prioritet je ne samo očuvanje tradicionalnog, lokalnim uvjetima prilagođenih biljnih i životinjskih vrsta već i sve one sorte i pasmine koje, iako nemaju ekonomsku vrijednost mogu biti korištene kao temelj za stvaranje novih ili poboljšanju performansi postojećih sorti poljoprivrednog bilja i pasmina domaćih životinja.

Potpora će biti osigurana za korisnike koji sprečavaju eroziju biljnih i životinjskih genetskih resursa te doprinose unapređenju njihovog održivog korištenja, razvoju i očuvanja u svrhu postizanja globalne sigurnosti hrane, održive poljoprivrede i održanja bioraznolikosti.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 4A.

8.2.10.3.10.2. Vrsta potpore

Potpora je u obliku bespovratnih sredstava.

8.2.10.3.10.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o financiranju, upravljanju i praćenju zajedničke poljoprivredne politike.
- Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o utvrđivanju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima u programima potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike.

8.2.10.3.10.4. Korisnici

Javna tijela.

8.2.10.3.10.5. Prihvatljivi troškovi

U svrhu sprečavanja erozije biljnih genetskih resursa, čime se doprinosi održivoj poljoprivredi i očuvanju bioraznolikosti opravdani troškovi su:

- prikupljanje i / ili stjecanje biološkog i / ili genetskog materijala;
- Obrada i pohrana biološkog i / ili genetskog materijala (npr, čišćenje, sušenje, pakiranje, skladištenje);
- obrada i kategorizacija biološkog i / ili genetskog materijala (npr. taksonomske analize, vanjske karakteristike, genetske profile, fenotipske karakteristike, određivanje udjela praznih ili zaraženih sjemenki);
- skladištenje biološkog i / ili genetičkog materijala metodom koja odgovara uzorku;
- ispitivanje održivosti biološkog i / ili genetskog materijala;
- regeneracija biološkog i / ili genetskog materijala,;
- uspostavljanje baze podataka, vođenje evidencije u sklopu baze podataka, dokumenata i informacija za upravljanje,;
- kupnja opreme za uzorkovanje, prijevoz, pripremu i čuvanje biološkog i / ili genetskog materijala,;
- kupnja laboratorijske opreme za genetsku tipizaciju biološkog i / ili genetskog materijala na molekularnoj razini (DNK), te utvrđivanje i vrednovanje roditeljskog porijekla pojedinaca na molekularnoj razini (testiranja očinstva),

U svrhu sprečavanja erozije biljnih genetskih resursa, čime se doprinosi održivoj poljoprivredi i očuvanju bioraznolikosti opravdani troškovi su:

- sakupljanje i / ili kupnja biološkog i genetskog materijala;
- skladištenje biološkog i / ili genetskog materijala metodom koja odgovara uzorku;
- manipulacija i skladištenje biološkog i / ili genetskog materijala (npr. čišćenje, sušenje, pakiranje, skladištenje);
- karakterizacija, određivanje tipa i popis populacije životinja na temelju fenotipskih karakteristika i genotipa, analiza uzgoja na temelju podataka o porijeklu (pedigre) i priprema registra;
- obrada i analiza biološkog i / ili genetskog materijala;
- kupnja opreme za uzorkovanje, prijevoz, pripremu i čuvanje biološkog i / ili genetskog materijala;
- kupnja laboratorijske opreme za genetsku tipizaciju biološkog i / ili genetskog materijala na molekularnoj razini (DNK), te utvrđivanje i vrednovanje roditeljskog porijekla pojedinaca na molekularnoj razini (testiranja očinstva);
- usluge unosa i pakiranje životinjskih genetskih materijala (uzgoj: sjemena, jajnih stanica i zametaka) pojedinaca su važne za poboljšanje i održavanje populacije domaćih životinja, te naknade za nositelja za prijenos pojedinaca;
- uspostavljanje središnjeg informacijskog sustava i kupnju računalnih programa za analizu i praćenje skladištenja biološkog i / ili genetskog materijala, analiza podataka o porijeklu i planirano upravljanje uzgojem, te dokumentaciju i upravljanje informacijama;
- vođenje evidencije u sklopu baze podataka, dokumenata i upravljanje informacijama.

8.2.10.3.10.6. Uvjeti za prihvatljivost

Korisnik za biljne genetske resurse mora:

- Imati radni plan s detaljnim aktivnostima koje doprinose očuvanju genetskog materijala;
- Imati godišnji plan s opisom aktivnosti koje će se provoditi u tekućoj godini;
- Raspolagati ljudskim resursima obučenim za prikupljanje genetskog materijala, imati pristup bazi podataka biljnih genetskih izvora RH (CPGRD)

Korisnik za životinjske genetske resurse mora:

- Posjedovati dokaz o registraciji za aktivnosti očuvanja životinjskog genetskog materijala izdanog od strane nadležnog ministarstva;
- Imati radni plan s detaljnim aktivnostima koje doprinose očuvanju genetskog materijala;
- Imati godišnji plan s opisom aktivnosti koje će se provoditi u tekućoj godini;
- Raspolagati ljudskim resursima obučenim za prikupljanje genetskog materijala, imati pristup bazi podataka svih domaćih životinja i poljoprivrednika na nacionalnoj razini.

8.2.10.3.10.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Kriteriji odabira moraju biti odobreni od strane Odbora za praćenje na temelju sljedećeg:

- metoda zaštite (prioritet in situ program očuvanja);
- broj različitih vrsta uzoraka u slučaju izvornih i zaštićenih biljaka / izvornih i zaštičenih pasmina pod zaštitom (prioritet veći broj);
- broj različitih vrsta uzoraka registriranih u važećim bazama podataka u trenutku prijave (prioritet veći broj).

Financirat će se samo projekti koji ostvaruju rezultate u skladu s minimalnim pragom.

8.2.10.3.10.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Isplata se vrši na temelju izvršenih aktivnosti prema godišnjem planu do 30,000 EUR.

8.2.10.3.10.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.10.3.10.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Postoji mogućnost preklapanja sa nacionalnim sredstvima.

8.2.10.3.10.9.2. Radnje za ublažavanje

Javni subjekti dužni su dostaviti Program u kojem je opisana metoda financiranja i opis aktivnosti za koje je zatražena potpora; Također, korisnik mora osigurati izjavu o primljenim sredstvima iz drugih izvora za tekuću i prethodnu godinu.

8.2.10.3.10.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije moguće je provjeriti i kontrolirati.

8.2.10.3.10.10. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje i definiranje odgovarajućih osnovnih elemenata; to uključuje odgovarajuće obvezne standarde uspostavljene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće kriterije i minimalne aktivnosti uspostavljene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće minimalne zahtjeve u pogledu uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te ostale odgovarajuće obvezne zahtjeve propisane nacionalnim pravom

Nije primjenjivo.

Minimalni zahtjevi za gnojiva moraju uključivati, između ostalog, kodeks dobre prakse koji je uveden Direktivom 91/676/EEZ za gospodarstva izvan zona ranjivih na nitrate, kao i zahtjeve u vezi s onečišćenjem fosforom; minimalni zahtjevi u pogledu uporabe sredstava za zaštitu bilja moraju uključivati, među ostalim, opća načela integrirane zaštite bilja uvedena Direktivom 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, obvezu posjedovanja dozvole za uporabu sredstava te obvezu stručnog osposobljavanja, zahtjeve o sigurnom skladištenju, pregledu naprava za primjenu sredstava te pravila o upotrebi pesticida u blizini voda i drugih osjetljivih mjesta, kako su utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom

Nije primjenjivo.

Popis lokalnih pasmina koje su u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivredu i biljnih genetskih resursa kojima prijeti genetska erozija

Nije primjenjivo.

Opis metodologije i agronomskih pretpostavki i parametara, uključujući opis osnovnih zahtjeva iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bitnih za pojedinu vrstu obveze, koji se upotrebljavaju kao referentne točke za izračune kojima se opravdavaju dodatni troškovi, izgubljeni prihod zbog preuzete obveze i visina troškova transakcija; prema potrebi, tom se metodologijom uzima u obzir potpora koja se dodjeljuje na temelju Uredbe (EU) br. 1307/2013, uključujući plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; prema potrebi, metoda konverzije koja se primjenjuje za druge jedinice u skladu s člankom 9. ove Uredbe

Nije primjenjivo.

8.2.10.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.10.4.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

- Poljoprivrednici nisu u potpunosti svjesni preuzetih obveza, odnosno, korisnik je zaboravio ispuniti obvezu koju je trebalo provesti u određenom trenutku što može dovesti do većeg postotka pogreške;
- Rizik od dvostrukog financiranja za slične obveze;
- Sustav smanjenja potpore u slučaju nepridržavanja poljoprivredno-okolišnih obveza nije

proporcionalan;

- Korisnici nisu pravodobno informirani i ne uzimaju u obzir promjene uzrokovane ažuriranjem nacionalnog sustava identifikacije zemljišnih parcela (ARKOD informacijskog sustava) ili drugih pravnih promjena;
- Nedostatak razmjene informacija između tijela uključenih u provedbu mjera; Korisnici daju netočne izjave o površini ili se veličina prihvatljive površine između datuma podnošenja zahtjeva i početka razdoblja obveze mijenja;
- Korisnici ne vode obveznu dokumentaciju (npr.primjenjuje se dnevnik o provedenim poljoprivrednim postupcima);
- Vremenski uvjeti ne dopuštaju korisniku da provede obvezu.

8.2.10.4.2. Radnje za ublažavanje

- Svaki korisnik je obvezan pohađati odgovarajuću izobrazbu unutar 18 mjeseci od podnošenja zahtjeva povezanu s poljoprivredno-okolišnom mjerom što je programirano u okviru mjere M01. Korisnik će morati dokazati ispunjenje obveze preslikom potvrde o sudjelovanju. Agencija za plaćanja provodit će specifične unakrsne provjere za ovu obvezu;
- Sva dvostruka financiranja bit će isključena IAKS-om (Integrirani administrativni i kontrolni sustav) kao dio redovite unakrsne provjere prije plaćanja;
- Agencija za plaćanja razvila je sustav smanjenja potpore prije provjere plaćanja koja mora biti nadograđen sa obvezama koje se odnose na provedbu AEM;
- Pravovremena i točna administrativna provjera i ažuriranje ARKOD-a od strane Agencije za plaćanja propisana je općim uvjetima kako bi se osiguralo pravilno funkcioniranje IAKS-a. Sve unakrsne provjere treba provoditi na relevantnim podacima iz LPIS-a, a korisnik će biti službeno obaviješteni o svim promjenama ažuriranjem nacionalnog sustava identifikacije zemljišnih parcela (ARKOD informacijskog sustava) ili drugih zakonskih promjena;
- Sva razmjena informacija između tijela uključenih u provedbu mjere određena je protokolom / sporazumom o sadržaju i vremenskoj razmjeni informacija;
- Prihvatljivost površine redovito se provjerava unakrsno u ARKOD-u kroz IAKS. Unakrsna provjera će uzeti u obzir početak obveznog razdoblja u skladu s datumom podnošenja zahtjeva;
- Korisnik mora voditi evidenciju o proizvodnji i aktivnostima koje se poduzimaju kako bi se osigurala usklađenost sa pravilima poljoprivredno-okolišnih mjera. Evidencija se treba predočiti na zahtjev Agencije za plaćanja prilikom provedbe kontrole na terenu.

Određivanjem pravila više sile definirat će se izuzeća za obveze na koje mogu utjecati prirodne okolnosti.

8.2.10.4.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije moguće je provjeriti i kontrolirati.

8.2.10.5. Podaci o pojedinoj mjeri

Utvrđivanje i definiranje odgovarajućih osnovnih elemenata; to uključuje odgovarajuće obvezne standarde uspostavljene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće kriterije i minimalne aktivnosti uspostavljene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće minimalne zahtjeve u pogledu uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te ostale odgovarajuće obvezne zahtjeve propisane nacionalnim pravom

- Relevantni obvezni standardi uspostavljeni u skladu s poglavljem I., glavom VI. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom: Pravilnik o višestrukoj sukladnosti.
- Relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti utvrđene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejom (ii) i Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća;
- Relevantni minimalni zahtjevi za korištenje gnojiva i sredstva za zaštitu bilja: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla i Zakona o održivoj uporabi pesticida i Zakon o održivoj uporabi pesticida.

Minimalni zahtjevi za gnojiva moraju uključivati, između ostalog, kodeks dobre prakse koji je uveden Direktivom 91/676/EEZ za gospodarstva izvan zona ranjivih na nitrate, kao i zahtjeve u vezi s onečišćenjem fosforom; minimalni zahtjevi u pogledu uporabe sredstava za zaštitu bilja moraju uključivati, među ostalim, opća načela integrirane zaštite bilja uvedena Direktivom 2009/128/EZ Europskog parlamenta i Vijeća, obvezu posjedovanja dozvole za uporabu sredstava te obvezu stručnog osposobljavanja, zahtjeve o sigurnom skladištenju, pregledu naprava za primjenu sredstava te pravila o upotrebi pesticida u blizini voda i drugih osjetljivih mjesta, kako su utvrđeni nacionalnim zakonodavstvom

- Minimalni zahtjevi za gnojiva (Načela dobre poljoprivredne prakse) uvedeni u skladu s Direktivom 91/676/EEZ za farme izvan zone osjetljive na nitrate, i zahtjevi koji se odnose na onečišćenje fosforom kao što je i utvrđeno nacionalnim zakonodavstvom: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla
- minimalni zahtjevi za korištenje sredstava za zaštitu bilja moraju sadržavati, između ostalog, opća načela integrirane zaštite bilja uvedene u skladu s Direktivom 2009/128/EZ, zahtjeve za posjedovanjem dozvole za korištenje proizvoda i poštivanje obaveze za izobrazbom, zahtjeve za sigurno skladištenje, provjeru strojeva za primjenu i pravila o uporabi pesticida u blizini vode i drugim osjetljivim područjima utvrđenim nacionalnim zakonima: Zakon o održivoj uporabi pesticida i Pravilnik o održivoj uporabi pesticida.

Popis lokalnih pasmina koje su u opasnosti da budu izgubljene za poljoprivredu i biljnih genetskih resursa kojima prijeti genetska erozija

Navedeno na razini tipa operacije.

Opis metodologije i agronomskih pretpostavki i parametara, uključujući opis osnovnih zahtjeva iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bitnih za pojedinu vrstu obveze, koji se upotrebljavaju kao referentne točke za izračune kojima se opravdavaju dodatni troškovi, izgubljeni prihod zbog preuzete

obveze i visina troškova transakcija; prema potrebi, tom se metodologijom uzima u obzir potpora koja se dodjeljuje na temelju Uredbe (EU) br. 1307/2013, uključujući plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; prema potrebi, metoda konverzije koja se primjenjuje za druge jedinice u skladu s člankom 9. ove Uredbe

Visine potpora su izračunate od strane Zavoda za menadžment i ruralno poduzetništvo Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu; Cardno Emerging Markets (UK) Ltd; OKl, Avalon i udruga Ecologica. Sve institucije djeluju neovisno od Ministarstva poljoprivrede.

Izvor podataka za kalkulacije: standardni GM od Agronomskog fakulteta i Poljoprivredne savjetodavne službe, Državnog zavod za statistiku, Tržišnog informacijskog sustava u poljoprivredi, znanstvene literature, podaci iz upitnika.

Metodologija: osnovni elementi identificirani su za svaku operaciju uzimajući u obzir relevantne obvezne standarde i zahtjeve EU i nacionalno zakonodavstvo. Također, uobičajena, najčeće korištena praksa uzeta u obzir za svaku od operacija.

U većini slučajeva izračun se temelji na razlici između prosječne proizvodnje i proizvodnje s određenim poloprivredno-okolišnim obvezama, utvrđenom gubitaku prihoda i troškova, uključujući i uštede gdje je primjenjivo (npr. cijena premija ili uštede na gnojivu ili mehanizaciji).

Izvori podataka za izračun:

- Hrvatski zavod za statistiku (www.dzs.hr) 2010-2012;
- Tržišni informacijski sustav u poljoprivredi (www.tisup.mps.hr) 2010-2012;
- Hrvatski FADN (www.fadn.hr);
- Gross margin izračuni dobiveni su od Hrvatske poljoprivredne savjetodavne službe (www.pss.hr) 2009-2012;
- Interna baza podataka Odjela za menadžment i ruralno poduzetništvo.

Dvostruko financiranje bit će isključeno u slučaju postupaka iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1306/2013, također na temelju informacija koje su sadržane u delegiranim aktima koji su doneseni u skladu s člankom 83. Uredbe (EU) br. 1305/2013. Izobrazba, individualno savjetovanje i / ili sudjelovanje u demonstracijskim aktivnostima nisu uzeti u obzir u izračunima, jer će se troškovi za te obveze nadoknaditi kroz M01 i M02. Također, nema naknade za vođenje evidencije.

8.2.10.6. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Na istoj ARKOD parceli je moguće kombinirati samo operacije O_01 i O_06.

8.2.11. M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.)

8.2.11.1. Pravna osnova

Članak 29. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori za ruralni razvoj iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirana uredba Komisije (EU) br. 807/2014 od 11. ožujka 2014 dopunjuje Uredbu (EU) br. 1305/2013. Europskog parlamenta i Vijeća o potpori za ruralni razvoj iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i uvođenju prijelaznih odredbi.

Provedbenom Uredbom (EU) br. 808/2014 od 17. srpnja 2014 se utvrđuju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori za ruralni razvoj iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

8.2.11.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

Ekološka poljoprivreda je odgovor na očite negativne učinke konvencionalne poljoprivrede na okoliš i prirodne resurse, kao i na zdravlje ljudi. Rastući interes potrošača za zdravom, ekološkom hranom, ali i rastući interes proizvođača, ukazuju na potrebu za ovom mjerom.

Cilj mjere je poticanje praksi ekološkog uzgoja koje su korisne za okoliš – sa stajališta zraka, tla, vode i bioraznolikosti, čime su umanjuju negativni učinci konvencionalne poljoprivrede na okoliš. Operacije unutar mjere s ciljem očuvanja kvalitete vode, zraka i tla, te povećanje plodnosti tla, doprinose zdravlju ljudi i životinja kroz proizvodnju zdrave, kemijski netretirane hrane. To je održiva poljoprivredna proizvodnja, koja je u skladu s prirodom i prirodnim zakonima te kao takva doprinosi očuvanju bioraznolikosti, uključujući područja Natura 2000 i područja velike prirodne vrijednosti. U širem kontekstu, doprinosi razvoju specifičnih ruralnih područja, očuvanju kulturne baštine kao i tipičnog hrvatskog krajobraza.

Sustav ekološke poljoprivrede uveden je u Hrvatskoj 2001. godine. Službeno statističko evidentiranje podataka počelo je 2003.godine od kada se ekološka proizvodnja povećala nekoliko puta. U 2003. godini bilo je registrirano 130 ekoloških poljoprivrednika, dok je deset godina poslije taj broj narastao na 1609. U smislu površina u 2003. godini iznosila je 3.124,06 hektara (0,37% ukupne poljoprivredne površine), dok je 2013.godine površina povećana na 40.640,65 hektara ili 3,12% korištene poljoprivredne površine.

Akcijski plan razvoja ekološke poljoprivrede u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2011. - 2016. godine usvojen je u veljači 2011. godine, sa ciljem povećanja udjela ekološke poljoprivrede na 8% od ukupne poljoprivredne površine u Republici Hrvatskoj do 2016.godine. Postavljeni su sljedeći strateški ciljevi:

- razvijanje stabilnog i dobro informiranog nacionalnog tržišta za certificirane ekološke poljoprivredne i prehrambene proizvode, uključujući turizam i ugostiteljstvo te olakšavanje pristupa hrvatskim ekološkim proizvodima na tržište EU i druga izvozna tržišta kroz poboljšanje sigurnosti i kvalitete certificiranih proizvoda i povećanje količine proizvoda;
- promoviranje održivog ruralnog razvoja putem diverzifikacije poljoprivrednih aktivnosti, povećanja produktivnosti, rasta ruralne zaposlenosti i prihoda te smanjenje ruralne depopulacije;

- očuvanje i poboljšanje prirodnih resursa koji se koriste u poljoprivredi s ciljem smanjenja onečišćenja nitratima, fosfatima i pesticidima te očuvanje biološke raznolikosti i ekosustava.

Ekološka proizvodnja u Hrvatskoj provodi se u skladu sa Uredbom Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda, Uredbom Vijeća EZ) br. 889/2008 od 5. rujna 2008.godine o podrobnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda u pogledu ekološke proizvodnje, označavanja i stručne kontrole te Pravilnikom o ekološkoj proizvodnji (NN 86/13).

Poljoprivrednik koji ulazi u sustav ekološke poljoprivrede mora zatražiti prvu kontrolu koju provode kontrolna tijela ovlaštena od strane Ministarstva poljoprivrede. Korisnik dostavlja Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) prvo kontrolno izvješće koje se podnosi sa zahtjevom za registraciju u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji. Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju zatim izdaje odluku o registraciji u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji.

Ovlašteno kontrolno tijelo, temeljem stručnog pregleda, izdaje potvrdnicu (certifikat) ukazujući na status proizvoda (ekološka proizvodnja ili proizvod u prijelaznom razdoblju). Kontrola od strane ovlaštenih kontrolnih tijela mora biti provedena najmanje jednom godišnje. Poljoprivrednik može koristiti oznaku "ekološka proizvodnja" isključivo nakon isteka prijelaznog razdoblja, koji za oranične površine, livade i pašnjake iznosi minimalno dvije godine, a tri godine za višegodišnje biljke. Proizvodi u prijelaznom razdoblju moraju biti označeni kao "proizvodi prijelaznog razdoblja".

Budući da je ekološka poljoprivreda daleko zahtjevniji sustav poljoprivredne proizvodnje, potpora unutar mjere se daje kako bi se potaknuli novi poljoprivrednici da prihvate obveze koje nadilaze uvjete višestruke sukladnosti i propisanih zahtjeva upravljanja, te da bi se potaknulo poljoprivrednike koji su već prihvatili navedene obveze da nastave sa ekološkom poljoprivredom.

Ova se mjera odnosi na slijedeće potrebe:

Potreba 14. Prevencija erozije tla i povećanje plodnosti tla i organske tvari;

Potreba 15. Održavanje kvalitete vode, tla i zraka

Potreba 16. Očuvanje krajolika i bioraznolikosti.

Doprinos fokus područjima

Operacije unutar mjere doprinose Prioritetu 4: obnova, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom, s naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 4A: obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000 i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao istanje europskih krajobraza;

Fokus područje 4B: bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima;

Fokus područje 4C: sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom.

Propisane poljoprivredne prakse smanjuju eroziju i povećavaju plodnost tla. Budući da se ne upotrebljavaju sintetička gnojiva i pesticidi, ekološka poljoprivreda nema negativan utjecaj na okoliš. U isto vrijeme, doprinosi očuvanju, obnavljanju i poboljšanju bioraznolikosti.

Operacije će također doprinijeti Prioritetu 5: promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru, s naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 5D: smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost;

Fokus područje 5E: poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu;

Propisani poljoprivredni postupci osim što omogućavaju bolju prilagodbu ekosustava učincima klimatskih promjena, također imaju velik potencijal za smanjenje emisije poljoprivrednih stakleničkih plinova. Zahtjevi za održivo upravljanje tlom imaju pozitivan učinak na skladištenje i vezivanje ugljičnog dioksida.

Doprinos međusektorskim ciljevima

Mjera doprinosi međusektorskim ciljevima povezanim s klimatskim promjenama i okolišem - nekorištenje sintetičkih gnojiva i sintetičkih pesticida doprinosi očuvanju vode, zraka i tla, te potiče bioraznolikost. Zahtjevi definirani unutar mjere doprinose učinkovitoj uporabi vodnih resursa i povećavaju skladištenje ugljičnog dioksida.

Mjera se sastoji od dvije podmjere:

M11.1. Plaćanja za prijelaz na ekološke poljoprivredne postupke i metode

M11.2. Plaćanja za održavanje ekoloških poljoprivrednih postupke i metoda

Sudjelovanje u mjeri je dobrovoljno pri čemu obvezno razdoblje traje pet godina, uz mogućnost produženja obveznog razdoblja za jednu godinu.

Obvezno razdoblje prelaska na ekološku proizvodnju traje dvije godine za oranice i tri godine za višegodišnje nasade, s mogućnošću skraćivanja prijelaznog razdoblja u skladu sa Uredbom Komisije (EZ) br. 889/2008 od 5.rujna 2008. o podrobnim pravilima za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda u pogledu ekološke proizvodnje, označavanja i stručne kontrole.

Potpora je bespovratna u vidu godišnjeg plaćanja po hektaru kao nadoknada korisniku zbog gubitka prihoda i dodatnih troškova koji su rezultat usklađivanja sa posebnim uvjetima, a koji nadilaze minimalno propisane uvjete.

Korisnici moraju poštivati odredbe višestruke sukladnosti definirane u Uredbi (EU) 1306/2013 (poglavlje I., glava VI.), minimalnu aktivnost definiranu u Uredbi 1307/2013 (članak 4. stavak 1. točka (c(alineja (ii)), te minimalne zahtjeve za gnojivima i sredstvima za zaštitu bilja i ostale relevantne obvezne uvjete utvrđene nacionalnim zakonom.

U slučaju izmjena i dopuna relevantnih obveznih standarda, ukoliko opsezi novih obveza ili zahtjeva nadilaze one navedene u opisu mjere, korisnik se može odustati od sudjelovanja u mjeri bez obveze za povratom sredstava tijekom razdoblja u kojem je obveza bila na snazi.

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici ili grupe poljoprivrednika definirani nacionalnim Zakonu o poljoprivredi (NN 30/15), upisani u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, koriste površine upisane u ARKOD, te koji su u prijelazu na ekološku proizvodnju ili održavaju ekološku proizvodnju u skladu sa

Uredbom Vijeća (EZ) br. 834/2007.

Korisnici moraju biti u suglasju s definicijom "aktivnog poljoprivrednika" sukladno članku 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013. Zahtjev se može podnijeti ukoliko poljoprivredna površina gospodarstva iznosi najmanje 0,5 hektara, dok minimalno površina ARKOD parcele mora biti 0,05 ha.

8.2.11.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.11.3.1. O_01: Plaćanje za prijelaz na prakse i metode ekološkog uzgoja

Podmjera:

- 11.1 - plaćanje radi prijelaza na prakse i metode ekološkog uzgoja

8.2.11.3.1.1. Opis vrste operacije

Ovaj tip operacije ima za cilj potaknuti poljoprivrednike koji se bave poljoprivredom temeljenom na konvencionalnim metodama da prijeđu na ekološku poljoprivredu, dajući im potporu za prijelaz na mnogo zahtjevnije, ali okolišno prihvatljivije metode ekološkog uzgoja.

Obveze koje korisnik mora ispunjavati u ovom tipu operacije su:

- Završiti najmanje 18 sati izobrazbe povezano sa mjerom ekološka poljoprivreda u roku od 18 mjeseci nakon odobravanja Zahtjeva. Svake slijedeće godine potrebno je završiti minimalno 6 sati izobrazbe, individualnog savjetovanja i/ili sudjelovanja na demonstracijskim aktivnostima;
- Voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanima s obvezama operacije;
- Mora biti upisan u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji;
- Mora koristiti isključivo gnojiva odobrena za ekološku proizvodnju sukladno Uredbi (EZ) 889/2008, Prilog I;
- Mora koristiti isključivo SZB odobrena za ekološku proizvodnju sukladno Uredbi (EZ) 889/2008, Prilog II;
- Mora provoditi agro-tehnološke mjere sukladno Uredbi (EZ) 889/2008.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 4A, sa sekundarnim doprinosom fokus područjima 4B, 4C, 5D, 5E.

8.2.11.3.1.2. Vrsta potpore

Bespovratna sredstva u vidu godišnje potpore po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete i uobičajene poljoprivredne prakse. Potpora nadoknađuje sav izgubljeni prihod i dodatne troškove.

8.2.11.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda;
- Uredba Vijeća (EZ) br. 889/2008 od 5. rujna 2008. kojom se utvrđuju detaljna pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda s obzirom na ekološku proizvodnju, označavanje i kontrolu;
- Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. utvrđuje pravila za izravne isplate poljoprivrednicima unutar sheme potpore u okviru Zajedničke poljoprivredne politike i stavljanju izvan snage Uredbu Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbu Vijeća (EZ) br. 73/2009;
- Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, o financiranju, upravljanju i praćenju Zajedničke poljoprivredne politike i stavljanju izvan snage Uredbe vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) br. 485/2008;
- Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda (NN 80/13, 14/14);
- Pravilnik o ekološkoj proizvodnji (NN 86/13).

8.2.11.3.1.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici ove operacije su poljoprivrednici ili grupe poljoprivrednika definiranih u nacionalnom Zakonu o poljoprivredi (NN 30/15).

Korisnik mora: biti upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, koristiti površine upisane u ARKOD, te biti u prijelazu iz konvencionalne na ekološku poljoprivrednu proizvodnju sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 834/2007.

Korisnici moraju biti u skladu sa definicijom "aktivnog poljoprivrednika" sukladno članku 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013.

8.2.11.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

Korisnik će dobiti nadoknadu za dodatne troškove i gubitke prihoda koji proizlaze iz zahtjeva koji nadilaze minimalno propisane uvjete za konvencionalnu proizvodnju i obveze sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda.

8.2.11.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Korisnik je upisan u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji.

8.2.11.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Nije primjenjivo

8.2.11.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Potpora je uvećana za 20% u odnosu na podmjeru 11.2 uzimajući u obzir smanjenje prinosa u razdoblju prijelaza sa konvencionalne na ekološku proizvodnju, kao i nemogućnost da korisnik prodaje svoje proizvode sa oznakom „ekološki proizvod“ tijekom prijelaznog razdoblja.

- Ratarske kulture: 289.82 + 20% = EUR 347,78/ha
- Trajni nasad: 723.48 + 20% = EUR 868,18/ha
- Povrće: 480.78 + 20% = EUR 576,94/ha
- Trajni travnjaci: 258.28 + 20% = EUR 309,94/ha

8.2.11.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.11.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Poljoprivrednici mogu prijaviti veću površinu u prijelazu na ekološku proizvodnju, posebno poljoprivrednici koji prelaze na ekološku poljoprivredu samo na određenom dijelu gospodarstva, dok drugi dio gospodarstva još uvijek pripada konvencionalnoj proizvodnji.

Poljoprivrednici mogu prijaviti površinu koja je ekološka kao površinu koja je u prijelazu na ekološku proizvodnju budući da su godišnje potpore veće za 20%.

8.2.11.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

Sve površine u prijelazu na ekološku proizvodnju moraju biti registrirane kao takve u ARKODu sustavu od strane poljoprivrednika prije podnošenja zahtjeva. Isključivo površina prepoznata kao površina u prijelazu na ekološku proizvodnju može biti prihvatljiva za ovu vrstu potpore.

Poljoprivrednici koji zadržavaju konvencionalnu i ekološku proizvodnju unutar istog gospodarstva smatrat će se da imaju veći faktor rizika, te će biti uključeni u metodologiju uzorkovanja prihvaćenu od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR).

Bit će provedene administrativne unakrsne provjere sa zemljišnim parcela koje su već registrirane za ekološku proizvodnju kako bi se spriječili zahtjevi za prijelaz. Nadalje, ARKOD bi trebao uključivati unakrsnu provjeru maksimalne površine temeljem koje neka površina može biti proglašena površinom u prijelazu na ekološku proizvodnju.

8.2.11.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je moguće provjeriti i kontrolirati.

8.2.11.3.1.10. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje i definiranje odgovarajućih osnovnih elemenata; to uključuje odgovarajuće obvezne standarde uspostavljene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće kriterije i minimalne aktivnosti uspostavljene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće minimalne zahtjeve u pogledu uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te ostale odgovarajuće obvezne zahtjeve propisane nacionalnim pravom

- Relevantni obvezni standardi utvrđeni u poglavlju I., glavi VI. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđeni su u nacionalnom zakonodavstvu: Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15)
- Relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti utvrđenih na temelju članka 4. stavka 1. točke (c) alineje (ii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i vijeća;
- Minimalni obvezni uvjeti za gnojiva i sredstva za zaštitu bilja: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13) i Zakon o održivoj uporabi pesticida (NN 14/14).

Osnovni elementi su prikazani u tablici „Osnovni elementi i provjera“ na nivou mjere.

Opis metodologije i agronomskih pretpostavki i parametara, uključujući opis osnovnih zahtjeva iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bitnih za pojedinu vrstu obveze, koji se upotrebljavaju kao referentne točke za izračune kojima se opravdavaju dodatni troškovi, izgubljeni prihod zbog preuzete obveze i visina troškova transakcija; prema potrebi, tom se metodologijom uzima u obzir potpora koja se dodjeljuje na temelju Uredbe (EU) br. 1307/2013, uključujući plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; prema potrebi, metoda konverzije koja se primjenjuje za druge jedinice u skladu s člankom 9. ove Uredbe

Izračun razine potpore temeljen je na principu izgubljenog prihoda i dodatnih troškova u odnosu na konvencionalnu poljoprivredu. Sukladno članku 62. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/201, izračune je obavila nezavisna institucija.

Razina potpore izračunata je kao razlika GM (*gross margin*) za konvencionalnu proizvodnju i GM za ekološku proizvodnju za iste vrste usjeva. Razlici su dodani transakcijski troškovi vezani za ekološki uzgoj (certificiranje i inspekcija) što je rezultiralo konačnim iznosom potpore u vidu godišnje vrijednosti u eurima po hektaru.

GM je izračunat za svaku vrstu usjeva u ekološkom uzgoju za koji je GM bio dostupan u konvencionalnoj proizvodnji. Potpore za prijelazno razdoblje su 20% više zbog smanjenih prinosa i nemogućnosti prodaje proizvoda sa ekološkom oznakom.

8.2.11.3.2. O_02: Plaćanje za održavanje praksi i metoda ekološkog uzgoja

Podmjera:

- 11.2 - plaćanje radi održavanja praksi i metoda ekološkog uzgoja

8.2.11.3.2.1. Opis vrste operacije

Ovaj tip operacije ima za cilj dati potporu onim poljoprivrednicima koji su već uključeni u ekološki uzgoj kako bi nastavili primjenjivati okolišno prihvatljive metode ekološkog uzgoja.

Obveze koje korisnik mora ispunjavati u ovom tipu operacije su:

- Završiti svake godine najmanje 6 sati izobrazbe, individualnog savjetovanja i/ili prisustvovanja na demonstracijskim aktivnostima.
- Voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanima s obvezama operacije.
- Mora biti upisan u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji
- Mora koristiti isključivo gnojiva odobrena za ekološku proizvodnju sukladno Uredbi (EZ) 889/2008, Prilog I
- Mora koristiti isključivo SZB odobrena za ekološku proizvodnju sukladno Uredbi (EZ) 889/2008, Prilog II
- Mora provoditi agro-tehnološke mjere sukladno Uredbi (EZ) 889/2008.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 4A, sa sekundarnim doprinosom u fokus područjima 4B, 4C, 5D, 5E.

8.2.11.3.2.2. Vrsta potpore

Bespovratna sredstva u vidu godišnje potpore po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat pridržavanja posebnih uvjeta koji nadilaze minimalno propisane uvjete i uobičajene poljoprivredne prakse. Potpora nadoknađuje sav izgubljeni prihod i dodatne troškove.

8.2.11.3.2.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Uredba Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda;
- Uredba Vijeća (EZ) br. 889/2008 od 5. rujna 2008. kojom se utvrđuju detaljna pravila za provedbu Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda s obzirom na ekološku proizvodnju, označavanje i kontrolu;
- Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. utvrđuje pravila za izravne isplate poljoprivrednicima unutar sheme potpore u okviru Zajedničke poljoprivredne politike i stavljanju izvan snage Uredbu Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbu Vijeća (EZ) br. 73/2009;
- Uredba (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, o financiranju, upravljanju i praćenju Zajedničke poljoprivredne politike i stavljanju izvan snage Uredbe vijeća (EEZ) br. 352/78, (EZ) br. 165/94, (EZ) br. 2799/98, (EZ) br. 814/2000, (EZ) br. 1290/2005 i (EZ) br. 485/2008;

- Zakon o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda (NN 80/13, 14/14);
- Pravilnik o ekološkoj proizvodnji (NN 86/13).

8.2.11.3.2.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici ovog tipa operacije su poljoprivrednici ili grupe poljoprivrednika definiranih u nacionalnom Zakonu o poljoprivredi (NN 30/15).

Korisnik mora: biti upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava, koristiti površine upisane u ARKOD, te provoditi ekološku poljoprivrednu proizvodnju sukladno Zakonu o provedbi Uredbe Vijeća (EZ) br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda (NN 80/13, 14/14) i Pravilniku o ekološkoj proizvodnji (NN 86/13).

Korisnici moraju biti u skladu sa definicijom "aktivnog poljoprivrednika" sukladno članku 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013.

8.2.11.3.2.5. Prihvatljivi troškovi

Korisnik će dobiti nadoknadu za dodatne troškove i gubitke prihoda koji proizlaze iz zahtjeva koji nadilaze minimalno propisane uvjete za konvencionalnu proizvodnju i obveze sukladno Uredbi Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28. lipnja 2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda.

8.2.11.3.2.6. Uvjeti za prihvatljivost

Korisnik je upisan u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji.

8.2.11.3.2.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Nije primjenjivo.

8.2.11.3.2.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Primjenjivi iznosi su:

- Ratarske kulture: EUR 289,92/ha;
- Trajni nasad: EUR 723,48/ha;
- Povrće: EUR 480,78/ha;
- Trajni travnjaci: EUR 258,28/ha

8.2.11.3.2.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.11.3.2.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Poljoprivrednici mogu prijaviti veću površinu ekološke proizvodnje, posebno poljoprivrednici koji provode ekološku poljoprivredu samo na određenom dijelu gospodarstva, dok drugi dio gospodarstva još uvijek pripada konvencionalnoj proizvodnji.

8.2.11.3.2.9.2. Radnje za ublažavanje

Sve površine u ekološkoj proizvodnji moraju biti registrirane kao takve u ARKOD sustavu prije podnošenja zahtjeva. Isključivo površina prepoznata kao ekološka proizvodnja može biti prihvatljiva za ovu vrstu potpore.

Poljoprivrednici koji zadržavaju konvencionalnu i ekološku proizvodnju unutar istog gospodarstva smatrat će se da imaju veći faktor rizika, te će biti uključeni u metodologiju uzorkovanja prihvaćenu od strane Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR).

8.2.11.3.2.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je moguće provjeriti i kontrolirati.

8.2.11.3.2.10. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje i definiranje odgovarajućih osnovnih elemenata; to uključuje odgovarajuće obvezne standarde uspostavljene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće kriterije i minimalne aktivnosti uspostavljene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće minimalne zahtjeve u pogledu uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te ostale odgovarajuće obvezne zahtjeve propisane nacionalnim pravom

- Relevantni obvezni standardi utvrđeni u poglavlju I., glavi VI. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđeni u nacionalnom zakonodavstvu: Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 32/15)
- Relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti utvrđenih na temelju članka 4. stavka 1. točke (c) alineje (ii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća;
- Minimalni obvezni uvjeti za gnojiva i sredstva za zaštitu bilja: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13) i Zakon o održivoj uporabi pesticida (NN 14/14).

Osnovni relevantni elementi su prikazani na nivou mjere u tablici „Osnovni elementi i provjera“.

Opis metodologije i agronomskih pretpostavki i parametara, uključujući opis osnovnih zahtjeva iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bitnih za pojedinu vrstu obveze, koji se upotrebljavaju kao referentne točke za izračune kojima se opravdavaju dodatni troškovi, izgubljeni prihod zbog preuzete obveze i visina troškova transakcija; prema potrebi, tom se metodologijom uzima u obzir potpora koja se dodjeljuje na temelju Uredbe (EU) br. 1307/2013, uključujući plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; prema potrebi, metoda konverzije koja se primjenjuje za druge jedinice u skladu s člankom 9. ove Uredbe

Izračun razine potpore temeljen je na principu izgubljenog prihoda i dodatnih troškova u odnosu na konvencionalnu poljoprivredu. Sukladno članku 62. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013, izračune obavlja nezavisna institucija.

Razina potpore izračunata je kao razlika GM (*gross margin*) za konvencionalnu proizvodnju i GM za ekološku proizvodnju za iste vrste usjeva. Razlici su dodani transakcijski troškovi vezani za ekološki uzgoj (certificiranje i inspekcija) što je rezultiralo konačnim iznosom potpore u vidu godišnje vrijednosti u eurima po hektaru. GM je izračunat za svaku vrstu usjeva u ekološkom uzgoju za koji je GM bio dostupan u konvencionalnoj proizvodnji.

8.2.11.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.11.4.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

- Godišnje isplate dodjeljuju se poljoprivrednicima koji ne poštuju propisane uvjete vezane uz ekološki uzgoj;
- Rizik dvostrukog financiranja za obveze koje su slične prirode poput praksi ozelenjavanja, ali se ne odnose na jednake prakse ili obveze ekološkog uzgoja;
- Korisnici pružaju netočne prijave površina ili se veličine prihvatljivih površina mijenja između datuma podnošenja zahtjeva i početka obveznog razdoblja;
- Aktivnosti vezane za prelazak na ili održavanju ekološke proizvodnje provedene od strane poljoprivrednika ne mogu biti dokazane ex post;
- Korisnici mjere nisu u skladu s definicijom aktivnog poljoprivrednika temeljenoj na članku 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013 (DPR);
- Kriteriji i minimalne poljoprivredne djelatnosti iz članka 4. stavka 1. točke (c) DPR-a (Uredba (EU) br. 1307/2013) nisu poštovani od strane korisnika;
- Obveze preuzete od strane korisnika nisu u potpunosti poštovane sukladno definiranim temeljnim obvezama Programa ruralnog razvoja uključujući propisane zahtjeve upravljanja (SMR), te dobre poljoprivredne i okolišne uvjete (GAEC).

8.2.11.4.2. Radnje za ublažavanje

- Svi poljoprivrednici u prijelazu na ekološku proizvodnju u skladu sa Uredbom Vijeća (EZ) br. 834/2007 su predmet nadzora od strane ovlaštenih kontrolnih tijela za ekološku poljoprivredu. Kontrola je obvezna za sve proizvođače uključene u sustav ekološke proizvodnje najmanje jednom godišnje. Rezultati tih kontrola koriste se u svrhe administrativne kontrole i ovjeravanja plaćanja kao dio unakrsne kontrole Integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS)

koju provodi Agencija za plaćanja. Dodatne kontrole na terenu temeljem uzorka predviđene su kao uobičajena praksa od strane Agencije za plaćanja;

- Integrirani administrativni i kontrolni sustav (IAKS) isključit će sva dvostruka financiranja kao dio redovite provjere prije nego li dođe do odobrenja plaćanja;
- Pravovremeno i točno administriranje i ažuriranje ARKOD sustava od strane APPRRR propisano je kao opći uvjet kojim se osigurava ispravno funkcioniranje IAKS-a. Sve unakrsne kontrole moraju se provoditi na temelju mjerodavnih podataka ARKOD sustavu dok korisnici moraju biti službeno obaviješteni o svim promjenama uzrokovanih ažuriranjem ARKOD sustava ili drugim pravnim promjenama;
- Korisnik mora voditi evidenciju proizvodnje i poduzetih aktivnosti kako bi se osigurala usklađenost sa pravilima ekološke proizvodnje. Navedena evidencija mora biti predstavljena kontroloru Agencije za plaćanja tijekom kontrole na terenu ukoliko bude zahtijevana;
- Usklađenost korisnika sa definicijom aktivnog poljoprivrednika treba biti redovna provjera kroz IAKS;
- Usklađenost korisnika sa minimalnim poljoprivrednim djelatnostima treba biti redovna provjera kroz IAKS;
- Obveze preuzete od strane korisnika trebaju biti provjerene putem administrativne kontrole specifične za mjeru kroz IAKS i putem kontrole na terenu temeljem uzorka. Usklađenost sa propisanim zahtjevima upravljanja (SMR-om), te dobrim poljoprivrednim i okolišnim uvjetima (GAEC-om) sastavni su dijelovi standardne kontrole na terenu.

8.2.11.4.3. Ukupna ocjena mjere

Zbog relevantnog iskustva u provedbi mjere kao nacionalne potpore u skladu s Uredbom Vijeća (EZ) br. 834/2007 od 28.lipnja 2007. o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda, Uredbi Vijeća (EZ) br. 889/2008 od 05. rujna utvrđuje detaljna pravila o provedbi Uredbe Vijeća (EZ)br. 834/2007 o ekološkoj proizvodnji i označavanju ekoloških proizvoda s obzirom na ekološku proizvodnju, označavanje i kontrolu (OJ L 250, 18.9.2008.), ne očekuju se veće poteškoće tijekom provedbe.

Mjeru je moguće provjeriti i kontrolirati.

8.2.11.5. Podaci o pojedinoj mjeri

Utvrđivanje i definiranje odgovarajućih osnovnih elemenata; to uključuje odgovarajuće obvezne standarde uspostavljene u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće kriterije i minimalne aktivnosti uspostavljene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejama (ii) i (iii) Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća, odgovarajuće minimalne zahtjeve u pogledu uporabe gnojiva i sredstava za zaštitu bilja te ostale odgovarajuće obvezne zahtjeve propisane nacionalnim pravom

- Relevantni obvezni standardi utvrđeni s u skladu s glavom VI. poglavljem I. Uredbe (EU) br. 1306/2013 Europskog parlamenta i Vijeća ustanovljeni u nacionalnom zakonodavstvu: Pravilnik o višestrukoj sukladnosti;
- Relevantni kriteriji i minimalne aktivnosti utvrđene u skladu s člankom 4. stavkom 1. točkom (c) alinejom ii. Uredbe (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća;

- Minimalni relevantni zahtjevi za gnojiva i sredstva za zaštitu bilja: Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13) i Zakon o održivoj uporabi pesticida.

	Obveza	Relevantni GAEC/SMR	Minimalni zahtjevi za gnojiva ili pesticide	Relevantna uobičajena poljoprivredna praksa	Provjera i kontrola
C1	Završiti najmanje 18 sati izobrazbe povezano sa mjerom ekološka poljoprivreda u roku od 18 mjeseci nakon odobravanja Zahtjeva. Svake slijedeće godine potrebno je završiti minimalno 6 sati izobrazbe, individualnog savjetovanja i/ili sudjelovanja na demonstracijskim aktivnostima.	Nije propisano		Nije uobičajena poljoprivredna praksa	100% administrativno: korisnik će dostaviti Agenciji za plaćanja potvrdu o sudjelovanju na izobrazbi, individualnom savjetu, demonstracijskoj aktivnosti. Biti će omogućena unakrsna provjera s davateljem usluge za izobrazbu, individualni savjet ili demonstracijske aktivnosti.
C2	Voditi evidenciju o provedenim aktivnostima povezanima s obvezama operacije.	Nije propisano		Nije uobičajena poljoprivredna praksa	Tijekom kontrole na terenu Agencija će imati uvid u obavezu vođenja evidencije na farmi.
C3	Mora biti upisan u Upisnik subjekata u ekološkoj proizvodnji.	Nije propisano		Nije uobičajena poljoprivredna praksa	Administrativno - korisnik mora dostaviti dokaz da je ovlašteno kontrolno tijelo obavilo stručnu kontrolu sukladno Pravilniku o ekološkoj proizvodnji (NN 86/13).
C4	Mora koristiti isključivo gnojiva odobrena za ekološku proizvodnju sukladno Uredbi (EZ) 889/2008, Prilog I	**SMR 1, GAEC 1**	**Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13)** obvezan je za nitratno ranjive zone, a za ostatak zemlje to se smatra kao preporuka. Propisano je: • Vođenje evidencije o korištenju gnojiva i stajskom gnoju • Zabranjuje uporabu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja na poplavljenom poljoprivrednom zemljištu • Uređuje uporabu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja u zonama sanitarne zaštite izvorišta • Propisuje opća načela za primjenu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja • Propisuje minimalne kapacitete skladišta i razdoblje skladištenja za stajski gnoj. **Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 27/14) GAEC 1** zabranjuje primjena gnojiva: • na udaljenosti 3m od ruba vodotoka širih od 5 m • na udaljenosti 20 m od ruba jezera i ribnjaka • unutar 10m od ruba vodotoka na terenu s nagibom > 10%	Korištenje stajskog gnoja ili organskog komposta nije obvezno i poljoprivrednici ih rijetko koriste; češće se koriste sintetska gnojiva.	Administrativno - korisnik mora dostaviti dokaz da je ovlašteno kontrolno tijelo obavilo stručnu kontrolu sukladno Pravilniku o ekološkoj proizvodnji (NN 86/13).
C5	Mora koristiti isključivo SZB odobrena za ekološku proizvodnju sukladno Uredbi (EZ) 889/2008, Prilog II		**Akcijski program zaštite voda od onečišćenja uzrokovanog nitratima poljoprivrednog podrijetla (NN 15/13)** obvezan je za nitratno ranjive zone, a za ostatak zemlje to se smatra kao preporuka. Propisano je: • Vođenje evidencije o korištenju gnojiva i stajskom gnoju • Zabranjuje uporabu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja na poplavljenom poljoprivrednom zemljištu • Uređuje uporabu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja u zonama sanitarne zaštite izvorišta • Propisuje opća načela za primjenu mineralnih gnojiva i stajskog gnoja • Propisuje minimalne kapacitete skladišta i razdoblje skladištenja za stajski gnoj. **Pravilnik o višestrukoj sukladnosti (NN 27/14) GAEC 1** zabranjuje primjena gnojiva: • na udaljenosti 3m od ruba vodotoka širih od 5 m • na udaljenosti 20 m od ruba jezera i ribnjaka • unutar 10m od ruba vodotoka na terenu s nagibom > 10%	Not usual farming practice	Administrativno - korisnik mora dostaviti dokaz da je ovlašteno kontrolno tijelo obavilo stručnu kontrolu sukladno Pravilniku o ekološkoj proizvodnji (NN 86/13).
C6	Mora provoditi agro-tehnološke mjere sukladno Uredbi (EZ) 889/2008.	Nije propisano		Uobičajena poljoprivredna praksa se ne provodi sukladno Uredbi EZ 889/2008.	Administrativno - korisnik mora dostaviti dokaz da je ovlašteno kontrolno tijelo obavilo stručnu kontrolu sukladno Pravilniku o ekološkoj proizvodnji (NN 86/13).

Osnovni elementi i provjera

Opis metodologije i agronomskih pretpostavki i parametara, uključujući opis osnovnih zahtjeva iz članka 29. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 bitnih za pojedinu vrstu obveze, koji se upotrebljavaju kao referentne točke za izračune kojima se opravdavaju dodatni troškovi, izgubljeni prihod zbog preuzete obveze i visina troškova transakcija; prema potrebi, tom se metodologijom uzima u obzir potpora koja se dodjeljuje na temelju Uredbe (EU) br. 1307/2013, uključujući plaćanje za poljoprivredne prakse korisne za klimu i okoliš, kako bi se izbjeglo dvostruko financiranje; prema potrebi, metoda konverzije koja se primjenjuje za druge jedinice u skladu s člankom 9. ove Uredbe

Iznosi naknade za ekološki uzgoj izračunati su kao razlika GM (*gross margin*) konvencionalne proizvodnje i GM za ekološku proizvodnju. Svi izračuni temelje se na godišnjim prosječnim vrijednostima (cijene, prinosi, troškovi i sl.) za razdoblje 2010-2012.godine. Svi poljoprivredni proizvodi i cijene ulaznih troškova korištenih u izračunu prihoda i varijabilni troškovi uključuju porez na dodanu vrijednost (PDV).

Izračun GM za ekološki uzgoj slijedi istu metodologiju izračuna koju je primijenio Agronomski fakultet Sveučilišta u Zagrebu i Poljoprivredna savjetodavna služba za izračun konvencionalnog GM u razdoblju 2010-2012.godine. Time je omogućena valjana usporedba GM između konvencionalne i ekološke metode proizvodnje.

Razlika je korigirana za vrijednost transakcijskih troškova povezanih sa ekološkim uzgojem, što je rezultiralo konačnom iznosom naknade, izraženim u godišnjoj vrijednosti po hektaru u eurima. Potpora nadoknađuje sav izgubljeni prihod i dodatne troškove.

Prosječni iznos naknade određen je za četiri glavne tipa proizvodnje: ratarske kulture, voće, povrće i trajne travnjake. GM je izračunata za određeni broj pojedinačnih kultura unutar navedenih tipova proizvodnje za ekološku proizvodnju, ali samo ako postoji dostupan paralelni GM za konvencionalnu proizvodnju.

Prosječni iznos naknade za četiri glavna tipa proizvodnje bile su izračunati kao ponderirani prosjek izračuna plaćanja za individualne usjeve. Ponderirani prosjek GM-a bio je izračunat za svaki od četiri tipa proizvodnje usjeva množenjem GM-ova pojedinih usjeva koji pripadaju navedenoj kategoriji usjeva sa brojem hektara pod njihovom proizvodnjom.

Primjerice, u slučaju ratarskih kultura, broj hektara unutar svakog pojedinog usjeva (pšenica, ječam, zob, raž, kukuruz, suncokret, krumpir i sl.) bili su pomnoženi sa njihovom odgovarajućom GM, što je rezultiralo agregiranom GM za sve ratarske kulture. Razlika u ponderiranim prosjecima GM-a između konvencionalne i ekološke proizvodnje rezultirala je agregiranim GM-om za ekološke ratarske kulture, voće, povrće i trajne travnjake.

Jedino transakcijski troškovi direktno povezani sa obvezama za koje se daje potpora bili su uzete u obzir. Oni uključuju: naknade povezane sa registracijom, inspekcijom i certificiranjem.

Osposobljavanje, individualno savjetovanje i/ili prisustvovanje na demonstracijskim aktivnostima nisu uzeti u obzir, budući da su troškovi tih obveza nadoknađeni kroz M01 i M02. Također, nije nadoknađeno vođenje evidencije.

Podaci potrebni da bi se izvršio izračun iznosa naknade bili su stečeni kroz:

- Ankete za ekološke poljoprivrednike
- Konzultacije sa stručnjacima iz:
    - Sveučilišta
    - Savjetodavne službe
    - Hrvatske poljoprivredne agencije

- Ministarstva poljoprivrede
- ostalih institucija

- Konzultacije s poljoprivrednicima:
  - predstavnici relevantnih proizvođačkih udruženja
  - izabrani pojedinačni poljoprivrednici

Izračune iznosa nadoknade izradio je neovisni ugovaratelj, konzultantska grupa iz Ujedinjenog Kraljevstva, Cardno Emerging Markets (UK) Ltd., unutar okvira projekta na razini EU nazvanog: Support for preparing rural development programme 2014-2020 FWC BENEFICIARIES 2009, LOT 1: Rural development Europe Aid/127054/C/SER/multi".

Izračuni su bili naknadno revidirani od strane Zavoda za menadžment i ruralno poduzetništvo Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, potvrđujući usklađenost s člankom 62. Uredbe (EU) br. 1305/2013. Ekološki uzgoj kao nedjeljiv sustav ne preklapa se s praksama ozelenjavanja, koje se sastoje od niza odvojenih agronomskih praksi, tako da je izbjegnuto dvostruko financiranje unutar prvog stupa Zajedničke poljoprivredne politike.

8.2.11.6. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Obveza koja se odnose na izobrazbu može biti ispunjena pohađanjem bilo kojeg priznatog osposobljavanja za ekološki uzgoj na razini EU. Ukupan broj sati propisanih u obvezi mora biti poštovan.

Poveznica na druge mjere:

M01- Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja

M02- Savjetodavne službe, službe za upravljanje PG i pomoć PG

M04- Ulaganja u fizičku imovinu, podmjera 4.1 – potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva, gdje intenzitet potpore može biti uvećan za dodatnih 20%

M10- Kako bi se izbjegao rizik dvostrukog financiranja, nije moguće kombinirati M11 sa M10 obzirom na slične preuzete obveze, s iznimkom na moguće kombinacije s operacijom M10.1.9 "Očuvanje ugroženih izvornih i zaštićenih pasmina domaćih životinja".

8.2.12. M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.)

8.2.12.1. Pravna osnova

Članci 31. i 32. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17.prosinca 2013. o potpori za ruralni razvoj iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirana uredba Komisije (EU) br. 807/2014 od 11. ožujka 2014. dopunjuje Uredbu (EU) br. 1305/2013. Europskog parlamenta i Vijeća o potpori za ruralni razvoj iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i uvođenju prijelaznih odredbi.

Provedbenom uredbom (EU) br. 808/2014 od 17. srpnja 2014 se utvrđuju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori za ruralni razvoj iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

8.2.12.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

Pojedini dijelovi Hrvatske, (obično udaljeni od velikih naselja) označeni su kao područja pod utjecajem nepovoljne klime ili nepovoljnih karatkteristika tla , gdje je posebno prisutan problem odljeva stanovništva, te gdje stanovnici moraju uložiti više napora da bi održali poljoprivrednu proizvodnju. Poljoprivreda je vrlo često jedini izvor prihoda, međutim zbog nepovoljnih uvjeta prinosi su ispodprosječni a u novije vrijeme i vrlo često pogođeni klimatskim promjenama.

Tijekom godina, poljoprivrednici su smanjili poljoprivredne djelatnosti u tim područjima ili su ih u potpunosti napustili, ne napuštajući pritom isključivo zemlju, nego i tradicionalni način života preseljenjem u veća naselja. Negativni efekti napuštanja zemlje očitovali su se u gubitku bioraznolikosti, povećanoj eroziji tla i neodržavanim površinama gdje je povećani rizik od šumskih požara u pojedinim regijama.

Na napuštanje zemlje u posljednje vrijeme utjecala je također i financijska kriza. Za ruralnu zajednicu i za njen razvoj, životno je važan ostanak poljoprivrednika na tom području, jer oni su ti koji doprinose razvoju, održivosti i budućem životu novih generacija.

Kako bi se usporio trend napuštanja zemlja, hrvatske vlasti davale su potporu poljoprivrednicima u područjima s ograničenjima od 2010. godine u skladu sa nacionalnim zakonodavstvom. Od 2015.godine nacionalna shema područja s težim uvjetima gospodarenja bit će zamijenjena shemom područja s prirodnim ograničenjima u skladu sa Uredbom (EU) br. 1305/2013.

Identificirana su i definirana tri tipa područja s ograničenjima na razini JLS (jedinice lokalne samouprave):

- Gorsko planinska područja - pokrivaju 1.175.786 ha (20,78 % teritorija), sa 32.034 ha poljoprivredne površine
- Područja sa značajnim prirodnim ograničenjima - pokrivaju 2.415.786 ha (42,69 % teritorija), sa

355.117 ha poljoprivredne površine;

- Područje sa posebnim ograničenjima - pokrivaju 548.161 ha (9,69 % teritorija), sa 35.333 ha poljoprivredne površine.

Oko 60% iskorištene poljoprivredne površine i približno 70% poljoprivrednih gospodarstava određeni su kao područja s ogrničenjima; značajni dijelovi smješteni su u područjima Natura 2000 ili područjima velike prirodne vrijednosti (HNV).

Za određivanje područja sa značajnim prirodnim ograničenjima korišten je niz biofizičkih kriterija sukladno Aneksu III Uredbe (EU) br. 1305/2013, nakon čega je uslijedila postupak finog podešavanja (Fine tuning)) isključivanja onih područja gdje su ograničenja prevladana te je moguća profitabilna poljoprivredna proizvodnja. Zbog manjka relevantnih podataka, za postupak finog podešavanja, korištena je samo vrijednost 'standardnog outputa (SO). JLS sa prosječnim 'standardnim outputom' većim od 80% prosječnog EU 'standardnog outputa', bile su isključene iz područja s prirodnim ograničenjima.

Nakon što je provedena SWOT analiza, identificirane su potrebe, te će se kroz ovu mjeru rješavati slijedeće:

Potreba 17. Održavanje kontinuirane poljoprivredne proizvodnje u područjima s prirodnim i posebnim ograničenjima u poljoprivredi

Potreba 14. Prevencija erozije tla i povećanje plodnosti tla i tla organske tvari;

Potreba 16. Očuvanje krajobraza i bioraznolikosti.

Mjera doprinosi obnavljanju, očuvanju i poboljšanju bioraznolikosti, uključujući Natura 2000 područja i područja velike prirodne vrijednosti, omogućavajući nastavak poljoprivredne proizvodnje u područjima gdje uobičajene poljoprivredne prakse, zbog otežavajućih prirodnih uvjeta, ne pružaju prosječne prinose.

Cilj mjere je nadoknada dodatnih troškova proizvodnje i smanjenih prihoda (zbog smanjenih prinosa), koji su rezultat nepovoljnih prirodnih uvjeta.

Doprinos fokus područjima:

Sve operacije unutar ove mjere odgovarat će prioritetu 4: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava vezanih uz poljoprivredu i šumarstvo, s naglaskom na sljedeća područja:

Fokus područje 4A: obnavljanje, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući Natura 2000 područja obuhvaćena prirodnim ili ostalim specifičnim ograničenjima, područja s visokim prirodnim vrijednostima, kao i stanje europskog krajolika;

Održavanje poljoprivrednih djelatnosti osigurava očuvanje poljoprivredne bioraznolikosti i krajolika visoke vrijednosti stvorenog kroz međuodnos prirode i čovjeka.

Doprinos međusektorskim ciljevima

Mjera doprinosi ostvarenju međusektorskih ciljeva povezanih sa klimatskim promjenama i okolišem. Nastavak poljoprivredne proizvodnje je koristan za područja gdje bi nagli prestanak poljoprivrednih djelatnosti mogao povećati eroziju tla, širenje požara, te u dužem vremenskom periodu, gubitak biološke

raznolikosti.

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici, definirani u nacionalnom Zakonu o poljoprivredi, upisani u Upisnik poljoprivrednika, koriste površine upisane u ARKOD, te provode poljoprivredne aktivnosti u područjima jedinica lokalne samouprave definiranima kao područje s ograničenjima u skladu sa člancima 31. i 32. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Korisnici moraju biti u skladu sa definicijom aktivnog poljoprivrednika sukladno značenju članka 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013.

Zahtjev se može podnijeti ukoliko je površina poljoprivrednog gospodarstva najmanje 0,5 hektara, dok najmanja površina upisana u ARKOD mora biti 0,05 hektara.

8.2.12.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.12.3.1. O_01: Plaćanja u gorsko planinskim područjima (GPP)

Podmjera:

- 13.1 - naknade u planinskim područjima

8.2.12.3.1.1. Opis vrste operacije

Ovaj tip operacije doprinosi nastavku poljoprivrednih djelatnosti u gorsko planinskim područjima, koja su definirana sukladno. „Studiji određivanja područja pod utjecajem prirodnih ili drugih specifičnih ograničenja u poljoprivredi s kalkulacijama“

Zbog teških uvjeta u gorsko planinskim područjima Hrvatske, u zadnjim desetljećima napušteno je mnogo zemlje. Neobrađeno zemljište postaje zaraslo u vrlo kratkom roku, prvo grmljem, zatim šumskom vegetacijom, pritom značajno mijenjajući krajobraz, te posljedično smanjujući bioraznolikost.

Nepovoljni uvjeti vezani uz poljoprivrednu proizvodnju rezultiraju smanjenim prinosima, a budući da je poljoprivreda glavni izvor prihoda za stanovništvo u planinskim područjima, broj stanovnika u ruralnim zajednicama se smanjuje. Napuštanje zemlje i odljev stanovnika su dva blisko povezana problema, koji dovode do uništenja prirodnih izvora i potencijala.

Potpora dana aktivnim poljoprivrednicima će potaknuti nastavak sa poljoprivrednim djelatnostima, a u isto vrijeme će se održati krajobraz i bioraznolikost u najboljem mogućem stanju uz zadržavanje održive ruralne zajednice.

Ovaj tip operacije doprinosi fokus području 4A, sa sekundarnim doprinosom fokus područjima 4B i 4C.

8.2.12.3.1.2. Vrsta potpore

Bespovratna sredstva potpore u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat prirodnih ograničenja.

8.2.12.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

Korisnici moraju biti u skladu s odredbama o višestrukoj sukladnosti definiranim u Uredbi (EU) br. 1306/2013 (poglavlje I., glava VI.), minimalnim djelatnostima definiranim u Uredbi (EU) br. 1307/2013 (članak 4. stavak 1. točka (c) alineja (ii), minimalnim uvjetima o gnojivu uključujući načela dobre poljoprivredne prakse sukladno Direktivi 91/676/EEZ, minimalnim uvjetima o pesticidima uključujući integrirano upravljanje pesticidima sukladno Direktivi 2009/128/EZ i ostalim relevantnim obveznim standardima.

Plaćanje sukladno članku 48. Uredbe (EU) br.1307/2013 neće se primjenjivati u Hrvatskoj.

8.2.12.3.1.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici definirani u nacionalnom Zakonu o poljoprivredi, upisani u Upisnik poljoprivrednika, koriste površinu upisanu u ARKOD, te provode poljoprivrednu aktivnost na području jedinice JLS koja je definirana kao planinsko područje.

Korisnici moraju biti u skladu sa definicijom aktivnog poljoprivrednika sukladno definiciji u članka 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013.

8.2.12.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

8.2.12.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Bilo koja površina upisana u ARKOD ukoliko je najmanje 50% površine smješteno na JLS koja je definirana kao planinsko područje.

8.2.12.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Nije primjenjivo.

8.2.12.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

EUR 226/ha.

8.2.12.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.12.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su identificirani na razini mjere.

8.2.12.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

Radnje umanjivanja rizika definirane su na razini mjere.

8.2.12.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Temeljena na primjerenim radnjama umanjivanja rizika navedenim gore, mjeru je moguće provjeriti i kontrolirati.

8.2.12.3.1.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Metodologija za potporu plaćanja u gorsko planinskim područjima temeljena je na usporedbi nižeg prihoda i/ili dodatnih troškova poljoprivredne proizvodnje sa prihodima i troškovima u područijma koja nisu gorsko planinska. U skladu s člankom 62. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013, izračuni su bili izvedeni od strane neovisne institucije.

Plaćanje = prihodi na baznom/strukturnom ha – Prihodi na GPP/strukturnom ha

Dohodak = prihodi (prinos x cijena na gospodrastvu) –troškovi

Komponente prihoda:

- Prinos- poljoprivredne statistike korigirane ekspertnom procjenom po proizvodnji;
- Cijena- trogodišnji prosjek (poljoprivredne statistike) korigirane mišljenjem stručnjaka ekspertnoom procjenom, gdje je to potrebno;
- Troškovi- potrebni i tipični troškovi poljoprivredne proizvodnje definirani su na temelju standardnih i prevladavajućih tehnologija

Izvori podataka izračuna:

- Državni zavod za statistiku (www.dzs.hr) 2010-2012;
- Tržišni informacijski sustav u poljoprivredi (www.tisup.mps.hr) 2010-2012;
- Hrvatski FADN (sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka) (www.fadn.hr)
- Izračun kalkulacija pokrića varijabilnih troškova ("*gross margin*") izrađena od strane hrvatske

poljoprivredne savjetodavne službe (www.pss.hr) 2009-2012;

- Interna baza podataka Zavoda za menadžment Agronomskog fakulteta u Zagrebu za upravljanje i ruralno poduzetništvo, studije slučaja i polu-strukturirani intervjui sa dionicima (poljoprivrednici, savjetodavni djelatnici, kreatori politike) u planinskim područjima.

Prosječni prihodi od poljoprivredne proizvodnje na teritoriju Republike Hrvatske izvan gorsko planinskih područja (GPP) bili su računati kao baza. Usporedivo sa baznim područjem, uvedene su slijedeće promjene u gorsko planinskim područjima:

- Smanjenje prinosa do 30%
- Smanjenje troškova mehanizacije u proizvodnji stočne hrane između 15% i 35% zbog manjeg broja otkosa u usporedbi sa područjima izvan planinskih područja
- Povećanje troškova mehanizacije za 20% u područjima sa nagibom većim od 15%

Bazno strukturirani hektar uključivao je usjeve u proizvodnoj strukturi sukladno ARKOD podacima 2012 (kukuruz, pšenica, soja, šećerna repa, travnjaci, pašnjaci, suncokret, ječam). Također, preporuke stručnjaka sa Agronomskog fakulteta, te predstavnika Savjetodavne službe bili su uzeti u obzir, kao i trenutna analiza oglednih slučaja sa poljoprivrednih gospodarstava smještenih u spomenutim područjima.

Prosječni prihod na površini od jednog hektara određen je kao ponderirani prosjek prema udjelu različitih kultura u proizvodnoj strukturi i prosječnom prihodu proizvodnje svake pojedinačne kulture.

Potpora je definirana kao razlika između financijskog profita od poljoprivredne proizvodnje na i izvan gorsko planinskog područja. Sukladno članku 62. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013, izračuni su bili izrađeni od strane neovisne institucije.

8.2.12.3.1.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Određivanje praga za površinu po gospodarstvu na temelju kojeg država članica izračunava postupno smanjivanje plaćanja

Potpora je u punom iznosu za površine do 20 hektara, od 20 do 50 hektara smanjena za 20%, od 50 do 100 hektara smanjena za 30%, te za površine veće od 100 hektara smanjena za 50%.

[Određivanje područja s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima] Opis lokalne jedinične razine primijenjene za označivanje područja.

Planinsko područje definirano je na razini JLS. Republika Hrvatska sastoji se od 556 JLS, podijeljenih u 429 općina i 127 gradova. JLS je definirana sukladno Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

[Određivanje područja s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima] Opis primjene metode, uključujući kriterije iz članka 32. Uredbe (EU) br. 1305/2013 za razgraničavanje triju kategorija područja iz tog članka, te opis i rezultate detaljne analize područja s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima, osim planinskih područja.

Glavni kriterij određivanja gorsko planinskog područja su prosječna visina i nagib, izračunati koristeći DEM (Digitalni model reljefa) sa horizontalnom rezolucijom 25*25:

- Područje iznad 700 metara;
- Područja unutar zone 500-700 metara nadmorske visine sa nagibom većim od 15%.
- Područja unutar zone 400-500 metara nadmorske visine sa nagibom veći od 15% ukoliko je vertikalna raščlanjenost reljefa veća od 500 m a područje graniči s područjem koje je definirano sukladno gore spomenutim kriterijima.

JLS je definirana kao gorsko planinsko područje ukoliko je bilo koji od gore navedenih kriterija prisutan na više od 50% njene površine.

8.2.12.3.2. O_02: Plaćanja u područjima sa značajnim prirodnim ograničenjima (ZPO)

Podmjera:

- 13.2. – isplate naknade za ostala područja sa značajnim prirodnim ograničenjima

8.2.12.3.2.1. Opis vrste operacije

Ovaj tip operacije doprinosi nastavku poljoprivrednih djelatnosti u područjima suočenim sa značajnim prirodnim ograničenjima, koji su definirani sukladno . „Studiji određivanja područja pod utjecajem prirodnih ili drugih specifičnih ograničenja u poljoprivredi s kalkulacijama“

Prirodna ograničenja povezana su sa nepovoljnim obilježjima klime (niske temperature, suša) i tla (nagib, ograničena drenaža, prekomjerna vlažnost tla, nepovoljna tekstura tla i kamenitost, plitko zakorjenjivanje, kiselost(, slanost i lužnatost). Navedena ograničenja utječu na rast i razvoj biljaka, a rezultiraju značajnim gubicima u prinosima usjeva i u isto vrijeme povećavaju troškove proizvodnje.

Oba faktora su ključna kada je riječ o napuštanju zemlje i odljevu stanovništva, te imaju dalekosežne posljedice na biološku raznolikost i krajolik ruralnih zajednica.

Potpora se daje kao naknada aktivnim poljoprivrednicima za održavanje poljoprivredne djelatnosti usprkos nepovoljnim uvjetima proizvodnje.

Ovaj tip (vrsta) operacije doprinosi fokus području 4A, sa sekundarnim doprinosom fokus područjima 4B i 4C.

8.2.12.3.2.2. Vrsta potpore

Bespovratna sredstva potpore u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat prirodnih ograničenja.

8.2.12.3.2.3. Poveznice na druga zakonodavstva

Korisnici moraju biti u skladu s odredbama o višestrukoj sukladnosti definiranim u Uredbi (EU) br. 1306/2013 (poglavlje I., glava VI.), minimalnim djelatnostima definiranim u Uredbi (EU) br. 1307/2013 (članak 4. stavak 1. točka (c) alineja (ii)), minimalnim uvjetima o gnojivu uključujući načela dobre poljoprivredne prakse sukladno Direktivi 91/676/EEZ, minimalnim uvjetima o pesticidima uključujući integrirano upravljanje pesticidima sukladno Direktivi 2009/128/EZ i ostalim relevantnim obveznim standardima.

Plaćanje sukladno članku 48. Uredbe (EU) br. 1307/2013 neće se primjenjivati u Hrvatskoj.

8.2.12.3.2.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici definirani u nacionalnom Zakonu o poljoprivredi, upisani u Upisnik poljoprivrednika, koriste površinu upisanu u ARKOD, te provode poljoprivrednu djelatnost u području JLS koje je definirana kao područje sa prirodnim ograničenjima.

Korisnici moraju biti u skladu sa definicijom aktivnog poljoprivrednika sukladno značenju članka 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013.

8.2.12.3.2.5. Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

8.2.12.3.2.6. Uvjeti za prihvatljivost

Bilo koja površina upisana u ARKOD ukoliko je najmanje 50% površine smješteno na JLS koja je definirana kao područjem pod utjecajem prirodnih ograničenja.

8.2.12.3.2.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Nije primjenjivo.

8.2.12.3.2.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

EUR 119,85/ha.

8.2.12.3.2.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.12.3.2.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su identificirani na razini mjere.

8.2.12.3.2.9.2. Radnje za ublažavanje

Radnje umanjivanja rizika definirane su razini mjere.

8.2.12.3.2.9.3. Ukupna ocjena mjere

Temeljena na primjerenim radnjama umanjivanja rizika navedenim gore, mjeru je moguće provjeriti i kontrolirati.

8.2.12.3.2.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Ograničenja povezana sa tlom: prosječni prihodi poljoprivredne proizvodnje na cijelom teritoriju Hrvatske izračunati su kao baza. Strukturni hektar uključivao je proizvodnju one kulture koja je zastupljena sa 5 ili više posto u proizvodnoj strukturi sukladno podacima ARKOD-a.

Izračuni su izrađeni uzimajući u obzir procijenjeno smanjenje prinosa (ekspertna procjena) uspoređenih sa bazom. Prosječni prihod na površini od jednog hektara određen je kao ponderirani prosjek u skladu sa udjelom različitih kultura u proizvodnoj strukturi i prosječnog prihoda svake pojedinačne proizvodnje.

Nagib: za takva područja prosječni prihod poljoprivredne proizvodnje na cjelokupnom teritoriju Hrvatske izračunati su kao baza. Troškovi mehanizacije bili su 20% viši nego u nizinskim područjima. Prosječni prihod na površini od jednog hektara određen je kao ponderirani prosjek u skladu sa udjelom različitih kultura u proizvodnoj strukturi i prosječnog prihoda svake pojedinačne proizvodnje.

Suša: prosječni prihod poljoprivredne proizvodnje na teritoriju sa pojavom suše bio je izračunat kao baza. Strukturni hektar uključivao je usjeve tipične sa određena područja (masline, vinogradi, pašnjaci). Prosječan prinos postignut bez navodnjavanja bio je smanjen u skladu s podacima o prinosima u sušoj godini (vjerojatnost padalina je na razini od 75% prosječne godine) – 40% za masline, 10% za vinograde. Za pašnjake ponderirani prosjek usporedio je intenzivnu i ekstenzivnu proizvodnju.

Konačni izračun uzeo je u obzir izračune za svaki kriterij, njihove postotke na definiranim površinama koji su u konačnici rezultirali ponderiranim iznosom potpore.

Sukladno članku 62. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013, izračuni su izvedeni od strane neovisne institucije.

8.2.12.3.2.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Određivanje praga za površinu po gospodarstvu na temelju kojeg država članica izračunava postupno smanjivanje plaćanja

Potpora je u punom iznosu za površine do 20 hektara, od 20 do 50 hektara smanjena za 20%, od 50 do 100 hektara smanjena za 30%, te za površine veće od 100 hektara smanjena za 50%.

[Određivanje područja s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima] Opis lokalne jedinične razine primijenjene za označivanje područja.

Prirodno ograničeno područje definirano je na razini JLS). Republika Hrvatska sastoji se od 556 JLS, podijeljenih u 429 općina i 127 gradova. JLS su definirane je sukladno Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi.

[Određivanje područja s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima] Opis primjene metode, uključujući kriterije iz članka 32. Uredbe (EU) br. 1305/2013 za razgraničavanje triju kategorija područja iz tog članka, te opis i rezultate detaljne analize područja s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima, osim planinskih područja.

Područja pod utjecajem prirodnih ograničenja u poljoprivredi definirana su sukladno "Studiji o određivanju područja pod utjecajem prirodnih i ostalih specifičnih ograničenja u poljoprivredi s kalkulacijama" prema sljedećim kriterijima:

- Niska temperatura- dužina vegetacijskog perioda
- Suša - godišnja količina padalina (GP) u odnosu na potencijalnu evapotransporaciju (PET).
- Ograničena propusnost tla- područja koja su zasićena vodom tijekom značajnog dijela godine
- Nepovoljna tekstura i kamenitost- relativno obilje gline, mulja, pijeska, organske tvari i krupne frakcije
- Plitka ekološka dubina - dubina od površine tla do ujednačenog sloja stijene ili nepropusnog sloja
- Nepovoljnakemijska svojstva- prisutnost soli, pristupačnog natrija, prekomjerna kiselost
- Nagib- promjena nagiba s obzirom na planimetrijske udaljenosti.

Kako bi se isključila one LUP2 u kojima su nadvladana prirodna ograničenja kroz investicije ili ekonomske aktivnosti, uslijedila je detaljna analiza nakon što su područja sa prirodnim ograničenjima već bila određena.

LUP2 razina je definirana kao područje sa prirodnim ograničenjima ukoliko je prisutan bilo koji od navedenih kriterija na više od 60% njene površine.

8.2.12.3.3. O_03: Plaćanja u područjima s posebnim ograničenjima (PPO)

Podmjera:

- 13.3. – isplate naknade za ostala područja s posebnim ograničenjima

8.2.12.3.3.1. Opis vrste operacije

Ovaj tip operacije doprinosi nastavku poljoprivrednih djelatnosti u područjima pogođenim posebnim ograničenjima, koji su definirani sukladno "Studiji o određivanju područja pod utjecajem prirodnih i ostalih specifičnih ograničenja u poljoprivredi s kalkulacijama".

Područje sa posebnim ograničenjem u Republici Hrvatskoj jekrško područje, definirano kao jedinstven krajolik u okvirima geomorfologije, geologije, pedologijehidrologije, sa obiljem karakteristika kao što su ponikve, spilje, krške udoline, podzemni tokovi, jezera, izvorišta itd. Krško područje poznato je kao područje sa najvećom biološkom raznolikosti u Europi.

Krško područje u Hrvatskoj zauzima otprilike polovicu teritorija, ili 25.789 km^2, te je posebno istaknuto u Dinaridima, kao i na obalnim područjima i otocima. Međutim, krško područje određeno kao posebno ograničenje pokriva samo 9,69% hrvatskog teritorija.

Prema dostupnim podacima, obradivo zemljište pokriva 10% površine, voćnjaci oko 0,8%, vinogradi 1%, livade 7%, krški pašnjaci 39%, šume 37%, te neplodno i močvarno tlo oko 5%.

Poljoprivredna proizvodnja bila je i još uvijek jest, okosnica egzistencije i razvoja zajednica u tim područjima. Tijekom povijesti, stanovništvo krških područja preživljavalo je zahvaljujući teškomradu i razvoju posebne poljoprivredne proizvodnje, koja je rezultat specifičnih uvjeta (vrste i pasmine prilagodile su se sušnim uvjetima, nedostatku vode za navodnjavanje, malim gospodarstvima, niskom održivosti proizvodnje bez mogućnosti uporabe modernih strojnih pomagala na područjima s nagibom i plitkim tlom.

Ljudi su formirali male zemljišne parcele za uzgoj kultura odstranjivanjem kamenja s površine, gradeći terase i suhozide da bi zadržali akumulirano tlo na mjestu i zaštitili ga od erozije. Drugi dio poljoprivredne proizvodnje organiziran je u mnogo većim krškim poljima koja su zimi većinom poplavljena zbog obilja kiše, a tijekom ljeta suočena su sa sušom.

Jake kiše su česte i generiraju poplave koje potpuno izlažu površinu dovodeći do erozije uzrokovane vodom, dok s druge strane pojava jakih sjevernih vjetrova dovodi do erozija uzrokovanih vjetrom. Bez poljoprivrednih djelatnosti, zemlja će biti izložena eroziji što će rezultirati gubitkom površinskog sloja tla, smanjene pokrivenosti biljkama, te naposljetku smanjenim biološkom raznolikosti.

Značajne količine zimskih padalina prodiru u tlo, dio podzemnih voda utječe u more, dok se veći dio koristi za vodoopskrbu obale i otoka.

Diverzifikacija poljoprivrednih aktivnosti i stvaranje dodane vrijednosti kroz turizam, razne događaje gdje su predstavljeni tradicijski obrti, proizvodi, lokalna gastronomija, te način života, kroz razvoj i stvaranje novih radnih mjesta sprečavaju odljev stanovništva i napuštanje zemlje u krškim područjima.

Ovaj tip (vrsta) operacije doprinosi fokus području 4A, sa sekundarnim doprinosom fokus područjima 4B i 4D.

8.2.12.3.3.2. Vrsta potpore

Bespovratna sredstva potpore u obliku godišnjeg plaćanja po jedinici površine kao naknada korisniku za gubitak prihoda i dodatne troškove koji su rezultat posebnih ograničenja.

8.2.12.3.3.3. Poveznice na druga zakonodavstva

Korisnici moraju biti u skladu s odredbama o višestrukoj sukladnosti definiranim u Uredbi (EU) br. 1306/2013 (poglavlje I., glava VI.), minimalnim djelatnostima definiranim u Uredbi (EU) br. 1307/2013 (članak 4. stavak 1. točka (c) alineja (ii)) ,minimalnim uvjetima o gnojivu uključujući kodeks dobre poljoprivredne prakse sukladno Direktivi 91/676/EEZ, minimalnim uvjetima o pesticidima uključujući integrirano upravljanje pesticidima sukladno Direktivi 2009/128/EZ i ostalim relevantnim obveznim standardima.

Plaćanje sukladno članku 48. Uredbe (EU) br. 1307/2013 neće se primjenjivati u Hrvatskoj.

8.2.12.3.3.4. Korisnici

Prihvatljivi korisnici su poljoprivrednici definirani u nacionalnom Zakonu o poljoprivredi, upisani u Upisnik poljoprivrednika, koriste površinu upisanu u ARKOD te provode poljoprivrednu djelatnost u području jedinice lokalne uprave definirane kao područje sa posebnim ograničenjima.

Korisnici moraju biti u skladu sa definicijom aktivnog poljoprivrednika sukladno značenju članka 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013.

8.2.12.3.3.5. Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

8.2.12.3.3.6. Uvjeti za prihvatljivost

Bilo koja površina upisana u ARKOD ukoliko je najmanje 50% površine smješteno na JLS koja je definirana kao područje pod utjecajem posebnih ograničenja.

8.2.12.3.3.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Nije primjenjivo.

8.2.12.3.3.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

82 EUR/ha.

8.2.12.3.3.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.12.3.3.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su identificirani na razini mjere.

8.2.12.3.3.9.2. Radnje za ublažavanje

Radnje umanjivanja rizika definirane su na razini mjere.

8.2.12.3.3.9.3. Ukupna ocjena mjere

Temeljena na primjerenim radnjama umanjivanja rizika navedenim gore, mjeru je moguće provjeriti i kontrolirati.

8.2.12.3.3.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Krš: prosječni dohodak poljoprivredne proizvodnje na području s ograničenjem krša izračunat je kao bazni. Strukturni hektar uključuje biljnu proizvodnju zastupljen je sa 5 posto ili više u površinskoj strukturi prema podacima ARKOD-a. Troškovi su procijenjeni na 25% više od prosjeka. Izračunati su ponderiranjem prosjeka plaćanja na krškom području, uzimajući u obzir udio usjeva.

Sukladno članku 62. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013, izračuni su izvedeni od strane neovisne institucije.

8.2.12.3.3.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Određivanje praga za površinu po gospodarstvu na temelju kojeg država članica izračunava postupno smanjivanje plaćanja

Potpora je u punom iznosu za površine do 20 hektara, od 20 do 50 hektara smanjena za 20%, od 50 do 100 hektara smanjena za 30%, te za površine veće od 100 hektara smanjena za 50%.

[Određivanje područja s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima] Opis lokalne jedinične razine primijenjene za označivanje područja.

Prirodno ograničeno područje definirano je na JLS. Hrvatska se sastoji od 556 lokalnih upravnih jedinica,

podijeljenih u 429 općina i 127 gradova. JLS su definirane sukladno Zakonu o lokalnoj i područnoj (regionalnoj) samoupravi. (NN 33/01, 60/01, 129/05, 109/07, 125/08, 36/09, 150/11, 144/12, 19/13).

[Određivanje područja s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima] Opis primjene metode, uključujući kriterije iz članka 32. Uredbe (EU) br. 1305/2013 za razgraničavanje triju kategorija područja iz tog članka, te opis i rezultate detaljne analize područja s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima, osim planinskih područja.

Područja pogođena posebnim ograničenjima u poljoprivredi definirana su sukladno "Studiji o određivanju područja pod utjecajem prirodnih i ostalih specifičnih ograničenja u poljoprivredi s kalkulacijama". Teritorij sa karakteristikama krša (ukupno 9,69% ukupnog teritorija) definira se kao posebno ograničenje u Hrvatskoj.

JLS je definirana kao područje sa posebnim ograničenjima ukoliko je krš prisutan na više od 50% njene površine.

8.2.12.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.12.4.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

- ARKOD nije pravodobno i ispravno ažuriran sa svim relevantnim podacima koji se odnose na područja koja imaju prirodna ili ostala specifična ograničenja.
- Unakrsne provjere IAKS-a ne mogu se provesti zbog nedostatka podataka u ARKOD-u.
- Korisnici daju netočne izjave ili se veličina prihvatljivog područja promijenila od datuma podnošenja zahtjeva i početka razdoblja obveze.
- Preklapanje istih površina dvaju ili više poljoprivrednika prilikom prijave.
- Korisnici mjere nisu u skladu s definicijom aktivnih poljoprivrednika na temelju članka 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013.
- Kriteriji i minimalne poljoprivredne aktivnosti iz članka 4. stavka 1. točke (c) Uredbe (EU) br. 1307/2013 ne poštuju se od strane korisnika.

8.2.12.4.2. Radnje za ublažavanje

- Agencija za plaćanja ima dobro uspostavljen i stabilan LPIS sustav koji se stalno ažurira s relevantnim podacima. Po konačnom određivanju područja suočenih s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima ovi podaci će se ažurirati. Označavanje će biti napravljeno na razini jedinica lokalne samouprave, u tom procesu nisu predviđene neke veće prepreke.
- svi relevantni podaci potrebni za obavljanje unakrsne provjere osigurat će se iz ARKOD-a prije prethodne kampanje za 2015. godinu.
- Postoji minimalan rizik da poljoprivrednik proglasi područje prihvatljivim za plaćanje zbog činjenice da poljoprivrednik ne može proglasiti bilo koje područje koje se ne navodi u ARKOD-u kao takvo. Međutim, u iznimnim slučajevima zbog ažuriranja ARKOD-a može se promijeniti veličina prihvatljivog područja. Takva praksa nije predviđena za razdoblje između podnošenja pojedinačnih prijava i odobravanja plaćanja. Sve unakrsne provjere treba provoditi na relevantnim podacima iz ARKOD-a, dok će korisnik biti službeno obaviješten o svim promjenama uzrokovanim

ažuriranjem zemljišnih čestica (ARKOD - sustav za identifikaciju zemljišnih čestica) ili drugih pravnih promjena.

- Sve prijave podnose se elektroničkim putem sa unaprijed definiranim provjerama koje se provode na području prihvatljivosti. Međutim, poljoprivrednik može prenijeti zemlju na drugog poljoprivrednika nakon podnošenja zahtjeva i u tom slučaju može biti napravljena dvostruka izjava, ali ARKOD ima standardnu unakrsnu provjeru za dvostruke izjave pa dvostruko plaćanje za neko područje nije moguće, kao opće pravilo za plaćanja na svim područjima.
- Usklađenost korisnika s definicijom aktivnih poljoprivrednika bit će dio redovitih unakrsnih provjera ARKOD-a.
- Usklađenost korisnika sa minimalnom poljoprivrednom djelatnosti bit će dio redovitih unakrsnih provjera ARKOD-a.

8.2.12.4.3. Ukupna ocjena mjere

Još uvijek nedostaje dio sustava kontrole za provedbu ove mjere, ali će biti spreman prije podnošenja zahtjeva za godinu 2015.

Ključni korak je ažuriranje ARKOD-a nakon završenog označavanja područja suočenih s prirodnim ili ostalim specifičnim ograničenjima.

Kad ti preduvjeti za provedbu ove mjere će biti uspostavljeni, ova mjera će se provjeravati i kontrolirati. Sada još uvijek nedostaju dijelovi sustava kontrole za provedbu ove mjere, ali to može biti spremno prije podnošenja zahtjeva za 2015. godinu.

Ključni korak je ažuriranje ARKOD-a nakon konačnog utvrđivanje područja s prorodnim ili drugim specifičnim ograničenjima, kao i postupak finog podešavanja. Kad ti preduvjeti za provedbu ove mjere budu postavljeni, ova mjera će se moći kontrolirati i provjeriti.

8.2.12.5. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Kako bi se utvrdila naknada za plaćanja u područjima s ograničenim uvjetima za poljoprivrednu proizvodnju, postoje dvije vrste izračuna:

- Bazni izračuni pokazuju - ekonomske učinke poljoprivredne proizvodnje u uvjetima u kojima nema prirodnog ograničenja i
- Izračuni - pokazuju ekonomski učinak poljoprivredne proizvodnje pod prirodnim ograničenjima.

Izračuni na području s ograničenjima razlikuju od osnovnih izračuna u predviđenoj i kvantificiranoj vrijednosti ograničavajućih faktora (niži prinosi, viši troškovi ljudskog rada i rada strojeva, itd).

Izvori podataka

Sljedeći izvori korišteni su kao osnova za izračune:

- Model kalkulacija pokrića varijabilnih troškova poljoprivredne proizvodnje za 2012. godinu 2010, 2009, Poljoprivredna savjetodavna služba;

- Hrvatski tržišni informacijski sustav u poljoprivredi (TISUP) - podaci o cijenama;
- Državni zavod za statistiku Republike Hrvatske - podaci o prinosima i cijenama 2011, 2012;
- Sustav poljoprivrednih knjigovodstvenih podataka (FADN);
- Interni podaci Zavoda za menadžment i ruralno poduzetništvo Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu;
- Literatura iz područja menadžmenta u poljoprivredi i teorije troškova u poljoprivredi.

Na temelju tih izvora napravljeni su izračuni koji su provjereni i ispravljeni u skladu s preporukama konzultanata (ekspertna procjena). Izračun ostvarene dobiti za pašnjake je donesen na temelju očekivanog profita u stočarskoj proizvodnji koja može biti organiziran na odgovarajućim pašnjacima. Ekonomski učinci proizvodnje goveda i ovaca na području od 1 ha su uzeti u obzir.

Izračuni za područja s ograničenjima provedeni su sukladno članku 62. Uredbe (EU) br. 1305/2013, od strane Zavoda za menadžment i ruralno poduzetništvo Agronomskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu.

8.2.12.6. Podaci o pojedinoj mjeri

Određivanje praga za površinu po gospodarstvu na temelju kojeg država članica izračunava postupno smanjivanje plaćanja

Potpora je u punom iznosu za područje do 20 ha, za 20 do 50 ha smanjena za 20%, 50 do 100 ha smanjena za 30%, a za područja veća od 100 ha umanjena za 50%.

Razina najviše dopuštene površine je postavljena na 20 ha imajući u vidu da, iako ona pokriva značajan broj gospodarstava, poljoprivrednici do 20 hektara imaju samo 49% korištenog poljoprivrednog zemljišta. Čak jedna trećina od njih su farme s manje od 3 ha, a obzirom da samo aktivni poljoprivrednici mogu biti korisnici ove mjere, cilj je potaknuti osobito male poljoprivrednike da aktivno sudjeluju u poljoprivredi, čime se pridonosi očuvanju krajobraza, biološke raznolikosti i ruralne zajednica.

[Određivanje područja s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima] Opis lokalne jedinične razine primijenjene za označivanje područja.

Područja suočena s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima u poljoprivredi definirana su u skladu s "Studijom o određivanju područja pod utjecajem prirodnih i ostalih specifičnih ograničenja u poljoprivredi s kalkulacijama" na razini LAU2, što odgovara "jedinicama lokalne samouprave" u Hrvatskoj. Republika Hrvatska se sastoji od 556 jedinica lokalne samouprave, podijeljenih u 429 općina i 127 gradova. JLS su definirane u skladu sa Zakonom o jedinicama lokalne i područne (regionalne) samouprave.

[Određivanje područja s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima] Opis primjene metode, uključujući kriterije iz članka 32. Uredbe (EU) br. 1305/2013 za razgraničavanje triju kategorija područja iz tog članka, te opis i rezultate detaljne analize područja s prirodnim ograničenjima i ostalim posebnim ograničenjima, osim planinskih područja.

Područja suočena s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima u poljoprivredi određena su u skladu s "Studijom o određivanju područja pod utjecajem prirodnih i ostalih specifičnih ograničenja u poljoprivredi s

kalkulacijama” kao što je definirano u članku 31. i 32. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Popis LUP2 odnosno jedinica lokalnih samouprava određenih člankom 32. Uredbe br. 1305/2013 nalazi se u Prilogu VII.

Karta područja suočenih s prirodnim ili ostalim posebnim ograničenjima prikazana je u Prilogu VII.

8.2.12.7. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

M04 - Ulaganja u fizičku imovinu, podmjera 4.1 - Potpora za ulaganja u poljoprivredna gospodarstva, gdje će se intenzitet potpore povećati za dodatnih 20 postotnih bodova za ulaganja u područja s prirodnim ili drugim posebnim ograničenjima.

8.2.13. M16 - Suradnja (čl. 35.)

8.2.13.1. Pravna osnova

Članak 35. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirana uredba Komisije (EU) br. 807/2014 od 11. ožujka 2014. o dopuni Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i uvođenju prijelaznih odredbi.

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 808/2014 od 17. srpnja 2014. o utvrđivanju pravila primjene Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

8.2.13.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

Dinamične promjene na globalnom tržištu, porast konkurencije i promjene u poslovanju stvaraju nove izazove za obiteljska poljoprivredna gospodarstva te mala i srednja poduzeća.

Nepovoljna struktura poljoprivrednih gospodarstava u Republici Hrvatskoj rezultat je naslijeđa prošlih vremena pri čemu mali broj velikih industrijskih poljoprivrednih kombinata više ne postoji. Trenutan mali broj zadruga (499) i klastera (12) ukazuju na slabu suradnju poljoprivrednih proizvođača. Od 499 zadruga, 137 je u sektoru voća i povrća, 91 u sektoru stočarstva. Podaci pokazuju da su sektor voća i povrća i stočarstva najviše skloni suradnji. S druge strane, poljoprivrednici proizvode i prerađuju proizvode na tradicionalan način koji su naslijedili tijekom zadnjih desetljeća. Ograničena komunikacija između poljoprivrednika, istraživačkog i prehrambenog sektora rezultira nedostatkom svijesti o razvoju i primjeni inovacija. Zajedničkom suradnjom gospodarskih subjekata i institucija, zemljopisno koncentriranih (lokalno ili regionalno) postići će se bolja razmjena informacija, znanja i roba radi proizvodnje ili prerade zajedničkog proizvoda u poljoprivredi, te prehrambeno-prerađivačkom sektoru. Dodana vrijednost ove mjere u Hrvatskoj je da će potaknuti poljoprivrednike da rade zajedno, odgovarajući na nekoliko ključnih izazova i potreba ruralne ekonomije, s obzirom na veličinu poljoprivrednih gospodarstava, ovisnost o posrednicima u poljoprivrednom i prehrambeno-prerađivačkom sektoru, nisku sklonost suradnji i visokim troškovima uvođenja inovacija za pojedina gospodarstava.

Znanje i pristup inovacijama, uključujući i inovativne procese, vrlo je nisko u poljoprivrednom i prehrambenom sektoru u Hrvatskoj.

Osnivanje i rad operativnih skupina unutar Europskog inovacijskog partnerstva smanjit će jaz između poljoprivredne prakse i istraživanja promicanjem inovativnih rješenja i uvođenjem inovacija u praksi.

Cilj mjere je poticanje suradnje i bolja razmjena informacija o postojećim i novim procesima, postupcima i tehnologijama u proizvodnji i preradi poljoprivrednih proizvoda, čime će se postići poboljšanje

gospodarskih rezultata i povećati sudjelovanje na tržištu proizvoda sa dodanom vrijednošću.

Doprinos fokus područjima

Mjera je horizontalna i načelno doprinosi svim prioritetima i fokus područjima, iako to ovisi o specifičnim ulaganjima.

Prioritet 2: Jačanje isplativosti poljoprivrednog gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama

Fokus područje 2A: Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito s ciljem povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije

Mjera će doprinijeti optimizaciji proizvodnog potencijala gospodarstava, razvojem, testiranjem i uvođenjem modernih tehnologija i postupaka u procese proizvodnje i prerade te povećanju produktivnosti.

Prioritet 3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi

Fokus područje 3A: Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promoviranja na lokalnim tržištima i u kratkim lancima opskrbe, skupina proizvođača i organizacija i međustrukovnih organizacija.

Mjera će doprinijeti većoj konkurentnosti poljoprivrednih proizvođača, stvaranjem lokalnih tržišta i smanjenjem broja posrednika između proizvođača i potrošača te stvaranjem dodane vrijednosti poljoprivrednim proizvodima.

Doprinos međusektorskim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju međusektorskih ciljeva vezanih uz klimatske promjene, okoliš i inovacije.

Klimatske promjene – Aktivnosti u okviru ove mjere bit će usmjerene na prilagodbu klimatskim promjenama i njihovo ublažavanje održivim gospodarenjem u poljoprivredi

Zaštita okoliša – Inovacije, pilot projekti kao i razvoj novih tehnologija u poljoprivredi izravno će doprinijeti zaštiti okoliša, prirodnih resursa i bioraznolikosti, zaštiti voda te potencijalnim negativnim utjecajima poljoprivrede na okoliš.

Inovacije – Ulaganje u rad operativnih skupina unutar EIP-a doprinijet će razvoju inovacija u poljoprivredi.

8.2.13.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.13.3.1. O_01: Potpora za osnivanje operativnih skupina

Podmjera:

- 16.1 - Potpora za osnivanje i rad operativnih skupina Europskog inovacijskog partnerstva (EIP) za poljoprivrednu produktivnost i održivost

8.2.13.3.1.1. Opis vrste operacije

Potpora za uspostavu operativnih skupina predviđena je kako bi se projektne ideje operativnih skupina u Republici Hrvatskoj razvile kroz projekt. Prijava koju su izradila najmanje dva prihvatljiva subjekta treba sadržavati projektni sažetak uz prijedlog projektne ideje i njezine važnosti za praksu u ciljanom kontekstu i području, kao i naznaku ciljanih partnera za sastav operativne skupine, kako je navedeno Pravilnikom.

Projekta ideja mora se odnositi na (barem jednu) od ovih specifičnih tema:

- razvoj novih ili prilagođenih proizvodnih metoda/metoda upravljanja i multidisciplinarnih inovacija u poljoprivredno-prehrambenom sektoru kako bi se potaknulo očuvanje ugljika i ublažavanje klimatskih promjena;
- promicanje energetske učinkovitosti i učinkovitosti resursa uključujući nusproizvode u svim sektorima i korištenje obnovljivih izvora energije;
- smanjenje negativnih utjecaja na okoliš te poboljšanje zaštite okoliša, uključujući i zaštitu tla i razgradnju vode, učinkovitost vode, zbrinjavanja otpada na farmi i recikliranje, smanjenje zagađenja zraka, inovativnim proizvodima i mjerama za promicanje smanjenja zagađenja uzrokovanog fosilnim gorivima, održivo upravljanje ekosustavima, uključujući metode uzgoja koje su povoljne za okoliš;
- razvoj tehnika, procesa, usluga ili opreme (promjena) kako bi se smanjila uporaba pesticida;
- razvoj i unapređenje skladištenja gnoja i metoda korištenja;
- smanjenje rizika u proizvodnji i preradi kroz inovacije, uključujući razvoj proizvoda, strojeva i opreme za ublažavanje negativnih abiotskih i biotskih čimbenika;
- razvoj novih proizvoda i/ili promicanje multidisciplinarne suradnje s poljoprivrednih gospodarstava veće dodane vrijednosti;
- unapređenje i uvođenje inovacija vezanih uz zdravlje i dobrobit životinja

Ostale teme mogu biti dodane, pod uvjetom da ispunjavaju prioritete odabrane u strategiji Programa i ispunjavaju ciljeve EIP-a, kao što je navedeno u članku 55. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Projektni sažetak mora biti predstavljen od strane pravne osobe ili poljoprivrednika koji je prihvatljiv partner u operativnoj skupini.

Ova operacija doprinosi fokus području 2A.

Tip operacije također pridonosi fokus području 1A, 1B, 3A, 4A, 4B, 4C, 5A, 5B, 5C, 5D i 5E.

8.2.13.3.1.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku paušalnog iznosa.

8.2.13.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o udrugama (NN 74/14)

8.2.13.3.1.4. Korisnici

Pravne osobe osnovane u Republici Hrvatskoj koje se bave djelatnostima u okviru predloženih aktivnosti.

Fizičke i pravne osobe upisane u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.

8.2.13.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

Paušalni iznos potpore za sve troškove nastale tijekom razvoja projektne ideje i uspostave partnerstva.

8.2.13.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Najmanje dva dionika moraju zajedno podnijeti Zahtjev za potporu za uspostavu operativne skupine, od kojih je barem jedan fizička ili pravna osoba upisana u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava.

Paušalna potpora isplaćuje se nakon što dionici partnerstva predaju prihvatljivi projekt za potporu na tip operacije O_02: Operativne skupine o predloženom konceptu projekta. Potpora nije uvjetovana izborom prijave.

Potpora za uspostavu operativne skupine može biti isplaćena samo jednom za svaku prihvatljivu prijavu.

8.2.13.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Projekti se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga, na temelju sljedećih parametara:

- stručna osposobljenost i / ili prethodno iskustvo dionika;
- kvaliteta projektnog prijedloga;
- raspon ciljanih partnera.

Samo projekti koji ostvare prag prolaznost će biti financirani sredstvima javne potpore.

8.2.13.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Paušalni iznos potpore je 5.000 EUR.

8.2.13.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.13.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Projekt nije prijavljen za potporu kao Operativna skupina na tip operacije O_02.

8.2.13.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

Podnošenje prihvatljive prijave na tip operacije O_02 je uvjet za isplatu paušalne potpore.

8.2.13.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

8.2.13.3.1.9.4.

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.13.3.1.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.13.3.1.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje obilježja pilot-projekata, klastera, mreža, kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta

Definirano na razini mjere.

8.2.13.3.2. O_02: Operativne skupine

Podmjera:

- 16.1 - Potpora za osnivanje i rad operativnih skupina Europskog inovacijskog partnerstva (EIP) za poljoprivrednu produktivnost i održivost

8.2.13.3.2.1. Opis vrste operacije

Operativne skupine će razviti i provesti projekte međusobne inovativne suradnje skupine dionika s područja znanosti, praktične primjene i drugih vidova doprinosa inovativnosti prema principima povezivosti odozdo prema gore, uključujući procese dijeljenja rezultata istraživanja/rješenja koja su se pokazala prihvatljivima za određeno područje (primjene). Te će skupine biti od središnje važnosti za promicanje inovacija u cijelom nizu područja, a njihova je svrha rješavanje određenog praktičnog problema ili prilike koje mogu dovesti do inovacije i povezivanje poljoprivrednika, istraživača, savjetnika, poduzetnika i drugih aktera radi pokretanja i razvijanja novih pristupa u različitim područjima poljoprivrednog i prehrambeno-prerađivačkog sektora. Inovacija se može temeljiti na novoj, ali i na tradicionalnoj praksi u novom zemljopisnom ili okolišnom kontekstu. Na kraju projekta rezultat projekta je potrebno verificirati i objaviti u što kraćem roku. Na ovaj način, dobiveno znanje će biti dostupno svima za upotrebu.

Ova operacija doprinosi fokus području 2A. Operativne skupine unutar Europskog inovacijskog partnerstva osigurat će se poboljšanje gospodarskih rezultata poljoprivrednih gospodarstava, prehrambeno prerađivačkih kapaciteta putem razmjene stručnog znanja i primjera dobre prakse i uspostave dijaloga između poljoprivrednika, ruralnih zajednica, poduzeća, nevladinih organizacija, savjetodavnih službi i znanstvene zajednice te olakšavanja uključivanja svih dionika u proces razmjene znanja.

To će također pomoći opskrbu hrane, stočne hrane i biomaterijala, očuvanje okoliša i prilagođavanje i ublažavanje klimatskih promjena.

Tip operacije također pridonosi fokus području 1A, 1B, 3A, 4A, 4B, 4C, 5A, 5B, 5C, 5D i 5E.

8.2.13.3.2.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

8.2.13.3.2.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o poljoprivredi (NN 30/15);
- Zakon o udrugama (NN 74/14).

8.2.13.3.2.4. Korisnici

Operativne skupine u poljoprivrednom i prehrambeno-prerađivačkom sektoru.

Nakon odabira projekta, operativna skupina mora biti registrirana kao pravna osoba u skladu sa Zakonom o

udrugama (NN 74/14), prije primanja potpore.

Partneri u predloženoj operativnoj skupini su fizičke i pravne osobe registrirane u Republici Hrvatskoj. Predloženu Operativnu skupinu će zastupati pravna osoba među partnerima. Partneri trebaju sklopljeni ugovor kojim definiraju partnera koji će podnijeti Zahtjev za potporu u ime partnerstva ovjeriti kod javnog bilježnika.

8.2.13.3.2.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi u sklopu ove operacije jesu:

- tekući troškovi za rad operativnih skupina za vrijeme trajanja projekta
- izravni troškovi provedbe projekta, uključujući i istraživačke aktivnosti vezane za pojedini praktični projekt ako su primjenjive na temelju detaljnog plana

Svi troškovi vezani uz redovne aktivnosti bilo kojeg dionika u operativnim skupinama su neprihvatljivi. Tekući projekti su isključeni iz potpore. Samostalna istraživanja, čak ako su primjenjiva u projektu neprihvatljiva su za potporu.

Potpora se dodjeljuje na period od maksimalno sedam godina i rezultat projekta potrebno je objaviti prije zadnje isplate.

8.2.13.3.2.6. Uvjeti za prihvatljivost

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- suradnja se mora odnositi na rad operativnih skupina unutar EIP mreže;
- da bi suradnja bila prihvatljiva mora se udružiti najmanje 2 dionika, od kojih jedan mora biti primarni proizvođač
- operativna skupina mora uspostaviti interne procedure i upravljanje zadacima kako bi se osigurala transparentnost u radu i donošenju odluka, te izbjegao sukob interesa;
- članovi operativne skupine moraju imati Statut kojim propisuju odgovornost među dionicima projekta
- operativna skupina mora izraditi i dostaviti plan s opisom projekta koji će razvijati, testirati, prilagoditi ili provoditi i opis očekivanih rezultata, njegov značaj i doprinos ciljevima EIP-a što se tiče poboljšanja produktivnosti i održivog upravljanja resursima;
- projekt mora imati izravan doprinos najmanje jednom prioritetu Programa ruralnog razvoja;
- operativna skupina mora objaviti rezultate svog projekta kroz zajednički format ("*practice abstract*"), a posebno putem EIP mreže

Obzirom na prilično sporu primjenu inovacija i novih znanja u Hrvatskoj, posebno u poljoprivredi, uvođenje inovacija korisno će utjecati na rješavanje i doprinijeti svim prioritetima ruralnog razvoja. EIP operativne skupine pokušat će pronaći inovativna rješenja / mogućnosti za specifične probleme, a predložit će svoje projekte koji će slijediti planove temeljene na (barem jedan od) ove specifične teme:

- razvoj novih ili prilagođenih proizvodnih metoda/metoda upravljanja i multidisciplinarnih inovacija u poljoprivredno-prehrambenom sektoru kako bi se potaknulo očuvanje ugljika i ublažavanje

klimatskih promjena;

- promicanje energetske učinkovitosti i učinkovitosti resursa uključujući nusproizvode u svim sektorima i korištenje obnovljivih izvora energije;
- smanjenje negativnih utjecaja na okoliš te poboljšanje zaštite okoliša, uključujući i zaštitu tla i razgradnju vode, učinkovitost vode, zbrinjavanja otpada na farmi i recikliranje, smanjenje zagađenja zraka, inovativnim proizvodima i mjerama za promicanje smanjenja zagađenja uzrokovanog fosilnim gorivima, održivo upravljanje ekosustavima, uključujući metode uzgoja koje su povoljne za okoliš;
- razvoj tehnika, procesa, usluga ili opreme (promjena) kako bi se smanjila uporaba pesticida;
- razvoj i unapređenje skladištenja gnoja i metoda korištenja;
- smanjenje rizika u proizvodnji i preradi kroz inovacije, uključujući razvoj proizvoda, strojeva i opreme za ublažavanje negativnih abiotskih i biotskih čimbenika;
- razvoj novih proizvoda i/ili promicanje multidisciplinarne suradnje s poljoprivrednih gospodarstava veće dodane vrijednosti;
- unapređenje i uvođenje inovacija vezanih uz zdravlje i dobrobit životinja

Ostale teme mogu biti dodane, pod uvjetom da ispunjavaju prioritete odabrane u strategiji Programa i ispunjavaju ciljeve EIP-a, kao što je navedeno u članku 55. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Natječaj će biti otvoren za sve gore navedene teme.

8.2.13.3.2.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Projekti se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga, poštujući mogućnost da su upotrebljivi u praksi i da su održivi.

Razmjena znanja među dionicima, kvaliteta organizacije aktivnosti, očekivana dodana vrijednost i očekivani utjecaj planiranog širenja rezultata projekta također će biti pregledani i uspoređeni.

Kriteriji odabira za prihvatljive projekte bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih parametara:

- stručna sprema i/ili prethodna iskustva dionika;
- različiti dionici sa ciljanim sastavom (raspon dionika unutar operativne skupine);
- uvođenje novih inovativnih tehnologija, procesa i proizvoda u prioritetnim sektorima sukladno SWOT analizi;
- doprinos zaštiti okoliša;
- značajno sudjelovanje poljoprivrednika/prerađivača hrane u projektu s obzirom na njihovu ulogu u projektu.

Samo projekti koji ostvare prag prolaznost će biti financirani sredstvima javne potpore.

8.2.13.3.2.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100% prihvatljivih troškova.

Minimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 30.000 EUR.

Maksimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 200.000 EUR.

8.2.13.3.2.8.1. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.13.3.2.8.2. Radnje za ublažavanje

Povjerenstvo koje ocjenjuje projekte bit će sastavljeno od predstavnika Upravljačkog tijela i vanjskih stručnjaka.

8.2.13.3.2.8.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.13.3.2.9. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.13.3.2.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje obilježja pilot-projekata, klastera, mreža, kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta

Definirano na razini mjere.

8.2.13.3.3. O_03: Pilot projekti i razvoj novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologija

Podmjera:

- 16.1 - Potpora za osnivanje i rad operativnih skupina Europskog inovacijskog partnerstva (EIP) za poljoprivrednu produktivnost i održivost
- 16.2 - Potpora za pilot-projekte te za razvoj novih proizvoda, praksi, postupaka i tehnologija

8.2.13.3.3.1. Opis vrste operacije

Pilot projekti su važan alat za testiranje komercijalne primjenjivosti tehnologija, tehnika i praksi u različitim kontekstima prilagođavajući ih gdje je to potrebno. Pilot projekt će ocijeniti izvedivost, vrijeme, troškove, nuspojave i veličinu učinka (statističku varijabilnost) u pokušaju da pomognu proizvođačima u ruralnim područjima kako bi povećali svoju poljoprivrednu produktivnost, ekonomsku isplativost, održivost, rezultat i učinkovitost resursa. Objavom rezultata, ruralni subjekt će biti ohrabreni da profitiraju iz aktivnosti provedenih putem pilot projekata.

Isto tako, tržište zahtijeva od poljoprivrednih proizvođača da se razviju i udovolje sve većim zahtjevima potrošača za novim proizvodima i onima sa dodanom vrijednošću. Razvoj novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologija povećat će konkurentnost poljoprivredno-prehrambenog sektora. Prerađivačka industrija može pomoći poljoprivrednicima da prepoznaju mogućnosti koje im pruža tržište, razvijajući sklonosti potrošača dok istraživačke institucije mogu stimulirati inovacije i doprinijeti razradi novih ideja.

Cilj ove operacije je razvoj novih proizvoda i testiranje novih procesa, tehnologija i tehnika proizvodnje i prerade kako bi se povećao broj, raznolikost i kvaliteta poljoprivrednih i prehrambenih proizvoda za tržište.

Ova operacija doprinosi fokus području 2A. Uspješni pilot projekti rezultirat će daljnjom primjenom u praksi što će povećati konkurentnost primarnih proizvođača na tržištu. Razvoj novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologija u poljoprivredno-prehrambenom sektoru pridonijet će povećanju konkurentnosti primarnih proizvođača dodajući vrijednost njihovim proizvodima.

Ovaj tip operacije također doprinosi fokus području 1A, 1B, 4A, 4B, 4C, 5A, 5B, 5C, 5D i 5E.

8.2.13.3.3.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

8.2.13.3.3.3. Poveznice na druga zakonodavstva

Zakon o autorskom pravu i srodnim pravima (NN 167/03, 79/07, 80/11, 125/11, 141/13, 127/14).

8.2.13.3.3.4. Korisnici

Udruge proizvođača, proizvođačke grupe/organizacije i zadruge iz poljoprivrednog sektora, Operativne skupine

8.2.13.3.3.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi u sklopu ove operacije jesu:

- troškovi istraživanja i razvoja (laboratorijska ispitivanja, terenska ispitivanja, istraživanja tržišta, studije izvedivosti, razvoj ambalaže za izradu novog proizvoda ili procesa);
- tekući troškovi suradnje uključujući
  - materijalne troškove;
  - troškove vezane uz opremu, objekte, zemljište itd. koji su prihvatljivi za potporu samo ako su nastali zbog korištenja / amortizacije tih stavki isključivo za vrijeme trajanja projekta i u izravnoj vezi s njim.

Svi troškovi vezani uz redovne aktivnosti bilo kojeg dionika u projektu suradnje su neprihvatljivi.

Produktivni investicijski troškovi nisu prihvatljivi za sufinanciranje. Tekući projekti su isključeni iz potpore.

Potpora se dodjeljuje na period od maksimalno sedam godina i rezultat projekta potrebno je objaviti prije zadnje isplate. U slučaju kada projekt provodi Operativna skupina, rezultat projekta mora biti objavljen putem EIP mreže.

8.2.13.3.3.6. Uvjeti za prihvatljivost

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- suradnja se mora odnositi na pilot projekt ili razvoj novih proizvoda, postupaka, procesa i tehnologija u poljoprivredno-prehrambenom sektoru;
- korisnici moraju dostaviti poslovni plan s opisom projekta i očekivanih rezultata, kao i planiranim aktivnostima objave rezultata projekta;
- najmanje tri dionika moraju biti uključena u svaki projekt suradnje;
- detaljni rezultati projekta suradnje se objavljuju.

8.2.13.3.3.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Projekti se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira za prihvatljive projekte bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih parametara:

- broj i raspon dionika uključenih u projekt suradnje;
- kvaliteta projekta (npr. izvedivost, dobro opisane i povezane aktivnosti, dodana vrijednost u odnosu na postojeća znanja / primjere dobre prakse);
- suradnja u područjima s prirodnim i drugim posebnim ograničenjima;
- lokacija ulaganja prema indeksu razvijenosti JLS;

- doprinos bioekonomiji i zaštiti okoliša;
- projekti vezani uz prioritetne sektore sukladno SWOT analizi.

Samo projekti koji ostvare prag prolaznost će biti financirani sredstvima javne potpore.

8.2.13.3.3.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100% prihvatljivih troškova.

Minimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 50.000 EUR.

Maksimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 300.000 EUR.

8.2.13.3.3.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.13.3.2.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika su definirane na razini mjere.

8.2.13.3.2.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.13.3.2.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.13.3.3.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje obilježja pilot-projekata, klastera, mreža, kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta

Definirano na razini mjere.

8.2.13.3.4. O_04: Kratki lanci opskrbe i lokalna tržišta

Podmjera:

- 16.4 - Potpora za horizontalnu i vertikalnu suradnju sudionika u opskrbnom lancu za uspostavljanje i razvoj kratkih opskrbnih lanaca i lokalnih tržišta te za promicanje aktivnosti u lokalnom kontekstu u vezi s razvojem kratkih opskrbnih lanaca i lokalnih tržišta

8.2.13.3.4.1. Opis vrste operacije

Poljoprivrednim proizvođačima potrebno je osigurati lakši plasman proizvoda do krajnjih potrošača. Osim prodaje proizvoda veletrgovcima potrebno je omogućiti prodaju proizvoda na lokalnom tržištu. Da bi se potrošaču u što kraćem roku isporučio konačni proizvod potrebno je smanjiti broj posrednika. Što je lanac opskrbe kraći, lakše je zadržati i istaknuti autentičnost i izvornost prehrambenih proizvoda u pogledu njihove kulturne prepoznatljivosti, tradicionalnih načina proizvodnje i podrijetla sastojaka. Razvoj intenzivnije komunikacije između proizvođača i potrošača stvorit će dodanu vrijednost proizvodu i razviti dugoročnu sklonost kupnji upravo tog proizvoda.

Cilj ove operacije je potrošačima osigurati kvalitetne proizvode i smanjiti broj posrednika između proizvođača i potrošača.

Ova operacija doprinosi fokus području 3A. Boljom integracijom primarnih proizvođača u poljoprivredno-prehrambeni lanac osigurat će se veća konkurentnost primarnih proizvođača na lokalnom tržištu i potrošačima osigurati proizvodi s dodanom vrijednošću.

Ovaj tip operacije također doprinosi fokus području 1A, 1B i 2A.

8.2.13.3.4.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih financijskih sredstava.

8.2.13.3.4.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o hrani (NN 81/13, 14/14).

8.2.13.3.4.4. Korisnici

Sve pravne osobe iz poljoprivrednog i prehrambenog sektora i njihova udruženja; proizvođačke grupe i organizacije; druge pravne osobe koje sudjeluju u kratkim lancima opskrbe i drugi relevantni dionici.

8.2.13.3.4.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi u sklopu ove operacije jesu:

- tekući troškovi suradnje;
- promotivne aktivnosti

Svi troškovi vezani uz redovne aktivnosti bilo kojeg dionika u projektu suradnje su neprihvatljivi. Tekući projekti su isključeni iz potpore.

Potpora se dodjeljuje na period od maksimalno sedam godina.

8.2.13.3.4.6. Uvjeti za prihvatljivost

Pri podnošenju zahtjeva korisnik mora ispunjavati sljedeće uvjete:

- suradnja se odnosi na horizontalnu i vertikalnu suradnju među subjektima u lancu opskrbe radi uspostave i razvoja kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta;
- korisnik mora dostaviti plan o konkretnom projektu;
- da bi suradnja bila prihvatljiva mora se udružiti najmanje 2 dionika;
- kratki lanac opskrbe smije sadržavati samo jednog posrednika između proizvođača i potrošača;
- mjesto proizvodnje odnosno prerade proizvoda ne smije biti udaljeno više od 50 kilometara od potrošača.

8.2.13.3.4.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Projekti se odabiru za sufinanciranje na temelju poziva za dostavu prijedloga.

Kriteriji odabira za prihvatljive projekte bit će propisani Pravilnikom na temelju sljedećih parametara:

- veći broj proizvođača proizvoda sa oznakom kvalitete;
- suradnja u područjima s prirodnim i drugim posebnim ograničenjima;
- lokacija ulaganja prema indeksu razvijenosti JLS;
- doprinos bioekonomiji i zaštiti okoliša;
- projekti vezani uz prioritetne sektore sukladno SWOT analizi.

Samo projekti koji ostvare prag prolaznost će biti financirani sredstvima javne potpore.

8.2.13.3.4.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100% prihvatljivih troškova.

Minimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 10,000 EUR.

Maksimalna vrijednost javne potpore po projektu iznosi 50,000 EUR.

8.2.13.3.4.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.13.3.4.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su definirani na razini mjere.

8.2.13.3.4.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika su definirane na razini mjere.

8.2.13.3.4.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ovaj tip operacije je provjerljiv i upravljiv.

8.2.13.3.4.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.13.3.4.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Utvrđivanje obilježja pilot-projekata, klastera, mreža, kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta

Definirano na razini mjere.

8.2.13.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.13.4.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su:

- Administrativni sustav ne uključuje odgovarajuće provjere korisnikovog Zahtjeva za isplatu; ili administrativne procedure nisu propisane dovoljno dobro kako bi se osiguralo da se provedu sve provjere.
- Administrativni sustav ne uključuje odgovarajuće provjere verificiranja i objave rezultata projekta.
- Računi koje korisnik dostavi ne omogućuju provjeru realnosti troškova jer nisu dovoljno specifični.
- Korisnik je započeo sa provedbom projekta prije podnošenja Zahtjeva za potporu.
- Opasnost od nerealnog i nejasnog poslovnog plana na temelju nepouzdanih podataka
- Stvarne troškovi je teško provjeriti i dokazati.
- Ograničeni interes za provedbu mjere.

- Neadekvatna razlika između "produktivnih" i "neproduktivnih" ulaganja kako bi se zadovoljilo pravilo trajanja projekta.
- Rizici vezani uz potporu ulaganja koja nisu obuhvaćena Dodatkom I Ugovora o EU.
- Mjera sufinancira širok spektar aktivnosti koje mogu dovesti do rizika od nepravilnog odabira projekata.
- Odobravanje potpore neprihvatljivim korisnicima koji ne spadaju pod definiciju malih i srednjih poduzeća.
- Opasnost od dvostrukog financiranja.

8.2.13.4.2. Radnje za ublažavanje

- Agencija za plaćanja mora osigurati odgovarajući sustav kontrole za provjeru razumnosti cijena prihvatljivih troškova na temelju stvarnih troškova, ali i opcija pojednostavljenih troškova financiranih u obliku fiksne (jednake) stope, standardnih jediničnih troškova i paušalnih iznosa, koji mogu biti predviđeni i za pojedine vrste troškova ako je potrebno.
- Postupak provjere verificiranja i objavljivanja rezultata projekta bit će definiran od strane Agencije za plaćanja
- Minimalni podaci koje trebaju sadržavati računi ili drugi relevantni dokumenti koji služe kao dokaz nastanka troška moraju biti propisani provedbenim Pravilnikom
- Upravljačko tijelo će u svrhu prevencije povremeno provoditi informativne kampanje o provedbi ove mjere za potencijalne podnositelje Zahtjeva za potporu
- Agencija za plaćanja treba obaviti procjenu poslovnih planova, kao dio redovite administrativne kontrole. Sve administrativne provjere provedbe poslovnog plana moraju se provesti prije konačne isplate.
- Procjena realnosti stvarnih troškova korištenjem referentnih cijena, usporedbom različitih ponuda ili pomoću evaluacijskog odbora, ovisno o vrsti troška predviđena je od strane posebne službe za tehničku analizu Agencije za plaćanja. Uspostavljena je i Baza podataka referentnih cijena i bit će ažurirana u skladu s referentnim cijenama na raspolaganju.
- U sklopu Pravilnika o provedbi mjere, Upravljačko tijelo odredit će kriterije pomoću kojih će se odlučivati je li investicija produktivna ili ne. Agencija za plaćanja će primjenjivati pravilo trajanja projekta.
- Upravljačko tijelo i Agencija za plaćanja će uspostaviti sustav u skladu s Uputama za državne potpore u sektoru poljoprivrede i šumarstva i ruralnim područjima, 2014. - 2020.
- Kriteriji odabira će biti kreirani u suradnji s Odborom za praćenje i trebaju biti primijenjeni prilikom odabira projekata.
- Model o provedbi samoprocjene koju pojedine tvrtke mogu provesti same prilikom podnošenja zahtjeva, za mala i srednja poduzeća koristit će se samo kako bi se utvrdio njihov status malih i srednjih poduzeća. Ako je potrebno, Agencija za plaćanja provest će i dodatne provjere.
- Agencija za plaćanja mora osigurati da su relevantni maksimalni intenziteti potpora / iznosi drugih mjera primijenjeni za izravne troškove projekta (članak 35, stavak 5, točka d) i e)), gdje je dio projekta financiran drugom mjerom Programa ruralnog razvoja.

8.2.13.4.3. Ukupna ocjena mjere

Zbog složenosti i širokog spektra ulaganja koje se mogu provoditi u sklopu ove mjere postoje rizici koje bi trebalo ispravno ublažiti. Međutim, odgovarajuće aktivnosti za ublažavanje rizika su identificirane i mjera

može biti provedena čim Agencija za plaćanja uspostavi sustav kontrole za provedbu ove mjere u skladu s akreditacijskim kriterijima.

8.2.13.5. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo za ovu mjeru.

8.2.13.6. Podaci o pojedinoj mjeri

Utvrđivanje obilježja pilot-projekata, klastera, mreža, kratkih lanaca opskrbe i lokalnih tržišta

Pilot projekti su projekti koji testiraju primjenu određenih tehnika i pristupa u praksi radi svoje održivosti u određenom području ili njegovu izvedivost u pogledu tržišta, npr. može li se poljoprivredna tehnika koja se provodi u jednom zemljopisnom području provoditi i u drugim područjima.

Kratki lanac opskrbe je lanac opskrbe koji sadrži jednog posrednika između proizvođača i potrošača.

Lokalno tržište je tržište u radijusu 50 kilometara od gospodarstva sa kojeg potječe proizvod, uključujući aktivnosti prerade i prodaje do krajnjeg potrošača.

8.2.13.7. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Objava rezultata, na nacionalnoj razini provodit će se putem web stranice Mreže za ruralni razvoj, a na razini EU-a putem interaktivne EIP-AGRI web stranice. (Tehnička pomoć na temelju članka 51. Uredbe (EU) br. 1305/2013 će se koristiti za sufinanciranje takvih mrežnih aktivnosti.)

8.2.14. M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.)

8.2.14.1. Pravna osnova

Članci 36. i 37. Uredbe (EU) br. 3105/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o potpori za ruralni razvoj iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

Delegirana Uredba Komisije (EU) br. 807/2014 od 11.ožujka 2014. dopunjava Uredbu (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori za ruralni razvoj iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i uvođenju prijelaznih odredbi.

Provedbenom Uredbom (EU) br. 808/2014 od 17.srpnja 2014. se utvrđuju pravila za primjenu Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori za ruralni razvoj iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR).

8.2.14.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

Svrha potpore osiguranju unutar mjere je pomoć poljoprivrednicima u poboljšanju njihovih strategija upravljanja rizicima kroz financijske doprinose premijama osiguranja za usjeve, životinje i nasade usmjerene protiv ekonomskih gubitaka prouzročenih štetnim klimatskim događajima, bolestima biljaka i životinja, štetnicima ili okolišnim incidentom.

Doprinos području od interesa i međusektorskim ciljevima

Mjera doprinosi prioritetu 3, te području od interesa 3b.

Prioritet 3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i trženje poljoprivrednih proizvoda, dobrobit životinja i upravljanje rizicima u poljoprivredi.

Područje od interesa 3B: Potpora sprečavanju i upravljanju rizicima na poljoprivrednim gospodarstvima

Mjera indirektno doprinosi područjima od interesa 5A, 5B, 5C, 5D i 5E.

Doprinos međusektorskim ciljevima

Mjera doprinosi realizaciji međusektorskih ciljeva vezanih uz klimatske promjene i okoliš ublažavanjem rizika vezanih uz klimatske promjene i ovisnost poljoprivredne o vremenskim uvjetima.

8.2.14.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.14.3.1. O_01: Osiguranje uroda, životinja i bilja

Podmjera:

- 17.1 - premije za osiguranje uroda, životinja i bilja

8.2.14.3.1.1. Opis vrste operacije

Cilj operacije je ohrabriti aktivne poljoprivrednike kako bi se osigurala njihova proizvodnja protiv moguće štete.

Potpora unutar ove operacije jest financijski doprinos u korist premije osiguranja za usjeve, životinje i nasade, a protiv ekonomskih gubitaka prouzročenih štetnim klimatskim promjenama, te biljnim i životinjskim bolestima, štetnicima i incidentima u okolišu ili mjere prihvaćene u skladu sa Direktivom 2000/29/EZ kako bi se iskorijenila ili suzbila bolest biljaka, ili nametnika koji uništava više od 30% prosječne godišnje proizvodnje poljoprivrednika. Potpora premiji bit će direktno isplaćena prihvatljivim poljoprivrednicima, dok posrednici nisu predviđeni.

Subvencija će biti isplaćena vlasniku gospodarstva na račun prijavljen i upisan u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u skladu s člankom 11. Uredbe (EU) br. 1306/2013.

8.2.14.3.1.2. Vrsta potpore

Potpora će biti osigurana u obliku subvencije.

8.2.14.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Zakon o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN 73/97), Metodologija za procjenu štete od elementarnih nepogoda propisanih u Zakonu o zaštiti od elementarnih nepogoda (NN 96/98).

8.2.14.3.1.4. Korisnici

Fizičke ili pravne osobe, ili grupe fizičkih ili pravnih osoba definiranih kao poljoprivrednici upisanih u Upisnik poljoprivrednih gospodarstava u skladu sa definicijom "aktivnog poljoprivrednika" sukladno članku 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013.

Korisnici potpore za upravljanje rizicima također mogu biti grupe poljoprivrednika, konzorcij ili udruženja poljoprivrednika koji sklapaju kolektivni ugovor osiguranja.

Korisnici koji primaju potporu za osiguranje berbe, a pripadaju 1. stupu nisu prihvatljivi za potporu unutar ove mjere. Potpora neće biti dodijeljena niti uzajamnim fondovima (čl.38. Uredbe (EU) br. 1305/2013).

Potpora neće biti dodijeljena putem posrednika.

8.2.14.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljiv trošak je trošak valjane premije osiguranja.

8.2.14.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Primjenjuju se sljedeći prihvatljivi uvjeti:

- Valjan ugovor osiguranja je zaključen za primjenjivu godinu;
- Zaključen ugovor osiguranja pokriva gubitke prouzročene nepovoljnim klimatskim događajima, bolesti biljaka i životinja, štetnike, ili ekološki incident gdje su gubici veći od 30% prosječne godišnje proizvodnje poljoprivrednika ili ugovor koji pokriva troškove mjera kako bi se iskorijenili ili suzbili nametnici na biljkama provedeni u skladu sa Direktivom Vijeća 2000/29/EZ;
- Pojava nepovoljnih klimatskih događaja ili izbijanje biljne ili životinjske bolesti ili štetnika ili ekološkog incidenta mora kao takvo biti formalno prepoznato od strane mjerodavnih vlasti u Republici Hrvatskoj;
- "Životinjskim bolestima" smatraju se bolesti navedene u popisu životinjskih bolesti utvrđenih od strane Svjetske organizacije za zdravlje životinja ili u aneksu Odluke Vijeća 2009/470/EZ.

8.2.14.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Nije primjenjivo.

8.2.14.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Maksimalna pomoć iznosi 75.000,00 EUR godišnje po korisniku. Pojedinačna stopa potpore postavljena je na 65%.

8.2.14.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.14.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

- Rizik od prekomjerne kompenzacije koja rezultira kombinacijom ovog tipa operacije sa ostalim nacionalnim instrumentima potpore, instrumentima potpore Unije ili privatnim shemama osiguranja.
- Ugovor o osiguranju ne pokriva opis od kojeg pojedinog rizika je korisnik osiguran i koji su ekonomski gubici pokriveni i/ili pokrivaju druge gubitke osim onih u kategoriji kriznih događaja navedenih u članku 37. stavku 1. ili gubitke koji nisu povezani sa proizvodnjom
- Neracionalni troškovi premije osiguranja

8.2.14.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

- Kako bi se izbjegli problemi u provedbi ovog tipa operacije, poput mogućnosti preklapanja sa nacionalnim instrumentima potpore, instrumenti potpore Unije i privatne sheme osiguranja moraju biti apsolutno isključene. Korisnik će biti dužan priložiti ovjerenu izjavu da mu nije pružen neki drugi instrument potpore koji se tiče ovog tipa rizika, a administrativne provjere provodit će Agencija za plaćanja;
- Upravljačko tijelo će izraditi obrazac (predložak) za ugovore o osiguranju. Obrazac (predložak) će biti dio nacionalnog implementacijskog propisa (pravilnika), a opisivat će rizike i pokrivati samo prihvatljive ekonomske troškove;
- Usporedba ugovora o osiguranju slične prirode izdanih od strane iste ili različitih osiguravajućih tvrtki bit će primijenjena kako bi se provjerila racionalnost troškova premije.

8.2.14.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Zahvaljujući iskustvu iz nacionalno implementirane mjere i već postavljenih zahtjeva za kontrolu i provjeru potraživanja za javnim doprinosom prema korisnicima osiguravajućih premija, nisu predviđene velike prepreke prilikom implementacije ovog tipa operacije.

8.2.14.3.1.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.14.3.1.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Opis mehanizama kojima se osigurava izbjegavanje prekomjerne nadoknade

Kako bi se izbjegli problemi u provedbi ovog tipa operacije, primjerice mogućnosti preklapanja s nacionalnim instrumentima potpore, instrumenti potpore Unije i privatne sheme osiguranja trebale bi biti apsolutno isključene. Korisnik će biti dužan priložiti ovjerenu izjavu kako mu nije pružen neki drugi instrument potpore koji se tiče ovih vrsta rizika, te će biti provedene potrebne administrativne provjere od strane Agencije za plaćanja, jedinog tijela odgovornog za sva relevantna plaćanja, koje će unakrsno provjeriti sve zahtjeve za plaćanjima koji se tiču prvog i drugog stupa kako bi se osiguralo izbjegavanje prekomjerne nadoknade.

[Osiguranje usjeva, životinja i biljaka] Opis uvjeta koje ugovori o osiguranju moraju ispunjavati da bi bili prihvatljivi za potporu, a koji uključuju najmanje sljedeće: (a) posebne rizike pokrivene osiguranjem; (b) posebne materijalne gubitke pokrivene osiguranjem

Ugovor o osiguranju može samo pokriti ekonomske gubitke prouzročene:

- Nepovoljnim klimatskim događajem;
- Bolesti životinja i biljaka;
- Štetnicima (nametnici);
- Okolišni incident;

- Mjerama prihvaćenim u skladu sa Direktivom 2000/29/EZ.

U ugovoru o osiguranju mora biti jasno propisano da:

- Da će krizni događaj uništiti više od 30% prosječne godišnje proizvodnje poljoprivrednika izračunate po tipu proizvodnje sukladno Metodologiji za procjenu štete od prirodnih katastrofa
- Krizni događaj mora biti formalno prepoznat kao takav od strane mjerodavnog tijela

Nadalje, uvjeti ugovora osiguranja trebaju uključivati osiguranje od pojedinih rizika i trebaju pokrivati pojedine ekonomske gubitke.

Isplate osiguranja će kompenzirati ne više od ukupnog troška nadoknade gubitaka i neće zahtijevati ili definirati tip ili kvantitetu buduće proizvodnje.

[Osiguranje poljoprivrednih kultura, životinja i bilja] Pravila za izračun dijela prosječne godišnje proizvodnje poljoprivrednika koji je uništen

Prosječna godišnja proizvodnja poljoprivrednika izračunava se prema tipu proizvodnje sukladno Metodologiji za procjenu štete od prirodnih katastrofa, koji koristi prosječne prinose i druge relevantne službene podatke objavljene na godišnjoj razini od strane Državnog zavoda za statistiku. Prosječna godišnja proizvodnja poljoprivrednika izračunata je kao prosječna proizvodnja u prethodnom trogodišnjem razdoblju. Biološki ili vremenski indeksi neće biti korišteni za izračun godišnje proizvodnje poljoprivrednika.

[Uzajamni fondovi za nepovoljne klimatske prilike, bolesti životinja i biljaka, najezde nametnika te ekološke incidente] Načela financiranja uzajamnih fondova, njihove uspostave i upravljanja njima, koja uključuju posebno (vidjeti popis iz Priloga 1. Provedbenoj uredbi (EU) br. 808/2014)

Nije primjenjivo.

[Uzajamni fondovi za nepovoljne klimatske prilike, bolesti životinja i biljaka, najezde nametnika te ekološke incidente] Ako je izvor financijske naknade koju je potrebno isplatiti iz uzajamnog fonda komercijalni zajam, minimalno i maksimalno trajanje komercijalnog zajma

Nije primjenjivo.

[Sredstvo za stabilizaciju prihoda] Načela financiranja uzajamnih fondova, njihove uspostave i upravljanja njima (za isplatu naknade poljoprivrednicima), koja uključuju posebno (vidjeti popis iz Priloga 1. Provedbenoj uredbi (EU) br. 808/2014)

Nije primjenjivo.

[Sredstvo za stabilizaciju prihoda] U slučaju da je izvor financijske naknade koja se treba isplatiti platiti uzajamnom fondu komercijalni zajam, minimalno i maksimalno trajanje komercijalnog zajma

Nije primjenjivo.

8.2.14.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.14.4.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Opisani na razini vrste operacije.

8.2.14.4.2. Radnje za ublažavanje

Opisani na razini vrste operacije.

8.2.14.4.3. Ukupna ocjena mjer**e**

Budući da ne postoje drugi alati upravljanja rizicima osim sheme premije osiguranja za urode, životinje i bilje, ukupna ocjena mjere vrši se na razini tipa operacije.

8.2.14.5. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.14.6. Podaci o pojedinoj mjeri

Opis mehanizama kojima se osigurava izbjegavanje prekomjerne nadoknade

- Opisani na razini tipa operacije.

[Osiguranje usjeva, životinja i biljaka] Opis uvjeta koje ugovori o osiguranju moraju ispunjavati da bi bili prihvatljivi za potporu, a koji uključuju najmanje sljedeće: (a) posebne rizike pokrivene osiguranjem; (b) posebne materijalne gubitke pokrivene osiguranjem

- Opisani na razini tipa operacije.

[Osiguranje poljoprivrednih kultura, životinja i bilja] Pravila za izračun dijela prosječne godišnje proizvodnje poljoprivrednika koji je uništen

- Opisani na razini tipa operacije.

[Uzajamni fondovi za nepovoljne klimatske prilike, bolesti životinja i biljaka, najezde nametnika te ekološke incidente] Načela financiranja uzajamnih fondova, njihove uspostave i upravljanja njima, koja uključuju posebno (vidjeti popis iz Priloga 1. Provedbenoj uredbi (EU) br. 808/2014)

Nije primjenjivo.

[Uzajamni fondovi za nepovoljne klimatske prilike, bolesti životinja i biljaka, najezde nametnika te ekološke incidente] Ako je izvor financijske naknade koju je potrebno isplatiti iz uzajamnog fonda komercijalni zajam, minimalno i maksimalno trajanje komercijalnog zajma

Nije primjenjivo.

[Sredstvo za stabilizaciju prihoda] Načela financiranja uzajamnih fondova, njihove uspostave i upravljanja njima (za isplatu naknade poljoprivrednicima), koja uključuju posebno (vidjeti popis iz Priloga 1. Provedbenoj uredbi (EU) br. 808/2014)

Nije primjenjivo.

[Sredstvo za stabilizaciju prihoda] U slučaju da je izvor financijske naknade koja se treba isplatiti platiti uzajamnom fondu komercijalni zajam, minimalno i maksimalno trajanje komercijalnog zajma

Nije primjenjivo.

8.2.14.7. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Provedba mjere upravljanja rizicima započinje provedbom sheme premije osiguranja za urode, životinje i bilje. U slučaju da shema ove vrste ne dosegne predviđene granične vrijednosti (*milestones*) postavljene unutar okvira učinkovitosti ili temeljene na rezultatima evaluacije "u tijeku", predviđeno je uvođenje drugih instrumenata u kasnijoj fazi implementacije programa, poput uzajamnih fondova sukladno amandmanom Programa ruralnog razvoja u skladu s člankom 11. Uredbe (EU) br.1305/2013.

8.2.15. M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku (čl. 40)

8.2.15.1. Pravna osnova

Članak 40. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. godine o potpori za ruralni razvoj iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1698/2005.

8.2.15.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja doprinosi Fokus području 2A.

8.2.15.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.15.3.1. O_01: Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja

Podmjera:

- 18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku

8.2.15.3.1.1. Opis vrste operacije

Uzimajući u obzir razine izravnih plaćanja poljoprivrednicima u Republici Hrvatskoj u okviru postupnog uvođenja mehanizama, financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja programirano je unutar Programa ruralnog razvoja za 2014.,2015., i 2016. godinu.

8.2.15.3.1.2. Vrsta potpore

Dodatna nacionalna izravna plaćanja.

8.2.15.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

Uredba (EU) br. 1307/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. kojom se utvrđuju pravila za izravna plaćanja poljoprivrednicima unutar shema potpore u okviru zajedničke poljoprivredne politike i stavljanju izvan snage Uredbu Vijeća (EZ) br. 637/2008 i Uredbu Vijeća (EZ) br. 73/2009.

8.2.15.3.1.4. Korisnici

Poljoprivrednici prihvatljivi za dodatna nacionalna izravna plaćanja u skladu s člankom 19. Uredbe (EU) br. 1307/2013.

8.2.15.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

Nije primjenjivo.

8.2.15.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Ukupan iznos dodijeljenih dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja neće biti viši od gornje granice utvrđene u točki B Priloga VI. za odgovarajuću kalendarsku godinu.

8.2.15.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Nije primjenjivo.

8.2.15.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Ukupan iznos dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja uključujući 20% nacionalne stope sufinanciranja utvrđen je na sljedeći način:

- u 2014. - 69.937.500 EUR;
- u 2015. - 46.625.000 EUR;
- u 2016. - 23.312.500 EUR;
- Ukupno 2014.-2016. - 139.875.000 EUR.

Stopa potpore iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR-a) za dodatna izravna plaćanja iznosi 80 %.

Godina	Doprinos Zajednice	Stopa nacionalnog sufinanciranja	Ukupno
2014	55.950.000	13.987.500	69.937.500
2015	37.300.000	9.325.000	46.625.000
2016	18.650.000	4.662.500	23.312.500
Ukupno	**111.900.000**	**27.975.000**	**139.875.000**

M 18_01

8.2.15.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.15.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Nije primjenjivo.

8.2.15.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

Nije primjenjivo.

8.2.15.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Nije primjenjivo.

8.2.15.3.1.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.15.3.1.11. Podaci o pojedinoj operaciji

8.2.15.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.15.4.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Nije primjenjivo.

8.2.15.4.2. Radnje za ublažavanje

Nije primjenjivo.

8.2.15.4.3. Ukupna ocjena mjere

Nije primjenjivo.

8.2.15.5. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.15.6. Podaci o pojedinoj mjeri

8.2.15.7. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Dodatna nacionalna izravna plaćanja za Republiku Hrvatsku isključivo su financirana unutar Programa ruralnog razvoja. Poseban Poziv za prijavu u sklopu Programa ruralnog razvoja nije predviđen. Provedba navedene mjere dio je odobrenja izravnih plaćanja koristeći financijsku alokaciju postavljenu ovom mjerom, isključivo kao dopuna izravnim plaćanjima.

8.2.16. M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)

8.2.16.1. Pravna osnova

Članak 35 . Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća.

Članci 42. - 44. Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog Parlamenta i Vijeća.

Delegirana Uredba Komisije (EU) br. 807/2014.

Provedbena uredba Komisije (EU) br. 808/2014.

8.2.16.2. Općenit opis mjere, što uključuje njezinu logiku intervencije i njezin doprinos području od interesa i međusektorske ciljeve

Provedba LEADER pristupa u Republici Hrvatskoj u razdoblju 2014 – 2020 doprinosi razvoju ruralnih područja putem provedbe lokalnih razvojnih strategija (u daljnjem tekstu: LRS). Uključivanjem lokalnog stanovništva u izradu i provedbu LRS u skladu s bottom up principima stvaraju se uvjeti za provedbu održivog razvoja ruralnih područja. U RH ruralni razvoj pod vodstvom lokalnih dionika osnažuje lokalne zajednice, poboljšava životne uvjete, kvalitetu života i okoliša ruralnog stanovništva te poboljšava aktivno sudjelovanje ruralnog stanovništva u procesu donošenja odluka, a time i povećava konkurentnost i ukupni razvoj ruralnih područja, čime se doprinosi preokretanju trenda napuštanja sela.

Provedba LEADER pristupa doprinijet će ostvarenju svih šest ciljeva Unije za razdoblje 2014- 2020.

LAG je partnerstvo javnog, gospodarskog i civilnog sektora na lokalnom nivou koje je osnovano s namjerom izrade i provedbe LRS tog područja. Područje LAG-a predstavlja ruralno područje s više od 10 000 i manje od 150 000 stanovnika. LAG obuhvaća jasno definirano i zemljopisno kontinuirano područje.

Ciljevi primjene LEADER pristupa u RH u razdoblju 2014. - 2020., a koji proizlaze iz uočenih snaga i slabosti te prilika i prijetnji su sljedeći:

- promicanje ruralnog razvoja putem lokalnih inicijativa i partnerstva;
- unapređenje i promicanje politike ruralnog razvoja;
- podizanje svijesti o pristupu odozdo prema gore i važnosti definiranja lokalne strategije razvoja;
- povećanje razine edukacije i informiranosti ruralnog stanovništva;
- poboljšanje ruralnih životnih i radnih uvjeta, uključujući i dobrobit;
- stvaranje novih, održivih mogućnosti zarade;
- očuvanje i stvaranje novih radnih mjesta;
- diversifikacija gospodarskih aktivnosti.

Ilustrativno, SWOT analiza je pokazala neke mogućnosti koje se mogu uspješno iskorištavati kroz

LEADER pristup s multiplicirajućim učincima, kao što su *Povećani interes u ruralnim područjima visokih krajobraznih i kulturnih vrijednosti kao dio potražnje za zelenim/ ruralnim turizmom u EU, snažno povezanim s prirodom, autohtonim proizvodima i kulturnom tradicijom.*

Specifičniji ciljevi:

- ohrabrivanje i razvoj aktivnosti ruralnog stanovništva da zajednički djeluje putem projekata suradnje;
- razvijanje integriranih lokalnih razvojnih strategija i pripremanje njihove provedbe;
- promicanje lokalnih inicijativa i partnerstava uključivanjem lokalnih zajednica, poslovnih predstavnika i predstavnika lokalne uprave;
- transfer postignuća, iskustava i stručnog znanja, te dostupnost informacija i zaključaka.

Operativni ciljevi su sljedeći:

- jačanje kapaciteta među ruralnim stanovnicima i partnerstvima;
- razvoj, organizacija i vođenje LAG-ova;
- priprema i provođenje LRS-a;
- suradnja između područja i skupina.

Doprinos fokus područjima

Prioritet 6.: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanje siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima

Fokus područje 6B: Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

LEADER pristup izravno doprinosi fokus području 6 b – lokalni razvoj u ruralnim područjima. Neizravno, LEADER mjera, odnosno provedba LRS LAG-ova, doprinosi i ostalim fokus područjima Unije za razdoblje 2014 – 2020.

Doprinos međusektorskim ciljevima

Ova mjera doprinosi ostvarenju međusektorskih ciljeva vezanih uz klimatske promjene, zaštitu okoliša i inovacije.

Klimatske promjene - u provedbi mjera iz LRS potrebno je osigurati da one pridonose prilagodbi i ublažavanju negativnih posljedica klimatskih promjena (posebno usmjerene na održive izvore energije i korištenje „zelene“ energije).

Zaštita okoliša - LRS treba biti usmjerena na podizanje svijesti o važnosti zaštite okoliša te treba sadržavati i praktične mjere za smanjenje štetnih posljedica na okoliš kojima će se pridonositi i njegovoj zaštiti.

Inovacije - LAG u svojoj LRS treba opisati mogućnosti za identifikaciju integriranih i inovativnih lokalnih rješenja za lokalne probleme. U okviru provedbe LRS poželjno je podupirati inovativne projekte koji će doprinijeti rješavanju problema kod kojih ostale mjere ruralnog razvoja nisu postigle zadovoljavajući efekt.

8.2.16.3. Područje primjene, razina potpore, prihvatljivi korisnici i prema potrebi metodologija izračuna iznosa ili stope potpore raščlanjene prema potrebi prema podmjerama i/li vrstama operacije. Za svaku se vrstu operacije navodi specifikacija prihvatljivih troškova, uvjeti prihvatljivosti, primjenjivi iznosi i stope potpore te načela utvrđivanja kriterija odabira.

8.2.16.3.1. O_01: Pripremna potpora

Podmjera:

- 19.1. – Pripremna potpora

8.2.16.3.1.1. Opis vrste operacije

LAG je glavni nositelj aktivnosti koordinacije i izrade LRS za razdoblje 2014- 2020. Kako bi se u najvećoj mjeri iskoristile prednosti bottom-up pristupa, potrebno je omogućiti LAG-u izgradnju odgovarajućih ljudskih kapaciteta, treninge, podizanje svijesti stanovnika područja, izradu studija i slične aktivnosti. Od iznimne je važnosti da postojeći i novoosnovani LAG-ovi dobiju odgovarajuću pripremnu pomoć u svrhu izrade kvalitetne LRS.

Potpora za LEADER paket za pokretanje za LAG-ove nije na raspolaganju.

Uzimajući u obzir činjenicu da LEADER paket za pokretanje za LAG-ove nije dostupan, posebna će se pozornost posvetiti kriterijima odabira unutar podmjere 19.1 kako bi svi LAG-ovi imali jednaku priliku pri ostvarivanju potpore, a kriteriji odabira moraju biti objektivni i transparentni.

Nakon odobrenja zahtjeva za potporu unutar podmjere 19.1 svaki LAG ima obvezu izraditi LRS u roku od šest mjeseci od dana odabira unutar podmjere 19.1. Podnošenje LRS na javni poziv/ natječaj u okviru podmjere 19.2 nije obvezan uvjet za financiranje u okviru podmjere 19.1.

Potpora unutar podmjere 19.1 moguća je do trenutka odabira LAG-a unutar podmjere 19.2.

U programskom razdoblju 2014 - 2020 raspisat će se samo jedan natječaj za podmjeru 19.1.

8.2.16.3.1.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

8.2.16.3.1.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo.

- Zakon o udrugama (NN 74/2014) i svi pripadajući podzakonski propisi.

8.2.16.3.1.4. Korisnici

Korisnici su lokalne akcijske grupe (LAG-ovi) registrirane sukladno Zakonu o udrugama.

8.2.16.3.1.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi su troškovi nastali unutar sljedećih prihvatljivih aktivnosti:

- izgradnja kapaciteta za zaposlenike, volontere i članove LAG-a u svrhu izrade i provedbe LRS npr. seminari, radionice, studijski posjeti itd.;
- umrežavanje u svrhu izrade i provedbe LRS npr. sastanci itd.;
- treninzi za lokalne dionike u svrhu izrade i provedbe LRS;
- izrada studija za područje LAG-a (uključujući i studije isplativosti za neke od projekata koji će biti opisani u LRS);
- troškovi vezani za izradu LRS (uključujući i konzultantske troškove te troškove za aktivnosti konzultiranja dionika u svrhu bolje pripreme LRS);
- administrativni troškovi (rad ureda i troškovi zaposlenika) za LAG ukoliko nije ostvario potporu za tekuće troškove u razdoblju 2007 – 2013 unutar IPARD programa.

U slučaju da LAG prima potporu iz IPARD programa, administrativni troškovi (rad ureda i troškovi zaposlenika) su prihvatljivi tek nakon što završi IPARD financiranje.

8.2.16.3.1.6. Uvjeti za prihvatljivost

Uvjeti prihvatljivosti temelje se na minimalnim uvjetima koje LAG-ovi moraju ispunjavati, a to su:

- minimalni i maksimalni broj stanovnika, odnosno 10,000 – 150,000 stanovnika;
- obuhvat jasno definiranoga i zemljopisno kontinuiranoga područja;
- najmanje 5 JLS:
- najmanje 50% članova Upravljačkog odbora iz privatnog i civilnog sektora;
- ni javne vlasti, kao što je definirano u skladu s nacionalnim propisima, niti bilo koja pojedinačna interesna skupina ne predstavlja više od 49% glasačkih prava, u skladu s čl. 32. Uredbe (EU) br. 1303/2013.

8.2.16.3.1.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Kriteriji za odabir i dodjelu sredstava po LAG-u bit će detaljno opisani u Pravilniku, a temelje se na sljedećim načelima:

- broj stanovnika;

- broj JLS iznad potrebnog minimuma;
- udio i reprezentativnost privatnog i civilnog sektora u Upravljačkom odboru iznad potrebnog minimuma.

Sufinancirat će se samo oni projekti koji ostvaruju minimalan broj bodova.

8.2.16.3.1.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi 100%, do maksimalno 100.000 EUR.

8.2.16.3.1.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.16.3.1.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su:

- Stope pogrešaka u prijavljivanju troškova;
- Potencijalno preklapanje financiranja administrativnih troškova LAG-ova sufinanciranih unutar IPARD programa.

8.2.16.3.1.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika su:

- Smjernice o izračunu troškova i unakrsne provjere Agencije za plaćanja;
- Interne administrativne provjere Agencije za plaćanja LAG-ova sufinanciranih unutar IPARD programa
- Agencija za plaćanja će provesti odgovarajuće provjere kako bi se osiguralo da administrativni i tekući troškovi nisu duplo financirani

8.2.16.3.1.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ova vrsta operacije je provjerljiva i može se kontrolirati.

8.2.16.3.1.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.16.3.1.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Opis obveznih elemenata lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (dalje u tekstu „CLLD”) od kojih se sastoji mjera LEADER: pripremna potpora, provedba operacija u okviru strategije CLLD-a, priprema i provedba aktivnosti suradnje lokalnih akcijskih grupa (dalje u tekstu „LAG”), tekući troškovi i vođenje, iz članka 35. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1303/2013

Navedeno je opisano na razini mjere.

Opis upotrebe LEADER paketa za pokretanje iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1305/2013 kao specifične vrste pripremne potpore, ako je primjenjivo

Nije primjenjivo.

Opis sustava kontinuiranih prijava za projekte suradnje u okviru inicijative LEADER iz članka 44. stavka 3. Uredbe (EU) br. 1305/2013

LAG-ovi će odabirati projekte suradnje sukladno proceduri opisanoj u njihovoj LRS.

Postupak i vremenski raspored odabira lokalnih razvojnih strategija

Navedeno je opisano na razini mjere.

Obrazloženje odabira zemljopisnih područja na kojima će se provoditi lokalne razvojne strategije, a čiji je broj stanovnika izvan graničnih vrijednosti utvrđenih u članku 33. stavku 6. Uredbe (EU) br. 1303/2013

Nije primjenjivo.

Koordinacija s ostalim europskim strukturnim i investicijskim (dalje u tekstu „ESI”) fondovima u pogledu CLLD-a, uključujući moguće rješenje za upotrebu glavnog fonda te sve globalne komplementarnosti među ESI fondovima u financiranju pripremne potpore

Navedeno je opisano na razini mjere.

Mogućnost ili nemogućnost isplate predujma

Navedeno je opisano na razini mjere.

Utvrđivanje zadaća upravljačkog tijela, agencije za plaćanja i LAG-ova u okviru LEADER-a, posebno u pogledu nediskriminirajućeg i transparentnog izbornog postupka i objektivnih kriterija za odabir operacija iz članka 34. stavka 3. točke (b) Uredbe (EU) br. 1303/2013

Navedeno je opisano na razini mjere.

Opis predviđenih koordinacijskih mehanizama i osigurane komplementarnosti s operacijama za koje se dodjeljuje potpora u okviru drugih mjera ruralnog razvoja, posebno u pogledu: ulaganja u nepoljoprivredne djelatnosti i početne pomoći za pokretanje poslovanja iz članka 19. Uredbe (EU) br. 1305/2013, ulaganja iz članka 20. Uredbe (EU) br. 1305/2013 i suradnje iz članka 35. Uredbe (EU) br. 1305/2013, posebno provedbe lokalnih razvojnih strategija javno-privatnih partnerstva

Navedeno je opisano na razini mjere.

8.2.16.3.2. O_02: Potpora za provedbu operacija u okviru strategije lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice

Podmjera:

- 19.2. – Potpora za provedbu operacija u okviru strategije lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice

8.2.16.3.2.1. Opis vrste operacije

Ova operacija pruža podršku za provedbu aktivnosti u okviru CLLD strategije, nakon odabira LAG-ova.

Sukladno LRS i u skladu sa strategijom izraženom u programu, nakon odobrenja za dodjelu sredstava iz PRR 2014. - 2020., LAG-ovi će moći odabrati projekte za korisnike s područja LAG do razine od dodijeljenih sredstava.

Nakon odabira projekata od strane LAG-a, Agencija za plaćanja će obaviti potrebne kontrole i isplatu sredstava nosiocima projekta.

Jednom kada LAG bude odabran ili odbijen za ovaj tip operacije, više neće biti prihvatljivo stvaranje novih obveza ili troškova u okviru operacije Pripremna pomoć.

LRS mora sadržavati najmanje sljedeće stavke:

- opis područja koje strategija obuhvaća (uključujući površinu, broj jedinica lokalne samouprave i naselja, broj stanovnika);
- analizu razvojnih potreba i potencijala područja, uključujući SWOT analizu;
- opis ciljeva LRS te integriranog i inovativnog karaktera LRS uključujući jasne i mjerljive pokazatelje za izlazne pokazatelje ili rezultate;
- opis uključenosti lokalnih dionika u izradu LRS;
- akcijski plan provedbe LRS;
- način monitoringa i evaluacije LRS;
- opis sposobnosti provedbe LRS;
- financijski plan.

8.2.16.3.2.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

8.2.16.3.2.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo.

- Nacionalno provedbeno zakonodavstvo u svezi s provedbom LEADER pristupa.

8.2.16.3.2.4. Korisnici

Korisnici su lokalni dionici (uključujući i članove LAG-a) na području LAG-a koji su podnijeli prijavu LAG-u za odabir i sufinanciranje projekta, kao i sami odabrani LAG-ovi.

8.2.16.3.2.5. Prihvatljivi troškovi

Projekti sufinancirani kroz operaciju provedba operacija u okviru CLLD strategije su projekti manjeg razmjera, projekti inovativno-eksperimentalnog karaktera koji se provode na području LAG-a. Projekti moraju biti u skladu s LRS LAG-a i PRR 2014 – 2020.

Prihvatljivi troškovi opisani su pod specifičnim operacijama, podmjerama ili mjerama u PRR 2014. - 2020. i ovise o odabranoj vrsti projekta. Prihvatljivi troškovi obuhvaćaju građevinske troškove, nabavku opreme, kupnju ili razvoj kompjuterskog softvera i kupnju patenata, licenci, zaštićenih znakova i ostalih nematerijalnih ulaganja povezanih s materijalnim ulaganjima, opći troškovi, itd.

8.2.16.3.2.6. Uvjeti za prihvatljivost

Lokalni dionici moraju imati stalno prebivalište na području LAG-a, a projekt se mora provoditi na području LAG-a. Kriterije odabira projekata će razraditi LAG u svojoj LRS. Lokalni dionici/LAG će morati zadovoljiti i uvjete prihvatljivosti propisane za pojedine mjere iz PRR 2014 - 2020 za koje prijavljuju projekt.

LAG može biti korisnik u podmjeri 7.4 te u tom slučaju vrijede pravila o prihvatljivosti izdataka opisana unutar navedene podmjere.

Nadalje, LAG mora biti odabran unutar podmjere 19.2, da bi bio prihvatljiv kao korisnik u okviru podmjere 7.4.

Na razini donošenja odluka, ni javne vlasti, kao što je definirano u skladu s nacionalnim propisima, niti bilo koja pojedinačna interesna skupina ne predstavlja više od 49% glasačkih prava.

8.2.16.3.2.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Kriteriji odabira prema kojima će LAG odabrati projekte za sufinanciranje razrađuju se u LRS i moraju biti usklađeni s njezinim ciljevima.

Kriteriji odabira projekata na razini LAG-a trebaju biti u skladu sa sljedećim principima:

- kvorum od najmanje 51% članova Upravljačkog odbora mora odobriti odabir projekata
- objektivni, transparentni i mjerljivi kriteriji na razini LAG za odabir projekata
- kod glasovanja o odabiru projekata, sukob interesa mora se izbjeći kroz određene procedure
- postupak ocjenjivanja i odabira projekata mora biti transparentan i načela za ovaj postupak moraju biti opisani u LRS (dokumentirani dokazi o ovom postupku se javno objavljuju).

Sufinancirat će se samo oni projekti koji ostvaruju minimalan broj bodova.

8.2.16.3.2.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet i maksimalna visina potpore po projektu ovisi o vrsti projekta, ograničenjima zadanim PRR 2014 - 2020, a dodatno će se razraditi u provedbenim aktima/ natječajima.

Projekti koje odabire LAG mogu imati veći intenzitet potpore u odnosu na intenzitet koji je određen u mjerama PRR 2014. - 2020. Prilikom odlučivanja o intenzitetu potpore za određeni projekt, LAG treba uzeti u obzir neke od sljedećih kriterija: zajednički interes, zajedničke korisnike, javni pristup rezultatima provedenog projekta, inovativan karakter projekta na lokalnom nivou, raspoloživu alokaciju sredstava, itd..

LAG može dodijeliti maksimalno 20% višu stopu potpore od propisane za određeni projekt u PRR-u 2014. - 2020. do maksimalne potpore od 100% po projektu, ovisno o važećim uvjetima državnih potpora.

Maksimalna visina javne potpore (alokacije) po LAG-u za ovaj tip operacije za razdoblje 2014. – 2020. je do 3.000.000 EUR.

8.2.16.3.2.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.16.3.2.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

8.2.16.3.2.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika definirane su na razini mjere.

8.2.16.3.2.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ova vrsta operacije je provjerljiva i može se kontrolirati.

8.2.16.3.2.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.16.3.2.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Opis obveznih elemenata lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (dalje u tekstu „CLLD") od kojih se sastoji mjera LEADER: pripremna potpora, provedba operacija u okviru strategije CLLD-a, priprema i provedba aktivnosti suradnje lokalnih akcijskih grupa (dalje u tekstu „LAG"), tekući troškovi i vođenje, iz članka 35. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1303/2013

Navedeno je opisano na razini mjere.

Opis upotrebe LEADER paketa za pokretanje iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1305/2013 kao specifične vrste pripremne potpore, ako je primjenjivo

Navedeno je opisano na razini mjere.

Opis sustava kontinuiranih prijava za projekte suradnje u okviru inicijative LEADER iz članka 44. stavka 3. Uredbe (EU) br. 1305/2013

LAG-ovi će odabirati projekte suradnje sukladno proceduri opisanoj u njihovoj LRS.

Postupak i vremenski raspored odabira lokalnih razvojnih strategija

Navedeno je opisano na razini mjere.

Obrazloženje odabira zemljopisnih područja na kojima će se provoditi lokalne razvojne strategije, a čiji je broj stanovnika izvan graničnih vrijednosti utvrđenih u članku 33. stavku 6. Uredbe (EU) br. 1303/2013

Nije primjenjivo.

Koordinacija s ostalim europskim strukturnim i investicijskim (dalje u tekstu „ESI") fondovima u pogledu CLLD-a, uključujući moguće rješenje za upotrebu glavnog fonda te sve globalne komplementarnosti među ESI fondovima u financiranju pripremne potpore

Navedeno je opisano na razini mjere.

Mogućnost ili nemogućnost isplate predujma

Navedeno je opisano na razini mjere.

Utvrđivanje zadaća upravljačkog tijela, agencije za plaćanja i LAG-ova u okviru LEADER-a, posebno u pogledu nediskriminirajućeg i transparentnog izbornog postupka i objektivnih kriterija za odabir operacija iz članka 34. stavka 3. točke (b) Uredbe (EU) br. 1303/2013

Navedeno je opisano na razini mjere.

Opis predviđenih koordinacijskih mehanizama i osigurane komplementarnosti s operacijama za koje se dodjeljuje potpora u okviru drugih mjera ruralnog razvoja, posebno u pogledu: ulaganja u nepoljoprivredne djelatnosti i početne pomoći za pokretanje poslovanja iz članka 19. Uredbe (EU) br. 1305/2013, ulaganja iz članka 20. Uredbe (EU) br. 1305/2013 i suradnje iz članka 35. Uredbe (EU) br. 1305/2013, posebno provedbe lokalnih razvojnih strategija javno-privatnih partnerstva

Navedeno je opisano na razini mjere.

8.2.16.3.3. O_03: Priprema i provedba aktivnosti sudjelovanja lokalne akcijske grupe

Podmjera:

- 19.3. – Priprema i provedba aktivnosti sudjelovanja lokalne akcijske grupe;

8.2.16.3.3.1. Opis vrste operacije

Nakon odabira unutar podmjere 19.2, LAG-ovi mogu zatražiti potporu za pripremu aktivnosti suradnje.

Ciljevi suradnje su razmjena iskustava i primjera dobre prakse, prijenos znanja, poboljšanje kapaciteta LAG-a, promocija inovacija i stvaranje mreža.

Planirana tematska područja projekata suradnje trebaju biti opisani u LRS.

Potrebe i ciljevi, kako nacionalne tako i trans-nacionalne suradnje, određeni su u LRS te su izravno povezani s ostvarivanjem i maksimiziranjem ciljeva utvrđenih u strategiji.

8.2.16.3.3.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

8.2.16.3.3.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo.
- Uredba (EU) br. 1299/2013 Europskog parlamenta I Vijeća od 17. prosinca 2013. o posebnim odredbama za potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj cilju „Europska teritorijalna suradnja"
- Nacionalno provedbeno zakonodavstvo u svezi s provedbom LEADER pristupa.

8.2.16.3.3.4. Korisnici

Korisnici su odabrani LAG-ovi u okviru podmjere 19.2 i lokalni dionici s LAG područja koje je odabrao LAG.

8.2.16.3.3.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi moraju biti direktno povezani s pripremom međuteritorijalnih (unutar Hrvatske) i transnacionalnih (između nekoliko država članica ili sa trećim državama) projekata suradnje te podlijegati identifikaciji minimalnih ciljeva i karakteru/tipu planiranih projekata suradnje u LRS, kao npr:

troškovi putovanja i smještaja tijekom traženja partnera za suradnju;
troškovi prijevoda, simultanog prijevoda, organizacije sastanaka, itd.;
specifična znanja vezana uz djelokrug planiranog projekta suradnje.

8.2.16.3.3.6. Uvjeti za prihvatljivost

Troškovi su prihvatljivi ako ih je zatražio odabrani LAG, u skladu su s ciljevima, tipom i tematskim područjem planiranog projekta suradnje opisanim u odobrenoj LRS.

Troškovi su prihvatljivi od dana odabira LAG-a unutar podmjere 19.2 do predstavljanja projekta suradnje, odnosno unutar 18 mjeseci od početka priprema projekta suradnje.

Svi troškovi moraju biti izravno vezani uz pripremu aktivnosti suradnje.

8.2.16.3.3.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Nema predviđenih posebnih kriterija odabira izuzev kriterija vezanih uz projekte suradnje.

Sufinancirat će se samo oni projekti suradnje koji ostvaruju minimalan broj bodova.

8.2.16.3.3.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100 % do maksimuma dozvoljenog za pripremu aktivnosti suradnje. Do 20 % ukupne alokacije podmjere 19.3 može se iskoristiti za pripremu projekata suradnje.

8.2.16.3.3.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.16.3.3.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

8.2.16.3.3.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika definirane su na razini mjere.

8.2.16.3.3.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ova vrsta operacije je provjerljiva i može se kontrolirati.

8.2.16.3.3.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.16.3.3.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Opis obveznih elemenata lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (dalje u tekstu „CLLD") od kojih se sastoji mjera LEADER: pripremna potpora, provedba operacija u okviru strategije CLLD-a, priprema i provedba aktivnosti suradnje lokalnih akcijskih grupa (dalje u tekstu „LAG"), tekući troškovi i vođenje, iz članka 35. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1303/2013

Navedeno je opisano na razini mjere.

Opis upotrebe LEADER paketa za pokretanje iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1305/2013 kao specifične vrste pripremne potpore, ako je primjenjivo

Nije primjenjivo.

Opis sustava kontinuiranih prijava za projekte suradnje u okviru inicijative LEADER iz članka 44. stavka 3. Uredbe (EU) br. 1305/2013

LAG-ovi će odabirati projekte suradnje sukladno proceduri opisanoj u njihovoj LRS.

Postupak i vremenski raspored odabira lokalnih razvojnih strategija

Navedeno je opisano na razini mjere.

Obrazloženje odabira zemljopisnih područja na kojima će se provoditi lokalne razvojne strategije, a čiji je broj stanovnika izvan graničnih vrijednosti utvrđenih u članku 33. stavku 6. Uredbe (EU) br. 1303/2013

Nije primjenjivo.

Koordinacija s ostalim europskim strukturnim i investicijskim (dalje u tekstu „ESI”) fondovima u pogledu CLLD-a, uključujući moguće rješenje za upotrebu glavnog fonda te sve globalne komplementarnosti među ESI fondovima u financiranju pripremne potpore

Navedeno je opisano na razini mjere.

Mogućnost ili nemogućnost isplate predujma

Navedeno je opisano na razini mjere.

Utvrđivanje zadaća upravljačkog tijela, agencije za plaćanja i LAG-ova u okviru LEADER-a, posebno u pogledu nediskriminirajućeg i transparentnog izbornog postupka i objektivnih kriterija za odabir operacija iz članka 34. stavka 3. točke (b) Uredbe (EU) br. 1303/2013

Navedeno je opisano na razini mjere.

Opis predviđenih koordinacijskih mehanizama i osigurane komplementarnosti s operacijama za koje se dodjeljuje potpora u okviru drugih mjera ruralnog razvoja, posebno u pogledu: ulaganja u nepoljoprivredne djelatnosti i početne pomoći za pokretanje poslovanja iz članka 19. Uredbe (EU) br. 1305/2013, ulaganja iz članka 20. Uredbe (EU) br. 1305/2013 i suradnje iz članka 35. Uredbe (EU) br. 1305/2013, posebno provedbe lokalnih razvojnih strategija javno-privatnih partnerstva

Navedeno je opisano na razini mjere.

8.2.16.3.4. O_04: Provedba aktivnosti sudjelovanja lokalne akcijske grupe

Podmjera:

- 19.3. – Priprema i provedba aktivnosti sudjelovanja lokalne akcijske grupe;

8.2.16.3.4.1. Opis vrste operacije

Nakon što se LAG-ovi odaberu unutar podmjere 19.2, LAG-ovi mogu zatražiti potporu za provedbu projekata suradnje. Suradnja između područja je često najbolji izvor inovacije za LAG, a samom provedbom zajedničkog međuteritorijalnog projekta razmjenjuju se iskustva i znanje dionika projekta. Suradnja i dijeljenje iskustava u projektima transnacionalne suradnje je učinkovit način da se pristupi novim idejama, inovativnim pristupima i novim vještinama.

Projekti suradnje mogu također biti usmjereni na izgradnju kapaciteta te prijenos iskustava o lokalnom razvoju.

Ciljevi suradnje su razmjena iskustava i primjera dobre prakse, prijenos znanja, poboljšanje kapaciteta LAG-a, promocija inovacija i stvaranje mreža.

Predviđena su 2 tipa projekata suradnje:

- Međuteritorijalni projekti suradnje unutar granica RH;
- Transnacionalni projekti suradnje koji se provode između nekoliko država članica ili sa trećim državama.

Ciljevi i tematsko područje planiranih projekata suradnje mora biti opisano u LRS.

8.2.16.3.4.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

8.2.16.3.4.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo.
- Uredba (EU) br. 1299/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o posebnim odredbama za potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj cilju „Europska teritorijalna suradnja”

- Nacionalno provedbeno zakonodavstvo u svezi s provedbom LEADER pristupa.

8.2.16.3.4.4. Korisnici

Korisnici su odabrani LAG-ovi unutar podmjere 19.2 i lokalni dionici s LAG područja koje je LAG odabrao za sudjelovanje u projektu suradnje.

8.2.16.3.4.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljivi troškovi su troškovi nastali unutar sljedećih prihvatljivih aktivnosti:

- Troškovi provedbe međuteritorijalnih projekata suradnje (unutar granica RH);
- Troškovi provedbe transnacionalnih projekata suradnje (između država članica ili s trećim državama).

8.2.16.3.4.6. Uvjeti za prihvatljivost

Uvjeti prihvatljivosti su:

- Uključenost najmanje 2 prihvatljiva područja;
- Usklađenost s LRS te strategijom u PRR-u 2014. - 2020.

Partneri LAG-a na projektima suradnje mogu biti:

- Drugi LAG-ovi;
- Lokalna javna i privatna partnerstva na ruralnom ili urbanom području koji provode neku vrstu LRS, unutar ili izvan EU, sukladno članku 44. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

8.2.16.3.4.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Kriteriji odabira za projekte suradnje koje će sufinancirati LAG opisani su u LRS.

Kako bi se olakšao proces suradnje i kako bi se osigurala ujednačenost pristupa, Upravna direkcija će u suradnji s LAG-ovim razviti zajedničke kriterije koje će svi moći koristiti.

Sufinancirat će se samo oni projekti suradnje koji ostvaruju minimalan broj bodova.

8.2.16.3.4.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi do 100% ovisno o ograničenjima navedenima u PRR 2014. - 2020. Kada LAG odlučuje o intenzitetu potpore za konkretan projekt suradnje, treba uzeti u obzir neke od sljedećih kriterija:

zajednički interes, zajedničke korisnike, javni pristup rezultatima projekta, doprinos ciljevima LRS, raspoloživu alokaciju, itd.

Maksimalna javne potpora po LAG-u za podmjeru 19.3 za razdoblje 2014. - 2020. iznosi do 100.000 EUR.

Prihvatljiv je samo onaj dio troškova, iz ukupnih troškova projekta, koje sufinancira LAG.

8.2.16.3.4.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.16.3.4.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su opisani na razini mjere.

8.2.16.3.4.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika definirane su na razini mjere.

8.2.16.3.4.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ova vrsta operacije je provjerljiva i može se kontrolirati.

8.2.16.3.4.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.16.3.4.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Opis obveznih elemenata lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (dalje u tekstu „CLLD”) od kojih se sastoji mjera LEADER: pripremna potpora, provedba operacija u okviru strategije CLLD-a, priprema i provedba aktivnosti suradnje lokalnih akcijskih grupa (dalje u tekstu „LAG”), tekući troškovi i vođenje, iz članka 35. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1303/2013

Navedeno je opisano na razini mjere.

Opis upotrebe LEADER paketa za pokretanje iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1305/2013 kao specifične vrste pripremne potpore, ako je primjenjivo

Nije primjenjivo.

Opis sustava kontinuiranih prijava za projekte suradnje u okviru inicijative LEADER iz članka 44. stavka 3. Uredbe (EU) br. 1305/2013

LAG-ovi će odabirati projekte suradnje sukladno proceduri opisanoj u njihovoj LRS.

Postupak i vremenski raspored odabira lokalnih razvojnih strategija

Navedeno je opisano na razini mjere.

Obrazloženje odabira zemljopisnih područja na kojima će se provoditi lokalne razvojne strategije, a čiji je broj stanovnika izvan graničnih vrijednosti utvrđenih u članku 33. stavku 6. Uredbe (EU) br. 1303/2013

Nije primjenjivo.

Koordinacija s ostalim europskim strukturnim i investicijskim (dalje u tekstu „ESI") fondovima u pogledu CLLD-a, uključujući moguće rješenje za upotrebu glavnog fonda te sve globalne komplementarnosti među ESI fondovima u financiranju pripremne potpore

Navedeno je opisano na razini mjere.

Mogućnost ili nemogućnost isplate predujma

Navedeno je opisano na razini mjere.

Utvrđivanje zadaća upravljačkog tijela, agencije za plaćanja i LAG-ova u okviru LEADER-a, posebno u pogledu nediskriminirajućeg i transparentnog izbornog postupka i objektivnih kriterija za odabir operacija iz članka 34. stavka 3. točke (b) Uredbe (EU) br. 1303/2013

Navedeno je opisano na razini mjere.

Opis predviđenih koordinacijskih mehanizama i osigurane komplementarnosti s operacijama za koje se dodjeljuje potpora u okviru drugih mjera ruralnog razvoja, posebno u pogledu: ulaganja u nepoljoprivredne djelatnosti i početne pomoći za pokretanje poslovanja iz članka 19. Uredbe (EU) br. 1305/2013, ulaganja iz članka 20. Uredbe (EU) br. 1305/2013 i suradnje iz članka 35. Uredbe (EU) br. 1305/2013, posebno provedbe lokalnih razvojnih strategija javno-privatnih partnerstva

Navedeno je opisano na razini mjere.

8.2.16.3.5. O_05: Tekući troškovi i animacija

Podmjera:

- 19.4. – Potpore za tekuće troškove i animaciju

8.2.16.3.5.1. Opis vrste operacije

Odabrani LAG-ovi unutar podmjere 19.2 ostvaruju pravo na potporu za tekuće troškove i animaciju vezane uz troškove zaposlenika, ureda, opreme, odnosa s javnošću, monitoringa i evaluaciju LRS, razmjenu iskustava, pomoć pri pripremi projekta i slične aktivnosti iz dodijeljenog iznosa sredstava.

Za navedene aktivnosti LAG može koristiti do 25% iznosa od ukupno dodijeljenih javnih izdataka LRS.

Troškovi unutar ove podmjere prihvatljivi su nakon odabira LAG-a u podmjeri 19.2.

8.2.16.3.5.2. Vrsta potpore

Potpora se dodjeljuje u obliku bespovratnih novčanih sredstava.

8.2.16.3.5.3. Poveznice na druga zakonodavstva

- Uredba (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo.
- Nacionalno provedbeno zakonodavstvo u svezi s provedbom LEADER pristupa.

8.2.16.3.5.4. Korisnici

Korisnici su LAG-ovi odabrani u podmjeri 19.2.

8.2.16.3.5.5. Prihvatljivi troškovi

Prihvatljive aktivnosti/troškovi unutar tekućih troškova su:

- djelatnici i administrativni troškovi odabranih LAG-ova kao što su troškovi ureda LAG-a (najamnine, režije, uredski materijal itd.),troškovi djelatnika (place, putni troškovi itd.), uredska oprema itd.

- troškovi treninga za djelatnike i članove (treninzi za promotore projekata se ne smiju financirati unutar tekućih troškova) kao što su troškovi stručnjaka, najam prostora za trening, hrana i piće, putni troškovi, dnevnice itd.
- troškovi vezano za odnose sa javnošću kao što su promotivni materijali, mrežne stranice, promotivne aktivnosti itd.
- financijski troškovi kao što su bankovne i poštanske naknade, itd.
- troškovi umrežavanja kao što je sudjelovanje djelatnika i članova LAG-a na sastancima, uključujući sastanke Mreže za ruralni razvoj i Europske mreže za ruralni razvoj, nacionalne i europske mreže LAG-ova
- troškovi monitoringa i evaluacije LRS (na nivou LAG-a) kao što su troškovi stručnjaka, itd.

Prihvatljive aktivnosti/troškovi unutar animacije:

- razmjena znanja između dionika kao što su troškovi puta u smještaja, kotizacije, itd.
- informiranje i promidžba LRS kao što su javni skupovi, letci, brošure, web stranice, itd.
- pomoć potencijalnim korisnicima za razvoj projekata i pripremu prijave kao što su putni troškovi, uredska oprema, itd.
- operativni troškovi nastali za potrebe animacije kao što su najamnine, režije, uredski materijal, uredska oprema, itd.
- troškovi osoblja nastali provedbom animacije kao što su plaće, putni troškovi, itd.
- troškovi nastali provedbom animacije kao što su uredski materijal, trošak stručnjaka, itd.

8.2.16.3.5.6. Uvjeti za prihvatljivost

Prihvatljivi su troškovi odabranih LAG-ova u okviru podmjere 19.2 i u suglasju s odobrenom LRS.

8.2.16.3.5.7. Načela utvrđivanja kriterija odabira

Nije primjenjivo za ovu operaciju.

8.2.16.3.5.8. (Primjenjivi) iznosi i stope potpore

Intenzitet potpore iznosi 100%.

Maksimalna visina potpore za tekuće troškove i animaciju po korisniku za razdoblje 2014.– 2020. iznosi do 25 % od ukupno dodijeljenih javnih izdataka LRS.

LAG-ovi mogu zatražiti isplatu predujma za izdatke vezane za operaciju tekući troškovi i animacija. Iznos predujma ne može iznositi više od 50% javne potpore koja se odnosi na troškove operacije tekući troškovi i animacija.

8.2.16.3.5.9. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.16.3.5.9.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

Rizici su određeni na razini mjere.

8.2.16.3.5.9.2. Radnje za ublažavanje

Aktivnosti za umanjenje rizika su opisane na razini mjere.

8.2.16.3.5.9.3. Ukupna ocjena mjere

Ova vrsta operacije je provjerljiva i može se kontrolirati.

8.2.16.3.5.10. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.16.3.5.11. Podaci o pojedinoj operaciji

Opis obveznih elemenata lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (dalje u tekstu „CLLD”) od kojih se sastoji mjera LEADER: pripremna potpora, provedba operacija u okviru strategije CLLD-a, priprema i provedba aktivnosti suradnje lokalnih akcijskih grupa (dalje u tekstu „LAG”), tekući troškovi i vođenje, iz članka 35. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1303/2013

Navedeno je opisano na razini mjere.

Opis upotrebe LEADER paketa za pokretanje iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1305/2013 kao specifične vrste pripremne potpore, ako je primjenjivo

Nije primjenjivo.

Opis sustava kontinuiranih prijava za projekte suradnje u okviru inicijative LEADER iz članka 44. stavka 3. Uredbe (EU) br. 1305/2013

LAG-ovi će odabirati projekte suradnje sukladno proceduri opisanoj u njihovoj LRS.

Postupak i vremenski raspored odabira lokalnih razvojnih strategija

Navedeno je opisano na razini mjere.

Obrazloženje odabira zemljopisnih područja na kojima će se provoditi lokalne razvojne strategije, a čiji je broj stanovnika izvan graničnih vrijednosti utvrđenih u članku 33. stavku 6. Uredbe (EU) br. 1303/2013

Nije primjenjivo.

Koordinacija s ostalim europskim strukturnim i investicijskim (dalje u tekstu „ESI") fondovima u pogledu CLLD-a, uključujući moguće rješenje za upotrebu glavnog fonda te sve globalne komplementarnosti među ESI fondovima u financiranju pripremne potpore

Navedeno je opisano na razini mjere.

Mogućnost ili nemogućnost isplate predujma

Navedeno je opisano na razini mjere.

Utvrđivanje zadaća upravljačkog tijela, agencije za plaćanja i LAG-ova u okviru LEADER-a, posebno u pogledu nediskriminirajućeg i transparentnog izbornog postupka i objektivnih kriterija za odabir operacija iz članka 34. stavka 3. točke (b) Uredbe (EU) br. 1303/2013

Navedeno je opisano na razini mjere.

Opis predviđenih koordinacijskih mehanizama i osigurane komplementarnosti s operacijama za koje se dodjeljuje potpora u okviru drugih mjera ruralnog razvoja, posebno u pogledu: ulaganja u nepoljoprivredne djelatnosti i početne pomoći za pokretanje poslovanja iz članka 19. Uredbe (EU) br. 1305/2013, ulaganja iz članka 20. Uredbe (EU) br. 1305/2013 i suradnje iz članka 35. Uredbe (EU) br. 1305/2013, posebno provedbe lokalnih razvojnih strategija javno-privatnih partnerstva

Navedeno je opisano na razini mjere.

8.2.16.4. Mogućnost provjere i nadzora mjera i/ili vrsta operacija

8.2.16.4.1. Rizik (rizici) povezani s provedbom mjera

U usporedbi s ostalim mjerama i načinima financiranja ruralnog razvoja, LEADER pristup uključuje viši

stupanj rizika zbog prepuštanja kontrole nad dijelom europskog proračuna LAG-u.

LEADER pristup se u RH provodio za vrijeme trajanja IPARD programa te nije postojala mogućnost odabira i provedbe projekata iz LRS, te zbog toga LAG-ovi nisu stekli iskustvo iz navedenog. Ipak su prepoznati sljedeći glavni rizici u provedbi mjere:

niska razina svijesti i informiranosti lokalnog stanovništva o LEADER pristupu
nedovoljni ljudski kapaciteti za provedbu aktivnosti i vođenje LAG-a
slaba likvidnost LAG-ova i nemogućnost osiguranja sredstava za predfinanciranje
dominantan utjecaj lokalne vlasti na rad LAG-a/ prevelika ovisnost LAG-ova o JLS

8.2.16.4.2. Radnje za ublažavanje

U svrhu ublažavanja negativnih utjecaja na provedbu mjere LEADER provodit će se sljedeće aktivnosti:

- promidžba LEADER pristupa usmjerena prema stanovnicima ruralnih područja
- edukacija članova i zaposlenika LAG-a o LEADER pristupu
- uključivanje ostalih dionika u rješavanje predfinanciranja (jedinice regionalne samouprave, bankarski sektor, Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva…)
- uvrštavanje obveze ravnopravnog odlučivanja predstavnika sva tri sektora u radu LAG-a u provedbene propise o provedbi LEADER pristupa

8.2.16.4.3. Ukupna ocjena mjere

Iako se LEADER pristup u Republici Hrvatskoj prvi put započeo provoditi tijekom IPARD programa (2013.), određeno iskustvo i pokazatelji govore da će provedba LEADER pristupa u periodu 2014 – 2020 biti uspješna i time pridonijeti razvoju ruralnih područja.

8.2.16.5. Metodologija za izračunavanje iznosa ili stope potpore, ako je relevantno

Nije primjenjivo.

8.2.16.6. Podaci o pojedinoj mjeri

Opis obveznih elemenata lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (dalje u tekstu „CLLD") od kojih se sastoji mjera LEADER: pripremna potpora, provedba operacija u okviru strategije CLLD-a, priprema i provedba aktivnosti suradnje lokalnih akcijskih grupa (dalje u tekstu „LAG"), tekući troškovi i vođenje, iz članka 35. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1303/2013

Obvezni elementi od kojih se sastoji mjera LEADER navedeni su u članku 35. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1303/2013 Europskog parlamenta i Vijeća od 17. prosinca 2013. o utvrđivanju zajedničkih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu, Europskom poljoprivrednom fondu za ruralni razvoj i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo i o utvrđivanju općih odredbi o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu, Kohezijskom fondu i Europskom fondu za pomorstvo i ribarstvo. Obuhvaćaju pripremnu pomoć za izradu i provedbu LRS, provedbu LRS, pripremu i provedbu projekata suradnje te tekuće troškove i animaciju, a opisani su u odgovarajućim poglavljima ove mjere.

Opis upotrebe LEADER paketa za pokretanje iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1305/2013 kao specifične vrste pripremne potpore, ako je primjenjivo

Nije primjenjivo.

Opis sustava kontinuiranih prijava za projekte suradnje u okviru inicijative LEADER iz članka 44. stavka 3. Uredbe (EU) br. 1305/2013

LAG-ovi će odabirati projekte suradnje sukladno proceduri opisanoj u njihovoj LRS.

Postupak i vremenski raspored odabira lokalnih razvojnih strategija

Postupak odabira lokalnih razvojnih strategija uključuje sljedeće glavne korake:

- javni natječaj za LAG-ove za podnošenje prijava za dodjelu sredstava u Mjeri M19;
- administrativnu kontrolu i provjeru prihvatljivosti prijava;
- evaluaciju strategija.

Objavljuje se jedan poziv za dostavu strategija, a LAG-ovi moraju biti odabrati do 30. listopada 2016. Nakon tog datuma troškovi iz IPARD programa ili iz podmjere 19.1 više neće biti prihvatljivi. Obveze iz programskog razdoblja 2007- 2013 moraju biti završene do 31. prosinca 2016. u slučaju LAG-ova koji nisu odabrani u podmjeri 19.2.

Odabir i dodjela sredstava provodi se u skladu sa sljedećim kriterijima:

- kvaliteta lokalne razvojne strategije;
- broj stanovnika (prednost imaju naselja s manje od 25 000 stanovnika);
- broj jedinica lokalne samouprave iznad potrebnog minimuma;
- udio privatnog i civilnog sektora u Upravljačkom odboru iznad potrebnog minimuma.

Detalji kriterija odabira će biti objašnjeni u provedbenim aktima.

Ocjenjivački odbor koji imenuje Upravna direkcija ocjenjuje kvalitetu dostavljenih LRS temeljem

objektivnih i transparentnih kriterija, a oni su: uključenost lokalnih dionika u izradu LRS, kvaliteta partnerstva, kapacitet za provedbu LRS, logika i konzistentnost potreba koje proizlaze iz SWOT analize, identifikacija mjerljivih ciljeva, identifikacija integriranih i inovativnih lokalnih pristupa, doprinos zaštiti okoliša, ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama, usklađenost s nadređenim strateškim dokumentima, stvaranje novih radnih mjesta, itd.. Pojedinosti o kriterijima za ocjenjivanje LRS će biti razrađeni u provedbenim aktima. Ocjenjivački odbor uključuje predstavnike javne vlasti, Ministarstva poljoprivrede, upravljačkih direkcija operativnih programa Europskog fonda za regionalni razvoj, Europskog socijalnog fonda i Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo, nezavisne vanjske evaluatore, itd..

Također, LRS moraju ukazivati na raspodjelu između tekućih troškova i animacije koji su predmet ograničenja na 25% od ukupnih javnih izdataka nastalih u okviru LRS. LAG-ovi moraju opravdati balans između upotrebe ove dvije vrste financiranja u LRS. U LRS moraju biti navedeni ciljevi i tematski fokusi planiranih projekata suradnje.

Obrazloženje odabira zemljopisnih područja na kojima će se provoditi lokalne razvojne strategije, a čiji je broj stanovnika izvan graničnih vrijednosti utvrđenih u članku 33. stavku 6. Uredbe (EU) br. 1303/2013

Nije primjenjivo.

Koordinacija s ostalim europskim strukturnim i investicijskim (dalje u tekstu „ESI") fondovima u pogledu CLLD-a, uključujući moguće rješenje za upotrebu glavnog fonda te sve globalne komplementarnosti među ESI fondovima u financiranju pripremne potpore

Sukladno Partnerskom sporazumu, Hrvatska će koristiti mono-fond CLLD pristup (tj. jedna lokalna razvojna strategija za jedan fond), ali to neće biti prepreka za povezivanje lokalne razvojne inicijative u ribarstvu s lokalnim razvojnim inicijativama u ruralnom razvoju. Dosadašnja iskustva LEADER pristupa tijekom IPARD programa će biti dodatna podrška u uspostavi LAGUR-a, jer u razdoblju prije pristupanja oni nisu bili uspostavljeni. Nadalje, namjera je da se koriste postojeći model upravljanja i isporuke iz ruralnih područja LAG-a prilagođeni ribolovnim područjima. Ministarstvo poljoprivrede namjerava potaknuti buduće LAGUR-e da iskoriste iskustvo i logistiku postojećih ruralnih LAG-ova, gdje se to može postići, imajući u vidu teritorijalna i sektorska razgraničenja,. Navedeno neće utjecati na financiranje pripremne potpore u smislu razvoja lokalne strategije razvoja.

Mogućnost ili nemogućnost isplate predujma

Mogućnost plaćanja predujma opisana je u poglavlju 8.1 Opći uvjeti.

Utvrđivanje zadaća upravljačkog tijela, agencije za plaćanja i LAG-ova u okviru LEADER-a, posebno u pogledu nediskriminirajućeg i transparentnog izbornog postupka i objektivnih kriterija za odabir operacija iz članka 34. stavka 3. točke (b) Uredbe (EU) br. 1303/2013

Upravna direkcija:

- propisuje zakonski okvir
- predlaže kriterije za odabir LAG-ova
- propisuje minimalni sadržaj za LRS
- edukacija o LEADER pristupu svih dionika uključenih u provedbu LEADER pristupa
- uspostavlja Ocjenjivački odbor za odabir lokalnih razvojnih strategija
- monitoring i evaluacija provedbe mjere
- promocija i informiranje lokalnog stanovništva i lokalnih dionika o LEADER pristupu

Agencija za plaćanja:

- raspisuje javni poziv/natječaj za odabir LAG-ova
- administrativna obrada prijava LAG-ova
- odabir LAG-ova
- kontrola LAG-ova i projekata na terenu
- isplata sredstava odabranim LAG-ovima

Lokalna akcijska grupa:

- izrada LRS
- vođenje LAG-a i ostalih aktivnosti vezanih uz poslovanje LAG-a
- odabir projekta sa područja LAG-a
- izrada transparentne, ne-diskriminirajuće selekcijske procedure i objektivnih kriterija za odabir operacija kojima se izbjegava sukob interesa
- izgradnja kapaciteta lokalnih dionika u svrhu izrade i implementacije operacija, i poticanje njihove sposobnosti upravljanja projektima
- monitoring i evaluacija LRS na razini LAG-a.

Opis predviđenih koordinacijskih mehanizama i osigurane komplementarnosti s operacijama za koje se dodjeljuje potpora u okviru drugih mjera ruralnog razvoja, posebno u pogledu: ulaganja u nepoljoprivredne djelatnosti i početne pomoći za pokretanje poslovanja iz članka 19. Uredbe (EU) br. 1305/2013, ulaganja iz članka 20. Uredbe (EU) br. 1305/2013 i suradnje iz članka 35. Uredbe (EU) br. 1305/2013, posebno provedbe lokalnih razvojnih strategija javno-privatnih partnerstva

LEADER neizravno pridonosi i drugim fokus područjima PRR 2014. - 2020 jer ne postoje ograničenja u odabiru vrste projekta koji će LAG provoditi. Ovisno o utvrđenim potrebama u LRS, LAG će izvršiti odabir projekata koji će se provoditi.

Za provedbu jednog te istog projekta, korisnik ne može dobiti podršku iz podmjere 19.2 i iz drugih mjera PRR 2014. - 2020.

8.2.16.7. Ostale napomene važne za razumijevanje i provedbu mjere

Sljedeća tablica prikazuje prihvatljivost LEADER operacija:

Vrsta LAG-a	Vrsta troškova u podmjeri 19.1	Prihvatljivost troškova	
		Početak	Kraj
„novi“ LAG	Troškovi koji se odnose na izradu LRS	Datum prijave na javni poziv/natječaj	6 mjeseci od datuma odabira
	Administrativni troškovi	Datum prijave na javni poziv/natječaj	Datum odabira ili odbijanja u podmjeri 19.2
ugovoreni LAG iz razdoblja 2007- 2013	Troškovi koji se odnose na izradu LRS	Datum prijave na javni poziv/natječaj	6 mjeseci od datuma odabira
	Administrativni troškovi	Datum završetka potpore iz IPARD razdoblja	Datum odabira ili odbijanja u podmjeri 19.2

Prihvatljivost troškova podmjera 19.1 i 19.4

9. PLAN OCJENJIVANJA

9.1. Ciljevi i svrha

Opis ciljeva i svrhe plana evaluacije, koji se temelje na tome da se osigura poduzimanje dovoljnih i primjerenih aktivnosti evaluacije, posebno kako bi se pružile informacije potrebne za upravljanje programom, za godišnja izvješća o provedbi 2017. i 2019. i za ex post evaluaciju te kako bi se osigurala dostupnost podataka potrebnih za evaluaciju PRR-a.

Kako bi se osigurale dostatne i adekvatne evaluacijske aktivnosti te odgovarajuća sredstva za potporu provedbe tih aktivnosti, sukladno članku 56. i 114. Uredbe (EU) Br 1303/2013, izrađen je Evaluacijski Plan (EP) za evaluaciju Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske 2014.-2020.

Konkretno, ciljevi EP su:

- osigurati provedbu zadovoljavajućih i odgovarajućih evaluacijske aktivnosti kako bi se pružile potrebne informacije za upravljanje programom,
- osigurati dostupnost dovoljnih i odgovarajućih resursa (ljudskih i financijskih),
- osigurati pravovremenu dostupnost odgovarajućih podataka i u odgovarajućem obliku za potrebe evaluacije programa, posebno za Godišnja izvješća o provedbi u 2017., 2019. i ex-post evaluaciji.

Kako bi se uspješno ispunili ciljevi, sljedeći sveobuhvatni principi će usmjeravati aktivnosti evaluacije PRR-a:

- **raznolik i prilagođen pristup**: različite evaluacijske tehnike praćenja i evaluacije se trebaju koristiti za različite aspekte PRR-a,
- **pravovremenost**: osigurati pravovremeno provođenje aktivnosti praćenja i evaluacije kako bi se svi oni uključeni u upravljanje Programom, kreatori politika i dionici informirali o utjecaju i učinkovitosti programa,
- **ciljano:** aktivnosti praćenja i evaluacije bit će usmjereni ka dokazivanju dostiže li program utvrđene prioritete politike,
- **dijalog i transparentnost:** rani dijalog između relevantnih dionika za relevantne i pravovremene povratne informacije i poticanje transparentnosti evaluacije kako bi se postigla najveća korist od rezultata evaluacije.

9.2. Upravljanje i usklađivanje

Kratak opis mjera za praćenja i evaluaciju za program ruralnog razvoja, u kojem se utvrđuju glavna uključena tijela i njihove odgovornosti. Objašnjenje poveznice između evaluacijskih aktivnosti i provedbe programa ruralnog razvoja u smislu sadržaja i rokova.

Sustav praćenja i evaluacije PRR-a sastoji se od onih tijela , mehanizama i aktivnosti uključenih u praćenje i evaluaciju njegove provedbe.

Tijela uključena u sustav praćenja i evaluaciju su: Upravljačko tijelo, Odbor za praćenje, radna skupina za evaluaciju PRR-a 2014.-2020., Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju, Nacionalna mreža za ruralni razvoj, lokalne akcijske grupe, Međuresorna radna skupine za evaluaciju

uspostavljena od strane Hrvatske i neovisni evaluator.

Uloga i odgovornosti uključenih tijela u sustavu praćenja i evaluacije su prikazane dolje i u slici [8].

Upravljačko tijelo

Upravljačko tijelo je odgovorno za funkcioniranje i upravljanje sustavom za praćenje i evaluaciju te za kvalitetu, pravovremenost i prenošenje rezultata evaluacijskih aktivnosti.

Glede praćenja, Upravljačko tijelo mora osigurati uspostavljanje sigurnog elektroničkog informacijskog sustava, dostavu relevantnih podataka Europskoj komisiji o odabranim i isplaćenim operacijama te izrađuje Godišnja izvješća o provedbi. Odgovorno je za praćenje kvalitete provedbe programa korištenjem definiranih pokazatelja i osigurava pravovremenu dostupnost svih informacije i potrebne dokumente za praćenje napretka programa Odboru za praćenje.

Upravljačko tijelo je odgovorno za izradu i provedbu Evaluacijskog plana i mora osigurati kao minimum sljedeće pravne obveze:

- da je tijekom programskog razdoblja doprinos ciljevima svakog prioriteta evaluiran barem jednom
- da su ex-ante i ex-post evaluacije pravovremene i u skladu sa sustavom za praćenje i evaluaciju
- da je europska komisija informirana o svakoj evaluaciji putem godišnjih izvješća o provedbi
- da su rezultati evaluacija objavljeni

Na temelju članka 75. Uredbe (EU) br. 1305/2013, Upravljačko tijelo mora poslati prvo Godišnje izvješće do 30. lipnja 2016. Izvješće dostavljeno u 2016. treba obuhvatiti kalendarsku godinu 2014. i 2015. Nadalje, do 30. lipnja svake tekuće godine (n) mora poslati godišnja izvješća za prethodnu godinu (n-1), uključujući 2024. godinu. Upravljačko tijelo mora osigurati da su godišnja izvješća koja se dostavljaju u 2017. i 2019. Godini proširena te da sadržavaju rezultate evaluacije prethodnih godina.

Upravljačko tijelo je također odgovorno za upravljanje natječajima za evaluaciju, olakšavanje suradnje među dionicima uključenim u praćenje i evaluaciju i osiguravanje izgradnje njihovih kapaciteta, kao i komuniciranje rezultata evaluacije unutarnjim i vanjskim dionicima te široj javnosti.

Upravljačko tijelo odgovorno je za uspostavu i koordinaciju rada Radne skupina za evaluaciju PRR-a, budući da predsjedava radom skupinom te sudjeluje u radu Međuresorne radne skupine Republike Hrvatske koju je uspostavilo Ministarstvo za regionalni razvoj i EU fondove. Predstavnici Upravljačkog tijela će isto tako redovno sudjelovati u radu Grupe stručnjaka za praćenje i evaluaciju ZPP-a (Grupa eksperata za praćenje i evaluaciju ZPP-a).

Odbor za praćenje

Uloga odbora za praćenje je pratiti učinkovitost i kvalitetu provedbe PRR-a, kao i pregled napretka u korištenju dodijeljenih sredstava prema postavljenim ciljevima PRR-a. Između ostalih zadataka, Odbor za praćenje analizira aktivnosti i rezultate provedbe Evaluacijskog plana te može dati preporuke Upravljačkom tijelu u vezi provedbe i evaluacije programa, a zatim pratiti poduzete radnje kao rezultat evaluacijskih preporuka.

Radna skupina za evaluaciju PRR-a 2014.-2020.

Institucionalni kapaciteti za provođenje Evaluacijskog plana osigurat će se radom radne skupine za evaluaciju PRR-a. Radna skupina za evaluaciju PRR-a bit će uspostavljena u roku od tri mjeseca od

odobrenja PRR-a 2014.-2020. čiji će članovi činiti predstavnici Upravljačkog tijela (odjela odgovornog za aktivnosti praćenja i evaluacije), Odbor za praćenje, nacionalne mreže za ruralni razvoj, međuresorne radne skupine, savjetodavne službe i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Radna skupina za evaluaciju PRR-a sastojat će se od 10 ključnih predstavnika, kako bi se potaknula učinkovitost. U slučaju potrebe, a ovisno o potrebama, na radne sastanke bit će pozvani predstavnici evaluatora (ugovoreni putem natječaja), druga ministarstva i institucije, predstavnici jedinica regionalne i lokalne samouprave te ostali stručnjaci.

Glavni zadatak Radne skupine za evaluaciju PRR-a bit će:

- potpora upravljanju procesa praćenja i evaluacije, uključujući provedbu evaluacijskog plana;
- odrediti adekvatne i ciljane evaluacijske aktivnosti u skladu s potrebama programa;
- uspostava neformalnog višegodišnjeg evaluacijskog plana uz pomoć izrade obrasca retrogradnog planiranja;
- izrada neformalnog godišnjeg evaluacijskog plana za svaku godinu u skladu s gore navedenim;
- redovno praćenje pravovremenosti i napretka evaluacijskih aktivnosti u skladu s godišnjim planom;
- priprema opisa poslova za evaluacijske aktivnosti;
- pružanje pomoći evaluatoru pri prikupljanju podataka i obavljanju aktivnosti evaluacije;
- praćenje kvalitete podataka i napredak akcijskog plana za prikupljanje podataka;
- podrška u kontroli kvalitete svih aktivnosti evaluacije;
- pomoć u praćenju poduzetih aktivnosti prema preporukama evaluator;
- analiza nacrta evaluacijskih izvješća:
- pomoć u širenju rezultata evaluacija.

Upravljačko tijelo predsjedava Radnom skupinom za evaluaciju PRR-a.

Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR)

Za potrebe praćenja i evaluacije, APPRRR prikuplja informacije na temelju dokumenata dostavljenih prilikom prijave, informacije o projektima koji su dobili potporu, informacije o plaćanjima i informacije o obavljenim kontrolama. APPRRR je odgovorna za IT sustav na kojim se temelje programske aktivnosti i može procesuirati sve informacije potrebne za praćenje. APPRRR mora osigurati uspostavu sustava kako bi se osigurao pravovremen protok informacija kako prema Upravljačkom tijelu tako i evaluatorima preko sučelja koji će omogućiti prijenos i postupanje s podacima ili zajedničkog sustav podataka, na temelju trenutne nadogradnje svoga softvera za administraciju EAFRD mjera (vidi 9.4 za detalje). Na zahtjev evaluatora, APPRRR će prema potrebi osigurati pružanje svih dodatnih informacija i dokumentacije. APPRRR će usko surađivati s Upravljačkim tijelom kako bi se osiguralo pravovremeno pružanje svih podataka o operacijama i potrebnim podacima za praćenje.

Lokalne akcijske grupa (LAG-ovi)

LAG-ovi, kao i drugi korisnici programa imaju obavezu osigurati sve podatke potrebne za praćenje i evaluaciju programa, posebno onih koji se odnose na evaluaciju doprinosa Lokalnih razvojnih strategija (LRS-a) i dodane vrijednosti LEADER pristupa i načela partnerstva. Između ostalog, LAG-ovi su odgovorni za razvoj, provedbu, praćenje i evaluaciji LRS-a njihovih područja. Posebni predlošci za praćenje i prikladni

vodiči će biti izrađeni nakon podnošenja programa.

Nacionalna mreža za ruralni razvoj (NMR)

Nacionalna mreža za ruralni razvoj u sustavu praćenja i evaluacije ima ključnu ulogu širenju rezultata evaluacije na cijelom području Hrvatske. Osim toga, predstavnici nacionalne mreže za ruralni razvoj će, kroz svoje sudjelovanje u RSE-RR, u potpunosti sudjelovati kao dionici evaluacije u definiranju potreba, praćenju rezultata evaluacija i rješavanju specifičnih pitanja u provedbi programa (više o Mreži u poglavlju 17.). NMR će također biti u mogućnosti pružiti dragocjenu pomoć u praćenju sudjelovanja hrvatskih dionika u EIP.

Međuresorna radna skupina za evaluaciju (MRSE)

MRSE koji se sastoji od predstavnika upravljačkih tijela svih programa Europske unije u Republici Hrvatskoj uspostavljena u 2013. od strane MRRFEU. Svrha ove skupine je pružiti podršku, koordinaciju i usmjeravanje svih aktivnosti vezanih za evaluaciju, uključujući i ne ograničavajući se na evaluaciju ESI fondova. Stoga su se predstavnici Upravljačkog tijela IPARD-a također aktivno pridružili radu MRSE.

Aktivno sudjelovanje u MRSE omogućit će Upravljačkom tijelu PRR-a 2014.-2020. provedbu sljedećih aktivnosti:

- sudjelovanje u razradi/upravljanju Evaluacijske strategije Republike Hrvatske[3];
- sudjelovanje u osnivanju Nacionalnog evaluacijskog društva u Hrvatskoj;
- koordinacija evaluacijskih aktivnosti PRR-a 2014.-2020. s evaluacijama drugih ESI programa u Hrvatskoj;
- razmjena iskustava u vezi evaluacija s drugim ministarstvima/tijelima;
- osiguravanje lakšeg i pravodobnog protoka informacija.

Tajništvo MRSE je MRRFEU.

Drugi izvori informacija

Baze podataka i informacije iz drugih izvora (Državni zavod za statistiku, Agencija za zaštitu okoliša, Energetski institute Hrvoje Požar, savjetodavna služba, druga ministarstva, istraživačke institucije, itd) mogu biti relevantni kao ulazni podaci za evaluacijske aktivnosti. Predstavnici tih institucija će, u slučaju potrebe, biti pozvani da sudjeluju u radu RSE-RR. Posebni protokolarni sporazumi bit će sastavljeni kako bi se osigurao pristup potrebnim informacijama, a također na temelju uspješne razmjene podataka uspostavljene u okviru IPARD-a. Upravljačko tijelo mora osigurati da su sve adekvatne postojeće informacije dostupne u svrhu izvješćivanja i provedbe evaluacijskih aktivnosti. Ako neki potrebni dodatni podaci za određenu evaluacijsku aktivnost nedostaju, mjerodavne institucije će se ugovoriti za prikupljanje određenih podataka.

Neovisni evaluatori

Sve evaluacijske aktivnosti provest će vanjski stručnjaci koji su funkcionalno neovisni od Upravljačkog tijela i Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Evaluatori će biti ugovoreni u skladu s odredbama o javnoj nabavi na temelju načela ekonomski najpovoljnije ponude i financirani iz "Tehničke pomoći".

Naučene lekcije iz provedbe IPARD-a

Iskustvo u evaluaciji IPARD-a bacilo je svjetlo na važnost uzimanja u obzir nekih ključnih pitanja za praćenje i evaluaciju koja su uredno integrirana i prihvaćena tijekom razvoja gornjeg sustava upravljanja i koordinacije.

- Potreba da se osigura pravovremenost provedbe evaluacijskih aktivnosti kroz izradu i praćenje vremenski utemeljnih neformalnih Godišnjih evaluacijskih planova temeljenih na pristupu reto-planiranja koji će definirati jasan vremenski raspored za rad praćenja i evaluacije te pomoći u planiranju unaprijed, kao i istaknuti i predvidjeti kritična pitanja;
- Cjelovitost podataka i njegova kvaliteta – to će se rješavati putem početne aktivnosti za utvrđivanje potrebnih podataka i razvoj metodologije za kontrolu kvalitete podataka;
- Pravovremena dostupnost podataka i cjelovitost putem razvoja odgovarajućeg elektroničkog informacijsko sustava za rješavanje bilo kakvih pitanja od početka programa kako bi se osigurao nesmetan protok podataka, s obzirom na nedostatke utvrđene u IPARD sustavu za praćenje. Upravljačko tijelo sudjeluje u IPA 2011 TA projektu razvoja softvera kao predstavnici u upravljačkog odbora te će se potrebna nadogradnja protoka podataka osigurati kroz komponentu projekta;
- Potreba za predviđanjem prilagođenih i ad hoc evaluacijskih aktivnosti kao dio sveobuhvatnog pristupa evaluaciji, osobito s obzirom na proširenu ulogu dionika evaluacije;
- Potreba za osiguranjem učinkovitog razumijevanja praćenja i evaluacije te potrebe za praćenjem i evaluacijom za sve dionike PRR-a.

[1] Osnovana od strane EK, prijašnji odbor stručnjaka za evaluaciju

[2] U sklopu projekta EuropeAid/130401/D/SER/HR „Ex ante evaluacija programskih dokumenata i jačanje evaluacijskih kapaciteta za EU fondove nakon pristupanja“

[3] Evaluacijska strategija za europske strukturne instrumente, MRRFEU, ožujak 2012. (u procesu izmjene)

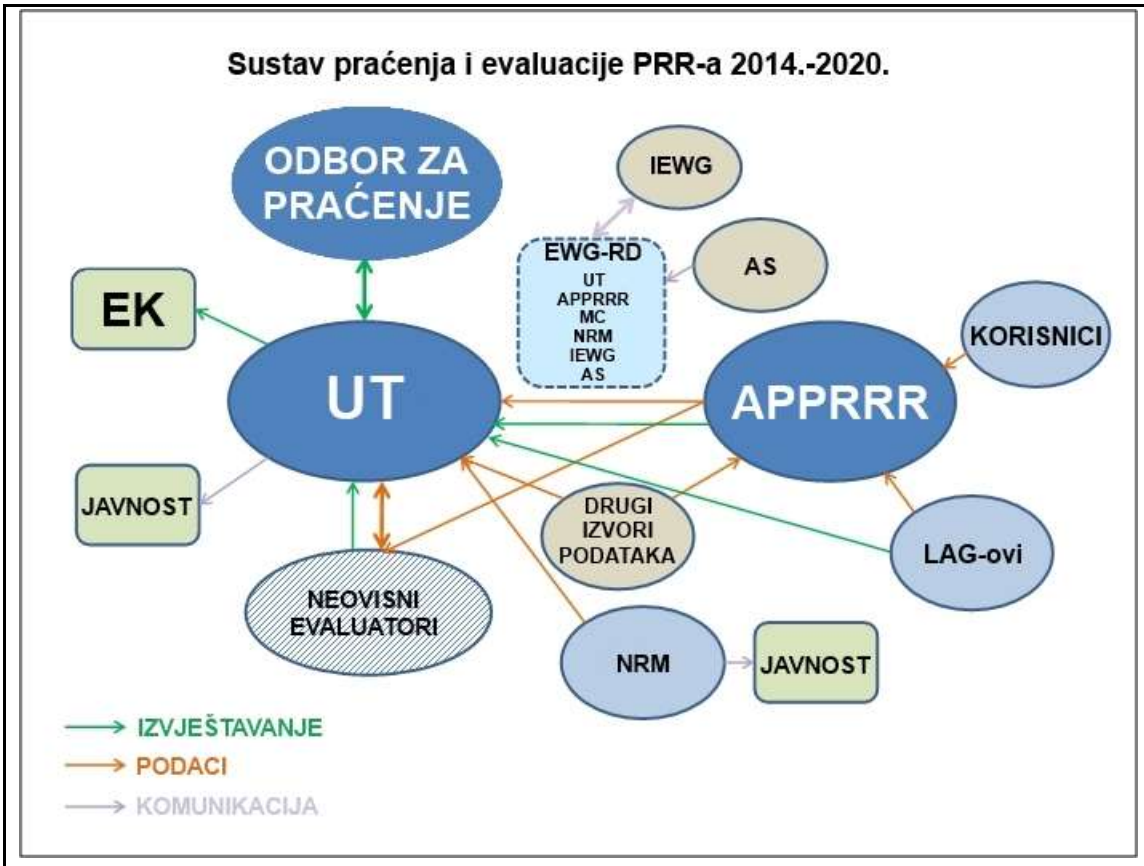

Slika 9. Sustav praćenja i evaluacije

9.3. Teme i aktivnosti ocjenjivanja

Okvirni opis predviđenih tema i aktivnosti evaluacije, uključujući, ali ne isključivo, ispunjenje zahtjeva u pogledu evaluacije koji su predviđeni Uredbom (EU) br. 1303/2013 i Uredbom (EU) br. 1305/2013. Taj opis obuhvaća: (a) aktivnosti potrebne za evaluaciju doprinosa svakog prioriteta Unije za PRR iz članka 5. Uredbe (EU) br. 1305/2013 ciljevima ruralnog razvoja utvrđenima u članku 4. te Uredbe, ocjenu vrijednosti pokazatelja rezultata i učinka, analizu neto učinaka, tematska pitanja, uključujući potprograme, horizontalna pitanja, nacionalnu ruralnu mrežu, doprinos strategija CLLD; (b) planiranu potporu za evaluaciju na razini LAG-a; (c) elemente specifične za program kao što je rad potreban za razvoj metodologija ili za rješavanje specifičnih područja politike.

Evaluacijske aktivnosti pokazat će napredak, učinak, postignuća, učinkovitost, djelotvornost i važnost politike ruralnog razvoja. Aktivnosti evaluacije osigurat će odgovarajuću analizu doprinosa programa ciljevima svakog fokusa i prioriteta za ruralni razvoj. Sve evaluacijske aktivnosti bit će koordinirane putem RSE-RR

Dosadašnja iskustva praćenja i evaluacije politike ruralnog razvoja u Hrvatskoj su limitirana. Razlog tome je s jedne strane nedovoljna institucionalna kapacitiranost,a s druge strane nepravovremena dostupnost financijskih sredstava. Uočeni su nedostaci u sustavu praćenja, koji onemogućavaju samostalnu evaluaciju rezultata provedbe. No bez obzira na ograničavajuće okolnosti kroz pretpristupni SAPARD i IPARD program, stečena su prva i neprocjenjiva iskustva u sustavu praćenja, izvještavanja i evaluacije. Detaljne

informacije o poduzetim aktivnostima, problemima pri provedbi, preporukama evaluatora, nalaze se u godišnjim i evaluacijskim izvješćima, koja su vidljiva na www.mps.hr. Osim toga, dodatno jačanje kapaciteta se provelo kroz IPA projekt "Ex ante evaluacija programskih dokumenata i jačanje evaluacijskih kapaciteta za EU fondove nakon pristupanja".

Izrada Evaluacijskog plana je također uzela u obzir sve relevantne preporuke ex ante evaluacije PRR-a 2014.-2020.

Budući da nema kvalitetne evaluacije bez dobro uspostavljenog sustava praćenja, a temeljem dosadašnjih ograničavajućih iskustava sljedeće aktivnost će se provesti na tijekom početka programskog razdoblja:

- Pregled raspoloživosti podataka za zajedničke pokazatelje (ili zamjenske pokazatelje) te procjena slabosti i nedostataka u prikupljanju podataka;

Tijekom ovog procesa, nakon podnošenja programa, provest će se detaljan pregled raspoloživosti podataka za zajedničke kontekst pokazatelje (pogotovo pokazatelje učinka) te procjena slabosti i nedostataka u prikupljanju podataka. Nedostatak podataka će se analizirati kako bi se identificirali odgovarajući koraci koje treba poduzeti kako bi se osigurala odgovarajuća dostupnost kvalitetnih podataka u skladu s rezultatima analize. Odgovorne institucije bit će angažirane za prikupljanje podataka, posebno za okolišne kontekst pokazatelje koji nedostaju, kako bi se uspostavila metodologija i pripremilo za postavljanje sustava do kraja 2015. za učinkovito prikupljanje podataka od 2016. najkasnije. Do početka 2017., svi zajednički kontekst pokazatelji i/ili zamjenski pokazatelji bit će dostupni (osim u opravdanim slučajevima, na primjer podaci o statusu očuvanosti poljoprivrednih staništa, koji će biti dostupni do 2019. U skladu s obvezama za Republiku Hrvatsku). U slučaju zamjenskih pokazatelja, procjena će se provesti kako bi se osigurala njihova primjerenost. To će omogućiti pravovremenu dostupnost podataka za proširena godišnja izvješća o provedbi.

Tijekom provedbe PRR-a, provest će se kontinuirano praćenje kvalitete podataka te će se poduzeti odgovarajuće mjere za nadogradnju kvalitete podataka ili uzeti u obzir daljnje indikacije na razini EU-a. Odgovarajuća financijska sredstva će biti namijenjena za gore navedeno

- procjena uspostavljenog sustava praćenja i evaluacije u Agenciji za plaćanja/Upravljačkom tijelu i daljnji razvoj sustava;

Uspostavljen sustav prikupljanja i pohrane podataka će se provjerit u Agenciji za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju. Na temelju tih rezultata, koordinacija sa IPA projektom "Jačanje kapaciteta hrvatske Agencije za plaćanja za nove ZPP i ZRP reforme" će omogućiti odgovarajuću nadogradnju softvera za praćenje prikupljanja podataka u APPRRR-u i utvrđivanje dodatnih potreba.

Primjeri dobre prakse drugih država članica u organizaciji sustava praćenja i evaluacije bit će dodatno analizirani. Provest će se procjena potreba treninga i adekvatnih aktivnosti jačanja kapaciteta uključujući i i inicijalni trening za članove RSE-RR. Metodologija za praćenje mjera Poljoprivreda- okoliš-klimatski uvjet će biti postavljena. Specifični vodiči za obveze izvještavanja o aktivnostima/učincima LAG-va bit će napravljeni . Ove aktivnosti stvorit će solidnu osnovu za evaluacijske aktivnosti. Osim toga, sljedeće aktivnosti evaluacije i praćenja će se provesti s naglaskom na specifične teme koje proizlaze iz samog PRR 2014. - 2020.:

- Ex-post evaluacija IPARD programa;
- Praćenje kretanja razvojnih trendova i analiza konteksta; kontinuirano praćenje promjena u kontekstu intervencija na području primjene programa u odnosu na početno stanje (koristeći zajedničke i specifične kontekst pokazatelje);

- Praćenje napretka u odnosu na postavljene vrijednosti pokazatelja ciljeva i planiranih izlaznih pokazatelja i izrada godišnjih izvješća o provedbi
- Procjena programskih intervencija analizom pokazatelja rezultata i komplementarnih pokazatelja rezultata, a uzimajući u obzir relevantna evaluacijska pitanja i procjenu višestrukih učinaka i sinergija u odnosu na fokus područja. S obzirom na alokaciju sredstava ovog Programa, poseban naglasak će biti na analizi provedbe i učinka operacija, s kojima se ulaže u modernizaciju, a koje spadaju pod podmjere 4.1. i 4.2. te njihov doprinos Prioritetu 2;
- Procjena doprinosa Programa ciljevima ZPP-a (održiva proizvodnja hrane, održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama te uravnoteženi teritorijalni razvoj) putem analize promjena vrijednosti pokazatelja učinka;
- Procjena utjecaja Programa na horizontalne ciljeve (okoliš, ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama te inovacije). Poseban naglasak će biti na doprinosu programa zaštiti okoliša, s osobitim naglaskom na bioraznolikost putem praćenja poljoprivredno-okolišnih mjera
- Procjena doprinosa Programa tematskim ciljevima Strategije EU 2020 uključujući doprinos PRR-a glavnim ciljevima;
- Procjena dodane vrijednosti integriranog pristupa – putem LEADER lokalnih razvojnih strategija te potpore evaluacijskim aktivnostima poduzetim na razina lokalne akcijske grupe;
- Procjena korištenja sredstava mjere iz „Tehničke pomoći“;
- Doprinos Nacionalne mreže za ruralni razvoj u provedbi i dostizanju ciljeva politike ruralnog razvoja;
- Raznovrsna praćenja: informacije o godinama starosti i spolu bit će zabilježena za svakog podnositelja prijave;
- Aktivnosti u svrhu praćenja provedbe preporuka evaluacije. Svaka provedena evaluacija proizvest će preporuke o različitim aspektima. Posljedično će Upravljačko tijelo pratiti preporuke i poduzimati aktivnosti s ciljem uvažavanja istih;
- Širenje rezultata evaluacije;
- Izgradnja evaluacijskih kapaciteta;
- Ex-ante evaluacija budućeg razdoblja (2021.-2027.);
- Ex-post evaluacija PRR 2014.-2020.

Poljoprivredno-okolišno praćenje

Bit će uspostavljen poseban program za poljoprivredno-okolišno praćenje. Procijenit će promjene u bioraznolikosti, povezanost prirodnih staništa i poboljšanja ruralnog krajobraza. Ova aktivnost će procijeniti koje poljoprivredno-okolišne operacije/tehnike imaju najveći utjecaj na očuvanje bioraznolikosti u Hrvatskoj. Utvrdit će se početno stanje pomoću karata staništa proizašlih pomoću daljinskog istraživanja i analize statistike krajobraza. Ovo će biti potpomognuto s terenskim podacima o strukturi biljnih i životinjskih staništa. Agro-okolišnim i šumarskim operacijama bit će dodijeljeni kriteriji za uspješnost uključujući čimbenike kao što su prisutnost indikatorskih vrsta, indeksa biološke raznolikosti i indeksa krajobrazne raznolikosti. Budući da je teško procijeniti protučinjeničnom evaluacijom, usporedba će se napraviti u odnosu na nacionalne pokazatelje. Ovo će pružiti informaciju do koje razine su intervencije dovele do poboljšanja na području primjene u odnosu na nacionalnu razinu. Gdje je to moguće koristit će se kvantitativni podaci; kvalitativni podaci će također pružiti uvid o utjecaju intervencija iz poljoprivredno-okolišnog programa; posljedično provest će se specifične ankete među korisnicima mjera poljoprivredna-okoliš-klimatski uvjeti u svrhu pružanja uvida u bolji učinak mjera. To će omogućiti provjeru za neformalne godišnje evaluacijske planove koji su opisani dolje.

Kako bi se učinkovito planirao vremenski okvir evaluacijskih aktivnosti, retrogradno planiranje će se

koristiti za neformalno višegodišnje planiranje kao neformalni unutarnji alat za upravljanje.

Način provođenja i planiranja evaluacijskih aktivnosti bit će sastavni dio neformalnog Godišnjeg plana evaluacije kojeg izrađuje RSE-RR. Uz gore navedene evaluacijske aktivnosti, specifične i „ad-hoc" evaluacijske aktivnost će se provoditi tijekom razdoblja provedbe programa na temelju potreba i rezultata provedenih evaluacija, odgovarajućih preporuka Odbora za praćenje i drugih evaluacijskih dionika. Svaki godišnji plan mora uključiti kao horizontalnu temu širenje rezultata i aktivnosti jačanja kapaciteta koje će se provoditi tijekom provedbe programa. Ovi Godišnji planovi evaluacije će također predvidjeti načine pripreme i provedbe natječaja za ugovaranje vanjskih stručnjaka za potrebe evaluacije, načine širenje rezultata evaluacije, plan izgradnje evaluacijskih kapaciteta, načine angažiranja drugih institucija pri prikupljanju podataka, prijedloge izmjena EP itd. RSE-RR će pripremiti kratko izvješće o preporukama u 2017. u vezi napretka Evaluacijskog plana, predložiti izmjene i osigurati potrebnu preraspodjelu sredstava.

9.4. Podaci i informacije

Kratki opis sustava za snimanje, održavanje, upravljanje i izvješćivanje o statističkim informacijama o provedbi programa ruralnog razvoja i pružanju podataka za praćenje radi ocjenjivanja. Utvrđivanje izvora podataka koji će se upotrebljavati, nedostataka u podacima, mogućih institucijskih pitanja u vezi s pružanjem podataka i mogućih rješenja. Ovaj odjeljak trebao bi pokazati da će odgovarajući sustav za upravljanje podacima biti pravodobno operativan.

Dosadašnja evaluacija IPARD programa je pokazala potrebu za ranom uspostavom adekvatnog prikupljanja podatka. Jasno definiranje i razumijevanje svakog pokazatelja, zajedno s metodologijom prikupljanja podataka za izračun vrijednosti istih je osnova za učinkovito provođenje svake evaluacije.

U programskom razdoblju 2014. - 2020. predviđeni su sljedeći zajednički pokazatelji:

1. Kontekst pokazatelji
2. Pokazatelji učinka
3. Pokazatelji cilja
4. Komplementarni pokazatelji rezultata
5. Izlazni pokazatelji

Kontekst pokazatelji

Vrijednosti zajedničkih kontekst pokazatelja prikuplja Europska komisija iz Eurostata, obrađuje ih te prosljeđuje Upravljačkom tijelu. Eurostat dobiva te podatke od država članica. Podaci za izračun značajnog broja kontekst pokazatelja trenutačno se u Hrvatskoj ne prikupljaju te se pokazatelji ne prate tj. Eurostat nema podatke za RH. Većinom su to pokazatelji koji se odnose na poljoprivredni okoliš. Početkom programskog razdoblja nedostatak podataka će biti detaljno analiziran te će se adekvatno postupiti sukladno rezultatima analize.

Pokazatelji cilja

Izvor podataka za izračun pokazatelja cilja bit će baze podataka koje vodi APPRRR, a za baznu godinu statističke baze podataka. Očekivane vrijednosti predviđenih pokazatelja ciljeva su prikazani u Indikator planu.

Komplementarni pokazatelji rezultata

Zajednički komplementarni pokazatelji rezultata procjenjuju primarne i sekundarne učinke i sinergiju operacija u odnosu na određeno fokus područje. Primarni učinak zabilježen je u bazi podataka operacija kao izlazni pokazatelj operacije, koja pripada fokus području pod kojom je ista programirana. Operacije koje su programirane pod jednim fokusom također mogu imati sekundarni učinak na druga fokus područja, što je u Indikator planu predviđeno kroz "sekundarni efekt“. Sekundarni efekt će biti identificiran u bazi podataka APPRRR te će se mjeriti putem evaluacijskih aktivnosti.

Izlazni pokazatelji

Relevantni izlazni pokazatelji se prate u bazi podataka operacija i prikazuju putem tablica praćenja koje ispunjava APPRRR. Tablice praćenja pokazuju kumulativno vrijednosti izlaznih pokazatelja operacija u odnosu na planirane vrijednosti izlaznih pokazatelja predviđenih u Indikator planu.

Svi ključni podaci za svaku operaciju odabranu za financiranje, kao i za završene operacije evidentirat će se u elektroničkoj bazi podataka operacija, koju ispunjava i kojom upravlja APPRRR. Pristup bazi podataka operacija bit će omogućen Upravljačkom tijelu. Temeljem prikupljenih podataka, na mjesečnoj bazi ispunjavaju se tablice za praćenje. Koristeći podatke dostavljenog izvješća kao i tablica za praćenje, Upravljačko tijelo će izrađivati Godišnja izvješća o provedbi Programa (GI).

Na zahtjev Upravljačkog tijela i/ili ugovorenog evaluatora svi ugovoreni korisnici Programa imaju obvezu surađivati u smislu dostavljanja podataka ili omogućavanja uvida u projektnu i poslovnu dokumentaciju za potrebe provedbe evaluacija. U ugovorima s korisnicima navest će se da su dužni dostaviti podatke za praćenje i evaluaciju. To uključuje podnošenje informacija ne samo putem prijave i zahtjeva za isplatu već i putem predviđenih anketa i anketa metodom uzorka.

APPRRR IT sustav

Softver koji se trenutačno koristi u APPRRR-u se ažurira u okviru IPA projekta “Jačanje kapaciteta hrvatske Agencije za plaćanja za nove ZPP i ZRP reforme“ kako bi se osiguralo ispunjavanje obveza za PRR 2014.-2020.

Sustav će predvidjeti jedinstvenu on-line aplikaciju putem AGRONET-a prema principu jednokratnog kodiranja, koji je trenutačno na snazi.

Sudjelovanje UT-a u Upravnom odboru projekta osigurat će sve potrebe UT-a i APPRR-a. Početna ažuriranja predviđena su u drugoj polovici 2014., uključujući i probu PRR mjera. Provedba IT projekta se provodi u sinergiji s planiranim provođenjem PRR mjera, kako bi se osiguralo da ne postoje nedostatci informacijskog sustava i administrativne slabosti. Sustav će biti potpuno operativan i nadograđen do 2016. Projekt isto tako uključuje informativnu kampanju za korisnike sustava i aktivnosti jačanja kapaciteta zaposlenika.

Sustav će biti potpuno interoperativan omogućavajući generiranje i korištenje podataka za praćenje u drugim sustavima.

Vanjski izvori podataka

S obzirom na raznoliku prirodu programa, postoje nekoliko mogućih vanjskih izvora informacija od kojih se mogu tražiti informacije koje bi pomogle u procjeni i dostizanju učinka programa, kako što su:

- statistički podaci UT-a i APPRRR-a (npr. popis poljoprivrede, upisnik poljoprivrednih gospodarstva, sustav identifikacije zemljišnih čestica, istraživanje o strukturi poljoprivrednih gospodarstva, poljoprivredno knjigovodstvo (FADN). Budući da se ovi statistički podaci skupljaju unutar "kuće", uspostavit će se neformalna procedura za njihovo korištenje;
- baze podataka i informacije iz drugih izvora (npr. Hrvatskog zavoda za statistiku i Hrvatske Agencije za zaštitu okoliša, u skladu s sporazumima i protokolima;
- dodatno i specifično anketiranje korisnika putem javne nabave kao bi se procijenio širi učinak;
- Analize znanstvenih institucija i NGO-a o programu putem prikupljanja podataka ili javnom nabavom
- neovisne analize programa putem javne nabave.

To će biti definirano u sklopu RSE-RR

Nadalje, podaci iz Integriranog administrativnog i kontrolnog sustava (IAKS) i sustava upravljanja podacima za evaluacijske potrebe primjereno će se koristiti.

[1] U popisu kontekst pokazatelja, može se vidjeti koji nedostaju.

9.5. Raspored

Ključne etape tijekom programskog razdoblja i okvirni prikaz vremena potrebnog kako bi se osiguralo da su rezultati dostupni u odgovarajuće vrijeme.

Neophodno je osigurati da se sve aktivnosti koje se odnose na praćenje i evaluaciju provedu u odgovarajuće vrijeme, poštujući slijed provedbe s obzirom na vrijeme kada je potrebna određena informacija. Pravovremeno planiranje omogućit će planiranje i predviđanje radnih zadataka za svako tijelo uključeno u sustav praćenja i evaluacije. Aktivnosti praćenja i evaluacije pružit će potrebne informacije u odgovarajućem trenutku, osobito informacije za potrebe izrade godišnjih (i poboljšanih godišnjih) te završnog izvješća o provedbi programa.

Vremenski okvir odvijanja planiranih aktivnosti EP prikaza je u Slici 9 i u skladu s neformalnim alatom za retrogradno planiranje

Aktivnosti	Godina provedbe i trajanje	Izvještavanje
Ex-post evaluacija IPARD programa	Započet će tijekom 2015., a završiti najkasnije u četvrtom kvartalu 2016.	Izvješće će biti objavljeno na web stranicama ministarstva te poslano EK do kraja 2016.
Uspostava i rad RSE-RR	Uspostava u prvoj godini provedbe programa te održavanje sastanaka radne skupine najmanje tri puta godišnje	Informacije će biti prikazane u svakom GI, u okviru napretka u provedbi EP

Procjena uspostavljenog sustava praćenja i evaluacije u Agenciji za plaćanja/Upravljačkom tijelu i pregled raspoloživosti podataka za zajedničke pokazatelje uključujući daljnji razvoj sustava – priprema podataka, izrada metodologije, kontinuirano praćenje kvalitete podataka	Nakon podnošenja programa i u prvoj godini provedbe, neke aktivnosti mogu biti u tijeku	Informacija će biti u GI dostavljenom u 2016., a informacija o kontinuiranom praćenju kvalitete podataka bit će prikazana u proširenim godišnjim izvješćima
Izgradnja evaluacijskih kapaciteta	Nakon podnošenja programa i u prvoj godini provedbe (procjena potreba osposobljavanja, vodiči za evaluaciju); druge aktivnosti bit će u tijeku	Informacija će biti u GI dostavljenom u 2016 te svakom GI
Praćenje napretka u odnosu na postavljene vrijednosti pokazatelja ciljeva i planiranih izlaznih pokazatelja	Tijekom cijele provedbe programa	Informacije će biti prikazane u svakom GI
Procjena programskih intervencija analizom pokazatelja rezultata i komplementarnih pokazatelja rezultata, a uzimajući u obzir relevantna evaluacijska pitanja i procjenu primarnih i sekundarnih učinaka operacija u odnosu na fokus područja	Tijekom provedbe programa	Informacije će biti prikazane u poboljšanim GI u 2017. i 2019. godini te u završnom izvješću i Ex-post izvješću PRR 2014.-2020.
Procjena doprinosa Programa ciljevima zajedničke poljoprivredne politike: održiva proizvodnja hrane, održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama te uravnoteženi teritorijalni razvoj		
Procjena utjecaja Programa na horizontalne ciljeve: okoliš, ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama i inovacije		
Procjena doprinosa Programa ruralnog razvoja tematskim ciljevima Strategije EU 2020		
Procjena korištenja sredstava mjere „Tehnička pomoć“		
Procjena korištenja integriranog pristupa kroz lokalne razvojne strategije LAG-ova		
Doprinos Nacionalne mreže za ruralni razvoj provedbi i dostizanju ciljeva Programa		
Analiza razvojnih trendova i analiza područja primjene Programa		
Poljoprivredno-okolišno praćenje i procjena učinka programa	Tijekom provedbe programa	Informacije će biti prikazane u poboljšanim GI u 2017. i 2019. godini te u završnom izvješću i Ex-post izvješću PRR 2014.-2020.
Specifične i „ad-hoc“ evaluacijske aktivnosti	Provodit će se tijekom razdoblja provedbe Programa na temelju uočenih potreba i rezultata provedenih evaluacija	Informacije će biti prikazane u svakom GI, u okviru napretka u provedbi EP
Širenje rezultata evaluacije	Provodit će se tijekom razdoblja provedbe Programa u skladu sa godišnjim planovima evaluacije	Informacije će biti prikazane u svakom GI

Ex-ante evaluacija budućeg razdoblja (2021.-2027.)	Najkasnije tijekom 2020. pa sve do podnošenja PRR 2021.-2027.	Informacija će biti prikazana u završnom izvješću, a evaluacijsko izvješće će biti sastavni dio budućeg PRR-a
Ex-post evaluacija PRR-a 2014.-2020.	Najkasnije tijekom 2024.	Ex–post izvješće će se dostaviti EK najkasnije do 31. prosinca 2024.

Vremenski okvir evaluacijskih aktivnosti

9.6. Komunikacija

Opis načina na koji će se rezultati evaluacije objaviti ciljanim primateljima, uključujući opis mehanizama uspostavljenih za praćenje uporabe rezultata ocjenjivanja.

U skladu s člankom 54. Uredbe (EU) br. 1303/2013, sve provedene evaluacije bit će dostupne javnosti. Uz samu obvezu objave evaluacijskih izvješća, rezultati evaluacije će biti učinkovito i pravodobno priopćeni ciljanim skupinama te široj javnosti.

Odgovarajuće aktivnosti širenja rezultata evaluacija kao i procjena potrebnih informacija za svaku ciljanu skupinu bit će predviđene Godišnjim planom evaluacije kojeg izrađuje RSE-RR. Aktivnost će se razvijati u uskoj suradnji s Odjelom odgovornim za promidžbu programa, Upravljačkog tijela i u skladu sa cjelokupnom komunikacijskom strategijom Programa.

Širenje rezultata evaluacija će se indikativno obavljati na dva načina:

- Unutar „kuće“ - ciljajući na djelatnike i donosioce odluka Upravljačkog tijela i APPRRR, posebno vezanih za provedbu preporuka evaluacije te za cjelokupnu provedbu PRR 2014.-2020. Osigurat će se interna dostupnost rezultati praćenja i evaluacije kako bi se poboljšala učinkovita provedba programa. Vanjski stručnjaci ugovoreni za provođenje evaluacije će uz izradu evaluacijskog izvješća, imati i obvezu prezentiranja rezultata evaluacije putem radionica Upravljačkom tijelu i APPRRR te, po potrebi, na sastancima Odbora za praćenje provedbe programa i/ili Nacionalne ruralne mreže. Nadalje,Odbor za praćenje će redovito dobivati rezultate praćenja i evaluacije kao bi dobio informacije u smislu odlučivanja o potencijalnim izmjenama programa ili njegove provedbe. Ovakvo sirenje informacija je presudno za maksimalno korištenje rezultata aktivnosti praćenja i evaluacije te u konačnici poboljšala učinkovitost programa.
- Vanjsko širenje informacija - ciljajući na širu javnost. U skladu sa načelom transparentnosti fondova EU, evaluacijska izvješća bit će objavljena na web stranicama Ministarstva poljoprivrede. Evaluatori će biti dužni uz izradu sveukupnog izvješća, dostavljati i sažetak izvješća s jasno prikazanim rezultatima evaluacija, koja će također biti javno dostupna. Ovi sažeci izvješća bit će predstavljeni na takav način da raznim dionicima mogu jasno predočiti provedbu programa i koje aktivnosti praćenje i evaluaciju se planiraju. Uz navedeno, Upravljačko tijelo će širiti informacije putem međuresorne ERS, Nacionalne ruralne mreže te kroz GI o provedbi. Po potrebi će se koristiti i drugi odgovarajući alati, kao što su brošure, priopćenja za javnost itd.

RSE-RR će pratiti poduzete radnje na osnovi rezultata evaluacija te pripremiti godišnje sažeti izvještaj za Odbor za praćenje.

9.7. Resursi

Opis resursa koji su potrebni i predviđeni kako bi se proveo plan, uključujući naznaku administrativnog kapaciteta, podataka, financijskih resursa, potreba IT-a. Opis predviđenih aktivnosti izgradnje kapaciteta kako bi se osiguralo da plan ocjenjivanja može biti u potpunosti proveden.

Odgovarajuća razina ljudskih resursa za potrebe praćenja i evaluacije predviđena je u okviru Upravljačkog tijela i APPRRR te kroz rad RSE-RR. Unutar "kuće" ljudski resursi će se ojačati s specifičnim aktivnostima jačanja kapaciteta putem Tehničke pomoći nakon analize potrebe osposobljavanja. Nadalje, aktivno sudjelovanje u Grupi stručnjaka za praćenje i evaluaciju ZPP-a potaknut će aktivnosti evaluacije

Budući da će evaluacijske aktivnosti obavljati vanjski stručnjaci putem natječaja, odgovarajuća i dostatna financijska sredstva, za sve ostale aktivnosti, predviđena su kroz mjeru „Tehnička pomoć". Troškovi osoblja odjela odgovornog za praćenje i evaluaciju u Upravljačkom tijelu bit će pokriveni putem Tehničke pomoći.

Ex-ante evaluacija Programa ruralnog razvoja za razdoblje 2014. – 2020. je u tijeku te su sredstva financiranja osigurana iz projekta IPA 2009 (vidi poglavlje 3).

Indikativna raspodjela financijskih sredstava po aktivnostima, a u odnosu na ukupna indikativna sredstva dodijeljena za provedbu EP, prikazana su u slici 10.

Aktivnosti praćenja i evaluacije	Ljudski resursi	Indikativni financijski resursi
Ex-post evaluacija IPARD programa	Ugovoreni vanjski stručnjak uz potporu i koordinaciju RSE-RR	5%
Procjena uspostavljenog sustava praćenja i evaluacije u Agenciji za plaćanja/Upravljačkom tijelu i pregled raspoloživosti podataka za zajedničke pokazatelje uključujući daljnji razvoj sustava (npr. IT sučelje) – priprema podataka, izrada metodologije, kontinuirano praćenje kvalitete podataka	Ugovoreni vanjski stručnjak uz potporu i koordinaciju RSE-RR	11%
Evaluacijski vodiči i izgradnja evaluacijskih kapaciteta	Ugovoreni vanjski stručnjak uz potporu i koordinaciju RSE-RR	11%
Procjena programskih intervencija analizom pokazatelja rezultata i komplementarnih pokazatelja rezultata, a uzimajući u obzir relevantna evaluacijska pitanja i procjenu primarnih i sekundarnih učinaka operacija u odnosu na fokus područja Procjena doprinosa Programa ciljevima zajedničke poljoprivredne politike: održiva proizvodnja hrane, održivo upravljanje prirodnim resursima i klimatskim promjenama te uravnoteženi teritorijalni razvoj Procjena utjecaja Programa na horizontalne ciljeve: okoliš, ublažavanje i prilagodba klimatskim promjenama i inovacije	Ugovoreni vanjski stručnjak uz potporu i koordinaciju RSE-RR	30%
Procjena doprinosa Programa ruralnog razvoja tematskim ciljevima Strategije EU 2020		
Procjena korištenja sredstava mjere „Tehnička pomoć''		
Procjena korištenja integriranog pristupa kroz lokalne razvojne strategije LAG-ova		
Doprinos Nacionalne mreže za ruralni razvoj provedbi i dostizanju ciljeva Programa		
Analiza razvojnih trendova i analiza područja primjene Programa		
Poljoprivredno-okolišno praćenje i procjena učinka programa	Ugovoreni vanjski stručnjak uz potporu i koordinaciju RSE-RR	13%
Specifične i „ad-hoc'' evaluacijske aktivnosti	Ugovoreni vanjski stručnjak uz potporu i koordinaciju RSE-RR	12%
Širenje rezultata evaluacije	Ugovoreni vanjski stručnjak (širenje „u kući'') UT, APPRRR, RSE-RR, MRSE (širenje prema drugim dionicima i grupama)	3%

Slika 10 Evaluacijski resursi

10. FINANCIJSKI PLAN

10.1. Godišnji doprinosi EPFRR-a u (EUR)

Vrste regija i dodatna sredstva	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	Total
Članak59. stavak. točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	0,00	448.426.250,00	448.426.250,00	282.342.500,00	282.342.500,00	282.342.500,00	282.342.500,00	**2.026.222.500,00**
Ukupno	**0,00**	**448.426.250,00**	**448.426.250,00**	**282.342.500,00**	**282.342.500,00**	**282.342.500,00**	**282.342.500,00**	**2.026.222.500,00**
(od toga) članak 20. Uredbe (EU) br. 1303/2013 o pričuvi za ostvarenje postignuća	**0,00**	**26.905.575,00**	**26.905.575,00**	**16.940.550,00**	**16.940.550,00**	**16.940.550,00**	**16.940.550,00**	**121.573.350,00**

Ukupni okvirni iznos namijenjen potporama za ciljeve povezane s klimatskim promjenama	**905.771.566,94**

10.2. Jedinstvena stopa doprinosa EPFRR-a za sve mjere podijeljena po vrsti regije kako se navodi u članku 59. stavku 3. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Članak kojim se utvrđuje maksimalna stopa doprinosa.	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a	Minimalna primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Maksimalna primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)
Članak59. stavak 3. točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	85%	20%	85%

10.3. Raščlamba po mjeri ili vrsti operacije s posebnom stopom doprinosa EPFRR-a (EUR ukupno za razdoblje od 2014. do 2020.)

10.3.1. M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3. točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					0.00 (2A) 0.00 (2B) 0.00 (3A) 0.00 (P4)
	Članak59. stavak 4. točka (a) - Mjere iz članaka 14., 27. i 35., za lokalni razvoj u sklopu inicijative LEADER iz članka 32. Uredbe (EU) br. 1303/2013 i za operacije u skladu s člankom 19. stavkom 1. točkom (a) alinejom i.	90%					3,600,000.00 (2A) 1,800,000.00 (2B) 600,000.00 (3A) 6,000,000.00 (P4)
Ukupno						0,00	12.000.000,00

10.3.2. M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3. točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					1,800,000.00 (2A) 1,800,000.00 (2B) 14,400,000.00 (P4)
Ukupno						0,00	18.000.000,00

10.3.3. M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3. točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					6,000,000.00 (3A)
Ukupno						0,00	6.000.000,00

10.3.4. M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3. točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					305,046,000.00 (2A) 18,144,000.00 (2C+) 73,710,000.00 (3A) 79,947,000.00 (5C) 67,473,000.00 (5D) 22,680,000.00 (P4)
Ukupno						0,00	567.000.000,00

Ukupan doprinos Unije rezerviran za operacije iz područja primjene članka 59. stavka 6. Uredbe (EU) br. 1305/2013	**170.100.000,00**

10.3.5. M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (članak 18.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3.točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					100,400,000.00 (3B)
Ukupno						0,00	100.400.000,00

10.3.6. M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3. točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					67,800,000.00 (2A) 0.00 (2B) 113,000,000.00 (6A)
	Članak59. stavak 4. točka (a) - Mjere iz članaka 14., 27. i 35., za lokalni razvoj u sklopu inicijative LEADER iz članka 32. Uredbe (EU) br. 1303/2013 i za operacije u skladu s člankom 19. stavkom 1. točkom (a) alinejom i.	90%					0.00 (2A) 45,200,000.00 (2B) 0.00 (6A)
Ukupno						0,00	226.000.000,00

10.3.7. M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3. točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					226,000,000.00 (6B)
Ukupno						0,00	226.000.000,00

10.3.8. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3.točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					36,705,085.72 (2C+) 1,595,873.30 (6A) 40,699,040.98 (P4)
Ukupno						0,00	79.000.000,00

10.3.9. M09 - Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija (čl. 27.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3.točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					0.00 (3A)
	Članak59. stavak 4.točka (a) - Mjere iz članaka 14., 27. i 35., za lokalni razvoj u sklopu inicijative LEADER iz članka 32. Uredbe (EU) br. 1303/2013 i za operacije u skladu s člankom 19. stavkom 1. točkom (a) alinejom i.	90%					8,000,000.00 (3A)
Ukupno						0,00	8.000.000,00

10.3.10. M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3.točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					8,440,500.00 (5D) 14,647,710.00 (5E) 94,917,528.00 (P4)
Ukupno						0,00	118.005.738,00

10.3.11. M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3.točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					109,063,179.97 (P4)
Ukupno						0,00	109.063.179,97

10.3.12. M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3.točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					273,360,000.00 (P4)
Ukupno						0,00	273.360.000,00

10.3.13. M16 - Suradnja (čl. 35.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3.točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					0.00 (2A) 0.00 (3A)
	59. 4. (a) - Mjere iz članaka 14., 27. i 35., za lokalni razvoj u sklopu inicijative LEADER iz članka 32. Uredbe (EU) br. 1303/2013 i za operacije u skladu s člankom 19. stavkom 1. točkom (a) alinejom i.	90%					6,750,000.00 (2A) 750,000.00 (3A)
Ukupno						0,00	7.500.000,00

10.3.14. M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3.točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					48,172,367.48 (3B)
Ukupno						0,00	48.172.367,48

10.3.15. M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku (čl. 40)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3.točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	80%					111,900,000.00 (2A)
Ukupno						0,00	111.900.000,00

10.3.16. M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3.točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					0.00 (6B)
	Članak59. stavak 4.točka. (a) - Mjere iz članaka 14., 27. i 35., za lokalni razvoj u sklopu inicijative LEADER iz članka 32. Uredbe (EU) br. 1303/2013 i za operacije u skladu s člankom 19. stavkom 1. točkom (a) alinejom i.	90%					60,786,652.50 (6B)
Ukupno						0,00	60.786.652,50

10.3.17. M20 - Tehnička pomoć država članica (čl. 51. –54.)

Vrste regija i dodatna sredstva		Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a 2014. – 2020. (%)	Primjenjiva stopa doprinosa EPFRR-a s čl. 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijske instrumente u nadležnosti upravljačkog tijela 2014. – 2020. (%)	Stopa koja se primjenjuje na financijski instrument u nadležnosti upravljačkog tijela s člankom 59. stavkom 4. točkom (g) 2014. – 2020. (%)	Okvirni iznos financijskih instrumenata EPFRR-a 2014. – 2020.	Ukupni planirani doprinos Unije 2014. – 2020.
Članak59. stavak 3.točka (a) - Slabije razvijene i najudaljenije regije i na malim egejskim otocima u smislu Uredbe (EZ) br. 2019/93	Glavno	85%					55,034,562.05
Ukupno						0,00	55.034.562,05

10.4. Indikativna podjela po mjerama za svaki potprogram

Ime tematskog potprograma	Mjera	Ukupni planirani doprinos Unije 2014-2020 (EUR)

11. PLAN POKAZATELJA

11.1. Plan pokazatelja

11.1.1. P1: Poticanje prijenosa znanja i inovacija u poljoprivredi, šumarstvu i ruralnim područjima

11.1.1.1. 1A) Poticanje inovacija, suradnje i razvoja baze znanja u ruralnim područjima

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T1: postotak izdataka na temelju članaka 14., 15. i 35. Uredbe (EU) br. 1305/2013 u odnosu na ukupne izdatke za PRR (fokus područje 1A)	**1,80**
Ukupni planirani javni rashodi programa ruralnog razvoja	2.383.294.499,84

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Ukupni javni rashodi EUR (osposobljavanje, razmjene zemljišta, demonstracija) (1.1 do 1.3)	13.333.333,34
M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	Ukupni javni rashodi EUR (2.1 do 2.3)	21.176.470,59
M16 - Suradnja (čl. 35.)	Ukupni javni rashodi EUR (16.1 do 16.9)	8.333.333,33

11.1.1.2. 1B) Jačanje poveznica između poljoprivrede, proizvodnje hrane i šumarstva te istraživanja i inovacija, uključujući u svrhu poboljšanog upravljanja okolišem i okolišne učinkovitosti

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T2: ukupan broj operacija suradnje za koje je dodijeljena potpora u okviru mjere suradnje (članak 35. Uredbe (EU) br. 1305/2013) (skupine, mreže/klasteri, pilot-projekti…) (fokus područje 1B)	**109,00**

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M16 - Suradnja (čl. 35.)	Br. operativnih skupina koje će primati potporu (uspostava i rad) (16.1)	33,00
M16 - Suradnja (čl. 35.)	Br. drugih aktivnosti suradnje (skupine, mreže/klasteri, pilot projekti...) (od 16.2 do 16.9)	76,00

11.1.1.3. 1C) Poticanje cjeloživotnog učenja i stručne izobrazbe u sektorima poljoprivrede i šumarstva

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T3: ukupan broj sudionika kojima je pružena izobrazba u skladu s člankom 14. Uredbe (EU) br. 1305/2013 (fokus područje 1C)	**41.999,00**

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Osposobljavanje/stjecanje vještina (1.1) – br. sudionika u programima osposobljavanjima	41.999,00

11.1.2. P2: Jačanje isplativosti poljoprivrednoga gospodarstva i konkurentnosti svih vrsta poljoprivrede u svim regijama te promicanje inovativnih poljoprivrednih tehnologija i održivog upravljanja šumama

11.1.2.1. 2.A) Poboljšanje gospodarskih rezultata svih poljoprivrednih gospodarstava i olakšavanje restrukturiranja i modernizacije, osobito u cilju povećanja sudjelovanja u tržištu i tržišne usmjerenosti, kao i poljoprivredne diversifikacije

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T4: postotak poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru PRR-a za ulaganja u restrukturiranje ili modernizaciju (fokus područje 2A)	**0,78**
Broj poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru PRR-a za ulaganja u restrukturiranje ili modernizaciju (fokus područje 2a)	1.823,00

Pokazatelj konteksta koji se koristi kao nazivnik cilja

Naziv pokazatelja konteksta	Vrijednost bazne godine
17 Poljoprivredna gospodarstva - ukupno	233.280,00

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Osposobljavanje/stjecanje vještina (1.1) – br. sudionika u programima osposobljavanjima	9.333,00
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Osposobljavanje/stjecanje vještina (1.1) – ukupni javni rashodi za osposobljavanje/vještine	2.666.666,67
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Ukupni javni rashodi EUR (osposobljavanje, razmjene zemljišta, demonstracija) (1.1 do 1.3)	4.000.000,00
M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	Predloženi broj korisnika (2.1)	3.529,00
M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	Ukupni javni rashodi EUR (2.1 do 2.3)	4.235.294,12
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Br. gospodarstava koja primaju potporu radi ulaganja u poljoprivredna gospodarstva (4.1)	1.823,00
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ukupni javni rashodi za ulaganja u infrastrukturu (4.3)	132.077.647,06
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ukupna ulaganja EUR (javna + privatna)	456.077.647,06
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (4.1.)	226.800.000,00
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ukupni javni rashodi EUR	358.877.647,06
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	Br. korisnika (gospodarstava) koji primaju potporu u svojstvu malih poljoprivrednih gospodarstava za pokretanje poslovanja (6.3)	5.318,00
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	Ukupna ulaganja EUR (javna + privatna)	79.764.705,88
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	Ukupni javni rashodi EUR	79.764.705,88
M16 - Suradnja (čl. 35.)	Ukupni javni rashodi EUR (16.1 do 16.9)	7.500.000,00

11.1.2.2. 2.B) Olakšavanje ulaska poljoprivrednika s odgovarajućom izobrazbom u sektor poljoprivrede, a pogotovo generacijske obnove

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T5: postotak poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru PRR-a za plan razvoja poslovanja / ulaganja za mlade poljoprivrednike (fokus područje 2B)	**0,43**
Broj poljoprivrednih gospodarstava kojima je dodijeljena potpora u okviru PRR-a za plan razvoja poslovanja / ulaganja za mlade poljoprivrednike (fokus područje 2B)	1.004,00

Pokazatelj konteksta koji se koristi kao nazivnik cilja

Naziv pokazatelja konteksta	Vrijednost bazne godine
17 Poljoprivredna gospodarstva - ukupno	233.280,00

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Osposobljavanje/stjecanje vještina (1.1) – br. sudionika u programima osposobljavanjima	5.600,00
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Osposobljavanje/stjecanje vještina (1.1) – ukupni javni rashodi za osposobljavanje/vještine	2.000.000,00
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Ukupni javni rashodi EUR (osposobljavanje, razmjene zemljišta, demonstracija) (1.1 do 1.3)	2.000.000,00
M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	Predloženi broj korisnika (2.1)	1.925,00
M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	Ukupni javni rashodi EUR (2.1 do 2.3)	2.117.647,06
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	Br. korisnika (gospodarstava) koji primaju potporu u svojstvu mladih poljoprivrednika za pokretanje poslovanja (6.1)	1.004,00
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	Br. korisnika (gospodarstava) koji primaju potporu za ulaganja u nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima (6.4)	1.221,00
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	Br. korisnika (gospodarstava) koji primaju platne transakcije (6.5)	0
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	Ukupna ulaganja EUR (javna + privatna)	50.222.222,22
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (6.1.)	50.222.222,22
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	Ukupni javni rashodi EUR	50.222.222,22

11.1.2.3. 2C+) Improve the sustainability and competitiveness of forest enterprises and promote Sustainable Forest management

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
Ukupno ulaganje u modernizaciju tehnologija, strojeva, alata i opreme	86.364.908,00
Ukupna duljina (re)konstruirane šumske infrastrukture	430,00

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ukupna ulaganja EUR (javna + privatna)	21.345.882,35
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ukupni javni rashodi EUR	21.345.882,35
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.6.)	43.182.453,79

11.1.3. P3: Promicanje organizacije lanca opskrbe hranom, uključujući preradu i plasiranje poljoprivrednih proizvoda na tržište, dobrobit životinja te upravljanje rizikom u poljoprivredi

11.1.3.1. 3A) Poboljšanje konkurentnosti primarnih proizvođača njihovom boljom integracijom u poljoprivredno-prehrambeni lanac putem programa kvalitete, dodajući vrijednost poljoprivrednim proizvodima, putem promicanja na lokalnim tržištima i u kratkim krugovima opskrbe, skupina proizvođača i međustrukovnih organizacija

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T6: postotak poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za sudjelovanje u programima kvalitete, lokalnim tržištima i kratkim lancima opskrbe te proizvođačkim skupinama/organizacijama (fokus područje 3A)	**0,63**
Broj poljoprivrednih gospodarstava koja primaju potporu za sudjelovanje u programima kvalitete, lokalnim tržištima i kratkim lancima opskrbe te proizvođačkim skupinama/organizacijama (fokus područje 3A)	1.462,00

Pokazatelj konteksta koji se koristi kao nazivnik cilja

Naziv pokazatelja konteksta	Vrijednost bazne godine
17 Poljoprivredna gospodarstva - ukupno	233.280,00

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Osposobljavanje/stjecanje vještina (1.1) – br. sudionika u programima osposobljavanjima	3.733,00
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Osposobljavanje/stjecanje vještina (1.1) – ukupni javni rashodi za osposobljavanje/vještine	666.666,67
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Ukupni javni rashodi EUR (osposobljavanje, razmjene zemljišta, demonstracija) (1.1 do 1.3)	666.666,67
M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.)	Broj gospodarstava koja primaju potporu (3.1.)	988,00
M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (3.1. do 3.2.)	7.058.823,53
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Br. aktivnosti koje primaju potporu radi ulaganja (npr. u poljoprivredna gospodarstva, u obradu i plasiranje na tržište poljoprivrednih proizvoda) (4.1 i 4.2)	434,00
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ukupna ulaganja EUR (javna + privatna)	173.435.294,12
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ukupni javni rashodi EUR	86.717.647,06
M09 - Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija (čl. 27.)	Broj aktivnosti kojima je dodijeljena potpora (osnovane skupine proizvođača)	33,00
M09 - Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija (čl. 27.)	Br. gospodarstava koje sudjeluju u skupinama proizvođača koje primaju potporu	363,00
M09 - Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija (čl. 27.)	Ukupni javni rashodi (EUR)	8.888.888,89
M16 - Suradnja (čl. 35.)	Br. poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u suradnji/lokalnom promicanju među subjektima u lancu opskrbe (16.4)	111,00
M16 - Suradnja (čl. 35.)	Ukupni javni rashodi EUR (16.1 do 16.9)	833.333,33

11.1.3.2. 3B) Potpora sprečavanju rizika i upravljanju rizikom u poljoprivrednom gospodarstvu

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T7: postotak poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u programima upravljanja rizicima (fokus područje 3B)	**3,54**
Broj poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u programima upravljanja rizicima (fokus područje 3B)	8.267,00

Pokazatelj konteksta koji se koristi kao nazivnik cilja

Naziv pokazatelja konteksta	Vrijednost bazne godine
17 Poljoprivredna gospodarstva - ukupno	233.280,00

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (članak 18.)	Br. korisnika za preventivne aktivnosti (5.1) - poljoprivredna gospodarstva	0
M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (članak 18.)	Br. korisnika za preventivne aktivnosti (5.1) - javni subjekti	0
M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (članak 18.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (5.1.)	0
M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (članak 18.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (5.1 do 5.2)	118.117.647,06
M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.)	Br. poljoprivrednih gospodarstava kojima se pruža potpora radi premija za osiguranje (17.1)	8.267,00
M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (17.1)	56.673.373,50
M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.)	Br. poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u uzajamnim fondovima	0
M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (17.2)	0
M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.)	Br. poljoprivrednih gospodarstava koja djeluju kao sredstvo za stabilizaciju prihoda (17.3)	0
M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (17.3)	0

11.1.4. P4: Obnavljanje, očuvanje i poboljšanje ekosustava povezanih s poljoprivredom i šumarstvom

Poljoprivreda

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Osposobljavanje/stjecanje vještina (1.1) – br. sudionika u programima osposobljavanjima	16.333,00
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Osposobljavanje/stjecanje vještina (1.1) – ukupni javni rashodi za osposobljavanje/vještine	4.666.666,67
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Ukupni javni rashodi EUR (osposobljavanje, razmjene zemljišta, demonstracija) (1.1 do 1.3)	4.666.666,67
M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	Predloženi broj korisnika (2.1)	10.588,00
M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	Ukupni javni rashodi EUR (2.1 do 2.3)	12.705.882,35
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Br. aktivnosti potpore za neproduktivna ulaganja (4.4)	381,00
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ukupna ulaganja EUR (javna + privatna)	26.682.352,94
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ukupni javni rashodi EUR	26.682.352,94
M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)	Područje (ha) u okviru mjera za poljoprivredu, okoliš i klimatske uvjete (10.1)	40.500,00
M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)	Javni rashodi za očuvanje genetskih resursa (10.2)	12.000.000,00
M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)	Ukupni javni rashodi (EUR)	111.667.680,00
M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.)	Područje (ha) – prijelaz na ekološki uzgoj (11.1)	16.496,00
M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.)	Područje (ha) – održavanje ekološkog uzgoja (11.2)	41.648,00
M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.)	Ukupni javni rashodi (EUR)	128.309.623,50
M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.)	Područje (ha) – Okvirna direktiva o vodama (13.1)	32.034,00
M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.)	Područje (ha) – ostala područja sa značajnim prirodnim ograničenjima (13.2)	355.117,00
M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.)	Područje (ha) – ostala područja s posebnim ograničenjima (13.3)	35.333,00
M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.)	Ukupni javni rashodi (EUR)	321.600.000,00

Šuma

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Osposobljavanje/stjecanje vještina (1.1) – br. sudionika u programima osposobljavanjima	7.000,00
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Osposobljavanje/stjecanje vještina (1.1) – ukupni javni rashodi za osposobljavanje/vještine	2.000.000,00
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Ukupni javni rashodi EUR (osposobljavanje, razmjene zemljišta, demonstracija) (1.1 do 1.3)	2.000.000,00
M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	Predloženi broj korisnika (2.1)	1.925,00
M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	Ukupni javni rashodi EUR (2.1 do 2.3)	2.117.647,06
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.1.)	0

M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.2.)	0
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.3.)	0
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.4.)	0
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Broj korisnika za preventivne mjere (8.3.)	0
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.5.)	47.881.224,69
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Broj operacija (ulaganja kojima se poboljšava otpornost i ekološka vrijednost šumskih ekosustava) (8.5.)	1.583,00
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Područja obuhvaćena ulaganjima kojima se poboljšava otpornost i ekološka vrijednost šumskih ekosustava (8.5.)	6.300,00
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.6.)	0

11.1.4.1. 4.A) Obnovu, očuvanje i povećanje bioraznolikosti, uključujući u područjima mreže Natura 2000.i u područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima i poljoprivredu velike prirodne vrijednosti, kao istanje europskih krajobraza

Poljoprivreda

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T9: postotak poljoprivrednog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju kojima se podupiru bioraznolikost i/ili krajobrazi (fokus područje 4A)	**7,68**
Poljoprivredno zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju kojima se podupiru bioraznolikost i/ili krajobrazi (ha) (fokus područje 4A)	101.105,00

Pokazatelj konteksta koji se koristi kao nazivnik cilja

Naziv pokazatelja konteksta	Vrijednost bazne godine
18 Poljoprivredne površine - ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)	1.316.010,00

Šuma

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T8: postotak šuma / drugih šumskih područja za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju kojima se podupire bioraznolikost (fokus područje 4A)	**0,25**
Šume / druga šumska područja za koja su sklopljeni ugovori o upravljanju kojima se podupire bioraznolikost (ha) (fokus područje 4A)	6.300,00

Pokazatelj konteksta koji se koristi kao nazivnik cilja

Naziv pokazatelja konteksta	Vrijednost bazne godine
29 Prašuma i drugo pošumljeno zemljište (FOWL) (000) - ukupno	2.474,00

11.1.4.2. 4B) Bolje upravljanje vodama, uključujući upravljanje gnojivima i pesticidima

Poljoprivreda

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T10: postotak poljoprivrednog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju radi boljeg gospodarenja vodama (fokus područje 4B)	**5,18**
Poljoprivredno zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju radi boljeg gospodarenja vodama (ha) (fokus područje 4B)	68.145,00

Pokazatelj konteksta koji se koristi kao nazivnik cilja

Naziv pokazatelja konteksta	Vrijednost bazne godine
18 Poljoprivredne površine - ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)	1.316.010,00

Šuma

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T11: postotak šumskog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju radi boljeg gospodarenja vodama (fokus područje 4B)	**0,25**
Šumsko zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju radi boljeg gospodarenja vodama (ha) (fokus područje 4B)	6.300,00

Pokazatelj konteksta koji se koristi kao nazivnik cilja

Naziv pokazatelja konteksta	Vrijednost bazne godine
29 Prašuma i drugo pošumljeno zemljište (FOWL) (000) - ukupno	2.474,00

11.1.4.3. 4.C) Sprečavanje erozije tla i bolje upravljanje tlom

Poljoprivreda

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T12: postotak poljoprivrednog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju radi boljeg gospodarenja tlom i/ili sprečavanja erozije tla (fokus područje 4C)	**5,18**
Poljoprivredno zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju radi boljeg gospodarenja tlom i/ili sprečavanja erozije tla (ha) (fokus područje 4C)	68.145,00

Pokazatelj konteksta koji se koristi kao nazivnik cilja

Naziv pokazatelja konteksta	Vrijednost bazne godine
18 Poljoprivredne površine - ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)	1.316.010,00

Šuma

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T13: postotak šumskog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju radi boljeg gospodarenja tlom i/ili sprečavanja erozije tla (fokus područje 4C)	**0,25**
Šumsko zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju radi boljeg gospodarenja tlom i/ili sprečavanja erozije tla (ha) (fokus područje 4C)	6.300,00

Pokazatelj konteksta koji se koristi kao nazivnik cilja

Naziv pokazatelja konteksta	Vrijednost bazne godine
29 Prašuma i drugo pošumljeno zemljište (FOWL) (000) - ukupno	2.474,00

11.1.5. P5: Promicanje učinkovitosti resursa te poticanje pomaka prema gospodarstvu s niskom razinom ugljika otpornom na klimatske promjene u poljoprivrednom, prehrambenom i šumarskom sektoru

11.1.5.1. 5A) Povećanje učinkovitosti u korištenju voda u poljoprivredi

Za ovo fokus područje u strategiji nije odabrana nijedna mjera.

11.1.5.2. 5B) Povećanje učinkovitosti u korištenju energije u poljoprivredi i preradi hrane

Za ovo fokus područje u strategiji nije odabrana nijedna mjera.

11.1.5.3. 5.C) Olakšavanje opskrbe i korištenja obnovljivih izvora energije, nusproizvoda, otpada, ostataka i drugih neprehrambenih sirovina u svrhu biogospodarstva

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T16: ukupno ulaganje u proizvodnju obnovljive energije (EUR) (fokus područje 5C)	**161.237.647,06**

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Br. aktivnosti koje primaju potporu radi ulaganja (4.1, 4.3)	796,00
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ukupna ulaganja EUR (javna + privatna)	161.237.647,06
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ukupni javni rashodi EUR	94.055.294,12

11.1.5.4. 5D) Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka koje uzrokuje poljoprivredna djelatnost

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
Grla stoke na koja se odnose ulaganja u stočarstvo s ciljem smanjenja emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka (fokus područje 5D)	**37.800,00**
T17: postotak grla stoke na koji se odnose ulaganja u stočarstvo s ciljem smanjenja emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka (fokus područje 5D)	3,71
T18: postotak poljoprivrednog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju s ciljem smanjenja emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka (fokus područje 5D)	**0,91**
Poljoprivredno zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju s ciljem smanjenja emisija stakleničkih plinova i/ili amonijaka (ha) (fokus područje 5D)	12.000,00

Pokazatelj konteksta koji se koristi kao nazivnik cilja

Naziv pokazatelja konteksta	Vrijednost bazne godine
21 Grla stoke - ukupno	1.020.180,00
18 Poljoprivredne površine - ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)	1.316.010,00

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Br. aktivnosti koje primaju potporu radi ulaganja (npr. skladištenje gnojiva, obrada gnojiva) (4.1, 4.4 i 4.3)	1.260,00
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Grla stoke (GS) u koja se tijekom upravljanja stokom ulaže radi smanjenja stakleničkih plinova i emisije amonijaka	37.800,00
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ukupna ulaganja EUR (javna + privatna)	113.400.000,00
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ukupni javni rashodi EUR	79.380.000,00
M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)	Područje (ha) (npr. zeleni pokrov, usjev, smanjena gnojidba, proširenje...)	5.000,00
M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)	Ukupni javni rashodi (EUR)	9.930.000,00

11.1.5.5. 5E) Poticanje pohrane i sekvestracije ugljika u poljoprivredi i šumarstvu

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T19: postotak poljoprivrednog i šumskog zemljišta za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju koji pridonose sekvestraciji ili pohrani ugljika (fokus područje 5E)	**0,92**
Poljoprivredno i šumsko zemljište za koje su sklopljeni ugovori o upravljanju koji pridonose sekvestraciji ili pohrani ugljika (ha) (fokus područje 5E)	34.960,00

Pokazatelj konteksta koji se koristi kao nazivnik cilja

Naziv pokazatelja konteksta	Vrijednost bazne godine
18 Poljoprivredne površine - ukupna korištena poljoprivredna površina (KPP)	1.316.010,00
29 Prašuma i drugo pošumljeno zemljište (FOWL) (000) - ukupno	2.474,00

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)	Područje (ha) u okviru mjera za poljoprivredu, okoliš i klimatske uvjete za sekvestraciju ugljika	7.460,00
M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)	Ukupni javni rashodi (EUR)	17.232.600,00

11.1.6. P6: Promicanje društvene uključenosti, suzbijanja siromaštva te gospodarskog razvoja u ruralnim područjima

11.1.6.1. 6.A) Olakšavanje diversifikacije, stvaranja i razvoja malih poduzeća kao i otvaranje radnih mjesta

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
T20: radna mjesta stvorena u projektima za koje je dodijeljena potpora (fokus područje 6A)	**2.014,00**

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	Br. korisnika (gospodarstava) koji primaju potporu za pokretanje poslovanja/potporu za ulaganje u nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima (6.2 i 6.4)	2.550,00
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	Ukupna ulaganja EUR (javna + privatna)	161.428.571,43
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	Ukupni javni rashodi EUR	132.941.176,47
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.1.)	0
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.2.)	0
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.3.)	0
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.4.)	0
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.5.)	0
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.6.)	1.877.497,99
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Broj operacija za ulaganja u tehnologiju u šumarstvu i primarnu preradu / stavljanje u promet (8.6.)	150,00
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Ukupno ulaganje EUR (javno + privatno) (8.6.)	3.754.996,00

11.1.6.2. 6B) Poticanje lokalnog razvoja u ruralnim područjima

Ciljni pokazatelj(i) za 2014. – 2020.

Naziv ciljnog pokazatelja	Ciljna vrijednost 2023.
Neto stanovništvo koje ima koristi od poboljšanih usluga	1.072.653,00
T21: postotak ruralnog stanovništva obuhvaćenog strategijama lokalnog razvoja (fokus područje 6B)	**39,63**
Ruralno stanovništvo obuhvaćeno strategijama lokalnog razvoja (fokus područje 6B)	1.427.724,00
T22: postotak ruralnog stanovništva koje ima koristi od poboljšanih usluga/infrastruktura (fokus područje 6B)	**29,78**
T23: radna mjesta stvorena u projektima za koje je dodijeljena potpora (Leader) (fokus područje 6B)	**180,00**

Pokazatelj konteksta koji se koristi kao nazivnik cilja

Naziv pokazatelja konteksta	Vrijednost bazne godine
1 Stanovništvo - ruralno	56,53
1 Stanovništvo - srednje	25,37
1 Stanovništvo - ukupno	4.398.150,00

Pokazatelj(i) planiranog ostvarenja za 2014. – 2020.

Naziv mjere	Naziv pokazatelja	Vrijednost
M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)	Br. aktivnosti koje primaju potporu radi izrade projekta razvoja sela i planova upravljanja područjem N2000/HNV (7.1)	532,00
M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)	Br. aktivnosti koje primaju potporu radi ulaganja u malu infrastrukturu, uključujući ulaganja u obnovljive izvore energije i uštedu energije (7.2)	382,00
M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)	Br. aktivnosti koje primaju potporu radi ulaganja u temeljne lokalne usluge za ruralno stanovništvo (7.4)	473,00
M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)	Br. aktivnosti koje primaju potporu radi ulaganja u rekreativnu /turističku infrastrukturu (7.5)	0
M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)	Br. aktivnosti koje primaju potporu radi studija/ulaganja u ruralno, kulturno i prirodno nasljeđe, uključujući područja HNV-a (7.6)	0
M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)	Br. aktivnosti koje primaju potporu radi ulaganja u preseljenje aktivnosti zbog okoliša/kvalitete života (7.7)	0
M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)	Broj operacija ostalo (7.8.)	0
M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)	Stanovništvo koje ima koristi od poboljšanih usluga/infrastruktura (7.1; 7.2; 7.4; 7.5.;7.6; 7.7)	1.072.653,00
M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)	Ukupni javni rashodi (EUR)	265.882.352,94
M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)	Broj odabranih lokalnih akcijskih grupa (LAG)	45,00
M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)	Stanovništvo pokriveno LAS-om	1.427.724,00
M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)	Ukupni javni rashodi (EUR) – pripremna potpora (19.1.)	4.052.443,50

M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)	Ukupni javni rashodi (EUR) – potpora za provedbu operacija u sklopu lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (CLLD) (19.2.)	43.226.064,00
M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)	Ukupni javni rashodi (EUR) – priprema i provedba aktivnosti suradnje lokalne akcijske grupe (19.3.)	4.052.443,50
M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)	Ukupni javni rashodi (EUR) – potpora za tekuće troškove i animaciju (19.4.)	16.209.774,00

11.1.6.3. 6.C) Jačanje dostupnosti, korištenja i kvalitete informacijsko-komunikacijskih tehnologija (ICT) u ruralnim područjima

Za ovo fokus područje u strategiji nije odabrana nijedna mjera.

11.2. **Pregled planiranog ostvarenja i planiranih rashoda po mjeri i području od interesa (generira se automatski)**

Mjere	Pokazatelji	P2			P3		P4			P5					P6			Ukupno
		2A	2B	2C+	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C	
M01	Osposobljavanje/stjecanje vještina (1.1) – br. sudionika u programima osposobljavanjima	9,333	5,600		3,733		23,333											41,999
	Osposobljavanje/stjecanje vještina (1.1) – ukupni javni rashodi za osposobljavanje/vještine	2,666,666.67	2,000,000		666,666.67		6,666,666.67											12,000,000.01
	Ukupni javni rashodi EUR (osposobljavanje, razmjene zemljišta, demonstracija) (1.1 do 1.3)	4,000,000	2,000,000		666,666.67		6,666,666.67											13,333,333.34
M02	Predloženi broj korisnika (2.1)	3,529	1,925				12,513											17,967
	Ukupni javni rashodi EUR (2.1 do 2.3)	4,235,294.12	2,117,647.06				14,823,529.41											21,176,470.59
M03	Broj gospodarstava koja primaju potporu (3.1.)				988													988
	Ukupni javni rashodi (EUR) (3.1. do 3.2.)				7,058,823.53													7,058,823.53
M04	Ukupna ulaganja EUR (javna + privatna)	456,077,647.06		21,345,882.35	173,435,294.12		26,682,352.94					161,237,647.06	113,400,000					952,178,823.53
	Ukupni javni rashodi EUR	358,877,647.06		21,345,882.35	86,717,647.06		26,682,352.94					94,055,294.12	79,380,000					667,058,823.53
M05	Ukupni javni rashodi (EUR) (5.1 do 5.2)					118,117,647.06												118,117,647.06
M06	Ukupna ulaganja EUR (javna + privatna)	79,764,705.88	50,222,222.22												161,428,571.43			291,415,499.53
	Ukupni javni rashodi EUR	79,764,705.88	50,222,222.22												132,941,176.47			262,928,104.57
M07	Ukupni javni rashodi (EUR)															265,882,352.94		265,882,352.94
M08	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.5.)						47,881,224.69											47,881,224.69

	Ukupni javni rashodi (EUR) (8.6.)			43,182,453.79									1,877,497.99			45,059,951.78
M09	Ukupni javni rashodi (EUR)				8,888,888.89											8,888,888.89
M10	Područje (ha) u okviru mjera za poljoprivredu, okoliš i klimatske uvjete (10.1)						40,500									40,500
	Područje (ha) (npr. zeleni pokrov, usjev, smanjena gnojidba, proširenje...)										5,000					5,000
	Područje (ha) u okviru mjera za poljoprivredu, okoliš i klimatske uvjete za sekvestraciju ugljika											7,460				7,460
	Ukupni javni rashodi (EUR)						111,667,680				9,930,000	17,232,600				138,830,280
M11	Područje (ha) – prijelaz na ekološki uzgoj (11.1)						16,496									16,496
	Područje (ha) – održavanje ekološkog uzgoja (11.2)						41,648									41,648
	Ukupni javni rashodi (EUR)						128,309,623.5									128,309,623.5
M13	Područje (ha) – Okvirna direktiva o vodama (13.1)						32,034									32,034
	Područje (ha) – ostala područja sa značajnim prirodnim ograničenjima (13.2)						355,117									355,117
	Područje (ha) – ostala područja s posebnim ograničenjima (13.3)						35,333									35,333
	Ukupni javni rashodi (EUR)						321,600,000									321,600,000
M16	Br. poljoprivrednih gospodarstava koja sudjeluju u suradnji/lokalnom promicanju među subjektima u lancu opskrbe (16.4)				111											111
	Ukupni javni rashodi EUR (16.1 do 16.9)	7,500,000			833,333.33											8,333,333.33

M17	Ukupni javni rashodi (EUR) (17.1)					56,673,373.5										56,673,373.5
M19	Broj odabranih lokalnih akcijskih grupa (LAG)													45		45
	Stanovništvo pokriveno LAS-om													1,427,724		1,427,724
	Ukupni javni rashodi (EUR) – pripremna potpora (19.1.)													4,052,443.5		4,052,443.5
	Ukupni javni rashodi (EUR) – potpora za provedbu operacija u sklopu lokalnog razvoja pod vodstvom zajednice (CLLD) (19.2.)													43,226,064		43,226,064
	Ukupni javni rashodi (EUR) – priprema i provedba aktivnosti suradnje lokalne akcijske grupe (19.3.)													4,052,443.5		4,052,443.5
	Ukupni javni rashodi (EUR) – potpora za tekuće troškove i animaciju (19.4.)													16,209,774		16,209,774

11.3. Sekundarni učinci: utvrđivanje mogućih doprinosa mjera/podmjera ruralnog razvoja programiranih u okviru određenoga fokus područja drugim fokus područjima / ciljevima

Fokus područje iz plana pokazatelja	Mjera	P1			P2			P3		P4			P5					P6		
		1A	1B	1C	2A	2B	2C+	3A	3B	4A	4B	4C	5A	5B	5C	5D	5E	6A	6B	6C
2A	M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	X		X	**P**	X			X	X	X	X	X	X	X	X	X			
	M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	X			**P**															
	M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)				**P**	X		X			X	X	X	X		X		X		
	M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)				**P**															
	M16 - Suradnja (čl. 35.)	X	X		**P**			X		X	X	X	X	X	X	X	X			
	M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku (čl. 40)				**P**															
2B	M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	X		X		**P**			X		X		X	X	X	X	X			
	M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	X			X	**P**			X		X		X	X	X	X	X			
	M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)					**P**														
2C+	M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)						**P**			X					X					
	M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)						**P**													
3A	M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	X		X	X	X		**P**										X	X	
	M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.)							**P**								X	X			
	M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)							**P**						X				X		
	M09 - Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija (čl. 27.)							**P**												
	M16 - Suradnja (čl. 35.)	X	X		X			**P**												
3B	M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (članak 18.)				X				**P**											
	M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.)								**P**				X	X	X	X	X			
5C	M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)													X	**P**					

5D	M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)										X	X				**P**						
	M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)										X	X	X			**P**	X					
5E	M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)									X						X	**P**					
6A	M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)																	**P**				
	M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)														X			**P**				
6B	M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)																		**P**			
	M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)																		**P**			
P4 (FOREST)	M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)									**P**	**P**	**P**										
	M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)			X						**P**	**P**	**P**			X		X					
	M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)									**P**	**P**	**P**					X					
P4 (AGRI)	M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	X		X				X	X	**P**	**P**	**P**	X	X	X	X	X					
	M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	X			X			X	X	**P**	**P**	**P**	X	X	X	X	X					
	M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)									**P**	**P**	**P**										
	M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)									**P**	**P**	**P**				X	X					
	M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.)									**P**	**P**	**P**				X	X					
	M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.)									**P**	**P**	**P**										

11.4. U popratnoj je tablici prikazano kako su okolišne mjere/programi programirani za ostvarivanje jednog ili više okolišnih/klimatskih ciljeva

11.4.1. Poljoprivredno zemljište

11.4.1.1. M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)

Vrsta operacije ili skupina vrste operacije	Tipologija obveza povezanih s poljoprivredom, okolišem i klimom	Ukupni izdatci (EUR)	Ukupna površina (ha) po mjeri ili vrsti operacija	Bioraznolikost, fokus područje 4A	Upravljanje vodama, fokus područje 4B	Upravljanje tlom, fokus područje 4C	Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka, fokus područje 5D	Sekvestracija/pohrana ugljika, fokus područje 5E
O_02: Zatravnjivanje trajnih nasada	Zaštita tla, tehnike oranja, plitka obrada tla, konzervativna zemljoradnja	9.930.000,00	5.000,00		X	X	X	X
O_8: Održavanje ekstenzivnih maslinika	Zaštita tla, tehnike oranja, plitka obrada tla, konzervativna zemljoradnja	36.180.000,00	7.500,00	X			X	X
O_03: Očuvanje travnjaka velike prirodne vrijednosti	Održavanje sustava obradivog zemljišta i travnjaka visoke prirodne vrijednosti (npr. tehnike košnje, ručni rad, ostavljanje žetvenih ostataka na obradivim površinama tijekom zime), uvođenje praksi ekstenzivne ispaše, prenamjena obradivog zemljišta u travnjak	5.250.000,00	7.000,00	X				X
O_06: Uspostava poljskih traka	Stvaranje i održavanje ekoloških obilježja (npr. granična područja zemljišta, tampon-zone, područja s cvijećem,	39.360.000,00	20.000,00	X			X	X

	živice, drveće)							
O_07: Održavanje ekstenzivnih voćnjaka	Zaštita tla, tehnike oranja, plitka obrada tla, konzervativna zemljoradnja	17.232.600,00	7.460,00	X			X	X
O_01: Obrada tla i sjetva na terenu s nagibom za oranične jednogodišnje kulture	Zaštita tla, tehnike oranja, plitka obrada tla, konzervativna zemljoradnja	4.230.000,00	5.000,00		X	X		
O_04: Pilot mjera za zaštitu kosca (Crex crex)	Održavanje sustava obradivog zemljišta i travnjaka visoke prirodne vrijednosti (npr. tehnike košnje, ručni rad, ostavljanje žetvenih ostataka na obradivim površinama tijekom zime), uvođenje praksi ekstenzivne ispaše, prenamjena obradivog zemljišta u travnjak	878.400,00	600,00	X				X
O_05: Pilot mjera za zaštitu leptira	Održavanje sustava obradivog zemljišta i travnjaka visoke prirodne vrijednosti (npr. tehnike košnje, ručni rad, ostavljanje žetvenih ostataka na obradivim površinama tijekom zime), uvođenje praksi ekstenzivne ispaše, prenamjena obradivog zemljišta u travnjak	720.000,00	400,00	X				X

11.4.1.2. M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.)

Podmjera	Ukupni izdatci (EUR)	Ukupna površina (ha) po mjeri ili vrsti	Bioraznolikost, fokus područje 4A	Upravljanje vodama, fokus područje 4B	Upravljanje tlom, fokus područje 4C	Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka, fokus	Sekvestracija/pohrana ugljika, fokus područje 5E

		operacija				područje 5D	
11.2 - plaćanje radi održavanja praksi i metoda ekološkog uzgoja	87.396.507,00	41.648,00	X	X	X		
11.1 - plaćanje radi prijelaza na prakse i metode ekološkog uzgoja	40.913.117,00	16.496,00	X	X	X		

11.4.1.3. M12 - Plaćanja povezana s mrežom Natura 2000. i Okvirnom direktivom o vodama (čl. 30.)

Podmjera	Ukupni izdatci (EUR)	Ukupna površina (ha) po mjeri ili vrsti operacija	Bioraznolikost, fokus područje 4A	Upravljanje vodama, fokus područje 4B	Upravljanje tlom, fokus područje 4C	Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka, fokus područje 5D	Sekvestracija/pohrana ugljika, fokus područje 5E
12.1 - naknade za poljoprivredna područja mreže Natura 2000.							
12.3 - naknade za poljoprivredna područja uključena u planove upravljanja riječnim slivovima							

11.4.1.4. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)

Podmjera	Ukupni izdatci (EUR)	Ukupna površina (ha) po mjeri ili vrsti operacija	Bioraznolikost, fokus područje 4A	Upravljanje vodama, fokus područje 4B	Upravljanje tlom, fokus područje 4C	Smanjenje emisija stakleničkih plinova i amonijaka, fokus područje 5D	Sekvestracija/pohrana ugljika, fokus područje 5E
8.2. – potpore za osnivanje i održavanje poljoprivredno-šumarskih sustava							

8.1. – potpora za pošumljavanje / stvaranje šumskih područja							

11.4.2. Šumska područja

11.4.2.1. M15 - Šumarsko-okolišne i klimatske službe i očuvanje šuma (čl. 34.)

Vrsta operacije ili skupina vrste operacije	Ukupni izdatci (EUR)	Ukupna površina (ha) po mjeri ili vrsti operacija	Bioraznolikost, fokus područje 4A	Upravljanje vodama, fokus područje 4B	Upravljanje tlom, fokus područje 4C

11.4.2.2. M12 - Plaćanja povezana s mrežom Natura 2000. i Okvirnom direktivom o vodama (čl. 30.)

Podmjera	Ukupni izdatci (EUR)	Ukupna površina (ha) po mjeri ili vrsti operacija	Bioraznolikost, fokus područje 4A	Upravljanje vodama, fokus područje 4B	Upravljanje tlom, fokus područje 4C
12.2 - naknade za šumska područja mreže Natura 2000.					

11.4.2.3. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)

Podmjera	Ukupni izdatci (EUR)	Ukupna površina (ha) po mjeri ili vrsti operacija	Bioraznolikost, fokus područje 4A	Upravljanje vodama, fokus područje 4B	Upravljanje tlom, fokus područje 4C
8.5. – potpore za ulaganja kojima se poboljšavaju otpornost i ekološka vrijednost šumskih ekosustava	45.955.586,00	6.300,00	X	X	X

11.5. Cilj i ostvarenje pojedinog programa

Posebni ciljni pokazatelj/pokazatelji

Kod	Naziv ciljnog pokazatelja	Fokus područje	Ciljna vrijednost za 2023.	Jedinica

Posebni pokazatelj/pokazatelji ostvarenja

Kod	Naziv pokazatelja ostvarenja	Mjera	Fokus područje	Vrijednost ostvarenja za 2023.	Jedinica
P3	Razminirano poljoprivredno zemljište (ha)	M05	3B	5.000,00	ha
Komentar: Razminiranje poljoprivrednog zemljišta je predviđeno kao zaseban tip operacije pod mjerom M05 zbog specifičnosti u provedbi povezanih s investicijama za obnovu poljoprivrednog zemljišta pod minama.					

12. DODATNO NACIONALNO FINANCIRANJE

Za mjere i operacije iz područja primjene članka 42. Ugovora, tablicu o dodatnom nacionalnom financiranju, po pojedinoj mjeri u skladu s člankom 82. Uredbe (EU) br. 1305/2013 uključujući iznose po mjeri i naznaku o usklađenosti s kriterijima iz uredbe o ruralnom razvoju.

Mjera	Dodatno nacionalno financiranje u razdoblju 2014. – 2020. (EUR)
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	0,00
M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	0,00
M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.)	0,00
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	0,00
M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (članak 18.)	0,00
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	0,00
M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)	0,00
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	0,00
M09 - Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija (čl. 27.)	0,00
M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)	0,00
M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.)	0,00
M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.)	0,00
M16 - Suradnja (čl. 35.)	0,00
M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.)	0,00
M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku (čl. 40)	0,00
M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)	0,00
M20 - Tehnička pomoć država članica (čl. 51. –54.)	0,00
Ukupno	0,00

12.1. M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.2. M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.3. M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.4. M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.5. M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (članak 18.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.6. M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.7. M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.8. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.9. M09 - Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija (čl. 27.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.10. M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.11. M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.12. M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.13. M16 - Suradnja (čl. 35.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.14. M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.15. M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku (čl. 40)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.16. M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

12.17. M20 - Tehnička pomoć država članica (čl. 51. –54.)

Pokazatelj usklađenosti operacija s kriterijima prema Uredbi (EU) br. 1305/2013

Nije primjenjivo.

13. ELEMENTI POTREBNI ZA PROCJENU DRŽAVNE POTPORE

Za mjere i operacije koje nisu obuhvaćene člankom 42. Ugovora, tablica programa potpore obuhvaćenih člankom 81. stavkom 1. Uredbe (EU) br. 1305/2013 koji će se upotrebljavati za provedbu programa, uključujući naziv programa potpore te doprinos EPFRR-a, nacionalno sufinanciranje i dodatno nacionalno financiranje. Tijekom cijelog trajanja programa mora biti osigurana usklađenost s pravilima Unije o državnoj potpori.

Uz tablicu se prilaže izjava kojom se država članica obvezuje da će, kad to zahtijevaju pravila o državnoj potpori ili posebni uvjeti navedeni u odluci o odobrenju za državne potpore, pojedinačno prijaviti takve mjere u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora.

Mjera	Naziv programa potpore	EPFRR (EUR)	Nacionalno sufinanciranje (EUR)	Dodatna nacionalna sredstva (EUR)	Ukupno (EUR)
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Demonstracijske aktivnosti	1.200.000,00	133.333,00		1.333.333,00
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Strukovno osposobljavanje za višestruku sukladnost, paket mjera poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti, ekološki uzgoj	6.000.000,00	666.667,00		6.666.667,00
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	Radionice za subjekte koji su uključeni u kratke lance opskrbe i proizvođačke grupe i organizacije	600.000,00	66.667,00		666.667,00
M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	Savjetovanje šumskih gospodarstava	3.600.000,00	635.294,00		4.235.294,00
M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.)	Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode	4.200.000,00	741.176,00		4.941.176,00
M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.)	Potpora za aktivnosti informiranja i promoviranja	1.800.000,00	317.647,00		2.117.647,00
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	Ulaganje u šumsku infrastrukturu	18.144.000,00	3.201.882,00		21.345.882,00
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima	56.500.000,00	9.970.588,00		66.470.588,00
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti	56.500.000,00	9.970.588,00		66.470.588,00

M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)	Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo	90.400.000,00	15.952.941,00		106.352.941,00
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje odgovarajuće infrastrukture	1.636.793,00	288.846,00		1.925.639,00
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Promocija drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda	1.595.873,00	281.625,00		1.877.498,00
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Prevođenje degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura	39.062.248,00	6.893.338,00		45.955.586,00
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u primarnoj preradi drva	18.352.543,00	3.238.684,00		21.591.227,00
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumsko-uzgojnim radovima	18.352.543,00	3.238.684,00		21.591.227,00
M16 - Suradnja (čl. 35.)	Potpora za suradnju	7.500.000,00	833.333,33		8.333.333,33
M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)	Potpora za LEADER lokalnu akcijsku grupu (priprema, suradnja, tekući troškovi i animacija)	21.883.194,00	2.431.466,00		24.314.660,00
M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)	Potpora za provedbu operacija u okviru CLLD strategije	38.903.458,00	4.322.606,00		43.226.064,00
Ukupno (EUR)		**386.230.652,00**	**63.185.365,33**	**0,00**	**449.416.017,33**

13.1. M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)

Naziv programa potpore: Demonstracijske aktivnosti

EPFRR (EUR): 1.200.000,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 133.333,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 1.333.333,00

13.1.1.1. Indikacija:*

Ukoliko se potpora dodjeljuje za demonstracijske aktivnosti u sektoru šumarstva:

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za skupno izuzeće u poljoprivredi (EU) br. 702/2014.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, nastavno na članak 38. Uredbe (EU) br. 702/2014 o potporama za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja u sektoru šumarstva spojive su s zajedničkim tržištem u primjeni članka 107. stavka 3. točke (c) i članka 108. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

13.2. M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)

Naziv programa potpore: Strukovno osposobljavanje za višestruku sukladnost, paket mjera poljoprivreda, okoliš i klimatski uvjeti, ekološki uzgoj

EPFRR (EUR): 6.000.000,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 666.667,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 6.666.667,00

13.2.1.1. Indikacija:*

Ukoliko se potpora dodjeljuje za stručno osposobljavanje u sektoru šumarstva:

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za skupno izuzeće u poljoprivredi (EU) br. 702/2014.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, temeljem članka 38. Uredbe (EU) br. 702/2014 o potporama za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja u sektoru šumarstva spojive su s zajedničkim tržištem u primjeni članka 107. stavka 3. točke (c) i članka 108. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

13.3. M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)

Naziv programa potpore: Radionice za subjekte koji su uključeni u kratke lance opskrbe i proizvođačke grupe i organizacije

EPFRR (EUR): 600.000,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 66.667,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 666.667,00

13.3.1.1. Indikacija:*

Ukoliko se potpora dodjeljuje u korist MPS-ova u ruralnim područjima izvan primarne poljoprivredne proizvodnje:

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za skupno izuzeće u poljoprivredi (EU) br. 702/2014.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, temeljem članka 47. Uredbe (EU) br. 702/2014 o potporama za prenošenje znanja i aktivnosti informiranja u korist MSP-ova u ruralnim područjima spojive su s zajedničkim tržištem u primjeni članka 107. stavka 3. točke (c) i članka 108. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

13.4. M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)

Naziv programa potpore: Savjetovanje šumskih gospodarstava

EPFRR (EUR): 3.600.000,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 635.294,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 4.235.294,00

13.4.1.1. Indikacija:*

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za skupno izuzeće u poljoprivredi (EU) br. 702/2014.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, temeljem članka 39. Uredbe (EU) br. 702/2014 o potporama za savjetodavne usluge u sektoru šumarstva spojive su s zajedničkim tržištem u primjeni članka 107. stavka 3. točke (c) i članka 108. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

13.5. M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.)

Naziv programa potpore: Potpora za sudjelovanje poljoprivrednika u sustavima kvalitete za poljoprivredne i prehrambene proizvode

EPFRR (EUR): 4.200.000,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 741.176,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 4.941.176,00

13.5.1.1. Indikacija:*

Ukoliko se potpora dodjeljuje za nova sudjelovanja u programima kvalitete koja nisu obuhvaćena područjem primjene članka 42. Ugovora (proizvodi koji nisu obuhvaćeni u Prilogu I):

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za skupno izuzeće u poljoprivredi (EU) br. 702/2014.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, temeljem članka 48. Uredbe (EU) br. 702/2014 o potporama za aktivne poljoprivrednike i grupe od toga koji su MPS-ovi i prvi put sudjeluju u programima kvalitete za pamuk i prehrambene proizvode spojive su sa zajedničkim tržištem u primjeni članka 107. stavka 3. točke (c) i članka 108. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

13.6. M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.)

Naziv programa potpore: Potpora za aktivnosti informiranja i promoviranja

EPFRR (EUR): 1.800.000,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 317.647,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 2.117.647,00

13.6.1.1. Indikacija:*

Ukoliko se potpora dodjeljuje za aktivnosti informiranja i promocije koje nisu obuhvaćene područjem primjene članka 42. Ugovora (proizvodi koji nisu obuhvaćeni u Prilogu I):

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za skupno izuzeće u poljoprivredi (EU) br. 702/2014.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, temeljem članka 49 Uredbe (EU) br. 702/2014 o potporama za aktivnosti informiranja i promocije pamuka i prehrambenih proizvoda obuhvaćenih programom kvalitete spojive su sa zajedničkim tržištem u primjeni članka 107. stavka 3. točke (c) i članka 108. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

13.7. M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)

Naziv programa potpore: Ulaganje u šumsku infrastrukturu

EPFRR (EUR): 18.144.000,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 3.201.882,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 21.345.882,00

13.7.1.1. Indikacija:*

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za skupno izuzeće u poljoprivredi (EU) br. 702/2014.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, temeljem članka 40. Uredbe (EU) br. 702/2014 o potporama za ulaganja u infrastrukturu povezanu s razvojem, modernizacijom ili prilagodbom sektora šumarstva spojive su sa zajedničkim tržištem u primjeni članka 107. stavka 3. točke (c) i članka 108. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

13.8. M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)

Naziv programa potpore: Razvoj nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima

EPFRR (EUR): 56.500.000,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 9.970.588,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 66.470.588,00

13.8.1.1. Indikacija:*

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za opće *de minimis* potpore (EU) br. 1407/2013

Potpora za ulaganja i izdatke u nepoljoprivredne aktivnosti podliježe općim *de minimis* potporama u skladu s Uredbom (EU) br. 1407/2013.

13.9. M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)

Naziv programa potpore: Potpora ulaganju u pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti

EPFRR (EUR): 56.500.000,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 9.970.588,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 66.470.588,00

13.9.1.1. Indikacija:*

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za skupno izuzeće u poljoprivredi (EU) br. 702/2014.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, temeljem članka 45. Uredbe (EU) br. 702/2014 o potporama za pokretanje poslovanja za nepoljoprivredne djelatnosti u ruralnim područjima spojive su sa zajedničkim tržištem u primjeni članka 107. stavka 3. točke (c) i članka 108. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

13.10. M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)

Naziv programa potpore: Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo

EPFRR (EUR): 90.400.000,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 15.952.941,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 106.352.941,00

13.10.1.1. Indikacija:*

Gdje su zadovoljeni uvjeti iz članka 107. (1) Ugovora (bitni za državne potpore), za pojedinačne operacije primjenjuje se slijedeće:

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za opće *de minimis* potpore (EU) br. 1407/2013

Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo izuzeta su od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora ako ispunjavaju uvjete utvrđene u Uredbi (EU) br. 1407/2013 u skladu s člankom 3. iste Uredbe.

Izdaci na temelju Uredbe Komisije o općem skupnom izuzeću (EU) br. 651/2014.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, temeljem članka 53. Uredbe (EU) br. 651/2014 o ulaganjima u kulturu i očuvanje baštine spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3.

Ugovora o funkcioniranju Europske Unije.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, temeljem članka 55. Uredbe (EU) br. 651/2014 o ulaganjima za sportske i višenamjenske rekreativne infrastrukture spojive su s unutarnjim tržištem u smislu članka 107. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske Unije.

Izdaci za pojedinačnu prijavu u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora.

Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo je predmet odobrenja od strane Komisije i ne ispunjavaju uvjete utvrđene u Uredbi (EU) br. 1407/2013 ili ne mogu biti izuzete u skladu s Uredbom o općem skupnom izuzeću (EU) br. 651/2014.

13.11. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)

Naziv programa potpore: Uspostava i uređenje poučnih staza, vidikovaca i ostale manje odgovarajuće infrastrukture

EPFRR (EUR): 1.636.793,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 288.846,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 1.925.639,00

13.11.1.1. Indikacija:*

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za skupno izuzeće u poljoprivredi (EU) br. 702/2014.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, temeljem članka 35. Uredbe (EU) br. 702/2014 o potporama za ulaganja za poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava spojive su sa zajedničkim tržištem u primjeni članka 107. stavka 3. točke (c) i članka 108. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

13.12. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)

Naziv programa potpore: Promocija drvnih i nedrvnih šumskih proizvoda

EPFRR (EUR): 1.595.873,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 281.625,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 1.877.498,00

13.12.1.1. Indikacija:*

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za skupno izuzeće u poljoprivredi (EU) br. 702/2014.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, temeljem članka 41. Uredbe (EU) br. 702/2014 o potporama za ulaganja u šumarske tehnologije te preradu, pokretanje i stavljanje na tržište šumskih proizvoda spojive su sa zajedničkim tržištem u primjeni članka 107. stavka 3. točke (c) i članka 108. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

13.13. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)

Naziv programa potpore: Prevođenje degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura

EPFRR (EUR): 39.062.248,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 6.893.338,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 45.955.586,00

13.13.1.1. Indikacija:*

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za skupno izuzeće u poljoprivredi (EU) br. 702/2014.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, temeljem članka 35. Uredbe (EU) br. 702/2014 o potporama za ulaganja za poboljšanje otpornosti i okolišne vrijednosti šumskih ekosustava spojive su sa zajedničkim tržištem u primjeni članka 107. stavka 3. točke (c) i članka 108. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

13.14. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)

Naziv programa potpore: Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u primarnoj preradi drva

EPFRR (EUR): 18.352.543,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 3.238.684,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 21.591.227,00

13.14.1.1. Indikacija:*

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za skupno izuzeće u poljoprivredi (EU) br. 702/2014.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, temeljem članka 41. Uredbe (EU) br. 702/2014 o potporama za ulaganja u šumarske tehnologije te preradu, pokretanje i stavljanje na tržište šumskih proizvoda spojive su sa zajedničkim tržištem u primjeni članka 107. stavka 3. točke (c) i članka 108. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

13.15. M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)

Naziv programa potpore: Modernizacija tehnologija, strojeva, alata i opreme u pridobivanju drva i šumsko-uzgojnim radovima

EPFRR (EUR): 18.352.543,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 3.238.684,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 21.591.227,00

13.15.1.1. Indikacija:*

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za skupno izuzeće u poljoprivredi (EU) br. 702/2014.

Izuzeće od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora, temeljem članka 41. Uredbe (EU) br. 702/2014 o potporama za ulaganja u šumarske tehnologije te preradu, pokretanje i stavljanje na tržište šumskih proizvoda odobrene za privatne posjednike šuma, općine i njihove udruge i male i srednje poduzetnike spojive su sa zajedničkim tržištem u primjeni članka 107. stavka 3. točke (c) i članka 108. stavka 3. Ugovora o funkcioniranju Europske unije.

13.16. M16 - Suradnja (čl. 35.)

Naziv programa potpore: Potpora za suradnju

EPFRR (EUR): 7.500.000,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 833.333,33

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 8.333.333,33

13.16.1.1. Indikacija:*

Ukoliko se potpore dodjeljuju za aktivnosti suradnje koje nisu obuhvaćene područjem primjene članka 42. Ugovora (proizvodi koji nisu obuhvaćeni u Prilogu I):

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za opće *de minimis* potpore (EU) br. 1407/2013

Za MSP koja djeluju izvan primarne proizvodnje poljoprivrednog sektora, izdaci će se primjenjivati pod *de minimis* Uredbom (EU) br. 1407/2013.

13.17. M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)

Naziv programa potpore: Potpora za LEADER lokalnu akcijsku grupu (priprema, suradnja, tekući troškovi i animacija)

EPFRR (EUR): 21.883.194,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 2.431.466,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 24.314.660,00

13.17.1.1. Indikacija:*

Ukoliko se potpore dodjeljuju za LEADER lokalnu akcijsku grupu (priprema, suradnja, tekući troškovi i animacija) primjenjuju se pravila državne potpore.

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za opće *de minimis* potpore (EU) br. 1407/2013.

Podrška za pripremu, suradnju, tekuće troškove, animaciju dodijeljene LEADER lokalnim akcijskim grupama koje se bave gospodarskom aktivnošću izuzete su od obveze prijave iz članka 108. stavka3. Ugovora, ako ispunjavaju uvjete iz Uredbe (EU) br. 1407/2013 na temelju članka 3. iste Uredbe.

13.18. M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)

Naziv programa potpore: Potpora za provedbu operacija u okviru CLLD strategije

EPFRR (EUR): 38.903.458,00

Nacionalno sufinanciranje (EUR): 4.322.606,00

Dodatna nacionalna sredstva (EUR):

Ukupno (EUR): 43.226.064,00

13.18.1.1. Indikacija:*

Potpore za provedbu operacija u okviru CLLD koje nisu obuhvaćene područjem primjene članka 42. Ugovora (proizvodi koji nisu obuhvaćeni u Prilogu I):

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za skupno izuzeće u poljoprivredi (EU) br. 702/2014.

Potpore dodijeljene u skladu s Uredbom (EU) br. 1305/2013 izuzete su od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora na temelju primjenjivih članaka iz Uredbe (EU) br. 702/2014 u skladu s odgovarajućim naznakama predviđenih u ovom poglavlju, do razine ispunjenja uvjeta povezanih mjera ruralnog razvoja.

Izdaci na temelju Uredbe Komisije o općem skupnom izuzeću (EU) br. 651/2014.

U nekim posebnim slučajevima, u skladu s odobrenim strategijama za lokalni razvoj, može se primijeniti Uredba o skupnom izuzeću (EU) br 651/2014.

Izdaci na temelju Uredbe Komisije za opće *de minimis* potpore (EU) br. 1407/2013.

Potpore za provedbu operacija u okviru CLLD strategije koje nisu obuhvaćene područjem primjene članka 42. Ugovora izuzete su od obveze prijave iz članka 108. stavka 3. Ugovora ako ispunjavaju uvjete utvrđene u Uredbi (EU) br. 1407/2013 u skladu s člankom 3. iste Uredbe.

Izdaci za pojedinačnu prijavu u skladu s člankom 108. stavkom 3. Ugovora.

Za pojedine operacije koje nisu obuhvaćene područjem primjene članka 42. Ugovora, ne mogu biti izuzete u skladu s navedenim Uredbama o skupnom izuzeću i ne ispunjavaju uvjete utvrđene u Uredbi (EU) br. 1407/2013. U tom slučaju mora se ishoditi odobrenje Komisije nakon čega slijedit formalna prijava državne potpore u skladu sa Smjernicama Europske unije o državnim potporama u sektoru poljoprivrede i šumarstva te u ruralnim područjima za razdoblje 2014. - 2020.

14. PODACI O KOMPLEMENTARNOSTI

14.1. Opis sredstava za postizanje komplementarnosti i usklađenosti s:

14.1.1. Drugi instrumenti Unije, posebno s ESI fondovima i 1. stupom, uključujući ekologizaciju, te ostali instrumenti zajedničke poljoprivredne politike

Usklađenost sa drugim ESI fondovima

Poduzetništvo i nepoljoprivredno malo i srednje poduzetništvo: EFRR pružit će pomoć novoosnovanim i već postojećim malim i srednjim poduzećima u povećanju njihove konkurentnosti, širenju poslovanja i inovativnosti, dok će ESF podržati samozapošljavanje olakšavanjem ulaska u poduzetništvo za ranjive skupine nezaposlenih. EFPR će podržati proizvodnju u sektorima akvakulture i ribarstva u pogledu diversifikacije ekonomskih aktivnosti. Zaključno, EPFRR će podržati pokretanje nepoljoprivrednih djelatnosti za mikro i mala poduzeća u ruralnim područjima, ali samo za registrirana poljoprivredna gospodarstva.

Obnovljivi izvori energije: EPFRR će se fokusirati na mjere koje se odnose na energetsku učinkovitost i samodostatno korištenje obnovljivih izvora energije za poljoprivredne proizvođače i prehrambeno-prerađivačku industrijuuz stvaranje biomase iz šumarstva. Komplementarnost će se postići uporabom, gdje je to moguće i izvedivo, biomase stvorene iz šumarstva za proizvodnju obnovljivih izvora energije u proizvodnim djelatnostima, privatnom uslužnom sektoru, objektima i sustavu grijanja iz EFRR. Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR) će poduprijeti aktivnosti energetske učinkovitosti u ribarstvu, lukama i akvakulturi.

Okolišna i društveno-ekonomska održivost ruralnih područja: zajedničke operacije upravljanja otpadom bit će financirane iz Kohezijskog fonda, rješavanjem životnog ciklusa otpada (od stvaranja/nakupljanja do konačnog zbrinjavanja). Što se tiče upravljanja vodama (vodoopskrba, kanalizacija i obrada otpadnih voda), operacije će se financirati iz EPFRR u naseljima s manje od 2.000 stanovnika, a kroz Kohezijski fond u naseljima s više od 2 000 stanovnika. Vezano za očuvanje bioraznolikosti i zaštitu prirode EPFRR će podržati samo mjere za poljoprivredno zemljište povezano sa zaštitom prirode, uključujući poticaje za poljoprivrednike (poljoprivredno-okolišne i klimatske mjere), dok će se uspostava i provedba mjera u okviru upravljanja Natura 2000 i mjera biološke raznolikosti vezane za nepoljoprivredno zemljište financirati od strane EFRR. U smislu turističke infrastrukture u zaštićenim područjima, EFRR će se usredotočiti na projekte u zaštićenim područjima kojima upravlja država/regionalne (županijske) vlasti, dok će se EPFRR odnositi na područja kojima upravljaju lokalne vlasti (grad/općina) i kroz diversifikaciju poljoprivrednih djelatnosti potrebnih za rast, zapošljavanje i održivi razvoj u ruralnim područjima, te na taj način pridonijeti boljoj teritorijalnoj ravnoteži u ekonomskom i socijalnom smislu, izravno povećavajući prihode u poljoprivredi te prihode seoskih domaćinstava.

Ruralni razvoj: EPFRR će pružiti podršku za male javne infrastrukture u ruralnim područjima (obnova i očuvanje postojeće kulturne baštine i drugih objekata, prilagodba potrebama zajednice) u komplementarnosti s ESF prema potrebi. Nadalje, povećana mogućnost zapošljavanja u ruralnim područjima kroz diversifikaciju gospodarskih aktivnosti i stvaranje novih poduzeća bit će jedan od glavnih ciljeva potpore iz EPFRR kroz ulaganja za osnivanje djelatnosti i daljnji razvoj održivih nepoljoprivrednih djelatnosti u ruralnim područjima. Komplementarne mjere za zapošljavanje u vezi s kvalitetnim tečajevima strukovnog obrazovanja i osposobljavanja, pružanje mogućnosti stažiranja i stjecanja pripravničkog staža i iskustva stečenog kroz prvi posao bit će podržani kroz ESF.

Strukovno obrazovanje i osposobljavanje: Komplementarnost između EPFRR i ESF osigurat će se u pogledu strukovnog obrazovanja i osposobljavanja. Podrška za razvoj i pružanje službeno priznatih stručnih edukacija usmjerenih prema poljoprivrednom sektoru i ruralnim dionicima osigurat će se iz ESF-a, a EPFRR će pružiti specifičan, neformalni prijenos znanja i stručnog osposobljavanja, uključujući i praktične demonstrativne aktivnosti.

Podrška razminiranju: EFRR/Kohezijski fond će podržati troškove razminiranja u odabranim razvojnim projektima, kao i u operacijama s ciljem raščišćavanja i obnove šuma i šumskog zemljišta u zaštićenim i Natura 2000 područjima. EPFRR će podržati razminiranje poljoprivrednog zemljišta u svrhu obnove poljoprivrednog potencijala. Jedan od pozitivnih učinaka za ciljne skupine, poljoprivrednike, bit će stvaranje preduvjeta za dodjelu prava na plaćanja koja će primati od "rezerva za razminiranje" iz 1. stupa ZPP. Nadalje, konkretne akcije razminiranja bit će uključene i unutar hrvatskih prekograničnih programa.

Sektor šumarstva: Komplementarnost između akcija u sektoru poduprtih iz EPFRR-a i onih koje su podržane od strane Operativnog programa konkurentnost i Kohezijskog fonda, kao što su akcije za obnovu i zaštitu šuma i šumskog zemljišta u zaštićenim i Natura 2000 područjima, uključujući i razminiranje, zaštitu šuma od požara i očuvanje vodnih resursa, održavanje i poboljšanje usluga ekosustava osiguranih kroz koordinaciju od strane Uprave šumarstva, lovstva i drvne industrije u Ministarstvu poljoprivrede.

Lokalni razvoj: mehanizmi lokalne razvojne strategije (LRS) nastavit će se u Hrvatskoj, u razdoblju 2014.-2020. kroz LEADER pristup podržan od strane EPFRR-a, kao i kroz uspostavu lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu (FLAG-ova) podržanih iz EFPR. Radi uspostave lokalnih akcijskih grupa u ribarstvu u ribarskim područjima, Upravljačko tijelo EFPR koristit će postojeći model upravljanja i isporuke iz ruralnih LAG-ova prilagođenih sektoru ribarstva. Ruralne lokalne akcijske grupe imaju više iskustva koje će biti uzeto u obzir pri planiranju podrške za pripremu, komunikaciju i širenje informacija ribarskim zajednicama. Upravljačko tijelo namjerava potaknuti buduće lokalne akcijske grupe u ribarstvu da iskoriste iskustvo i logistiku iz postojećih ruralnih LAG-ova tamo gdje bi to bilo izvedivo imajući u vidu teritorijalna i sektorska razgraničenja. Bliska koordinacija predviđena je između pojedinih Upravljačkih tijela, koja se nalaze u Ministarstvu poljoprivrede, a koja će osigurati komplementarnost intervencija za područja koja su pokrivena iz oba programa kako bi se postigao maksimalni učinak i usklađenost uporabom ESI fondova za lokalni razvoj. Ovo je detaljnije objašnjeno u poglavlju 15.4.

Teritorijalna suradnja: Komplementarnost i razgraničenje između EPFRR i programa teritorijalne suradnje (unutarnjih i vanjskih granica Unije) bit će osigurana kroz koordinaciju s Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova Europske unije, hrvatskim nacionalnim tijelom za programe teritorijalne suradnje. Trenutačno Ministarstvo poljoprivrede sudjeluje u Nacionalnom odboru za koordinaciju sudjelovanja Hrvatske u programima transnacionalne i međuregionalne suradnje kao i u makroregionalnim strategijama EU, za kojeg je predviđeno da se postupno spaja s Nacionalnim upravljačkim odborom opisanim u nastavku. Navedeno će osigurati temelje za blisku koordinaciju i konzultacije s Upravljačkim tijelom za PRR u vezi s relevantnim projektnim prijedlozima teritorijalne suradnje i aktivnostima koje uključuju partnere iz Hrvatske te će omogućiti provjere relevantnih aktivnosti i prijavljenih troškova, uključujući i provjere izjava korisnika. U slučaju prekograničnih programa, ovisno o odabranim TC-ima i IP-ima, Upravljačko tijelo PRR može također sudjelovati kao član Odbora za praćenje programa prekogranične suradnje odgovornog za odabir operacija. Posebna pozornost posvetit će se LAG-ovima koji se prijavljuju kao korisnici programa teritorijalne suradnje. Osim toga, informacije i podaci o korisnicima teritorijalne suradnje bit će dostupni na odgovarajućem programu upravljačkog informacijskog sustava (UIS). Također će biti moguće provesti i provjere podataka iz upravljačkog informacijskog sustava dostupnih Nacionalnom tijelu, kao i izjava o troškovima hrvatskih korisnika programa teritorijalne suradnje dostavljenih Tijelu za kontrolu.

Opća koordinacija ESI fondova je odgovornost Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije

kao Koordinacijskog tijela, u skladu s člankom 123. stavkom 8. Uredbe o zajedničkim odredbama. Nacionalni koordinacijski odbor (NKO) bit će uspostavljen za sveukupnu koordinaciju i praćenje provedbe ESI fondova te ostalih važnih instrumenata Unije i nacionalnih instrumenata financiranja kako bi se osiguralo razgraničenje i komplementarnost. Predstavnik MRRFEU sudjelovat će u Odboru za praćenje EPFRR kako bi se osigurala nesmetana koordinacija. Državni službenici Upravljačkog tijela EPFRR također će sudjelovati u Nacionalnom koordinacijskom odboru kako bi se izbjegla preklapanja i osiguralo usmjeravanje koordinacije i praćenja aktivnosti.

Upravljački informacijski sustav (UIS) za upravljanje fondovima Unije je predvidio razmjenu podataka između UIS za EFRR, ESF i KF 2014. - 2020., te se trenutačno nadograđuje sustavima koji se koriste za bilježenje podataka o EPFRR i projekte financirane iz EFPR.

Izbjegavanje dvostrukog financiranja za komplementarne mjere iz ESIF: Osnovno načelo je da nema dvostrukog financiranja: ni u kom slučaju isti troškovi ne smiju biti financirani dva puta iz bilo kojeg proračuna. Ovaj uvjet osigurava se unakrsnim provjerama koje provodi Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR) zajedno sa Koordinacijskim tijelom za ESI fondove - Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije.

Komplementarnost s drugim instrumentima Zajedničke poljoprivredne politike

Programiranje intervencija u okviru 1. i 2. stupa ZPP je odgovornost Ministarstva poljoprivrede. Za postizanje zajedničkih ciljeva ZPP, 15 % financijskih sredstava iz EPFRR preraspodijeljeno je u 1. stup za razdoblje 2015.-2020. Nadalje, poljoprivrednici izravno primaju potpore iz EPFRR kao dopune izravnim plaćanjima i stoga ima pozitivan učinak na dohodak poljoprivrednika. Potpora se može dodijeliti poljoprivrednicima koji ispunjavaju uvjete za dodatna nacionalna izravna plaćanja iz članka 19. Uredbe (EU) br. 1307/2013.

Potpora za razminiranje poljoprivrednog zemljišta sukladno podmjeri 5.2 povećat će poljoprivredne površine dostupne za obavljanje poljoprivredne prakse. Poljoprivrednici koji će imati koristi od takve operacije smatrat će se prihvatljivim za dodjelu prava na plaćanja iz posebne državne rezerve za održavanje razminiranog zemljišta u skladu s obaveznim zahtjevima višestruke sukladnosti (SMR) i dobrim poljoprivrednim i ekološkim uvjetima (GAEC standardima) i da ima pozitivan utjecaj na okoliš, dohodak poljoprivrednika i konkurentnost. Posebna državna rezerva za razminiranje je postavljena po Zakonu o pristupanju i prenosi se kroz Uredbu o izravnom plaćanju broj 1307/2013.

Praksa ozelenjavanja koja pogoduje klimi i okolišu iz 1. stupa ZPP obavezna je za određene poljoprivrednike, dok EPFRR omogućuje plaćanja poljoprivrednicima za dobrovoljno obvezivanje na praksu samo ako nadilaze obveznu praksu ozelenjavanja i sve ostale važne obvezne uvjete koji predstavljaju osnovicu za važne poljoprivredno-okolišne mjere i ekološku poljoprivredu u okviru EPFRR. Podrška u područjima s prirodnim ograničenjima iz EFGP kao dobrovoljni sustav neće se koristiti jer će se provoditi u sklopu EPFRR.

Obveze povezane sa agro-okolišnim i klimatskim (AEC) mjerama iz Programa nemaju veze s traženim obvezama ozelenjavanja iz 1. stupa; tako da sve obveze obračunate u premijama nadilaze obveznu praksu ozelenjavanja i svih su važećih obveznih uvjeta. Premija se odnosi samo na gubitke u dohotku poljoprivrednika i dodatne troškove vezane uz specifičnu praksu uključene u agro-okolišne i klimatske obveze.

Daljnja usklađenost i komplementarnost za 1. i 2. stup ZPP bit će osigurana stvaranjem i razvojem novih gospodarskih aktivnosti u sektoru poljoprivrede od strane mladih poljoprivrednika koje podržava EPFRR sa

potporom za pokretanje i alokacijom dodatnih plaćanja povrh temeljnih plaćanja od strane EFGP. Kako bi dobio potporu za pokretanje poljoprivredne djelatnosti mladi poljoprivrednik mora predstaviti poslovanje koje će započeti pod uvjetom da mladi poljoprivrednik koji prima potporu za pokretanje djelatnosti mora biti u skladu s definicijom aktivnog poljoprivrednika u smislu članka 9. Uredbe (EU) br. 1307/2013, odnosno čije je poljoprivredno gospodarstvo upisano u Upisnik poljoprivrednika i koji obavlja poljoprivrednu aktivnost sukladno Zakonu o poljoprivredi.

Proizvođačke organizacije u sektorima voća i povrća: Dok su mjere iz 2. stupa u okviru ovog Programa prvenstveno usmjerene na jačanje održivosti i konkurentnosti proizvođača, uključujući ostvarenje okolišnih i drugih međusektorskih ciljeva, operativni programi u okviru 1. stupa trebali bi postići tržišno povezane ciljeve (poboljšanje kvalitete proizvoda, povećanje tržišne vrijednosti, promidžba) uključujući fitosanitarne standarde i pravila. Budući da je razina osnivanja udruga proizvođača u Republici Hrvatskoj vrlo niska, potpora iz PRR za osnivanje proizvođačkih grupa i organizacija omogućit će proizvođačima bolje korištenje operativnih programa u sektoru voća i povrća dopunjujući posredno ruralni razvoj. Potpuna sukladnost s EPFRR osigurat će se kroz uspostavu jasnih pravila u nacionalnim operativnim programima za proizvođačke grupe i organizacije.

Shema školsko voće/mlijeko: Shema školsko voće u školskoj shemi iz 1. stupa za cilj ima uvođenje voća/povrća u obroke u obrazovnim ustanovama radi poticanja zdravih prehrambenih navika kod djece, dok EPFRR podržava ulaganja u sektoru voća i povrća, i na taj način ima pozitivan učinak na dohodak i konkurentnost poljoprivrednika. Shema školskog mlijeka iz 1. stupa podupire uvođenje mliječnih proizvoda u obroke u obrazovnim ustanovama radi poticanja zdravih prehrambenih navika kod djece, dok EPFRR podržava investicije u sektoru mlijeka, stoga ima pozitivan učinak na dohodak i konkurentnost poljoprivrednika.

Nacionalni program pomoći sektoru vina 2014. – 2018.: Programi za vino iz 1. stupa podupiru restrukturiranje i konverziju vinograda, izgradnju i opremanje vinarija i projekte vezane za marketing i promociju vina na tržištima trećih zemalja. Program ruralnog razvoja je orijentiran na fizička ulaganja (osnivanje novih vinograda, navodnjavanje, osiguranje od šteta nastalih zbog nepovoljnih klimatskih događaja) kako bi se povećala održivost i konkurentnost vinogradara. Osim ulaganja, Program ruralnog razvoja podržava: obučavanje, usluge savjetodavne službe, sudjelovanje u shemama kvalitete, projektima suradnje i upravljanja rizicima i stoga ima pozitivan utjecaj na poljoprivredu i ruralni razvoj općenito.

Nacionalni pčelarski program za razdoblje od 2014. do 2016. godine: Pčelarski program podupire mjere usmjerene na suzbijanje varooze, analize meda, obnovu pčelinjeg fonda, racionalizaciju troškova selećeg pčelarenja i pružanje tehničke pomoći pčelarima i pčelarskim udrugama. U okviru Programa ruralnog razvoja, EPFRR podržava obučavanja, savjetodavne usluge, sudjelovanje u kvalitetnim programima i promociji, fizička ulaganja, projekte suradnje i upravljanja rizicima i stoga ima pozitivan učinak na dohodak poljoprivrednika i konkurentnost. Nadalje, poljoprivredno-okolišne i ekološke mjere daju pozitivan doprinos stvaranju boljeg okruženja za pčele koje su ključne za našu sigurnu opskrbu hranom.

14.1.2. Ako država članica odabere podnijeti nacionalni program i skup regionalnih programa kako se navodi u članku 6. stavku 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013, informacije o njihovoj međusobnoj komplementarnosti

Nije primjenjivo.

14.2. Prema potrebi, podaci o komplementarnosti s drugim instrumentima Unije, uključujući LIFE

Važno je osigurati optimalnu usklađenost između EPFRR i drugih važnih instrumenata Unije. Konkretno, usklađenost se može identificirati u LIFE programu okoliša i učinkovitosti prirodnih resursa i biološke raznolikosti, LIFE ublažavanje klimatskih promjena i LIFE prilagodbe klimatskim promjenama i različitim mjerama u PRR. Projekti za istraživanje i inovacije pod Horizon 2020 mogu biti povezani s ulaganjima u inovacije iz EPFRR, što se posebno odnosi na Program za poduzetništvo i inovacije (EIP) za "poljoprivrednu produktivnost i održivost" i na istraživanja vezana uz okolišne i klimatske promjene što može rezultirati međusobno nadopunjujućim ili uzlazno/silazno dosljednim komplementarnostima, osobito kroz M16.

Kao što je iznad opisano, Nacionalni koordinacijski odbor (NKO) mora biti uspostavljen za sveukupnu koordinaciju i praćenje provedbe ESI fondova te ostalih važnih instrumenata Unije i nacionalnih instrumenata financiranja, kako bi se osiguralo razgraničenje i komplementarnost. Odbor će uključivati relevantne nacionalne kontakte iz drugih instrumenata Unije, uključujući LIFE. Nadalje, predstavnik Ministarstva zaštite okoliša i prirode - nadležno tijelo odgovorno za program LIFE u Hrvatskoj - sudjeluje u Odboru za praćenje Programa ruralnog razvoja. To će osigurati komplementarnost sredstava i omogućiti podlogu za najbolju procjenu i korištenje usklađenosti između EPFRR, Horizon 2020 i LIFE.

Hrvatska je dio dviju makro regionalnih strategija, Europske strategije za Dunavsku regiju (EUSDR) i Europske strategije za Jadransko-jonsku regiju (EUSAIR). Obje strategije su duboko implementirane u hrvatskom strateškom usmjerenju; uzet će se u obzir uključenost dionika u programiranje i u budućem procesu provedbe svih ESI programa što je važno kako bi osigurali punu usklađenost s ciljevima EUSAIR i EUSDR. Upravljačko tijelo PRR sudjeluje u Nacionalnom odboru za koordinaciju sudjelovanja Hrvatske u programima transnacionalne i međuregionalne kao i makro regionalnih strategija EU, za koji je predviđeno da se postupno spaja s Nacionalnim koordinacijskim odborom.

Kao indikativni primjeri, u smislu EU strategije za jadransku i jonsku regiju (EUSAIR) te ulaganja iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) u M10, M11 i M13 bit će komplementarni sa 3. stupom - Međunarodnia kopnena staništa i biološka raznolikost te stupom 4. (Održivi turizam) - M7, M19 i M6.2. Što se tiče EU strategije za dunavsku regiju (EUSDR) te Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) oni će biti komplementarni prioritetnim područjima za održivu energiju, kulturu i turizam, kvalitetu vode, upravljanje okolišnim rizicima, očuvanjem biološke raznolikosti, krajolika i kvalitete zraka i tala, kao i ulaganja u konkurentnost.

15. NAČINI PROVEDBE PROGRAMA:

15.1. Imenovanje svih tijela iz članka 65. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 od strane država članica i sažet opis strukture upravljanja i kontrole programa koje se zahtijevaju člankom 55. stavkom 3. točkom (i) Uredbe (EU) br. 1303/2013 i mjere iz članka 74. stavka 3. Uredbe (EU) br. 1303/2013

15.1.1. Tijela

Nadležno tijelo	Naziv nadležnog tijela	Upravitelj nadležnog tijela	Adresa	Adresa e-pošte
Upravljačko tijelo	Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju	Davorka Hajduković, pomoćnica ministra	Ulica grada Vukovara 78, HR-10000 Zagreb	davorka.hajdukovic@mps.hr
Tijelo za ovjeravanje	Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije (ARPA)	Neven Šprlje, ravnatelj	Alexandera von Humboldta 4, V kat, HR-10000 Zagreb	neven.sprlje@arpa.hr
Akreditirana agencija za plaćanje	Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (APPRRR)	Ante Pezo, ravnatelj	Ulica gradaVukovara 269/d, HR-10000 Zagreb	ante.pezo@apprrr.hr

15.1.2. Sažet opis strukture upravljanja i kontrole programa i mjere za neovisno ispitivanje prigovora

15.1.2.1. Strukture upravljanja i kontrole

Upravljačko tijelo je odgovorno za učinkovito, djelotvorno i ispravno upravljanje i provedbu programa kako bi:

- osiguralo da operacije odabrane za financiranje budu u skladu s primjenjivim kriterijima Programa ruralnog razvoja;
- osiguralo da postoji prikladan i siguran elektronički sustav koji bilježi, održava, upravlja i izvješćuje o statističkim informacijama u Programu i njegovoj provedbi u svrhu praćenja i evaluacije Programa, te naročito informacija potrebnih za praćenje napretka u odnosu na definirane ciljeve i prioritete;
- pružilo Komisiji značajne podatke o pokazateljima vezanim uz operacije odabrane za financiranje, uključujući informacije o ishodima i financijskim pokazateljima do 31. siječnja i 31. listopada u svakoj godini programskog razdoblja;
- osiguralo da su korisnici i ostala tijela uključena u provedbu aktivnosti:
    - upoznati s obavezama koje proizlaze iz odobrene potpore, te vode ili odvojen računovodstveni sustav ili adekvatan računovodstveni kod za sve transakcije koje se tiču operacije,
    - svjesni zahtjeva koji se tiču pružanja podataka Upravljačkom tijelu i bilježenje ishoda i rezultata.
- osiguralo da je ex ante evaluacija sukladno članku 55. Uredbe (EU) br. 1303/2013 usklađena sa sustavom za evaluaciju i praćenje, i prihvaćena i podnesena Komisiji;

- osiguralo da je plan evaluacije primjeren i u skladu s pravilima u članku 56. Uredbe (EU) br. 1303/2013 i da se ex-post evaluacija Programa sukladno članku 57. Uredbe (EU) br. 1303/2013 provodi u propisanim rokovima, pritom osiguravajući usklađenost takvih vrednovanja s uspostavljenim sustavom za vrednovanje i praćenje i njihovo podnošenje Odboru za praćenje i Komisiji;
- pružilo informacije i dokumente Odboru za praćenje potrebne za praćenje provedbe Programa u skladu s specifičnim ciljevima i prioritetima;
- izradilo Godišnje izvješće o napretku, uključujući zbirne tablice praćenja i dostavilo Komisiji nakon odobrenja Odbora za praćenje;
- izradilo Godišnja provedbena izvješća u skladu s člankom 75. Uredbe (EU) br. 1305/2013;
- pratilo ispunjavanje primjenjivih ex ante uvjeta i obavljanje radnji povezanih sa ispunjavanjem ex ante uvjeta koji spadaju u odgovornost Upravljačkog tijela;
- osiguralo da Agencija za plaćanje dobije sve potrebne informacije, posebice o provedenim postupcima i nadzorom vezanim uz operacije odabrane za financiranje, i to prije nego što plaćanje bude odobreno;
- izradilo Strategiju informiranja i promidžbe, te osiguralo provedbu iste kako bi se osigurala promidžba Programa, uključujući kroz nacionalnu ruralnu mrežu i informiranje potencijalnih korisnika, strukovnih organizacija, ekonomskih i socijalnih partnera, tijela koja promoviraju ravnopravnost spolova i značajnih nevladinih organizacija, uključujući organizacije koje se bave okolišnom tematikom, o mogućnostima ponuđenim Programom i pravilima dobivanja pristupa programskog financiranja, kao i informiranje korisnika o doprinosu Unije, kao i javnosti o ulozi koju Unija ima unutar Programa;
- upoznalo Odbor za praćenje najmanje jednom godišnje o napretku provedbe Strategije informiranja i promidžbe, njenoj analizi rezultata, kao i planiranom informiranju i promidžbi koje će se provesti u narednoj godini;
- upravljalo i provodilo mjerom Tehničke pomoći Programa.

Pomoćnik/ca ministra nadležan/na za poslove Uprave za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju je odgovorna osoba Upravljačkog tijela. Struktura Upravljačkog tijela propisana je Pravilnikom o unutarnjem ustrojstvu Ministarstva poljoprivrede , kojime se imenuje i utvrđuje odgovorna osoba i struktura. Ključne zadaće Upravljačkog tijela izvršavat će Sektor za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj koje obuhvaća 39 zaposlenika zaduženih isključivo za aktivnosti direktno povezane sa Programom ruralnog razvoja i raspoređenih u tri službe, te sedam odjela. Neki zadaci horizontalne potpore mogu se provoditi i od strane drugih djelatnika Ministarstva. Također, Upravljačko tijelo može angažirati vanjske suradnike ili određene stručnjake pritom koristeći sredstva Tehničke pomoći.

Upravljačko tijelo je odgovorno za koordinaciju i nadgledanje cjelovitog sustava upravljanja PRR i kontrolnog sustava radi učinkovitog i transparentnog korištenja financijskih sredstava.To uključuje osiguranje kvalitete; trajno praćenje svih uključenih tijela, potvrdu usklađenosti s EU propisima; provjere nepravilnosti kao i potrebu da se poduzmu mjere za ispravljanje nepravilnosti kako bi se poboljšao sustav kontrole i upravljanja. Uzet će u obzir i rezultati kontrola, koje su znakovito predviđene u pripremi godišnjeg sastanka sa Komisijom. Upravljačko tijelo provjerava korištenje sredstava od strane korisnika potpore u slučaju ozbiljne sumnje u nepravilnosti i obavještava AFCOS mrežu, ukoliko neko drugo tijelo uključeno u provedbu Programa to već nije učinilo.

Upravljačko tijelo održava registar rizika i predlaže mjere kojima se umanjuju identificirani rizici da bi se izbjegli nepovoljni učinci. Ono osigurava i dostupnost cjelokupne potrebne dokumentacije vezane uz provedbu Programa ruralnog razvoja, ukoliko ista bude zatražena od strane značajnih nacionalnih i EU

tijela.

Upravljačko održava unutarnji sustav nadzorate osigurava razmjenu informacija pomoću MIS sustava uspostavljenog od strane Koordinacijskog tijela.

APPRRR je odgovorna za izvršenje plaćanja za potporu mjerama unutar Zajedničke poljoprivredne politike. Agencija je osnovana Zakonom o osnivanju Agencije za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju (NN 30/09). Nadležnosti Agencije propisane su Zakonom o poljoprivredi (NN 30/15), te Pravilnikom o akreditaciji (NN 40/01).

Agencija za plaćanja obavlja slijedeće funkcije povezane s Programom ruralnog razvoja:

- odobrava plaćanja, uključujući provjere da podnositelji (kandidati) ispunjavaju potrebne uvjete, te utvrđuje iznose koji će biti isplaćeni;
- izvršenje plaćanja, uključujući pripreme naloga za plaćanje i prosljeđivanje sredstava na račune podnositelja zahtjeva u skladu sa odobrenim iznosima;
- vođenje računa preuzetih obveza i izvršenih plaćanja sa posebnom pažnjom na točnost i prvobitnost preuzetih obveza evidentiranja i plaćanja iz poljoprivrednih EU fondova u posebnim računovodstvenim zapisima, te izrada izvješća o troškovima, uključujući kvartalna i godišnja izvješća koja se podnose Europskoj komisiji;
- odgovorna je za upravljanje i kontrolu troškova.

Predviđeno je da 215 zaposlenika APPRRR radi na zadaćama povezanim sa EPFRR u trenutku kada potpuna provedba bude u tijeku. Međutim, Agencija ima šire odgovornosti koje uključuju provedbu različitih nacionalnih i EU financiranih programa, kao i ostalih delegiranih zadaća, te trenutačno zapošljava 667 zaposlenika. Struktura Agencije je fleksibilna te ona može odgovoriti na buduće potrebe sukladno godišnjoj analizi radnog opterećenja. Privremena akreditacija APPRRR za mjere Programa ruralnog razvoja odobrena je 01. listopada 2014. od strane nadležnog tijela, a postupak potpune akreditacije bit će završen u 2015. godini.

Nadležno tijelo zaduženo za akreditaciju APPRRR je Samostalna služba za akreditaciju APPRRR i certificiranje i potvrđivanje provedbe programa potpore u ribarstvu unutar Ministarstva poljoprivrede. Nakon što je akreditacija odobrena, Nadležno tijelo će nadzirati rad APPRRR, te ispunjavanje akreditacijskih kriterija te će svake tri godine pisanim putem obavijestiti Europsku komisiju o rezultatima nadzora.

Da bi osigurali maksimalnu učinkovitost i djelotvornost u provedbi Programa, Upravljačko tijelo i APPRRR će usko surađivati, u potpunosti poštujući njihovu specifičnu osposobljenost i dužnosti.

Upravljačko tijelo i APPRRR dostavit će ex ante procjenu o provjeri i kontroli mjera uključenih u Program ruralnog razvoja i poduzeti procjenu provjere i kontrole tijekom njihove provedbe.

Tijelo za ovjeravanje je Agencija za reviziju sustava provedbe programa Europske unije (ARPA). ARPA je zadužena za reviziju aktivnosti vezanih uz APPRRR, uključujući provjeru ispunjavanja akreditacijskih kriterija, te je dužna potvrditi istinitost, potpunost i točnost faktura, uzimajući u obzir utvrđene sustave upravljanja i kontrole.

Tijelo će dostaviti mišljenje sastavljeno u skladu sa međunarodno prihvaćenim revizijskim standardima o potpunosti, točnosti i istinitosti (vjerodostojnosti) godišnjih računa Agencije za plaćanja o pravilnom funkcioniranju njenih internih sustava kontrole, te o pravovaljanosti i ispravnosti troškova za koje je

zatražena naknada od strane Komisije. U tom mišljenju će također navesti stavlja li ispitivanje sumnju u tvrdnje navedene u upravljačkoj izjavi.

Sva programska tijela uključena u provedbu Programa ruralnog razvoja uzet će u obzir "naučene lekcije" tijekom provedbe IPARD-a nastavno na Evaluacijsko izvješće o administrativnoj učinkovitosti IPARD-a, te u skladu s preporukama izvješća, kako bi se osigurala glatka i pravovremena provedba Programa. Posebna pozornost bit će posvećena učinkovitom i pravodobnom višegodišnjem planiranju i izgradnji kapaciteta ljudskih potencijala.

Općenita koordinacija Europskih strukturnih i investicijskih fondova (ESI) je u nadležnosti Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije kao Koordinacijskog tijela u skladu s člankom 123. stavkom 8. Uredbe (EU) br. 1303/2013 .

Nacionalni koordinacijski odbor (NCC) bit će uspostavljen za cjelokupnu koordinaciju i praćenje provedbe ESI fondova, a državni službenici iz Upravljačkog tijela će prisustvovati u Nacionalnom koordinacijskom odboru kako bi usmjeravali koordinaciju i aktivnosti vezane uz praćenje.

15.1.2.2. Mehanizmi za ispitivanje žalbi

Upravljačko tijelo će utvrditi postupke za neovisno ispitivanje i rješavanje prigovora od strane korisnika. Upravljačko tijelo će osnovati neovisno Povjerenstvo koje će postupati po zaprimljenim prigovorima u skladu s postupcima objavljenim na internetskim stranicama Programa. U postupku će se odrediti jasni rokovi za ispitivanje prigovora. Svi podnositelji zahtjeva i korisnici bit će obaviješteni o postupcima za podnošenje pritužbe. Odjel za kontrolu provedbe programa ruralnog razvoja će djelovati kao predsjedatelj. Mandat Povjerenstva je isključivo vezan uz pravilnost postupaka rješavanja prigovora korisnika i provedenih ispravnih procjena postupaka za odabir i odbijanje, povlačenje sredstava i kazni za nepoštivanje. Povjerenstvo nema ovlaštenje donositi konačne odluke o financiranju aktivnosti unutar Programa ruralnog razvoja ili njihovoj prihvatljivosti. U slučaju prihvaćanja prigovora korisnika, Povjerenstvo će uputiti svoju odluku Agenciji za plaćanje na obradu, budući da je jedino tijelo koje može donijeti konačnu odluku o odobravanju ili odbijanju određenog prigovora. Odjel za kontrolu provedbe programa ruralnog razvoja, vršit će analizu upućenih prigovora kao i postupke neovisnog Povjerenstva kako bi se eventualni nedostaci kontrolnog sustava na vrijeme ispravili te osigurala pravovremena i učinkovita provedba PRR.

15.2. Predviđeni sastav Odbora za praćenje

Odbor za praćenje provedbe programa ruralnog razvoja će se uspostaviti u roku tri mjeseca od obavijesti o Odluci EK o usvajanju Programa, a u skladu sa čl. 47. Uredbe (EU) 1303/2013. Tajništvo Odbora za praćenje je odgovorno za pripremu materijala i izvješća, sastavljanje dnevnog reda, izradu zapisnika te zaključaka sa sjednica. Odbor će djelovati sukladno Poslovniku o radu Odbora, koji će se usvojiti na prvom sastanku. Poslovnik o radu mora uzeti u obzir naznake iz Europskog kodeksa ponašanja o partnerstvu te uspostaviti proceduru glasovanja. Odborom za praćenje će predsjedavati čelnik Upravljačkog tijela. Do usvajanja programa, sazvat će se privremeni Odbor za praćenje kako bi se odobrilo kriterije odabira za početak provedbe mjera prije službene uspostave Odbora za praćenje. Ove odluke će se potvrditi na prvoj sjednici Odbora za praćenje.

Odbor za praćenje se sastaje najmanje jednom godišnje.

Odbor za praćenje će pratiti provedbu programa ruralnog razvoja i njegovu učinkovitost. U tu svrhu Odbor za praćenje provodi sve funkcije navedene u čl. 74. Uredbe (EU) 1305/2013.

Članovi Odbora i njihove zamjene bit će predstavnici državne uprave, lokalne i regionalne uprave, gospodarskih i društvenih partnera te relevantnih predstavnika tijela civilnog društva, uključujući partnere za zaštitu okoliša, nevladine organizacije i tijela nadležna za promicanje socijalne uključenosti, ravnopravnost spolova i nediskriminaciju.

Broj članova iz nevladinih organizacija bit će najmanje jednak broju članova iz tijela državne uprave.

Članovi Odbora za praćenje će biti predstavnici iz sljedećih tijela i organizacija:

- Ministarstvo poljoprivrede
- Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova EU
- Ministarstvo poduzetništva i obrta
- Ministarstvo turizma
- Ministarstvo zaštite okoliša i prirode
- Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja
- Ministarstvo gospodarstva
- Ministarstvo vanjskih i europskih poslova
- Ministarstvo financija
- Vlada Republike Hrvatske, Ured za ravnopravnost spolova
- Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju
- Hrvatska poljoprivredna agencija
- Hrvatska poljoprivredna komora
- Agencija za poljoprivredno zemljište
- Savjetodavna služba
- Hrvatska gospodarska komora
- Hrvatska obrtnička komora
- Agronomski fakultet u Zagrebu
- Institut za jadranske kulture i melioraciju krša
- Hrvatska zajednica županija
- Udruga općina u Republici Hrvatskoj
- Hrvatski savez zadruga
- Hrvatska mreža za ruralni razvoj
- LEADER mreža Hrvatske
- Hrvatski centar za poljoprivredu, hranu i selo
- Institut za turizam
- Hrvatska udruga banaka
- Hrvatska banka za obnovu i razvitak
- Hrvatska udruga poslodavaca
- Hrvatska udruga mladih poljoprivrednika
- Hrvatske vode
- Hrvatske šume
- Središnja svinjogojska udruga
- Udruga ekoloških poljoprivrednih proizvođača Hrvatske
- Hrvatska voćarska zajednica
- Hrvatska udruga rasadničara

- Zajednica udruga hrvatskih povrćara
- Savez udruga hrvatskih uzgajivača Holstein goveda
- Croatiastočar
- Udruga peradara Hrvatske
- Hrvatski savez udruga proizvođača mlijeka
- Hrvatski savez uzgajivača koza i ovaca
- Zeleni forum, mreža udruga za zaštitu okoliša Hrvatske
- Udruga inovatora Hrvatske

Europska komisija će sudjelovati u radu Odbora za praćenje u savjetodavnoj ulozi.

Konačni popis članova i zamjena Odbora za praćenje će biti objavljen na www.mps.hr.

Odbor za praćenje, osim funkcija iz čl. 49. Uredbe (EU) 1303/2013, uz ostale zadaće:

- se mora konzultirati i dati mišljenje o kriterijima odabira, u roku od četiri mjeseca od odluke kojom se odobrava program. Kriteriji odabira se revidiraju u skladu s potrebama programa;

- će ispitivati radnje u programu koje se odnose na ispunjavanje prethodnih (ex ante) uvjeta;

- će ispitivati sva pitanja koja utječu na izvršenje programa;

- će razmatrati planiranje aktivnosti i izlazne rezultate koji se odnose na provedbu Evaluacijskog plana (EP);

- će sudjelovati u radu Nacionalne ruralne mreže za razmjenu informacija o provedbi programa;

- će razmatrati i odobravati sve promjene u programu kao i godišnja izvješća o provedbi, prije nego što se pošalju u EK.

Sredstva Tehničke pomoći iz Programa ruralnog razvoja će se koristiti kao podrška svim aktivnostima Odbora za praćenje uključujući aktivnosti izgradnje kapaciteta.

15.3. Odredbe kojima se osigurava promidžba programa, uključujući nacionalnom ruralnom mrežom, upućivanjem na strategiju informiranja i promidžbe iz članka 13. Provedbene uredbe (EU) br. 808/2014

Strategija informiranja i promidžbe

Upravljačko tijelo Programa (UT) je odgovorno za:

- izradu strategije informiranja i promidžbe Programa sukladno Prilogu III Provedbenoj uredbi Komisije (EU) br. 808/2014 od 17 lipnja 2014 o utvrđivanju pravila primjene Uredbe (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i provedbu
- uspostavu mrežne stranice koja će osigurati dostupnost informacija o Programu
- informiranje potencijalnih korisnika o mogućnostima ulaganja unutar Programa ruralnog razvoja, o

povezanim procedurama, uvjetima prihvatljivosti i kriterijima odabira, te o informativnim (kontakt) točkama kao i o načinu podnošenja i rješavanju prigovora
- informiranje šire javnosti o sadržaju Programa ruralnog razvoja, njegovom usvajanju i izmjenama, glavnim dostignućima u provedbi Programa i njegovom zatvaranju, kao i o doprinosu ostvarivanja prioriteta Unije kako je navedeno u Partnerskom sporazumu

UT je odgovorno za vođenje ukupnog komunikacijskog procesa Programa ruralnog razvoja i uključivanja Nacionalne mreže za ruralni razvoj u cilju osiguranja promidžbe programa.

Strategija informiranja i promidžbe bit će dostavljena OzP za informaciju unutar 6 mjeseci od odobravanja Programa. UT će osigurati dosljedan pristup svim alatima promidžbe u cilju jačanja i ponavljanja zajedničkih osnovnih poruka te održavanja usklađenog vizualnog identiteta.

Strategija informiranja i promidžbe čini temelj za izradu komunikacijskog plana Nacionalne mreže za ruralni razvoj te će definirati razgraničenje u zadaćama između UT i NMRR.

Ciljne skupine mogu biti okvirno podijeljene na 3 kategorije unutar kojih će se primjenjivati odgovarajući komunikacijski alati ovisno o komunikacijskim ciljevima.

- šira javnost
- potencijalni korisnici i dionici ruralnog prostora uključujući nevladine organizacije, obrazovne i znanstvene institucije, operativne grupe
- korisnici

Ovisno o profilu ciljne skupine, UT će raditi prilagodbe komunikacijskih kanala koje planira koristiti.

Znakovito, sljedeći komunikacijski alati će biti korišteni, sukladno Strategiji informiranja i promidžbe:

<u>Informiranje šire javnosti</u>

UT će sa drugim tijelima ruralnog prostora osmisliti i provesti aktivnosti edukacije i podizanja svijesti javnosti o sadržaju Programa, o napretku i rezultatima provedbe i dostignutim ciljevima navedenim u Programu. Sljedeći komunikacijski alati će biti korišteni:

a) Kampanja za tiskane medije

UT će provoditi promociju Programa putem konferencija i priopćenja za tisak, radija, televizije te promidžbe putem mrežnih stranica kao i sudjelovanjem predstavnika u tematskim ili specijaliziranim nacionalnim, regionalnim i lokalnim programima kako bi osigurali pružanje općih informacija o Programu i njegovim ciljevima kao i predstavili rezultate. Također, osim navedenog, može uključivati i video - komunikacijske proizvode, zakup informativno - promotivnog prostora u javnim i specijaliziranim tiskovinama te na radiju kao i izrada specijaliziranih članaka i priopćenja za javnost.

b) Internet mrežni alati

Komunikacija prema široj javnosti trebala bi se provoditi ne samo putem mrežnih stranica institucija nego i putem komplementarnih mrežnih alata kao što je web 2.0, sukladno strategiji za društvene medije.

c) Edukacijske i informativne aktivnosti podizanja svijesti

Aktivnosti na središnjoj razini

Upravljačko tijelo zajedno s Ministarstvom regionalnog razvoja i fondova EU kao koordinacijsko tijelo ESI fondova (i druga tijela i partneri) će organizirati ili sudjelovati u događanjima pružajući informacije o ESI fondovima, npr. Dani EU fondova ili Regionalni dani kao dio komunikacijske aktivnosti prema široj javnosti o ESI fondovima.

Aktivnosti na regionalnoj i lokalnoj razini

Nadalje, u suradnji s ostalim tijelima i dionicima u ruralnim područjima, Upravljačko tijelo će održati edukacijske i informativne prezentacije i radionice za ruralne zajednice u svrhu podizanja svijesti o ciljevima i mogućnostima Programa ruralnog razvoja, kao i predstavljanja uspješnih projekata PRR te glavna postignuća tijekom provedbe. Te aktivnosti mogu biti ciljane za određene skupine u ruralnim zajednicama, u skladu sa Strategijom informiranja i promidžbe i njenim ciljevima.

Komunikacija s potencijalnim korisnicima i dionicima ruralnog razvoja

Cilj je osigurati jasne, potpune i ažurirane informacije o:

- ciljevima Europe 2020 i doprinos PRR njihovom ostvarivanju;
- ciljevima mjera i pod-mjera PRR;
- natječajima, ponudama i svim administrativnim postupcima za financiranje prijava unutar PRR;
- svim regionalnim i lokalnim kontaktima i povezanim tijelima za pružanje detaljnih informacije o PRR-u.

Navedeno će biti ostvareno putem:

a) osiguranje informativnih alata za povezana tijela, tehnička podrška za provedbene procedure za podršku strukturama i ciljanim informacijskim aktivnostima

Tehnička podrška i alati za povezana tijela za korištenje na njihovim informacijskim aktivnostima i za daljnje širenje i distribucije, uključujući treninge. Specifične Informacijske aktivnosti i događanja koje izvode povezana tijela u skladu s dogovorenim akcijskim planom također moraju biti prihvatljivi.

Nadalje, bez spolne, socijalne i rasne diskriminacije sljedeći povezani partneri moraju biti uključeni u informacijske aktivnosti:

- regionalne agencije i agencije za ruralni razvoj
- Savjetodavna služba
- Hrvatska poljoprivredna agencija
- Agencija za plaćanja
- gradski uredi za poljoprivredu
- lokalne akcijske grupe
- Nacionalna ruralna mreža
- informativni centri o EU fondovima
- nevladine organizacije
- partneri vezani uz zaštitu okoliša

b) Informativni seminari i tehničke smjernice

Potencijalni korisnici određene mjere i dionici ruralnog prostora bit će obaviješteni o uvjetima prihvatljivosti i kriterijima za odabir, svim detaljima provedbe, prihvatljivim ulaganjima, iznosima potpore, procesu prijave i potrebnoj dokumentaciji, itd .Navedeno će biti provedeno sukladno dogovorenom rasporedu provedbe s prilagođena rješenja za različite mjere i programe za identifikaciju najučinkovitijeg pristupa i odgovarajućih instrumenata koji se koriste, uključujući ICT alate. Pristup mora uzeti u obzir područja s rijetko naseljenim i raštrkanim potencijalnim korisnicima s ograničenim pristupom u definiranju potreba za izravnom komunikacijom.

c) Informativni materijali

UT će, u suradnji s drugim relevantnim institucijama (kao što je Agencija za plaćanja), objavljivati različite materijale za potencijalne korisnike, kao što su letci i vodiči za korisnike. Svi materijali bit će dostupni u UT,APPRRR i njezinim područnim uredima, uredima Savjetodavne službe (SS), Hrvatske poljoprivredne agencije (HPA), kao i u ostalim zainteresiranim institucijama. Svi ovi materijali moraju biti dostupni u web i tiskanim formatima.

d) Glasnik (bilten)

Redoviti glasnik (bilten) bit će distribuiran putem elektronske pošte ruralnim dionicima temeljem on-line prijave, s ažuriranim informacijama o mogućnostima financiranja.

e) Ciljane promotivne kampanje

Aktivnosti mogu uključivati promotivne poruke, oglasni prostor, kupnju uređivačkog prostora 'advertorials' u javnim i specijaliziranim novinama i časopisima, radio 'reklame', sudjelovanje i prezentacije u specijaliziranim televizijskim i radijskim emisijama i promocija na web - baziranim medijima o pojedinoj mjeri.

f) Internet (mrežni) alati i društveni mediji

Mrežna stranica o PRR će sadržavati:

- pravilnike o provedbi pojedinih mjera i podmjera;
- vodiče za korisnike za sve mjere i podmjere programa;
- dokumentaciju za prijavu;
- kontakt podatke (adresa, elektronsku poštu, brojeve telefona)od svih institucija uključenih u provedbu PRR-a;
- popis korisnika programa;
- objavljeni natječaji i rezultati natječaja;
- poveznice na mrežne stranice relevantnih institucija, uključujući poveznicu na mrežnu stranicu Komisije vezano uz EAFRD fond.

g) Sudjelovanje u događanjima i sajmovima dionika ruralnog prostora

Korisnici:

Specifične smjernice vezano uz provedbu bit će osigurane za korisnike. Smjernice informiranja i promidžbe bit će osigurane za relevantne korisnike, prilagođene za svaku pojedinu mjeru, kako bi se osigurala puna

usklađenost za zahtjevima vidljivosti, uključujući tehničke specifikacije. Također, bit će dostupan i „Communication Toolkit“ u kojem su osigurani predlošci i primjeri za potrebe buduće komunikacije na razini korisnika.

Navedene aktivnosti nisu konačne te će daljnje aktivnosti biti definirane u Strategiji informiranja i promidžbe koje će se redovito ažurirati sukladno procjeni utjecaja komunikacijskih aktivnosti.

Nacionalna ruralna mreža

Jedna od najvažnijih zadaća Nacionalne ruralne mreže je komunikacija i prijenos informacija prema dionicima ruralnog prostora o mogućnostima PRR 2014. - 2020.

Uloga Nacionalne ruralne mreže je promicanje mjera programa ruralnog razvoja u Republici Hrvatskoj, razmjena ideja i dobre prakse u provedbi Programa ruralnog razvoja u Hrvatsko i Europskoj uniji, promicanje mjera programa ruralnog razvoja, promicanje partnerstva i suradnje te podizanje svijesti i jačanje kapaciteta svih članova mreže.

Nacionalna ruralna mreža će razviti vlastitu Strategiju informiranja i promidžbe sukladno Strategiji Programa.

Praćenje i evaluacija Strategije informiranja i promidžbe

UT će pratiti utjecaj mjera informiranja i promidžbe u smislu transparentnosti, odnosno svijesti o Programu i ulozi EU. Strategija evaluacije za komunikaciju će predvidjeti redovitu procjenu kako bi se provjerilo ostvarivanje ciljeva kroz praćenje indikatora uspješnosti te povratne informacije koje će omogućiti prilagodbe i preciznu prilagodbu komunikacijskih pristupa osiguravajući svrhu i orijentiranost prema korisnicima.

UT će pratiti provedbu evaluacije i promociju nalaza evaluacije.

Koordinacija s promocijom ESI fondova

Strategija će biti u korelaciji s ukupnom Komunikacijskom strategijom za ESI fondove u RH koja je u nadležnosti MRRFEU kao Koordinacionog tijela.

Nadalje, MRRFEU kao koordinacijsko tijelo za ESI fondove je odgovorno za središnju mrežnu stranicu - www.strukturnifondovi.hr - koja osigurava:

- opće podatke o mogućnostima financiranja putem ESI fondova,
- informacije o važećim propisima i postupcima za projekte financirane putem ESI fondova
- e-learning sadržaji dostupni on-line, kao i informacije o drugim mogućnostima edukacije za upravljanje projektima ESI fondova i
- kontakte tijela nadležnih za daljnju potporu potencijalnim korisnicima u određenom području, koje osigurava nadležno Upravljačko tijelo. Dakle, višekanalni pristup istim informacijama mora biti dostupan

Daljnja koordinacija mora biti zajamčena putem mreže osoba zaduženih za informiranje i vidljivost (PON). Svrha PON je osigurati koordiniranu i simultanu distribuciju gore navedenih podataka, ali i pružiti prvu tehničku podršku potencijalnim korisnicima. Osoba zadužena za informiranje i vidljivost PRR je član PON.

15.4. Opis mehanizama za osiguravanje usklađenosti s lokalnim razvojnim strategijama koje se provode u okviru LEADER-a, aktivnostima koje su predviđene u okviru mjere suradnje iz članka 35. Uredbe (EU) br. 1305/2013, mjerom „Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima" iz članka 20. navedene Uredbe te ostalim ESI fondovima

Posebna će se pozornost posvetiti usklađivanju provedbe LRS i operacija u okviru podmjere 7.4 „Ulaganja u pokretanje, poboljšanje ili proširenje lokalnih temeljnih usluga za ruralno stanovništvo, uključujući slobodno vrijeme i kulturne aktivnosti te povezanu infrastrukturu". LAG-ovi će razviti posebne mehanizme odabira projekata koji će spriječiti dvostruko financiranje istih operacija, budući da sami LAG-ovi mogu biti korisnici, ali također mogu i dodjeljivati sredstva za iste operacije. Kontrola će se provoditi na razini projekta.

Provedba LRS će se odvijati putem LEADER pristupa kroz EPFRR i LAGUR-e kroz EFPR prema mono-fond pristupu. Kako je u Hrvatskoj nemoguće izraditi razdjelnicu na temelju zemljopisnog područja, te se LEADER područje može potpuno ili djelomično preklapati s LAGUR-om, potrebno je jasno razdvojiti fondove. Navedeno će se postići na razini programiranja i provedbe, budući da je Ministarstvo poljoprivrede odgovorno i za EPFRR i EFPR, te koordiniranim praćenjem i kontrolom u Agenciji za plaćanja. Procedure za provedbu CLLD pristupa u ribarstvu i uspostava LAGUR-a u nadležnosti je Ministarstva poljoprivrede, Uprave za ribarstvo koja je upravljačko tijelo za EFPR.

Odgovarajući mehanizmi koordinacije će biti razvijeni od strane rečenih Upravljačkih tijela kako bi se spriječilo dvostruko financiranje iz različitih izvora EU. S ciljem osiguranja usklađenosti, izradit će se posebni vodiči za slučajeve kada se ista administrativna struktura koristi za provedbu mjera iz oba fonda.

Vezano uz sudjelovanje LAG-ova kao korisnika ostalih ESI programa, kao što je Program teritorijalne suradnje, usklađenost će se osigurati kroz koordinaciju s Ministarstvom regionalnoga razvoja i fondova EU koje je hrvatski nacionalni predstavnik u Nacionalnom koordinacijskom povjerenstvu za teritorijalnu suradnju. Nadalje, informacije i podaci o LAG-ovima koji su korisnici Programa teritorijalne suradnje bit će dostupne u programu MIS. Administrativne provjere će se moći provoditi iz podataka iz MIS sustava koji će biti dostupni nacionalnim predstavnicima te kroz Prvostupanjsko kontrolno tijelo za korisnike hrvatskog Programa teritorijalne suradnje.

15.5. Opis aktivnosti za smanjenje administrativnog opterećenja korisnika iz članka 27. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1303/2013

Poduzeti su znatni napori kako bi se umanjilo administrativno opterećenje korisnika tijekom provedbe IPARD programa obzirom da je dolazilo do potpunih zastoja u ugovaranju projekata, posebice zbog nedostatnih administrativnih kapaciteta, kako u APPRRR kao ugovaračkom tijelu, tako i drugim državnim i javnim institucijama odgovornim za izdavanje dokumentacije potrebne za prijavu na natječaj. Administrativni kapaciteti su ojačani kroz IPA 2011 „Jačanje kapaciteta APPRRR u pripremi za nove ZPP i ZRP reforme te razdoblje nakon 2013. godine".

<u>Elektronske prijave i obrada</u>

Obrada prijava, koja je u pretpristupnom razdoblju trajala od nekoliko mjeseci do jedne godine zbog ručnog podnošenja i dokumentacije u papirnatom obliku, će se znatno ubrzati u razdoblju 2014. – 2020. godine, prvenstveno zbog elektronskog podnošenja prijava. APPRRR je ugovorila izradu odgovarajućeg programskog rješenja za prijave u sklopu IPA-e. AGRONET, koji navodi prijavitelje na popunjavanje prijave/zahtjeva preko unaprijed definiranog tijeka procesa, uključuje automatske unakrsne provjere informacija koje korisnici dostavljaju, od dostupnih zapisa podataka koje održava APPRRR i/ili druga javna tijela u skladu s principom jednostrukog kodiranja, izbjegavajući udvostručivanje informacija i dokumenata. Ovo se trenutačno ažurira kako bi bilo u skladu s zahtjevima za razdoblje od 2014.-2020.. Sva rješenja e-uprave bit će uključivana ovisno o njihovoj dostupnosti. To će znatno umanjiti količinu potrebne dokumentacije koju je potrebno dostaviti zajedno s prijavom te također umanjiti rizike od neuspješnih i nepravovremenih prijava/zahtjeva podnesenih od strane korisnika. AGRONET također pruža druge pogodnosti potencijalnim prijaviteljima/korisnicima, poput pregleda cjelokupne pravne osnove koja se tiče određene mjere potpore te uvid u trenutni status prijava (npr. podneseno/u postupku/odobreno/odbijeno). AGRONET će biti spreman za prve natječaje u 2015. godini, uključujući sustav jednostruke prijave za mjere povezane s IAKS sustavom za podnošenje zahtjeva za izravna plaćanja i IAKS mjere ruralnog razvoja za zahtjeve pojedinačnih poljoprivrednika od 01. ožujka 2015. godine. Kako bi neki potencijalni korisnici mogli imati poteškoća u pristupu ili popunjavanju internetske prijave, bit će osigurana specifična potpora i usmjeravanje od strane Hrvatske Poljoprivredne Agencije (HPA) i Savjetodavne službe (SS) te je već započeta u 2013. godini.

Kraća obrada prijava bit će ostvarena povećanjem broja ureda koji će obavljati obradu prijava, prvenstveno u regionalnim uredima APPRRR u Splitu, Rijeci, Osijeku i Bjelovaru te glavnom uredu u Zagrebu.

Dokumentacija

Korištenje AGRONETA, koji navodi prijavitelje na popunjavanje prijave/zahtjeva preko unaprijed definiranog tijeka procesa, uključuje automatske unakrsne provjere informacija koje korisnici dostavljaju, od dostupnih zapisa podataka koje održava APPRRR i/ili druga javna tijela u skladu s principom jednostrukog kodiranja, izbjegavajući udvostručivanje informacija i dokumenata. Ovo će znatno umanjiti količinu potrebne dokumentacije koju je potrebno dostaviti zajedno s prijavom.

Dugotrajna procedura za izdavanje građevinske dozvole, koja je trajala i po nekoliko godina, djelomično je riješena odredbama novog Zakona o gradnji (NN 153/13) te prateće regulative, koji predviđaju pojednostavljenu proceduru ishođenja građevinske dozvole, smanjenje nužne dokumentacije i znatno kraće vrijeme za izdavanje građevinskih dozvola na temelju kojih se odobrava građenje.

Zakonodavni postupak za uspostavu zakonskog okvira je u pripremi za građevine bez dozvole koje se mogu legalizirati u skladu s dokumentacijom o prostornom planiranju, ukoliko je vlasnik podnio valjanu prijavu do lipnja 2013. godine. Prema planu nadležnog ministarstva, valjane dozvole će se izdati do kraja 2016. godine, što će pružiti mogućnost ovim potencijalnim korisnicima da podnesu prijave u okviru ovog Programa, posebice za ulaganja pod mjerom M04 „Ulaganja u fizičku imovinu“.

Informacije za prijavitelje i korisnike

Osim objave na mrežnim stranicama posvećenim PRR te na mrežnim stranicama APPRRR, informacije će biti dostupne na središnjoj mrežnoj stranici – www.strukturnifondovi.hr – kojom upravlja MRRFEU kao Koordinacijsko tijelo. Ovime će se omogućiti višestruki kanali pristupa do iste informacije.

Usmjeravanje korisnika

Daljnja pomoć korisnicima u provedbi operacija perdviđena je kroz odredbe specifičnih i prilagođenih smjernica i vježbi na temu nabave u investicijskim mjerama te pripremi specifičnih Preglednih smjernica i alata za korisnike, kako bi se osiguralo puno poštovanje prema njihovim odgovornostima.

Nadzor smanjenja administrativnog opterećenja

Učinkovitost ovih aktivnost će ovisiti u najvećoj mjeri o djelotvornom i učinkovitom upravljanju ljudskim potencijalom te pravodobnom i visoko-kvalitetnom pružanju potrebnih usluga.

U procjeni korištenja sredstava Tehničke pomoći, Odjel nadzora i procjene će uključiti redovitu procjenu smanjenja administrativnog opterećenja i izraditi prikladne preporuke te pratiti njihovu provedbu.

Sredstva Tehničke pomoći iz PRR mogu se koristiti za aktivnosti potpore smanjenju administrativnog opterećenja korisnika.

15.6. Opis upotrebe tehničke pomoći, uključujući aktivnosti povezane s pripremanjem, upravljanjem, praćenjem, evaluacijom, informiranjem i kontrolom programa i njegovom provedbom, kao i aktivnosti koje se odnose na prethodna i naredna programska razdoblja iz članka 59. stavka 1. Uredbe (EU) br. 1303/2013

Sredstvima Tehničke pomoći moguće je financiranje aktivnosti za potporu pripreme, upravljanja, nadzora, evaluacije, informiranja i komunikacije, umrežavanje, rješavanje prigovora te kontrolu i reviziju Programa ruralnog razvoja, za potporu aktivnosti za smanjenje administrativnog tereta za korisnike i posebne aktivnosti za jačanje kapaciteta hrvatskih vlasti i korisnika da upravljaju i koriste Program ruralnog razvoja.

Nadalje, sredstvima Tehnička pomoći će se financirati osnivanje i upravljanje Nacionalne ruralne mreže.

Mjera se provodi kroz dvije pod-mjere:

1. Podrška za aktivnosti Tehničke pomoći za provedbu Programa;
2. Podrška za osnivanje i upravljanje Nacionalne ruralne mreže.

Aktivnosti tehničke pomoći:

Operacije unutar mjere Tehnička pomoć se temelji na SMART operativnim ciljevima (30 čl., Financijska Uredba (EU) br. 966/2012.

U sklopu ove mjere, sljedeće vrste aktivnosti su prihvatljive:

- Aktivnosti koje se odnose na zadaće Odbora za praćenje Programa, uključujući sve troškove vezane uz sastanke Odbora za praćenje i stručnih skupina, stručnjake koji sudjeluju na navedenim sastancima i aktivnosti jačanja kapaciteta za članove Odbora za praćenje;
- Strategija informiranja i promidžbe te provedba godišnjih planova za informiranje i promidžbu Programa;
- Aktivnosti usmjerene na jačanje administrativnih kapaciteta Upravljačkog tijela, Agencije za plaćanja i drugih tijela uključenih u upravljanje i provedbu Programa ruralnog razvoja, uključujući treninge i aktivnosti jačanja kapaciteta;
- Mjere potrebne kako bi se osiguralo učinkovito praćenje Programa uključujući osnivanje odgovarajućeg sigurnog informacijskog sustava za praćenje, održavanje, upravljanje i izvještavanje o statističkim podacima o Programu i napretku prema definiranim ciljevima i prioritetima u skladu s

čl. 66 (1a) Uredbe (EU) br 1305/2013;

- Nezavisna ex-post evaluacija Programa i aktivnosti vezane uz praćenje i evaluaciju Programa, kako je navedeno u Planu za evaluaciju;
- Mjere za rješavanje operativnih uskih grla u upravi Programa ruralnog razvoja;
- Mjere za povećanje kapaciteta korisnika za pristup i korištenje PRR;
- Mjere za smanjenje administrativnog tereta korisnika;
- Osnivanje i upravljanje Nacionalnog ruralnom mrežom, uključujući troškove Odjel za potporu Mreži i priprema i provedba Akcijskog plana Mreže,
- Aktivnosti vezane za međunarodno/EU umrežavanje i suradnju, uključujući ENRD/EIP;
- Radnje potrebne za zatvaranje IPARD programa i ex post evaluacije iz članka 191. Uredbe (EU) br. 718/2007 [1];
- Priprema Programa 2021 -2027 i povezani troškovi, uključujući i ex-ante evaluaciju, strateške procjene utjecaja na okoliš i povezan evaluacijski rad.

Sljedeći troškovi su prihvatljivi:

- Troškovi zaposlenika UT, odnosno maksimalno 39 zaposlenika zaposlenih u Upravi za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju u Ministarstvu poljoprivrede isključivo uključenim u upravljanje PRR, i drugih zaposlenika Ministarstva poljoprivrede izravno uključenih u upravljanje PRR, kako je utvrđeno u posebnim internim Pravilnikom i u skladu s Akcijskim planom za ljudske resurse za upravljanje i provedbu PRR, nakon donošenja Zakona o uspostavi institucionalnog okvira za upravljanje ESI fondovima u Republici Hrvatskoj u razdoblju 2014. - 2020. Navedeni troškovi zaposlenika mogu biti pokriveni u cijelosti putem Programa. Horizontalni troškovi zaposlenika nisu prihvatljivi unutar TA proračuna;
- Troškovi zaposlenika iz APPRRR mogu biti prihvatljivi, ovisno o definiciji Akcijskog plana ljudskih potencijala i godišnje analize opterećenja, za zaposlenike zaposlene isključivo na aktivnostima vezanim uz provedbu PRR. Troškovi zaposlenika APPRRR podliježu odobrenju od strane UT prema godišnjem planu Tehničke pomoći za APPRRR i povezane analize opterećenja. Horizontalni troškovi zaposlenika nisu prihvatljivi unutar proračuna Tehničke pomoći, osim zaposlenika koji su 100% raspoređeni na provedbi PRR.
- Troškovi zaposlenika uključuju troškove bruto plaća, primjenjive poreze i doprinose za socijalno osiguranje;
- Troškovi zaposlenika su prihvatljivi za korisnike TA mjere u PRR 2014. – 2020. samo ako je Akcijski plan ljudskih resursa temeljen na pristupu upravljanju povezanim s učinkom izrađen s definiranim radnim mjestima od strane institucije;
- Organizacija aktivnosti izgradnje kapaciteta, uključujući programe treninga i studijskih posjeta i drugih aktivnosti sukladno analizi potreba treninga PRR priložene uz Akcijski plan ljudskih potencijala i za sva tijela uključena u upravljanje i provedbu Programa, uključujući Savjetodavnu službu i povezana tijela;
- Troškovi putovanja i prihvatljive dnevnice (per diem) za putovanja izravno povezanih s poslovima i odgovornostima korisnika TP, uključujući i službeno delegirane i ovlaštene zaposlenike;
- Vanjskih stručnjaka, uključujući studije i analize za podršku korisnicima TA i njihovim zadaćama;
- Troškovi za prevođenje i tumačenje za aktivnosti predviđenih u okviru ove mjere;
- Usluge i logističku podršku za sastanke i događanja;
- Kupnja specifične opreme, uključujući uredske opremu i potrošni materijal;
- Razvoj/nadogradnja ICT infrastrukture za potrebe praćenja i evaluacije;
- Troškovi vezani uz rješavanje prigovora koji se odnose na PRR u skladu s člankom 74. stavkom 3. Uredbe (EU) br. 1303/2013;

- Troškovi vezani uz određene antikorupcijske mjere i mjere za suzbijanje prijevara u vezi s PRR, u potpori nadležnom nacionalnom tijelu;
- Svi troškovi vezane uz informacijsku, komunikacijsku i promotivnu kampanju o mogućnostima za dodjelu potpore PRR sukladno odobrenoj Strategiji informiranja i promidžbe i planovima, uključujući i informacije o potpori za zaštitu okoliša i ublažavanju klimatskih promjena i prilagodbama;
- Sve troškovi koji se odnose na osnivanje i upravljanje Nacionalnom ruralnom mrežom, uključujući troškove Odjela za potporu Mreži

Aktivnosti vezane uz na ispunjavanje ex-ante uvjetovanosti (prema odjeljku 6. PRR) Ovaj popis troškova nije konačan.

Korisnici sredstava iz ove mjere su UT i APPRRR.

Mjera će se provoditi od strane UT.

Sve aktivnosti provedbe mjere Tehničke pomoći bit će evaluirane dio Plana za evaluaciju.

Aktivnosti koje se financiraju u okviru mjere Tehnička pomoć bit će ugovorene sukladno važećem nacionalnom zakonodavstvu vezano uz javnu nabavu.

Detaljan popis prihvatljivih troškova i primjenjivim postupke bit će sadržani u Priručniku za Tehničku pomoć PRR koji izrađuje UT. Što se tiče troškova zaposlenika i putne troškova korisnika, opcija pojednostavljenih troškova bit će uspostavljena sukladno članku 68. Uredbe (EU) br. 1303/2013. Priručnik će također uspostaviti metodologiju za primjenu opcija pojednostavljenih troškova za korisnike Tehničke pomoći.

Indikativno, od iznosa alociranog za Tehničku pomoć,

20% će biti alocirano za:

- Strategiju informiranja i promidžbe strategije i provedbe godišnjih planova informiranja i promidžbe;
- aktivnosti za povećanje kapaciteta korisnika da pristupe i koriste PRR;

30% bit će dodijeljeno za:

- aktivnosti vezane uz jačanje administrativnih kapaciteta Upravljačkog tijela, Agencije za plaćanja i drugih tijela uključenih u upravljanje i provedbu Programa ruralnog razvoja, uključujući treninge te aktivnosti jačanja kapaciteta;
- aktivnosti za rješavanje operativnih uskih grla u administraciji PRR;
- aktivnosti za smanjenje administrativnog tereta korisnika;

35% će biti dodijeljeno za:

- aktivnosti vezane uz zadaće Odbora za praćenje (OzP), uključujući sve povezane troškove i stručnih skupina, stručnjaka i izgradnje kapaciteta za članove Odbor za praćenje;
- nezavisnu ex-post evaluaciju Programa te aktivnosti vezane u praćenje i evaluaciju, kako je navedeno u Planu za evaluaciju;
- operacije potrebne za zatvaranje IPARD Programa i ex-post evaluaciju iz članka 191. Uredbe (EU)

br. 718/2007 [1];

- priprema programa 2021 -2027 i povezani troškovi, uključujući i ex-ante evaluaciju, stratešku procjenu utjecaja na okoliš i povezani rad na evaluaciji.

5% će biti dodijeljeno za:

- aktivnosti potrebne za osiguranje učinkovitog praćenje Programa - uključujući osnivanje odgovarajućeg sigurnog informacijskog sustava za praćenje, održavanje, upravljanje i izvještavanje o statističkim podacima vezano uz Program i napretku prema definiranim ciljevima i prioritetima u skladu s cl. 66 (1a) Uredbe (EZ) br 1305/2013;

10% će biti dodijeljeno za:

- osnivanje i upravljanje Nacionalnom ruralnom mrežom, uključujući troškove Odjela za podršku rada mreže i pripremu i provedbu Akcijskog plana mreže
- aktivnosti koje se odnose na međunarodno / EU umrežavanje i suradnju, uključujući ENRD / EIP.

Intenzitet potpore u ovoj mjeri iznosi 100%.

[1] Delegirana Uredba Komisije (EU) br. 807/2014 od 11. ožujka 2014 dopunjuje Uredbu (EU) br. 1305/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o potpori ruralnom razvoju od strane Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj (EPFRR) i uvođenju prijelaznih odredbi, članak 17. stavak 3.

16. POPIS MJERA KAKO BI SE UKLJUČILI PARTNERI

16.1. Savjet za ruralni razvoj

16.1.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja

Članovi Savjeta su upoznati s nacrtom PRR 2014 -2020 i aktivnostima i planovima Upravljačkog tijela u odnosu na izradu istog. Komunikacijski okvir je postavljen pomoću kojih dionici će razmjenjivati informacije i dokumente, kao i davati primjedbe i komentare. Sastanci su održani 13.07.2012, 31.10.2012, 17.07.2013. i 10.12.2013.

16.1.2. Sažetak rezultata

Komunikacijski okvir postignut između sudionika u izradi PRR 2014 - 2020. Na sastancima, prezentirane su revidirane verzije PRR 2014 - 2020 ažurirane su s prijedlozima i komentarima uključenih dionika. Na sastancima raspravljalo se o novom ZPP, utvrđivanju potreba te je predstavljena SWOT analiza svim članovima. Savjeta. Članovi Savjeta predstavili su nove prijedloge i primjedbe na Program. Također, prenijeli su stajalište njihovih organizacija i udruga iz svih sektora poljoprivredne proizvodnje i ruralnog prostora, posebno iz udruženja voćara i stočarskog sektora kao i iz sektora svinja i mliječnog sektora. Nadalje, istaknuli su probleme u ruralnim područjima i potrebu za brzim početkom primjene novog PRR, te su savjetovali određene aktivnosti za rješavanje problema.

16.2. Rasprava o investicijskim prioritetima "Ruralni razvoj i povećanje produktivnosti u poljoprivredi" (EPFRR)

16.2.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja

Dana 06. prosinca 2013. godine održana je panel diskusija – Program ruralnog razvoja u sklopu partnerskih konzultacija o programskim dokumentima za financijsko razdoblje 2014.-2020. „Hrvatska i fondovi Europske unije 2014.-2020.: Ulaganje u budućnost“

16.2.2. Sažetak rezultata

Predstavljen je proces izrade Programa ruralnog razvoja 2014. - 2020. godine s naglaskom na tri glavne teme glavne teme:

- Struktura PG u RH s naglaskom na mala PG te njihov položaj u programu, razgraničenje između velikih i malih, komercijalnih i nekomercijalnih i sl.;
- Apsorpcijski kapacitet za iskorištavanje omotnice EAFRD-a, dostupnost financijskih sredstava za međufinanciranje – krediti, kratkoročne pozajmice, jamstva, promjene u odnosu na IPARD -avansna plaćanja i plaćanja u ratama; struktura poslovnih planova, spremnost projekata, institucionalni okvir, spremnost institucija da preuzmu svoju ulogu – Savjetodavna služba, razvojne agencije, konzultanti;

spremnost korisnika potpore – nositelji malih PG, velika poljoprivredna gospodarstva, mladi poljoprivrednici, prehrambena industrija, šumarski sektor, JLS;
- Definicija ruralnog područja, tj. kako optimalno definirati ruralno područje i utjecaj te definicije na ostale aspekte programa.

16.3. Fokus grupa o "Uspostavi i provedbi Evaluacijskog plana (EP) Programa ruralnog razvoja 2014. - 2020."

16.3.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja

U siječnju 2014. godine stručnjak za evaluaciju Helpdesk organizirao je fokus grupe vezano uz "Uspostava i provedba Evaluacijskog plana (EP) PRR 2014. - 2020.

Dva ključna pitanja o kojima se raspravljalo na sastanku focus skupine u Hrvatskoj su:

- Koje su glavne naučene lekcije vezano uz praćenje i evaluaciju iz nacionalnog programa i programa pretpristupne pomoći (SAPARD i IPARD programa ruralnog razvoja)?
- Koje preporuke su dionici dali za poboljšanje praćenja i evaluacije u periodu 2014. - 2020. i za praktičnu provedbu Evaluacijskog plana?

16.3.2. Sažetak rezultata

U radnom okruženju, predstavnici upravljačkih tijela, evaluatori, članovi Odbora za praćenje, Agencije za plaćanja i predstavnici istraživanja i akademske zajednice raspravljali su naučenim lekcijama vezano uz evaluaciju u tekućem razdoblju, a kako navedeno primijeniti u planiranju i provedbi evaluacije u sljedećem programskom razdoblju.

16.4. Prezentacija mjera nacrta Programa ruralnog razvoja

16.4.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja

U organizaciju Hrvatske gospodarske komore i Udruge konzultanata UKRA, 28. 10. 2013. održana je prezentacija mjera konzultantskim tvrtkama koje nude usluge izrade projekata za prijavu na mjere ruralnog razvoja.

16.4.2. Sažetak rezultata

Okupljenima je prezentirane dosadašnje aktivnosti vezano uz izradu PRR te planovi za daljnje ažuriranje.

Naglasili su potrebu za brzim početkom novog PRR i samih natječaja. Također, ponudili su pomoć u izradi dijelova novog PRR u okviru svog poslovanja. Zaprimljene su primjedbe i komentari na predstavljeni verziju Programa.

16.5. Javna rasprava o Strateškoj procjeni utjecaja na okoliš (SEA) i nacrta pPograma ruralnog razvoja

16.5.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja

U razdoblju od 13. lipnja do 12. srpnja 2014, organizirana je javna rasprava o Strateškoj procjeni utjecaja na okoliš (SEA) i nacrtu programa ruralnog razvoja u skladu s člankom 6. Direktive 2001/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 27. lipnja 2001. o procjeni učinaka određenih planova i programa na okoliš (SL L 197, 21.07.2001.), SEA.

16.5.2. Sažetak rezultata

Radi informiranja javnosti, Ministarstvo poljoprivrede najavio početak javne rasprave u nacionalnom dnevnom tisku. Tijekom javne rasprave, omogućen je pristup programskom dokumentu i Strateškoj studiji u prostorijama Upravljačkog tijela. U isto vrijeme, dokumenti su bili dostupni na mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede - Uprave za upravljanje fondom EU za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju. Nakon javne prezentacije održane 18. lipnja 2014. godine, zaprimljeni su dodatni komentari i prijedlozi vezani uz Program i Stratešku studiju.

16.6. Javna rasprava o nacrtima Programa ruralnog razvoja

16.6.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja

Nacrt PRR 2014. – 2020. službeno je predstavljan na radionicama u svim županijama Republike Hrvatske u razdoblju od 18. – 29. ožujka 2013. godine. 2. krug predstavljanja održan je u razdoblju od 01. – 05. srpnja 2013. godine u Osijeku, Rijeci, Splitu i Zagrebu.

16.6.2. Sažetak rezultata

Dionici su upoznati s mogućnostima ulaganja i potporama kroz mjere PRR. Zaprimljeni su prijedlozi i komentari javnosti na prvu inačicu PRR. Dionici i javnost su pozvani te su predstavnici Upravljačkog tijela predstavili mogućnosti ulaganja i intenzitet potpore unutar mjera PRR. Predstavnici dionika i sudionici bili su u cjelini zadovoljni sadržajem izmijenjenog PRR. Također, osvrnuli su se i na dugu proceduru usvajanja novog Programa ruralnog razvoja i mogućeg uključivanja mjera o dobrobiti životinja u nacrt PRR -a. Nakon svake prezentacije dobili smo prijedloge i komentare zainteresirane javnosti i institucija. Nakon temeljite

analize pristiglih prijedloga i primjedbi, Upravljačko tijelo pokrenula drugi krug konzultacija u većim gradovima Zagrebu, Rijeci, Splitu i Osijeku.

16.7. Objavljeno na mrežnoj stranici www.mps.hr/ipard/

16.7.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja

Dana 7. studenoga 2013. godine službenoj stranici Upravljačkog tijela, objavljen je nacrt PRR te je otvorena adresu e-pošte eafrd@mps.hr na koju je moguće slanje komentara na PRR.

16.7.2. Sažetak rezultata

Upravljačko tijelo zaprimilo je komentare na nacrt Programa ruralnog razvoja koje su poslani od strane raznih potencijalnih korisnika i zainteresiranih tijela, prvenstveno iz sektora proizvodnje i sektora zaštite okoliša.

Glavni komentari odnosili su se na potrebu za daljnjim objašnjenjima; Također potencijalni korisnici pitali su za dodavanje novih sektora, korisnika i prihvatljivih izdataka.

U tu svrhu, otvorena je nova adresa elektronske pošte eafrd@mps.hr. Nakon analize pristiglih prijedloga i komentara, neki od prijedloga su prihvaćeni što je u konačnici doprinijelo poboljšanju u Programu.

16.8. Radionice vezane uz mjeru LEADER

16.8.1. Predmet odgovarajućih savjetovanja

Ludbreg, 27.03.2013. – članovi i predstavnici LAG-a Izvor;

Đurđevac, 20.06.2013. - članovi i predstavnici LAG-ova Podravina i Zselici Lampasok;

Zagreb, 23.07.2013. – predstavnici LAG –ova u RH;

Biograd n/m, 08.- 10.09.2013. - predstavnici potencijalnih LAG-ova iz RH (LAG-ovi koji se nisu javili na 1. Natječajj za Mjeru 202, LAG-ovi koji nisu prošli na 1. Natječaju za Mjeru 202 i lokalna partnerstva na LEADER principu);

Nijemci, 23.09.2013. - članovi i predstavnici LAG-a Bosutski niz i LAG –ova iz RH;

Ilok, 10. – 11.10.2013. - članovi i stanovnici LAG-a Srijem i predstavnici LAG-ova iz RH;

Zagreb, 05.11.2013. - predstavnici odabranih LAG-ova iz RH na 1. natječaju za Mjeru 202;

Zadar, 07. – 08.11.2013. - predstavnici LAG-ova iz RH;

Zadar, 10.- 11.12.2013. - predstavnici LAG-ova iz RH

16.8.2. Sažetak rezultata

Javna rasprava o nacrtu mjere LEADER 2014. - 2020. i predstavljanje nacrta PRR 2014. - 2020. Nakon svake prezentacije, Upravljačko tijelo je zaprimilo povratnu informaciju od strane LAG-ova o nacrtu PRR.

16.9. (Neobvezna) objašnjenja ili dodatne informacije kako bi se nadopunio popis mjera

Partnerstvo je jedno od temeljnih načela pripreme programskih dokumenata na razini EU i na nacionalnoj razini. Ključ za provedbu partnerstva je aktivno sudjelovanje partnera u svim fazama programskog ciklusa od faze pripreme, provedbe, pa do faze praćenja i procjene. Također je važno da, oni koji su uključeni u provedbu PRR 2014. - 2020., aktivno sudjeluju u njegovoj izradi. Ministarstvo poljoprivrede podupire i koordinira aktivnosti organiziranja i uključivanja predstavnika partnera čime se postiže veća reprezentativnost, transparentnost i učinkovitija suradnja.

U skladu s pristupom višerazinskog upravljanja reprezentativni i kompetentni partneri uključeni su u pripremu Partnerskog sporazuma i te u pripreme, provedbu, praćenje i evaluacije PRR 2014. - 2020. u okviru rada Savjeta za ruralni razvoj. Svi ključni partneri uključeni su ili su pozvani na sudjelovanje u izradi strateških dokumenata u RH.

U srpnju 2012. godine održana je prva sjednica Savjeta za ruralni razvoj na kojem su članovi Savjeta upoznati s aktivnostima vezano uz pripremne radnje na izradi PRR 2014. – 2020.godine. Članovi Savjeta preuzeli su aktivnu ulogu u osiguravanju izrade kompetentnih analiza i studija potrebnih. za ažuriranje nacrta PRR 2014. – 2020. te su komentarima i prijedlozima na prezentirane inačice PRR usmjeravali razvoj radnog dokumenta.

U ožujku 2013. godine održana je prva javna prezentacija novog PRR-a u svim županijskim centrima Republike Hrvatske. Kroz otvorenu javnu raspravu, Ministarstvo poljoprivrede pozvalo je partnere na dostavu komentara, mišljenja i prijedloga na prezentirani PRR 2014. – 2020. Rezultati navedenih aktivnosti prezentirani su unutar 2. kruga javne rasprave koja je održana u srpnju 2013. godine.

Ministarstvo poljoprivrede je, u cilju izgradnje otvorenog i transparentnog dijaloga te pravovremenog informiranja, organiziralo nekoliko prezentacija na temu predstavljanje procesa izrade PRR 2014. – 2020. gdje je okupljenima prezentirana ažurirana verzija Programa. Objava nacrta PRR 2014. - 2020. na mrežnoj stranici Ministarstva poljoprivrede rezultirala je zaprimanjem većeg broja komentara i prijedloga na adresu e-pošte eafrd@mps.hr koja je otvorena posebno za tu namjenu, koja će u budućnosti predstavljati središnju informativnu točku u komunikaciji s javnošću.

Kao jedan od preduvjeta u procesu izrade PRR 2014. – 2020. je i izrada Strateške procjene utjecaja na okoliš koja je započela 28. listopada 2013. godine odlukom ministra nadležnog za poljoprivredu.

Ministarstvo poljoprivrede je sukladno navedenoj odluci uputilo dopis kojim se traži mišljenje o sadržaju strateške studije poslan nadležnim ministarstvima i županijama, budući da Strateška procjena utjecaja na

okoliš ima propisan sadržaj u Uredbi o strateškoj procjeni utjecaja plana i programa na okoliš („Narodne novine“ br. 64/08). Pored propisanog sadržaja zatražene su sugestije nadležnih ministarstava i svih županija o dodatnom sadržaju kao i o razini obuhvata podataka koji se moraju obraditi u strateškoj studiji.

17. NACIONALNA RURALNA MREŽA

17.1. Postupci i vremenski rokovi za uspostavu nacionalne ruralne mreže (dalje u tekstu NRM)

Ministarstvo poljoprivrede tijekom 2011. uspostavilo je Mrežu za ruralni razvoj (u daljnjem tekstu: Mreža) koja djeluje na cijelom ruralnom području Republike Hrvatske.

Prvi javni poziv za podnošenje prijava za članstvo u Mreži bio je objavljen od kolovoza do listopada 2012., a pristiglo je 196 prijava za članstvo. Drugi javni poziv za podnošenje prijava za članstvo u Mreži bio je objavljen od prosinca 2012. do svibnja 2013., a pristigla je 81 prijava za članstvo. Članovi Mreže dolaze iz svih županija i grada Zagreba. Svim fizičkim i pravnim osobama koje su u roku poslale zahtjev za članstvo u Mreži, zahtjev je i usvojen. Mreža djeluje na čitavom području Republike Hrvatske. Od 277 članova Mreže, 8 je stručnih ustanova u poljoprivredi i ruralnom razvoju, 19 razvojnih agencija, 82 udruge/društva/saveza, 15 komora/klastera vezanih uz poljoprivredu i ruralni razvoj, 9 obrazovnih i znanstvenih institucija iz područja poljoprivrede i ruralnog razvoja, 49 jedinica lokalne i regionalne (područne) samouprave, 51 poljoprivredno gospodarstvo, 44 ostala člana, a nema predstavnika tijela državne uprave ili međunarodnih organizacija.

Mreža je članica Europske mreže za ruralni razvoj.

Kako bi se osigurao kontinuitet u radu Mreže, u razdoblju 2014. - 2020. neće se uspostavljati nova Mreža, ali će se u svrhu bolje provedbe aktivnosti izvršiti određene organizacijske promjene. Time se osigurava snažniji identitet, jasniji djelokrug djelovanja i veći doprinos dionika Mreže. Reorganizacija započinje od siječnja 2015. kako bi se na vrijeme sastavio Akcijski plan Mreže i započela provedba aktivnosti unutar 12 mjeseci od datuma odobravanja PRR 2014- 2020 od strane Komisije.

Tajništvo Mreže koje je uspostavljeno tijekom razdoblja 2007- 2013 unutar Ministarstva poljoprivrede, nastavlja djelovati i tijekom razdoblja PRR 2014- 2020. U cilju uspješne provedbe PRR, donekle će se promijeniti upravljanje Mrežom te aktivnosti Tajništva Mreže, a neke aktivnosti mogu biti eksternalizirane uz koordinaciju Upravne direkcije. Na taj će se način osigurati kontinuitet aktivnosti Mreže kroz cijelo programsko razdoblje.

Članstvo u Mreži je dobrovoljno te će se u svrhu učlanjenja svih zainteresiranih dionika i veće fleksibilnosti, kreirati sustav kontinuiranih prijava za prijam novih članova. Detaljniji opis procesa učlanjenja u Mrežu, kao i prava članova Mreže, razrađeni su u Akcijskom planu Mreže.

Članovi Mreže će biti pravovremeno obaviješteni o navedenim promjenama, kao i o novim odredbama vezanim za djelovanje Mreže u razdoblju 2014. - 2020.

17.2. Planirano ustrojstvo mreže, odnosno način na koji će organizacije i uprave uključene u ruralni razvoj, uključujući partnere, kako je navedeno u članku 54. stavku 1. Uredbe (EU) br. 1305/2013 biti uključene i kako će se olakšati aktivnosti umrežavanja

Mrežu čine članovi, jedinica za potporu Mreži (u daljnjem tekstu: Tajništvo Mreže) i koordinacijsko tijelo (u daljnjem tekstu: Upravljački odbor).

Članovi Mreže su tijela državne uprave, stručne ustanove u poljoprivredi i ruralnom razvoju, jedinice

lokalne i regionalne (područne) samouprave, regionalne i lokalne razvojne agencije, poljoprivredna gospodarstva, obrazovne i znanstvene institucije iz područja poljoprivrede i ruralnog razvoja, udruge i komore vezane uz poljoprivredu i ruralni razvoj te ostale fizičke i pravne osobe čije su aktivnosti vezane uz poljoprivredu i ruralni razvoj.

Tajništvo Mreže djeluje u Ministarstvu poljoprivrede pri Upravi za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju. Zadaci Tajništva Mreže su vođenje popisa članova Mreže, podrška radu Upravljačkog odbora, komunikacija s članovima Mreže, uspostava i održavanje web stranice Mreže, izrada Akcijskog plana Mreže, priprema izvješća o provedbi Akcijskog plana Mreže te komunikacija s ENRD i drugim mrežama. Tajništvo Mreže posjeduje vještine i znanja potrebne za olakšavanje umrežavanja i komunikacije, uz dodatak fleksibilne politike financijskih sredstava koja omogućava ugovaranje usluga dodatnog osoblja i stručnjaka.

Upravljački odbor Mreže za ruralni razvoj (u daljnjem tekstu: Upravljački odbor Mreže) imenuje ministar poljoprivrede. Upravljački odbor Mreže u periodu 2014 – 2020 sastavljen je od predstavnika gospodarskih i socijalnih partnera, organizacija civilnog društva uključujući i organizacije koje se bave okolišem, nevladinih udruga, LAG-ova, tijela odgovornih za promociju jednakosti i ne- diskriminacije, tijela državne uprave, stručnih ustanova te ostalih relevantnih institucija koje se bave ruralnim razvojem.

Zadaća Upravljačkog odbora Mreže:

- sudjelovanje u radu Mreže
- pregled dvogodišnjeg akcijskog plana Mreže i izvješće o njegovoj provedbi
- predlaganje aktivnosti Upravi za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju za unapređenje PRR 2014 - 2020
- širenje informacija i obavijesti o mjerama PRR 2014. - 2020.

Predviđeno je aktivno uključivanje u rad Mreže svih relevantnih partnera navedenih u članku 55. Uredbe (EU) br. 1305/2013.

Upravljački odbor, od čijih se članova zahtijeva aktivna uključenost u rad Mreže, ima veliki utjecaj na njezine aktivnosti, sudjeluje u radu tematskih grupa koje će se organizirati ovisno o zajedničkom interesu te predlaže aktivnosti kojima se usmjerava i poboljšava rad Mreže.

Tematske radne grupe organiziraju se temeljem zajedničkog interesa dionika. Članovi tematske grupe raspravljaju o odabranim temama i prezentiraju svoje zaključke članovima Upravljačkog odbora i široj javnosti. Moguće je ugovoriti usluge nezavisnih stručnjaka čiji se rad odnosi na temu rasprave radne grupe. Članstvo u tematskoj radnoj grupi je neformalno, dobrovoljno i otvoreno svim zainteresiranima u ruralnom razvoju i općenito poljoprivredi. Svaka tematska radna grupa treba težiti širokoj bazi članstva te na taj način osigurati inovativan i fleksibilan okvir u kojem se planiraju i provode zajedničke aktivnosti, identificiraju i mobiliziraju sredstva za ruralni razvoj, promoviraju nove politike i projekti, dijele informacije, znanje i vještine, itd..

Web stranica Mreže pruža najnovije podatke velikom broju dionika o PRR 2014 – 2020, dobrim primjerima prakse te ostale važne informacije. Također, sustavom elektronskih obavijesti i drugim prikladnim načinima informiranja članovi Mreže obavještavaju se o promjenama i novostima PRR 2014. – 2020.

17.3. Sažeti opis glavnih kategorija aktivnosti koje će nacionalne ruralne mreže poduzeti u skladu s ciljevima programa

Mreža promiče suradnju i uzajamnu pomoć između pojedinaca i organizacija uključenih u ruralni razvoj. Promicanje informacija o ruralnom razvoju, razmjena ideja i dobre prakse u provedbi PRR 2014 - 2020 u Republici Hrvatskoj i Europskoj uniji doprinosi njegovoj uspješnijoj provedbi. Aktivnosti Mreže doprinose direktno ili indirektno svim ciljevima i prioritetima PRR 2014- 2020. Jedan od ciljeva Mreže je poboljšati kvalitetu provedbe čitavog PRR te samim time aktivnosti Mreže doprinose općim ciljevima PRR.

Misija Mreže je integrirati i ujediniti sve one koji na različitim razinama sudjeluju u ruralnom razvoju.

Ciljevi umrežavanja su:

- povećanje uključenosti dionika u provedbu ruralnog razvoja;
- poboljšanje kvalitete provedbe programa ruralnog razvoja;
- informiranje šire javnosti i potencijalnih korisnika o politici ruralnog razvoja i mogućnostima sufinanciranja projekata;
- poticanje inovacije u poljoprivredi, proizvodnji hrane, šumarstvu i ruralnim područjima.

Prihvatljiva ulaganja (aktivnosti) koje će se sufinancirati su:

- uspostava, rad i upravljanje Mrežom
- priprema i provedba Akcijskog plana Mreže

Aktivnosti koje se provode u svrhu djelovanja i vođenja Mreže uključuju uredsku opremu, održavanje web stranice, pripremu materijala za informiranje i distribuciju, organizaciju radionica, sastanaka, itd.. Jedna od najvažnijih aktivnosti je osigurati odgovarajuće ljudske kapacitete za djelovanje i vođenje Mreže.

Aktivnosti koje provodi Mreža, definirane su u Akcijskom planu Mreže. U Akcijskom planu Mreže može biti opisano sljedeće :

- upravljanje mrežom;
- uključenost dionika u izradu Akcijskog plana;
- pružanje obuke za LAG-ove koji su u procesu nastajanja;
- prikupljanje primjera projekata koji pokrivaju sve prioritete ruralnih razvojnih programa;
- studije i analize koje su u tijeku;
- aktivnosti umrežavanja za lokalne akcijske grupe i, posebice, tehničku pomoć za međuteritorijalnu i transnacionalnu suradnju;
- aktivnosti umrežavanja vezanih uz inovaciju i Europsko inovacijsko partnerstvo (EIP) i distribucija rezultata operativnih grupa i olakšavanje povezivanja između grupa i partnera;
- aktivnosti vezane uz umrežavanje savjetnika i usluge za podršku inovacijama
- komunikacijski plan Mreže sastavljen na temelju PRR
- plan odnosa s javnošću, uključujući promidžbu i informacije koje se odnose na program ruralnog razvoja, u suradnji s Ministarstvom poljoprivrede, te informacija i aktivnosti usmjerene prema široj publici;
- sudjelovanje u Radnoj skupini za evaluaciju programa (EWG-RD)
- sudjelovanje u aktivnostima Europske mreže za ruralni razvoj
- olakšavanje tematskih i analitičkih razmjena između dionika ruralnog razvoja
- podjela i distribucija nalaza monitoringa i evaluacije

- samo-procjena i praćenje aktivnosti Mreže

Na temelju Akcijskog plana priprema se detaljniji neformalni dvogodišnji Akcijski plan kako bi se omogućilo više fleksibilnosti u odabiru aktivnosti koje su primjerenije za određeni stadij provedbe PRR 2014- 2020. Aktivnost će pratiti provedbu PRR te će se pri njihovom odabiru uzeti u obzir i preporuke relevantnih aktivnosti vrednovanja.

U ranim stadijima provedbe PRR, jedan od glavnih zadataka Mreže je organizacija, promocija i sudjelovanje na raznim aktivnostima kako bi se dijelile informacije i podigla svijest o novim mogućnostima PRR 2014. - 2020. za ruralne dionike.

U svrhu umrežavanja, Tajništvo Mreže, uz pomoć vanjskih stručnjaka, provodi informativne i promotivne aktivnosti (sastanci, letci, sponzorirani članci u specijaliziranom tisku, itd.) i organizira radionice, seminare i treninge za stjecanje vještina članova Mreže. Navedene aktivnosti dostupne su svim ruralnim dionicima, bez obzira na članstvo u Mreži.

Aktivnosti iz neformalnog dvogodišnjeg Akcijskog plana provodi Ministarstvo poljoprivrede, Uprava za upravljanje EU fondom za ruralni razvoj, EU i međunarodnu suradnju, ali se neke od aktivnosti Mreže mogu delegirati tijelima unutar ministarstva ili biti eksternalizirane sukladno Akcijskom planu.

Prihvatljive aktivnosti i s njima povezani troškovi i izdaci bit će dodatno razrađeni u provedbenim aktima, natječajima i Akcijskom planu.

17.4. Resursi dostupni za osnivanje i rad nacionalnih ruralnih mreža

Dozvoljene aktivnosti i s njima povezani izdaci navedeni u točci 17.1.3. Opis aktivnosti Mreže koje će se poduzimati u skladu s ciljevima Programa ruralnog razvoja 2014- 2020 i u Akcijskom planu Mreže financiraju se sredstvima mjere Tehnička pomoć, iz koje je za provedbu ovih aktivnosti namijenjeno najmanje 10% ukupne alokacije. Od tog će se iznosa, za aktivnosti uspostave, rada i upravljanja Mrežom i s njima povezanih izdataka koristiti do 25 % sredstava, a za aktivnosti pripreme i provedbe Akcijskog plana Mreže najmanje 75 % od ukupno alociranih sredstava.

Mreža za ruralni razvoj osnovana je tijekom IPARD programa 2007- 2013 i ona će nastaviti djelovati u novom programskom razdoblju 2014- 2020, ali s mnogo većim rasponom aktivnosti i doprinosom provedbi PRR. Uzimajući u obzir da ruralni teritorij obuhvaća čitavi teritorij RH (isključujući 4 velika grada) i činjenicu da je Mreža nedavno osnovana, značajna sredstva su potrebna za promociju Mreže i animaciju stanovnika ruralnog područja.

Kako bi Mreža provela sve aktivnosti iz Akcijskog plana, potrebno je osigurati i odgovarajući kapacitet zaposlenika Mreže koji osiguravaju njihovu uspješnu provedbu. U Tajništvu Mreže zaposlena je jedna osoba na puno radno vrijeme, a prema potrebi, mogu se zaposliti i dodatni zaposlenici zaduženi za provedbu aktivnosti Mreže; njihova se plaća sufinancira sredstvima predviđenima za tekuće poslove nacionalne ruralne mreže. Uz razvijene organizacijske i animacijske vještine, poželjno je da zaposlenici Mreže posjeduju znanja i iskustva iz područja ruralnog razvoja, funkcioniranja EU, sustava pomoći i potpore poljoprivredi i sličnih područja.

Ovisno o Akcijskom planu Mreže, provedba određenih aktivnosti (kao npr. treninga, seminara i studijskih

putovanja) će biti eksternalizirana.

Intenzitet potpore iznosi 100 %.

18. EX ANTE PROCJENA MOGUĆNOSTI PROVJERE I KONTROLE I RIZIK OD POGREŠKE

18.1. Izjava upravljačkog tijela i agencije za plaćanja o mogućnosti provjere i kontrole mjera poduprtih u sklopu Programa ruralnog razvoja

Ex ante procjenu mogućnosti provjere i kontrole svake od mjera iz programa ruralnog razvoja (PRR) zajedno provode Upravljačko tijelo (UT) i Agencija za plaćanja u poljoprivredi i ruralnom razvoju (APPRRR). Glavni cilj ove aktivnosti je određivanje glavnih rizika u pogledu provedbe mjera programiranih u PRR. Posebna pažnja posvećena je mogućnosti provjere i kontrole kriterija prihvatljivosti i jasnoći propisanih obveza i drugih obveza, kako bi se smanjila opasnost od pogrešaka.

Republika Hrvatska ima ograničena iskustva u provedbi mjera uključenih u PRR, obzirom da se dosadašnja iskustva temelje samo na provedbi SAPARD/IPARD programa i nacionalnih mjera ruralnog razvoja te se postupci i iskustva iz prethodnog programskog razdoblja mogu primijeniti na novo samo do određene razine. Međutim, primijenjena su i iskustva i primjeri dobre prakse iz drugih država članica uz nadzor nadležnih tijela poput Europske komisije i Europskog revizorskog suda. Smjernice Komisije, izvješća koja izdaje Europski revizorski sud i drugi srodni dokumenti, kao što je Radni dokument osoblja Komisije o procjeni uzroka pogrešaka u provedbi politike ruralnog razvoja i korektivnih radnji, korišteni su kao glavni izvor informacija kako bi se olakšala ova aktivnost.

Redovito i najmanje jednom godišnje, Upravljačko tijelo će procijeniti mogućnosti provjere i kontrole mjera u provedbi Programa ruralnog razvoja, posebno u slučaju izmjena ili uvođenja mjera za vrijeme programskog razdoblja. Osim toga, procjenu mogu pokrenuti nalazi revizija, prakse i iskustva promatrane od strane drugih tijela ili u pripremi godišnjeg sastanka s Komisijom.

S obzirom da postoji jedno Revizorsko tijelo i jedno Koordinacijsko tijelo za ESI fondove u Republici Hrvatskoj, hrvatske vlasti predviđaju uspostavu odgovarajuće komunikacije kod mjerodavnih nalaza revizije te ako je potrebno izradi uobičajena ili zajednička rješenja, kako bi se mogla koristiti najbolja praksa iz drugih ESI fondova.

APPRRR je u postupku poboljšanja sustava upravljanja i kontrole za provedbu EAFRD; mnoštvo predviđenih kontrola, uključujući preventivne i korektivne mjere, potrebno je uspostaviti kroz ovu aktivnost.. Međutim, daljnje istraživanje mogućnosti provjere i kontrole na razini mjera/tipova operacija je planirano prije provedbe početka provedbe određene mjere. Glavni cilj ove ex-ante aktivnosti bit će isključiti mogući rizik pogrešaka iz uvjeta/kriterija utvrđenih nacionalnim provedbenim zakonodavstvom (pravilnicima), čime se osigurava izbjegavanje nepotrebnih kriterija prihvatljivosti, pretjerano složenih kriterija odabira koji se ne mogu ispravno primijeniti i slično, pritom poštujući opće ciljeve razmjerne kontrole i smanjenja administrativnog tereta.

Konačan zaključak koji proizlazi iz ex-ante procjene mogućnosti provjere i kontrole na razini Programa je da su sve mjere uključene u PRR provjerljive te da ih je moguće kontrolirati pod pretpostavkom da će se sve radnje za ublažavanje rizika pravodobno provesti. Preduvjet za provedbu bilo koje mjere je da sustav za

upravljanje i kontrolu bude u potpunosti uspostavljen.

Povrh toga, Upravljačko tijelo i APPRRR će kontinuirano procjenjivati mogućnosti provjere i kontrole mjera tijekom provedbe Programa ruralnog razvoja. Također, uzet će se u obzir stvarni rezultat obavljenih kontrola tijekom provedbe, sve preporuke iz mjerodavnih revizija i smjernica Komisije, kako bi se ispravili svi rizici koji su se pojavili, prilagodile radnje za ublažavanje na odgovarajući način, prepoznali novi potencijalni rizici i odgovarajuće radnje za ublažavanje. Opći cilj je osigurati nesmetanu provedbu Programa, poštujući u potpunosti načela dobrog financijskog upravljanja, kako bi se povećali rezultati koji se postižu Programom i smanjile bilo koje negativne financijske posljedice koje bi proizašle iz neučinkovitog korištenja EPFRR i njihov utjecaj.

18.2. Izjava funkcionalno neovisnog tijela iz članka 62. stavka 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 kojom se potvrđuju prikladnost i točnost izračuna standardnih troškova, dodatnih troškova i neostvarenog prihoda

Stope plaćanja za M08, M10, M11 i M13 su izračunate u skladu s člankom 62. stavkom 2. Uredbe (EU) br. 1305/2013 od strane nadležnih tijela s odgovarajućim stručnim znanjem, a koja su neovisna od Ministarstva poljoprivrede.

U slučaju M08, standardni troškovi konverzije degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura su pripremljeni od strane Hrvatskog šumarskog instituta na osnovu stvarnih troškova za navedene prihvatljive troškove nastale tijekom zadnje tri godine (2011., 2012. i 2013.). Za svaki tip konverzije prosječni troškovi su utvrđeni na razini jedinice površine (hektar) temeljem kalkulacije/izračuna troška svih prihvatljivih aktivnosti.

Metodološka ishodišna točka za M10, M11 i M13 je prepoznavanje osnovnih uvjeta za svaku operaciju u sklopu M10, M11 i M13, uzimajući u obzir značajne obavezujuće standarde i zahtjeve koji proizlaze i iz EU i nacionalnog zakonodavstva. Nadalje, uobičajeno i najčešća praksa uzela se u obzir kod svake operacije.

Nadležna tijela za izračune za M10, M11 i M13 su:

- Za M10 - Zavod za menadžment i ruralno poduzetništvo s Agronomskog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu; Cardno Emerging Markets (VB) d.o.o.; OKL, Avalon i Ecologica konzorcij.
- Za M11 - Cardno Emerging Markets (VB) d.o.o.
- Za M13 - Zavod za menadžment i ruralno poduzetništvo s Agronomskog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu.

Financijski izračuni su provjereni od strane Zavoda za menadžment i ruralno poduzetništvo s Agronomskog fakulteta, Sveučilišta u Zagrebu.

Izračuni sadrže standardne troškove, dodatne troškove i izgubljeni prihod ovisno o tipu operacije i temeljem pouzdanih i reprezentativnih podataka. Transakcijski troškovi su uključeni s maksimumom od 20%.

Dvostruko financiranje bit će isključeno u slučaju postupaka iz članka 43. Uredbe (EU) br. 1306/2013 i na temelju informacija koje se nalaze u delegiranim aktima koji su doneseni u skladu s člankom 83. Uredbe

(EU) br. 1305/2013.

19. PRIJELAZNA RJEŠENJA

19.1. Opis prijelaznih uvjeta prema mjeri

U programskom razdoblju 2007-2013 Republika Hrvatska je provodila mjere IPARD programa i objavila 21 natječaj za podnošenje prijava. Posljednji je završio u travnju 2014. godine.

U skladu s Delegiranim aktom i Uredbama (EU) br 1305/2013 i 1310/2013, Republika Hrvatska ima mogućnost korištenja EAFRD alokacije za obveze proistekle iz IPARD programa, ukoliko potroši sva dostupna IPARD sredstva.

Nakon što se sredstva za mjere 101 i 103 IPARD potroše, Hrvatska može koristiti EAFRD sredstva za prijave podnesene na temelju tih mjera prije službenog usvajanja PRR 2014. - 2020.

Hrvatska također može koristiti EAFRD sredstva za mjere 301, 302 i 202 IPARD programa za izdatke nastale između 1. siječnja 2014. i 31. prosinca 2016. godine.

Ovi troškovi će biti prihvatljivi iz EAFRD sredstava u programskom razdoblju 2014. - 2020. pod sljedećim uvjetima:

- da su takvi izdaci predviđeni u PRR za programsko razdoblje 2014. - 2020.;
- da se stopa doprinosa EAFRD-a primjenjuje za odgovarajuće mjere na temelju Uredbe (EU) br. 1305/2013 kako je navedeno u Dodatku II.

Republika Hrvatska osigurava da važeće prijelazne odredbe budu jasno identificirane kroz sustave upravljanja i kontrole.

Izdaci nastali nakon 31. prosinca 2013. godine koji se odnose na aktivnosti potrebne za zatvaranje IPARD programa i ex post evaluaciju bit će prihvatljivi za potporu u sklopu EAFRD u okviru komponente tehnička pomoć u PRR 2014. - 2020.

Prema financijskim pokazateljima, Hrvatska ima dovoljno sredstava u okviru IPARD-a za isplatiti sve ugovorene projekte za mjere 202, 301, 302 i 501, a za potrebe financiranja projekata iz mjera 101 i 103 Hrvatska će koristiti EAFRD alokaciju u iznosu od 3.900.000 EUR.

Sva sredstva EAFRD namijenjena za IPARD koja neće biti utrošena u plaćanju IPARD obveza koristit će se za mjere uključene u PRR 2014. - 2020.

19.2. Okvirne prijenosne tablice

Mjere	Ukupan planirani doprinos Unije 2014. – 2020. (EUR)
M01 - Prenošenje znanja i aktivnosti informiranja (čl. 14.)	0,00
M02. Savjetodavne službe, službe za upravljanje poljoprivrednim gospodarstvom i pomoć poljoprivrednim gospodarstvima (čl. 15.)	0,00

M03 - Programi kvalitete za poljoprivredne proizvode i hranu (čl. 16.)	0,00
M04 - Ulaganja u fizičku imovinu (čl. 17.)	0,00
M05 – Obnavljanje poljoprivrednog proizvodnog potencijala narušenog elementarnim nepogodama i katastrofalnim događajima te uvođenje odgovarajućih preventivnih aktivnosti (članak 18.)	0,00
M06 - Razvoj poljoprivrednih gospodarstava i poslovanja (čl. 19.)	0,00
M07 - Temeljne usluge i obnova sela u ruralnim područjima (čl. 20.)	0,00
M08 - Ulaganja u razvoj šumskih područja i poboljšanje isplativosti šuma (čl. 21.-26.)	0,00
M09 - Uspostavljanje skupina proizvođača i organizacija (čl. 27.)	0,00
M10 - Poljoprivreda, okoliš i klimatske promjene (čl. 28.)	0,00
M11 - Ekološki uzgoj (čl. 29.)	0,00
M13 - Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (čl. 31.)	0,00
M16 - Suradnja (čl. 35.)	0,00
M17 - Upravljanje rizikom (čl. 36.-39.)	0,00
M18 - Financiranje dodatnih nacionalnih izravnih plaćanja za Hrvatsku (čl. 40)	0,00
M19 – Potpora za lokalni razvoju sklopu inicijative LEADER (CLLD – lokalni razvoj pod vodstvom zajednice) (članak 35. Uredbe (EU) br. 13030/2013)	0,00
M20 - Tehnička pomoć država članica (čl. 51. –54.)	0,00
Total	0,00

20. TEMATSKI POTPROGRAMI

Ime tematskog potprgramaThematic sub-programme name

21. DOKUMENTI

Naslov dokumenta	Vrsta dokumenta	Datum dokumenta	Lokalna referentna oznaka	Upućivanje Komisije	Provjereni zbroj	Dokumenti	Datum slanja	Poslao
Annex I - Model_of_designation_of_Croatian_rural_areas	2. Država članica ili administrativna regija – prilog	10-02-2014		Ares(2015)734251	2773685606	Annex I - Model_of_designation_of_Croatian_rural_areas	20-02-2015	ntrgovna
Annex II - Croatia PRR 2014-20 Final Ex-ante Evaluation Report	3. Izvješće o ex ante evaluaciji– prilog	29-05-2014		Ares(2015)734251	3271373674	Annex II - Croatia PRR 2014-20 Final Ex-ante Evaluation Report	20-02-2015	ntrgovna
Annex VI - Programme-Specific Context Indicators	4. Analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji (SWOT) i utvrđivanje potreba – prilog	31-12-2013		Ares(2015)734251	4015641610	Annex VI - Programme-Specific Context Indicators	20-02-2015	ntrgovna
Annex IV - Statistical Data and Tables	4. Analiza snaga, slabosti, prilika i prijetnji (SWOT) i utvrđivanje potreba – prilog	15-07-2014		Ares(2015)734251	2056419774	Annex IV - Statistical Data and Tables	20-02-2015	ntrgovna
Annex VII - Designation of Areas facing Natural or other Specific Constraints	8.2. M13 – Plaćanja povezana s područjima s prirodnim ograničenjima ili ostalim posebnim ograničenjima (članak 31.) – prilog	13-02-2015		Ares(2015)734251	2982439452	Annex VII - Designation of Areas facing Natural or other Specific Constraints	20-02-2015	ntrgovna